

**LETTERLIJKE EN PRACTICALE VERKLARING VAN HET
OUDE TESTAMENT**

DEUTERONOMIUM

DOOR

MATTHEW HENRY

OPNIEUW UIT HET ENGELS VERTAALD.

**VERMEERDERD MET EEN VOORREDE VAN
DR. H. BAVINCK**

TWEEDE DRUK.

**UITGAVE VAN J. H. KOK TE KAMPEN.
1912**

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2014**

EEN VERKLARING MET PRAKTISCHE OPMERKINGEN VAN HET VIJFDE BOEK VAN MOZES GENAAMD DEUTERONOMIUM

Dit boek is een herhaling van zeer veel van de geschiedenis en van de wetten, vervat in de drie voorafgaande boeken, welke herhaling Mozes kort voor zijn dood aan Israël gedaan heeft (mondeling ten einde er sterker indruk door te maken, en schriftelijk opdat zij des te duurzamer zou zijn). Er komt geen nieuwe geschiedenis in voor, behalve die van de dood van Mozes in het laatste hoofdstuk, ook geen nieuwe openbaring aan Mozes, voor zoveel blijkt tenminste, en daarom is de stijl hier niet, zoals tevoren: De Heere sprak tot Mozes, zeggende: maar de vorige wetten worden herhaald, verklaard en uitgebreid, sommige bijzondere voorschriften er aan toegevoegd met uitvoerige redeneringen om ze nog nader aan te dringen. Hierin werd Mozes door Gods Geest gedreven en gesteund, zodat dit even waarlijk het woord des Heeren is door Mozes, als dat, wat met hoorbare stem tot hem gesproken werd uit de tent der samenkomst, Leviticus 1:1.

De Griekse overzetters hebben het Deuteronomium genoemd, wat betekent: de tweede wet, of een tweede editie van de wet, niet met verbeteringen, want die waren niet nodig; maar met vermeerderingen of toevoegsels, ter nadere onderrichting van het volk in onderscheiden gevallen, die tevoren niet genoemd zijn. Nu was het:

I. Zeer tot eer van de Goddelijke wet, dat zij aldus herhaald werd. Hoe groot en vol van betekenis waren de dingen van de wet, die aldus ingeprent werden, en hoe onverschoonbaar zullen zij wezen, door wie zij als iets vreemds geacht worden, Hosea 8:12.

II. Er kan een bijzondere reden geweest zijn, waarom die wet thans herhaald werd. De mensen van het geslacht, waaraan de wet eerst gegeven was, waren allen gestorven, een nieuw geslacht was opgekomen, aan wat God haar herhaald wilde hebben door Mozes zelf, opdat er, zo mogelijk, een blijvende indruk op hen gemaakt zou worden. Nu zij het land Kanaän in bezit gaan nemen, moet Mozes hun de artikelen van het verdrag voorlezen, opdat zij zouden weten op welke voorwaarden zij het land konden bezitten, en zouden begrijpen dat er zich goed te gedragen een van de voornaamste artikelen was.

III. Het zal van groot nut zijn voor het volk om die delen der wet, welke hun meer onmiddellijk aangaan, verzameld en bijeengevoegd te hebben, want de wetten betreffende de priesters en Levieten, en de uitoefening van hun ambt zijn niet herhaald; voor hen was het genoeg, dat zij eenmaal overgeleverd waren, maar in mededogen met de zwakheid des volks, zijn de wetten van meer algemeen belang een tweede maal overgeleverd; gebod moet zijn op gebod, en regel op regel, Jesaja 28:10. De grote en nodige waarheden van het Evangelie moeten door Christus' dienstknechten het volk dikwijls op het hart worden gedrukt. Dezelfde dingen aan u te schrijven, zegt Paulus, Filippenzen 3:1, is mij niet verdrietig, en het is u zeker. Wat God eenmaal heeft gesproken, hebben wij nodig tweemaal te horen, en het is wèl, indien het dan goed begrepen en ter harte wordt genomen. Op drieërlei wijze moest dit boek van Deuteronomium groot gemaakt en geëerd worden.

1. De koning moest er eigenhandig een afschrift van maken, en het al de dagen zijns levens lezen, Hoofdstuk 17:18, 19.

2. Het moest op grote, met kalk bestreken, stenen geschreven worde als zij over de Jordaan trokken, Hoofdstuk 29:2, 3.

3. Ieder zevende jaar moest het op het Loofhuttenfeest in het openbaar worden voorgelezen door de priesters, ten aanhore van gans Israël, Hoofdstuk 31:9 en verder. Het Evangelie is een soort van Deuteronomium, een tweede wet, een wet ter genezing, een bijzondere wet, een wet des geloofs. Door het Evangelie zijn wij onder de wet van Christus, en het is een wet, die degenen die daar toegaan heiligt. Dit boek van Deuteronomium begint met een herhaling van het verhaal van de voornaamste gebeurtenissen die er met Israël hebben plaats gehad sedert zij van de berg Sinaï waren vertrokken. In het vierde hoofdstuk hebben wij een zeer aandoenlijke vermaning tot gehoorzaamheid; in het twaalfde hoofdstuk tot aan het zeven en twintigste hoofdstuk zijn veel bijzondere wetten herhaald, die in Hoofdstuk 27 en 28 versterkt worden met beloften en bedreigingen, zegeningen en vervloeking, gevormd tot een verbond, Hoofdstuk 29 en 30.

Er wordt zorg gedragen om deze dingen in eeuwige gedachtenis onder hen te houden, Hoofdstuk 31, inzonderheid door een lied, Hoofdstuk 32, en zo eindigt Mozes met een zegen, Hoofdstuk 33. Dit alles werd door Mozes aan Israël overgeleverd in de laatste maand van zijn leven. Het gehele boek bevat de geschiedenis van slechts twee maanden; vergelijk Hoofdstuk 1:3 met Jozua 4:19; de laatste van de twee was Israëls dertig dagen van rouw over Mozes. Zie hoe werkzaam en bedrijvig deze grote en Godvruchtige man is geweest om goed te doen; toen hij wist dat de tijd, die hem restte nog slechts kort was; hoe snel en levendig zijn bewegingen, toen hij naderde tot zijne rust. Zo is ons ook meer vermeld van hetgeen onze gezegende Heiland gezegd en gedaan heeft in de laatste week van Zijn leven, dan in enigerlei andere week.

De laatste woorden van uitnemende personen maken een diepe indruk, of behoren die te maken. Merk op voor de eer van dat boek, dat onze Zaligmaker, toen Hij de verzoeken des duivels wilde beantwoorden met een: Er is geschreven, de woorden er voor steeds uit dit boek heeft aangehaald. Mattheus 4:4, 7, 10.

HOOFDSTUK 1.

1 Dit zijn de woorden, die Mozes tot gans Israël gesproken heeft, aan deze zijde van de Jordaan, in de woestijn, op het vlakke veld tegenover Suf, tussen Paran en tussen Tofel, en Laban, en Hazeroth, en Dizahab. 2 Elf dag reizen zijn het van Horeb, door de weg van het gebergte Seir, tot aan Kades-barnea. 3 En het is geschied in het veertigste jaar, in de elfde maand, op de eersten der maand, dat Mozes sprak tot de kinderen Israëls, naar alles wat hem de HEERE aan hen bevolen had; 4 Nadat hij geslagen had Sihon, de koning der Amorieten, die te Hesbon woonde, en Og, de koning van Bazan, welke woonde in Astharoth, te Edrei.

5 Aan deze zijde van de Jordaan, in het land van Moab, hief Mozes aan, deze wet uit te leggen, zeggende: 6 De HEERE, onze God, sprak tot ons aan Horeb, zeggende: Gij zijt lang genoeg bij dezen berg gebleven. 7 Keert u, en vertrekt, en gaat in het gebergte der Amorieten, en tot al hun geburen, in het vlakke veld, op het gebergte, en in de laagte, en in het zuiden, en aan de havens der zee; het land der Kanaanieten, en de Libanon, tot aan die grote rivier, de rivier Frath. 8 Ziet, Ik heb dat land gegeven voor uw aangezicht; gaat daarin, en bezit erfelijk het land, dat de HEERE aan uw vaderen, Abraham, Izak en Jakob gezworen heeft, dat Hij het hun en hun zaad na hen geven zou. 9 En ik sprak ter zelfder tijd tot u, zeggende: Ik alleen zal u niet kunnen dragen. 10 De HEERE, uw God, heeft u vermenigvuldigd, en ziet, gij zijt heden als de sterren des hemels in menigte. 11 De HEERE, uwer vaderen God, doe tot u, zo als gij nu zijt, duizendmaal meer, en Hij zegene u, gelijk als Hij tot u gesproken heeft! 12 Hoe zoude ik alleen uw moeite, en uw last, en uw twistzaken dragen? 13 Neemt u wijze, en verstandige, en ervarene mannen, van uw stammen, dat ik hen tot uw hoofden stelle. 14 Toen antwoordde gij mij, en zeide: Dit woord is goed, dat gij gesproken hebt, om te doen. 15 Zo nam ik de hoofden uwer stammen, wijze en ervarene mannen, en stelde hen tot hoofden over u, oversten van duizenden, en oversten van honderden, en oversten van vijftigen, en oversten van tien, en ambtlieden voor uw stammen. 16 En ik gebod uw rechters ter zelfder tijd, zeggende: Hoort de verschillen tussen uw broederen, en richt recht tussen de man en tussen zijn broeder, en tussen deszelfs vreemdeling. 17 Gij zult het aangezicht in het gericht niet kennen; gij zult de kleine, zowel als de grote, horen; gij zult niet vrezen voor iemands aangezicht; want het gericht is Godes; doch de zaak, die voor u te zwaar zal zijn, zult gij tot mij doen komen, en ik zal ze horen. 18 Alzo gebod ik u te dier tijd alle zaken, die gij zoudt doen. 19 Toen vertogen wij van Horeb, en doorwandelden die gans grote en vreselijke woestijn, die gij gezien hebt, op de weg van het gebergte der Amorieten, gelijk de HEERE, onze God, ons geboden had; en wij kwamen tot Kades-barnea.

20 Toen zeide ik tot ulieden: Gij zijt gekomen tot het gebergte der Amorieten, dat de HEERE, onze God, ons geven zal. 21 Ziet, de HEERE, uw God, heeft dat land gegeven voor uw aangezicht; trekt op, bezit het erfelijk, gelijk als de HEERE, uwer vaderen God, tot u gesproken heeft; vreest niet, en ontzet u niet. 22 Toen naderdet gij allen tot mij, en zeide: Laat ons mannen voor ons aangezicht heenzenden, die ons het land uitspeuren, en ons bescheid wederbrengen, wat weg wij daarin optrekken zullen, en tot wat steden wij komen zullen. 23 Deze zaak nu was goed in mijn ogen; zo nam ik uit u twaalf mannen, van elke stam een man. 24 Die keerden zich, en togen op naar het gebergte, en kwamen tot het dal Eskol, en verspiedden datzelve. 25 En zij namen van de vrucht des lands in hun hand, en brachten ze tot ons af, en zeiden ons bescheid weder, en zeiden: Het land, dat de HEERE, onze God, ons geven zal, is goed. 26 Doch gij wilde niet optrekken; maar gij waart de mond des HEEREN uws Gods, wederspanning. 27 En gij murmuredet in uw tenten, en zeidet: Omdat de HEERE ons haat, heeft Hij ons uit Egypteland uitgevoerd, opdat Hij ons levere in de hand der Amorieten, om ons te verdelgen. 28 Waarheen zouden wij optrekken? Onze broeders hebben ons hart doen smelten, zeggende: Het is een volk, groter en langer dan wij; de steden zijn groot, en gesterkt tot in de hemel toe; ook hebben wij daar kinderen der Enakieten gezien. 29 Toen zeide ik tot u: Verschrikt niet, en vreest niet voor hen. 30 De HEERE, uw God, Die voor uw aangezicht wandelt, Die zal voor u strijden, naar alles, wat Hij bij u voor uw ogen gedaan heeft in Egypte. 31 En in de woestijn, waar gij gezien hebt, dat de HEERE uw God, u daarin gedragen heeft, als een man zijn zoon draagt, op al de weg, dien gij gewandeld hebt, totdat gij kwaamt aan deze plaats. 32 Maar door dit woord geloofdet gij niet aan de HEERE, uw God. 33 Die voor uw aangezicht op de weg wandelde, om u de plaats uit te zien, waar gij zoudt legeren; des nachts in het vuur, opdat Hij u de weg wees, waarin gij zoudt gaan, en des daags in de wolk. 34 Als nu de HEERE de stem uwer woorden hoorde, zo werd Hij zeer toornig, en zwoer, zeggende: 35 Zo iemand van deze mannen, van dit kwade geslacht, zal zien dat goede land, hetwelk Ik gezworen heb uw vaderen te zullen geven! 36 Behalve Kaleb, de zoon van Jefunne; die zal het zien, en

aan hem zal Ik het land geven, waarop hij getreden heeft, en aan zijn kinderen; omdat hij volhard heeft de HEERE te volgen. 37 Ook vertoornde zich de HEERE op mij om uwentwil, zeggende: Gij zult daar ook niet inkomen. 38 Jozua, de zoon van Nun, die voor uw aangezicht staat, die zal daarin komen; sterk denzelven, want hij zal het Israël doen erven. 39 En uw kinderkens, waarvan gij zeidet: Zij zullen tot een roof zijn; en uw kinderen, die heden noch goed noch kwaad weten, die zullen daarin komen, en dien zal Ik het geven, en die zullen het erfelijk bezitten. 40 Gij daarentegen, keert u, en reist naar de woestijn, de weg van de Schelfzee. 4

1 Toen antwoordde gij, en zeide tot mij: Wij hebben tegen de HEERE gezondigd; wij zullen optrekken, en strijden, naar alles, wat de HEERE, onze God, ons geboden heeft. Als gij nu een iegelijk zijn krijgsgereedschap aangordde, en willens waart, om naar het gebergte henen op te trekken, 42 Zo zei de HEERE tot mij: Zeg hun: Trekt niet op, en strijdt niet, want Ik ben niet in het midden van u; opdat gij niet voor het aangezicht uwer vijanden geslagen wordt. 43 Doch als ik tot u sprak, zo hoordet gij niet, maar waart de mond des HEEREN wederspanning, en handelde trotselijk, en toogt op naar het gebergte. 44 Toen togen de Amorieten uit, die op dat gebergte woonden, u tegemoet, en vervolgden u, gelijk als de bijen doen; en zij verpletterden u in Seir tot Horma toe. 45 Als gij nu wederkwaamt en weendet voor het aangezicht des HEEREN, zo verhoorde de HEERE uw stem niet, en neigde Zijn oren niet tot u. 46 Alzo bleef gij in Kades vele dagen, naar de dagen, dat gij er bleef.

Het eerste gedeelte van Mozes' afscheidsrede begint met dit hoofdstuk, en wordt voortgezet in het laatste gedeelte van het vierde hoofdstuk. In de eerste vijf verzen van dit hoofdstuk hebben wij de datum van de rede, de plaats waar zij werd uitgesproken, vers 1, 2, 5, en de tijd wanneer, vers 3, 4. Het verhaal in dit hoofdstuk herinnert hen:

- I. Aan de belofte, die God hun gedaan heeft van het land Kanaän, vers 6-8.
 - II. Aan de voorziening van rechters, die er voor hen gemaakt was, vers 9-18.
 - III. Aan hun ongeloof en murmurering na het rapport van de verspieters, vers 19-33.
 - IV. Aan het vonnis, daardoor over hen geveld, en de bekrachtiging van dat vonnis, vers 34-46.
- Deuteronomium 1:1-8

I. Wij hebben hier de datum van deze rede, die Mozes voor het volk van Israël gehouden heeft. Een groot gehoor, ongetwijfeld waren er zovelen als binnen het bereik van zijn stem konden komen, inzonderheid al de oudsten en de beambten, de vertegenwoordigers van het volk, en waarschijnlijk was het op een sabbat, dat hij die rede heeft uitgesproken.

1. De plaats, waar zij nu gelegd waren was in het vlakke veld van Moab, vers 1, 5 waar zij gereed stonden Kanaän binnen te trekken en krijg te voeren tegen de Kanaänieten. Maar in zijn rede spreekt hij hun niet van krijgszaken van de kunst van oorlogvoeren en van krijgslisten, maar van hun plicht tegenover God, want zo zij in Zijn vreze en gunst bleven, zou Hij hun de verovering van het land verzekeren, hun Godsdienst zal hun beste staatkunde zijn.

2. De tijd was aan het einde van het veertigste jaar sedert hun uittocht uit Egypte. Zolang heeft Hij hun zeden verdragen, en hebben zij hun ongerechtigheden gedragen, Numeri 14:34, en nu een nieuw en aangename toneel staat geopend te worden, herhaalt Mozes, als een teken ten goede, deze wet voor hen. Zo was na Gods twist met hen wegens het gouden kalf, het eerste en het zekerste teken dat God met hen verzoend was, de vernieuwing van de stenen tafelen. Er is geen beter bewijs en onderpand van Gods gunst, dan dat Hij Zijn wet in ons hart legt, Psalm 147:19, 20.

II. De rede zelf. In het algemeen sprak Mozes tot hen naar alles, dat hem de Heere aan hen bevolen had, vers 3. Hetgeen te kennen geeft, niet alleen dat hetgeen hij hun nu overgaf in substantie hetzelfde was dat tevoren bevolen was, maar dat het was hetgeen God hem gebod nu te herhalen. Hij gaf hun deze herhaling en vermaning zuiver en alleen door de leiding

Gods. God gebod hem dit legaat aan de kerk te vermaken. Hij begint zijn verhaal met hun vertrek van de berg Sinaï, vers 6, en verhaalt hier:

1. De orders, die God hem gaf om te vertrekken, en hun tocht voort te zetten, vers 6, 7. Gij zijt lang genoeg bij deze berg gebleven, dat was de tastelijke berg en het brandende vuur Hebreëen 12:18, tot dienstbaarheid barende, Galaten 4:24. Derwaarts heeft God hen gebracht om hen te verootmoedigen, en hen door de verschrikkingen van de wet toe te bereiden voor het land van de belofte. Daar heeft Hij hen ongeveer een jaar laten blijven, en toen zei Hij hun dat zij er lang genoeg gebleven waren en voorwaarts moeten gaan. God brengt zijn volk wel in benauwdheid en moeite, in geestelijke benauwdheid van ziel, maar Hij weet wanneer zij er lang genoeg in gebleven zijn, en Hij zal voorzeker een tijd, de geschiktste tijd, vinden om hen van de verschrikkingen van de geest van de dienstbaarheid te doen voortgaan naar de vertroosting van de Geest van de aanneming, zie Romeinen 8:15.

2. Het vooruitzicht, dat Hij hun gaf op een spoedige en gelukkige vestiging in Kanaän. Gaat naar het land van de Kanaänieten, vers 7, trekt binnen, en neemt er bezit van, het is het uwe. Zie, Ik heb dat land gegeven voor uw aangezicht, vers 8. Als God ons gebiedt voorwaarts te gaan in onze Christelijken loop, dan stelt Hij tot onze bemoediging het hemelse Kanaän voor ons aangezicht. Deuteronomium 1:9-18 Mozes herinnert hen hier aan de gelukkige inrichting van hun regering, waaronder zij allen veilig en gerust konden wezen, indien zij dit niet zelf verhinderden door hun zonde. Toen hun goede wetten gegeven waren, werd de uitvoering er van opgedragen aan goede, en wijze mannen. Dit getuigde van Gods goedheid over hen, en van Mozes' zorg voor hen, en hij schijnt hier melding van te maken ten einde zich bij hen aan te bevelen als een man die in oprechtheid hun welzijn heeft zoeken te bevorderen, en zich also de weg te bereiden voor hetgeen hij hun nog verder wilde zeggen, en waarmee hij ook niets anders dan hun welzijn beoogde. In dit deel van zijn verhaal geeft hij hun te kennen:

1. Dat hij zich grotelijks verblijdt in de toeneming van hun aantal. Hij erkent de vervulling van Gods beloften aan Abraham, vers 10. Gij zijt heden als de sterren des hemels in menigte, en hij bidt om de nog verdere vervulling er van, vers 11. De Heere, de God van uw vaders, doe tot u, zoals gij nu zijt, duizend maal meer. Dit gebed is als tussenzin ingelast, en een goed gebed, dat met wijsheid ingevoegd wordt, kan niet ongepast zijn in een rede over Goddelijke dingen, ook zal zo'n vrome uitroep er de samenhang niet van verbreken, maar veeleer versterken en versieren. Maar hoe verruimd en uitgebreid zijn zijn begeerten als hij bidt, dat zij tot nog duizendmaal meer zullen worden dan zij reeds zijn! Wij zijn niet eng of nauw gemaakt ten opzichte van de macht en de goedheid van God, waarom zouden wij dan eng zijn in ons geloof en onze hoop, die zo ruim behoren te zijn als de belofte? Ruimer behoeven zij niet te wezen. Het is naar de belofte, dat Mozes hier zijn gebed afmeet. De Heere zegene u gelijk als Hij tot u gesproken heeft. En waarom zou hij niet mogen hopen, dat zij duizendmaal meer zullen worden dan zij nu zijn, als zij toch nu tienduizend maal meer zijn dan zij waren, toen zij vóór twee honderd vijftig jaren afgingen naar Egypte? Toen zij onder de regering van Farao waren, werd de toeneming van hun aantal benijd, en werd er over geklaagd als over een grief, Exodus 1:9, maar nu, onder de regering van Mozes was het een reden van blijdschap, en werd er om gebeden als een zegen. Dit met elkaar vergelijkende, konden zij er aanleiding in vinden om met schaamte en berouw te denken aan hun dwaasheid toen zij er van spraken zich een hoofd te stellen en naar Egypte terug te keren.

2. Dat hij de eer van de regering niet voor zich wenste te monopoliseren, niet begeerde om alleen, als absoluut monarch, over hen te heersen, vers 9. Hoewel hij een man was, die eer even waardig, en even bekwaam en bevoegd er toe als ooit enig man geweest is, wenste hij

toch dat anderen hem behulpzaam zullen zijn in het werk, en bijgevolg ook met hem zullen delen in de eer. Ik alleen kan de last niet dragen, vers 12. Het overheidsambt is een last. Mozes zelf, hoewel uitnemend begaafd, vond dat die last hem te zwaar op de schouders lag, ja het zijn de beste magistraatspersonen, die het meest klagen over de last en het meest begerig zijn om hulp te hebben, en het meest bevreesd om meer op zich te nemen dan zij kunnen volbrengen.

3. Dat hij niet wenste zijn eigen aanhangers, of personen die onder de hand van hem afhankelijk waren, tot die waardigheid te bevorderen, want hij laat het aan het volk over om zelf hun rechters te kiezen, aan wie hij een aanstelling zou geven, niet durante bene placito om weer, als het hem behaagde ontslagen te worden, maar quam diu se bene gesserint zolang zij zich getrouw betonen vers 13. Neemt u wijze en verstandige en ervaren mannen van uw stammen, dat ik hen tot uw hoofden stelle. Zo hebben de apostelen de menigte van de discipelen er toe geleid om opzieners te kiezen over de armen, waarna zij deze toen de handen opgelegd hebben, Handelingen 6:3, 6. Hij zegt hun wijze en verstandige mannen te nemen, wier persoonlijke verdienste hen daartoe aanbeval. De oorsprongen opkomst van dit volk waren nog zo nieuw, dat niemand van hun op oudheid van geslacht of adeldom van geboorte kon bogen boven hun broederen, en daar zij allen kort tevoren uit de slavernij van Egypte waren bevrijd, zal de een familie waarschijnlijk niet veel rijker zijn geweest dan de andere, zodat hun keus zuiver en alleen bepaald moest worden door de hoedanigheden van wijsheid, ervaring en rechtschapenheid. "Kiest hen", zegt Mozes, "die in uw stammen geroemd worden, en ik zal hen van ganser harte tot uw hoofden stellen." Het moet ons niet verdrieten, dat Gods werk door andere handen dan de onze gedaan wordt, mits het door goede handen gedaan wordt.

4. Dat hij in deze zaak zeer gaarne het volk wilde believen, en hoewel het hem nooit om hun lof of toejuiching te doen was, wilde hij toch in een zaak van die aard niet handelen zonder hun goedkeuring. En zij hebben ingestemd met zijn voorstel, vers 14. Dit woord, dat gij gesproken hebt, is goed om te doen. Hij maakt hier melding van als verzwaring van de zonde van hun muiterij en ontevredenheid daarna, daar de regering, waarover zij ontevreden waren, er één was, die zij zelf gewild hadden. Mozes zou hun tevredenheid hebben gegeven, indien zij tevreden hadden willen zijn.

5. Dat hij bedoelde hen te stichten, zowel als hun voldoening te geven.

a. Hij stelde mannen aan van een goed karakter, vers 15, wijze en ervaren mannen, mannen die getrouw zullen zijn aan hun opdracht en aan de belangen van het publiek.

b. Hij geeft hun een goede opdracht, vers 16, 17. Zij, die tot eer bevorderd worden, moeten weten dat hun arbeid is opgedragen, en dat zij er rekenschap van zullen hebben te geven.

(1). Hij beveelt hun naarstig en geduldig te zijn: hoort de verschillen. Hoort beide zijden, hoort ze ten volle, hoort ze met zorg en nauwkeurigheid, want de natuur heeft ons voorzien van twee oren, en hij, die antwoord geeft eer hij zal gehoord hebben, dat is hem dwaasheid en schande. De tong van de geleerden heeft het oor nodig van hem die leert.

(2). Rechtvaardigen onpartijdig te zijn, richt rechtvaardig. Er moet recht gesproken worden naar de omstandigheden van de zaak, zonder dat daarbij de hoedanigheid van de partijen in aanmerking komt. Aan de inboorlingen moet niet toegestaan worden de vreemdelingen te verdrukken, evenmin als aan de vreemdelingen om de inboorlingen te beledigen of te schaden. Aan de groten moet niet toegelaten worden de kleinen te verdrukken, evenmin als aan de kleinen om de groten te beroven of te honen. In het gericht moet het aangezicht niet

gekend worden, onomgekocht, onbevooroordeeld, naar billijkheid en rechtvaardigheid moet recht gesproken worden.

(3). Vastberaden en kloekmoedig te zijn, "gij zult niet vrezen voor iemands aangezicht. Laat u door geen vrees of ontzag bewegen om een kwade zaak te doen, hetzij door het geschreeuw van de menigte, of door de dreigementen van hen die macht hebben". En hij gaf hun een goede reden om aan dit bevel kracht bij te zetten: want het gericht is Godes. Gij zijt Gods plaatsbekleders, gij handelt voor Hem, en daarom moet gij handelen zoals Hij handelt, gij zijt Zijn vertegenwoordigers, maar als gij onrechtvaardig oordeelt, dan stelt gij Hem verkeerd voor. Van Hem is het gericht, en daarom zal Hij u beschermen als gij recht doet, maar u gewis ter verantwoording roepen als gij onrecht doet". Eindelijk. Hij vergunde hun alle moeilijke zaken tot hem te brengen, en hij zal altijd bereid wezen te horen en te oordelen, en beide rechters en volk gerust te doen zijn. Zalig zijt gij, o Israël, in zo'n vorst als Mozes geweest is. Deuteronomium 1:19-46 Mozes herhaalt hier uitvoerig de geschiedenis van de noodlottige keer in hun zaken door hun eigen zonde en Gods toorn, toen dit gehele geslacht van de grenzen van Kanaän, van de eer om het te veroveren en het genot van het te bezitten, teruggedreven werd naar de woestijn, waar later hun dode lichamen gevallen zijn. Het was een gedenkwaardige geschiedenis, wij lazen haar in Numeri 13 en 14, maar wij vinden hier onderscheidene bijzonderheden, die daar niet verhaald zijn.

I. Hij herinnert hen aan hun tocht van Horeb naar Kades-Barnea, vers 19, door die grote en vreselijke woestijn. Hier neemt hij nota van:

1. Om hen de grote goedheid van God jegens hen te doen beseffen, door hen in zo'n grote woestijn te leiden, en te beschermen tegen het kwaad, waarvan zij in zo vreselijke woestijn omringd waren. De herinnering aan onze gevaren moet ons dankbaar maken voor onze uitredingen.

2. Om de dwaasheid te doen uitkomen van hen, die in hun ontevredenheid naar Egypte hadden willen terugkeren door de woestijn, hoewel zij de leiding Gods hadden verbeurd en geen reden hadden om haar voor die terugtocht te verwachten.

II. Hij toont hun hoe ver zij toen reeds op weg waren naar Kanaän, vers 20, 21. Met blijdschap had hij hun gezegd: het land is voor uw aangezicht, trekt op, bezit het erfelijk. Hij laat hun zien hoe dicht zij er aan toe waren, om gelukkig gevestigd te zijn, toen zij zelf een grendel voor hun deur hebben geschoven, opdat zij zouden zien hoe uiterst zondig hun zonde was. Het zal het eeuwige verderf van de geveinsden verzwaren, dat zij niet ver van het koninkrijk Gods waren, en toch achtergebleven zijn, Markus 12:34.

III. Hij legt de schuld van het zenden van de verspieters op hen, hetgeen niet is gebleken in Numeri. Daar wordt in hoofdstuk 13:1, 2 gezegd dat de Heere hun uitzending had bevolen, maar hier bevinden wij dat het volk dit het eerst had verlangd, en dat God, in het toe te laten, hen heeft overgegeven in het goeddunken huns harten, vers 22. Gij zei: Laat ons mannen voor ons aangezicht heenzenden. Mozes had hun Gods woord gegeven, vers 20, 21. Maar zij konden er niet toe komen om daarop te vertrouwen, menselijk beleid en overleg stelden zij hoger dan de wijsheid Gods, en zij wilden met een kaars de zon bijlichten. Alsof het niet genoeg was, dat zij er zeker van waren een God te hebben, die voor hun aangezicht heengaat, moeten zij ook mannen voor hun aangezicht heenzenden.

IV. Hij herhaalt voor hen het rapport dat de verspieters hebben uitgebracht omtrent het kostelijke en de deugdelijkheid van het land, dat zij hebben bezichtigd, vers 24, 25. De zegeningen, die God beloofd heeft, zijn inderdaad zeer kostelijk en zeer begerenswaardig, de

ongelovigen zelf rechters zijnde. Nooit heeft iemand het Heilige Land gezien, of hij moest erkennen dat het een goed land is. Maar de moeilijkheden om het te veroveren stellen zij voor als onoverkomelijk, vers 28, alsof het ijdel was te denken, om de strijd met de inwoners aan te binden, hetzij door hun slag te leveren in het open veld, want het volk is groter en langer dan wij, hetzij door belegering, want de steden zijn groot en gesterkt tot in de hemel toe, een hyperbole (overdreven uitdrukking), waarvan zij gebruik maakten om hun boos doel te bereiken, namelijk het volk te ontmoedigen, en wellicht wilden zij zich zelfs tegen de God des hemels keren, alsof zij instaat waren Hem te tarten zoals de Babelbouwers, waarvan de top van de toren tot aan de hemel moest reiken, Genesis 11:4. Alleen die plaatsen zijn gesterkt tot in de hemel, die van Gods gunst omringd zijn als met een rondas (schild).

V. Hij verhaalt hun welke moeite hij zich heeft gegeven om hen te bemoedigen, vers 29. Toen zei ik tot u: Verschrikt niet. Mozes heeft genoeg redenen aangevoerd om het oproer te stillen, en hen met het aangezicht naar Kanaän gericht te houden. Hij verzekerde hun dat God met hen was en voor hen zou strijden, vers 30. Als bewijs van Zijn macht over hun vijanden, wijst hij op hetgeen zij gezien hadden in Egypte, waar hun vijanden in alles in het voordeel waren tegenover hen, en toch vernederd werden en gedwongen om te buigen, vers 30. En als bewijs van Gods liefde voor hen en de wezenlijke goedheid, die Hij hun wilde betonen, wijst hij op hetgeen zij gezien hadden in de woestijn, vers 31, 33, door welke zij geleid werden door het oog van de Goddelijke wijsheid in een wolk- en vuurkolom, die zowel hun reizen bestuurd als hun rust regelde, hoe zij gedragen werden in de armen van de Goddelijke genade, met evenveel zorg en tederheid, als ooit een kind gedragen werd in de armen van een voedstervader. En was er nu nog reden om God te mistrouwen? Of waren zij niet het ondankbaarste volk van de wereld, die na zulke merkbare tekenen van Gods goedheid hun hart verhardden ten dage van de verzoeking? Mozes had eenmaal geklaagd dat God hem gelast had dit volk te dragen, gelijk een voedstervader de zuigeling draagt Numeri 11:12. Maar hier erkent hij dat het God was, die hen aldus heeft gedragen, en misschien wordt hiernaar verwezen in Handelingen 13:18, waar Hij gezegd wordt hen, of hun zeden, te hebben verdragen in de woestijn.

VI. Hij legt hun de zonde ten laste, waaraan zij zich bij die gelegenheid schuldig hebben gemaakt. Hoewel zij, tot wie hij nu sprak, een nieuw geslacht waren, richt hij het verwijt toch tot hen: gij waart weerspanning en gij murmureerde, want velen van hen bestonden toen reeds, hoewel onder de twintig jaren oud, en misschien hebben zij wel meegedaan in de muiterij, en de overigen hebben de ondeugden van hun vaders geërfd. Let op hetgeen, waarvan hij hen beschuldigt:

1. Ongehoorzaamheid en weerspanning tegen Gods wet: Gij wilde niet optrekken, maar gij waart de mond des Heeren weerspanning, vers 26. Het verwerpen van Gods gunst is in werkelijkheid een rebelleren tegen Zijn gezag.

2. Hatelijke verdenkingen van Gods goedheid. Zij opperden het laaghartig denkbeeld: Omdat de Heere ons haat, heeft Hij ons uit Egypteland uitgevoerd, vers 27. Wat kon meer ongerijmd, meer onwaar en meer smadelijk zijn voor God? 3. Op de bodem van dit alles was een ongelovig hart, vers 32. Gij geloofde niet in de Heere, uw God. Al uw ongehoorzaamheid aan Gods wetten en uw mistrouwen van Zijn macht en goedheid komen voort uit het niet geloven van Zijn woord. Wel staat het slecht met ons geschapen, als de God van de eeuwige waarheid niet geloofd kan worden. VII. Hij spreekt van het vonnis, dat wegens die zonde over hen geveld werd, en waarvan zij de voltrekking hadden gezien.

1. Alleen waren zij veroordeeld om in de woestijn te sterven, en niemand van hun mocht in Kanaän komen, behalve Kaleb en Jozua, vers 34, 36. Zolang moeten zij omdwalen in de woestijn, dat de meesten van hen naar de loop van de natuur zullen sterven, en de jongsten van hen werden afgesneden. Aldus hebben zij niet kunnen ingaan vanwege hun ongeloof. Het was niet de overtreding van de geboden van de wet, die hen buiten Kanaän sloot, neen, zelfs niet het gouden kalf, maar hun ongeloof aan die belofte, welke een type was van de Evangeliegenade, om aan te duiden, dat geen zonde ons ten verderve zal brengen dan de zonde van ongeloof, die een zonde is tegen het geneesmiddel.

2. Mozes zelf is later om Gods ongenoegen gevallen, wegens een haastig woord, waartoe zij hem door hun terging geprikkeld hadden, vers 37, Ook vertoornde zich de Heere op mij om uwentwil. Omdat geheel het oude geslacht moet heengaan, moet Mozes zelf niet achterblijven. Hun ongeloof heeft de dood in het leger gebracht, en daar binnengetreden zijnde valt zelfs Mozes onder de last, die hem is opgedragen.

3. Toch is hier barmhartigheid gemengd met het oordeel.

a. Mozes mag hen niet in Kanaän brengen, maar Jozua zal dit doen, vers 38. Sterk hem, want anders zou hij de moed niet hebben om een regering op zich te nemen, onder welks gewicht hij Mozes zelf ziet vallen, maar laat hem er van verzekerd wezen, dat hij hetgeen, waartoe hij geroepen is, tot stand zal brengen. Hij zal het Israël doen erven. Evenzo: wat van de wet onmogelijk was, dewijl zij door het vlees krachteloos was, dat heeft Jezus, onze Jozua, gedaan door een betere hoop teweeg te brengen.

b. Hoewel dit geslacht niet in Kanaän zal komen, zal toch het volgende geslacht er in komen, vers 39. Gelijk zij ter wille van hun vaderen waren uitverkoren, zo zouden hun kinderen rechtvaardiglijk om hunnentwil verworpen zijn kunnen worden. Maar de barmhartigheid roemt tegen het oordeel. VIII. Hij herinnert hen aan hun dwaze en vruchteloze poging om dit vonnis herroepen te krijgen.

1. Zij beproefden het door hierin beterschap te tonen, zij hadden geweigerd tegen de Kanaänieten op te trekken, en nu wilden zij in der haast optrekken, en gordden hiertoe hun wapenrusting aan, vers 41. Zo zullen, als de deur gesloten en de dag van de genade voorbij is, er gevonden worden, die buiten staan en kloppen. Maar hetgeen de schijn had van een verbeterde gezindheid, bleek slechts nog meer rebellie te zijn. God had door Mozes de poging verboden, vers 42, maar zij handelden trots en togen op naar het gebergte, vers 43, nu handelende in minachting van de bedreiging, zoals zij tevoren gehandeld hadden in minachting van de belofte, alsof zij geheel beheerst werden door een geest van tegenspraak, en dienovereenkomstig was dan ook het gevolg, vers 44, zij werden vervolgd en verpletterd, en door deze nederlaag, nadat zij God door hun murmureren en hun weerspannigheid er toe gebracht hadden hen te verlaten, werd hun te verstaan gegeven welke voorspoed zij hadden kunnen hebben, als zij in Zijn liefde waren gebleven.

2. Zij beproefden het door hun tranen en gebeden, vers 45. Zij kwamen weer en weenden voor het aangezicht des Heeren. Toen zij morden en twistten, hebben zij in die nacht geweend, Numeri 14:1. Toen weenden zij tranen van rebellie tegen God, nu weenden zij tranen van berouw en verootmoediging voor God. Tranen van ontevredenheid moeten telkens weer geweend worden, de droefheid van de wereld werkt de dood, en daar moet berouw van getoond worden. Zo is het niet met de droefheid naar God, die zal eindigen in blijdschap. Maar hun wenen leidde tot niets. De Heere verhoorde uw stem niet, omdat gij naar Zijn stem niet hebt willen luisteren, het raadsbesluit was uitgegaan en, evenals Ezau, vonden zij geen plaats des berouws, hoewel zij haar met tranen zochten.

HOOFDSTUK 2.

1 Daarna keerden wij ons, en reisden naar de woestijn, de weg van de Schelfzee, gelijk de HEERE tot mij gesproken had, en wij togen om het gebergte Seir, vele dagen. 2 Toen sprak de HEERE tot mij, zeggende: 3 Gijlieden hebt dit gebergte genoeg omgetogen; keert u naar het noorden; 4 En gebied het volk, zeggende: Gij zult doortrekken aan de landpale uwer broederen, de kinderen van Ezau, die in Seir wonen; zij zullen wel voor u vrezen; maar gij zult u zeer wachten. 5 Mengt u niet met hen; want Ik zal u van hun land niet geven, ook niet tot de betreding van een voetzool; want Ik heb Ezau het gebergte Seir ter erfenis gegeven. 6 Spijze zult gij voor geld van hen kopen, dat gij etet; en ook zult gij water voor geld van hen kopen, dat gij drinket. 7 Want de HEERE, uw God, heeft u gezegend in al het werk uwer hand; Hij kent uw wandelen door deze zo grote woestijn; deze veertig jaren is de HEERE, uw God, met u geweest; geen ding sheeft u ontbroken. 8 Als wij nu doorgetrokken waren van onze broederen, de kinderen van Ezau, die in Seir woonden, van de weg des vlakken velds, van Elath, en van Ezeon-geber, zo keerden wij ons, en doortogen de weg der woestijn van Moab. 9 Toen sprak de HEERE tot mij: Beangstig Moab niet, en meng u niet met hen in de strijd; want Ik zal u geen erfenis van hun land geven, dewijl Ik aan Lots kinderen Ar ter erfenis gegeven heb. 10 De Emieten woonden te voren daarin, een groot, en menigvuldig, en lang volk, gelijk de Enakieten. 11 Dezen werden ook voor reuzen gehouden, als de Enakieten; en de Moabieten noemden hen Emieten. 12 Ook woonden de Horieten te voren in Seir; maar de kinderen van Ezau verdreven hen uit de bezitting en verdelgden hen van hun aangezicht, en hebben in hunlieder plaats gewoond; gelijk als Israël gedaan heeft aan het land zijner erfenis, hetwelk de HEERE hun gegeven heeft. 13 Nu, maakt u op, en trekt over de beek Zered. Alzo trokken wij over de beek Zered. 14 De dagen nu, die wij gewandeld hebben van Kades-barnea, totdat wij over de beek Zered getogen zijn, waren acht en dertig jaren; totdat het ganse geslacht der krijgslieden uit het midden der heirlegers verteerd was, gelijk de HEERE hun gezworen had. 15 Zo was ook de hand des HEEREN tegen hen, om hen uit het midden des heirlegers te verslaan, totdat zij verteerd waren.

16 En het geschiedde, als al de krijgslieden verteerd waren, uit het midden des heirlegers wegstervende, 17 Dat de HEERE tot mij sprak, zeggende: 18 Gij zult heden doortrekken aan Ar, de landpale van Moab; 19 En gij zult naderen tegenover de kinderen Ammons; beangstig die niet, en meng u met hen niet; want Ik zal u van het land der kinderen Ammons geen erfenis geven, dewijl Ik het aan Lots kinderen ter erfenis gegeven heb. 20 Dit werd ook voor een land der reuzen gehouden; de reuzen woonden te voren daarin, en de Ammonieten noemden hen Zamzummiets; 21 Een groot, en menigvuldig, en lang volk, als de Enakieten; en de HEERE verdelgde hen voor hun aangezicht, zodat zij hen uit de bezitting verdreven, en aan hunlieder plaats woonden; 22 Gelijk als Hij aan de kinderen van Ezau, die in Seir wonen, gedaan heeft, voor welker aangezicht Hij de Horieten verdelgde; en zij verdreven hen uit de bezitting, en hebben aan hun plaats gewoond tot op dezen dag. 23 Ook hebben de Kafthorieten, die uit Kafthor uittogen, de Avieten, die in Hazerim tot Gaza toe woonden, verdelgd, en aan hun plaats gewoond. 24 Maakt u op, reist heen, en gaat over de beek Arnon; ziet, Ik heb Sihon, de koning van Hesbon, de Amoriet, en zijn land, in uw hand gegeven; begint te erven, en mengt u met hen in de strijd. 25 Te dezen dage zal Ik beginnen uw schrik en uw vreeze te geven over het aangezicht der volken, onder de gansen hemel; die uw gerucht zullen horen, die zullen sidderen, en bang zijn van uw aangezicht.

26 Toen zond ik boden uit de woestijn Kedemot tot Sihon, de koning van Hesbon, met woorden van vrede, zeggende: 27 Laat mij door uw land doortrekken; ik zal alleenlijk langs de weg voorttrekken; ik zal noch ter rechter hand noch ter linkerhand uitwijken. 28 Verkoop mij spijs voor geld, dat ik ete, en geef mij water voor geld, dat ik drinke; alleenlijk laat mij op mijn voeten doortrekken; 29 Gelijk de kinderen van Ezau, die in Seir wonen, en de Moabieten, die in Ar wonen, mij gedaan hebben; totdat ik over de Jordaan kome in het land, dat de HEERE, onze God, ons geven zal. 30 Maar Sihon, de koning van Hesbon, wilde ons door hetzelfde niet laten doortrekken; want de HEERE, uw God, verhardde zijn geest, en verstokte zijn hart, opdat Hij hem in uw hand gawe, gelijk het is te dezen dage. 31 En de HEERE zeide tot mij: Zie, Ik heb begonnen Sihon en zijn land voor uw aangezicht te geven; begin dan te erven, om zijn land erfelijk te bezitten. 32 En Sihon toog uit ons tegemoet, hij en al zijn volk, ten strijde, naar Jahaz. 33 En de HEERE, onze God, gaf hem voor ons aangezicht; en wij sloegen hem, en zijn zonen, en al zijn volk. 34 En wij namen te dier tijd al zijn steden in, en wij verbanden alle steden, mannen, en vrouwen, en kinderens; wij lieten niemand overblijven. 35 Het vee alleen roofden wij

voor ons, en de roof der steden, die wij innamen. 36 Van Aroer af, dat aan de oever der beek Arnon is, en de stad, die aan de beek is, ook tot Gilead toe, was er geen stad, die voor ons te hoog was; de HEERE, onze God, gaf dat alles voor ons aangezicht. 37 Behalve tot het land van de kinderen Ammons naderdet gij niet, noch tot de ganse streek der beek Jabbok, noch tot de steden van het gebergte, noch tot iets, dat de HEERE, onze God, ons verboden had.

In dit hoofdstuk gaat Mozes voort met zijn verhaal van Gods leidingen met Israël op hun weg naar Kanaän maar maakt geen menging van iets, dat voorviel op hun moeizamen terugtocht naar de Schelfzee, waarop zij ongeveer acht en dertig jaren hebben doorgebracht, dat gaat hij stilzwijgend voorbij als zijnde een treurige, donkere tijd, en hij begint nu zijn verhaal met het ogenblik toen zij hun aangezicht weer naar Kanaän hadden gericht, vers 1-8, en bewoonde landen naderden, ten opzichte waarvan God hun hier bevelen geeft.

I. Welke volken zij ongemoeid moesten laten.

1. De Edomieten, vers 4-8.2.

2. De Moabieten, vers 9. van de oudheden van hun land en van dat van de Edomieten geeft hij enig bericht vers 10-12. Hier komt ook een bericht van hun overtrekken van de beek Zered, vers 13-16.

3. De Ammonieten, van wier land enige bijzonderheden worden meegedeeld, vers 17-23.

II. Welke volken zij moesten aanvallen en tenonder brengen. zij moesten beginnen met Sihon, koning van de Amorieten, vers 24-26.

1. En vervolgens hadden zij een goede gelegenheid om met hem te strijden, vers 26-32.

2. God deed hen een volkomen overwinning over hem behalen, vers 33-37.

Deuteronomium 2:1-7

I. Hier is een kort bericht van een langdurig verblijf van Israël in de woestijn. Wij togen om het gebergte Seir, vele dagen. Bijna acht en dertig jaren hebben zij in de woestijnen van Seir omgedwaald, waarschijnlijk zijn zij op sommige pleisterplaatsen jarenlang gebleven. Hiermede heeft God hen niet slechts gekastijd wegens hun murmureren en ongeloof, maar 1. Hen voorbereid voor Kanaän, door hen te verootmoedigen vanwege de zonde, heeft Hij hen geleerd hun lusten te doden, God te volgen, en zich in Hem te vertroosten. Het is een werk van tijd om zielen geschikt te maken voor de hemel, en het moet geschieden door een lange reeks van oefeningen.

2. De Kanaänieten bereid voor het verderf, al die tijd bleef de mate van hun ongerechtigheid zich vullen, en, hoewel zij zich die tijd ten nutte hadden kunnen maken om er zich in te bekeren, hebben zij hem misbruikt door hun hart te verharderen. Nu het leger Israëls eenmaal teruggeslagen was, en daarna zo lang in de woestijn verward en schijnbaar verloren was, waren zij gerust en dachten dat hun van uit die hoek geen gevaar meer dreigde, waardoor de volgende aanval van Israël zoveel vreeslijker zou zijn.

II. Er worden hun orders gegeven om zich weer naar Kanaän te keren. Hoewel God lang twist, zal Hij toch niet eeuwig twisten. Hoewel Israël lang moet wachten op verlossing, zal zij eindelijk toch komen. Het gezicht zal nog tot op een bestemden tijd zijn, dan zal Hij het op het einde voortbrengen en niet liegen.

III. Een last hun gegeven om de Edomieten niet te bemoeilijken.

1. Zij moeten geen vijandelijkheden tegen hen plegen, vers 4, 5. Mengt u niet met hen.

a. Zij moeten geen gebruik maken van het voordeel, dat zij over hen hadden door de schrik, die hen op Israëls nadering zou bevangen. "Zij zullen wel voor u vrezen, uw sterkte en aantal

kennende, en de kracht van God, die tot uw behoefte aangewend zal worden, maar denkt niet dat gij, wijs hun vrees hen tot een gemakkelijke prooi voor u zou maken, op die prooi daarom moogt aanvallen, neen, gij zult u zeer wachten". Er is grote voorzichtigheid nodig en een krachtig beheersen van onze geest, om er ons van terug te houden diegenen te schaden, tegen wie wij in het voordeel zijn. Of wel, deze waarschuwing wordt gegeven aan de oversten, zij moeten niet alleen zelf zich niet mengen met de Edomieten maar ook aan niemand van hun krijgsvolk toestaan om zich met hen te mengen.

b. Zij moeten de belediging niet wreken, die de Edomieten hun aangedaan hebben, toen zij weigerden hen door hun land te laten trekken Numeri 20:21. Zo heeft God vóór Hij Israël leidde om hun vijanden in Kanaän te verdelgen, hun geleerd vergiffenis te schenken aan hun vijanden in Edom.

c. Zij moeten niet verwachten dat hun enig deel van hun land tot een bezitting gegeven zal worden, het gebergte Seir was reeds aan de Edomieten gegeven, en zij moeten niet denken dat zij, onder voorgeven van Gods verbond en leiding, maar alles mochten nemen wat hun onder de hand kwam. Heerschappij is niet gegrond in genade. Gods Israël zal goed geplaatst worden, maar zij moeten niet verwachten alleen inwoners gemaakt te worden in het midden des lands, Jesaja 5:8.

2. Zij moeten handel met hen drijven als naburen, spijs en water van hen kopen, en wat zij gekocht hadden betalen, vers 6. Nooit moet de Godsdienst tot dekmantel gebruikt worden van onrechtvaardigheid. De reden, hiervoor gegeven, is: omdat God u gezegend heeft, en u totnutoe niets heeft ontbroken vers 7, en daarom:

a. Behoeft gij niet te bedelen, veracht het, om iets aan de Edomieten te danken te hebben, als gij toch een algenoegzame God hebt om op te steunen. Zij hebben dank zij de zegen van God hetgeen waarmee zij het benodigde kunnen betalen, gebruikt dus goedsmoeds wat gij hebt, en teert niet op de Edomieten.

b. Daarom moet gij niet stelen. Gij hebt de zorg ervaren van de Goddelijke voorzienigheid voor u, in vertrouwen daarop voor de toekomst en in het vaste geloof van haar genoegzaamheid moet gij geen indirecte middelen gebruiken om in uw behoeften te voorzien. Leef door het geloof, en niet op uw zwaard".

Deuteronomium 2:8-23

Het is opmerkelijk, dat Mozes, sprekende van de Edomieten, hen onze broederen, de kinderen Ezau's noemde, hoewel zij zeer onvriendelijk waren geweest voor Israël en hun de vreedzame doortocht door hun land geweigerd hadden, toch noemt hij hen broeders. Want hoewel onze bloedverwanten falen in hun plicht jegens ons, moeten wij toch niet vergeten dat zij onze bloedverwanten zijn, en naar de gelegenheid ertoe zich aanbiedt, niet tekortkomen in onze plicht jegens hen. Nu hebben wij in deze verzen:

I. Een bericht van Mozes omtrent de oorsprong van de volken, van wie hij hier moet spreken, de Moabieten, Edomieten en Ammonieten. Uit andere delen van zijn geschiedenis weten wij wel, wier nakomelingen zij waren, maar hier zegt hij ons hoe zij in de landen kwamen, waarin Israël hen vond. Zij waren niet de oorspronkelijke bewoners, maar:

1. De Moabieten woonden in een land, dat aan een talrijk geslacht van reuzen had behoord, Emieten genaamd, dat is: de verschrikkelijken, even groot als de Anakieten, en misschien woester, vers 10, 11.

2. Evenzo hebben de Edomieten de Horieten verdreven van het gebergte Seir, en hun land in bezit genomen, vers 12 en wederom vers 22, waarvan wij lezen in Genesis 36:20.

3. Zo hebben ook de Ammonieten bezit genomen van een land, dat vroeger bewoond werd door reuzen, genaamd Zamzummiëten, listige of boze mannen, vers 20, 21, waarschijnlijk dezelfde, die in Genesis 14:5 Zuziëten genoemd worden. Hij verklaart dit door een voorbeeld, nog ouder dan die allen, de Kethoriëten (die verwant waren aan de Filistijnen Genesis 10:14) verdreven de Awiëten uit het land en namen het in bezit, vers 23. De geleerde bisschop Patrick veronderstelt dat deze Awiëten vandaar verdreven zijnde, zich gevestigd hebben in Assyrië, en dat zij hetzelfde volk zijn van die naam, waarvan wij lezen in 2 Koningen 17:31.

Al deze omwentelingen nu zijn vermeld:

- a. Om te tonen hoe spoedig na de zondvloed de wereld weer bevolkt was, zo wel bevolkt dat als een geslacht talrijk werd zij geen plaats konden vinden om er zich te vestigen, tenminste niet in dat gedeelte van de wereld, of zij moesten hen verdrijven, die alreeds gevestigd waren.
- b. Om te tonen dat de loop niet is van de snellen, noch de strijd van de helden. Reuzen werden verdreven door personen van gewone lengte, want waarschijnlijk waren deze reuzen, evenals die van vóór de zondvloed Genesis 6:4, berucht om hun goddeloosheid en verdrukking, waardoor de oordelen Gods over hen gekomen zijn, en tegen deze kon hun grote lengte hen niet beschermen of beschutten.
- c. Om te tonen welke onvaste, onzekere dingen wereldlijke bezittingen zijn en hoe dikwijls zij van eigenaars veranderen. Zo was het vanouds en zo zal het altijd blijven. Geslachten nemen af, en de bezittingen gaan van hen over op geslachten, die opbloeien en toenemen, zo weinig standvastig, zo weinig duurzaam zijn deze dingen!
- d. Om de kinderen Israëls, die nu gingen bezit nemen van Kanaän, aan te moedigen onder de moeilijkheden, die hun daarbij te wachten stonden, en het ongeloof in het licht te stellen van hen, die bevreesd waren voor de kinderen Enaks, bij wie de reuzen, die hier gezegd worden overwonnen te zijn, vergeleken worden vers 11, 21. Als Gods voorzienigheid dit gedaan heeft voor de Moabieten en Ammonieten, dan zal Zijn belofte dit nog veel meer doen voor Israël, Zijn bijzonder volk.

II. Israëls vorderingen naar Kanaän heen. Zij doortogen de weg van de woestijn van Moab vers 8, en toen trokken zij over de beek Zered vers 13, en daar neemt Mozes nota van de vervulling van het woord, dat God hen betreffende had gesproken, namelijk dat niemand van hen, die bij de berg Sinaï geteld waren, het land zullen zien, dat God beloofd had, Numeri 14:23. Nu zij hun aangezicht naar Kanaän hebben gericht, het land onder de ogen hebben blijkt het dat, overeenkomstig dat vonnis, geen enkele man van hen is overgebleven, maar dat allen gestorven zijn, vers 14. In de gewone loop van de voorzienigheid zal in een tijdperk van acht en dertig jaren meestal een nieuw geslacht ontstaan, en zullen van het oude slechts weinigen overgebleven zijn, maar hier was dit geslacht volkomen nieuw, en was er behalve Kaleb en Jozua niet één van overgebleven, want de hand des Heeren was tegen hen, vers 15. Diegenen moeten wel afnemen, totdat zij geheel verteerd zijn, tegen wie de hand des Heeren is.

Merk op: Israël wordt niet geroepen om de strijd aan te binden tegen de Kanaänieten, voordat al de krijgslieden, de regimenten van veteranen, die gewoon waren aan ontberingen en de krijgskunst van de Egyptenaren hadden geleerd, verteerd waren, uit het midden des heirlegers waren weggestorven, vers 16, opdat de verovering van Kanaän, door een leger van nieuw-verwekte mannen, die in de woestijn waren opgeleid, geschied zijnde, het duidelijk zou blijken, dat de uitnemendheid van de kracht van God is en niet van de mensen.

III. De waarschuwing hun gegeven, om zich niet te mengen met de Moabieten of de Ammonieten, die zij niet uit het bezit mogen stoten ja niet eens mochten verontrusten.

Beangstig hen niet en meng u niet met hen in de strijd, vers 9. Ofschoon de Moabieten het er op toelagden, om Israël te verderven Numeri 22:6, moet Israël het toch niet op hun verderf toelaggen. Als anderen kwaad voor ons bedenken, rechtvaardigt dit ons niet om kwaad te bedenken voor hen. Maar waarom moeten de Moabieten en Ammonieten niet verontrust worden?

1. Omdat zij de kinderen waren van Lot, vers 9, 19, de rechtvaardige Lot, die bij zijn oprechtheid is gebleven in Sodom. Het gaat aan kinderen dikwijls te beter in deze wereld om de vroomheid van hun voorouders, het zaad van de oprechten, al is het ook ontaard, is nog met tijdelijk goed gezegend.

2. Omdat het land, dat zij in bezit hadden, hun door God was geschonken, en Hij het niet voor Israël had bestemd. Zelfs goddeloze mensen hebben recht op hun wereldlijke bezittingen, en moeten niet verongelijkt worden. Aan het onkruid wordt plaats toegelaten op de akker, en vóór de dag van de oogst moet het niet uitgeroeid worden. God geeft uitwendige zegeningen aan slechte mensen en behoudt ze hun, om te tonen dat dit niet de beste dingen zijn, maar dat Hij voor Zijn kinderen betere in reserve heeft.

Deuteronomium 2:24-37

God had de zelfverloochening van Zijn volk op de proef gesteld in Zijn verbod om zich met de Moabieten en Ammonieten te mengen, en zij zijn deze rijke landen dan ook stil en rustig voorbijgegaan, en hadden, hoewel zij er de meerderen van waren in aantal, geen aanval er op gedaan. En nu beloont Hij hen hiervoor hun gehoorzaamheid, door hun het bezit te schenken van het land van Sihon, de koning van de Amorieten. Als wij laten wat God verbiedt, dan zullen wij ontvangen wat Hij belooft, en niets verliezen door onze gehoorzaamheid, al zou het ook de schijn hebben voor het ogenblik, alsof wij er wél verlies door lijden. Doe anderen geen onrecht, dan zal God u recht doen.

I. God geeft hun de opdracht om zich meester te maken van het land van Sihon, de koning van Hesbon, vers 24, 25. Dit was toen Gods wijze van over koninkrijken te beschikken, maar thans moeten zulke bijzondere schenkingen niet meer verwacht worden, en moet geen aanspraak er op worden gemaakt. In deze opdracht aan hen valt op te merken:

1. Dat God hun wel verzekerde dat het hun land zal zijn, maar dat zij er zich toch moeite voor hebben te geven, dat zij er met de vijand om moeten strijden. Wat God geeft, moeten wij trachten te verkrijgen.

2. Dat God hun belooft voor hen te zullen strijden, als zij strijden. Begint te erven, en Ik zal beginnen uw schrik en uw vreze over het aangezicht van de volken te doen komen. God zal de vijand ontmoedigen, en hem aldus verderven, Hij zal Israël grootmaken, en aldus allen verschrikken, tegen wie hun bevolen is te strijden. Zie Exodus 15:14.

II. Mozes zendt aan Sihon een boodschap van vrede, en verzoekt slechts om een doortocht door zijn land, met de belofte hem geen hinder of schade te zullen veroorzaken, maar hem het voordeel te bezorgen van handel met hem te drijven, door hetgeen er nodig was voor een zo talrijk volk voor gereed geld van hem te kopen, vers 26-29. Mozes is hierin noch ongehoorzaam geweest aan God, die hem bevolen had met Sihon te strijden, noch heeft hij bij Sihon geveinsd, ongetwijfeld heeft hij onder Goddelijke leiding gedaan wat hij deed, opdat Sihon zonder verontschuldiging zou blijven, hoewel God zijn hart had verhard. Dit kan tot

voorbeeld dienen van Gods handelwijze met hen, aan wie Hij Zijn Evangelie geeft, maar geen genade geeft om het te geloven.

III. Sihon begon de strijd, vers 32, daar God zijn hart verhard had, en wat tot zijn vrede diende voor zijn ogen had verborgen, vers 30 opdat Hij hem in Israëls hand gawe. Zij, die zich met het volk van God mengen, doen dit tot hun eigen verderf, en soms brengt God Zijn vijanden door hun eigen raadslagen ten verderve. Zie Micha 4:11-13, Openbaring 16:14 IV. Israël behaalde de overwinning.

1. Zij hebben al de Amorieten gedood, mannen, vrouwen en kinderen, vers 33, 34. Dit deden zij als de uitvoerders van Gods toorn nu de ongerechtigheid van de Amorieten volkomen was geworden, Genesis 15:16, en hoe langer het duurde eer zij vol was, hoe zwaarder ten slotte de rekening is geworden. Dit was één van de gevloekte natiën, zij stierven niet als Israëls vijanden, maar als offers aan de gerechtigheid Gods, en Israël, als koninklijk priesterdom werd gebruikt om die offers te offeren. Dewijl dit dus een buitengewoon geval was, moet dit niet als buitengewoon precedent aangehaald worden voor militaire executies, waarbij geen verschil wordt gemaakt, geen lijfsgenade wordt gegeven, een onbarmhartig oordeel zal gaan over degenen, die geen barmhartigheid gedaan hebben.

2. Zij namen bezit van alles wat zij hadden, hun steden, vers 34, hun goederen vers 35, en hun land, vers 36. Het vermogen van de zondaar is voor de rechtvaardige weggelegd. In welk een nieuwe wereld is Israël nu binnengetreten! De meesten van hen waren geboren en hadden hun leven doorgebracht in een grote, huilende woestijn, waar zij niet wisten wat velden waren of steden waren, zij hadden geen huizen om in te wonen, en hebben gezaaid noch geoogst, en nu worden zij plotseling meesters van een zo goed bebouwd en van welige akkers voorzien land. Dit vergoedde hun het lange wachten, en toch was het maar een begin, een voorproef van zeer veel meer. Veel blijder nog zal de verandering zijn, die geheiligde zielen zullen ervaren, als zij heengaan van uit de woestijn van deze wereld naar het betere land, dat is: het hemelse, naar de stad, die fundamenten heeft.

HOOFDSTUK 3.

1 Daarna keerden wij ons en togen op, de weg van Bazan; en Og, de koning van Bazan, trok uit ons tegemoet, hij en al zijn volk, ten strijde bij Edrei. 2 Toen zeide de HEERE tot mij: Vrees hem niet, want Ik heb hem, en al zijn volk, en zijn land, in uw hand gegeven; en gij zult hem doen, gelijk als gij Sihon, de koning der Amorieten, die te Hesbon woonde, gedaan hebt. 3 En de HEERE, onze God, gaf ook Og, de koning van Bazan, en al zijn volk, in onze hand, zodat wij hem sloegen, totdat wij hem niemand lieten overblijven. 4 En wij namen te dier tijd al zijn steden; er was geen stad, die wij van hen niet namen: zestig steden, de ganse landstreek van Argob, het koninkrijk van Og in Bazan. 5 Al die steden waren met hoge muren, poorten en grendelen gesterkt, behalve zeer vele onbemuurde steden. 6 En wij verbanden dezelve, gelijk wij Sihon, de koning van Hesbon, gedaan hadden, verbannende alle steden, mannen, vrouwen en kinderkens. 7 Doch al het vee en de roef van die steden roofden wij voor ons. 8 Zo namen wij te dier tijd het land uit de hand van de twee koningen der Amorieten, die aan deze zijde van de Jordaan waren, van de beek Arnon tot de berg Hermon toe; 9 (De Zidoniers noemen Hermon Sirjon; maar de Amorieten noemen hem Senir.) 10 Al de steden des platten lands, en het ganse Gilead, en het ganse Bazan, tot Salcha en Edrei toe; steden des koninkrijks van Og in Bazan. 11 Want Og, de koning van Bazan, was alleen van de overigen der reuzen overgebleven; ziet, zijn bedstede, zijnde een bedstede van ijzer, is zij niet te Rabba der kinderen Ammons? Negen ellen is haar lengte, en vier ellen haar breedte, naar eens mans elleboog. 12 Ditzelfde land nu namen wij te dier tijd in bezit; van Aroer af, dat aan de beek Arnon is, en de helft van het gebergte van Gilead, met de steden van hetzelfde, gaf ik aan de Rubenieten en Gadieten. 13 En het overige van Gilead, mitsgaders het ganse Bazan, het koninkrijk van Og, gaf ik aan de halven stam van Manasse, de ganse landstreek van Argob, door het ganse Bazan; datzelfde werd genoemd het land der reuzen. 14 Jair, de zoon van Manasse, kreeg de ganse landstreek van Argob, tot aan de landpale der Gezurieten en Maachathieten; en hij noemde ze naar zijn naam, Bazan Havvoth-jair, tot op dezen dag. 15 En aan Machir gaf ik Gilead. 16 Maar aan de Rubenieten en Gadieten gaf ik van Gilead af tot aan de beek Arnon, het midden van de beek en de landpale; en tot aan de beek Jabbok, de landpale der kinderen Ammons; 17 Daartoe het vlakke veld, en de Jordaan, mitsgaders de landpale; van Cinnereth af tot aan de zee des vlakken velds, de Zoutzee, onder Asdoth-pisga tegen het oosten.

18 Voorts gebod ik ulieden ter zelfder tijd, zeggende: De HEERE, uw God, heeft u dit land gegeven om het te erven; allen dan, die strijdbare mannen zijt, trekt gewapend door voor het aangezicht van uw broederen, de kinderen Israëls. 19 Behalve uw vrouwen, en uw kinderkens, en uw vee (ik weet, dat gij veel vee hebt), zij zullen blijven in uw steden, die ik u gegeven heb; 20 Totdat de HEERE uw broederen rust geve, gelijk ulieden, dat zij ook erven het land, dat de HEERE, uw God, hun geven zal aan gene zijde van de Jordaan; dan zult gij wederkeren, elk tot zijn erfenis, die ik u gegeven heb. 21 Ook gebod ik Jozua ter zelfder tijd, zeggende: Uw ogen zien alles, wat de HEERE, ulieder God, aan deze twee koningen gedaan heeft; alzo zal de HEERE aan alle koninkrijken doen, naar welke gij henen doortrekt. 22 Vreest ze niet; want de HEERE, uw God, strijdt voor ulieden.

23 Ook bad ik de HEERE om genade, zeggende ter zelfder tijd: 24 Heere HEERE! Gij hebt begonnen Uw knecht te tonen Uw grootheid en Uw sterke hand; want wat God is er in de hemel en op de aarde, die doen kan naar Uw werken, en naar Uw mogendheden! 25 Laat mij toch overtrekken, en dat goede land bezien, dat aan gene zijde van de Jordaan is, dat goede gebergte, en de Libanon!

26 Doch de HEERE verstoorde zich zeer om uwentwille over mij, en hoorde niet naar mij; maar de HEERE zeide tot mij: Het zij u genoeg; spreek niet meer tot Mij van deze zaak. 27 Klim op de hoogte van Pisga, en hef uw ogen op naar het westen, en naar het noorden, en naar het zuiden, en naar het oosten, en zie toe met uw ogen; want gij zult over deze Jordaan niet gaan. 28 Gebied dan Jozua, en versterk hem, en bekrachtig hem; want hij zal voor het aangezicht van dit volk henen overgaan, en zal hun dat land, dat gij zien zult, doen erven. 29 Alzo bleven wij in dit dal tegenover Beth-Peor.

In dit hoofdstuk verhaalt Mozes

I. De overwinning op Og, koning van Bazan, en hoe Israël zich meester heeft gemaakt van zijn land, vers 1-11.

II. De verdeling van het veroverde land onder de twee en een halve stam, vers 12-17. Onder zekere voorwaarden en bepalingen, vers 18-20.

III. De aanmoediging aan Jozua om de oorlog voort te zetten, die zo glorieus was begonnen, vers 21, 22.

IV. Mozes' bede om in Kanaän te komen, vers 23-25. Die bede wordt hem ontzegd, maar een evenredige vergoeding hem geschonken, vers 26-29.

Deuteronomium 3:1-11

I. Hier zien wij een ander schoon land in Israëls handen gegeven, namelijk Bazan. Van de overwinning op Sihon wordt dikwijls tegelijk met die over Og, melding gemaakt tot eer van God, te meer omdat daarmee Israëls zegeprelen begonnen zijn, Psalm 135:11, 136:19, 1. Hoe zij de overhand kregen over Og, een zeer geducht vorst. Hij was zeer sterk, van de overigen van de reuzen, vers 11. Zijn lichaamskracht was buitengewoon, een gedenkteken daarvan werd bewaard door de Ammonieten namelijk zijn bedstede, die in hun hoofdstad als een zeldzaamheid werd vertoond. Het gewicht van zijn lichaam kon men opmaken uit de materialen, waarvan zijn bedstede gemaakt was, zij was van ijzer alsof een bedstede van hout te zwak voor hem was om er zich aan te wagen, en zijn lengte kan men opmaken naar de afmetingen er van, zij was negen el lang, en vier el breed, hetgeen dus de el gerekend op een halve yard (en sommige geleerden berekenen, dat het nog iets meer was) dan was die bedstede vier en een halve yard lang en twee yards breed, en als wij nu stellen, dat zijn bedstede twee el langer was dan hijzelf-en meer behoeft niet-dan was hij ongeveer drie meter lang dus de dubbele statuur van een gewoon man, en in alles evenredig, en toch hebben zij hem geslagen, vers 3. Als God voor de zaak Zijns volks opkomt, dan kan Hij met reuzen handelen als met sprinkhanen. Niemands krachs of macht kan hem beveiligen tegen de Almachtige. Het leger van Og was zeer sterk, want hij had het gebied over zestig versterkte steden, behalve nog de open steden, vers 5. Toch was voor Gods Israël dit alles niets, toen zij kwamen met de opdracht om hem te verdelgen.

2. Hij was kloekmoedig en vermetel, hij trok uit ten strijde tegen Israël, vers 1. Het was vreemd, dat hij zich door de ondergang van Sihon niet liet waarschuwen, en geen gezantschap zond om naar vredesvoorwaarden te vragen, maar hij betrouwde op zijn eigen kracht, en zo werd hij dan verhard tot zijn verderf. Zij, die door Gods oordelen over anderen niet ontwaken, maar volharden in hun tarten van de hemel, rijpen snel voor een gelijk oordeel over henzelf, Jerem. 3:8. God zei aan Mozes hem niet te vrezen, vers 2. Indien al Mozes zelf zo sterk was in het geloof, dat hij die vermaning niet nodig had, heeft het volk haar waarschijnlijk wel nodig gehad, en voor hen zijn deze vernieuwde verzekeringen bestemd: "Ik heb hem en al zijn volk en zijn land in uw hand gegeven, Ik zal u niet slechts verlossen uit zijn hand, zodat hij u niet zal verderven, maar hem overleveren in uw hand, opdat gij hem ten verdere zijt, en hem zijn aanval duur zult laten betalen". Hij voegt er bij: gij zult hem doen, gelijk als gij Sihon gedaan hebt, te kennen gevende dat zij aangemoedigd moeten wezen door hun vorige overwinning om op God te vertrouwen voor een nieuwe overwinning, want Hij is God en verandert niet.

II. Hoe zij Bazan een zeer begeerlijk land in bezit kregen. Zij namen al zijn steden, vers 4, en al de roef, vers 7. Zij namen het alles, vers 10, zodat zij nu geheel dat vruchtbare land in handen hadden, dat ten oosten van de Jordaan lag, van de beek Arnon tot de berg Hermon toe, vers 8. Die verovering en inbezitneming van al deze landen was bestemd niet slechts om Israël aan te moedigen in hun oorlogen in Kanaän, maar om voldoening te schenken aan Mozes vóór zijn dood, omdat hij de voltooiing van hun overwinningen en hun vestiging niet zou beleven, geeft God er hem een voorproef van. Zo wordt aan hen, die geloven, de Geest gegeven, als het onderpand van hun erfenis tot de verkregen verlossing.

Deuteronomium 3:12-20 Na hun getoond te hebben hoe het land, waarin zij zich thans bevonden, veroverd was toont hij hun nu in deze verzen, dat het gegeven werd aan de Rubenieten, Gadieten en de halve stam van Manasse, waarvan wij de geschiedenis gehad hebben in Numeri 32.

Hier wordt dit herhaald.

1. Mozes specificeert de bijzondere delen van het land, die aan elke stam werden toegewezen, inzonderheid de verdeling van hetgeen aan de halve stam van Manasse kwam, de onderverdelingen van welke stam merkwaardig zijn. Jozef was verdeeld in Efraïm en Manasse, Manasse was verdeeld in een helft aan deze zijde van de Jordaan, en de andere helft aan gene zijde, en hier aan de oostzijde van de Jordaan waren zij wederom verdeeld in twee grote geslachten, die elk hun aandeel kregen, Jair, vers 14, Machir, vers 15, en wellicht is Jakob's voorzegging van de kleinheid van die stam nu vervuld door deze verdelingen en onderverdelingen. Merk op dat Bazan hier het land van de reuzen genoemd wordt omdat het in hun bezit was geweest, maar Og was de laatste van die reuzen. Het schijnt dat deze reuzen hun land verloren hebben, en er spoediger van uitgeroeid waren dan iemand van hun naburen, want zij, die, vertrouwend op hun kracht en statuur, hun hand keerden tegen ieder, zagen ieders hand tegen zich gekeerd, en zo werden zij verslagen en gingen naar het graf, hoewel zij de schrik waren geweest van de machtigen in het land van de levenden.

2. Hij herhaalt de voorwaarden van de schenking, die zij reeds hadden aangenomen, vers 18-20. Dat zij een sterke afdeling van krijgslieden over de Jordaan zouden zenden, om de voorhoede te leiden in de verovering van Kanaän, die niet naar hun gezinnen zouden terugkeren, tenminste niet om zich voor goed te vestigen, (hoewel zij tijdelijk, aan het einde van een veldtocht, wel de winterkwartieren mochten betrekken) vóór zij hun broederen even volkomen en rustig in het bezit zagen van hun erfdeel als zij het waren in het hunne. Hiermede moet hen geleerd worden, niet op het hunne te zien, maar ook op hetgeen van de ander is, Filippienzen 2:4. Weinig betaamt het een Israëliet om zelfzuchtig te zijn en particuliere belangen te stellen boven het algemene welzijn. Als wij rust hebben, moeten wij begeren dat ook onze broederen rust zullen hebben, en wij moeten bereid zijn wat wij kunnen daarvoor te doen, want wij zijn niet voor onszelf geboren maar zijn elkanders leden. Een goed en Godvruchtig man kan zich niet zeer verheugen in het welvaren van zijn gezin, tenzij hij daarbij ook vrede ziet over Israël, Psalm 128:6.

Deuteronomium 3:21-29

I. Hier is Mozes' aanmoediging aan Jozua die hem in de regering moest opvolgen, vers 21, 22. Hij gebod hem niet te vrezen. Zo moeten zij, die oud zijn en ervaren in de dienst des Heeren, alles doen wat zij kunnen, om de handen te sterken van hen, die jong zijn en nog beginnen in de Godsdienst. Hij wijst hem tot zijn bemoediging op twee dingen.

1. Wat God gedaan had. Jozua had gezien welk een volkomen nederlaag God door de strijdmacht van Israël aan deze twee koningen had toegebracht, en daaruit kan hij dan gemakkelijk afleiden, dat de Heere alsoo aan alle koninkrijken zal doen, naar dewelke gij henen doortrekt, en met wie wij oorlog zullen voeren. Hij moet hieruit niet alleen afleiden, dat de Heere aldus aan hen allen doen kan, want Zijn arm is niet verkort, maar dat Hij hun aldus doen zal, want Zijn voornemen of raadsbesluit is niet veranderd, die begonnen heeft zal voleindigen, Gods werk is volmaakt. Jozua had het met zijn ogen gezien. En hoe meer voorbeelden wij gezien hebben van de Goddelijke wijsheid, macht en goedheid, hoe minder wij te verontschuldigen zijn, indien wij vrezen wat vlees ons doen kan.

2. Wat God heeft beloofd. De Heere uw God zal voor u strijden, en die zaak moet wel zegevieren, waar de Heere van de heirscharen voor strijdt. Indien God voor ons is, wie kan dan tegen ons zijn, om tegen ons te overmogen? Wij smaden onze aanvoerder, indien wij Hem sidderend volgen.

II. Mozes' bede voor zichzelf, en het antwoord, dat God hem geeft.

1. De bede was dat hij, zo het Gods wil was, voor Israël over de Jordaan in Kanaän zou gaan. Te dier tijd, toen hij Jozua had aangemoedigd om Israëls strijd te strijden, daar hij het voor vastgesteld hield dat hij Israëls aanvoerder zal zijn, toen, bij die gelegenheid, gevoelde hij de vurige begeerte om zelf over de Jordaan te gaan, welke begeerte zich uit niet in een hartstochtelijke, ongeduldige klacht, of aanmerkingen op het vonnis, dat over hem was uitgesproken, maar in ootmoedige smeking tot God om een genadige herroeping van dat vonnis. Ik bad de Heere. Wij moeten nooit begeerten in ons hart toelaten, die wij niet in het geloof tot God kunnen opzenden in gebed, en alle begeerten, die onschuldig zijn, moeten tot God gebracht worden. Wij hebben niet, omdat wij niet bidden.

Merk op:

A. Waar hij op pleit. Op twee dingen.

a. Op de grote ervaring, die hij had van Gods goedheid jegens hem in hetgeen Hij gedaan had voor Israël. Gij hebt begonnen Uw knecht te tonen Uw grootheid en Uw sterke hand. Heere voleindig wat Gij hebt begonnen. Gij hebt mij Uw heerlijkheid doen zien in de overwinning, behaald over deze twee koningen, en het gezicht hiervan heeft mij vervuld van bewondering en dankbaarheid: o laat mij meer van de uitgangen mogen zien van mijn God, mijn Koning! Dit grote werk zal ongetwijfeld voortgezet en voltooid worden, schenk mij de voldoening van het te zien!" Hoe meer wij van Gods heerlijkheid zien in Zijn werken, hoe meer wij er van begeren te zien. De werken des Heeren zijn groot, daarom worden zij al meer en meer gezocht van allen, die er lust in hebben.

b. De goede indrukken, die door alles wat hij gezien had, op zijn hart teweeggebracht werden, want wat God is er in de hemel en op de aarde, die doen kan naar Uwe werken? Hoe meer wij bewogen zijn door hetgeen wij gezien hebben van God, van Zijn wijsheid, macht en goedheid, hoe beter wij bereid zijn voor nog verdere ontdekkingen. Diegenen zullen de werken Gods zien, die Hem er in zien en bewonderen. Mozes had zich reeds lang tevoren aldus over God en Zijn werken uitgedrukt, Exodus 15:11, en hij blijft nog van dezelfde mening, dat er geen werken zijn, waardig om vergeleken te worden bij Gods werken, Psalm 86:8.

B. Wat hij bidt. Laat mij toch overtrekken, vers 25. God had gezegd dat hij niet zou overtrekken, en toch bidt hij dat hij mag overtrekken, niet wetende of de bedreiging niet misschien voorwaardelijk was want zij was niet bevestigd door een eed, zoals die ten opzichte van het volk, dat zij niet zouden ingaan. Zo heeft Hizkia gebeden om zijn leven, en David om het leven van zijn kind, nadat beide toch uitdrukkelijk door een boodschap Gods met de dood bedreigd waren, en de eerste heeft overmocht, maar: niet de tweede. Mozes gedacht aan de tijd toen hij door het gebed bij God had overmocht, zodat het Hem berouwde over het kwaad, hetwelk Hij gesproken had Zijn volk te zullen doen, Exodus 32:14. En waarom zou hij dan niet mogen hopen evenzo voor zichzelf te zullen overmogen? Laat mij toch overtrekken en dat goede land bezien. Niet: "Laat mij toch overtrekken, om daar een vorst en heerser te zijn, " hij zoekt niet zijn eigen eer, hij wil gaarne aan Jozua de regering overlaten, maar: "Laat mij gaan, om aanschouwer te zijn van Uw goedheid over Israël, en wat ik geloof betreffende het goede en voortreffelijke van het land van de belofte ook te zien." Hoe aandoenlijk spreekt hij van Kanaän, dat goede land, dat goede gebergte! Diegenen kunnen hopen Gods gunst te verkrijgen en te genieten, die haar weten te waarderen. Wat hij bedoelt met dat goede

gebergte kunnen wij te weten komen uit Psalm 78:54, waar van Gods Israël gezegd wordt, dat Hij hen bracht tot de landpaal van Zijn heiligheid, tot deze berg, die Zijn rechterhand verkregen heeft, waar dit duidelijk verstaan moet worden van het gehele land Kanaän, maar met het oog op het heiligdom, de heerlijkheid er van.

2. In Gods antwoord op dit gebed is een vermenging van goedertierenheid en van recht, opdat hij van beide de Heere zingen zal.

A. Er was recht in de weigering van zijn verzoek, en er was ook toorn in, vers 26. De Heere verstoorde zich zeer om uwentwil over mij. God ziet niet slechts zonde in Zijn volk, maar die zonde mishaagt Hem zeer, en zij zelfs, die van de toekomende toorn verlost zijn, kunnen toch in deze wereld onder het teken van Gods toorn liggen, en zo kan hun dan de een of andere gunst, waar hun hart zeer aan hecht ontzegd worden. God is een genadig, teder, liefhebbend Vader, maar Hij is toornig op Zijn kinderen als zij verkeerd doen, en weigert hun menige zaak, die zij begeren en waar zij om zouden willen wenen. Maar hoe was Hij verstoord over Mozes? Om Israëls wil.

Hetzij:

a. Om de zonde, waartoe zij hem getergd hadden, zie Psalm 106:32, 33, Of:

b. Het wegnemen van Mozes op die tijd, toen hij zo slecht gemist kon worden, was een bestraffing van geheel Israël, en een straf om hun zonde. Of:

c. Het was om hunnentwil, opdat het een waarschuwing voor hen zou zijn om zich te wachten van God te beledigen, door te eniger tijd hartstochtelijke ongelovige woorden te spreken in de gelijkheid van zijn overtreding want indien dit aan zulk groen hout gedaan wordt, wat zal aan het dorre geschieden? Hij erkent dat de Heere niet naar hem wilde horen. God had hem dikwijls gehoord en verhoord voor Israël, maar voor hemzelf wilde Hij hem niet verhoren. Het was het kroonrecht van Christus, de groten voorbidder, om altijd gehoord te worden, toch hebben Zijn vijanden van Hem gezegd: Anderen heeft hij verlost, hij kan zichzelf niet verlossen, waarover de doden Hem niet gesmaad zouden hebben, indien zij hadden bedacht dat Mozes, hun grote profeet, wel voor anderen bij God heeft overmocht, maar niet voor zichzelf. Hoewel Mozes, een van het worstelend zaad Jakob's zijnde, God niet tevergeefs zocht, verkreeg hij toch niet de zaak, die hij zocht. God kan een welbehagen hebben in ons gebed, en ons toch juist die zaak, waar wij om bidden, onthouden.

B. In verscheidene opzichten is met deze toorn ook barmhartigheid gemengd.

a. God heeft Mozes onder het raadsbesluit, dat was uitgegaan, rust gegeven in zijn ziel, door dit woord: Het zij u genoeg, vers 26. Ongetwijfeld is met dat woord een Goddelijke kracht uitgegaan om Mozes met de wil van God te verzoenen, en hem er toe te brengen om er in te berusten. Als God ons door Zijn voorzienigheid niet geeft wat wij begeren, maar ons door Zijn genade zonder dat tevreden geeft te wezen, dan komt dit tamelijk wel op hetzelfde neer. "Het zij u genoeg om God tot uw Vader te hebben, en de hemel tot uw deel, al hebt gij dan ook niet alles wat gij wenste" te hebben in deze wereld. Wees hiermede tevreden: God is algenoegzaam.

b. Hij legt eer op zijn gebed door hem te zeggen niet verder aan te dringen op zijn verzoek. Spreek niet meer tot Mij van deze zaak. Dit geeft te kennen dat wat God niet geschikt acht toe te staan, wij niet geschikt moeten achten te vragen, en dat God zo'n behagen schept in het gebed van de oprechten, dat het Hem geen genoegen is, zelfs in geen enkel geval, er een weigerend antwoord op te geven.

c. Hij beloofde hem een gezicht op Kanaän van de hoogte van Pisga, vers 27. Hoewel hij er het bezit niet van zal hebben, zal hij er toch een gezicht op hebben, en wel zo'n gezicht, dat het hem een ware voldoening zal zijn, en hem instaat zal stellen om zich een zeer duidelijk en aangenaam denkbeeld te vormen van dat beloofde land. Aan Mozes was niet slechts het

gezicht van zijn ogen behouden voor andere doeleinden, maar het was grotelijks versterkt en verruimd voor dit doeleinde, want als hij er niet zo'n gezicht op zou hebben, als anderen van dezelfde plaats er niet op konden hebben, dan zou dit voor Mozes geen bijzondere gunst zijn geweest, noch een zaak van belofte. Zelfs grote gelovigen zien, in de tegenwoordige staat, de hemel slechts op een afstand.

d. Hij gaf hem een opvolger, een die de eer van Mozes zou ophouden, en het heerlijke werk zal voortzetten en voltooien, waar Mozes zozeer zijn hart op had gesteld, namelijk Israël in Kanaän te brengen, en er hen te vestigen, vers 28. Gebied dan Jozua, en versterk hem, en bekrachtig hem tot dit werk. Zij, aan wie God een last een gebod geeft, zullen voorzeker ook kracht en moed verkrijgen, om de last te volvoeren. En het is voor de vrienden van de kerk (als zij stervende zijn en heengaan) een vertroosting te zien, dat Gods werk waarschijnlijk, als zij zwijgend nederleggen in het stof, door andere handen voortgezet zal worden.

HOOFDSTUK 4.

1 Nu dan, Israël! hoor naar de inzettingen en naar de rechten, die ik ulieden lere te doen; opdat gij leeft, en henen inkomt, en erft het land, dat de HEERE, uwer vaderen God, u geeft. 2 Gij zult tot dit woord, dat ik u gebiede, niet toedoen, ook daarvan niet afdoen; opdat gij bewaart de geboden van de HEERE, uw God, die ik u gebiede. 3 Uw ogen hebben gezien, wat God om Baal-peor gedaan heeft; want alle man, die Baal-Peor navolgde, dien heeft de HEERE, uw God, uit het midden van u verdaan. 4 Gij daarentegen, die de HEERE, uw God, aanhing, gij zijt heden allen levende. 5 Ziet, ik heb u geleerd de inzettingen en rechten, gelijk als de HEERE, mijn God, mij geboden heeft; opdat gij alzo doet in het midden des lands, waar gij naar toe gaat, om het te erven. 6 Behoudt ze dan, en doet ze; want dat zal uw wijsheid en uw verstand zijn voor de ogen der volken, die al deze inzettingen horen zullen, en zeggen: Dit grote volk alleen is een wijs en verstandig volk! 7 Want wat groot volk is er, hetwelk de goden zo nabij zijn als de HEERE, onze God, zo dikwijls als wij Hem aanroepen? 8 En wat groot volk is er, dat zo rechtvaardige inzettingen en rechten heeft, als deze ganse wet is, die ik heden voor uw aangezicht geef? 9 Alleenlijk wacht u, en bewaart uw ziel wel, dat gij niet vergeet de dingen, die uw ogen gezien hebben; en dat zij niet van uw hart wijken, al de dagen uws levens; en gij zult ze aan uw kinderen en uw kindskinderen bekend maken. 10 Ten dage, als gij voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, aan Horeb stond, als de HEERE tot mij zeide: Vergader Mij dit volk, en Ik zal hun Mijn woorden doen horen, die zij zullen leren, om Mij te vrezen al de dagen, die zij op de aardbodem zullen leven, en zij zullen ze hun kinderen leren; 11 En gijlieden naderde en stond beneden dien berg; (die berg nu brandde van vuur, tot aan het midden des hemels; er was duisternis, wolken en donkerheid).

12 Zo sprak de HEERE tot u uit het midden des vuurs; gij hoorde de stem der woorden; maar gij zaagt geen gelijkenis, behalve de stem. 13 Toen verkondigde Hij u Zijn verbond, dat Hij u gebod te doen, de tien woorden, en schreef ze op twee stenen tafelen. 14 Ook gebod mij de HEERE ter zelfder tijd, dat ik u inzettingen en rechten leren zou; opdat gij die deed in dat land, naar hetwelk gij doortrekt, om dat te erven. 15 Wacht u dan wel voor uw zielen; want gij hebt geen gelijkenis gezien, ten dage als de HEERE op Horeb uit het midden des vuurs tot u sprak; 16 Opdat gij u niet verderft, en maakt u iets gesneden, de gelijkenis van enig beeld, de gedaante van man of vrouw, 17 De gedaante van enig beest, dat op de aarde is; de gedaante van enigen gevleugelden vogel, die door de hemel vliegt; 18 De gedaante van iets, dat op de aardbodem kruipt; de gedaante van enigen vis, die in het water is onder de aarde; 19 Dat gij ook uw ogen niet opheft naar de hemel, en aanziet de zon, en de maan, en de sterren, des hemels ganse heir; en wordt aangedreven, dat gij u voor die buigt, en hen dient; dewelke de HEERE, uw God, aan alle volken onder de gansen hemel heeft uitgedeeld. 20 Maar ulieden heeft de HEERE aangenomen, en uit de ijzeroven, uit Egypte, uitgevoerd; opdat gij Hem tot een erfvolk zoudt zijn, gelijk het te dezen dage is.

21 Ook vertoornde Zich de HEERE over mij, om ulieder woorden; en Hij zwoer, dat ik over de Jordaan niet zou gaan, en dat ik niet zou komen in dat goede land, dat de HEERE, uw God, u ter erfenis geven zal. 22 Want ik zal in dit land sterven; ik zal over de Jordaan niet gaan; maar gij zult er overgaan, en datzelfde goede land erven.

23 Wacht u, dat gij het verbond des HEEREN, uws Gods, hetwelk Hij met u gemaakt heeft, niet vergeet, dat gij u een gesneden beeld zoudt maken, de gelijkenis van iets, dat de HEERE, uw God, u verboden heeft. 24 Want de HEERE, uw God, is een verterend vuur, een ijverig God. 25 Wanneer gij nu kinderen en kindskinderen gewonnen zult hebben, en in het land oud geworden zult zijn, en u zult verderven, dat gij gesneden beelden maakt, de gelijkenis van enig ding, en doet, wat kwaad is in de ogen des HEEREN, uws Gods, om Hem tot toorn te verwekken; 26 Zo roep ik heden de hemel en de aarde tot getuige tegen ulieden, dat gij voorzeker haast zult omkomen van dat land, waar gij over de Jordaan naar toe trekt, om dat te erven; gij zult uw dagen daarin niet verlengen, maar ganselijk verdelgd worden. 27 En de HEERE zal u verstrooien onder de volken; en gij zult een klein volksken in getal overblijven onder de heidenen, waar de HEERE u henen leiden zal. 28 En aldaar zult gij goden dienen, die des mensen handenwerk zijn, hout en steen, die niet zien, noch horen, noch eten, noch rieken. 29 Dan zult gij van daar de HEERE, uw God, zoeken, en vinden; als gij Hem zoeken zult met uw ganse hart en met uw ganse ziel. 30 Wanneer gij in angst zult zijn, en u al deze dingen zullen treffen; in het laatste der dagen, dan zult gij wederkeren tot de HEERE, uw God, en Zijn stem gehoorzaam zijn. 31 Want de HEERE, uw God, is een barmhartig God; Hij zal u niet verlaten, noch u verderven; en Hij zal het verbond uwer vaderen, dat Hij hun gezworen heeft, niet vergeten.

32 Want, vraag toch naar de vorige dagen, die voor u geweest zijn, van dien dag af, dat God de mens op de aarde geschapen heeft, van het een einde des hemels tot aan het andere einde des hemels, of zulk een groot ding geschied of gehoord zij, als dit: 33 Of een volk gehoord hebbe de stem van God, sprekende uit het midden des vuurs, gelijk als gij gehoord hebt, en levend zij gebleven? 34 Of: of God verzocht heeft te gaan, om Zich een volk uit het midden eens volks aan te nemen, door verzoeken, door tekenen, en door wonderen, en door strijd, en door een sterke hand, en door een uitgestreken arm, en met grote verschrikkingen; naar al hetgeen de HEERE, uw God, ulieden voor uw ogen in Egypte gedaan heeft? 35 U is het getoond, opdat gij wetet, dat de HEERE die God is; er is niemand meer dan Hij alleen! 36 Van de hemel heeft Hij u Zijn stem laten horen, om u te onderwijzen; en op de aarde heeft Hij u Zijn groot vuur doen zien; en gij hebt Zijn woorden uit het midden des vuurs gehoord. 37 En omdat Hij uw vaders liefhad, en hun zaad na hen verkoren had, zo heeft Hij u voor Zijn aangezicht door Zijn grote kracht uit Egypte uitgevoerd; 38 Om volken, die groter en machtiger waren dan gij, voor uw aangezicht uit de bezitting te verdrijven; om u in te brengen, dat Hij u hunlied land ter erfenis gawe, als het te dezen dage is. 39 Zo zult gij heden weten, en in uw hart hervatten, dat de HEERE die God is, boven in de hemel, en onder op de aarde, niemand meer! 40 En gij zult houden Zijn inzettingen en Zijn geboden, die ik u heden gebiede, opdat het u en uw kinderen na u welga, en opdat gij de dagen verlengt in het land, dat de HEERE, uw God, u geeft, voor altoos. 41 Toen scheidde Mozes drie steden uit, aan deze zijde van de Jordaan, tegen de opgang der zon; 42 Opdat daarheen vlood de doodslager, die zijn naaste onwetende doodslaat, dien hij van gisteren en eergisteren niet haatte; dat hij in een van deze steden vlood en levend bleef; 43 Bezer in de woestijn, in het effen land, voor de Rubenieten; en Ramoth in Gilead, voor de Gadieten; en Golan in Bazan, voor de Manassieten. 44 Dit is nu de wet, die Mozes de kinderen Israëls voorstelde: 45 Dit zijn de getuigenissen, en de inzettingen, en de rechten, die Mozes sprak tot de kinderen Israëls, als zij uit Egypte waren uitgetogen. 46 Aan deze zijde van de Jordaan, in het dal tegenover Beth-peor, in het land van Sihon, de koning der Amorieten, die te Hesbon woonde; welken Mozes sloeg, en de kinderen Israëls, als zij uit Egypte waren uitgetogen. 47 En zijn land in bezitting genomen hadden; daartoe het land van Og, koning van Bazan; twee koningen der Amorieten, die aan deze zijde van de Jordaan waren, tegen de opgang der zon; 48 Van Aroer af, dat aan de oever der beek Arnon is, tot aan de berg Sion, welke is Hermon. 49 En al het vlakke veld, aan deze zijde van de Jordaan, naar het oosten, tot aan de zee des vlakken velds, onder Asdoth-Pisga.

In dit hoofdstuk hebben wij:

I. Een zeer ernstige en aandoenlijke vermaning tot gehoorzaamheid, beide in het algemeen en in sommige bijzondere gevallen, ondersteund door een grote verscheidenheid van dringende argumenten, telkens en nogmaals herhaald, en hun op de meest treffende en meest liefdevolle wijze voorgesteld, vers 1-40.

II. De aanwijzing van de vrijsteden aan deze zijde van de Jordaan, vers 41-43.

III. De bijzondere beschrijving van de plaats, waar Mozes de volgende herhaling van de wet heeft uitgesproken, vers 44-49.

Deuteronomium 4:1-40

Deze krachtige, voortreffelijke rede vormt zózeer één geheel, en de bijzonderheden er van worden zo dikwijls herhaald, dat wij haar als één geheel moeten beschouwen en verklaren, waarbij wij zullen trachten haar geschiktelijk onder hoofden te brengen, daar wij haar niet in paragrafen kunnen verdelen.

I. In het algemeen beschouwd, is zij de aanwending en toepassing van de voorafgaande geschiedenis, zij is er als het ware de gevolgtrekking van: Nu dan, Israël, hoor. Dit gebruik behoren wij te maken van de beschouwing van de weg, die God met ons gehouden heeft, wij moeten er door opgewekt en aangespoord worden tot plichtsbetrachting en gehoorzaamheid. Van de geschiedenissen van de dagen vanouds behoren wij eenzelfde gebruik te maken.

II. Doel en strekking van deze rede is: hen te bewegen om zich dicht bij God te houden aan Zijn dienst verbonden te blijven, Hem niet te verlaten voor een andere god, en in generlei opzicht af te wijken van hun plicht jegens Hem. Let nu op hetgeen hij met zo Goddelijke redekunde tot hen zegt:

1. Bij wijze van vermaan en bestuur.

2. Door beweegredenen en argumenten aan te voeren om aan zijn vermaningen kracht bij te zetten.

1. Zie hier hoe hij hun beveelt en gebiedt, hun toont wat goed is, en wat de Heere van hen eist.
a. Hij vraagt hun aandacht voor het woord van God, en voor de inzettingen en rechten, die hen geleerd waren. Nu dan, Israël, hoor. Hij bedoelt niet, dat zij hem nu slechts moeten horen, maar dat zij aandachtig zullen zijn telkenmale als het boek van de wet voor hen gelezen wordt, of als zij zelf het lezen. "Hoor naar de inzettingen, die de grote geboden Gods bevatten en de grote belangen van uw zielen, en daarom uw grote aandacht eisen". Bij Horeb heeft God hun Zijn woorden doen horen, de aandacht, die zij toen genoodzaakt waren te verlenen door de omstandigheden, waaronder zij uitgesproken werden, moet nu voortaan verleend worden door de uitnemendheid van de zaken zelf. Wat God aldus eenmaal gesproken heeft, moeten wij tweemaal horen dikwijls horen.

b. Hij gebiedt hun de Goddelijke wet zuiver en volledig onder hen te bewaren, vers 2. Bewaart haar zuiver, doet er niets aan toe, en doet er niets van af. Niet in de praktijk zoals sommigen het verstaan. "Gij zult er niet aan toedoen door het kwaad te bedrijven, dat de wet verbiedt, gij zult daarvan niet afdoen, door het goede na te laten, dat de wet eist". Niet in mening of denkwijze zoals anderen dit opvatten. Gij zult er uw eigen bedenkselen niet aan toedoen, alsof de Goddelijke inzettingen gebrekkig waren, noch enigerlei plechtigheden invoeren bij de Godsverering, en nog veel minder verplichtend maken, dan die welke door God verordeneerd zijn, ook zult gij van hetgeen door Hem verordeneerd is niets afdoen of terzijde laten, alsof het onnodig of overtollig was". Gods werk is volmaakt, er kan niets aan worden toegevoegd, en niets van worden afgedaan zonder het te bederven. Zie Prediker 3:14. De Joden verstaan het als een verbod om de tekst of de letter van de wet te veranderen, zelfs niet in de minste tittel of jota. En onder God hebben wij aan hun grote zorg en nauwkeurigheid veel te danken voor de zuiverheid en volledigheid van het Hebreeuwse wetboek. Een dergelijke omheining vinden wij gesteld voor het Nieuwe Testament aan het einde er van Openbaring 22:18, 19.

c. Hij gebiedt hun Gods geboden te bewaren, vers 2, ze te doen, vers 5, 14, ze te behouden en te doen, vers 6, Zijn verbond te doen vers 13. Het horen is om te doen, kennis moet in beoefening gebracht worden. Gods geboden waren de weg, waarop zij blijven moesten, de regel, waaraan zij zich moesten houden, zij moeten zich regeren door de zedelijke voorschriften, hun Godsverering inrichten naar de door God vastgestelde plechtigheden, het recht toepassen naar de rechtswetten. Hij besluit zijn rede in vers 40 met dit herhaald bevel: Gij zult houden Zijn inzettingen en Zijn geboden, die ik u heden gebied. Waar zijn wetten anders voor gemaakt, dan om nagekomen en gehoorzaamd te worden?

d. Hij gebiedt hun zeer stipt en nauwkeurig te zijn in hun waarnemen van de wet, vers 9. Alleenlijk wacht u en bewaar uw ziel wel en vers 15 :Wacht u dan wel voor uw zielen, en wederom vers 23 :wacht u. Zij, die Godsdienstig willen zijn, moeten zeer voorzichtig wezen en met omzichtigheid wandelen. In aanmerking genomen door hoeveel verzoeken wij omringd zijn, en welke verdorven neigingen wij in ons eigen hart hebben, is het ons zeer

nodig goed uit de ogen te zien en ons hart wèl te bewaren. Die zorgeloos en zo maar op goed geluk af wandelen, kunnen niet recht wandelen.

e. Hij gebiedt hun inzonderheid zich wel te wachten voor de zonde van afgoderij, de zonde waartoe zij het meest in verzoeking zullen zijn door de zeden en gewoonten van de heidenen, en waartoe zij het meest geneigd waren door de verdorvenheid van hun hart, die het meest God tot toorn zou verwekken, en dus van de verderfelijkmste gevolgen zou zijn voor henzelf. Wacht u wel opdat gij u door deze zaak niet verderft vers 16.

Tegen twee soorten van afgoderij waarschuwt hij hen.

(1). De aanbidding van beelden al bedoelen zij ook nog zozeer om in hen de ware God te aanbidden, zoals zij gedaan hadden in het gouden kalf, aldus de waarheid Gods veranderende in de leugen. Het tweede gebod is uitdrukkelijk hiertegen gericht, en het wordt hier uitgebreid, vers 15-18. Wacht u dan wel, dat gij u niet verderft, want zij, die denken beelden te maken van God, vormen zulke denkbeelden van Hem in hun geest, die tot alle goddeloosheid leiden, en er wordt te kennen gegeven, dat dit geestelijk overspel is, en wacht u, dat gij u niet verderft, u niet ten verderve brengt. Zo er iets is, dat u in het verderf kan storten, dan is dit het. Wat gij ook doet, maakt geen gelijkenis van God, hetzij in menselijke gedaante, man of vrouw, of in de gedaante van enig beest of van een vogel, van een slang of een vis, want de heidenen aanbaden hun goden in beelden van die allen daar zij òf niet instaat waren om de zo duidelijke waarheid te begrijpen, of niet gewillig waren haar te erkennen, die wij vinden in Hosea 8:6 :een werkmeester heeft het gemaakt, dus is het geen God. De oneindige Geest voor te stellen door een beeld, en de grote Schepper door het beeld van een schepsel, is de grootste belediging, die wij God kunnen aandoen, en het grootste bedrog, dat wij aan onszelf kunnen plegen. Als een argument tegen hun maken van beelden van God, herinnert hij hen er aan, dat God, toen Hij zich bij Horeb aan hen bekendmaakte, het deed door een stem, door woorden, die hun in de oren klonken, om hen te leren dat het geloof is uit het gehoor, en dat God in het woord nabij ons is, maar geen beeld, geen gelijkenis, was aan hun oog vertoond, want God te zien gelijk Hij is, is weggelegd voor onze zaligheid in de andere wereld, en Hem te zien, zoals Hij niet is, zal ons schaden in deze wereld, maar geen goed doen. Gij zaagt geen gelijkenis vers 12, en nog eens in vers 15. Waarschijnlijk hebben zij gedacht enigerlei gelijkenis te zien, want zij stonden op het punt om door te breken tot de Heere om te zien, Exodus 19:21. Doch al wat zij zagen was licht en vuur, maar niets, waar zij een beeltenis van konden maken. God had in Zijn oneindige wijsheid Zijn openbaring van zichzelf aldus doen plaatshebben vanwege het gevaar van afgoderij.

Wèl is van Mozes gezegd, dat hij de gelijkenis des Heeren heeft aanschouwd, Numeri 12:8, hij was boven de verzoeking van afgoderij, en daarom heeft God hem die gunst toegestaan, maar wat het volk betreft, dat nog zo kortelings de afgoden van Egypte had bewonderd, zij moesten geen gelijkenis van God zien, opdat zij niet zouden beproeven haar na te bootsen, en dan het tweede gebod te vergeefs zouden hebben ontvangen. "Want", zegt bisschop Patrick, "zij zouden gedacht hebben dat dit hun slechts verbood om een voorstelling van God te maken buiten die Hijzelf hun getoond had, en dan tot de gevolgtrekking zijn gekomen, dat het maken van die voorstelling wettig en geoorloofd was". Laat dit een waarschuwing zijn voor ons om ons er voor te wachten gelijkenissen van God te maken in onze verbeelding, als wij Hem aanbidden, opdat wij ons hiermede niet verderven. Er kunnen afgoden zijn in het hart, ook waar er geen zijn in het heiligdom.

(2). De verering van zon, maan en sterren is een andere soort van afgoderij, tegen welke zij hier gewaarschuwd worden, vers 19. Dit was de oudste soort van afgoderij, en die het schoonst schijnend was, de aanbidding richtende tot die schepselen, welke in standplaats

boven ons zijn, en daarenboven zo heerlijk en glansrijk zijn en van zo grote en gewichtige dienst voor de wereld. En juist dat schijnbaar aannemelijke er van maakte haar zo gevaarlijk.

Er wordt hier aangeduid:

Ten eerste. Hoe sterk de verzoeking is voor de zinnen, want de waarschuwing luidt: dat gij ook uw ogen niet opheft naar de hemel, en aanziet de zon en de maan en de sterren, des hemels gehele heir, en wordt aangedreven dat gij u voor die buigt en ze dient, door de sterke aandrift van een ijdele verbeelding en de alles-meeslepende bergstroom van de gewoonten van de heidenen. Het hart wordt verondersteld het oog na te wandelen, waartoe wij in onze verdorven en ontaarde staat zeer licht geneigd zijn. "Als gij nu de zon en de maan en de sterren aanschouwt, dan zult gij zo in bewondering zijn van haar hoogte en haar schittering, haar regelmatige bewegingen en krachtige invloed, dat gij zeer sterk in verzoeking, zult zijn om haar de eer te geven, die toekomt aan Hem, die ze gemaakt heeft, en ze gemaakt heeft tot wat zij zijn voor ons, haar het aanzijn heeft gegeven, en ze tot een zegen heeft gemaakt voor de wereld." Zij schijnen zeer grote vastberadenheid nodig gehad te hebben om zich te wapenen tegen deze verzoeking, zó zwak was hun geloof in een onzichtbare God en een onzichtbare wereld.

Ten tweede. Maar hij toont hun hoe zwak de verzoeking zou wezen voor hen, die hun verstand gebruiken, want deze voorgewende godheden, de zon, de maan en de sterren, zijn slechts zegeningen, die de Heere, hun God, wie zij gehouden en verplicht waren te aanbidden, aan alle natiën en volken had meegedeeld.

Het is ongerijmd die te aanbidden, want:

1. Zij zijn de dienaressen van de mensen, zij waren gemaakt en verordeneerd om licht te geven op de aarde, en zullen wij nu haar dienen, die gemaakt waren om ons te dienen? In het Hebreeuws wordt de zon *shemesh* genoemd, hetgeen dienaar betekent, want zij is de algemene dienstmaagd van deze zichtbare wereld, en licht het gehele mensdom bij, laat haar dan niet aanbeden worden als Heere.

2. Zij zijn Gods gaven, Hij heeft ze geschonken, het voordeel, dat wij van haar hebben zijn wij Hem verschuldigd, hebben wij Hem te danken, daarom is het hoogst beledigend voor Hem om haar de eer en de lof te geven, die Hem alleen toekomen.

f. Hij gebiedt hen hun kinderen te leren de wet Gods te onderhouden. Gij zult ze aan uw kinderen en kindskinderen bekendmaken vers 9, zij zullen ze hun kinderen leren vers 10.

(1). Er moet worden zorg gedragen in het algemeen om het erfdeel van de Godsdienst onder hen te bewaren, de kennis en de aanbidding van God aan het nageslacht over te leveren, want het koninkrijk Gods in Israël was bestemd om altoosdurend te zijn, indien zij er het voorrecht niet van verbeurden.

(2). Daarom moeten de ouders er zeer bijzonder zorg voor dragen om hun kinderen de vreze Gods te leren, en hen gewennen om al Zijn geboden aan te nemen.

g. Hij gebiedt hun nooit hun plicht te vergeten, vers 23. Wacht u, dat gij het verbond van de Heere uw God niet vergeet.

1. God gedenkt steeds aan Zijn verbond, maar wij zijn zeer geneigd het te vergeten en dat is de grondoorzaak van al ons afwijken van God. Daarom hebben wij nodig om te waken tegen alles, wat het verbond uit onze gedachten zou doen gaan, en te waken over ons hart, opdat wij het er niet uit laten ontglippen, en zo moeten wij er ons voor hoeden om ooit onze Godsdienst te vergeten, opdat wij hem niet verliezen. Zorg en behoedzaamheid en heilige waakzaamheid zijn de beste middelen tegen een slecht geheugen. Dat zijn de bevelen en aanwijzingen, die hij hun geeft.

2. Laat ons nu zien wat de beweegredenen en argumenten zijn, waarmee hij zijn vermaningen ondersteunt. Hoe stelt hij hun het recht ordelijk voor, en vult hij zijn mond met argumenten! Zeer veel heeft hij voor God te zeggen. Veel van hetgeen hij aanvoert heeft wel zeer bijzonder betrekking op dat volk, maar is toch ook voor ons van toepassing. Maar over het geheel blijkt dat de Godsdienst het verstand aan zijn zijde heeft, voor welker machtige bekoorlijkheden allen, die ongodsdienstig willen zijn, moedwillig de oren sluiten.

A. Hij wijst op de grootheid, heerlijkheid en goedheid van God. Als wij bedachten welk een God het is, met wie wij te doen hebben, wij zouden het ons voorzeker als plicht stellen Hem te gehoorzamen, en niet durven zondigen tegen Hem. Hij herinnert er hen hier aan, dat de Heere JHWH de enig levende en ware God is. Dit moeten zij weten en in hun hart nemen vers 39. Er zijn vele dingen, die wij weten zonder er beter om te zijn, omdat wij ze niet in ons hart nemen, wij passen ze niet toe op onszelf, en leiden er de juiste gevolgtrekkingen niet uit af. Dit is een waarheid zo blijkbaar, dat het niet anders kan, of zij moet bekend wezen en zo gewichtig dat zij, indien er behoorlijk over nagedacht werd, de wereld krachtdadig zou verbeteren.

a. Dat de Heere JHWH God is een oneindig en eeuwig Wezen, uit zichzelf bestaande en zichzelf genoegzaam, en de fontein van alle bestaan, van alle kracht en beweging, dat Hij God is, boven in de hemel bekleed met al de heerlijkheid, en Heere van al de heirscharen van de bovenwereld, en dat Hij God is onder op de aarde, die, hoewel verwijderd van de troon van Zijn heerlijkheid, niet buiten het bereik is van Zijn macht, en hoewel verachtelijk en gering, niet beneden Zijn zorg en Zijn kennis is. En er is niemand meer, geen ware en levende God buiten Hem, al de godheden van de heidenen waren namaaksels, en zelfs heeft geen hunner aanspraak gemaakt om algemeen monarch te zijn in hemel en op aarde, maar zij waren slechts lokale goden. De Israëlieten, die niemand anders dan de opperste Numen (de Godheid zelf) Godheid, aanbaden, zouden nooit te verontschuldigen zijn, indien zij of van God veranderden, of Hem veronachtzaamden.

b. Dat Hij een verterend vuur is, een ijverig God, vers 24. "Wacht u van Hem te beledigen, want, Ten eerste. Hij heeft een ijverig waakzaam oog, om een belediging te zien, Hij moet onze algehele liefde en aanbidding hebben, en zal volstrekt geen mededinger dulden." Gods ijveren over ons is een goede reden voor ons Godvruchtig ijveren over onszelf. Ten tweede: Hij heeft een zware hand om een belediging te straffen, inzonderheid ten opzichte van Zijn eredienst, want daarover ijvert Hij op zeer bijzondere wijze, Hij is een verterend vuur, Zijn toorn tegen zondaars is verschrikkelijk en verdervend, het is een verschrikkelijke verwachting van het oordeel en een hitte van het vuur dat de tegenstanders zal verslinden, Hebr. 10:27. Vuur verteert alleen hetgeen er brandstof, voedsel, voor is, en zo valt de toorn Gods alleen op hen, die zich door hun eigen zonde bereid hebben voor het verderf, 1 Corinthiërs 3:13, Jesaja 27:4. Zelfs in het Nieuwe Testament vinden wij hetzelfde argument tegen ons aangevoerd als een reden, waarom wij God met eerbied en Godvruchtigheid zullen dienen, Hebr. 12:28, 29, omdat Hij wel een vervrolijkend licht is voor hen, die Hem getrouwelijk dienen, maar een verterend vuur voor hen, die met Hem beuzelen. Ten derde. Dat Hij echter ook een barmhartig God is, vers 31. Dit wordt hier gezegd als een aanmoediging tot berouw en bekering, maar ook als een aansporing tot gehoorzaamheid, en als een overweging, geschikt om hun afval te voorkomen. Zullen wij een barmhartig God verlaten, die ons nooit zal verlaten zoals hier volgt, indien wij Hem getrouw zijn? Waar kunnen wij heengaan om ons lot te verbeteren? Zullen wij het verbond van onze God vergeten, die het verbond van onze

vaderen niet zal vergeten? Laat ons aan onze plicht gehouden worden door de banden van de liefde, en laat de goedertierenheden van God ons bewegen om Hem te blijven aanhangen.

B. Hij wijst op hun betrekking tot deze God, op Zijn gezag over hen, en op hun verplichtingen aan Hem. "De geboden, die gij moet houden en doen, zijn niet mijn geboden", zegt Mozes, ik heb ze niet verzonnen, ik heb ze u niet opgelegd, het zijn de geboden des Heeren, gesteld door oneindige wijsheid, verplichtend gemaakt door een soeverein gezag, Hij is de Heere, de God van uw vaderen, vers 1, zodat gij de Zijnen zijt door erfrecht, uw vaderen waren van Hem, en gij zijt de ingeborenen van Zijn huis. Hij is de Heere uw God, vers 2 zodat gij door uw eigen toestemming de Zijnen zijt. Hij is de Heere, mijn God, vers 5, zodat ik met u handel als Zijn agent en gezant", en in Zijn naam heeft Mozes hun alles overgeleverd wat hij van God had ontvangen, en niets anders dan dat.

C. Hij voert aan de wijsheid om Godsdienstig te zijn, vers 6, dat zal uw wijsheid en uw verstand zijn voor de ogen van de volkeren. Door Gods geboden te houden, zullen zij:

a. Wijselijk handelen voor zichzelf. Dit is uw wijsheid. Het is niet slechts in overeenstemming met het rechte verstand, maar ten hoogste bevorderlijk aan ons waar belang, dit is een van de eerste en oudste grondregelen van de Goddelijke openbaring: De vreze des Heeren is de wijsheid Job 28:28.

b. Zij zullen beantwoorden aan de verwachting van hun naburen, die na het lezen of het horen van de geboden van de wet, die hun gegeven was, tot de gevolgtrekking zullen komen, dat het volk, geregeerd door deze wet, voorzeker een wijs en verstandig volk moet wezen. Grote dingen kunnen met recht verwacht worden van hen, die geleid en bestuurd worden door Goddelijke openbaring en aan wie de woorden van God zijn toevertrouwd, zij moeten wel wijzer en beter zijn dan de andere mensen, en dat zijn zij ook, indien zij zich laten regeren door de regels, die hun gegeven zijn en indien zij het niet zijn, dan kan wel om hunnentwil de Godsdienst, die zij belijden, gesmaad en gelasterd worden, maar in het einde zal toch die smaad tot hun eeuwige beschaming op henzelf nederkomen. Zij, die het voorrecht genieten van Goddelijk licht en Goddelijke wetten, behoren door hun gedrag en hun handelingen hun roem op te houden van wijsheid en eer, zie Prediker 10:1, opdat God er door verheerlijkt worde.

d. Hij wijst op de bijzondere voordelen die zij genoten, voortvloeiende uit de gelukkige regeling, waaronder zij zich bevonden, vers 7, 8. Onze gemeenschap met God (die de hoogste eer en het grootste geluk is, die wij in deze wereld kunnen hebben) wordt onderhouden door het woord en het gebed, in die beide was Israël gelukkig boven enig volk onder de hemel.

(1). Nooit was een volk zo bevoorrecht in tot God te spreken, vers 7. Hij was nabij hen zo dikwijls zij Hem aanriepen, bereid op hun vragen te antwoorden, bereid hun gebeden te horen, en ze door een bijzondere leiding van Zijn voorzienigheid te verhoren, en hun dus te geven waar zij om baden. Als zij tot God riepen om brood, om water, om genezing, dan bevonden zij dat Hij hun nabij was om hen te helpen en te ondersteunen, dan hebben zij Hem krachtig bevonden een hulp in benauwdheden, en dat Hij in het midden van hen was, Psalm 46:2, 6, , dat Zijn oor open was tot hun geroep.

Merk op:

Ten eerste. Het is de aard van het Israël Gods, dat zij Hem bij alle gelegenheden aanroepen, dat zij al hun noden bekendmaken aan God, en hun smekingen tot Hem richten. Zij doen niets zonder Hem er in te kennen, zij begeren niets dan hetgeen, waarvoor zij tot Hem gaan.

Ten tweede. Zij, die God aanroepen, zullen Hem gewis nabij bevinden, gereed en bereid hun op ieder gebed des geloofs een antwoord van vrede te geven. Zie Jesaja 58:9. Gij zult roepen, als het kind om zijn voedster, en Hij zal zeggen: Zie hier ben Ik, waarom schreit Mijn geliefd kind?

Ten derde. Dit is een voorrecht dat het Israël Gods waarlijk groot maakt en geëerd. Wat kan verder gaan dan dit om een volk, een persoon groot te maken en te verheerlijken? Is er een naam, doorluchtiger dan die van Israël, een vorst voor God? Wat volk is er zo groot? Andere volken kunnen bogen op groter aantal, op groter grondgebied, op hoger ouderdom van staatsinrichting, maar geen van allen kon roemen op zo inniger vertrouwelijker omgang met de hemel als Israël. Zij hadden hun goden, maar die waren hun niet zo nabij als God Israël nabij was. Zij konden hen niet helpen in een tijd van nood, 1 Koningen 18:26 6.

(2). Nooit was een volk zo bevoorrecht in van God te horen door de inzettingen en rechten, die hun voorgesteld waren, vers 8. Ook dit was Israëls grootheid boven ieder ander volk. Wat groot volk is er, dat zo rechtvaardige inzettingen en rechten heeft?

Merk op:

Ten eerste. Dat al deze inzettingen en rechten van de Goddelijke wet oneindig rechtvaardig en billijk zijn boven de inzettingen en rechten van enig ander volk. De wet van God is veel voortreffelijker dan de wetten van de volken. Geen wet is zo in overeenstemming met natuurlijke billijkheid en met de onbevooroordeelde voorschriften van een recht verstand, zich zo gelijkblijvend in al de delen er van, en zo bevorderlijk aan het welvaren en het belang van het mensdom, als de wet van de Schrift, Psalm 119:128.

Ten tweede. Dat hun deze inzettingen en rechten voorgesteld worden is de ware en alles-overtreffende grootheid van enigerlei natie of volk. Zie Psalm 147:19, 20. Het is een eer voor ons, dat de Bijbel in achtiging onder ons is en kracht uitoefent. Het is een blijk en bewijs, dat een volk hoog in gunst is bij God, en een middel om het hoog te doen staan onder de natiën. Zij die de wet groot maken, zullen er door groot gemaakt worden.

e. Hij wijst op Gods glorierijke verschijning aan hen bij de berg Sinaï, toen Hij hun deze wet gaf. Hierop legt hij grote nadruk. Wacht u dat gij niet vergeet de dag, toen gij voor het aangezicht van de Heere uw God bij Horeb stond, vers 10. Sommigen van hen waren nog in leven, die het zich konden herinneren hoewel zij toen onder de twintig jaren waren, en de overigen van hen konden gezegd worden daar te hebben gestaan in de lenden van hun vaders, die de wet hebben ontvangen, en daar in verbond zijn getreden, niet alleen voor zichzelf, maar voor hun kinderen, op wie God met het geven van de wet bijzonder het oog heeft gehad, opdat zij haar hun kinderen zouden leren.

Twee dingen moeten zij gedenken, en men zou denken dat zij die wel nooit zouden kunnen vergeten.

(1). Wat zij bij de berg Sinaï gezien hebben, vers 11. Zij zagen een vreemde vermenging van vuur en van duisternis, beide zeer vreeslijk en zeer ontzagwekkend, en die twee zaken moesten wel een zeer treffende tegenstelling van elkaar zijn, de duisternis maakte het vuur in haar midden nog zoveel te meer ontzaglijk. Vuurvlammen in de nacht zijn iets vreselijks, en het vuur maakte dat de duisternis, die er om heen was, nog zoveel te meer schrikwekkend was, het moest wel een dikke duisternis zijn, die door zo'n vuur niet kon verdreven worden. In toespeling op deze verschijning op de berg Sinaï wordt van God gezegd, dat Hij zich voor Zijn volk en tegen Zijn en hun vijanden toonde tegelijk in vuur en in donkerheid, Psalm 18:9, 10. Wederom zegt hij hun, in vers 36, wat zij zagen, want hij wilde dat zij dit nooit zouden vergeten: Hij heeft u Zijn groot vuur laten zien. Een enkele bliksemstraal, het vuur van de hemel, vervult ons met ontzag, en sommigen hebben opgemerkt dat de meeste schepselen

geheel natuurlijk hun aangezicht naar de bliksem wenden, als bereid om er de indruk van te ontvangen, maar hoe verschrikkelijk moet dan niet een gestadig vuur van de hemel zijn! Het was als een voorproef van de dag des oordeels, op welke de Heere Jezus in vlamvend vuur geopenbaard zal worden. Gelijk hij hen herinnert aan hetgeen zij gezien hebben, zo zegt hij hun wat zij niet gezien hebben, generlei gelijkenis, waaruit zij zich een denkbeeld zouden kunnen vormen van God in hun verbeelding, of een beeld van God zouden kunnen stellen op hun hoge plaatsen. Naar hetgeen ons van God te zien wordt gegeven hebben wij genoegzamer grond om te geloven, dat Hij een wezen is van oneindige kracht en volkomenheid, maar er is ons geen aanleiding gegeven om te denken, dat Hij een lichaam heeft, zoals wij er een hebben.

(2). Wat zij bij de berg Sinaï van God hebben gehoord, vers 12. De Heere sprak tot u met een hoorbare, verstaanbare stem, in uw eigen taal, en gij hebt haar gehoord. Hier weidt hij over uit bij het einde van zijn rede, vers 32-33, 36.

Ten eerste. Van de hemel heeft Hij u Zijn stem laten horen. God openbaart zich aan geheel de wereld in de werken van de schepping, zonder spraak of taal en toch wordt Zijn stem gehoord, Psalm 19. 2-4. Maar aan Israël heeft Hij zich bekend gemaakt door spraak en taal zich neerbuigende tot de zwakheid van de staat van de kindsheid van de kerk. Hier was de stem van een roepende in de woestijn om de weg des Heeren te bereiden.

Ten tweede. Zij hoorden haar uit het midden des vuurs, hetgeen aantoonde dat het God zelf was, die tothen sprak, want wie anders zou bij een verterend vuur kunnen wonen? God sprak tot Job uit een onweer, dat verschrikkelijk was, maar tot Israël uit het vuur, dat nog verschrikkelijker was. Wij hebben reden om dankbaar te zijn, dat Hij niet aldus spreekt tot ons, maar door mensen gelijk wij zelf zijn, wier verschrikking ons niet zal beroeren, Job 33:6-7.

Ten derde. Zij hoorden haar en zijn toch levend gebleven, vers 33. Het was een wonder van barmhartigheid, dat het vuur hen niet heeft verteerd, of dat zij niet stierven van angst, toen Mozes zelf geheel bevreesd en bevende was. Ten vierde. Nooit heeft enig volk iets dergelijks gehoord. Hij zegt hun te vragen naar de vorige dagen en ver verwijderde plaatsen, en zij zullen bevinden dat deze gunst van God, betoond aan Israël, zonder voorbeeld en zonder weerga is, vers 32. Deze bijzondere eer, hun aangedaan, eiste een bijzondere gehoorzaamheid van hen. Het kon met recht verwacht worden, dat zij meer voor God zouden doen dan andere volken, daar God zoveel had gedaan voor hen.

f. Hij wijst op Gods genaderijke verschijningen voor hen, door hen uit te voeren uit Egypte, hen tot een volk te formeren, en hen dan tot Zijn eigen volk te maken, een erfvolk vers 20, dit herhaalt hij in vers 34, 37, 38. Nooit heeft God voor enig ander volk zo iets gedaan, de opkomst van dit volk was geheel verschillend van de oorsprong van alle andere natiën.

(1). Zij werden aldus geëerd en onderscheiden, niet om iets goeds of verdienstelijke in henzelf, maar omdat God hun vaders heeft liefgehad, heeft Hij hen verkoren. Zie hier de redenen voor vrije genade, wij worden niet bemind om ons zelfs wil, maar om diens wil, die de grote bewaarder is van het verbond.

(2). Zij werden uit Egypte verlost door wonderen en door tekenen, in barmhartigheid over hen, en in oordeel over de Egyptenaren, tegen wie God Zijn arm heeft uitgestrekt waarvan het uitstrekken van Mozes' hand om de plagen op te roepen het teken was.

(3). Zij waren bestemd voor een gelukkige vestiging in Kanaän, vers 38. Natiën moeten voor hun aangezicht worden uitgedreven ten einde plaats voor hen te maken, om te tonen hoeveel dierbaarder zij aan God waren dan enig ander volk. Aan Israëls eer en belang moeten beide Egyptenaren en Kanaänieten opgeofferd worden. Zij, die Israël in het licht staan, Israël in de weg staan, zullen bevinden dat dit op hun gevaar is.

g. Hij wijst hen op Gods rechtvaardige verschijningen tegen hen soms vanwege hun zonden. Hij specificeert de zaak van Peor, vers 3, 4, die kort geleden was voorgevallen, hun ogen hadden nog pas onlangs het plotselinge verderf gezien, dat gekomen was over hen, die zich aan Baäl Peor gekoppeld hadden, waaruit zij gemakkelijk konden afleiden welk gevaar er is in afval van God, en hoe kostelijk het is Hem aan te hangen. Hij neemt ook nota van Gods misnoegen tegen hemzelf, vers 21, 22. Ook vertoornde zich de Heere tegen mij om ulieder woorden. Hij maakt hier melding van om hun oprechtheid te beproeven en te zien of zij het leed, dat zij hun trouwe vriend en leidsman berokkend hadden, werkelijk ter harte namen. Lijden van anderen om onzentwil moet ons meer smarten dan ons eigen lijden.

h. Hij wijst op het stellige nut en voordeel van de gehoorzaamheid. Met dit argument begint hij, vers 1. Opdat gij leeft, en inkomt, en het land erft, en daarmee besluit hij, vers 40, opdat het u, en uw kinderen na u, welgaat Hij herinnert hen er aan, dat zij nu ook zeer waakzaam moeten zijn, nauwkeurig moeten achtgeven op hun gedrag en wandelt Hun voorspoed zal afhangen van hun Godsvrucht. Als zij Gods geboden houden, zal Hij voorzeker Zijn beloften aan hen houden.

I. Hij wijst op de noodlottige gevolgen van hun afval van God. Dat dit ongetwijfeld het verderf, de ondergang van het volk zou zijn. Hierover weidt hij uit, in vers 25-31.

a. Hij voorziet hun afval van God naar de afgoden, dat zij in verloop van tijd, als zij lang in het land zullen geweest zijn, als zij stijf geworden zijn op hun droesem, zich zullen verderven en gesneden beelden maken, dat was de zonde die hen het meest lichtelijk zal omringen, vers 25.

b. Hij voorzegt de oordelen Gods over hen dieswege: gij zult ganselijk verdelgd worden, vers 26, verstrooid worden onder de volken, vers 27. "En hun zonde zal tot hun straf gemaakt worden, vers 28, aldaar zult gij goden dienen, die het werk van mensenhanden zijn, gedwongen zijn ze te dienen, of gij wilt of niet, of wel door uw eigen dwaasheid en domheid, zult gij in uw gevangenschap u tot geen betere hulp weten te wenden". Zij, die in hun voorspoed de plichten van de Godsdienst van zich afwerpen, kunnen niet verwachten er de vertroosting van te zullen smaken, als zij tegenspoed hebben en in benauwdheid zijn. Dan worden zij met recht heengezonden naar de goden, die zij gediend hebben, Richteren 10:14.

c. Maar hij moedigt hen aan te hopen dat God genade voor hen heeft weggelegd in de laatste dagen, dat Hij hen dan door Zijn oordelen over hen tot bekering zal brengen, en hen weer in het verbond met zich zal opnemen, vers 29-31.

Merk hierbij op:

Ten eerste. Dat wij, aan welke plaats wij ook zijn van daar de Heere, onze God, mogen zoeken al zijn wij ook nog zover van ons eigen land of van Zijn heilige tempel. Er is op deze aarde geen plaats, waar een kloof gevestigd is tussen haar en de hemel.

Ten tweede. Diegenen, en diegenen alleen, zullen God vinden tot hun vertroosting, die Hem zoeken met geheel hun hart, dat is: die Hem geheel zijn toegewijd, ernstig en oprecht begeren Zijn gunst te verkrijgen.

Ten derde. Beproevingen zijn ons gezonden om ons op te wekken en aan te sporen om God te zoeken, Gods genade in hen werkende zijn velen aldus weer tot hun rechte gezindheid gekomen. Als deze dingen over u zullen komen, dan is het te hopen dat gij u tot de Heere uw God zult wenden, want gij ziet wat er van komt, als gij u van Hem afwendt, zie Daniel 9:11, 12.

Ten vierde. Gods getrouwheid aan Zijn verbond moedigt ons aan om te hopen, dat Hij ons niet zal verwerpen, al is het ook, dat het de beproeving is, die ons tot Hem drijft. Als wij ten

laatste het verbond gedenken, dan zullen wij bevinden, dat Hij het niet heeft vergeten. Laat nu al deze argumenten bij elkaar gelegd worden, en zeg dan of de Godsdienst het verstand niet aan zijn zijde heeft. Niemand zal de regering, het bestuur Gods van zich afwerpen, dan zij, die eerst het mensenverstand van zich geworpen hebben.

Deuteronomium 4:41-49

1. Hier zijn de namen van de vrijsteden aan deze zijde van de Jordaan, waar Israël nu gelegerd was. Drie steden werden tot dat doel aangewezen, één in het erfdeel van Ruben een andere in dat van Gad, en de derde in het erfdeel van de halve stam van Manasse vers 41-43. Wat Mozes voor dit volk doen kon terwijl hij nog met hen was, dat deed hij om aan de richters, die reeds aangesteld waren, een voorbeeld te geven om de zaken goed te behartigen als hij er niet meer zijn zal.

2. De inleiding tot een andere rede, die Mozes voor Israël uitsprak, en die wij in de volgende hoofdstukken zullen hebben. Waarschijnlijk werd zij gehouden op de volgende sabbat, als de vergadering bijeenkwam om onderricht te ontvangen. In het vorige hoofdstuk had hij hen in het algemeen vermaand tot gehoorzaamheid, nu zal hij de wet herhalen, die zij hebben waar te nemen, want hij vraagt wel een algemene, maar geen blinde gehoorzaamheid. Hoe kunnen wij onze plicht doen, als wij hem niet kennen? Daarom stelt hij hun de wet voor als de regel, waarnaar zij moeten handelen, de weg, waarop zij moeten gaan, hij houdt haar hun voor als de spiegel, waarin zij hun natuurlijk aangezicht zien, opdat zij, ziende op deze volmaakte wet van vrijheid, er in zouden blijven. Dit zijn de getuigenissen en de rechten, de zedelijke, ceremoniële en rechtswetten, die tevoren, toen Israël pas uit Egypte was gegaan, uitgevaardigd waren, en nu herhaald werden aan deze zijde van de Jordaan vers 44-46. De plaats, waar Mozes hun deze wetten toevertrouwde wordt hier nauwkeurig beschreven. Het was:

a. Tegenover Beth-Peor, een afgodstempel van de Moabieten, waar Mozes misschien soms de blik heenrichtte met een bijzondere waarschuwing aan hen tegen de besmetting van deze en andere dergelijke gevaarlijke plaatsen.

b. Het was in het pas door hen veroverde land van Sihon en Og en dat zij nu in bezit hadden, vers 47. Hun tegenwoordige overwinning was een krachtig argument voor gehoorzaamheid.

HOOFDSTUK 5.

1 En Mozes riep het ganse Israël, en zeide tot hen: Hoor, Israël! de inzettingen en rechten, die ik heden voor uw oren spreek, dat gij ze leert en waarneemt, om dezelve te doen. 2 De HEERE, onze God, heeft een verbond met ons gemaakt aan Horeb. 3 Met onze vaderen heeft de HEERE dit verbond niet gemaakt, maar met ons, wij die hier heden allen levend zijn. 4 Van aangezicht tot aangezicht heeft de HEERE met u op de berg gesproken uit het midden des vuurs, 5 (Ik stond te dier tijd tussen de HEERE en tussen u, om u des HEEREN woord aan te zeggen; want gij vreesde voor het vuur en klom niet op de berg) zeggende: 6 Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis uitgeleid heb. 7 Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben. 8 Gij zult u geen gesneden beeld maken, noch enige gelijkenis, van hetgeen boven in de hemel, of onder op de aarde is; of in het water onder de aarde is; 9 Gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen; want Ik, de HEERE, uw God, ben een ijverig God, Die de misdaad der vaderen bezoek aan de kinderen, en aan het derde, en aan het vierde lid dergenen, die Mij haten; 10 En doe barmhartigheid aan duizenden dergenen, die Mij liefhebben, en Mijn geboden onderhouden. 11 Gij zult de Naam des HEEREN, uws Gods, niet ijdelijk gebruiken; want de HEERE zal niet onschuldig houden dengene, die Zijn Naam ijdelijk gebruikt. 12 Onderhoudt de sabbatdag, dat gij dien heiligt; gelijk als de HEERE, uw God, u geboden heeft. 13 Zes dagen zult gij arbeiden, en al uw werk doen; 14 Maar de zevende dag is de sabbat des HEEREN, uws Gods; dan zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw os, noch uw ezel, noch enig van uw vee, noch de vreemdeling, die in uw poorten is; opdat uw dienstknecht, en uw dienstmaagd ruste, gelijk als gij. 15 Want gij zult gedenken, dat gij een dienstknecht in Egypteland geweest zijt, en dat de HEERE, uw God, u van daar heeft uitgeleid door een sterke hand en een uitgestrekte arm; daarom heeft u de HEERE, uw God, geboden, dat gij de sabbatdag houden zult. 16 Eert uw vader, en uw moeder, gelijk als de HEERE, uw God, u geboden heeft, opdat uw dagen verlengd worden, en opdat het u welga in het land, dat u de HEERE, uw God, geven zal. 17 Gij zult niet doodslaan. 18 En gij zult geen overspel doen. 19 En gij zult niet stelen. 20 En gij zult geen valse getuigenis spreken tegen uw naaste. 21 En gij zult niet begeren uws naasten vrouw; en gij zult u niet laten gelusten uws naasten huis, zijn akker, noch zijn dienstknecht, noch zijn dienstmaagd, zijn os, noch zijn ezel, noch iets, dat uws naasten is. 22 Deze woorden sprak de HEERE tot uw ganse gemeente, op de berg, uit het midden des vuurs, der wolk en der donkerheid, met een grote stem, en deed daar niets toe; en Hij schreef ze op twee stenen tafelen, en gaf ze mij. 23 En het geschiedde, als gij die stem uit het midden der duisternis hoorde, en de berg van vuur brandde, zo naderde gij tot mij, alle hoofden uwer stammen, en uw oudsten, 24 En zeidet: Zie, de HEERE, onze God, heeft ons Zijn heerlijkheid en Zijn grootheid laten zien, en wij hebben Zijn stem gehoord uit het midden des vuurs; dezen dag hebben wij gezien, dat God met de mens spreekt, en dat hij levend blijft. 25 Maar nu, waarom zouden wij sterven? Want dit grote vuur zou ons verteren; indien wij voortvoeren de stem des HEEREN, onzes Gods, langer te horen, zo zouden wij sterven. 26 Want wie is er van alle vlees, die de stem des levenden Gods, sprekende uit het midden des vuurs, gehoord heeft gelijk wij, en is levend gebleven? 27 Nader gij, en hoor alles, wat de HEERE, onze God, zeggen zal; en spreek gij tot ons al wat de HEERE, onze God, tot u spreken zal, en wij zullen het horen en doen. 28 Als nu de HEERE de stem uwer woorden hoorde, toen gij tot mij sprak, zo zeide de HEERE tot mij: Ik heb gehoord de stem der woorden van dit volk, die zij tot u gesproken hebben; het is altemaal goed, dat zij gesproken hebben. 29 Och, dat zij zulk een hart hadden, om Mij te vrezen, en al Mijn geboden te allen dage te onderhouden; opdat het hun en hun kinderen welging in eeuwigheid! 30 Ga, zeg hun: Keert weder naar uw tenten. 31 Maar gij, sta hier bij Mij, dat Ik tot u spreke al de geboden, en inzettingen, en rechten, die gij hun leren zult, dat zij ze doen in het land, hetwelk Ik hun geven zal, om dat te erven. 32 Neemt dan waar, dat gij doet, gelijk

als de HEERE, uw God, u geboden heeft; en wijkt niet af ter rechter hand, noch ter linkerhand. 33 In al de weg, dien de HEERE, uw God, u gebiedt, zult gij gaan; opdat gij leeft, en dat het u welga, en gij de dagen verlengt in het land, dat gij erven zult. In dit hoofdstuk hebben wij de tweede editie van de tien geboden.

I. De algemene strekking er van, zij waren naar de aard van een verbond tussen God en Israël, vers 1-5.

II. De bijzondere voorschriften worden herhaald, vers 6-21 Met de dubbele overgave er van in gesproken woord en geschrift, vers 22.

III. Het vaststellen van de gemeenschap tussen God en Israël door het middelaarschap en de dienst van Mozes:

1. Het was Israëls ootmoedige bede, dat dit zo zijn mocht, vers 24-27.
2. Het was Gods genadige vergunning dat het zo zijn zou, vers 29-31
3. Hieruit leidt hij de verplichting voor hen af om gehoorzaam te zijn, vers 32, 33.

Deuteronomium 5:1-5

I. Mozes roept hier de gehele vergadering op. Hij riep het gehele Israël, niet slechts de oudsten, maar waarschijnlijk zo velen van het volk als binnen het bereik van zijn stem konden komen, vers 1. De grootsten en aanzienlijksten van hen waren niet boven Gods gebod, en de geringsten onder hen waren niet beneden Zijn kennisneming van hen, allen hadden zij er belang bij te horen wat zij allen gehouden en verplicht waren te doen.

II. Hij vraagt hun aandacht: Hoor, Israël, hoor en geef acht, hoor en gedenk, hoor, opdat gij moogt leren, en houden, en doen want anders is uw horen doelloos. Als wij het woord Gods horen, dan moeten wij er ons toe zetten het te leren, opdat wij het bij ons hebben, in ons bezit en bereik hebben bij alle gelegenheden, en wat wij geleerd hebben moeten wij gaan beoefenen, want dat is het doel van horen en leren, niet om ons hoofd te vullen met begrippen, of onze mond met woorden, maar om onze genegenheden en onze wandel recht te maken.

III. Hij verwijst hen naar het verbond, dat met hen gemaakt was bij Horeb, als hetgeen waarnaar zij moeten handelen. Zie de wonderbare goedheid van de Goddelijke genade waardoor Hij het gebod geplaatst heeft in een verbond, opdat wij door onze eigen toestemming zoveel sterker verplicht zijn om te gehoorzamen, en door de Goddelijke belofte er te meer toe aangemoedigd zijn, want die beide worden in het verbond verondersteld. De beloften en bedreigingen, gevoegd bij sommigen van de geboden, zoals bij het tweede, derde en vijfde, maken ze gelijk aan een verbond. Let op:

1. De partijen van dit verbond: God heeft het niet gemaakt met onze vaders, niet met Abraham, Izak en Jakob, aan hen heeft God het verbond van de besnijdenis gegeven, maar niet dat van de tien geboden. Het licht van de Goddelijke openbaring kwam trapsgewijze, en aan de kinderen werd meer van Gods wet bekend gemaakt dan aan de vaders. Het verbond werd gemaakt met ons, of met onze onmiddellijke ouders, die ons hebben vertegenwoordigd bij de berg Sinai.

2. De afkondiging van dat verbond: God zelf heeft als het ware de artikelen er van voor hen gelezen, vers 4. Van aangezicht tot aangezicht heeft de Heere met u gesproken. Woord tot woord, zoals het is in het Chaldeeus. Niet in duistere visioenen, zoals Hij vanouds tot de vaders sprak, Job 4:12, 13, maar openlijk en duidelijk, zodat al de duizenden Israëls het konden horen en verstaan. Hij sprak tot hen, en ontving toen hun antwoord, en zo werd die zaak behandeld van aangezicht tot aangezicht.

3. De middelaar des verbonds: Mozes stond tussen God en hen, aan de voet van de berg, vers 5 en bracht boodschappen over en weer, beide voor de vaststelling van de preliminariën Exodus 19, en voor de uitwisseling van de ratificaties, Exodus 24. Hierin was Mozes een type van Christus, die staat tussen God en de mens, om ons de woorden des Heeren te tonen, een gezegende scheidsman, die Zijn hand op ons beide gelegd heeft, zodat wij zonder vrees beide van God kunnen horen en tot Hem kunnen spreken.

Deuteronomium 5:6-22

Hier is de herhaling van de tien geboden, waaromtrent wij hebben op te merken:

I. Dat zij, hoewel zij tevoren gesproken en geschreven waren, toch herhaald worden, omdat gebod moet zijn op gebod en regel op regel en dat alles weinig genoeg om het woord Gods in ons hart en onze gedachten te houden, en er de indruk van te bewaren en te vernieuwen. Wij hebben het nodig, dat dezelfde dingen ons dikwijls ingeprent worden, Filippiëzen 3:1.

II. Dat hier enig verschil is met Exodus 20 zoals er ook enig verschil is in het gebod van de Heer in Mattheus 6 en in Lukas 11. Voor beide is het meer nodig, dat wij ons binden aan de zaken dan aan de woorden.

III. Dat het grootste verschil is in het vierde gebod. In Exodus 20 wordt de reden, die eraan toegevoegd is, afgeleid uit de schepping van de wereld, hier aan hun bevrijding uit Egypte, omdat deze een type was van onze verlossing door Jezus Christus, ter herinnering waarvan de Christelijke sabbat wordt onderhouden, vers 15. Gij zult gedenken, dat gij een dienstknecht in Egypteland geweest zijt. En daarom:

1. Is het voegzaam, dat uw dienstknechten het voorrecht van sabbatsrust gegeven wordt, "want gij kent het hart van een dienstknecht, en hoe welkom een dag rusten zijn zal na zes dagen van arbeid."

2. Is het voegzaam, dat God geëerd zal worden door het sabbatswerk en de Godsdienstige verrichtingen van die dag in aanmerking van de grote dingen, die Hij voor u gedaan heeft. In de opstanding van Christus zijn wij door een sterke hand en een uitgestrekte arm tot de heerlijke vrijheid gebracht van de kinderen Gods, en daarom wordt ons door de Evangelie-editie van de wet geboden de eerste dag van de week waar te nemen ter herinnering aan dat heerlijk werk van macht en genade.

IV. Aan het vijfde gebod is toegevoegd: Opdat het u wel ga, welke bijvoeging door de apostel wordt aangehaald en het eerst gesteld: Opdat het u wel ga en gij lang leeft op de aarde, Efeziërs 6:3. Indien er voorbeelden zijn van sommigen, die zeer gehoorzaam en vol plichtsbesef waren jegens hun ouders, en toch niet lang geleefd hebben op de aarde, dan kunnen wij door deze verklaring er van, het toch in overeenstemming brengen met de belofte: Of zij al of niet lang leven, het zal hen wel gaan, hetzij dan in deze wereld of in een betere. Zie Prediker 8:12.

V. De laatste vijf geboden zijn aan elkaar gevoegd of samen gebonden, wat zij niet zijn in Exodus: En gij zult geen overspel doen, en gij zult niet stelen, enz. Hetgeen aanduidt dat Gods geboden allen van gelijke waarde zijn, hetzelfde gezag dat ons verplicht tot het ene, verplicht ons tot het andere, en ten opzichte van de wet moeten wij niet partijdig zijn, geen voorkeur hebben, maar al de geboden van God houden, want wie de gehele wet zal houden, en in een zal struikelen, die is schuldig geworden aan allen, Jakobus 2:10

VI. Dat deze geboden gegeven werden met zeer veel ontzaglijke plechtigheid, vers 22.

1. Zij werden gesproken met een grote stem, uit het midden van het vuur, van de wolk en van de donkerheid. Dat was een bedeling van verschrikking, bestemd om het Evangelie van de genade des te meer welkom te doen zijn, en om een voorproef te wezen van de verschrikkingen van de dag des oordeels, Psalm 50:3, 4.
2. Hij deed daar niets aan toe, daarom moeten ook wij er niets aan toedoen, de wet van de Heer is volmaakt.
3. Hij schreef ze op twee stenen tafelen, ten einde ze te bewaren tegen verderf, en opdat zij zuiver en geheel aan het nageslacht overgeleverd zouden worden, voor wiens gebruik zij bestemd waren, zowel als voor het tegenwoordige geslacht. Dit de hoofden zijnde van het verbond, wordt de kist, waarin de beschreven tafelen neergelegd werden, de ark des verbonds genoemd. Zie Openbaring 11:19.

Deuteronomium 5:23-33

I. Mozes herinnert hen hier aan de overeenkomst tussen de beide partijen, die nu met elkaar onderhandelden door bemiddeling van Mozes.

1. Hier is de ontsteltenis, waarin het volk gebracht werd door het grote gezag waarmee de wet was gegeven. Zij erkenden niet in staat te zijn het langer aan te horen. "Dit grote vuur zal ons verteren, deze ontzaglijke stem zal ons noodlottig wezen, wij zullen gewis sterven, als wij haar nog langer horen", vers 25. Het verwonderde hen dat zij er niet reeds door gedood waren, en zij beschouwden het als een buitengewoon voorbeeld van de Goddelijke macht en goedheid, niet alleen dat aldus tot hen werd gesproken, maar dat zij in staat waren om het te dragen. Want wie is er van alle vlees, die de stem van de levende God gehoord heeft gelijk wij, en levend is gebleven? Gods verschijningen zijn sedert de zondeval altijd ontzagwekkend geweest voor de mens, maar Christus, de zonde weggenomen hebbende, nodigt ons om met vrijmoedigheid tot de troon van de genade te komen.

2. Hun ernstig verzoek, dat God voortaan tot hen zou spreken door Mozes, met de belofte dat zij, wat hij zei zouden horen als van God zelf, en het zouden doen, vers 27. Hieruit schijnt het:

- a. Dat zij verwachtten nog meer geboden van God te zullen ontvangen, en bereid waren meer van Hem te horen.
- b. Dat zij Mozes in staat achtten om deze ontdekkingen van de Goddelijke heerlijkheid te dragen, die zij, vanwege schuld, zich bewust waren niet in staat te zijn, te kunnen dragen. Zij geloofden hem een gunstgenoot van de hemel te zijn, en dat hij hen getrouw zou zijn, en toch hebben zij op andere tijden tegen hem gemopperd, en nog slechts kort tevoren waren zij bereid hem te stenigen, Exodus 17:4. Zie hoe de overtuigingen van de mensen hun hartstochten bestraffen.
- c. Dat zij nu in een goede gemoedsstemming waren, onder de krachtige overtuiging van het woord, dat zij hoorden. Van menigeen wordt door de wet het geweten opgeschrikt, zonder er door gereinigd te worden, er worden hen schone beloften uitgewrongen, maar geen goede beginselen ingeplant.

3. Gods goedkeuring van hun verzoek.

- a. Hij prijst wat zij gezegd hebben, vers 28. Zij spraken het tot Mozes, maar God nam er nota van, want er is geen woord op onze tong, of Hij weet het. Hij erkent dat het allemaal goed is wat zij gesproken hebben. Hun erkennen van de noodzakelijkheid van een middelaar om

tussen hen en God te handelen, was goed gesproken. Hun begeerte om verdere bevelen van God te ontvangen door Mozes, en hun beloften om die bevelen te zullen nakomen, was goed gesproken. En wat goed gesproken is, zal zijn lof van God hebben, en behoort die ook van ons te hebben. Wat goed is, zover het dan gaat, moet geprezen worden.

b. Hij wenst dat zij er slechts oprecht in waren, vers 29. Och, dat zij zo'n hart hadden. Zulk een hart als zij moesten hebben, een hart om God te vrezen en steeds Zijn geboden te houden. De God van de hemel begeert oprecht en ernstig het welzijn en de zaligheid van arme zondaren, daarvan heeft Hij overvloedige bewijzen gegeven, Hij geeft ons tijd om ons te bekeren, door Zijn goedertierenheden nodigt Hij ons tot bekering, en wacht om ons genadig te zijn. Hij heeft Zijn Zoon gezonden om ons te verlossen, Hij heeft een algemene aanbieding bekend gemaakt van vergeving en leven, Hij heeft Zijn Geest beloofd aan hen, die om Hem bidden en heeft gezegd en gezworen dat Hij geen lust heeft in de dood van de zondaren.

c. Zulk een hart als zij nu hadden, of, dat zij naar men zou denken, hadden. Het zou voor velen goed zijn, indien zij altijd zo'n hart hadden, als zij soms schijnen te hebben wanneer zij onder overtuiging zijn van zonde of onder de bestraffing van Gods voorzienigheid, of als zij er toe komen om de dood in het aangezicht te zien, hoe begenadigd zullen zij zijn als hen die smarten zullen treffen! Och, dat zij altijd zo'n hart hadden!

d. Hij stelt Mozes aan om Zijn boodschapper bij hen te zijn, om de wet uit Zijn mond te ontvangen, en haar hen mee te delen, vers 31. Hier werd nu de zaak vastgesteld met toestemming van beide partijen, dat God voortaan tot ons zal spreken door mensen, gelijk wijzelf zijn, door Mozes en de profeten, door de apostelen en evangelisten, en zo wij deze niet geloven, zo zullen wij ook niet geloven of bewogen worden, al zou God van de hemel tot ons spreken, zoals Hij bij de berg Sinaï tot Israël gesproken heeft, of boden zou zenden uit de hemel of uit de hel.

II. Hieruit leidt Hij de last voor hen af om al wat God hen geboden had waar te nemen en te doen, vers 32, 33. Daar God zich jegens hen zo teder had betoond, en zo bereid om gedachtig te zijn dat zij stof zijn, en in te willigen wat zij begeerden, en daarbij zo bereid om hen wèl te doen, daar zij zelf begeerd hadden Mozes tot hun leraar te hebben, die hen dan nu ook onderwees, en daar zij zo plechtig en onder de invloed van zoveel goede zaken en overwegingen hadden beloofd, dat zij zullen horen en doen, beveelt hij hun te gaan in al de weg, die de Heere, hun God, hen gebod, hen verzekerende, dat dit zeer tot hun voordeel en welzijn zou zijn. De enige weg om gelukkig te zijn is om heilig te zijn. Zegt de rechtvaardigen dat het hen wel zal gaan.

HOOFDSTUK 6

1 Dit zijn dan de geboden, de inzettingen en de rechten, die de HEERE, uw God, geboden heeft om u te leren; opdat gij ze doet in het land, naar hetwelk gij heentrekt, om dat erfelijk te bezitten; 2 Opdat gij de HEERE, uw God, vrezet, om te houden al Zijn inzettingen, en Zijn geboden, die ik u gebiede; gij, en uw kind, en kindskind, al de dagen uws levens; en opdat uw dagen verlengd worden. 3 Hoor dan, Israël! en neem waar, dat gij ze doet, opdat het u welga, en opdat gij zeer vermenigvuldigd (gelijk als u de HEERE, uwer vaderen God, gesproken heeft) in het land, dat van melk en honig is vloeiende. 4 Hoor, Israël! de HEERE, onze God, is een enig HEERE! 5 Zo zult gij de HEERE, uw God, liefhebben, met uw ganse hart, en met uw ganse ziel, en met al uw vermogen. 6 En deze woorden, die ik u heden gebiede, zullen in uw hart zijn. 7 En gij zult ze uw kinderen inscherpen, en daarvan spreken, als gij in uw huis zit, en als gij op de weg gaat, en als gij nederligt, en als gij opstaat. 8 Ook zult gij ze tot een teken binden op uw hand, en zij zullen u tot voorhoofdspannels zijn tussen uw ogen. 9 En gij zult ze op de posten van uw huis, en aan uw poorten schrijven. 10 Als het dan zal geschied zijn, dat de HEERE, uw God, u zal hebben ingebracht in dat land, dat Hij uw vaderen, Abraham, Izak en Jakob, gezworen heeft, u te zullen geven; grote en goede steden, die gij niet gebouwd hebt, 11 En huizen, vol van alle goeds, die gij niet gevuld hebt, en uitgehouwen bornputten, die gij niet uitgehouwen hebt, wijngaarden en olijfgaarden, die gij niet geplant hebt, en gij gegeten hebt en verzadigd zijt; 12 Zo wacht u, dat gij de HEERE niet vergeet, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis heeft uitgevoerd. 13 Gij zult de HEERE, uw God, vrezen, en Hem dienen; en gij zult bij Zijn Naam zweren. 14 Gij zult andere goden niet navolgen, van de goden der volken, die rondom u zijn. 15 Want de HEERE, uw God is een ijverig God in het midden van u; dat de toorn des HEEREN, uws Gods, tegen u niet ontsteke, en Hij u van de aardbodem verdelge. 16 Gij zult de HEERE, uw God, niet verzoeken, gelijk als gij Hem verzocht hebt te Massa. 17 Gij zult de geboden des HEEREN, uws Gods, vlijtig houden, mitsgaders Zijn getuigenissen, en Zijn inzettingen, die Hij u geboden heeft. 18 En gij zult doen, wat recht en goed is in de ogen des HEEREN; opdat het u welga, en dat gij inkomt, en erft het goede land, dat de HEERE uw vaderen gezworen heeft; 19 Om al uw vijanden voor uw aangezicht te verdrijven, gelijk als de HEERE gesproken heeft. 20 Wanneer uw zoon u morgen zal vragen, zeggende: Wat zijn dat voor getuigenissen, en inzettingen, en rechten, die de HEERE, onze God, ulieden geboden heeft? 21 Zo zult gij tot uw zoon zeggen: Wij waren dienstknechten van Farao in Egypte; maar de HEERE heeft ons door een sterke hand uit Egypte uitgevoerd. 22 En de HEERE gaf tekenen, en grote en kwade wonderen, in Egypte, aan Farao en aan zijn ganse huis, voor onze ogen; 23 En hij voerde ons van daar uit, opdat Hij ons inbracht, om ons het land te geven, dat Hij onzen vaderen gezworen had. 24 En de HEERE gebod ons te doen al deze inzettingen, om te vrezen de HEERE, onzen God, ons voor altoos ten goede, om ons in het leven te behouden, gelijk het te dezen dage is. 25 En het zal ons gerechtigheid zijn, als wij zullen waarnemen te doen al deze geboden, voor het aangezicht des HEEREN, onzes Gods, gelijk Hij ons geboden heeft.

In dit hoofdstuk gaat Mozes voort met zijn last aan Israël om toch hun Godsdienst in stand te houden in Kanaän. Het is tamelijk gelijk aan hoofdstuk 4.

I. Zijn inleiding dient om hen te bewegen tot gehoorzaamheid, vers 1-3.

II. Hij stelt de grote beginselen van gehoorzaamheid. De eerste waarheid, die geloofd moet worden: dat God enig is, vers 4. De eerste plicht, die gedaan moet worden: Hem lief te hebben met geheel ons hart, vers 5.

III. Hij schrijft de middelen voor om de Godsdienst in stand te houden, vers 6-9.

IV. Hij waarschuwt hen tegen de dingen, die het verderf zouden zijn van de Godsdienst: misbruik van overvloed, vers 10-12, neiging tot afgoderij, vers 14-15, en hij geeft enige algemene voorschriften, vers 13 en 16-18. Hij zegt hen welk onderricht zij hun kinderen moeten geven, vers 20-25.

Deuteronomium 6:1-3

Merk hier op:

1. Dat Mozes het volk leerde al datgene en datgene alleen wat God hem geboden heeft hen te leren, vers 1. Zo moeten Christus' dienstknechten aan Zijn kerken leren alles wat Hij hen geboden heeft, niet meer en niet minder, Mattheus 28:19.

2. Dat het doel van hun onderwezen zijn was, dat zij zouden doen wat hun geleerd was, vers 1, dat zij de inzettingen Gods zullen houden, vers 2, zullen waarnemen om ze te doen, vers 3. Goed onderwijs van ouders en leraren zal onze veroordeling slechts verzwaren, indien wij er niet naar leven.

3. Dat Mozes zorgzaam poogt hen voor God en Godsdienst te doen kiezen nu zij Kanaän zullen binnengaan, ten einde toebereid te zijn voor het goede van dit land, en versterkt te zijn tegen de strikken en verzoekingingen er van, en opdat zij, de wereld intredende, er wèl toegerust zouden intreden.

4. Dat de vreze Gods in het hart het krachtigste beginsel van gehoorzaamheid zal zijn, vers 2. Opdat gij de Heere, uw God, vreest, om te houden al Zijn inzettingen.

5. Dat het bezit van Godsdienst voor een gezin of een land de beste bezitting is. Het is ten hoogste wenselijk, dat niet alleen wij maar ook onze kinderen en kindskinderen de Heere vrezen.

6. Godsdienst en gerechtigheid bevorderen en beveiligen de voorspoed van ieder volk. Vrees God, en het zal wel met u wezen. Zij, die goed onderwezen zijn en doen wat hen geleerd is, zullen ook goed gevoed worden, zoals Israël in het land, dat van melk en honing is vloeiende, vers 3.

Deuteronomium 6:4-16 I. Hier is: een kort begrip van de Godsdienst, bevattende de eerste beginselen van geloof en gehoorzaamheid, vers 4-5, . De Joden houden deze twee verzen voor een van de kostelijkste delen van de Schrift, zij schrijven ze in hun gedenkcédels, en houden zich niet slechts verplicht om ze iedere dag tenminste tweemaal te zeggen, maar zij zijn zeer gelukkig hiertoe verplicht te zijn, daar er dit gezegde onder hen is: Gezegend zijn wij, die elke morgen en iedere avond zeggen: Hoor Israël, de Heere, onze God, is een enig Heere. Maar nog meer gezegend zijn wij, als wij goed bedenken en gebruiken:

1. Wat ons hier betreffende God geleerd wordt te geloven, a. Dat de God, die wij dienen, is Jehovah, een oneindig en eeuwig volmaakt wezen, uit zichzelf bestaande, en zichzelf genoeg. b. Dat Hij is de ene, eniglevende en ware God, Hij alleen is God, en Hij is enig. Het vaste geloof aan deze klaarblijkelijke waarheid zou ons krachtig wapenen tegen alle afgoderij, die ingevoerd werd door deze fundamentele dwaling: dat er vele goden zijn. Het is onbetwistbaar dat er een God is, en dat er geen ander is dan Hij, zoals staat geschreven in Markus 12:32. Laat ons dus geen anderen hebben noch begeren te hebben. Sommigen hebben gedacht dat hier een duidelijke aanwijzing is van de Drie-eenheid van personen in de eenheid van de Godheid, want driemaal is er de naam van God en toch allen verklaard Een te zijn. Zalig zij, die deze Heere tot hun God hebben, want zij hebben slechts een Meester te behagen, maar een Weldoener te zoeken. Het is beter een fontein te hebben, dan duizend uitgehouwen waterbakken, een algenoegzame God, dan duizend ongenoegzamen.

2. Wat ons hier geleerd wordt betreffende de plicht, die God van de mens eist. Dit is samengevat in dit ene, als zijn beginsel: Gij zult liefhebben de Heere, uw God, met uw gehele

hart. Hij had ondernomen, vers 2, hen te leren God te vrezen, en ingevolge hiervan leert hij hen hier Hem lief te hebben, want hoe warmer onze genegenheid voor Hem is, hoe groter onze eerbied voor Hem zijn zal, en het kind dat zijn ouders eert zal hen ongetwijfeld liefhebben. Heeft ooit een vorst een wet gemaakt dat zijn onderdanen hem zullen liefhebben? Maar zo groot is de neerbuigende goedheid van de Goddelijke genade dat dit tot het eerste en grootste gebod is gemaakt van Gods wet, dat wij Hem moeten liefhebben, en dat het uit een beginsel van liefde is, dat wij alle andere plichten jegens Hem volbrengen: Mijn zoon, geef Mij uw hart. Wij moeten Hem ten hoogste eren, het moet ons een blijdschap wezen, dat er zo'n wezen is, wij moeten behagen hebben in al Zijn hoedanigheden en Zijn betrekkingen tot ons, onze begeerte moet tot Hem wezen, onze verlustiging in Hem, ons steunen op Hem zijn, aan Hem moeten wij volkomen toegewijd zijn. Het moet ons een voortdurend genot zijn aan Hem te denken, van Hem te horen, Hem te dienen.

Wij moeten Hem liefhebben.

a. Als het Beste van alle wezens, hoogst voortreffelijk en beminnenswaardig in zichzelf.
b. Als onze God, een God in verbond met ons, onze Vader, onze beste vriend en weldoener. Er wordt ons ook geboden God lief te hebben met geheel ons hart, geheel onze ziel en al onze krachten.

Dat is: Wij moeten Hem liefhebben:

a. Met een oprechte liefde, niet slechts in woord en met onze tong, zeggende dat wij Hem liefhebben, terwijl toch ons hart niet met Hem is, maar innerlijk en in waarheid, ons in Hem vertroostende.
b. Met een sterke liefde, het hart moet naar Hem uitgaan in vurige genegenheid. Sommigen hebben daarom gedacht, dat wij het moeten vermijden om te zeggen (zoals wij ons gewoonlijk uitdrukken) dat wij dit of dat van ganser harte doen zullen, want wij moeten niets anders van ganser harte doen dan God liefhebben, en daar die uitdrukking hier gebruikt wordt voor dat heilige vuur, moet zij niet ontwijd worden. Hij die ons alles is, moet ons alles hebben, en niemand dan Hij.
c. Met een alles overtreffende liefde. Wij moeten God liefhebben boven ieder schepsel, hoe ook genaamd, en buiten Hem niets liefhebben, dan wat wij liefhebben voor Hem, en in ondergeschiktheid aan Hem.
d. Met een verstandige liefde, want aldus is het verklaard in Markus 12:33. Om Hem lief te hebben uit geheel het hart en uit geheel het verstand, moeten wij Hem kennen, en Hem dus liefhebben als degenen, die daar goede redenen voor hebben.
e. Met een algehele liefde, Hij is één, en daarom moet ons hart verenigd zijn in deze liefde, en geheel de stroom van onze genegenheden moet naar Hem heenvloeien. O, mocht deze liefde Gods in onze harten worden uitgestort! II. Er worden hier middelen voorgeschreven voor het onderhouden en bewaren van de Godsdienst in ons huis en ons hart, opdat hij niet verdorre en tot verval kome. Het zijn deze:

1. Overdenking, vers 6 6. Deze woorden, die ik u heden gebied, zullen in uw hart zijn. Hoewel de woorden alleen zonder de zaken ons geen goed zullen doen, lopen wij toch gevaar van deze zaken te verliezen, als wij de woorden veronachtzamen, door welke gewoonlijk Goddelijk licht en kracht tot het hart gebracht worden. Gods woorden moeten bewaard worden in ons hart, opdat wij er in onze gedachten voortdurend mee bezig zijn, en aldus de gehele ziel er toe gebracht worde om er onder de invloed en indruk van te zijn. Dat volgt onmiddellijk op de wet van God lief te hebben met geheel ons hart, want zij, die dit doen, zullen Zijn woord in hun hart bewaren, beide als blijk van die liefde, en als een middel om haar te bewaren en te doen toenemen. Wie God liefheeft, heeft zijn Bijbel lief.

2. De Godsdienstige opvoeding hunner kinderen, vers 7. "Gij zult ze uw kinderen inscherpen, en door uw kennis mee te delen zult gij haar vermeerderen". Zij, die zelf de Heere God liefhebben, moeten doen wat zij kunnen om de liefde van hun kinderen voor Hem op te wekken, en aldus er voor te waken dat het erfdeel van de Godsdienst niet verloren gaat in hun geslacht. Gij zult ze uw kinderen inscherpen, dat is deze dingen dikwijls voor hen herhalen, alle middelen aanwenden om ze te doen doordringen tot hun gemoed. Wees zorgzaam en nauwkeurig in het onderwijs uwer kinderen, doet ze scherp en duidelijk voor hen uitkomen. "Leert ze uw kinderen, niet alleen uw eigen kinderen (zeggen de Joden) maar allen, die op enigerlei wijze aan uw zorgen zijn toevertrouwd". Bisschop Patrick merkt hier terecht op, dat Mozes zijn wet zó eenvoudig en gemakkelijk te begrijpen achtte, dat iedere vader wel in staat zou zijn om haar zijn zonen te leren, en iedere moeder aan haar dochters. Aldus moeten wij die goede zaak, welke ons toevertrouwd is, zorgvuldig overleveren aan hen, die na ons komen, opdat zij aldus bestendig worde.

3. Godvruchtige gesprekken. Gij zult van deze dingen spreken met ernst en eerbied, ten nutte, niet alleen van uw kinderen, maar ook van uw andere huisgenoten, uw vrienden en metgezellen, als gij in uw huis zit, hetzij aan uw werk, of aan uw maaltijden, of om te rusten, of om bezoeken te ontvangen, en als gij op de weg gaat, hetzij om u te vermaken, of voor verkeer, of op reis, des avonds als gij u terugtrekt van uw gezin om u ter ruste te begeven, en des morgens, als gij opstaat van uw legerstede en weer terugkeert tot uw gezin. Neemt alle gelegenheden waar om met hen, die u omringen, van Goddelijke dingen te spreken, niet van verborgenheden, die niet geopenbaard zijn, of die van twistige samensprekingen zijn, maar van de eenvoudige waarheden en wetten van God en hetgeen tot onze vrede dient. Het is er zó verre vandaan om een verkleining geacht te worden van de eer van de heilige dingen om ze tot onderwerp van onze gemeenzame gesprekken te maken, dat zij ons aanbevolen worden om er over te spreken, want hoe gemeenzamer wij er mee bekend zijn, hoe meer wij ze zullen bewonderen, en er door aangedaan zullen zijn, om aldus het middel te worden om Goddelijk licht en warmte te verspreiden.

4. Veelvuldig lezen van het Woord. Ook zult gij ze tot een teken binden op uw hand, en Zij zullen u tot voorhoofdspannels zijn tussen uw ogen, en gij zult ze op de posten van uw huis en aan uw poorten schrijven, vers 8-9, . Het is waarschijnlijk, dat er in die tijd weinige geschreven exemplaren waren van de gehele wet, alleen op het Loofhuttenfeest werd ze het volk voorgelezen, en daarom heeft God hen gezegd om, voor het tegenwoordige tenminste, enige uitgelezen volzinnen van de wet, die het gewichtigst en meest omvattend waren op hun muren te schrijven, of op rollen van perkament om aan het handgewricht te dragen, en sommigen denken, dat dit de oorsprong is van de gedenkcedels of gebedsriemen, die zo veelvuldig door de Joden gedragen worden. Christus laakte de Farizeeën, niet omdat zij ze droegen, maar omdat zij ze breder maakten dan die van anderen om door de mensen gezien te worden, Mattheus 23:5. Maar toen de Bijbels algemener onder hen werden, was dit hulpmiddel minder nodig. De eerste hervormers van de Engelse kerk hebben met wijsheid en Godsvrucht bepaald, dat er, toen Bijbels nog schaars waren, enige uitgelezen gedeelten van de Schrift op de muren en pilaren van de kerken geschreven zouden worden, teneinde het volk, in overeenstemming met dit voorschrift hier, er gemeenzaam mee bekend te maken. Voor de Joden schijnt dit bevel naar de letter verplichtend te zijn geweest, maar voor ons naar de bedoeling, namelijk dat wij door alle mogelijke middelen moeten trachten gemeenzaam bekend te worden met het woord van God, teneinde het bij alle gelegenheden te kunnen gebruiken als een middel om ons te weerhouden van zonde, en ons te leiden en aan te sporen tot onze plicht. Het moet voor ons wezen als hetgeen in onze handpalmen gegraveerd is, altijd voor onze ogen is. Zie Spreuken 3:1, 3. Er wordt ook mee te kennen gegeven, dat wij ons

nooit onze Godsdienst moeten schamen, ons niet moeten schamen te erkennen, dat wij onder het bestuur en toezicht er van zijn. Laat er geschreven zijn op onze poorten, en laat ieder, die onze deur voorbijgaat, het lezen: dat wij geloven, dat Jehovah alleen God is, en geloven verplicht en gehouden te zijn Hem van ganser harte lief te hebben.

III. Er wordt tegen gewaarschuwd God te vergeten ten dage van voorspoed en overvloed, vers 10-12. Hier:

1. Wekt hij hun verwachtingen op van de goedheid van hun God, het voor zeker aannemende dat Hij hen in het goede land zal brengen, dat Hij beloofd had, vers 10. Dat zij niet langer in tenten zouden wonen als herders en arme reizigers, maar zich zouden vestigen in grote en schone steden, niet langer zouden omdwalen in een onvruchtbare woestijn, maar het genot zouden hebben van welvoorziene huizen en goedbeplante hoven, vers 11, en dit alles zonder zorg moeite of onkosten, waarop hij hier grote nadruk legt: Steden, die gij niet gebouwd hebt, huizen vol van alle goed, die gij niet gevuld hebt, enz, eensdeels, omdat het de weldaad nog zoveel te kostelijker maakte, wijl zij zo gemakkelijk kwamen aan hetgeen zij hadden, en anderdeels omdat als zij dit niet bedachten, de weldaad hen ook minder kostelijk zou zijn, want gewoonlijk waarden wij het meest wat ons duur is komen te staan. Zo gemakkelijk aan de have gekomen zijnde, zouden zij allicht zorgeloos worden, en de Gever vergeten.

2. Hij spoort hen aan tot waakzaamheid tegen de slechtheid van hun eigen hart, zo wacht u, als gij veilig en gemakkelijk neerligt, dat gij de Heere niet vergeet, vers 12 In dagen van voorspoed zijn wij zeer licht geneigd God te vergeten, niet te denken aan onze afhankelijkheid van Hem, onze behoefte aan Hem en onze verplichtingen jegens Hem. Als de wereld ons vriendelijk aanziet, zijn wij geneigd er het hof aan te maken, ons geluk er van te verwachten, en zo vergeten wij dan Hem, die ons enig deel en onze rust is. Agur bidt tegen deze verzoeking, Spreuken 30:9. Opdat ik zat zijnde U niet verloochene. Daarom is in zo'n tijd grote zorg en voorzichtigheid nodig, en een nauwgezet waken over ons eigen hart. "Zo wacht u, daar gij gewaarschuwd zijt voor uw gevaar, neem u er voor in acht. Bindt deze woorden tot een teken op uw hand teneinde alzo te voorkomen, dat gij God vergeet. Als gij gevestigd zijt in Kanaän, vergeet dan niet uw bevrijding uit Egypte, maar ziet op de rotssteen waaruit gij gehouden zijt, als uw laatste grotelijks is vermeerderd, zo herinnert u het kleine van uw begin".

IV. Er worden hier enige geboden en verboden gegeven, die van groot belang zijn.

1. Zij moeten bij alle gelegenheden eer geven aan God, zoals geschreven is in vers 13. Vreest Hem en dient Hem (want als Hij een Meester is, dan moeten wij Hem eren en Zijn werk doen), en zweert bij Zijn naam. Dat is: zij moeten zich bij generlei gelegenheid op iemand anders dan op Hem beroepen, als de ontdekker van de waarheid en de wreker van onrecht. Zweert bij Hem alleen, en niet bij een afgod, of bij enig schepsel. Zweert bij Zijn naam in alle verdragen en verbonden met de naburige volken, en bewijst hun de eer niet van bij hun goden te zweren. Zweren bij Zijn naam wordt soms genomen voor een openbaar belijden van Zijn naam, Jesaja 45:23. Alle tong zal Mij zweren wordt in Romeinen 14:11 verklaard: alle tong zal God belijden.

2. Zij moeten bij generlei gelegenheid die eer aan andere goden geven, vers 14. Gij zult andere goden niet navolgen, dat is: "Gij zult hen niet dienen of aanbidden", want daarin zijn zij afgedwaald, zij hebben van de ware God afgehoereerd, die hierin, meer dan in iets anders, een ijverig God is, vers 15, en de geleerde bisschop Patrick merkt hier naar Maimonides op

dat wij nooit in de wet of in de profeten toorn of grimmigheid of ijver aan God zien toegeschreven, dan alleen wegens afgoderij.

3. Zij moeten zich wachten om God te onteren door Hem te verzoeken, vers 16 6. Gij zult de Heere, uw God, niet verzoeken, dat is: "Gij zult in generlei nood de macht, tegenwoordigheid en voorzienigheid Gods wantrouwen, noch met Hem twisten", hetgeen zij, indien zij aan een boos, ongelovig hart toegaven, in Kanaän zouden doen, zoals zij het in de woestijn gedaan hebben. Geen verandering van toestand zal de neiging tot mopperen en zich verbitteren genezen. Onze Heiland gebruikt deze waarschuwing als antwoord op een van Satans verzoeken, met toepassing op zichzelf, Mattheus 4:7. Gij zult de Heere, uw God, niet verzoeken, hetzij door te wanhopen aan Zijn macht en goedheid, terwijl wij op de weg blijven van onze plicht of door er op te vertrouwen, als wij van die weg afwijken.

Deuteronomium 6:17-25

I. Hier gebiedt Mozes hen Gods geboden te houden, vers 17-19. Gij zult de geboden des Heeren uws Gods vlijtig houden. Het vereist zeer veel zorg en moeite om de Godsdienst in zijn kracht in ons hart en leven op te houden. Onachtzaamheid zal ons verderf zijn, maar zonder vlijt en waakzaamheid kunnen wij niet behouden worden. Ten einde hen hiertoe te bewegen, toont hij hen:

1. Dat dit Gode zeer welbehaaglijk zal zijn. Het is recht en goed in de ogen van de Heer en datgene is in waarheid recht en goed, wat dit is in de ogen Gods. Als wij acht nemen op de gunst van onze Schepper als ons geluk en de wet van onze schepping als onze regel, dan zullen wij Godsdienstig zijn.

2. Dat dit zeer nuttig en voordelig voor henzelf zal zijn. Het zou hen het bezit van het land Kanaän verzekeren, voorspoed in dat land, en een voortdurend zegevieren over hen, die hen in de weg staan. Kortom: Doet wèl, en het zal wel met u zijn.

II. Hij beveelt hen hun kinderen te onderwijzen in de geboden van God, niet alleen opdat zij in hun jonge jaren met verstand en liefde aan de Godsdienstoefeningen zullen deelnemen maar opdat ook zij in hun volwassen leeftijd de Godsdienst hoog zullen houden en hem overleveren aan hen, die na hen zullen komen. Nu is hier:

1. Een gepaste vraag, die de kinderen verondersteld worden te zullen stellen, vers 20. "Wat zijn dat voor getuigenissen en inzettingen en rechten? Wat is de betekenis van de feesten, die wij vieren, de offeranden, die wij offeren, en de vele eigenaardige gewoonten en gebruiken onder ons?" Merk op:

a. Alle Goddelijke inzettingen hebben een zekere betekenis, en het is iets groots, wat er mee bedoeld wordt.

b. Het is van belang voor ons om er de betekenis van te weten en te verstaan, opdat wij een redelijke Godsdienst waarnemen en opdat wij de Heere niet het blinde offeren.

c. Het is voor kinderen goed om reeds vroeg te vragen naar de betekenis en bedoeling van de Godsdienstplichten, waartoe zij opgeleid worden. Aldus nieuwsgierig te zijn naar de Goddelijke dingen is een goed teken, dat zij er belang in stellen, en een goed middel om er zeer mee bekend en vertrouwd te worden, dan zullen wij kennen, indien wij aldus vervolgen om de Heere te kennen.

2. Hier is een volledig antwoord gelegd in de mond van de ouders om op deze goede vraag te worden gegeven. Ouders en leraars moeten onderricht geven aan hen, die aan hun zorg zijn

toevertrouwd, ook al vragen zij er niet om, ja, al hebben zij er ook afkeer van, en nog veel meer moeten zij bereid zijn op vragen te antwoorden, en onderricht te geven als het begeerd wordt, want men kan hopen, dat zij, die het vragen het zullen willen ontvangen. Vroegen de kinderen naar de betekenis van Gods wetten, zo laat hen gezegd worden, dat zij waargenomen moeten worden:

a. In dankbare herinnering aan Gods vroegere gunsten jegens hen, inzonderheid aan hun bevrijding uit Egypte, vers 21-23. De kinderen moeten dikwijls verhaald worden van de treurige toestand, waarin hun voorouders zich hebben bevonden, toen zij slaven in Egypte zijn geweest, de grote verlossing voor hen gewrocht door God door hen vandaar uit te voeren, en dat God door hen bijzondere inzetten te geven bedoeld heeft de gedachtenis aan dat wonderwerk te bestendigen, waardoor zij tot een bijzonder volk geformeerd werden.

b. Als de gestelde voorwaarde van Zijn verdere gunsten. De Heere gebod ons te doen al deze inzetten ons ten goede. God gebiedt ons niets dan wat wezenlijk ons ten goede is, het is ons belang zowel als onze plicht om Godsdienstig te zijn.

(1). Het zal ons leven zijn, om ons in het leven te behouden, hetgeen een grote gunst is, meer dan wij konden verwachten, in aanmerking genomen hoe dikwijls wij het leven verbeurd hebben. De Godzaligheid heeft de belofte van de voortduur en de vertroosting van het tegenwoordige leven, in zover het strekt tot eer en heerlijkheid Gods.

(2). Het zal onze gerechtigheid zijn. Indien wij slechts dat een gebod volkomen konden houden om God lief te hebben met geheel ons hart, geheel onze ziel en al onze krachten, en als wij konden zeggen: "Wij hebben nooit anders gedaan", dan zou dit zo onze gerechtigheid zijn, dat wij recht zouden hebben op de voordelen van het verbond in de staat van de onschuld, indien wij gebleven waren in alles wat in het boek van de wet geschreven is om dat te doen, dan zou de wet ons gerechtvaardigd hebben.

Maar daar kunnen wij geen aanspraak op maken, en daarom zal onze oprechte gehoorzaamheid aangenomen worden door een Middelaar, door wie wij evenals Noach rechtvaardig voor Gods aangezicht genoemd worden, Genesis 7:1, Lukas 1:6, 1 Johannes 3:7. De Chaldeeuwse overzetting geeft deze lezing: "Er zal een beloning voor ons zijn, indien wij waarnemen deze geboden te doen, want, zonder enige twijfel, in het houden van Gods geboden is grote loon."

HOOFDSTUK 7.

1 Wanneer u de HEERE, uw God, zal gebracht hebben in het land, waar gij naar toe gaat, om dat te erven; en Hij vele volken voor uw aangezicht zal hebben uitgeworpen, de Hethieten, en de Girgasieten, en de Amorieten, en de Kanaänieten, en de Ferezieten, en de Hevieten, en de Jebusieten, zeven volken, die meerder en machtiger zijn dan gij; 2 En de HEERE, uw God, hen zal gegeven hebben voor uw aangezicht, dat gij ze slaat; zo zult gij hen ganselijk verbannen; gij zult geen verbond met hen maken, noch hun genadig zijn. 3 Gij zult u ook met hen niet vermaagschappen; gij zult uw dochters niet geven aan hun zonen, en hun dochters niet nemen voor uw zonen. 4 Want zij zouden uw zonen van Mij doen afwijken, dat zij andere goden zouden dienen; en de toorn des HEEREN zou tegen ulieden ontsteken, en u haast verdelgen. 5 Maar also zult gij hun doen: hun altaren zult gij afwerpen, en hun opgerichte beelden verbreken, en hun bossen zult gij afhouden, en hun gesneden beelden met vuur verbranden. 6 Want gij zijt een heilig volk de HEERE, uw God; u heeft de HEERE, uw God, verkoren, dat gij Hem tot een volk des eigendoms zoudt zijn uit alle volken, die op de aardbodem zijn.

7 De HEERE heeft geen lust tot u gehad, noch u verkoren, om uw veelheid boven alle andere volken; want gij waart het wenigste van alle volken. 8 Maar omdat de HEERE ulieden liefhad, en opdat Hij hield de eed, dien Hij uw vaders gezworen had, heeft u de HEERE met een sterke hand uitgevoerd, en heeft u verlost uit het diensthuis, uit de hand van Farao, koning van Egypte. 9 Gij zult dan weten, dat de HEERE, uw God, die God is, die getrouwe God, welke het verbond en de weldadigheid houdt dien, die Hem liefhebben, en Zijn geboden houden tot in duizend geslachten. 10 En Hij vergeldt een ieder van hen, die Hem haten, in zijn aangezicht, om hem te verderven; Hij zal het Zijn hater niet vertrekken, in zijn aangezicht zal Hij het hem vergelden. 11 Houdt dan de geboden, en de inzettingen, en de rechten, die ik u heden gebiede, om die te doen. 12 Zo zal het geschieden, omdat gij deze rechten zult horen, en houden, en dezelve doen, dat de HEERE, uw God, u het verbond en de weldadigheid zal houden, die Hij uw vaders gezworen heeft; 13 En Hij zal u liefhebben, en zal u zegenen, en u doen vermenigvuldigen; en Hij zal zegenen de vrucht uws buiks, en de vrucht uws lands, uw koren, en uw most, en uw olie, de voortzetting uwer koeien, en de kudden van uw klein vee, in het land, dat Hij aan uw vaders gezworen heeft u te geven. 14 Gezegend zult gij zijn boven alle volken; er zal onder u noch man noch vrouw onvruchtbaar zijn, ook niet onder uw beesten; 15 En de HEERE zal alle krankheid van u afweren, en Hij zal u geen van de kwade ziekten der Egyptenaren, die gij kent, opleggen, maar zal ze leggen op allen, die u haten. 16 Gij zult dan al die volken verteren, die de HEERE, uw God, u geven zal; uw oog zal hen niet verschonen, en gij zult hun goden niet dienen; want dat zoude u een strik zijn.

17 Zo gij in uw hart zeydet: Deze volken zijn meerder dan ik; hoe zou ik hen uit de bezitting kunnen verdrijven? 18 Vreest niet voor hen; gedenkt steeds, wat de HEERE, uw God, aan Farao en aan alle Egyptenaren gedaan heeft; 19 De grote verzoeking, die uw ogen gezien hebben, en de tekenen, en de wonderen, en de sterke hand, en de uitgestrekte arm, door welken u de HEERE, uw God, heeft uitgevoerd; also zal de HEERE, uw God, doen aan alle volken, voor welker aangezicht gij vreest. 20 Daartoe zal de HEERE, uw God, ook horzelen onder hen zenden; totdat zij omkomen, die overgebleven, en voor uw aangezicht verborgen zijn. 21 Ontzet u niet voor hunlieder aangezicht; want de HEERE, uw God, is in het midden van u, een groot en vreselijk God. 22 En de HEERE, uw God, zal deze volken voor uw aangezicht allengskens uitwerpen; haastelijk zult gij hen niet mogen te niet doen, opdat het wild des velds niet tegen u vermenigvuldige. 23 En de HEERE zal hen geven voor uw aangezicht, en Hij zal hen verschrikken met grote verschrikking, totdat zij verdelgd worden. 24 Ook zal Hij hun koningen in uw hand geven, dat gij hun naam van onder de hemel te niet doet; geen man zal voor uw aangezicht bestaan, totdat gij hen zult hebben verdelgd. 25 De gesneden beelden van hun goden zult gij met vuur verbranden; het zilver en goud, dat daaraan is, zult gij niet begeren, noch voor u nemen, opdat gij daardoor niet verstrikt wordt; want dat is de HEERE, uw God, een gruwel. 26 Gij zult dan de gruwel in uw huis niet brengen, dat gij een ban zoudt worden, gelijk datzelve is; gij zult het ganselijk verfoeien, en ten enenmaal een gruwel daarvan hebben, want het is een ban.

In dit hoofdstuk vermaant Mozes Israël:

I. In het algemeen, Gods geboden te houden, vers 11-12.

II. In het bijzonder, en ten einde dit te kunnen, zich verre te houden van alle gemeenschap met afgodendienaars,

1. Zij moeten de zeven vervloekte volken ten enenmale verdelgen, hen niet sparen en geen verbond met hen aangaan, vers 1, 2, 16, 24.

2. Zij moeten volstrekt geen huwelijk met hen sluiten, vers 3, 4.

3. Zij moeten hun altaren en hun beelden verderven en verbreken, en niet eens het zilver en goud er van nemen tot hun eigen gebruik, vers 5, 25, 26. Om aan dit bevel kracht bij te zetten, toont hij hen wat zij gehouden zijn te doen:

A. Als plicht, in aanmerking nemende:

a. Hun verkiezing door God, vers 6.

b. De reden van deze verkiezing, vers 7, 8.

c. In welke betrekking zij stonden tot God, vers 9, 10.

B. Als hun belang. Hier wordt beloofd:

a. In het algemeen, dat zo zij God dienden, Hij hen voorspoedig zou maken en zegenen, vers 12, 15.

b. In het bijzonder dat, indien zij de volken zullen uitdrijven, opdat deze hen niet tot verzoeking zijn, God hen zal uitdrijven, opdat zij geen kwelling voor hen zullen zijn, vers 17- 24.

Deuteronomium 7:1-11

I. Hier is een zeer strenge waarschuwing tegen alle vriendschap en gemeenschap met afgoden en afgodendienaars. Zij, die in gemeenschap met God zijn toegelaten, moeten geen gemeenschap hebben met de onvruchtbare werken van de duisternis. Deze dingen werden hen bevolen om hen te bewaren voor de strik, die thans op hun weg lag.

1. Zij moeten geen genade betonen, vers 1.

2. Er wordt hen hier bloedig werk te doen gegeven, maar het is Gods werk, en goed werk, op zijn tijd en plaats nodig, Gode welbehaaglijk en eervol.

A. God verbindt zich hier om het Zijne te doen. Er wordt van gesproken als van een aangenomen, overeengekomen zaak, dat God hen in het beloofde land zal brengen, dat Hij de volken, die de tegenwoordige bezitters van het land zijn, voor hun aangezicht zou uitdrijven, daar bleef geen twijfel over. Zijn macht is onweerstaanbaar, en daarom kan Hij het doen, Zijn belofte is onverbreekbaar, en daarom zal Hij het doen.

a. Deze aan het verderf gewijde natiën worden hier genoemd en geteld, vers 1. Het zijn er zeven, en zeven tegen een scheen wel een zeer ongelijke strijd te zullen opleveren. Zij worden genoemd, opdat Israël de perken en grenzen van zijn opdracht zou kennen, tot hiertoe moet hun strengheid gaan, maar niet verder, en zij moesten ook niet onder schijn of voorgeven van hun opdracht, allen doden, die in hun weg kwamen. De beperking van hun opdracht tot de hiergenoemde volken geeft duidelijk te kennen, dat dit in latere eeuwen niet tot precedent moet genomen worden, het zal de barbaarse oorlogen niet rechtvaardigen, waarin geen lijfsgenade wordt verleend. Hoezeer deze methode, toen God zelf haar voorschreef, in overeenstemming moge geweest zijn met de bedeling, onder welke zo'n menigte van dieren geslacht en verbrand werden tot offeranden, thans, nu alle zoenoffers volmaakt zijn in en vervangen door de grote verzoening aangebracht door het bloed van Christus is menselijk bloed wellicht kostbaarder geworden dan het geweest is, en zij die de meeste macht hebben, moeten het niet verspillen.

b. Hier wordt erkend dat die volken groter en machtiger waren dan Israël. Zij waren lang gevestigd in dat land, voor hetwelk de Israëlieten vreemdelingen waren, zij waren talrijker, van groter lichaamsbouw en meer ervaren in de oorlog, dan Israël, en toch zal dat alles niet beletten dat zij voor het aangezicht van Israël uitgedreven zullen worden. De kracht van Israëls vijanden verheerlijkt de kracht van Israëls God die hen voorzeker te groot zal zijn.

B. Hij spoort hen aan om dan nu ook het hunne te doen. Gij zult hen slaan en hen ganselijk verbannen, vers 2. Als God hen uitwerpt, moet Israël hen niet binnenlaten, neen zelfs niet als huurders, of schatplichtigen, of dienstknechten. Generlei verbond, van welke aard ook, moet met hen gemaakt, geen genade hen bewezen worden. Die strengheid werd geboden:

a. Om de boosheid te straffen, waaraan zij en hun vaderen zich hadden schuldig gemaakt. De ongerechtigheid van de Amorieten was nu vervuld, en hoe langer het heeft geduurd eer zij vervuld was, hoe strenger de wraak was, toen die eindelijk kwam.

b. Om het kwaad te voorkomen, dat zij aan Gods Israël zouden doen, indien zij in het leven werden gelaten. Het volk van deze verfoeiselen moet niet gemengd worden met het heilig zaad, opdat zij dit niet tot bederf brengen. Het is beter dat al deze levens van de aarde verdelgd worden, dan dat de Godsdienst, de ware aanbidding van God in Israël verloren ga. Aldus moeten wij handelen met onze lusten, die oorlogvoeren tegen onze ziel, God heeft ze in onze handen overgeleverd door deze belofte: "De zonde zal over u niet heersen, tenzij het uw eigen schuld is." Laat ons er dan geen verbond mee sluiten, of hen genade bewijzen, maar ze doden en kruisigen, en volkomen uitdelgen.

2. Zij moeten geen huwelijk aangaan met diegenen van hen, die aan het zwaard zijn ontkomen, vers 3, 4. De geslachten van de Kanaänieten waren oud, en waarschijnlijk werden sommigen er van edel of aanzienlijk genoemd, en dat zou voor de Israëlieten, inzonderheid voor diegenen van hen, die minder in tel waren in hun stam, een verzoeking kunnen zijn om een verbintenis met hen te wensen, ten einde tot beter bloed te geraken, te meer, omdat hun bekendheid met het land hen van dienst zou kunnen zijn voor de bebouwing ervan, maar de Godsdienst en de vreze Gods moeten over al deze bedenkingen en overwegingen de bovenhand hebben. Wederzijdse huwelijken onder hen waren ongeoorloofd, omdat zij gevaarlijk waren, het was juist deze zaak, die van zo noodlottige gevolgen is gebleken voor de oude wereld, Genesis 6:2. En in de tegenwoordige wereld zijn duizenden door ongodsdienstige, goddeloze huwelijken ten verderve gegaan, want bij gemengde huwelijken is er meer grond om te vrezen dat de goeden verkeerd, dan om te hopen dat de kwaden bekeerd zullen worden. In de uitkomst is ook het redelijke gebleken van deze waarschuwing: "zij zouden uw zonen van Mij doen afwijken." Aan Salomo is zijn dwaasheid hierin zeer duur te staan gekomen. Wij lezen van een nationaal berouw over deze zonde om vreemde vrouwen te huwen, en van zorg die toen gedragen werd voor een hervorming in dit opzicht, Ezra 10:19 enz, Nehemia 13:23, en er is een Nieuw-Testamentische waarschuwing om niet een ander juk aan te trekken met de ongelovigen, 2 Corinthiërs 6:14. Zij, die bij het kiezen van echtgenoot of echtgenote niet binnen de perken blijven van tenminste een goede belijdenis van Godsdienst, kunnen niet verwachten in hen een geschikte hulp voor zichzelf te zullen vinden. De Chaldeeuwse Paraphrast voegt hierbij als een reden voor dit gebod, vers 3. "Want hij die afgodendienaars trouwt, huwt zich hierdoor aan hun afgoden."

3. Zij moeten alle overblijfselen van hun afgoderij vernietigen, vers 5. Hun altaren en zuilen, hun bossen en opgerichte beelden en gesneden beelden, het moet alles verwoest en vernietigd worden, beide in heilige toorn tegen afgoderij, en om besmetting te voorkomen. Dit gebod was reeds tevoren gegeven, Exodus 23:24, 34:13. Veel goed werk van die aard werd door het volk in hun vrome ijver gedaan, 2 Kronieken 31:1, en door de Godvruchtige Josia, 2

Kronieken 34:3, 7, en daarmee kan vergeleken worden het verbranden van de toverboeken, Handelingen 19:19.

II. Hier zijn goede redenen, om aan deze waarschuwing kracht bij te zetten.

1. Dat God zich dit volk ten eigendom had verkoren, vers 6. Er was een verbond gemaakt en een gemeenschap gevestigd tussen God en Israël, zoals er niet was tussen Hem en enig ander volk ter wereld. Zullen zij nu door hun afgoderijen Hem onteren, die hen aldus geëerd heeft? Zullen zij Hem geringschatten, die aldus Zijn vriendelijkheid aan hen heeft bewezen? Zullen zij zich op een lijn stellen met andere volken, als God hen aldus boven alle andere volken geëerd en verhoogd heeft? Had God zich hen, en niemand dan hen, tot een bijzonder volk aangenomen en zullen zij dan God niet aannemen tot hun God, en niemand anders dan Hem?

2. Het vrije van de genade, die deze keus gedaan heeft.

a. Er was in hen niets, dat hen voor deze gunst heeft aanbevolen of hen er recht op gaf. "In de menigte des volks is des konings heerlijkheid", Spreuken 14:28. Maar hun aantal was gering, zij waren slechts zeventig zielen toen zij naar Egypte gingen, en hoewel zij daar zeer vermenigvuldigd werden, waren andere volken toch veel talrijker, gij waart het wenigste van alle volken, vers 7.

De schrijver van de Jeruzalemse Targum bewijst zijn natie al te veel eer door deze lezing te geven van de tekst: "Gij waart nederig van gemoed, en zachtmoedig boven alle volken", het tegendeel was waar. Zij waren veeleer boven alle andere volken hardnekkig en gemelijk.

b. God ontleent de reden er voor zuiver en alleen aan zichzelf, vers 8.

(1). Hij heeft u liefgehad omdat Hij u wilde liefhebben. Ja Vader, want alzo is geweest het welbehagen voor U. Alles wat God liefheeft heeft Hij vrijwillig lief, Hosea 14:4. Zij, die omkomen, komen om door hun eigen verdiensten, maar allen, die behouden worden, worden behouden door voorrecht, dat is door de vrije genade Gods.

(2). Hij heeft Zijn werk gedaan omdat Hij Zijn woord wilde houden. "Hij heeft u uitgeleid uit Egypte ingevolge van de eed, gezworen aan uw vaderen." Niets in hen, of gedaan door hen, kon God tot een schuldenaar van hen maken, maar Hij heeft zich tot een schuldenaar gemaakt van Zijn eigen belofte, die Hij niettegenstaande hun onwaardigheid wilde vervullen.

3. De zin, of inhoud, van het verbond, waarin zij waren opgenomen, was in korte woorden dat wat zij voor God waren, God voor hen zijn zou. Zij zullen Hem voorzeker bevinden te zijn:

A. Goed en goedertieren voor Zijn vrienden, vers 9. De Heere, uw God, is niet gelijk de goden van de volken, de schepselen van de verbeelding, geschikte onderwerpen voor loszinnige poëzie, maar geen gepaste voorwerpen van ernstige aanbidding, neen, Hij is God, in waarheid God, alleen God, de getrouwe God, in staat en bereid niet alleen om Zijn eigen beloften te vervullen, maar om te beantwoorden aan al de rechtmatige verwachtingen van Zijn aanbidders, "en Hij zal gewis het verbond en de weldadigheid houden", dat is: "weldadigheid betonen overeenkomstig het verbond aan hen, die Hem liefhebben en Zijn geboden houden" en tevergeefs wenden wij voor Hem lief te hebben, indien wij er geen gewetenszaak van maken om Zijn geboden te houden en (gelijk hier bijgevoegd is ter verklaring van het tweede gebod), "dit niet slechts aan duizenden van personen, maar aan duizenden van geslachten". Zo onuitputtelijk is de bron, zo gestadig zijn de stromen!

B. Rechtvaardig jegens Zijn vijanden, Hij vergeldt een ieder van hen, die Hem haten, vers 10.

a. Moedwillige zondaars zijn haters van God, want het bedenken des vleses is vijandschap tegen Hem. Afgodendienaars zijn dit op bijzondere wijze, want zij zijn in verbond met Zijn mededingers.

b. Zij, die God haten, kunnen Hem niet schaden, maar zullen gewis zichzelf ten verderve brengen. Hij zal hen vergelden in hun aangezicht, in weerwil van hen en van hun machteloze boosaardigheid. Van Zijn pijlen wordt gezegd, dat zij gericht zijn op hun aangezicht, Psalm 21:13. Of, Hij zal die oordelen over hen brengen, die voor henzelf zullen blijken de rechtvaardige straf te zijn van hun afgoderij. Vergelijk Job 21:19. Hij vergeldt hem, dat hij het gewaar wordt. Hoewel de wraak traag schijnt, is zij toch niet slap. De goddeloze en zondaar zal vergolden worden op de aarde, Spreuken 11:31.

Ik kan de uitlegging van de Jeruzalemse Targum op deze plaats niet stilzwijgend voorbijgaan, omdat zij het geloof aanduidt van de Joodse kerk betreffende een toekomstige staat. "Hij geeft hen, die Hem haten, het loon van hun goede werken in deze wereld, teneinde hen te verderven in de toekomstige wereld." Deuteronomium 7:12-26

I. De waarschuwing tegen afgoderij is hier herhaald, evenals tegen gemeenschap met afgodendienaars, vers 16. Gij zult die volken verteren, en gij zult hun goden niet dienen. Wij zijn in gevaar om gemeenschap te hebben met de wreker van de duisternis, als wij behagen vinden in gemeenschap met hen, die deze werken doen. Hier is ook een herhaling van het bevel om de beelden te vernietigen, vers 25, 26. De afgoden, die de heidenen hadden aanbeden, waren een gruwel voor God, en daarom moeten zij ook hen een gruwel zijn, allen, die God waarlijk liefhebben, haten wat Hij haat. Let er op, hoe hierop bij hen wordt aangedrongen: "gij zult het ganselijk verfoeien en ten enenmale een gruwel daarvan hebben", even zo'n heilige toorn moeten wij hebben tegen de zonde, de gruwel, die God haat. Zij moeten de beelden niet houden om aan hun begeerlijkheid te voldoen: het zilver en goud, dat daaraan is, zult gij niet begeren noch voor u nemen, en het niet jammer vinden, dat dit vernietigd wordt. Het is Achan duur te staan gekomen dat hij het verbannene tot zijn eigen gebruik heeft aangewend. Zij moeten ook de beelden niet behouden om aan hun nieuwsgierigheid te voldoen: "Gij zult de gruwel in uw huis niet brengen, om er als sieraad in opgehangen te worden, of als een antiquiteit te worden bewaard. Neen, in het vuur er mee! dat is er de beste plaats voor." Er worden hier twee redenen gegeven voor deze waarschuwing: opdat gij daardoor niet verstrikt wordt, vers 25, dat is: "opdat gij niet, eer gij het weet, er toe komt, om er van te houden, er lust toe krijgt en er eer aan bewijst," en opdat gij niet een ban zoudt worden gelijk datzelfde is, vers 26. Zij, die beelden maken, worden gezegd hen gelijk te zijn, dom, gevoelloos, levenloos, hier worden zij in nog erger zin gezegd hen gelijk te zijn: vervloekt door God, ten verderve gewijd. Vergelijk deze twee redenen met elkaar, en merk op, dat alles wat een strik voor ons is, ons onder een vloek zou brengen.

II. Bij de belofte van Gods gunst over hen indien zij gehoorzaam zijn, wordt uitvoerig stilgestaan, in liefdevolle, welsprekende bewoordingen wordt er over uitgeweid, waardoor te kennen wordt gegeven hoezeer het Gods begeerte en in ons belang is, dat wij Godsdienstig zijn. Alle mogelijke verzekering wordt hen gegeven:

1. Dat, zo zij in oprechtheid er naar streven hun deel van het verbond na te komen, God Zijn deel er van zal houden. Hij zal het verbond en de weldadigheid houden, die Hij uw vadersen gezworen heeft, vers 12. Laat ons standvastig zijn in onze plicht, wij kunnen de standvastigheid van Gods weldadigheid niet in twijfel trekken.

2. Dat, indien zij God willen liefhebben en dienen en zich, met die bij hen horen, aan Hem willen wijden, Hij hen zal liefhebben, hen zal zegenen en grotelijks vermenigvuldigen, vers 13, 14. Wat konden zij meer begeren om gelukkig te zijn?

a. Hij zal u liefhebben. In liefde tot ons is Hij begonnen, 1 Johannes 4:19 en als wij Zijn liefde in kinderlijke gehoorzaamheid beantwoorden, dan maar dan ook alleen kunnen wij er de voortduring van verwachten Johannes 14:21.

b. Hij zal ons boven alle volken zegenen met de tekenen van Zijn liefde. Indien zij zich van hun naburen willen onderscheiden door bijzondere diensten, dan zal God hen boven hun naburen eren door bijzondere zegeningen.

c. Hij zal u doen vermenigvuldigen. Toeneming, vermenigvuldiging, was de aloude zegen voor het bevolken van de wereld, telkens en nogmaals, Genesis 1:28, 9:1, en hier voor het bevolken van Kanaän, dat een kleine wereld was op zichzelf. De toeneming van henzelf en van hun vee is beloofd, zij zullen noch bezittingen hebben zonder erfgenamen, noch erfgenamen zonder bezittingen, zij zullen de volkomen voldoening genieten van veel kinderen te hebben, en voor allen een overvloedige voorziening en een ruim deel.

3. Dat, zo zij zich rein willen houden van de afgoderij van Egypte, God hen vrij zal houden van de ziekten van Egypte, vers 15. Dat schijnt te wijzen, niet alleen op de plagen van Egypte, door de kracht waarvan zij verlost werden, maar ook op andere epidemische landziekten, zoals wij het noemen, en waarvan zij het heersen onder de Egyptenaren zich herinnerden, en door welke God hen kastijdde wegens nationale zonden. Krankheden zijn Gods dienaressen, zij gaan waar Hij ze zendt, en doen wat Hij haar gebiedt. Het is dus goed voor de gezondheid van ons lichaam, om de zonde van onze ziel te doden.

4. Dat, zo zij de verbannen volken wilden uitdelgen, zij hen ook zouden uitdelgen, geen hunner zou voor hun aangezicht kunnen bestaan. Hun plicht in deze zaak zou zelf hen ten voordeel zijn. Gij zult dan al die volken verteren, die de Heere, uw God, u geven zal, dat is het gebod, vers 16. En de Heere zal hen geven voor uw aangezicht en Hij zal hen verschrikken met grote verschrikking, totdat zij verdelgd worden, dat is de belofte, vers 23. Aldus wordt ons geboden de zonde niet te laten heersen, er ons niet in toe te geven of haar te ondersteunen, maar haar te haten, en er tegen te strijden en dan heeft God beloofd, dat de zonde niet over ons zal heersen, Romeinen 6:12, 14, maar wij zullen meer dan overwinnaars over haar zijn. Het moeilijke en twijfelachtige van de verovering van Kanaän is een struikelblok geweest voor hun vaders, hier bemoedigt hij hen ten opzichte van die dingen, die hen waarschijnlijk het meest zouden ontmoedigen, hen zeggende niet voor hen te vrezen, vers 18, en wederom vers 21.

a. Laat hen niet ontmoedigd zijn door het aantal en de sterkte van hun vijanden. Zegt niet: Deze volken zijn meerder dan ik, hoe zou ik hen uit de bezitting kunnen verdrijven?, vers 17. Wij zijn geneigd te denken dat de talrijksten moeten zegevieren, maar om hen te versterken tegen deze verzoeking, herinnert Hij hen aan het verderf van Farao en al de macht van Egypte, vers 18, 19. Zij hadden gezien de grote verzoeking, of de wonderen zoals de Chaldeer leest de tekenen en de wonderen, waarmee God hen uitgevoerd had uit Egypte, ten einde hen in Kanaän te brengen, en daaruit konden zij gemakkelijk afleiden dat God de Kanaänieten uit het bezit kon verdrijven, die ofschoon zij geducht genoeg waren, toch niet zo in het voordeel waren over Israël als de Egyptenaren. Hij, die het grotere gedaan had kon ook het mindere doen, want anders zou het ook geen vriendelijkheid voor hen geweest zijn, dat Hij hen uit Egypte had uitgevoerd. Hij, die begonnen heeft, zal ook voleindigen. Daarom zult gij dit steeds gedenken, vers 18. Het woord en de werken Gods worden wel herdacht, als zij gebruikt worden als hulpmiddelen voor ons geloof en onze gehoorzaamheid. De zaak wordt goed bewaard, als wij er terstond het gebruik van kunnen hebben in onze tijd van nood.

b. Laat hen niet ontmoedigd zijn door de zwakheid en het gebrekkige van hun eigen strijdkrachten, want God zal hen hulpbenden zenden in troepen van horzelen of wespen, zoals sommigen het woord vertalen, vers 20, grotere, waarschijnlijk, dan de gewone, die hun vijanden zo zullen verschrikken en kwellen, (en wellicht ook van velen onder hen de dood veroorzaken) dat hun talrijkste legers een gemakkelijke prooi zullen worden voor Israël. God plaagde de Egyptenaren met vliegen, maar de Kanaänieten met horzelen. Zij, die zich door de mindere oordelen over anderen niet laten waarschuwen, kunnen grotere verwachten over zichzelf. Maar hun grootste bemoediging bestond hierin, dat God in hun midden was, een groot en vreselijk God. En zo God voor ons is, zo God met ons is, behoeven wij de macht van geen schepsel tegen ons te vrezen.

c. Laat hen niet ontmoedigd worden door de langzame voortgang van hun wapenen noch denken dat de Kanaänieten wel nooit tenonder gebracht zullen worden. Zij werden niet in het eerste jaar uitgedreven, neen, zij moeten grondig en niet haastiglijk uitgeworpen worden, vers 22. Wij moeten niet denken dat, wijl de kerk niet terstond verlost wordt en haar vijanden niet dadelijk vernietigd worden, het daarom ook wel nooit zal geschieden, God zal Zijn eigen werk op Zijn eigen wijze en op Zijn eigen tijd doen, en wij kunnen er zeker van zijn, dat Zijn wijze van doen en Zijn tijd om het te doen de beste zijn. Zo wordt ook het bederf uit het hart van de gelovigen nauwkeurig uitgedreven. Het werk van de heiligmaking gaat trapsgewijze voort, maar dit oordeel zal ten laatste in een volkomen overwinning uitkomen. De reden, hier gegeven is, (evenals tevoren in Exodus 23:29, 30) opdat het wild des velds niet tegen u vermenigvuldige. De aarde heeft God aan de kinderen van de mensen gegeven, en daarom zal er veeleer een overblijfsel van Kanaänieten zijn om het bezit te bewaren, totdat Israël talrijk genoeg is om het land te vervullen, dan dat het de woning zal worden van de draken, een zaal voor de jongen van de struisen, Jesaja 34:13. Dit kwaad van de dieren had God echter kunnen weerhouden, Leviticus 26:6, maar hoogmoed en vleselijke gerustheid, en andere zonden, die de gewone uitwerkingen zijn van een gevestigde voorspoed, waren vijanden, gevaarlijker dan de dieren van het veld, die allicht zich onder hen vermenigvuldigd zouden hebben. Zie Richteren 3:1, 4.

HOOFDSTUK 8.

1 Alle geboden, die ik u heden gebiede, zult gij waarnemen om te doen, opdat gij leeft, en vermenigvuldigt, en inkomt, en het land erft, dat de HEERE aan uw vaderen gezworen heeft. 2 En gij zult gedenken aan al de weg, dien u de HEERE, uw God, deze veertig jaren in de woestijn geleid heeft; opdat Hij u verootmoedige, om u te verzoeken, om te weten, wat in uw hart was, of gij Zijn geboden zou houden, of niet. 3 En Hij verootmoedigde u, en liet u hongeren, en spijsde u met het Man, dat gij niet kendet, noch uw vaderen gekend hadden; opdat Hij u bekend maakte, dat de mens niet alleen van het brood leeft, maar dat de mens leeft van alles, wat uit des HEEREN mond uitgaat. 4 Uw kleding is aan u niet verouderd, en uw voet is niet gezwollen, deze veertig jaren. 5 Bekent dan in uw hart, dat de HEERE, uw God, u kastijdt, gelijk als een man zijn zoon kastijdt. 6 En houdt de geboden des HEEREN, uws Gods, om in Zijn wegen te wandelen, en om Hem te vrezen. 7 Want de HEERE, uw God, brengt u in een goed land, een land van waterbeken, fonteinen en diepten, die in dalen en in bergen uitgieten; 8 Een land van tarwe en gerst, en wijnstokken, en vijgebomen, en granaatappelen; een land van olierijke olijfbomen, en van honig; 9 Een land, waarin gij brood zonder schaarsheid eten zult, waarin u niets ontbreken zal; een land, welks stenen ijzer zijn, en uit welks bergen gij koper uithouwen zult. 10 Als gij dan zult gegeten hebben, en verzadigd zijn, zo zult gij de HEERE, uw God, loven over dat goede land, dat Hij u zal hebben gegeven.

11 Wacht u, dat gij de HEERE, uw God, niet vergeet, dat gij niet zou houden Zijn geboden, en Zijn rechten, en Zijn inzettingen, die ik u heden gebiede; 12 Opdat niet misschien, als gij zult gegeten hebben, en verzadigd zijn, en goede huizen gebouwd hebben, en die bewonen, 13 En uw runderen en uw schapen zullen vermeerderd zijn, ook zilver en goud u zal vermeerderd zijn, ja, al wat gij hebt vermeerderd zal zijn; 14 Uw hart zich alsdan verheffe, dat gij vergeet de HEERE, uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgevoerd heeft; 15 Die u geleid heeft in die grote en vreselijke woestijn, waar vurige slangen, en scorpioenen, en dorheid, waar geen water was; Die u water uit de keiachtige rots voortbracht; 16 Die u in de woestijn spijsde met Man, dat uw vaderen niet gekend hadden; om u te verootmoedigen, en om u te verzoeken, opdat Hij u ten laatste weldeed; 17 En gij in uw hart zegt: Mijn kracht, en de sterkte mijner hand heeft mij dit vermogen verkregen.

18 Maar gij zult gedenken de HEERE, uw God, dat Hij het is, die u kracht geeft om vermogen te verkrijgen; opdat Hij Zijn verbond bevestigte, dat Hij aan uw vaderen gezworen heeft, gelijk het te dezen dage is. 19 Maar indien het geschiedt, dat gij de HEERE, uw God, ganselijk vergeet, en andere goden navolgt, en hen dient, en u voor dezelve buigt, zo betuig ik heden tegen u, dat gij voorzeker zult vergaan. 20 Gelijk de heidenen, die de HEERE voor uw aangezicht verdaan heeft, also zult gij vergaan, omdat gij de stem des HEEREN, uws Gods, niet gehoorzaam zult geweest zijn.

Mozes had de ouders bevolen om bij het onderwijs van hun kinderen hen het woord Gods in te scherpen, Hoofdstuk 6-7, door het veelvuldig herhalen van dezelfde dingen, telkens en nogmaals, en nu volgt hij hier dezelfde methode bij het onderwijzen van de Israëlieten, daar hij hen dikwijls dezelfde bevelen en waarschuwingen inprent met dezelfde beweegredenen en argumenten om er kracht aan bij te zetten, opdat hetgeen zij zo dikwijls gehoord hadden, hen bij zou blijven. In dit hoofdstuk geeft Mozes hen:

I. Algemene vermaningen tot gehoorzaamheid, vers 1, 6.

II. Een terugblik op de grote dingen, die God voor hen gedaan heeft in de woestijn, als een goed argument voor gehoorzaamheid, vers 2-5, 15, 16.

III. Een gezicht op het goede land, waar God hen nu in zou brengen, vers 7-9.

IV. Een nodige waarschuwing tegen de verzoeking van voorspoed, vers 10-14, 17, 18.

V. Een waarschuwing voor de noodlottige gevolgen van afval van God, vers 19, 20.

Deuteronomium 8:1-9

De last, die hij hen hier geeft, is dezelfde als tevoren: al Gods geboden te houden en te doen. Hun gehoorzaamheid moet:

1. Zorgzaam, nauwlettend zijn, zij moeten waarnemen om ze te doen.

2. Algemeen, zij moeten alle geboden waarnemen om te doen, vers 1 : En 3. Uit een goed beginsel voortkomen, met het oog op God, als de Heere en hun God, en in het bijzonder in een heilig vrezen van Hem, vers 6, uit eerbied voor Zijn majesteit, onderworpenheid aan Zijn gezag, en vrees voor Zijn toorn. Om hen aan te sporen tot deze gehoorzaamheid, stelt hij er hen de grote voordelen van voor, vers 1, dat zij zouden leven en vermenigvuldigen, en dat alles wel met hen zal zijn. En bovendien zegt hij hen ook:

I. Terug te zien op de woestijn, waardoor God hen geleid heeft, vers 2. Gij zult gedenken aan geheel de weg, die de Heere, uw God, u deze veertig jaar in de woestijn geleid heeft. Nu zij meerderjarig waren geworden en hun erfdeel in bezit gingen nemen, moeten zij herinnerd worden aan de tucht, waaronder zij gedurende hun minderjarigheid geweest zijn en de methode door God aangewend om hen voor zich op te voeden. De woestijn was de school waarin zij veertig jaren lang gevoed en onderwezen zijn, onder voogden en verzorgers waren, en dit was nu de tijd om hen dit alles in de herinnering te brengen. De gebeurtenissen van deze laatste veertig jaren waren:

1. Zeer gedenkwaardig, wel waardig om herdacht te worden.
2. Zeer nuttig om herdacht te worden, daar zij vele argumenten opleverden voor gehoorzaamheid. En: 3. Zij zijn geschreven met het doel om herdacht te worden. Gelijk het feest van het pascha een herdenkingsviering was van hun bevrijding uit Egypte, zo was het loofhuttenfeest een herdenkingsviering van hun tocht door de woestijn. Het is zeer goed voor ons om te gedenken aan al de wegen van Gods voorzienigheid en genade, langs welke Hij ons tot nu toe door deze woestijn heeft geleid, ten einde ons te bewegen om Hem met blijdschap te dienen en op Hem te vertrouwen.

Laat ons hier ons Eben-Haezer oprichten.

A. Zij moeten gedenken aan de benauwdheid waarin zij soms gebracht werden:

- a. Ter vernedering van hun hoogmoed. Het was om hen te verootmoedigen, opdat zij zich niet bovenmate zouden verheffen door de veelheid van de wonderen, die voor hun welzijn verricht waren en opdat zij er niet gerust op zouden zijn en er op zouden rekenen terstond in Kanaän te komen.
- b. Ter openbaring van hun verkeerdheid, om hen te verzoeken, dat is hen op de proef te stellen, opdat zij en anderen zouden weten (want God zelf heeft het tevoren volkomen geweten) alles wat in hun hart was, en zouden zien dat God hen uitverkoren heeft, niet om iets dat in hen was en hen heeft aanbevolen in Zijn gunst, want geheel hun gedrag was eigenzinnig en verkeerd, en tergend. Vele geboden heeft God hen gegeven, die niet nodig zouden geweest zijn, indien zij niet door de woestijn waren gevoerd, zoals die betreffende het manna, Exodus 16:28, en God heeft hen hiermede op de proef gesteld, zoals onze eerste ouders op de proef werden gesteld door de bomen van de hof, of zij Gods geboden zouden houden of niet. Of wel, God beproefde hen hieraan, of zij op Zijn beloften zouden vertrouwen, het woord dat Hij gebood aan duizend geslachten, en, steunende op Zijn beloften, Zijn geboden zouden gehoorzamen.

B. Zij moeten gedenken aan de voorziening, die altijd voor hen gemaakt werd. God zelf heeft bijzonder zorggedragen voor hun voedsel, hun klederen en hun gezondheid. Wat wilden zij meer?

- a. Tot spijze hadden zij manna, vers 3. God liet hen hongeren, en toen voedde Hij hen met het manna, opdat hun uiterste nood de voorziening zoveel te meer welkom zou maken, en Gods goedheid jegens hen destemee merkwaardig zou zijn. God brengt Zijn volk dikwijls naar de diepte, teneinde de eer te hebben van hen te helpen. En zo wordt het manna van de hemelse

vertrouwing gegeven aan hen, die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, Mattheus 5:6. Voor een hongerige ziel is alle bitter zoet. Van het manna wordt gezegd, dat het een soort van voedsel was, dat zij noch hun vaders gekend hebben, zie ook vers 16. Indien zij wisten dat er zo iets was dat in die landen soms met de dauw viel, zoals sommigen denken dat zij dit geweten hebben, dan was het toch niet bekend dat het ooit in zo grote hoeveelheden en zo aanhoudend is gevallen, en in alle jaargetijden zó lang, en alleen op een bestemde plaats. Deze dingen waren ten enenmale wonderbaar en zonder voorbeeld. De Heere heeft om in hun nood te voorzien iets nieuws geschapen. En hiermede heeft Hij hen geleerd dat de mens niet alleen van het brood leeft. Hoewel God brood verordeneerd heeft tot versterking van het hart des mensen, en het gewoonlijk tot de staf des levens gesteld wordt, kan God toch, als het Hem behaagt, ook zonder brood steun en voedsel gebieden, en iets anders, waarvan men dit niet denken zou, evengoed aan het doel doen beantwoorden. Wij zouden van de lucht kunnen leven, indien zij door het woord van God daartoe geheiligd was, want God is aan de middelen, die Hij gewoonlijk gebruikt, niet gebonden, maar kan Zijn vriendelijke doeleinden voor Zijn volk ook zonder die middelen tot stand brengen. Onze Heiland haalt deze Schriftplaats aan in antwoord op die verzoeking van Satan: "Zeg dat deze stenen brood worden." "Waartoe dient dat?" zegt Christus, "Mijn hemelse Vader kan Mij ook zonder brood in het leven behouden", Mattheus 4:3, 4. Laten Gods kinderen hun Vader niet wantrouwen, en geen zondige middelen aanwenden om in hun nood te voorzien. Op de een of andere wijze zal God voorzien in de weg van plicht en eerlijke vlijt, en zij zullen voorzeker gevoed worden. Dit kan geestelijk toegepast worden, het woord Gods als de openbaring van Gods wil en genade, behoorlijk ontvangen en aangenomen door het geloof, is het voedsel van de ziel, het leven dat er door onderhouden wordt, is het leven van de mensen, en niet alleen het leven dat door brood onderhouden wordt. Het manna was een type van Christus, het brood des levens. Hij is het Woord Gods, door Hem leven wij. Geve de Heere ons altijd dat brood, hetwelk blijft tot in het eeuwige leven, en laat ons niet tevreden zijn, en ons te laten afschepen met de spijs die vergaat!

b. Dezelfde klederen dienden hen van Egypte tot Kanaän, tenminste over het algemeen. Hoewel zij geen wisselklederen hadden, waren die toch altijd nieuw, verouderden niet aan hen, vers 4. Dit was een blijvend wonder, te groter indien zij, zoals de Joden zeggen, er mee groeiden, zodat zij hen altijd pasten. Maar het is duidelijk, dat zij bundels van kledingstukken op hun schouders meegedragen hebben uit Egypte, Exodus 12:34, die zij onder elkaar geruild kunnen hebben, als er aanleiding toe was, en die, welke zij droegen, volstonden, totdat zij in het land kwamen waar zij zich van nieuwe klederen konden voorzien.

Door de methode, die God gebruikte om hen van voedsel en kleding te voorzien, heeft Hij hen Ten eerste: Verootmoedigd. Het was een vernedering voor hen om veertig jaren lang aan dezelfde spijs gebonden te zijn, zonder enigerlei verscheidenheid, en aan dezelfde klederen in hetzelfde fatsoen. Aldus leerde Hij hen dat de goede dingen, die Hij voor hen bestemde, typen waren van betere dingen, en dat het geluk van de mens niet bestaat in gekleed te zijn met purper en zeer fijn lijnwaad en in vrolijk en prachtig te leven, maar in opgenomen te zijn in verbond en gemeenschap met God, en in het leren van de rechten van Zijn gerechtigheid. Gods wet, die aan Israël was gegeven in de woestijn, moet hen in de plaats van voedsel en kleding zijn.

Ten tweede: Hij beproefde hen of zij op Hem wilden vertrouwen om voor hen te voorzien, ook als de natuurlijke middelen ontbraken, Aldus leerde Hij hen te leven in afhankelijkheid van Zijn voorzienigheid, en zich niet verlegen te maken door de angstige zorg, wat zij zouden eten en drinken, en waarmee zij zich zouden kleden. Christus wilde dat Zijn discipelen dezelfde les zouden leren, Mattheus 6:25, en gebruikte dezelfde methode om het hen te leren,

toen Hij hen uitzond zonder buidel en voedsel, en er toch zorg voor droeg dat hen niets ontbrak, Lukas 22:35.

Ten derde: God zorgde voor hun gezondheid en hun gemak. Hoewel zij te voet reisden in een dor en droog land en de weg ruw en ongebaand was, is hun voet toch niet gezwollen. God heeft hen bewaard zodat zij door de ongemakken van hun reis niet gedeerd werden, en zegeningen van die aard behoren wij dankbaar te erkennen. Zij, die Gods leiding volgen, zijn niet slechts veilig, maar gerust. Zolang wij op de weg des plichts blijven, zwellen onze voeten niet, het is de weg van de trouwelozen, die streng is, Spreuken 13:15. God heeft beloofd de voeten van Zijn gunstgenoten te bewaren, 1 Samuel 2:9.

C. Zij moeten ook gedenken aan de bestraffingen, waar zij onder geweest zijn, vers 5. Gedurende deze jaren van hun opvoeding zijn zij onder strenge tucht gehouden, en niet zonder noodzaak. Gelijk een man zijn zoon kastijdt tot zijn welzijn, en omdat hij hem liefheeft, zo kastijdt u de Heere uw God. God is een tedere, liefhebbende Vader voor al Zijn kinderen, maar als het nodig is, zullen zij de roede gevoelen. Israël heeft haar gevoeld, zij werden gekastijd opdat zij niet veroordeeld zouden worden, gekastijd met een mensenroede. Niet zoals een man, die zijn vijanden zoekt te verderven, hen wondt en doodt, maar zoals een man zijn zoon kastijdt, wiens geluk en welzijn hij bedoelt, zo heeft God hen gekastijd. Hij heeft hen getuchtigd en hen geleerd, Psalm 94:12. Dit moeten zij bekennen in hun hart, dat is: zij moeten het erkennen als hun ervaring, dat God hen met vaderlijke liefde heeft gekastijd, waarvoor zij Hem kinderlijke eerbied en onderworpenheid moeten betonen. Omdat God u gekastijd heeft als een Vader, moet gij Zijn geboden houden, vers 6. Dit gebruik moeten wij maken van al onze beproevingen, wij moeten er door opgewekt en aangespoord worden tot onze plicht. Aldus wordt hen gezegd terug te zien op de woestijn.

II. Hij zegt hen voorwaarts te zien naar Kanaän, waar God hen nu inbracht. Waarheen wij ook onze blik richten, hetzij wij terugzien of voorwaarts zien, overal zullen wij argumenten vinden voor gehoorzaamheid. Het land, waarvan zij nu bezit gingen nemen, wordt hier beschreven als een zeer goed land, vers 7-9. Er was alles in wat begerenswaardig was.

1. Het was wel bewaterd, als Eden, de hof van de Heer. Het was een land van waterbeken, fonteinen en diepten, die bijdroegen tot de vruchtbaarheid van de grond. Er was daar misschien thans meer water dan in Abrahams tijd, daar de Kanaänieten bronnen hadden gevonden en gegraven zodat Israël de vruchten oogstte van hun vlijt zowel als van Gods milddadigheid.

2. De grond bracht een grote overvloed van allerlei goede dingen voort, niet alleen voor de noodwendige levensbehoeften van de mens, maar ook ter verkwikking en veraangenaming van het menselijk leven. In het land van hun vaders hadden zij overvloed van brood, het was een korenland, een land van tarwe en gerst, waar zij door de gewone zorg en arbeid van de landman brood konden eten zonder schaarsheid. Het was een vruchtbaar land, dat nooit tot woeste onvruchtbaarheid zou gebracht worden dan door de ongerechtigheid van hen, die daarin woonden. Zij hadden niet slechts water genoeg om hun dorst te lessen maar ook wijngaarden, waarvan de vrucht verordeneerd was om het hart te verheugen. En als zij lekkernijen begeerden, dan behoefden zij die niet van verre landen te laten komen, daar hun eigen land wel voorzien was van vijgenbomen, granaatbomen, olijfbomen van de beste soort, en honing, of dadelbomen, zoals sommigen denken, dat hier gelezen moet worden.

3. Zelfs de ingewanden van de aarde waren zeer rijk, hoewel zij geen zilver en goud schijnen gehad te hebben, de vorsten van Sheba zullen dit ten geschenke brengen, Psalm 72:15, maar

zij hadden overvloed van de nuttiger metalen: ijzer en koper. IJzerstenen en kopermijnen werden in hun bergen gevonden. Zie Job 28:2.

Merk nu op, dat deze dingen vermeld worden:

- a. Om het grote verschil aan te tonen tussen de woestijn, door welke God hen geleid heeft, en het goede land, waarin Hij hen ging brengen. Zij, die met lijdzaamheid de ongemakken dragen van een staat van beproeving, en er door worden verootmoedigd, zijn het best toebereid voor betere omstandigheden.
- b. Om te tonen onder welke verplichtingen zij waren om Gods geboden te houden zowel uit dankbaarheid voor Zijn gunsten jegens hen als ook met het oog op hun eigen belang, opdat namelijk die gunsten hen bestendig zouden worden. Het enige middel om in het bezit te blijven van dit goede land zal zijn in de weg van hun plicht te blijven.
- c. Om te tonen welk een beeld of type het was van toekomstige goederen. Wat anderen er ook in gezien mogen hebben, Mozes heeft er waarschijnlijk een type in gezien van het betere land. De Evangeliekerk is het Nieuw-Testamentische Kanaän, bewaterd door de Geest in Zijn gaven van de genade, beplant met de bomen van de gerechtigheid en dragende de vruchten van de gerechtigheid. De hemel is het goede land, waar aan niets gebrek is en waar volheid is van blijdschap, verzadiging van de vreugde.

Deuteronomium 8:10-20

Gesproken hebbende van de grote overvloed, die zij in het land Kanaän zullen vinden, acht Mozes het nodig hen te waarschuwen tegen een misbruiken van die overvloed, een zonde waartoe zij te meer geneigd zullen zijn nu zij, na zolang in een dorre woestijn verbleven te zijn, terstond die wijngaard van de Heer zullen binnentreden.

I. Hij wijst hen op de plicht, die aan een staat van voorspoed is verbonden, vers 10. Het wordt hen vergund te eten, zelfs tot verzadiging toe, maar niet tot oververzadiging, niet tot overdaad. Maar laat hen altijd hun Weldoener gedenken, de Gever van hun goed, en niet nalaten dankzegging te doen voor hun maaltijd, zo zult gij de Heere uw God loven.

1. Zij moeten er zich voor wachten om zo veel te eten en te drinken, dat zij er door ongeschikt zouden worden voor de plicht om God te loven, veeleer moeten zij er naar streven om God hierin met zoveel te meer blijmoedigheid en verruiming des harten te dienen.

2. Zij moeten geen gemeenschap hebben met hen die, als zij gegeten hebben en verzadigd zijn, valse goden loven, zoals de Israëlieten zelf gedaan hebben bij hun aanbidding van het gouden kalf, Exodus 32:6.

3. Van alles, waar zij het genot van hadden moet God de eer ontvangen. Gelijk onze Heiland ons geleerd heeft te zegenen vóór wij eten, Mattheus 14:19, 20, zo wordt ons hier geleerd dankzegging te doen voor de maaltijd. Dat is ons Hosanna, God zegene, dat is ons Hallelujah, Gezegend zij God. Wij moeten God danken in alles. Volgens deze wet hebben de vrome Joden het lofwaardig gebruik aangenomen, om God te loven, niet slechts bij hun plechtige maaltijden, maar ook bij andere gelegenheden. Als zij een beker wijn dronken, hieven zij hun handen op en zeiden: Geloofd zij Hij, die de vrucht van de wijnstok geschapen heeft om het hart te verheugen. Als zij de geur van een bloem roken zeiden zij: Geloofd zij Hij, die deze bloem welriekend heeft gemaakt.

4. Als zij dankzegging deden voor de vruchten van het land, dan moesten zij ook danken voor het goede land zelf, dat hen door belofte geschonken was. Elk lieflijk genot moet ons een aanleiding zijn, om God voor onze goede, aangename vestiging te danken, en ik weet niet of

wij, die van deze natie zijn, niet evenveel reden hebben, als de Israëlieten hebben gehad om God voor een goed land te danken.

II. Hij wapent hen tegen de verzoeken van een toestand van voorspoed, en zegt hen op hun hoede er tegen te zijn. Als gij goede huizen gebouwd zult hebben en die bewonen, vers 12, (want, hoewel God hen huizen gaf, die zij niet gebouwd hebben, Hoofdstuk 6:10, zullen die hen niet genoeg zijn, zij moeten grotere en schonere hebben), en als gij rijk zult geworden zijn in vee, in zilver en goud, vers 12, zoals Abraham, Genesis 13:2, wanneer alles wat gij hebt, vermenigvuldigd is:

1. Zo wacht u dan voor hoogmoed. Laat dan uw hart zich niet verheffen, vers 14. Als de goederen vele worden, is het hart geneigd zich te verheffen in eigenwaan, zelfbehagen en zelfvertrouwen. Laat ons er dan naar streven, om in een grote staat ons hart klein te houden, ootmoed is zowel de rust als het sieraad van voorspoed. Wacht u om, al was het ook maar in uw hart, dat hovaardige woord te zeggen: mijn kracht, en de sterkte van mijn hand, heeft mij dit vermogen verkregen, vers 17. De lof van onze voorspoed moeten wij nooit aan onszelf toekennen, aan ons vernuft of onze vlijt, want de spijs is niet altijd van de wijze, noch ook de rijkdom van de verstandige, Prediker 9:11. Het is geestelijke afgoderij om aldus aan ons eigen garen te offeren, en aan ons eigen net te roken, Habakuk 1:16.

2. "Wacht u ervoor om God te vergeten." Dit volgt op het verheffen van het hart, want het is doordat hij zijn neus omhoog steekt, dat de goddeloze niet onderzoekt en dat al zijn gedachten zijn dat er geen God is, Psalm 10:4. Zij die zichzelf bewonderen, verachten God.

a. "Vergeet niet uw plicht jegens God", vers 11. Wij vergeten God, indien wij Zijn geboden niet houden, wij vergeten Zijn gezag over ons en onze verplichtingen aan Hem, en verwachtingen van Hem, als wij niet gehoorzaam zijn aan Zijn wetten. Als de mensen rijk worden, zijn zij in verzoeking om de Godsdienst voor een nodeloze zaak te houden, zij zijn gelukkig zonder de Godsdienst, vinden hem beneden zich en te moeilijk en lastig voor hen, hun waardigheid verbiedt hen zich te buigen en hun vrijheid verbiedt hen om te dienen, maar wij zijn schandelijk ondankbaar indien, hoe beter God voor ons is, hoe slechter wij voor Hem zijn.

b. "Vergeet Gods vroegere handelingen met u niet. Uw verlossing uit Egypte, vers 14. De voorziening die Hij voor u gemaakt heeft in de woestijn, die grote en vreselijke woestijn." Zij moeten nooit de indruk vergeten, die het vreselijke van die woestijn op hen gemaakt heeft, zie Jeremia 2:6, waar zij de schaduw van de dood wordt genoemd. Daar heeft God hen bewaard om niet door de vurige slangen verdelgd te worden, hoewel Hij soms daarvan gebruik gemaakt heeft om hen te tuchtigen. Daar heeft Hij hen er voor bewaard om om te komen wegens gebrek aan water, hen volgende met water uit de keiachtige rots, vers 15, uit welke, zegt bisschop **Patrick**, men eerder vuur dan water verwacht zou hebben. Daar heeft Hij hen gespijzigd met manna, waarvan reeds in vers 3 gesproken is, er voor zorgende hen in het leven te behouden, teneinde hen ten laatste wel te doen, vers 16. Voor Zijn Israël bewaart God het beste voor het laatst. Hoe streng Hij ook met hen scheen te handelen op de weg, Hij zal niet falen hen ten laatste wel te doen.

c. "Vergeet Gods hand niet in uw tegenwoordige voorspoed", vers 18. Gedenk dat Hij het is, die u vermogen geeft want Hij geeft u kracht om vermogen te verkrijgen. Zie hier hoe Gods geven en ons verkrijgen met elkaar in overeenstemming worden gebracht, en pas dit toe op geestelijken rijkdom. Het is onze plicht om wijsheid te verkrijgen, en boven alles wat wij bezitten, verstand te verkrijgen, en toch is het Gods genade, die wijsheid geeft, en als wij haar verkregen hebben, dan moeten wij niet zeggen: het was de sterkte van mijn hand, die mij haar verkregen heeft, maar erkennen, dat het God was, die ons de kracht gaf om het te verkrijgen,

en daarom moeten wij Hem de lof er van geven en het gebruik er van Hem wijden. De zegen van de Heer op de hand van de vlijtige maakt rijk, beide voor deze wereld en voor de toekomst. Hij geeft u kracht om vermogen te verkrijgen, niet zozeer om het u gemakkelijk te doen hebben, als wel om Zijn verbond te bevestigen. Al Gods gaven komen tot ons ingevolge Zijn beloften.

III. Hij herhaalt de waarschuwing, die hij hen dikwijls gegeven had voor de noodlottige gevolgen van hun afval van God, vers 19, 20. Merk op:

1. Hoe hij de zonde beschrijft: het is eerst het vergeten van God, en dan het aanbidden van andere goden. Tot welke goddeloosheid zullen zij niet vervallen, die de gedachte aan God uit hun hart verbannen? En zijn eenmaal de genegenheden van God verplaatst, dan zullen zij spoedig misplaatst worden op valse ijdelheden.

2. Hoe hij hen hierom toorn en verderf aankondigt. Indien gij dat doet, dan zult gij voorzeker vergaan, en dan zal de kracht van uw handen, waar gij zo trots op zijt, u niet kunnen helpen. "Ja, gij zult vergaan, zoals de natiën, die voor uw aangezicht worden uitgedreven." In weerwil van Zijn verbond met u en uw betrekking tot Hem, zal God u niet meer achten dan hen, zo gij Hem niet gehoorzaam en getrouw wilt zijn. Zij, die anderen volgen in zonde, zullen hen gewis ook volgen in het verderf. Als wij doen zoals de zondaars doen, dan moeten wij verwachten, dat het ons gaan zal zoals het de zondaars gaat.

HOOFDSTUK 9.

1 Hoor, Israël! gij zult heden over de Jordaan gaan, dat gij inkomt, om volken te erven, die groter en sterker zijn dan gij; steden, die groot en tot in de hemel gesterkt zijn; 2 Een groot en lang volk, kinderen der Enakieten; die gij kent, en van welke gij gehoord hebt: Wie zou bestaan voor het aangezicht der kinderen van Enak? 3 Zo zult gij heden weten, dat de HEERE, uw God, Degene is, die voor uw aangezicht doorgaat, een verterend vuur: Die zal hen verdelgen, en Die zal hen voor uw aangezicht nederwerpen; en gij zult ze uit de bezitting verdrijven, en zult hen haastelijk te niet doen, gelijk als de HEERE tot u gesproken heeft. 4 Wanneer hen nu de HEERE, uw God, voor uw aangezicht zal hebben uitgestoten, zo spreek niet in uw hart, zeggende: De HEERE heeft mij om mijn gerechtigheid ingebracht, om dit land te erven; want, om de goddeloosheid dezer volken, verdrijft hen de HEERE voor uw aangezicht uit de bezitting. 5 Niet om uw gerechtigheid, noch om de oprechtheid uws harten, komt gij er henen in, om hun land te erven; maar om de goddeloosheid dezer volken, verdrijft hen de HEERE, uw God, voor uw aangezicht uit de bezitting: en om het woord te bevestigen, dat de HEERE, uw God, aan uw vaderen, Abraham, Izak en Jakob, gezworen heeft. 6 Weet dan, dat u de HEERE, uw God, niet om uw gerechtigheid, ditzelve goede land geeft, om dat te erven; want gij zijt een hardnekkig volk.

7 Gedenk, vergeet niet, dat gij de HEERE, uw God, in de woestijn, zeer vertoornd hebt; van dien dag af, dat gij uit Egypteland uitgegaan zijt, totdat gij kwaamt aan deze plaats, zijt gijlieden wederspanning geweest tegen de HEERE. 8 Want aan Horeb vertoorndet gij de HEERE zeer, dat Hij Zich tegen u vertoornde, om u te verdelgen. 9 Als ik op de berg geklommen was, om te ontvangen de stenen tafelen, de tafelen des verbonds, dat de HEERE met ulieden gemaakt had, toen bleef ik veertig dagen en veertig nachten op de berg, at geen brood, en dronk geen water. 10 En de HEERE gaf mij de twee stenen tafelen, met Gods vinger beschreven; en op dezelve, naar al de woorden, die de HEERE op de berg, uit het midden des vuurs, ten dage der verzameling, met ulieden gesproken had. 11 Zo geschiedde het, ten einde van veertig dagen en veertig nachten, als mij de HEERE de twee stenen tafelen, de tafelen des verbonds, gaf, 12 Dat de HEERE tot mij zeide: Sta op, ga haastelijk af van hier; want uw volk, dat gij uit Egypte hebt uitgevoerd, heeft het verdorven; zij zijn haastelijk afgeweken van de weg, dien Ik hun geboden had; zij hebben zich een gegoten beeld gemaakt. 13 Voorts sprak de HEERE tot mij, zeggende: Ik heb dit volk aangemerkt, en zie, het is een hardnekkig volk. 14 Laat van Mij af, dat Ik hen verdelge, en hun naam van onder de hemel uitdoe; en Ik zal u tot een machtiger en meerder volk maken, dan dit is. 15 Toen keerde ik mij, en ging van de berg af; de berg nu brandde van vuur, en de twee tafelen des verbonds waren op beide mijn handen. 16 En ik zag toe, en ziet, gij hadt tegen de HEERE, uw God, gezondigd; gij hadt u een gegoten kalf gemaakt; gij waart haastelijk afgeweken van de weg, dien u de HEERE geboden had.

17 Toen vatte ik de twee tafelen, en wierp ze heen uit beide mijn handen, en brak ze voor uw ogen. 18 En ik wierp mij neder voor het aangezicht des HEEREN, als in het eerst, veertig dagen en veertig nachten; ik at geen brood, en dronk geen water; om al uw zonde, die gij hadt gezondigd, doende dat kwaad is in des HEEREN ogen, om Hem tot toorn te verwekken. 19 Want ik vreesde vanwege de toorn en de grimmigheid waarmede de HEERE zeer op ulieden vertoornd was, om u te verdelgen; doch de HEERE verhoorde mij ook op dat maal. 20 Ook vertoornde Zich de HEERE zeer tegen Aaron, om hem te verdelgen; doch ik bad ook ter zelve tijd voor Aaron.

21 Maar uw zonde, het kalf, dat gij hadt gemaakt, nam ik, en verbrandde het met vuur, en stampte het, malende het wel, totdat het verdund werd tot stof; en zijn stof wierp ik in de beek, die van de berg afvliet. 22 Ook vertoorndet gij de HEERE zeer te Thab-era en te Massa, en te Kibroth-thaava. 23 Voorts als de HEERE ulieden zond uit Kades-barnea, zeggende: Gaat op en erft dat land, dat Ik u gegeven heb; zo waart gij de mond des HEEREN, uws Gods, wederspanning, en geloofdet Hem niet, en waart Zijn stem niet gehoorzaam. 24 Wederspanning zijt gij geweest tegen de HEERE, van de dag af, dat ik u gekend heb.

25 En ik wierp mij neder voor des HEEREN aangezicht, die veertig dagen en veertig nachten, in welke ik mij nederwierp, dewijl de HEERE gezegd had, dat Hij u verdelgen zou. 26 En ik bad tot de HEERE, en zeide: Heere, HEERE, verderf Uw volk en Uw erfdeel niet, dat Gij door Uw grootheid verlost hebt; dat Gij uit Egypte door een sterke hand hebt uitgevoerd. 27 Gedenk aan Uw knechten, Abraham, Izak en Jakob; zie niet op de hardigheid dezes volks, noch op zijn goddeloosheid, noch op zijn zonde; 28 Opdat het land, van waar Gij ons hebt uitgevoerd, niet zegge: Omdat ze de HEERE niet kon brengen in het land, waarvan Hij hun gesproken had, en omdat Hij hen haatte, heeft Hij ze

uitgevoerd, om hen te doden in de woestijn. 29 Zij zijn toch Uw volk, en Uw erfdeel, dat Gij door Uw grote kracht, en door Uw uitgestrekte arm hebt uitgevoerd!

In dit hoofdstuk is het Mozes' doel het volk van Israël te overtuigen van hun algehele onwaardigheid om van God de grote gunsten te ontvangen, die hen nu verleend zullen worden, daar hij, als het ware met hoofdletters aan het hoofd van hun handvest schrijft: IK DOE HET NIET OM UWENTWIL, HET ZIJ U BEKEND, Ezechiël 36:32.

I. Hij verzekert hen de overwinning op hun vijanden, vers 1-3.

II. Hij waarschuwt hen ook hun voorspoed niet toe te schrijven aan hun verdienste, maar aan Gods gerechtigheid, die tegen hun vijanden was, en aan Zijn getrouwheid die voor hun vaders was verbonden, vers 4-6.

III. Om duidelijk te doen uitkomen, dat zij geen reden hadden om op hun eigen gerechtigheid te roemen, maakt hij melding van hun gebreken, toont hij Israël hun overtredingen, en de huizen Jakobs hun zonden. In het algemeen: zij waren al die tijd een weerspannig volk geweest, vers 7-24.

In het bijzonder:

1. in de zaak van het gouden kalf waarvan hij de geschiedenis uitvoerig verhaalt, vers 8-21. Hij noemt enige andere voorbeelden van rebellie, vers 22, 23. En:
2. keert in vers 25 terug om te spreken van de voorbede, die hij voor hen gedaan heeft bij Horeb, om hun verderf wegens het gouden kalf te voorkomen.

Deuteronomium 9:1-6

De oproep tot aandacht: Hoor, Israël, vers 1, duidt aan, dat dit een nieuwe rede is, uitgesproken enige tijd na de vorige, waarschijnlijk op de volgende sabbatdag.

I. Hij stelt hen de geduchte krachtenmacht voor van de vijanden, met wie zij nu te doen zullen hebben, vers 1. De natiën, die zij moeten verdrijven, waren machtiger dan zij, geen ruwe, tuchteloze benden, zoals de inboorlingen van Amerika, die gemakkelijk ten onder werden gebracht. En als zij hen gingen belegeren, dan zouden zij hun steden wél versterkt vinden, volgens de toenmalige kunst van fortificatie, gingen zij hen slag leveren in het open veld, zij zouden bevinden dat het volk groot en sterk was, waarvan het gerucht ging, dat niemand tegen hen bestand was, vers 2. Deze voorstelling komt tamelijk wel overeen met die van de boze verspieters, Numeri 13:28, 33, maar door hen met een geheel andere bedoeling gemaakt, namelijk om hen van God weg te drijven en hun hoop op Hem te ontmoedigen, daar geen macht minder dan van Hem, die almachtig is, hen kon beveiligen en wél doen slagen.

II. Hij verzekert hen de overwinning door de tegenwoordigheid Gods onder hen, niettegenstaande de sterkte van de vijand, vers 3. Versta dan, waar gij op vertrouwen moet voor welslagen, en waarheen gij uw blik moet richten, het is de Heere uw God, die voor uw aangezicht heengaet, niet slechts als uw aanvoerder, uw opperbevelhebber, om leiding te geven, maar als een verterend vuur, om gericht onder hen te houden. Let er op: "Hij zal hen verdelgen, en dan zult gij hen uitdrijven. Gij kunt hen niet uitdrijven, tenzij Hij hen verdelgt en hen ten onderbrengt. Maar Hij zal hen niet verdelgen en ten onderbrengen, tenzij gij er u met alle macht toe begeeft om hen uit te drijven." Wij moeten in afhankelijkheid van Gods genade onze pogingen aanwenden, en dan zullen wij door die genade welslagen.

III. Hij waarschuwt hen om niet de minste gedachte te hebben van hun eigen gerechtigheid, alsof die hen de gunst van God had verkregen. Zeg niet: De Heere heeft mij om mijne gerechtigheid, hetzij uit aanmerking van mijn goed karakter, of ter beloning van mijn goede

diensten, ingebracht om dit land te erven, vers 4. "Denk niet dat het om uw gerechtigheid of de oprechtheid uws harten is, dat het is uit aanmerking van uw goed gedrag of van uw goede gemoedsstemming", vers 5. En wederom wordt hier de nadruk op gelegd in vers 6, omdat het moeilijk is de mensen af te brengen van hun hoge dunk van hun eigen verdiensten, en toch zo nodig is dat dit gedaan wordt. "Weet dan, geloof en bedenk het, dat u de Heere, uw God, niet om uwe gerechtigheid dit goede land geeft. Indien gij er op die voorwaarde in had moeten komen, gij zou er voor altijd van buitengesloten zijn, want gij zijt een hardnekkig volk". Gelijk als ons bezit krijgen van het hemelse Kanaän moet toegeschreven worden aan Gods macht en niet aan onze sterkte, zo moet het toegeschreven worden aan Gods genade. en niet aan onze verdienste, in Christus hebben wij beide gerechtigheid en sterkte, in Hem moeten wij dus roemen, en niet in onszelf of in enigerlei genoegzaamheid van onszelf.

IV. Hij duidt hen de ware redenen aan, waarom God dit goede land uit de handen van de Kanaänieten zal nemen, om het aan Israël te geven, en zij zijn ontleend aan Zijn eer, maar niet aan Israëls verdienste.

1. Hij zal geëerd worden in het verderf over de afgodendienaars. Zij worden met recht beschouwd als haters van Hem, en daarom zal Hij hun ongerechtigheid aan hen bezoeken. Om de goddeloosheid van deze volken verdrijft hen de Heere, uw God, voor uw aangezicht uit de bezitting, vers 4, en wederom in vers 5. Al degenen, die God verwerpt, worden verworpen om hun eigen goddeloosheid, maar geen van hen, die Hij aanneemt, wordt aangenomen om zijn eigen gerechtigheid.

2. Hij zal geëerd worden in de vervulling van Zijn belofte aan hen, die in verbond met Hem zijn. God heeft aan de aartsvaders, die Hem liefhadden en alles verlaten hebben om Hem te volgen, gezworen dat Hij dit land aan hun zaad zou geven, en daarom wilde Hij die beloofde goedertierenheid houden aan duizenden, die Hem liefhadden en Zijn geboden onderhielden, Hij wilde Zijn belofte niet laten falen. Het was om hun vadersen wil dat zij bemind waren, Romeinen 11:28. En zo is dan alle roem voor altijd uitgesloten. Zie Efeziërs 1:9, 11. Opdat zij geen voorwendsel zouden hebben om te denken, dat God hen in Kanaän bracht om hun gerechtigheid, toont hij hen hier welk een wonder van genade het was, dat zij niet voorlang in de woestijn verdelgd waren. Gedenkt, vergeet niet, dat gij de Heere uw God in de woestijn zeer vertoornd hebt, vers 7. "Het is er verre vandaan, dat gij u Gods gunst waardig hebt gemaakt, integendeel, gij hebt u menigmaal aan Zijn toorn blootgesteld."

De tergingen van hun vadersen worden hen hier toegerekend, want indien God met hun vadersen gehandeld had naar hetgeen zij verdienden, dan zou dit tegenwoordig geslacht nooit hebben bestaan, en veel minder in Kanaän zijn gekomen. Wij zijn geneigd onze terging te vergeten, in het bijzonder als wij de roede niet meer voelen en hebben het nodig om er dikwijls aan herinnerd te worden, opdat wij ons nooit zullen inbeelden een eigen gerechtigheid te hebben. Uit de schuld, waaronder geheel het mensdom voor God ligt, bewijst Paulus dat wij door onze eigen werken niet voor God gerechtvaardigd kunnen worden, Romeinen 3:19, 20. Indien onze werken ons veroordelen, dan zullen zij ons niet rechtvaardigen.

1. Zij zijn een weerspanning volk geweest, vanaf het moment dat zij uit Egypte waren gegaan, vers 7. Veertig jaren lang, van het begin tot het laatst, hebben God en Mozes verdriet van hen gehad. Het is een zeer treurig karakter, dat Mozes hen nu bij het afscheid toeschrijft, vers 24. "Weerspanning zijt gij geweest tegen de Heere van de dag af dat ik u gekend heb." Niet zodra waren zij tot een volk geformeerd, of er ontstond een partij onder hen, die bij alle gelegenheden zich tegen God en Zijn regering heeft verzet. Hoewel het Mozaïsche

geschiedverhaal weinig meer vermeldt dan hetgeen in het eerste en het laatste van de veertig jaren is voorgevallen, schijnt het toch naar dit algemene bericht, dat de overige jaren niet veel beter geweest zijn, maar een voortdurende terging waren.

2. Bij Horeb maakten zij een kalf en aanbaden het, vers 8 en verder. Die zonde was zo snood, en door verschillende verzwarende omstandigheden zo uitermate zondig, dat zij verdienden dat die hen bij alle gelegenheden verweten werd. Zij hebben het gedaan op de eigen plaats, waar de wet was gegeven, die hen uitdrukkelijk verbood God te aanbidden in of door beelden, en terwijl de berg nog rookte voor hun ogen, en Mozes naar de top was gegaan om hen de wet in geschrift te halen, zijn zij snel ter zijde afgeweken, vers 16.

3. God was zeer toornig op hen wegens deze zonde. Laat hen niet denken dat God voorbijzag wat zij voor verkeerd deden, en hen Kanaän gaf voor wat er goeds onder hen was. Neen, God had besloten hen te verdelgen, vers 8, zou het gemakkelijk hebben kunnen doen en er niets bij verloren hebben, Hij verlangde zelfs van Mozes, dat hij van Hem zou aflaten opdat Hij het zou doen, vers 13, 14. Hieruit bleek hoe snood hun zonde was, want God is nooit meer toornig op iemand dan waarvoor oorzaak is, zoals dit dikwijls met mensen het geval is. Mozes zelf, hoewel een vriend en gunstgenoot, sidderde bij de openbaring van Gods toorn van de hemel tegen hun goddeloosheid en ongerechtigheid, vers 19 : "Ik vreesde vanwege de toorn en de grimmigheid waarmee de Heere zeer op ulieden vertoornd was om u te verdelgen, " bevreesd misschien niet alleen voor hen, maar ook voor zichzelf, Psalm 119:120.

4. Door hun zonde hadden zij het verbond met God verbroken, er al de voorrechten van verbeurd, hetgeen Mozes hen te kennen gaf door zijn verbreken van de tafelen, vers 17. Er werd hen een scheidbrief gegeven, en van nu voortaan zouden zij rechtvaardiglijk voor eeuwig verlaten zijn kunnen worden, zodat hen wezenlijk wel de mond gestopt was, als zij wilden pleiten op enigerlei gerechtigheid van henzelf. God had hen eigenlijk verloochend, toen Hij tot Mozes zei, vers 12 : "Zij zijn uw volk, zij behoren Mij niet, en er zal niet met hen gehandeld worden, alsof zij de Mijnen zijn."

5. Aaron zelf is daarom onder Gods ongenoegen gevallen, hoewel hij de gunstgenoot van de Heer was, en er slechts door overrompeling of door vrees toe gekomen was om zich met hen te verbinden in de zonde, vers 20. Ook vertoornde zich de Heere zeer tegen Aaron. Niemands plaats of hoedanigheid kan hem beschutten tegen Gods toorn, indien hij gemeenschap heeft met de onvruchtbare werken van de duisternis. Aaron, die verzoening voor hen had moeten doen, indien de ongerechtigheid door brandoffers of slachtoffers weggenomen had kunnen worden, viel zelf onder de toorn Gods, zeer weinig hebben zij bedacht wat zij deden toen zij hem in hun zonde betrokken hebben.

6. Het was met grote moeite en langdurig aanhouden, dat Mozes zelf heeft overmocht om de toorn Gods af te wenden en hun verdelging te voorkomen. Gedurende de volle veertig dagen en veertig nachten heeft hij gevast en gebeden, eer hij vergiffenis voor hen kon verkrijgen, vers 18. En sommigen denken dat het tweemaal veertig dagen waren, vers 25, omdat gezegd is: "zoals ik mij tevoren neerwierp" daar bij die eerste veertig dagen zijn boodschap van een andere aard was. Anderen denken dat het slechts eenmaal veertig dagen was, hoewel tweemaal vermeld, en nogmaals in Hoofdstuk 10:10. Maar dat was genoeg om er hen een besef van te geven, hoe groot Gods ongenoegen tegen hen was, en hoe nauwelijks zij daarom aan de dood zijn ontkomen. En hierin blijkt de grootheid van Gods toorn tegen geheel het mensdom, dat geen mindere dan Zijn Zoon, en ten koste van niets minder dan diens eigen bloed, die toorn heeft kunnen afwenden. Mozes deelt hen hier de substantie mee van zijn

voorbede voor hen. Hij was verplicht hun hardnekkigheid te erkennen, hun goddeloosheid en hun zonde, vers 27. Hun karakter moet inderdaad wel slecht geweest zijn, als hij, die als hun voorspraak voor hen optrad, geen goed woord voor hen heeft te zeggen, niets anders voor hen kon aanvoeren, dan dat God grote dingen voor hen gedaan had, hetgeen eigenlijk hun zonde slechts verzwaarde, vers 26, dat zij de nakomelingen waren van goede voorouders, vers 27, hetgeen tegen hen gekeerd had kunnen worden, als de zaak wel erger, maar niet beter makende, en dat de Egyptenaren God zouden smaden indien Hij hen verdelgde, als niet bij machte het werk te voltooien, dat Hij voor hen was begonnen te werken, vers 28, een pleitrede, waarop gemakkelijk geantwoord zou kunnen zijn: Het doet er niet toe wat de Egyptenaars zeggen, zolang de hemelen Gods gerechtigheid verkondigen. Zodat hun redding van het verderf in die tijd zuiver en alleen aan Gods genade en Mozes' dringende voorbede te danken was, en niet aan enigerlei verdienste van hen, die zelfs ook maar als verzachting van hun misdaad aangevoerd zou kunnen worden.

7. Om hen te meer onder de indruk te brengen van het verderf, waaraan zij toen blootstonden, beschrijft hij de vernieling van het kalf, dat zij gemaakt hadden, en dat wel zeer nauwkeurig, vers 21. Hij noemt het hun zonde, misschien niet alleen omdat het het voorwerp was van hun zonde, maar omdat de vernietiging er van bedoeld was als een getuigenis tegen hun zonde, en de aanduiding aan hen van hetgeen de zondaars zelf verdiend hadden. Zij, die het gemaakt hadden, waren eraan gelijk, en hen zou geen onrecht geschied zijn, indien zij aldus tot gruis gestampt en vernalen waren geworden, en verbrand en verstrooid, zodat er niets van hen overbleef. Het was oneindige genade, die de vernieling en vernietiging van de afgod aannam in plaats van het verderf en de vernietiging van de afgodendienaars.

8. Zelfs na deze ontkoming hebben zij bij vele gelegenheden de Heere telkens en nogmaals getergd. Hij behoefde slechts de plaatsen te noemen, want de gedachtenis van hun zonde en hun straf werd in die namen bewaard, vers 22, te Thabeëra (branding), waar God Zijn vuur onder hen deed ontbranden wegens hun gemopper, te Massa (de verzoeking), waar zij de Almachtige Kracht verzochten, op de proef stelden, of zij hen wel helpen kon, en te Kibroth-Thaäva (de graven van de berusten), waar de lekkernijen, die zij begeerden, hen tot vergif werden. Daarna hun ongeloof en wantrouwen te Kades-Barnea, waarvan hij hen reeds gesproken had in Hoofdstuk 1, en nu weer melding maakt in vers 23, en dat zou voorzeker hun verderf voltooid hebben, indien naar verdienste met hen gehandeld was. Laat hen dit nu alles tezamen voegen, en dan zal het blijken, dat welke gunst God hen hierna betonen zal in het onderwerpen van hun vijanden en door hen in het bezit te stellen van het land Kanaän, zij hen niet betoond werd om hun gerechtigheid.

Het is goed voor ons om dikwijls met droefheid en schaamte onze vorige zonden te gedenken, en het register na te zien dat het geweten er van houdt, opdat wij zien hoeveel wij aan de vrije genade Gods verschuldigd zijn, en ootmoedig erkennen dat wij nooit iets anders van Gods hand verdiend hebben dan toorn en vloek.

HOOFDSTUK 10.

1 Ter zelver tijd zeide de HEERE tot mij: Houw u twee stenen tafelen, als de eerste, en klim tot Mij op dezen berg; daarna zult gij u een kist van hout maken. 2 En Ik zal op die tafelen schrijven de woorden, die geweest zijn op de eerste tafelen, die gij gebroken hebt; en gij zult ze leggen in die kist. 3 Alzo maakte ik een kist van sittimhout, en hieuw twee stenen tafelen als de eerste; en ik klom op de berg, en de twee tafelen waren in mijn hand. 4 Toen schreef Hij op de tafelen, naar het eerste schrift, de tien woorden, die de HEERE, ten dage der verzameling, op de berg, uit het midden des vuurs, tot ulieden gesproken had; en de HEERE gaf ze mij. 5 En ik keerde mij, en ging af van de berg, en leide de tafelen in de kist, die ik gemaakt had; en aldaar zijn zij, gelijk als de HEERE mij geboden heeft. 6 (En de kinderen Israëls reisden van Beeroth-bene-jaakan en Mosera. Aldaar stierf Aaron, en werd aldaar begraven; en zijn zoon Eleazar bediende het priesterambt in zijn plaats. 7 Van daar reisden zij naar Gudgod, en van Gudgod naar Jotbath, een land van waterbeken.) 8 Ter zelver tijd scheidde de HEERE de stam Levi uit, om de ark des verbonds des HEEREN te dragen, om voor het aangezicht des HEEREN te staan, om Hem te dienen, en om in Zijn Naam te zegenen, tot op dezen dag. 9 Daarom heeft Levi geen deel noch erve met zijn broederen; de HEERE is zijn Erfdeel, gelijk als de HEERE, uw God, tot hem gesproken heeft.

10 En ik stond op de berg, als de vorige dagen, veertig dagen en veertig nachten; en de HEERE verhoorde mij ook op datzelfde maal; de HEERE heeft u niet willen verderven. 11 Maar de HEERE zeide tot mij: Sta op, ga op de reize, voor het aangezicht des volks, dat zij inkomen, en erven het land, dat Ik hun vaderen gezworen heb, hun te geven.

12 Nu dan, Israël! wat eist de HEERE, uw God van u dan de HEERE, uw God, te vrezen, in al Zijn wegen te wandelen, en Hem lief te hebben, en de HEERE, uw God, te dienen, met uw ganse hart en met uw ganse ziel; 13 Om te houden de geboden des HEEREN, en Zijn inzettingen, die ik u heden gebiede, u ten goede. 14 Ziet, des HEEREN, uws Gods, is de hemel, en de hemel der hemelen, de aarde, en al wat daarin is. 15 Alleenlijk heeft de HEERE lust gehad aan uw vaderen, om die lief te hebben, en heeft hun zaad na hen, ulieden, uit al de volken verkoren, gelijk het te dezen dage is. 16 Besnijdt dan de voorhuid uws harten, en verhardt uw nek niet meer. 17 Want de HEERE, uw God, is een God der goden, en een Heere der heren; die grote, die machtige, en die vreselijke God, Die geen aangezicht aanneemt, noch geschenk ontvangt; 18 Die het recht van de wees en van de weduwe doet; en de vreemdeling liefheeft, dat Hij hem brood en kleding geve. 19 Daarom zult gijlieden de vreemdeling liefhebben, want gij zijt vreemdelingen geweest in Egypteland. 20 de HEERE, uw God, zult gij vrezen; Hem zult gij dienen, en Hem zult gij aanhangen, en bij Zijn Naam zweren. 21 Hij is uw Lof, en Hij is uw God. Die bij u gedaan heeft deze grote en vreselijke dingen, die uw ogen gezien hebben. 22 Uw vaderen togen af naar Egypte met zeventig zielen; en nu heeft u de HEERE, uw God, gesteld als de sterren des hemels in menigte.

In het vorige hoofdstuk heeft Mozes hen indachtig gemaakt aan hun eigen zonde, als een reden waarom zij niet moeten vertrouwen op hun eigen gerechtigheid en nu stelt hij hun in dit hoofdstuk Gods grote genade over hen voor, niettegenstaande hun tergingen, als een reden waarom zij meer gehoorzaam moeten zijn in de toekomst.

I. Hij noemt verschillende tekenen van Gods gunst en verzoening met hen, die nooit te vergeten zijn.

- a. De vernieuwing van de tafelen des verbonds, vers 1-5.
- b. Zijn orders om voorwaarts te gaan naar Kanaän, vers 6-7.
- c. De verkiezing van de stam van Levi om Zijn stam te zijn vers 8, 9.
- d. En de voortduring van het priesterschap na de dood van Aaron, vers 6.
- e. Zijn erkenning en aanneming van Mozes' voorbede voor hen, vers 10, 11.

II. Hieruit leidt hij af welke verplichtingen nu op hen rusten om God te vrezen, lief te hebben en te dienen, die hij hun met tal van beweegredenen aan het hart legt, vers 12-22.

Deuteronomium 10:1-11

Er waren vier dingen, in en door welke God zich verzoend heeft betoond met Israël en hen waarlijk groot en gelukkig heeft gemaakt, en waarin Gods goedheid oorzaak genomen heeft door hun slechtheid om zich in des te groter heerlijkheid te openbaren.

I. Hij gaf hun Zijn wet, gaf haar hun in geschrift, als een blijvend onderpand van Zijn gunst. Hoewel de tafelen, die eerst beschreven waren, verbroken waren, omdat zij de geboden Gods hadden gebroken, en God terecht het verbond had kunnen verbreken, zijn toch, toen Zijn toorn was afgekeerd, de tafelen vernieuwd, vers 1, 2. Als God de wet in ons hart geeft, haar schrijft in ons binnenste, dan is dit het stelligste blijk van ons verzoend zijn met God, en het kostelijkste onderpand van onze zaligheid in Hem. Aan Mozes wordt bevolen de tafelen te houden, want door overtuiging van zonde en verootmoediging bereidt de wet het hart voor Gods genade, maar dan is het alleen die genade, die de wet er in schrijft. Mozes maakte een ark van sittimhout, vers 3, een eenvoudige kist, dezelfde, naar ik onderstel, waarin de tafelen later bewaard zijn, maar in Exodus 37:1 wordt gezegd dat Bezaleel haar gemaakt heeft, omdat hij haar later heeft afgewerkt en met goud overtrokken. Of wel Mozes wordt gezegd haar gemaakt te hebben, omdat hij, toen hij voor de tweede maal op de berg ging, aan Bezaleel orders had gegeven om haar te maken en gereed te hebben als hij van de berg afkwam. En het is opmerkelijk dat om die reden de ark het eerste ding was, waarvoor God orders had gegeven, Exodus 25:10. En dit strekte aan de vergadering ten waarborg, dat deze tafelen niet, zoals de eerste, verbroken zouden worden. God zal Zijn wet en Zijn Evangelie zenden aan hen, wier harten bereid zijn als arken om ze te ontvangen. Christus is de ark, waarin onze zaligheid veilig bewaard wordt, opdat zij niet verloren ga, zoals zij verloren ging toen de eerste Adam haar in zijn hand had. Merk op:

1. Wat het was, dat God op de twee tafelen geschreven heeft: de tien geboden, vers 4, of tien woorden, te kennen gevende in hoe klein een bestek zij vervat waren, het waren geen tien rollen, maar tien woorden, het was gelijk aan het eerste schrift, en beide waren gelijk aan hetgeen Hij gesproken had op de berg. De tweede editie had geen herziening en verbetering nodig, ook was wat Hij schreef niet verschillend van wat Hij sprak, het geschreven woord is even waarlijk het woord Gods, als dat hetwelk Hij tot Zijn dienstknechten, de profeten, heeft gesproken.

2. Welke zorg er voor gedragen werd. Deze twee tafelen, aldus gegraveerd, werden zorgvuldig weggelegd in de ark, en aldaar zijn zij, zei Mozes, waarschijnlijk heenwijzende naar het heiligdom, vers 5. Die goede zaak die hem toevertrouwd was, heeft hij hun overgeleverd, haar zuiver en ongeschonden in hun handen gelaten, dat zij er dan nu wel zorg voor dragen, want het is op hun gevaar, zo zij dit niet doen. Aldus kunnen wij tot het opkomend geslacht zeggen: God heeft ons Bijbel, sabbatten, sacramenten enz. gegeven, als tekenen van Zijn tegenwoordigheid en gunst, en daar zijn zij, wij hebben ze u overgegeven, 2 Timotheus 1:13, 14.

II. Hij leidde hen voorwaarts naar Kanaän. Hoewel zij in hun hart naar Egypte terugkeerden, hoewel Hij rechtvaardig het loon hunner handelingen had kunnen kiezen, en hun vrezen over hen had kunnen doen komen heeft Hij hen uit een dorre, onvruchtbare woestijn in een land van waterbeken gebracht. Soms heeft God door de gewone middelen van de natuur in hun behoeften voorzien, en als deze faalden, door wonderen, en toch bevinden wij dat, toen zij later in enige benauwdheid kwamen zij God gewantrouwd en gemurmureerd hebben, Numeri 20:3, 4.

III. Hij stelde een blijvende ambtsbediening onder hen in om in heilige zaken voor hen te handelen. Te dier tijd, toen Mozes voor de tweede maal op de berg ging, of spoedig daarna, ontving hij orders om de stam van Levi voor God af te sonderen, tot Zijn onmiddellijke dienst, daar zij zich door hun ijver tegen de aanbidders van het gouden kalf onderscheiden hadden, vers 8, 9. De Kohatieten droegen de ark, zij en andere Levieten stonden voor het aangezicht des Heeren, om Hem te dienen in al de diensten van de tabernakel, en de priesters, die van die stam waren, moesten het volk zegenen. Dit was een blijvende inzetting, die nu reeds bijna veertig jaren in stand was gebleven tot op deze dag, en er was een voorziening gemaakt om haar te bestendigen door het vastgestelde onderhoud van die stam, dat van zulk een aard was, dat zij er grotelijks door aangemoedigd werden in hun arbeid, en dat zij er niet van afgeleid behoefden te worden. De Heere, die is zijn erfdeel.

Een gevestigde Evangeliebediening is een grote zegen voor een volk en een bijzonder teken van Gods gunst. En daar de priesters niet altijd kunnen blijven, omdat zij sterfelijk zijn, toonde God Zijn zorg voor het volk door hun opvolgers te geven, waarvan Mozes hier nota neemt, vers 6. Toen Aaron stierf, is het priesterschap niet met hem gestorven, zijn zoon Eleazar bedienende het priesterambt in zijn plaats, en droeg zorg voor de ark waarin de stenen tafelen, die kostelijke edelgesteenten, gelegd waren, opdat zij niet beschadigd zouden worden, en hem is de bewaring er van toevertrouwd. Onder de wet werd de opvolging in de bediening in stand gehouden door erfrecht op dit ambt in een zekere stam en geslacht. Maar nu onder het Evangelie, de Geest meer overvloedig en krachtig uitgestort zijnde, wordt de opvolging in stand gehouden door de werking des Geestes in het hart van de mensen, hen neigende tot en bekwaam makende voor dat werk, sommigen in iedere tijd, opdat de naam Israëls niet uitgedelgd worde.

IV. Hij heeft Mozes aangenomen als hun voorspraak en voorbidder, en daarom heeft Hij hem tot hun vorst en leidsman aangesteld vers 10, 11. De Heere verhoorde mij, en zei tot mij: Sta op, ga op de reis voor het aangezicht des volks. Het was een zegen voor hen, dat zij zo'n vriend hadden, die zo getrouw was, beide aan Hem, die hem had aangesteld, en aan hen, voor wie hij was aangesteld. Het was voegzaam dat hij, die door zijn voorbede hen gered had van het verderf, de leiding van en het bevel over hen zou hebben. En hierin was hij een type van Christus, die, gelijk Hij eeuwig leeft om voor ons te bidden, ook alle macht heeft in hemel en op aarde.

Deuteronomium 10:12-22 Hier is een zeer aandoenlijke vermaning tot gehoorzaamheid, ontleend aan alles wat vooraf gezegd is, ondersteund door zeer krachtige argumenten en overtuigende welsprekendheid. Als een redenaar begint hij met een beroep op zijn hoorders: Nu dan, Israël, wat eist de Heere uw God van u? vers 12. Vraag wat Hij eist, zoals David, Psalm 116:12. Wat zal ik de Heere vergelden? Als wij genade van God hebben verkregen, dan betaamt het ons te vragen, wat wij Hem er voor zullen vergelden. Denk na over hetgeen Hij eist, en gij zult bevinden, dat het niets is dan hetgeen ten hoogste rechtvaardig en redelijk is op zichzelf, en van onuitsprekelijk nut en voordeel voor u. Laat ons dan nu zien wat Hij eist, en hoe grote reden wij hebben om te doen wat Hij eist.

I. Hier wordt ons zeer duidelijk onze plicht aangewezen tegenover God, tegenover onze naaste, en tegenover onszelf.

1. Hier wordt ons onze plicht geleerd jegens God, zowel in de gezindheid en genegenheden van de ziel, als in de daden van ons leven, onze beginselen en onze praktijken.

- a. Wij moeten de Heere onze God vrezen, vers 12. En wederom in vers 20. Wij moeten Zijn majesteit aanbidden, Zijn gezag erkennen, ontzag hebben voor Zijn macht, en vrezen voor Zijn toorn. Dat is Evangelieplicht, Openbaring 14:6, 7, .
- b. Wij moeten Hem liefhebben, het moet ons verblijden dat Hij is, wij moeten wensen dat Hij de onze zal zijn, ons verlustigen in de beschouwing van Hem en in gemeenschap met Hem, Hem vrezen als de grote God en onze Heere, Hem liefhebben als de goede God, en onze Vader en Weldoener.
- c. Wij moeten wandelen in Zijn wegen, dat is: de wegen, waarin Hij ons geboden heeft te wandelen. Geheel onze wandel moet in overeenstemming zijn met Zijn heilige wil.
- d. Wij moeten Hem dienen, vers 20. Hem dienen met ons gehele hart en onze gehele ziel, vers 12, ons wijden aan Zijn eer, ons stellen onder Zijn heerschappij, ons ten koste geven om de belangen te bevorderen van Zijn koninkrijk onder de mensen. En wij moeten kloek en ijverig zijn in Zijn dienst, onze inwendige mens opwekken en gebruiken in Zijn werk, wat wij voor Hem doen moeten wij blijmoedig doen en van harte.
- e. Wij moeten Zijn geboden en Zijn inzettingen houden, vers 13. Ons toegewijd hebbende aan Zijn dienst, moeten wij ons in alles Zijn geopenbaarde wil ten regel stellen, volbrengen alles wat Hij beveelt, nalaten alles wat Hij verbiedt, vast gelovende dat al de inzettingen, die Hij ons gebiedt, ons ten goede zijn. Behalve het loon van onze gehoorzaamheid, dat ons onuitsprekelijk gewin zal zijn, is er nog ware eer en genoeg in gehoorzaamheid. Het is werkelijk goed voor ons tegenwoordig welzijn om ootmoedig, kuis en sober te zijn, geduldig en tevreden, hierdoor zijn wij rustig en veilig, is het ons lieflijk, en zijn wij waarlijk groot.
- f. Wij moeten eer geven aan God door bij Zijn naam te zweren vers 20, Hem aldus de eer gevende van Zijn alwetendheid, Zijn vrijmacht, Zijn gerechtigheid, zowel als van Zijn bestaan. Zweer bij Zijn naam, en niet bij de naam van enigerlei schepsel of valse God, telkenmale als een eed tot bevestiging nodig is.
- g. Hem moeten wij aanhangen, vers 20. Hem verkoren hebbende tot onze God, moeten wij trouw en standvastig bij Hem blijven, en Hem nooit verlaten Hem aanhangen als degene, die wij liefhebben en in wie wij ons verlustigen, op wie wij steunen en betrouwen, en van wie wij grote verwachtingen koesteren.

2. Er wordt ons hier onze plicht geleerd jegens onze naaste, vers 19. Gijlieden zult de vreemdeling liefhebben. En indien de vreemdeling, dan nog veel meer onze broeders, als onszelf. Indien de Israëlieten, die zo'n bijzonder volk waren, zo onderscheiden van alle volken, vriendelijk moesten wezen voor vreemdelingen, dan moeten wij dit nog zoveel te meer zijn, wij, die niet binnen zulk een omheining zijn gesloten. Wij moeten tedere belangstelling hebben voor allen, die de menselijke natuur met ons delen, en naar wij gelegenheid hebben, dat is: naar hun nooddrift en ons vermogen, moeten wij goed doen aan allen. Er worden hier twee argumenten aangevoerd om deze plicht bij ons aan te dringen.

- a. Gods algemene voorzienigheid, die zich uitstrekt over alle volken, alle mensen daar zij allen uit een bloede gemaakt zijn. God heeft de vreemdeling lief, vers 18, dat is Hij geeft aan allen het leven, de adem, en alle dingen, zelfs aan hen, die heidenen zijn en vreemdelingen voor het burgerschap Israëls en voor Israëls God. Hij kent volkomen hen van wie wij niets weten. Hij geeft brood en kleding zelfs aan hen, aan wie Hij Zijn woord en Zijn inzettingen niet heeft gegeven. Gods algemene gaven aan het mensdom maken het ons tot plicht alle mensen te eren. Of wel het duidt de bijzondere zorg van Gods voorzienigheid aan voor vreemdelingen, die in benauwdheid of moeite zijn, waarvoor wij Hem behoren te loven Psalm 146:9, de Heere bewaart de vreemdelingen, en waarin wij Hem behoren na te volgen, Hem moeten dienen, met Hem moeten samenstemmen, ijverig zijnde om ons tot werktuigen te maken van Zijn hand van vriendelijkheid jegens vreemdelingen.
- b. De toestand van beproeving en benauwdheid, waarin de Israëlieten zelf verkeerden, toen zij vreemdelingen waren in Egypte. Zij, die zelf in benauwdheid zijn geweest en barmhartigheid

hebben gevonden bij God, moeten innig medegevoel hebben met hen, die evenzo in benauwdheid verkeren, en bereid zijn hun vriendelijkheid te betonen. In weerwil van het herhaalde gebod, hun gegeven, om vriendelijk te zijn voor vreemdelingen, heeft het volk van de Joden een ingewortelde afkeer gehad van de heidenen, op wie zij met de uiterste verachting neerzagen, waardoor zij hun de genade Gods en het Evangelie van Christus misgunden en dat heeft een algeheel verderf over henzelf gebracht.

3. Ons wordt hier onze plicht geleerd jegens onszelf, vers 16. Besnijdt dan de voorhuid uws harten, dat is: "Werpt van u alle verdorven neigingen, die u verhinderen God te vrezen en lief te hebben. Doodt het vlees met zijn begeerlijkheden. Weg met alle vuiligheid en overvloed van boosheid, die de vrije loop belemmeren van Gods Woord in uw harten. Rust niet in de besnijdenis van het lichaam die slechts het teken was, maar weest besneden van hart, dat de zaak is, die betekend werd." Zie Romeinen 2:29. Christus' gebod gaat nog verder, en verplicht ons niet slechts om de voorhuid des harten af te snijden, die gemakkelijk gemist kan worden, maar de rechterhand af te houwen, en het rechteroog uit te rukken, die ons ergeren, hoe geestelijker de bedeling is, hoe geestelijker wij behoren te wezen, en hoe ijveriger wij moeten zijn om de zonde te doden. En verhardt uw nek niet meer, zoals zij tot nu toe gedaan hebben, Hoofdstuk 9:24. Zijt niet langer weerspanning tegen Goddelijke geboden en tuchtigingen, maar bereid om voor beide eenswillend te zijn met God. De besnijdenis des harten maakt ons bereid om te buigen voor God en Zijn juk op ons te nemen.

II. Wij worden hier zeer aandoenlijk bewogen tot onze plicht. Laat slechts het verstand ons regeren, dan zal de Godsdienst niet achterblijven.

1. Denkt aan de grootheid en heerlijkheid van God, en vreest Hem deswege, dient en gehoorzaamt Hem uit dat beginsel. Wat is het dat, naar men denkt, de mens groot maakt? Wat anders dan grote eer, macht en bezittingen? Bedenkt dan hoe groot de Heere onze God is en hoe grotelijks te vrezen.

a. Hij heeft grote eer, een naam boven alle naam. Hij is een God der goden en een Heere van de heren, vers 17. Engelen worden goden genoemd, ook magistraten, en de heidenen hadden vele goden en vele heren, de schepselen hunner eigen verbeelding, maar God is oneindig ver verheven boven al deze naamgoden. Hoe ongerijmd zou het in hen wezen om andere goden te dienen, als de God, aan wie zij trouw hadden gezworen, de God van de goden is!

b. Hij heeft grote macht. Hij is die machtige en vreeslijke God, vers 17, die geen aangezicht aanneemt. Hij heeft de macht van een overwinnaar, en zo is Hij vreeslijk voor hen, die Hem weerstaan en tegen Hem rebelleren. Hij heeft de macht van een rechter en zo is Hij rechtvaardig voor allen, die zich op Hem beroepen of voor Hem verschijnen. En het is evenzeer de grootheid en eer van een rechter om onpartijdig te zijn in zijn oordeel, zonder aanzien des persoons of geschenken te nemen, als het voor een generaal is om vreeslijk te zijn voor de vijand. Onze God is beide.

c. Hij heeft grote bezittingen. Hemel en aarde zijn Zijne, vers 14, en al de heirscharen van beide. Daarom is Hij machtig ons te ondersteunen in Zijn dienst, en de verliezen goed te maken, die wij lijden in het volbrengen van onze plicht jegens Hem. En daarom heeft Hij ons niet nodig, of iets dat wij hebben of kunnen doen, wij zijn verloren zonder Hem, maar Hij is gelukkig zonder ons, waardoor het neerbuigende van Zijn genade waarmee Hij ons en onze dienst aanneemt waarlijk bewonderenswaardig is. Hemel en aarde zijn Zijn bezitting, en toch is des Heeren deel Zijn volk.

2. Aanmerkt de goedheid en genade van God en hebt Hem deswege lief, dient en gehoorzaamt Hem uit dat beginsel. Zijn goedheid is Zijn heerlijkheid, evenzeer als Zijn grootheid.

- a. Hij is goed voor allen. Voor allen, die Hij ongelukkig ziet, zal Hij barmhartig worden bevonden. Hij doet het recht van de wezen en van de weduwen, vers 18. Het is Zijn eer de hulpelozen te helpen, hen te ondersteunen, die hulp nodig hebben en aan wie de mensen geneigd zijn onrecht te doen, of hen tenminste te minachten. Zie Psalm 68:6, 7, 146:7, 9, 6, .
- b. Maar, waarlijk God is Israël goed op zeer bijzondere wijze, en daarom zijn zij onder bijzondere verplichtingen jegens Hem. Hij is uw lof, en Hij is uw God, vers 21. Hebt Hem daarom lief en dient Hem vanwege de betrekking, waarin Hij tot u staat. Hij is uw God, een God in verbond met u, en als zodanig is Hij uw lof, dat is:
- (1). Hij legt eer op u, Hij is de God, in wie gij de gehele dag kunt roemen, dat gij Hem kent en door Hem gekend zijt. Indien Hij uw God is, dan is Hij uw eer.
- (2). Hij verwacht eer van u. Hij is uw lof, dat is: Hij is de God, die gij gehouden en verplicht zijt te loven. Indien Hij geen lof heeft van u, vanwaar zou Hij die dan kunnen verwachten? Hij woont onder de lofzangen Israëls.

Aanmerkt: Ten eerste. Zijn genaderijke verkiezing van Israël, vers 15. Hij heeft lust gehad aan uw vaders, en daarom heeft Hij hun zaad verkoren. Niet dat er iets in hen was om die gunst te verdienen of dat er hen toe heeft aanbevolen maar aldus was het goed in Zijn ogen. Hij wilde goed voor hen wezen, ofschoon Hij hen niet nodig had.

Ten tweede. De grote dingen, die Hij voor Israël gedaan heeft, vers 21, 22. Hij doet hen gedenken aan hetgeen zij niet alleen met hun oren hadden gehoord, en hun vaders hun verteld hebben maar ook aan hetgeen zij met hun ogen hadden gezien, en dat zij aan hun kinderen moeten vertellen, inzonderheid, dat binnen enkele geslachten zeventig zielen (want er waren niet meer toen Jakob afging naar Egypte) vermenigvuldigd zijn zodat zij tot een groot volk werden als de sterren des hemels in menigte. En hoe talrijker zij waren, hoe meer lof en dienst God van hen verwachtte, maar evenals in de oude wereld, bleek het dat, toen zij begonnen zich te vermenigvuldigen, zij zich hebben verdorven.

HOOFDSTUK 11.

1 Daarom zult gij de HEERE, uw God, liefhebben, en gij zult te allen dage onderhouden Zijn bevel, en Zijn inzettingen, en Zijn rechten, en Zijn geboden. 2 En gijlieden zult heden weten, dat ik niet spreek met uw kinderen, die het niet weten, en de onderwijzing des HEEREN, uws Gods, niet gezien hebben. Zijn grootheid, Zijn sterke hand en Zijn uitgestreken arm; 3 Daartoe Zijn tekenen en Zijn daden, die Hij in het midden van Egypte gedaan heeft, aan Farao, de koning van Egypte, en aan zijn ganse land; 4 En wat Hij gedaan heeft aan het heir der Egyptenaren, aan deszelfs paarden en aan deszelfs wagenen; dat Hij de wateren van de Schelfzee boven hun aangezicht deed overzwemmen, als zij ulieden van achteren vervolgden; en de HEERE verdeed hen, tot op dezen dag. 5 En wat Hij ulieden gedaan heeft in de woestijn, totdat gij gekomen zijt aan deze plaats. 6 Daarboven, wat Hij gedaan heeft aan Dathan, en aan Abiram, zonen van Eliab, de zoon van Ruben; hoe de aarde haar mond opendeed, en hen verslond met hun huisgezinnen, en hun tenten, ja, al wat bestond, dat hun aanging, in het midden van gans Israël. 7 Want het zijn uw ogen, die gezien hebben al dit grote werk des HEEREN, dat Hij gedaan heeft. 8 Houdt dan alle geboden, die ik u heden gebiede; opdat gij gesterkt wordt en inkomt, en erft het land, waarheen gij overtrekt, om dat te erven; 9 En opdat gij de dagen verlenget in het land, dat de HEERE uw vaderen gezworen heeft, aan hen en aan hun zaad te geven; een land, vloeiende van melk en honig. 10 Want het land, waar gij naar toe gaat, om dat te erven, is niet als Egypteland, van waar gij uitgegaan zijt, hetwelk gij bezaaidet met uw zaad, en bewaterdet met uw gang, als een kruidhof. 11 Maar het land, waarheen gij overtrekt, om dat te erven, is een land van bergen en van dalen; het drinkt water bij de regen des hemels; 12 Een land, dat de HEERE, uw God, bezorgt; de ogen des HEEREN, uws Gods, zijn gedurig daarop, van het begin des jaars tot het einde des jaars. 13 En het zal geschieden, zo gij naarstiglijk zult horen naar Mijn geboden, die Ik u heden gebiede, om de HEERE, uw God, lief te hebben, en Hem te dienen, met uw ganse hart en met uw ganse ziel; 14 Zo zal Ik de regen uws lands geven te zijner tijd, vroegen regen en spaden regen, opdat gij uw koren, en uw most, en uw olie inzamelt. 15 En Ik zal kruid geven op uw veld voor uw beesten; en gij zult eten en verzadigd worden.

16 Wacht uzelf, dat ulieder hart niet verleid worde, dat gij afwijkt, en andere goden dient, en u voor die buigt; 17 Dat de toorn des HEEREN tegen ulieden ontsteke, en Hij de hemel toesluite, dat er geen regen zij, en het aardrijk zijn gewas niet geve; en gij haastelijk omkomt van het goede land, dat u de HEERE geeft. 18 Legt dan deze mijn woorden in uw hart, en in uw ziel, en bindt ze tot een teken op uw hand, dat zij tot voorhoofdspannelsen zijn tussen uw ogen; 19 En leert die uw kinderen, sprekende daarvan, als gij in uw huis zit, en als gij op de weg gaat, en als gij nederligt, en als gij opstaat; 20 En schrijft ze op de posten van uw huis, en aan uw poorten; 21 Opdat uw dagen, en de dagen uwer kinderen, in het land, dat de HEERE uw vaderen gezworen heeft hun te geven, vermenigvuldigen, gelijk de dagen des hemels op de aarde. 22 Want zo gij naarstiglijk houdt al deze geboden, die ik u gebiede om die te doen, de HEERE, uw God, liefhebbende, wandelende in al Zijn wegen, en Hem aanhangende; 23 Zo zal de HEERE al deze volken voor uw aangezicht uit de bezitting verdrijven, en gij zult erfelijk bezitten groter en machtiger volken, dan gij zijt. 24 Alle plaats, waar uw voetzool op treedt, zal de uwe zijn; van de woestijn en de Libanon, van de rivier, de rivier Frath, tot aan de achterste zee, zal uw landpale zijn. 25 Niemand zal voor uw aangezicht bestaan; de HEERE, uw God, zal uw schrik en uw vreze geven over al het land, waarop gij treden zult, gelijk als Hij tot u gesproken heeft.

26 Ziet, ik stel ulieden heden voor, zegen en vloek: 27 de zegen, wanneer gij horen zult naar de geboden des HEEREN, uws Gods, die ik u heden gebiede; 28 Maar de vloek, zo gij niet horen zult naar de geboden des HEEREN, uws Gods, en afwijkt van de weg, dien ik u heden gebiede, om andere goden na te wandelen, die gij niet gekend hebt. 29 En het zal geschieden, als u de HEERE, uw God, zal hebben ingebracht in het land, waar gij naar toe gaat, om dat te erven; dan zult gij de zegen uitspreken op de berg Gerizim, en de vloek op de berg Ebal. 30 Zijn zij niet aan gene zijde van de Jordaan, achter de weg van de ondergang der zon, in het land der Kanaanieten, die in het vlakke veld wonen, tegenover Gilgal, bij de eikenbossen van More? 31 Want gijlieden zult over de Jordaan gaan, dat gij inkomt om te erven dat land, dat de HEERE, uw God, u geven zal; en gij zult het erfelijk bezitten, en daarin wonen. 32 Neemt dan waar te doen al de inzettingen en de rechten, die ik u heden voorstel.

Met dit hoofdstuk besluit Mozes zijn inleiding tot de herhaling van de inzetten en rechten, die zij moeten houden. Hij herhaalt het algemeen bevel vers 1, en, aan het einde van het vorige hoofdstuk begonnen zijnde de grote dingen te vermelden, die God voor hen gedaan heeft, specificceert hij in dit:

I. Verscheiden van de grote werken, die Hij voor hun ogen gedaan heeft, vers 2-7.

II. Hij stelt hun voor de toekomst leven en dood voor, de zegen en de vloek, al naar zij Gods geboden zullen houden of ze niet zullen houden. Dat zij gewis voorspoedig zullen wezen, indien zij gehoorzaam zijn, gezegend zullen worden met overvloed van alle goed, vers 8-15, en met de overwinning over hun vijanden, en de uitbreiding hunner landpalen, vers 22-25. Maar hun gehoorzaamheid zal een gewis verderf over hen brengen, vers 16, 17.

III. Hij zegt hun welke middelen te gebruiken, om de Wet Gods in gedachtenis te houden, vers 18- 21.

En IV. Besluit met hen plechtig te vermanen om te kiezen tussen de zegen en de vloek, vers 26- 32.

Deuteronomium 11:1-7

God heeft u gesteld als de sterren des hemels in menigte, zo eindigde het vorige hoofdstuk, daarom zult gij de Heere uw God, liefhebben, zo begint dit hoofdstuk. Zij, die door God opgebouwd worden in gezinnen, wier begin klein was, maar wier laatste grotelijks werd vermeerderd, behoren dit als een argument bij henzelf aan te voeren, waarom zij God moeten dienen. Gij zult Zijn bevel onderhouden, dat is: Zijn woord en de inzetten van Zijn eredienst, die hun toevertrouwd waren, en waarvoor zij aansprakelijk waren. Het is een uitdrukking, dikwijls gebruikt met betrekking tot het ambt van de priesters en Levieten, want geheel Israël was een priesterlijk koninkrijk, een heilig volk.

Let op het verband tussen deze twee: Gij zult de Heere liefhebben, en Zijn bevel onderhouden, daar liefde gehoorzaamheid zal werken, en alleen die gehoorzaamheid Hem welbehaaglijk is, die voortvloeit uit een beginsel van liefde, 1 Johannes 5:3. Hij gaat voort met onderscheidene grote en vreeslijke werken Gods te vermelden, die hun ogen hadden gezien, vers 17. Dat deel van zijn rede richt hij tot de ouderen van jaren onder hen, die ook waarschijnlijk het ambt van oudsten bekleedden en zich nu onder zijn onmiddellijk gehoor bevonden. Er waren sommigen onder hen, die zich hun verlossing uit Egypte konden herinneren, allen boven de vijftig jaren oud, en tot hen spreekt hij dit, niet tot de kinderen, die het slechts van horen zeggen wisten, vers 2. Van Gods weldadigheden over ons, toen wij jong waren, moeten wij de gedachtenis en de indrukken behouden als wij oud zijn. Wat onze ogen gezien hebben, inzonderheid in onze jeugd, heeft ons aangedaan, en daarvan moeten wij nog lang een goed gebruik maken. Zij hadden gezien welke schrikkelijke oordelen God gebracht heeft over de vijanden van Israëls vrede.

1. Over. Farao en de Egyptenaren, die hen tot slaven hadden gemaakt. Welk een schoon land werd door de een plaag na de andere verdorven en verwoest, teneinde Israëls bevrijding tot stand te brengen! vers 3. Welk een prachtig leger werd bedolven onder de wateren van de Rode Zee, om te voorkomen dat Israël opnieuw tot slavernij zou worden gebracht! vers 4. Aldus heeft Hij Egypte tot hun losgeld gegeven, Jesaja 43:3. Veeleer zal dat vermaarde koninkrijk verwoest worden, dan dat Israël niet zal worden bevrijd.

2. Over Dathan en Abiram, die hen verstoorden. Gedenkt wat Hij gedaan heeft in de woestijn, door hoeveel noodzakelijke kastijdingen- zoals zij genoemd worden in vers 2 zij er van teruggehouden werden om zich in het verderf te storten. Inzonderheid toen die stoutmoedige Rubenieten het gezag van Mozes tartten, en zich aan het hoofd stelden van een gevaarlijke

rebellie tegen God zelf, die de gehele natie met de ondergang bedreigde, en er ook in geëindigd zou zijn, indien de Goddelijke macht de opstand niet terstond onderdrukt had, door de rebellen revend te begraven, hen, en alles dat in hun bezit was, vers 6. Wat tegen hen was gedaan, werd, hoewel verkeerd uitgelegd door de partij van de misnoegden, Numeri 16:41, in werkelijkheid in liefde tot Israël gedaan. Behouden te worden van het kwaad van de rebellie in het eigen land is een even grote weldaad voor een volk, en legt hen daarom onder even sterke verplichting, als bescherming tegen de invallen van een buitenlandse vijand. Deuteronomium 11:8-17 Hij dringt nog altijd aan op dezelfde zaak alsof hij er niet van kan scheiden voor hij zijn doel bereikt. Indien gij wilt ingaan tot het leven indien gij in Kanaän wilt komen, dat een type is van dat leven, en het zult bevinden een wezenlijk goed land voor u te zijn zo houdt de geboden, houdt al de geboden, die ik u heden gebied, hebt God lief en dient Hem van ganser harte.

I. Omdat dit het middel is om van het beloofde land bezit te krijgen en te behouden.

1. Het was het middel om er bezit van te krijgen, vers 8. Opdat gij gesterkt wordt tot de krijg, en inkomt en het land erft. Zo weinig wisten zij van de ontberingen en de gevaren van de oorlogen in Kanaän, dat hij niet zegt dat zij moeten ingaan en er verve strijden, neen, zij hadden feitelijk niets anders te doen dan in te gaan en het te erven, te bezitten. Hij houdt zich niet op met hun de krijgskunst te leren, hoe zij de boog moeten spannen en het zwaard moeten hanteren, en in de gelederen moeten blijven, ten einde versterkt te wezen en in te gaan om het land in het bezit te nemen neen, maar hij zegt hun Gods geboden te houden, hun Godsdienst hoog te houden, zolang zij daar getrouw aan zijn, zal Hij hun sterkte wezen en hun welslagen verzekeren.

2. Het was het middel om het bezit er van te behouden, vers 9. Opdat gij de dagen verlengt in het land, waar gij het oog op hebt. De zonde strekt om de dagen te verkorten van bijzondere personen, en de dagen te verkorten van de voorspoed eens volks, maar gehoorzaamheid zal strekken tot voortdoring van hun rust.

II. Omdat het land, waar zij heengingen, meer merkbaar afhankelijk was van de zegen des hemels, dan het land van Egypte, vers 10-12. Egypte was een voldoende vruchtbaar land, maar het was geheel vlak en werd bewaterd, niet zoals andere landen door regen, (er is van Egypte gezegd, dat er geen regen over is, Zacharia 14:18,) maar door de overstroming van de Nijl op zekere tijden van het jaar. Om die overstroming nuttig aan te wenden werd veel kunst en arbeid van de landman vereist, zodat men in Egypte evenveel moeite en onkosten had voor een akker als voor een moestuin. En hierdoor waren zij te meer geneigd te denken, dat de kracht hunner handen hun dit vermogen verkregen heeft. Maar Kanaän was een oneffen land, een land van heuvelen en valleien, dat niet alleen een aangename uitzicht bood aan het oog, maar ook groter verscheidenheid van grond opleverde voor de verschillende doeleinden van de landman. Het was een land zonder grote rivieren, behalve de Jordaan, maar het drinkt water bij de regen des hemels. En aldus:

1. Bespaarde het hun zeer veel arbeid. Terwijl de Egyptenaren in het veld tot aan de knieën in de modder stonden, om sloten te graven, ten einde water over het land te brengen, dat anders weldra als de heide in de woestijn zou worden, konden de Israëlieten neerzitten in hun huizen, warm en rustig, en het aan God overlaten om hun land te besproeien met de vroege en de spade regen, die de rivier Gods wordt genoemd, Psalm 65:10, misschien in toespeling op, en minachting van, de rivier van Egypte, waarop die natie zo hoogmoedig was. Hoe beter God door onze uitwendige toestand voorzien heeft in ons gemak en gerief, hoe overvloediger wij moeten zijn in ons dienen van Hem, hoe minder wij te doen hebben voor ons lichaam, hoe meer wij behoren te doen voor God en onze ziel.

2. Zo zei hij hun dan op te zien tot God, die ons goed doet van de hemel, ons regen en vruchtbare tijden geeft, Handelingen 14:17, en beloofd heeft zelf aan Israël te zijn als de dauw, Hosea 14:6. Zegeningen brengen de grootste vertroosting en lieflijkheid met zich, indien wij ze van de hemel zien komen als de onmiddellijke gaven van Gods voorzienigheid. Hoe afhankelijker wij zijn van God, met des te meer blijmoedigheid moeten wij Hem gehoorzamen. Zie hoe Mozes hier het land Kanaän verheerlijkt boven alle andere landen, en wel daarin dat de ogen Gods gedurig daarop zijn, dat is dat zij dit zouden zijn, om te zien dat er niets ontbrak, terwijl zij zich dicht aan God hielden en aan hun plicht, de vruchtbaarheid des lands zal niet zozeer de gelukkige uitwerking zijn van de bodem als wel de onmiddellijke vrucht van de Goddelijke zegen. Dit kan afgeleid worden uit de tegenwoordige toestand van dit land, want men zegt dat het, nu God er van geweken is, zo'n onvruchtbare plek grond is, als er ergens onder de hemel gevonden wordt. Noem het niet Naomi, noem het Mara.

III. Omdat God hen gewis zal zegenen met een overvloed van alle goede dingen, indien zij Hem wilden liefhebben en dienen, vers 13-15. Ik zal de regen uws lands geven te zijner tijd, zodat zij er noch gebrek aan zullen hebben, als de grond hem behoeft, noch er te veel van zullen hebben, maar zij zullen de vroege regen hebben in de zaaitijd, en de spade regen voor de oogsttijd, Amos 4:7. Dit stelde alle zegeningen voor, die God hun op hun tijd zal verlenen, inzonderheid geestelijke vertroosting, die tot hen komen zal als de spade regen en vroege regen des lands, Hosea 6:3. En de aldus bewaterde aarde bracht voort:

1. Vruchten, ten dienste van de mens koren, wijn en olie, Psalm 104:13-15.

2. Gras voor het vee, evenzeer ten dienste van de mens, opdat zij van hen zullen eten en verzadigd worden, vers 15. De Godzaligheid heeft hier de belofte des tegenwoordigen levens, maar de gunst van God zal vreugde in het hart geven, meer dan ter tijd als hun koren en hun most vermenigvuldigd zijn.

IV. Omdat hun afwijken van God naar de afgoden gewis hun verderf zijn zal, vers 16, 17, . Wacht u, dat uw hart niet misleid worde. Allen, die God verlaten om hun genegenheid te stellen op een schepsel of er zich aan te wijden, zullen zich tot hun eigen verderf ellendig bedrogen vinden, en het zal dan hun rampzaligheid verzwaren, dat zij over hen gekomen is omdat zij geen acht hebben gegeven. Een weinig zorg en waakzaamheid zou voorkomen hebben, dat zij door de grote bedrieger misleid werden. Om hen op te wekken om acht te geven, zegt Mozes hun hier duidelijk en onomwonden, dat zo zij afwijken en andere goden dienen:

1. De toorn des Heeren tegen hen zal ontsteken, en wie kent de sterkte van die toorn? 2. Dat de goede dingen hun onthouden zullen worden, de hemel zal de regen terughouden, en dan zal de aarde natuurlijk ook geen vrucht opleveren.

3. Boze dingen zullen over hen komen, zij zullen haastig omkomen van het goede land. En hoe beter het land was, hoe smartelijker het zijn zal om er van om te komen. Het goede van het land zal hen niet beveiligen, als de slechtheid van de inwoners hen rijp heeft gemaakt voor het verderf.

Deuteronomium 11:18-25

I. Hier herhaalt hij de bevelen, die hij hun tot hun leiding en hulp in hun gehoorzaamheid gegeven heeft, en voor de instandhouding van hun Godsdienst onder hen, vers 18-20 hetgeen

ongeveer van gelijke strekking is als hetgeen wij tevoren gehad hebben in hoofdstuk 6:6 en verv. Laat ons allen geleid worden door de drie regelen, hier gegeven.

1. Laat ons hart vervuld zijn van het woord van God. Legt deze woorden in uw hart en in uw ziel. Het hart moet de schatkamer zijn, waarin het woord van God bewaard wordt, om bij alle gelegenheden te worden gebruikt. Wij kunnen geen goede praktijken verwachten in de wandel, tenzij er goede gedachten, goede genegenheid en goede beginselen zijn in het hart.

2. Laat onze ogen gevestigd zijn op het woord van God. Bindt deze woorden tot een teken op uw hand, die altijd onder uw oog is, Jesaja 49:16, en dat zij tot voorhoofdspannels zijn tussen uw ogen, dat gij niet vermijden kunt te zien, laat hen u even gemeenzaam zijn, en laat uw oog er even gedurig op zijn, alsof zij op de posten uwer deuren geschreven waren, zodat gij noch bij uw inkomen noch bij uw uitgaan vermijden kunt ze te zien. Aldus moeten wij Gods rechten voor ons stellen, er steeds het oog op hebben als op de gids op onze weg, en de regel van ons werk, Psalm 119:30, 3. Laat onze tong gebruikt worden voor het woord van God. Laat het het onderwerp zijn van onze gemeenzame gesprekken, waar wij ook zijn, inzonderheid met onze kinderen, aan wie de dienst van God geleerd moet worden als het een nodige, veel nodiger dan de regelen van de welvoeglijkheid, of het beroep, waarvan zij in de wereld moeten leven. Er moet grote zorg en moeite aangewend worden om de kinderen intijds met het woord Gods en de grote dingen van Zijn wet bekend te maken, en hen onder de indruk er van te brengen. Niets zal er zoveel toe bijdragen om de Godsdienst voorspoedig en bestendig te maken in een volk als de goede opvoeding van de kinderen, als het zaad heilig is, dan is dit het behoud van het land.

II. Hij herhaalt de verzekeringen, die hij hun tevoren in de naam van God had gegeven, van voorspoed en welvaart, als zij gehoorzaam zijn.

1. Zij zullen een gelukkige vestiging hebben, vers 21. Hun dagen zullen vermenigvuldigd worden, en als hun dagen vervuld zijn, dan zullen ook de dagen hunner kinderen vele zijn, als de dagen van de hemel, dat is: Kanaän zal hun en hun erfgenamen verzekerd wezen zolang de wereld bestaat, indien zij er zich niet zelf uitwerpen door hun zonde.

2. Hun vijanden zullen de macht niet hebben hen te ontrusten. Zo gij naarstiglijk houdt al deze geboden, vers 22, en uw plicht getrouw volbrengt, zal God niet alleen des landmans arbeid kronen met overvloed van de vruchten van de aarde, maar ook de glorierijke ondernemingen van de krijgslieden zegenen en voorspoedig maken, de overwinning zal uw wapenen vergezellen, God zal deze volken uitdrijven en u hun land doen erven, vers 23, 24. Hun grondgebied zal uitgebreid worden tot de volle uitgestrektheid van de belofte, Genesis 15:18, en al hun naburen zullen ontzag voor hen hebben, vers 25. Niets draagt er zoveel toe bij om een volk aanzien te geven naar buiten, het van waarde te maken voor zijn vrienden en geducht voor zijn vijanden, als de Godsdienst, heersende over hun hart en besturende hun daden, want wie kan wezen tegen hen, voor wie God is? En Hij is gewis voor hen, die in oprechtheid voor Hem zijn. Spreuken 14:34.

Deuteronomium 11:26-32

Hier besluit Mozes zijn algemene vermaning tot gehoorzaamheid, zijn wijze van spreken is zeer aandoenlijk, en men zou denken dat zij er door aangespoord zouden zijn, om zich voor altijd aan God te verbinden, en dat er een onuitwisbare indruk van bij hen zou achterblijven.

I. Hij vat al zijn argumenten voor gehoorzaamheid samen in twee woorden: zegen en vloek, vers 26, dat is: beloning en straf, zoals zij staan in de beloften en bedreigingen, die de grote bevestiging zijn van de wet, hoop aangrijpende en vrees, de twee handvatsels van de ziel waaraan zij gegrepen en vastgehouden wordt. Deze twee: zegen en vloek, stelt hij hun voor, dat is:

1. Hij verklaart ze, opdat zij ze zouden kennen, hij noemt de bijzonderheden, vervat beide in de zegen en de vloek, opdat zij des te duidelijker zouden zien, hoe begeerlijk de zegen en hoe ontzettend de vloek is.

2. Hij bevestigde ze, opdat zij eraan zouden geloven, hij maakte het hun duidelijk door de bewijzen, die hij hun gaf van zijn opdracht, dat de zegen geen ijdele belofte en de vloek geen ijdele bedreiging is, maar dat beide wezenlijke aankondigingen zijn van Godsvoornemens met hen.

3. Hij zegt hun tussen deze twee te kiezen welke zij begeren. Zo open en eerlijk handelt hij met hen, en zo ver is het van hem de ogen van deze mannen uit te graven, wat hem ten laste was gelegd, Numeri 16:14. Aan hen en aan ons wordt duidelijk gezegd op welke termen wij staan bij de almachtige God.

a. Indien wij gehoorzaam zijn aan Zijn wetten, kunnen wij zeker zijn van de zegen, vers 27. Maar:

b. Indien wij ongehoorzaam zijn, kunnen wij even zeker wezen van de vloek, vers 28. Zegt de rechtvaardige, (want God heeft het gezegd, en geheel de wereld kan dit niet herroepen of tegenspreken) dat het hem wel gaan zal, maar wee de goddeloze, het zal hem kwalijk gaan.

II. Hij beveelt dat er een plechtige afkondiging zal gedaan worden van de zegen en de vloek, die hij hun voorgesteld had, op twee bergen, Gerizim en Ebal, vers 29, 30. Meer bijzondere aanwijzingen voor deze plechtigheid hebben wij in hoofdstuk 27:11 en verv. en een bericht van de volbrenging er van in Jozua 8:33 en vervolg. Het moest geschieden, en het is ook geschied, terstond na hun komst in Kanaän, opdat zij bij het in bezitneming van het land zouden weten op welke voorwaarden zij het zouden houden. De plaats, waar dit moest geschieden, wordt nauwkeurig beschreven door Mozes, hoewel hij haar nooit gezien had, hetgeen een omstandigheid is onder velen, waaruit blijkt dat hij zijn instructies van God had. Zij wordt gezegd te zijn nabij de eikenbossen van More, die een van de eerste plaatsen was waar Abraham gekomen is in Kanaän, zodat God, door hen daarheen te zenden om de zegen en de vloek te horen, hen herinnerde aan de belofte, die Hij aan Abraham aan diezelfde plaats gedaan heeft, Genesis 12: 6, 7. De vermelding hiervan dient:

1. Tot aanmoediging van hun geloof in de belofte van God, dat zij weldra meesters zouden zijn van Kanaän. Doet het, zegt Mozes, aan gene zijde van de Jordaan, vers 30, want gij kunt er zeker van zijn, dat gijlieden over de Jordaan zult gaan, vers 31. De inzetten van deze dienst, die in Kanaän gedaan moet worden, was hun een verzekering, dat zij er ingebracht zullen worden om het te erven, een teken, zoals dat, hetwelk God aan Mozes heeft gegeven, Exodus 3:12, Gijlieden zult God dienen op deze berg. En:

2. Het was een aansporing voor hen om gehoorzaam te zijn, opdat zij aan die vloek ontkomen en die zegen verkrijgen, waarvan zij, behalve hetgeen zij reeds gehoord hadden, weldra als oor-en ooggetuigen de plechtige afkondiging zullen bijwonen, vers 32. Neemt dan waar te doen al de inzetten en de rechten, opdat gij in die plechtigheid niet getuigen zult zijn tegen uzelf.

HOOFDSTUK 12.

1 Dit zijn de inzettingen en de rechten, die gijlieden zult waarnemen om te doen, in dat land, hetwelk u de HEERE, uwer vaderen God, gegeven heeft, om het te erven; al de dagen, die gijlieden op de aardbodem leeft. 2 Gij zult ganselijk vernielen al de plaatsen, alwaar de volken, die gij zult erven, hun goden gediend hebben; op de hoge bergen, en op de heuvelen, en onder allen groenen boom. 3 En gij zult hun altaren afwerpen, en hun opgerichte beelden verbreken, en hun bossen met vuur verbranden, en de gesneden beelden hunner goden nederhouwen; en gij zult hun naam te niet doen uit diezelfde plaats. 4 Gij zult de HEERE, uw God, also niet doen! 5 Maar naar de plaats, die de HEERE, uw God, uit al uw stammen verkiezen zal, om Zijn Naam aldaar te zetten, naar Zijn woning zult gijlieden vragen, en daarheen zult gij komen; 6 En daarheen zult gijlieden brengen uw brandofferen, en uw slachtofferen, en uw tienden, en het hefoffer uwer hand, en uw geloften, en uw vrijwillige offeren, en de eerstgeboorten uwer runderen en uwer schapen. 7 En aldaar zult gijlieden voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, eten en vrolijk zijn, gijlieden en uw huizen, over alles, waaraan gij uw hand geslagen hebt, waarin u de HEERE, uw God, gezegend heeft. 8 Gij zult niet doen naar alles, wat wij hier heden doen, een ieder al wat in zijn ogen recht is. 9 Want gij zijt tot nu toe niet gekomen in de rust en in de erfenis, die de HEERE, uw God, u geven zal. 10 Maar gij zult over de Jordaan gaan, en wonen in het land, dat u de HEERE, uw God, zal doen erven; en Hij zal u rust geven van al uw vijanden rondom, en gij zult zeker wonen.

11 Dan zal er een plaats zijn, die de HEERE, uw God, verkiezen zal, om Zijn Naam aldaar te doen wonen; daarheen zult gij brengen alles, wat ik u gebiede: uw brandofferen, en uw slachtofferen, uw tienden, en het hefoffer uwer hand, en alle keur uwer geloften, die gij de HEERE beloven zult. 12 En gij zult vrolijk zijn voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, gijlieden, en uw zonen, en uw dochteren, en uw dienstknechten, en uw dienstmaagden, en de Leviet, die in uw poorten is; want hij heeft geen deel noch erve met ulieden. 13 Wacht u, dat gij uw brandofferen niet offert in alle plaats, die gij zien zult. 14 Maar in de plaats, die de HEERE in een uwer stammen zal verkiezen, daar zult gij uw brandofferen offeren, en daar zult gij doen al wat ik u gebiede. 15 Doch naar allen lust uwer ziel zult gij slachten en vlees eten, naar de zegen des HEEREN, uws Gods, dien Hij u geeft, in al uw poorten; de onreine en de reine zal daarvan eten, als van een ree, en als van een hert. 16 Alleenlijk het bloed zult gijlieden niet eten; gij zult het op de aarde uitgieten als water. 17 Gij zult in uw poorten niet mogen eten de tienden van uw koren, en van uw most, en van uw olie, noch de eerstgeboorten van uw runderen en van uw schapen, noch enige uwer geloften, die gij zult hebben beloofd, noch uw vrijwillige offeren, noch het hefoffer uwer hand. 18 Maar gij zult dat eten voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, in de plaats, die de HEERE, uw God, verkiezen zal, gij, en uw zoon, en uw dochter, en uw dienstknecht, en uw dienstmaagd, en de Leviet, die in uw poorten is; en gij zult vrolijk zijn voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, over alles, waaraan gij uw handen geslagen hebt. 19 Wacht u, dat gij de Leviet niet verlaat, al uw dagen in uw land. 20 Wanneer de HEERE, uw God, uw landpale zal verwijld hebben, gelijk als Hij tot u gesproken heeft, en gij zeggen zult: Ik zal vlees eten; dewijl uw ziel lust heeft vlees te eten, zo zult gij vlees eten, naar allen lust uwer ziel. 21 Zo de plaats, die de HEERE, uw God, verkiezen zal, om Zijn Naam aldaar te zetten, verre van u zal zijn, zo zult gij slachten van uw runderen en van uw schapen, die de HEERE u gegeven heeft, gelijk als ik u geboden heb; en gij zult eten in uw poorten, naar allen lust uwer ziel. 22 Doch gelijk als een ree en een hert gegeten wordt, also zult gij dat eten; de onreine en de reine zullen het te zamen eten. 23 Alleen houdt vast, dat gij het bloed niet eet; want het bloed is de ziel; daarom zult gij de ziel met het vlees niet eten; 24 Gij zult dat niet eten; op de aarde zult gij het uitgieten als water; 25 Gij zult dat niet eten; opdat het u, en uw kinderen na u, welga, als gij zult gedaan hebben, wat recht is in de ogen des HEEREN. 26 Doch uw heilige dingen, die gij hebben zult, en uw geloften zult gij opnemen, en komen tot de plaats, die de HEERE verkiezen zal; 27 En gij zult uw brandofferen, het vlees en het bloed, bereiden op het altaar des HEEREN, uws Gods; en het bloed uwer slachtofferen zal op het altaar des HEEREN, uws Gods, worden uitgegoten; maar het vlees zult gij eten.

28 Neemt waar, en hoort al deze woorden, die ik u gebiede, opdat het u, en uw kinderen na u, welga tot in eeuwigheid, als gij zult gedaan hebben wat goed en recht is in de ogen des HEEREN, uws Gods. 29 Wanneer de HEERE, uw God, voor uw aangezicht zal hebben uitgeroeid de volken, naar dewelke gij heengaat, om die erfelijk te bezitten; en gij die erfelijk zult bezitten, en in hun land wonen; 30 Wacht u, dat gij niet verstrikt wordt achter hen, nadat zij voor uw aangezicht zullen verdelgd zijn; en dat gij niet vraagt naar hun goden, zeggende: Gelijk als deze volken hun goden gediend hebben, also

zal ik ook doen. 31 Gij zult also niet doen de HEERE, uw God; want al wat de HEERE een gruwel is, dat Hij haat, hebben zij hun goden gedaan; want zij hebben ook hun zonen en hun dochteren met vuur verbrand voor hun goden. 32 Al dit woord, hetwelk ik ulieden gebiede, zult gij waarnemen om te doen; gij zult daar niet toedoen, en daarvan niet afdoen.

In dit hoofdstuk komt Mozes tot de bijzondere inzettingen, die hij aan Israël heeft over te geven, en hij begint met die, welke betrekking hebben op de aanbidding Gods, inzonderheid die, welke het tweede gebod verklaren, waaromtrent God zeer bijzonder ijvert.

I. Zij moeten alle overblijfselen van afgoderij volkomen vernietigen, vers 1-3.

II. Zij moeten zich aan de tabernakel houden, vers 4, 5, Het eerste voorschrift diende om alle valse aanbidding te voorkomen het laatste om de aanbidding door God ingesteld, in stand te houden. Door deze laatste wet wordt hun geboden:

1. Al hun offeranden op het altaar Gods te brengen, en al hun heilige dingen naar de plaats, die Hij zou verkiezen, vers 6, 7, 11, 12, 14, 18, 26-28.

2. Wordt hun verboden in het algemeen, te doen zoals zij nu in de woestijn deden, vers 8-11. En zoals de Kanaänieten gedaan hadden, vers 29-32. En in het bijzonder om de heilige dingen in hun huizen te eten, vers 13, 17, 18. Of de aangestelde bedienaren van de Godsdienst te verlaten, vers 19.

3. Het is hun veroorloofd vlees als gewoon voedsel te eten in hun huizen, mits zij het bloed niet eten, vers 15, 16. En wederom in vers 20-26.

Deuteronomium 12:1-4

Van de grote oorspronkelijke waarheden, dat er een God is, en dat er slechts een God is, ontstaan de grote-fundamentele wetten dat God aangebeden moet worden, en Hij alleen en dat wij dus geen andere god voor Zijn aangezicht moeten hebben. Dit is het eerste gebod, en het tweede is als een wacht of heg er om heen. Om een afval naar valse goden te voorkomen, wordt ons verboden de ware God op dezelfde wijze te aanbidden, als waarop de valse goden aangebeden worden, en wordt ons bevolen om de ingestelde inzettingen van de aanbidding waar te nemen, ten einde bij het rechte voorwerp van de aanbidding te blijven. Om die reden is Mozes zeer uitvoerig in zijn verklaring van het tweede gebod. Wat in dit en de vier volgende hoofdstukken vervat is, heeft daar meestal betrekking op. Dit zijn de inzettingen en rechten, die zij moeten waarnemen om te doen, vers 1.

1. In de dagen van hun rust en voorspoed als zij meesters zullen zijn van Kanaän. Wij moeten niet denken dat onze Godsdienst alleen ingesteld is om ons werk te wezen in de jaren van onze dienstbaarheid, ons onderhoud en vermaak in de plaatsen van onze eenzaamheid, en onze vertroosting in tijden van beproeving, neen, als wij er toe komen een goed land te bezitten, dan moeten wij in Kanaän de aanbidding Gods in stand houden, zowel als in de woestijn, als wij volwassen zijn, zowel als toen wij kinderen waren, als wij veel zaken omhanden hebben, zowel als wanneer wij niets te doen hebben.

2. Al de dagen, zolang als gijlieden op de aardbodem leeft. Zolang wij hier in onze staat van beproeving zijn, moeten wij in onze gehoorzaamheid volharden tot aan het einde, nooit aflatende van onze plicht of vertragen in weldoen.

1. Nu wordt hun hier geboden al de dingen te vernietigen, waarmee de Kanaänieten hun afgoden gediend hebben, vers 2, 3. Hier wordt geen melding gemaakt van afgodstempels, hetgeen de mening ondersteunt van sommigen dat de tabernakel, die Mozes opgericht heeft in de woestijn, de eerste woonstede was die ooit voor Godsdienstige doeleinden werd gebruikt, en dat daaraan de tempels hun oorsprong ontleend hebben. Maar de plaatsen, die daarvoor gebruikt werden en nu geslecht moesten worden, waren besloten velden, op bergen en heuvelen (alsof de hoogte van de grond bevorderlijk kon zijn aan het opgaan van hun gebeden) en onder groene bomen, hetzij omdat de lommer er van aangenaam was, of omdat het duistere en sombere er van tot plechtig ontzag stemde. Al wat het hart rustig en kalm kon maken en tot eerbied kon stemmen, werd geacht bevorderlijk te zijn aan vroomheid. De plechtige schaduw en stilte van een bos worden nog bewonderd en bemind door hen, die van een nadenkend gemoed zijn. Maar het voordeel, dat die afgezonderde plekken aan de heidenen gaf bij de aanbidding hunner afgoden bestond hierin, dat zij een verberging waren voor die werken van de duisternis, die het licht niet konden verdragen, en daarom moesten zij alle vernietigd worden met de altaren en de opgerichte beelden en de gesneden beelden, die door de inboorlingen werden gebruikt in de aanbidding van hun goden, zodat zelfs hun naam in vergetelheid zou geraken, niet slechts niet met eerbied zou herdacht worden, maar in het geheel niet.

Zij moeten dus te rade gaan:

a. Met de roem van hun land, laat er nooit van dit heilige land gezegd worden, dat het aldus verontreinigd werd, maar laat al deze mesthopen weggevaagd worden, als dingen, die zij zich schamen.

b. De veiligheid van hun Godsdienst, laat er geen van overblijven, opdat onheilige, onnadenkende mensen, inzonderheid in ontaarde tijden, er geen gebruik van zullen maken in de dienst van de God Israëls. Laat deze pesthuizen afgebroken worden, als dingen waarvoor zij bevreesd waren. Hij begint de inzettingen, die op de Goddelijke eredienst betrekking hebben, hiermede omdat er eerst afschuw moet wezen voor hetgeen kwaad is, voor er een standvastig aankleven kan zijn aan hetgeen goed is, Romeinen 12:9. Het koninkrijk Gods moet opgericht worden, zowel in personen als in plaatsen, op de puinhopen van het rijk des duivels, want zij kunnen niet tezamen bestaan, er kan geen gemeenschap zijn tussen Christus en Belial.

2. Hun wordt bevolen de gebruiken en plechtigheden van afgodendienaars niet over te brengen in de aanbidding van God, neen, zelfs niet onder schijn van haar te sieren en te verbeteren, vers 4. Gij zult de Heere uw God alzo niet doen, dat is: Gij moet niet denken Hem eer te doen door op bergen en heuvelen te offeren, pilaarbeelden op te richten, bossen te planten, en beelden op te richten, neen, gij moet niet toegeven aan een weelderige verbeelding in uw aanbidding, noch denken dat hetgeen die verbeelding streelt Gode zal behagen. Hij is boven alle goden, en wil niet aangebeden zijn zoals andere goden het zijn.

Deuteronomium 12:5-32

Er is (voor zoveel ik mij herinner) in geheel de wet van Mozes geen gebod, dat hun met zoveel nadruk en zo herhaaldelijk ingeprent wordt als dit, hetwelk hen allen verplichtte om hun offers te brengen naar het een altaar dat in de voorhof van de tabernakel was opgericht, en aldaar al de plechtigheden van de Godsdienst te verrichten, want ten opzichte van de zedelijke diensten mochten de mensen toen, evenals nu, overal bidden, zoals zij dan ook in hun synagogen gedaan hebben. Het gebod om dit te doen en het verbod van het tegendeel wordt hier telkens en nogmaals herhaald, zoals wij kinderen leren, en toch zijn wij er zeker van, dat er in de Schrift geen ijdele herhaling is, maar al die aandrang wordt gebruikt:

1. Vanwege de sterke neiging tot afgoderij en bijgeloof, die er in het hart des volks was, en het gevaar van verleid te worden door de vele verzoeken, waardoor zij omringd waren.

2. Vanwege het grote nut, dat het waarnemen van dit gebod voor hen zijn zou, beide om te voorkomen dat er verdorven zeden en gewoonten in hun eredienst zouden ingevoerd worden, en om eenheid en broederlijke liefde onder hen te bevorderen en te bewaren, daar zij, allen in een plaats samenkomende, een van zin en een van hart zullen blijven.

3. Vanwege de betekenis van deze instelling. Zij moeten zich aan een plaats houden, ten teken van hun geloof in deze twee grote waarheden welke wij samengevoegd vinden in 1 Timotheus 2:5, dat er is een God, en een Middelaar Gods en van de mensen. Het diende niet alleen om het denkbeeld vast te houden van de eenheid van de Godheid, maar het was ook een aanduiding voor hen van de enige weg om tot God te naderen en gemeenschap met Hem te hebben in en door de Messias. Laat ons nu die last, zo gewichtig en rijk van inhoud, onder geschikte hoofden brengen.

I. Er wordt hier beloofd, dat God, als zij in Kanaän gevestigd zullen zijn, en Hij hun rust zal gegeven hebben van al hun vijanden rondom, en zij zeker zullen wonen, een plaats zal verkiezen, die Hij tot het middelpunt hunner eenheid zal stellen, en waar zij al hun offeranden zullen moeten brengen, vers 10, 11.

Merk op:

1. Dat, als zij aan een plaats gebonden moeten zijn, zij er niet in onzekerheid over gelaten zullen worden, maar stellig zullen weten waar die plaats is. Indien Christus bedoeld had om onder het Evangelie zodanig een plaats als zetel van macht te stellen zoals die waar Rome aanspraak op maakt, dan zouden wij hieromtrent niet zo ontbloot gelaten zijn van onderricht, als wij zijn, betreffende die bestemde plaats.

2. God laat het hun niet over om die plaats te kiezen, opdat er geen twist om zou ontstaan onder de stammen, die ieder voor hun eigen wereldlijk belang gestreden zouden hebben, om haar bij zich te zien, maar Hij behoudt zich de keus er van voor, gelijk ook de aanwijzing van de Verlosser en de inzet van de sacramenten.

3. Hij wijst thans de plaats niet aan, zoals Hij de bergen Gerizim en Ebal heeft aangewezen voor het uitspreken van de zegen en de vloek, Hoofdstuk 11:29, maar behoudt zich voor dit later te doen, opdat zij alzo nog verdere instructies van de hemel zullen verwachten en een leiding door God, nadat Mozes weggenomen zal zijn. De plaats, die God zal verkiezen, wordt gezegd de plaats te zijn, waar Hij Zijn naam zal stellen, dat is: die Hij de Zijne zal noemen waar Zijn eer zal wonen, waar Hij zich aan Zijn volk zal openbaren, en zich bekend zal maken, zoals de mensen doen door hun namen, en waar Zijn naam beide geloofd en aangeroepen zal worden. Zij zal Zijn woning zijn, waar Hij, als Koning van Israël, Zijn hof zal houden, en gevonden zal worden van allen die Hem eerbiedig zoeken. De ark was het teken van Gods tegenwoordigheid, en waar die gesteld werd, daar stelde God Zijn naam en dat was Zijn woning, zij bevatte de tafelen van de wet, want niemand moet verwachten gunsten van Gods hand te ontvangen, dan zij, die bereid zijn de wet uit Zijn mond te ontvangen. De plaats, die God het eerst verkoos om er de ark te doen wonen, was Silo, en nadat die plaats deze eer verkondigd had, vinden wij de ark te Kirjathjearim en in andere plaatsen, maar eindelijk werd zij in Davids tijd vastgesteld te Jeruzalem, en betreffende Salomo's tempel had God meer uitdrukkelijk dan van enige andere plaats gezegd: Ik heb Mij deze plaats verloren tot een offerhuis, 2 Kronieken 7:12. Vergelijk 2 Kronieken 6:5. Thans

onder het evangelie, hebben wij geen tempel, die het goud heiligt, geen altaar, dat de gave heiligt, maar alleen Christus, en wat betreft de plaatsen van de aanbidding, de profeten hebben voorzeggd, dat aan alle plaats het geestelijk reukwerk toegebracht zal worden Maleachi 1:11. En onze Heiland heeft verklaard dat diegenen aangenomen zullen worden als ware aanbidders, die God in geest en waarheid aanbidden, zonder dat hetzij deze berg of Jeruzalem, daarbij in aanmerking komt, Johannes 4:21.

II. Er wordt hun geboden al hun brandoffers en slachtoffers te brengen naar de plaats, die God verkiezen zal, vers 6. En wederom, vers 11, daarhenen zult gij brengen alles wat Ik u gebied, en vers 14, daar zult gij uw brandoffers offeren, en vers 27, het vlees en het bloed zult gij bereiden op het altaar des Heeren, uws Gods. En hoewel zij van hun dankoffers, die hier hun slachtoffers genoemd worden, het vlees moeten eten, moest toch het bloed op het altaar worden uitgestort. Hierin werd hen geleerd dat brandoffers en slachtoffers niet om henzelf door God begeerd of aangenomen werden, noch om enigerlei innerlijke waarde er van als natuurlijke uitdrukkingen van hulde en aanbidding, maar dat zij hun kracht zuiver en alleen aan het altaar ontleenden, waarop zij geofferd werden, daar het een type was van Christus, terwijl gebeden en lofzeggingen, daar die veel meer noodzakelijk en kostelijk waren, iedere dag door het volk van God, aan alle plaatsen, waar zij zich bevonden geofferd werden. Een Godvruchtig Israëliet kon God eren, gemeenschap met Hem onderhouden, en genade van Hem verkrijgen, al had hij misschien maandenlang geen gelegenheid om een offer op Zijn altaar te brengen. Maar dit betekent de verplichting voor ons, Christenen, om al onze geestelijke offeranden aan God op te offeren in de naam van Jezus Christus, slechts op aanneming hopende door Zijn middelaarschap, 1 Petrus 2:5.

III. Hun wordt geboden een feestmaal te houden van hun heilige dingen voor het aangezicht des Heeren en met heilige vreugde. Zij moeten niet alleen de offeranden op het altaar brengen, die aan God geofferd moesten worden, maar zij moeten naar de plaats des altaars ook al die dingen brengen, die hun door de wet bevolen waren te eten en te drinken tot eer van God, ten teken van gemeenschap met Hem, vers 6. Hun tienden, hefoffers hunner hand, dat is: hun eerstelingen, hun geloften en hun vrijwillige offeren, al die dingen, welke op Godsdienstige wijze gebruikt moesten worden, hetzij door henzelf of door de priesters en de Levieten, moeten gebracht worden naar de plaats, die God zal verkiezen, zoals alle inkomsten van de kroon, uit alle delen des koninkrijks naar de schatkist gebracht worden. En aldaar zult gijlieden voor het aangezicht des Heeren, uws Gods, eten en vrolijk zijn, vers 7. En wederom, vers 12, gijlieden zult vrolijk zijn voor het aangezicht des Heeren, uws Gods, gijlieden en uw zonen en uw dochters. Merk hier op:

1. Dat hetgeen wij doen in de dienst van God en tot Zijn eer, tot ons eigen voordeel en welzijn strekt, indien wij het niet door onze zonde beletten. Zij, die aan God offeren, zijn welkom om voor Zijn aangezicht te eten, een feestmaal te houden van hun offers, Hij houdt avondmaal met ons, en wij met Hem, Openbaring 3:20. Als wij God verheerlijken, stichten wij onszelf, beschaven en ontwikkelen wij ons door Gods genade door de toeneming van onze kennis en ons geloof, de opwekking van Godvruchtige neigingen, en de bevestiging van goede gewoonten en besluiten, en aldus wordt de ziel gevoed.

2. Dat dit werk voor God met heilige vreugde gedaan moet worden. Zij zullen eten en vrolijk zijn, vers 7. En wederom in vers 12 en vers 18.

a. Terwijl zij nu voor het aangezicht des Heeren waren, moesten zij vrolijk zijn, vers 12. Het is de wil van God, dat wij Hem dienen met blijdschap, niemand heeft Hem meer mishaaagd dan zij, die Zijn altaar bedekten met tranen, Maleachi 2:13. Zie welk een goede Meester wij

dienen, die het ons ten plicht stelt te zingen bij ons werk. Zelfs de kinderen en de dienstknechten en dienstmaagden moeten met hen vrolijk zijn voor Gods aangezicht, opdat de Godsdienst oefeningen hun een genoegen, en geen verdrietige taak zal zijn.

b. Zij moeten het aangenaam gevoel meedragen van het genot, dat zij gesmaakt hebben in gemeenschap met God, zij moeten vrolijk zijn over alles waaraan zij hun hand geslagen hebben, vers 7. Zij moeten iets van de vertroosting, die zij gesmaakt hebben in het werk van de Godsdienst, meedragen en er van genieten onder hun gewone bezigheden, en aldus versterkt zijnde in hun ziel, moeten zij alles wat zij doen van harte en blijmoedig doen. En deze heilige, Godvruchtige blijdschap in God en Zijn goedheid zal het beste voorbehoedmiddel wezen tegen de zonde en de strik van ijdele en vleselijke vrolijkheid, en tegen de droefheid van de wereld.

IV. Hun wordt bevolen vriendelijk te zijn voor de Levieten. Zullen zij met vrolijkheid een feestmaal gaan houden, dan moeten de Levieten met hen aanzitten, en zich met hen verblijden, vers 12, en wederom in vers 18, en een algemene waarschuwing in vers 19. Wacht u dat gij de Leviet niet verlaat al uw dagen. Er waren Levieten, die het altaar dienden als hulp van de priesters, en deze moesten niet verlaten worden, dat is: bij de dienst door hen verricht, moeten zij altijd blijven, geen ander altaar moet opgericht worden, dan dat hetwelk door God geboden was, want dat zou wezen de Levieten te verlaten. Maar dit schijnt hier gesproken van de Levieten, die verspreid waren in het land om het volk te onderwijzen in de wet van God en hen bij te staan in hun oefeningen van de Godsvrucht, want het is de Leviet, die in uw poorten is, welke zij in eer moeten houden. Het is een grote zegen om Levieten onder ons te hebben in onze poorten, opdat wij de wet uit hun mond zullen horen, en opdat zij ons bij feestmaaltijden beteugelen, indien wij ons aan overdaad zouden willen schuldig maken.

En het is de plicht van de gemeente vriendelijk te zijn voor haar leraren, die haar onderwijzen en een goed voorbeeld geven. Zolang wij leven, zullen wij hun hulp nodig hebben totdat wij komen in de wereld waar de inzettingen opgehouden hebben, en daarom moeten wij zolang als wij leven de Levieten niet verlaten. De reden, hiervoor gegeven is: want de Leviet heeft geen deel noch erve met ulieden, vers 12, zodat hij niet rijk kan worden door landbouw of koophandel, laat hem daarom delen in de gerieflijkheden van uw rijkdom. Zij moeten de Levieten hun tienden en offeranden geven, die vastgesteld zijn door de wet, omdat zij geen andere middelen van bestaan hadden.

V. Hun wordt veroorloofd gewoon vlees te eten maar niet het vlees hunner offeranden in hun eigen huizen, waar zij ook zouden wonen. Wat op de een of andere wijze Gode gewijd was, moeten zij niet tehuis eten, vers 13, 17, maar hetgeen niet aldus gewijd was, mogen zij slachten en eten naar hun welgevallen, vers 15. En dit verlot wordt herhaald in vers 20-22. Zolang zij in de woestijn waren, schijnen zij geen vlees gegeten te hebben dan van de beesten die tot offers dienden, behalve van die welke aan de deur van de tent van de samenkomst geslacht waren, en waarvan een deel aan God werd aangeboden ten dankoffer, Leviticus 17:3, 4. Maar toen zij naar Kanaän kwamen, waar zij op grote afstand van de tabernakel moesten wonen, mochten zij voor hun eigen gebruik naar hun welgevallen slachten van hun schapen en runderen, zonder een deel ervan naar het altaar te brengen. Dit verlot is zeer stellig en nadrukkelijk, en herhaald, opdat Satan geen aanleiding zou nemen uit de wet, die hun verbood het vlees van hun offers in hun eigen huizen te eten, om hun harde gedachten omtrent God in te blazen, zoals hij dit onze eerste ouders gedaan heeft, alsof God hun het genot niet gunde van wat Hij hun gegeven had, en daarom: naar alle lust uwer ziel zult gij slachten en vlees eten.

Er is een natuurlijke, geregelde lust, die het geoorloofd is met soberheid en matigheid te bevredigen, geen al te groot genoegen vindende in die bevrediging, noch ontrust zijnde als er

eens niet aan voldaan kan worden. De onreinen, die niet van de heilige dingen mochten eten, mochten toch wel van hetzelfde soort van vlees eten, als het slechts tot gewoon voedsel diende. Het verschil tussen reine en onreine personen was onaantastbaar en bedoeld om de eer in stand te houden van hun heilige feestmaaltijden, en moest dus niet gelden voor hun gewone maaltijden. Aan dit verlot is een dubbele beperking verbonden.

1. Zij moeten eten naar de zegen, die God hun gaf, vers 15. Het is niet alleen onze wijsheid, maar onze plicht om naar ons inkomen te leven, en niet boven ons vermogen. Gelijk het van de een kant onrecht is om op te leggen wat uitgegeven moest worden, zo is het nog veel meer onrecht om meer uit te geven dan wij hebben, want wat het onze niet is, moet wel van iemand anders zijn, die dus hierdoor beroofd of benadeeld wordt. En dit, zeg ik, is nog veel meer onrecht, omdat het gemakkelijker is later uit te delen wat onrechtmatig opgelegd werd, en aldus enigermate het onrecht te herstellen, dan om aan vrouw en kinderen en schuldeisers terug te betalen wat onrechtmatig werd uitgegeven. Laat tussen deze twee uitersten de wijsheid een middenweg vinden, en laat dan waakzaamheid en vastberadenheid op die middenweg blijven.

2. Zij moeten geen bloed eten, vers 16 en wederom, vers 23, alleen houdt vast, dat gij het bloed niet eet, vers 24, gij zult dat niet eten en vers 25, gij zult dat niet eten, opdat het u welga. Als zij het bloed niet naar het altaar konden brengen, om daar voor het aangezicht des Heeren te worden uitgestort als Hem toebehorende, dan moeten zij het op de aarde uitstorten als niet behorende aan hen, omdat het het leven was en dus behoorde aan Hem die het leven geeft, en als verzoening Hem behoorde, aan wie het leven verbeurd is. Bisschop Patrick denkt dat een van de redenen, waarom hun het eten van bloed zo streng was verboden, was het bijgeloof te voorkomen van de oude afgodendienaars ten opzichte van het bloed hunner offers, waarin hun demonen naar zij dachten, zich verlustigden, en zij verbeeldden zich, dat zij, door er van te eten, gemeenschap met hen kregen.

VI. Hun wordt verboden hun eigen verdorven gewoonten uit de woestijn, of de verdorven gewoonten van degenen, die voor hen het land Kanaän bewoonden, aan te houden.

1. Zij moeten de onbetamelijke gewoonten niet aanhouden, die zij in de woestijn hadden aangenomen, maar die toen door de vingers werden gezien uit aanmerking van het ongevestigde van hun toestand, vers 8, 9. Gij zult niet doen naar alles wat zij hier heden doen. Nooit was er een betere regeerder dan Mozes was, en men zou denken dat er nooit betere gelegenheid was om goede orde en tucht onder een volk te handhaven, dan nu onder het volk van Israël, toen zij zo dicht bij elkaar onder het oog van hun regeerder gelegd waren, en toch schijnt er veel verkeerds te zijn geweest, en vele onregelmatigheden bij hen binnengeslopen te zijn. Wij moeten nooit verwachten een maatschappij of kerk volmaakt te zien, rein en recht zoals zij behoorde te wezen, voor wij in het hemelse Kanaän komen. Zij hadden offers en een openbare Godsverering, gerechtshoven en een burgerlijk bestuur, en te oordelen naar de steniging van de man, die gevonden werd hout lezende op de sabbatdag, werd er grote strengheid en striktheid gebruikt voor het in acht nemen van de gewichtigste zaken van de wet, maar daar zij dikwijls van plaats veranderden en altijd in onzekerheid waren, kon niemand van hen de plechtige feesten en de plechtigheden van de reiniging met die nauwkeurigheid waarnemen, welke door de wet werd vereist. En diegenen onder hen, die geneigd waren om verkeerd te doen, hadden gelegenheid om het onopgemerkt te doen, omdat hun veelvuldige reizen stoornis gaven in de bedeling van het recht.

Maar, zegt Mozes, als gij in Kanaän komt, dan zult gij niet doen naar alles wat wij hier heden doen. Als het volk van God in ongevestigde toestand verkeert, dan kan wel iets toegelaten

worden, dat op andere tijden niet mag worden geduld, of ontheffing worden verleend voor iets, dat op andere tijden streng gehandhaafd moet blijven. Een geval van noodzakelijkheid moet in aanmerking genomen worden, zolang de noodzakelijkheid duurt, maar in Kanaän moet niet gedaan worden, wat in de woestijn toegestaan werd. Terwijl men bezig is een huis te bouwen, laat men er zeer veel vuil en afval bij liggen, dat alles weggeruimd wordt als het huis gebouwd is. Mozes stond nu op het punt zijn leven en zijn regering neer te leggen, en het is hem een troost te voorzien, dat Israël beter zal wezen onder de volgende regering dan onder de zijne.

2. Zij moeten de Heere niet aanbidden met de plechtigheden, waarvan de volkeren van Kanaän gebruik hadden gemaakt in de dienst van hun goden, vers 29-32. Zij moeten niet eens navraag doen naar de vormen en de wijze van afgodenaanbidding. Welk goed zou het hun doen om deze diepten des Satans te kennen? Openbaring 2:24. Het is het beste om maar onbekend te blijven met hetgeen gevaar oplevert om er door besmet te worden. Zij moeten de zeden en gewoonten van de afgodendienaars niet invoeren:

a. Omdat het ongerijmd zou zijn om diegenen tot voorbeelden te nemen, die door God tot hun slaven en gevangenen waren gemaakt, en voor hun aangezicht verdelgd werden. De Kanaänieten hadden niet zoveel voorspoed gehad in de dienst hunner afgoden, dat de Israëlieten er lust door zouden krijgen om hun gewoonten aan te nemen. Diegenen zijn wel zeer ongelukkig verdwaasd, die in de weg van de zondaren willen wandelen, nadat zij hun einde gezien hebben.

b. Omdat sommigen van hun gewoonten uiterst wreed en onmenselijk waren, niet slechts het licht en de wet van de natuur vertraden, maar ook zelfs de natuurlijke liefde, zoals hun zonen en hun dochters met vuur te verbranden voor hun goden, vers 31, waarvan de vermelding reeds volstaat om die gewoonte hatelijk te maken, en ons met afschuw er voor te vervullen.

c. Omdat hun afgodische zeden en gewoonten een verfoeisel waren voor de Heere, en de overbrenging er van in Zijn eredienst ook die zelfs tot een verfoeisel zou maken, en hetgeen, waarmee zij Hem behoorden te eren, en door hetwelk zij Zijn gunst hoopten te verkrijgen een belediging voor Hem zou zijn. De zaak staat voorwaar al zeer slecht, als het offer zelf een gruwel is, Spreuken 15:8. Daarom besluit hij in vers 32 met dezelfde waarschuwing betreffende de aanbidding van God, die hij hun tevoren had gegeven betreffende het woord van God Hoofdstuk 4:2. Gij zult er geen bedenkselen van uzelf aan toedoen, onder voorwendsel van de inzetting meer betekenisvol of meer glansrijk en prachtig te maken, noch ook daarvan afdoen onder voorwendsel van haar gemakkelijker en meer praktisch te maken, of van terzijde te laten wat wel gemist kan worden maar gij zult waarnemen te doen al hetgeen en niets anders dan dat God geboden heeft. Wij kunnen hopen in onze aanbidding Gode welbehaaglijk te wezen, als wij Zijn geboden waarnemen om te doen. God wil Zijn eigen werk op Zijn eigen wijze gedaan hebben.

HOOFDSTUK 13.

1 Wanneer een profeet, of dromen-dromer, in het midden van u zal opstaan, en u geven een teken of wonder; 2 En dat teken of dat wonder komt, dat hij tot u gesproken had, zeggende: Laat ons andere goden, die gij niet gekend hebt, navolgen en hen dienen; 3 Gij zult naar de woorden van dien profeet, of naar dien dromen-dromer niet horen; want de HEERE, uw God, verzoekt ulieden, om te weten, of gij de HEERE, uw God, liefhebt met uw ganse hart en met uw ganse ziel. 4 de HEERE, uw God, zult gij navolgen, en Hem vrezen, en Zijn geboden zult gij houden, en Zijn stem gehoorzaam zijn, en Hem dienen, en Hem aanhangen. 5 En diezelve profeet, of dromen-dromer, zal gedood worden; want hij heeft tot een afval gesproken tegen de HEERE, uw God, Die ulieden uit Egypteland heeft uitgevoerd, en u uit het diensthuis verlost; om u af te drijven van de weg, dien u de HEERE, uw God, geboden heeft, om daarin te wandelen. Zo zult gij het boze uit het midden van u wegdoen. 6 Wanneer uw broeder, de zoon uwer moeder, of uw zoon, of uw dochter, of de vrouw van uw schoot, of uw vriend, die als uw ziel is, u zal aanporren in het heimelijke, zeggende: Laat ons gaan, en dienen andere goden, die gij niet gekend hebt, gij noch uw vaderen; 7 Van de goden der volken, die rondom u zijn, nabij u, of verre van u, van het een einde der aarde tot aan het andere einde der aarde; 8 Zo zult gij hem niet ter wille zijn, en naar hem niet horen; ook zal uw oog hem niet verschonen, en gij zult u niet ontfermen, noch hem verbergen; 9 Maar gij zult hem zekerlijk doodslaan; uw hand zal eerst tegen hem zijn, om hem te doden, en daarna de hand des gansen volks. 10 En gij zult hem met stenen stenigen, dat hij sterve; want hij heeft u gezocht af te drijven van de HEERE, uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgevoerd heeft. 11 Opdat gans Israël het hore en vreze, en niet voortvare te doen naar dit boze stuk in het midden van u.

12 Wanneer gij van een uwer steden, die de HEERE, uw God, u geeft, om aldaar te wonen, zult horen zeggen: 13 Er zijn mannen, Belials-kinderen, uit het midden van u uitgegaan, en hebben de inwoners hunner stad aangedreven, zeggende: Laat ons gaan, en dienen andere goden, die gij niet gekend hebt; 14 Zo zult gij onderzoeken, en naspeuren, en wel navragen; en ziet, het is de waarheid, de zaak is zeker, zulk een gruwel is in het midden van u gedaan; 15 Zo zult gij de inwoners derzelver stad ganselijk slaan met de scherpste des zwaards, verbannende haar, en alles, wat daarin is, ook haar beesten, met de scherpste des zwaards. 16 En al haar roof zult gij verzamelen in het midden van haar straat, en de HEERE, uw God, die stad en al haar roof ganselijk met vuur verbranden; en zij zal een hoop zijn eeuwiglijk, zij zal niet weder gebouwd worden. 17 Ook zal er niets van het verbannene aan uw hand kleven, opdat de HEERE Zich wende van de hitte Zijns toorns, en u geve barmhartigheid, en Zich uwer erbarme, en u vermenigvuldige, gelijk als Hij uw vaderen gezworen heeft; 18 Wanneer gij de stem des HEEREN, uws Gods, zult gehoorzaam zijn, om te houden al Zijn geboden, die ik u heden gebiede, om te doen wat recht is in de ogen des HEEREN, uws Gods.

Mozes blijft nog bij het zo noodzakelijk onderwerp BETREFFENDE HET GEVAAR VAN AFGODERIJ. Aan het einde van het vorige hoofdstuk had hij hen gewaarschuwd tegen het gevaar van de zijde van de Kanaänieten. In dit hoofdstuk waarschuwt hij hen tegen het ontstaan van afgoderij onder henzelf, zij moeten zich wachten van er toe verleid te worden:

I. Door voorgeven van profetie, vers 1-5.

II. Door het voorwendsel van vriendschap of bloedverwantschap, vers 6 :11.

III. Door voorwendsel van grote getallen, vers 12-18. In al die gevallen moet de verzoeking kloek en vastberaden weerstaan worden, en moeten de verleiders worden gestraft.

Deuteronomium 13:1-5

I. Hier is een vreemde onderstelling, vers 1, 2.

1. Het is vreemd, dat er iemand onder hen zou opstaan, inzonderheid iemand die aanspraak maakt op visioen en profetie, die hen zou bewegen om andere goden te dienen. Was het mogelijk dat iemand, die zoveel kennis had van de methoden van de Goddelijke openbaring, dat hij instaat was een profeet voor te stellen, toch zo weinig kennis had van de aard en de wil Gods, dat hijzelf andere goden gaat dienen en ook anderen verleidt om dit te doen? Kon een Israëliet zich ooit aan zo'n goddeloosheid schuldig maken? Kon een man van verstand ooit tot

zulk een ongerijmdheid vervallen? Wij zien het in onze eigen dagen, en kunnen het daarom ook minder vreemd vinden. Er zijn menigten van mensen, die er aanspraak op maken beide geleerd en godsdienstig te zijn en toch zichzelf en anderen aansporen niet alleen om God te aanbidden door beelden maar om Goddelijke eer te geven aan heiligen en engelen, hetgeen niet beter is dan andere goden na te volgen en te dienen, zodanig is de kracht van de dwaling.

2. Nog vreemder is het dat het teken of wonder ter bevestiging van die valse leer komt. Kan men denken dat God zelf zo'n snood denkbeeld zou ondersteunen? Heeft ooit een valse profeet een waar wonder gewerkt? Hier wordt dit slechts ondersteld, en wel om twee redenen.

a. Om kracht bij te zetten aan de waarschuwing tegen het luisteren naar zo iemand. Al zou het ook mogelijk zijn, dat hij een waar wonder werkt, moet gij hem toch niet geloven, als hij u zegt dat gij andere goden moet dienen, want de Goddelijke wet daartegen is eeuwig en onveranderlijk. De onderstelling is als die in Galaten 1:8, Al ware het ook dat wij, of een engel uit de hemel, u een Evangelie verkondigden, buiten hetgeen wij u verkondigd hebben, hetgeen de mogelijkheid niet bewijst, dat een engel een ander Evangelie zou verkondigen, maar op krachtige wijze de zekerheid en bestendigheid aanduidt van het Evangelie, dat wij ontvangen hebben.

b. Om hen te sterken tegen het gevaar van bedriegerij en wonderen van de leugens, 2 Thessalonicenzen 2:9. Gesteld eens dat de geloofsbrieven, die hij overlegt, zo kunstig nagemaakt zijn, dat gij het bedrog niet kunt ontdekken, en dus ook niet kunt weerleggen maar als zij strekken om u tot de dienst van andere goden te brengen, dan is dit alleen reeds voldoende om ze te weerleggen, geen getuigenis of bewijs kan toegelaten worden tegen zo'n klaarblijkelijke waarheid als die van de eenheid van de Godheid, en zo'n duidelijke wet als die om de enig levende en ware God te aanbidden." Wij kunnen niet onderstellen dat de God van de waarheid Zijn zegel van wonderen zou hechten aan een leugen, zo'n grove leugen als verondersteld wordt in deze verzoeking: laat ons andere goden navolgen en dienen. Maar indien men zou vragen: Waarom werd het die valse profeet toegelaten, om dit grootzegel na te maken? Dan is hier het antwoord, vers 3. "De Heere, uw God, verzoekt ulieden. Hij laat het toe, dat gij door deze verzoeking wordt aangevallen, om uw standvastigheid op de proef te stellen, opdat zowel zij, die volharden, als zij, die vals en verdorven zijn, openbaar worden. Het is om u te beproeven, ziet dus toe dat gij u wel gedraagt onder deze beproeving, en uw standpunt handhaaft."

II. Hier wordt een zeer noodzakelijk bevel gegeven voor zo'n geval.

1. Niet toe te geven aan de verzoeking, vers 3. Gij zult naar de woorden van die profeet niet horen. Niet alleen zult gij niet doen waartoe hij u verleidt, maar gij zult niet eens met geduld de verleiding aanhoren, maar haar met de uiterste minachting en verfoeiing afwijzen. Een voorstel als dit moet niet eens besproken worden, het oor moet er voor worden gestopt: "Ga achter mij, Satan". Sommige verzoekingingen zijn zo grof en snood dat er nooit over gedebatteerd kan worden, ja wij mogen er niet eens naar luisteren. Wat volgt in vers 4, de Heere, uw God, zult gij navolgen kan beschouwd worden:

a. Als voorschrijvende een voorbehoedmiddel tegen de verzoeking: "Houdt u dicht aan uw plicht, en gij zult het kwaad uit de weg blijven". God verlaat ons nooit voor wij Hem verlaten. Of b. Als ons voorziende van een antwoord op de verzoeking. Zeg: "Er is geschreven: De Heere, uw God, zult gij navolgen en Hem aanhangen. Wat heb ik dan met afgoden te doen?"

2. De verleider niet te sparen, vers 5. Die profeet zal gedood worden, beide om hem te straffen voor de aanslag, die hij gedaan heeft, (de verleider moet sterven, al werd ook niemand door hem verleid, een aanslag op de kroon is verraad) en om te voorkomen, dat hij nog meer kwaad doet. Dit wordt genoemd het boze weg te doen. Er is geen ander middel om de schuld weg te

nemen dan door de schuldigen weg te doen, indien zo'n misdadiger niet gestraft wordt, dan maken zij, die hem behoorden te straffen, zich er voor aansprakelijk. En aldus moet het kwaad weggenomen worden, door het verrotte lid af te snijden wordt de besmetting gestuit. Tegen zulke gevaarlijke krankheden moeten terstond afdoende maatregelen genomen worden.

Deuteronomium 13:6-11

Door dit deel van de wet wordt verdere voorziening getroffen tegen de besmetting van de afgoderij door hen, die ons na en dierbaar zijn.

I. Het is de list van de verzoeker om zijn aanzoeken bij ons te doen door hen, die wij liefhebben, die wij het minst verdenken van kwade bedoelingen tegen ons, en die wij gaarne genoeg wens te doen, en geneigd zijn na te volgen. De verleiding wordt hier ondersteld te komen van een broeder of een zoon of dochter, die ons van nature na zijn, van een echtgenote of een vriend, die ons na zijn door keus, en ons zijn als onze ziel, vers 6. Satan heeft Adam verzocht door Eva, en Christus door Petrus. Het is ons dus nodig op onze hoede te zijn tegen een slecht voorstel, als de persoon, die dat voorstel doet, aanspraak kan maken om invloed op ons te oefenen, opdat wij nooit tegen God zondigen, om de beste vriend, die wij in de wereld hebben, genoeg te doen. De verzoeking wordt ondersteld in het geheim te geschieden, u heimelijk zal aanporren, te kennen gevende dat afgoderij een werk van de duisternis is, dat het licht schuwte en begeert verborgen te blijven, en de zondaar belooft zichzelf en de verzoeker belooft hem er veilig en verborgen in te zullen blijven. Betreffende de valse goden, die voorgesteld worden om ze te dienen:

1. Geeft de verzoeker voor, dat ze te aanbidden door geheel de wereld als praktijk is aangenomen. Zo zij dus hun aanbidding bepaalden tot een onzichtbare Godheid, dan waren zij buitengewoon, niet als andere mensen, want deze goden waren de goden van de volken, die rondom hen zijn, ja eigenlijk van alle volken van de aarde, vers 7. Deze inblazing trekt velen weg van de Godsdienst en de Godsvrucht, namelijk dat het niet in zwang is, en zij maken het hof aan de wereld en het vlees omdat dit de goden zijn van de volken, die rondom hen zijn.

2. Tegenover het beweren dat dit de gewoonte was van hun voorouders, zegt Mozes: het zijn goden, die gij niet gekend hebt, gij noch uw vaders. Als zij, die uit Godvruchtige ouders geboren zijn en opgevoed werden in oefeningen van de Godsvrucht, verleid worden om een ijdel, loszinnig leven te leiden, dan moeten zij gedenken, dat dit wegen zijn, die zij niet gekend hebben, zij noch hun vaders. En zullen zij dan aldus ontaarden?

II. Het is onze plicht God en Godsdienst te verkiezen boven de beste vrienden, die wij hebben in de wereld.

1. Wij moeten niet uit inschikkelijkheid voor onze vrienden Gods wet overtreden, vers 8. Gij zult hem niet ter wille zijn, noch met hem naar zijn afgodische eredienst gaan, neen, niet om hem gezelschap te houden, of uit nieuwsgierigheid, of om nog meer zijn genegenheid te winnen. Het is een algemene regel: Indien de zondaars u aanlokken, bewillig niet, Spreuken 1:10.

2. Wij moeten niet, uit medelijden met onze vrienden, de loop van Gods gerechtigheid belemmeren. Hij, die zo iets voorstelt, moet niet slechts als een vijand worden beschouwd, of als een gevaarlijk persoon, voor wie men bevreesd moet wezen, maar als een misdadiger of verrader, die wij in liefde en ijver voor onze soevereine Heere Zijn kroon en Zijn waardigheid, verplicht zijn aan te klagen, en die wij niet kunnen verbergen zonder ons schuldig te maken aan medeplichtigheid aan zijn verraad, vers 9. Gij zult hem zeker

doodslaan. Door deze wet waren de personen, tot wie de verleiding kwam, verplicht de verleider te vervolgen en getuigenis tegen hem af te leggen voor de bevoegde rechters, opdat hij de straf zal ondergaan, door de wet voorgeschreven, en dat wel zonder uitstel, hetgeen, zeggen de Joden, hier bedoeld is met deze uitdrukking, zoals zij luidt in het Hebreeuws: dodende zult gij hem doden, noch de vervolging, noch de uitvoering van de straf mag uitgesteld worden, en hij die de eerste was in het vervolgen, moet ook de eerste zijn in het doden, om te tonen dat hij bij zijn getuigenis blijft. Uw hand zal tegen hem zijn, om hem aan te wijzen als een anathema, en daarna de hand des gehele volks, om hem als het vervloekte weg te doen. De dood, die hij moest ondergaan, werd door de Joden als de ergste van alle beschouwd. Hij moest gestenigd worden, en de beschuldiging tegen hem geschreven, luidt: Hij heeft u door een soort van geweld, gezocht af te drijven van de Heere uw God, vers 10. Diegenen zijn gewis onze ergste vijanden, die ons zoeken af te drijven van God, onze beste vriend, en al wat ons trekt tot de zonde, maakt scheiding tussen ons en God, het is een aanslag op ons leven en moet als zodanig gewroken worden. En:

Eindelijk. Hier is de goede uitwerking van deze noodzakelijke strafvoltrekking, vers 11, opdat het geheel Israël hore en vreze. Zij moeten horen en vrezen, want het straffen van misdaden is bedoeld in terrorem om te verschrikken en aldus de herhaling er van te voorkomen. En het is te hopen dat zij zullen horen en vrezen, en dat zij door de strengheid van de straf, inzonderheid als zij toegepast wordt volgens de rechtsvordering van een vader een broeder of een vriend, zo'n afgrijzen zullen krijgen van de zonde, als zijnde ontzettend zondig, dat zij bevreesd zullen zijn een zelfde straf te moeten ondergaan. Sla de spotter, die zondigt met opgeheven hand, zo zal de onnozele, die in gevaar is om door onachtzaamheid te zondigen, kloekzinnig worden, en zich hoeden.

Deuteronomium 13:12-18

Hier wordt het geval gesteld, dat een stad afvalt van haar trouw aan de God Israëls, en andere goden gaat dienen.

I. De misdaad wordt ondersteld bedreven te zijn:

1. Door een van de steden Israëls, die binnen hun rechtsgebied lag, de kerk oordeelt dan slechts hen, die binnen zijn, 1 Corinthiërs 5:12, 13. En zelfs toen hun geboden werd hun Godsdienst in de eerste beginselen er van, te vuur en te zwaard te bewaren, was het hun toch niet vergund om hem door vuur en zwaard te verbreiden. Zij die onder het rechtsgebied van een vorst geboren zijn en de wapens tegen hem opvatten worden als verraders behandeld, maar vreemdelingen, die hem aanvallen, zijn dit niet. De stad die hier afgodisch is geworden, wordt ondersteld vroeger de ware God te hebben aanbeden, maar zich nu naar andere goden te hebben gewend, hetgeen aanduidt hoe groot de misdaad is, en hoe ontzettend de straf zal zijn van hen die na de weg van de gerechtigheid gekend te hebben, er zich van afkeren, 2 Petrus 2:21.

2. Er wordt ondersteld, dat de misdaad door de massa van de bevolking bedreven is want wij kunnen denken dat, indien een aanzienlijk deel van de inwoners bij hun oprechtheid waren gebleven, alleen de schuldigen gedood zouden worden, en de stad gespaard zou blijven om der wille van de rechtvaardigen, die er in zijn want: zal de Rechter van de gehele aarde geen recht doen? Ongetwijfeld zal Hij het.

3. Zij worden ondersteld tot afgoderij te zijn gebracht door mannen, Belialskinderen, mannen die onder geen juk willen zijn, zoals de betekenis is van de uitdrukking, mannen, die God niet vrezen en geen mens ontzien, maar alle banden van wet en geweten van zich afschudden, voor alle deugd onvatbaar zijn geworden. Dat zijn degenen, die zeggen: "Laat ons andere goden

dienen", die niet slechts hun zedeloze handelingen zullen toelaten, maar ze zullen goedkeuren en aanmoedigen. Belial is genomen voor de duivel, 2 Corinthiërs 6:15, en de kinderen Belials zijn zijn kinderen. Dezen hebben de inwoners van de stad afgetrokken, want een weinig van die oude zuurdesem zal, zo het niet intijds weggedaan wordt, het gehele deeg doorzuren.

II. Er wordt bevolen dat die zaak met grote zorg en nauwkeurigheid onderzocht zal worden, vers 14. Gij zult onderzoeken, en nasporen, en wel navragen. Zij moeten niet te werk gaan naar een los gerucht, of alleen op horen zeggen, neen, zij moeten de bewijzen onderzoeken en geen oordeel tegen hen uitspreken, of de bewijzen moeten duidelijk en onweerlegbaar zijn. Van God zelf wordt gezegd, dat Hij, eer Hij Sodom verwoestte, gezegd heeft: Ik zal nu afgaan en bezien of haar misdaden in overeenstemming zijn met het gerucht dat van haar uitging, Genesis 18:21. In rechtszaken is het nodig dat tijd, zorg en moeite besteed worden om de waarheid te ontdekken, en dat er zonder hartstocht, vooroordeel of partijdigheid een onderzoek worde ingesteld. De Joodse schrijvers zeggen dat particuliere personen, die zich aan afgoderij schuldig maakten, door de mindere gerechtshoven geoordeeld mochten worden, maar dat de afval van een stad voor het grote sanhedrin gebracht moest worden en zo het blijkt dat die stad aan afgoderij is vervallen, dan moesten zij twee geleerde mannen tot haar zenden om haar te vermanen en terug te brengen. Indien de inwoners zich bekeerden, dan was alles wel, indien niet, dan moest geheel Israël ten strijde tegen haar optrekken, om getuigenis af te leggen van hun verontwaardiging wegens afgoderij, en om de verspreiding van de besmetting tegen te gaan.

III. Indien de misdaad bewezen was en de misdadigers onverbeterlijk bleken, dan moest de stad geheel en al verwoest worden. Als er nog enige rechtvaardige mensen in waren, dan zouden zij met hun gezinnen ongetwijfeld zo'n gevaarlijke plaats verlaten, waarna dan al de inwoners, mannen, vrouwen en kinderen ganselijk geslagen worden met de scherpte des zwaards, vers 15. Al de roef van de stad, beide winkelgoederen en huismeubelen, moet naar de marktplaats worden gebracht en verbrand worden, en de stad zelf in de as gelegd en nooit meer herbouwd worden, vers 16. Aan de krijgslieden wordt op straffe des doods verboden iets van de roef ten eigen gebruike aan te wenden, vers 17. Het waren verbannen zaken, en het was gevaarlijk zich daarmee in te laten, zoals wij in het geval van Achan bevinden.

1. God gebiedt deze strengheid om te tonen welk een ijverig God Hij is ten opzichte van de zaken van Zijn eredienst en hoe groot een misdaad het is, om andere goden te dienen. De mensen moeten weten dat God Zijn eer geen ander zal geven, noch Zijn lof de gesneden beelden.

2. Hij verwacht dat magistraten, hun eer en macht van Hem hebbende, Zijn eer zullen ter harte nemen, en hun macht zullen gebruiken tot vrees van de boosdoeners, want anders dragen zij het zwaard tevergeefs.

3. De getrouwe aanbidders van de ware God moeten alle gelegenheden waarnemen om hun rechtvaardige toorn tegen afgoderij te tonen, en nog veel meer tegen atheïsme, ongeloof en ongodsdienstigheid.

4. Er wordt hier te kennen gegeven dat het beste middel om Gods toorn af te wenden van een land hierin bestaat, dat er gerechtigheid wordt geoefend aan de bozen van dat land vers 17, opdat de Heere zich wende van de hitte Zijns toorns, die op het punt was te ontbranden tegen geheel de natie om de boosheid van die een afvallige stad. Er is beloofd dat, zo zij aldus de boosheid zullen wegdoen uit hun land, God hen zal vermenigvuldigen. Zij zouden kunnen

denken dat het onstaatkundig is en in strijd met de belangen van het volk om een gehele stad te verderven om een misdaad, die alleen de Godsdienst betreft, en dat zij spaarzamer moeten zijn met het bloed van de Israëlieten. "Hebt daar geen vrees voor", zegt Mozes, God zal u zoveel te meer vermenigvuldigen, het lichaam uws volks zal geen schade lijden door dit bedorven bloed er uit te laten wegvloeien.

5. Eindelijk Hoewel wij in de gehele geschiedenis van de Joodse kerk geen voorbeeld vinden van de tenuitvoerlegging van deze wet, (Gibeon werd niet om afgoderij, maar wegens onzedelijkheid verwoest) heeft God zelf toch wegens het verzuim om die wet toe te passen op de mindere steden, waar afgoden gediend werden, door het leger van de Chaldeeën haar ten uitvoer gelegd op Jeruzalem, de hoofdstad, die, wegens haar afval van God volkomen verwoest werd en zeventig jaren lang in puin lag. Hoewel afgodendienaars aan de straf van mensen kunnen ontkomen, (ook is deze wet naar de letter thans niet meer verbindend onder het Evangelie) zal toch de Heere onze God hen niet aan Zijn rechtvaardig oordeel laten ontkomen. Het Nieuwe Testament spreekt van gemeenschap met afgodendienaars als een zonde, die boven iedere andere, de Heere tergt, en Hem tart, alsof wij sterker zijn dan Hij. 1 Corintheërs 10:21, 22.

HOOFDSTUK 14.

1 Gijlieden zijt kinderen des HEEREN, uws Gods; gij zult uzelf niet snijden, noch kaalheid maken tussen uw ogen, over een dode. 2 Want gij zijt een heilig volk de HEERE, uw God; en u heeft de HEERE verkoren, om Hem tot een volk des eigendoms te zijn, uit al de volken, die op de aardbodem zijn. 3 Gij zult geen gruwel eten. 4 Dit zijn de beesten, die gijlieden eten zult; een os, klein vee der schapen, en klein vee der geiten; 5 Een hert, en een ree, en een buffel, en een steenbok, en een das, en een wilde os, en een gems. 6 Alle beesten, die de klauwen verdelen, en de kloof in twee klauwen klieven, en herkauwen onder de beesten, die zult gij eten. 7 Maar deze zult gij niet eten, van degenen, die alleen herkauwen, of van degenen, die de gekloofden klauw alleen verdelen: de kemel, en de haas, en het konijn; want deze herkauwen wel, maar zij verdelen de klauw niet; onrein zullen zij ulieden zijn. 8 Ook het varken; want dat verdeelt zijn klauw wel, maar het herkauwt niet; onrein zal het ulieden zijn; van hun vlees zult gij niet eten, en hun dood aas zult gij niet aanroeren. 9 Dit zult gij eten van alles, wat in de wateren is; al wat vinnen en schubben heeft, zult gij eten. 10 Maar al wat geen vinnen en schubben heeft, zult gij niet eten; het zal ulieden onrein zijn. 11 Allen reinen vogel zult gij eten. 12 Maar deze zijn het, van dewelke gij niet zult eten: de arend, en de havik, en de zeearend; 13 En de wouw, en de kraai, en de gier naar haar aard; 14 En alle rave naar zijn aard; 15 En de struis, en de nachtuil, en de koekoek, en de sperwer naar zijn aard; 16 En de steenuil, en de schuifuit, en de kauw, 17 En de roerdomp, en de pelikaan, en het duikertje; 18 En de ooievaar, en de reiger naar zijn aard; en de hop, en de vledermuis; 19 Ook al het kruipend gevogelte zal ulieden onrein zijn; zij zullen niet gegeten worden. 20 Al het rein gevogelte zult gij eten.

21 Gij zult geen dood aas eten; de vreemdeling, die in uw poorten is, zult gij het geven, dat hij het ete, of verkoopt het de vreemde; want gij zijt een heilig volk de HEERE, uw God. Gij zult het bokje niet koken in de melk zijner moeder. 22 Gij zult getrouwelijk verdienen al het inkomen uws zaads, dat elk jaar van het veld voortkomt. 23 En voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, ter plaatse, die Hij verkiezen zal, om Zijn Naam aldaar te doen wonen, zult gij eten de tienden van uw koren, van uw most, en van uw olie, en de eerstgeboorten uwer runderen en uwer schapen; opdat gij de HEERE, uw God, leert vrezen alle dagen. 24 Wanneer dan nog de weg voor u te veel zal zijn, dat gij zulks niet zoudt kunnen heendragen, omdat de plaats te verre van u zal zijn, die de HEERE, uw God, verkiezen zal, om Zijn Naam aldaar te stellen; wanneer de HEERE, uw God, u zal gezegend hebben; 25 Zo maak het tot geld, en bindt het geld in uw hand, en gaat naar de plaats, die de HEERE, uw God, verkiezen zal; 26 En geeft dat geld voor alles, wat uw ziel gelust, voor runderen en voor schapen, en voor wijn, en voor sterken drank, en voor alles, wat uw ziel van u begeren zal, en eet aldaar voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, en weest vrolijk, gij en uw huis. 27 Maar de Leviet, die in uw poorten is, zult gij niet verlaten; want hij heeft geen deel noch erve met u. 28 Ten einde van drie jaren zult gij voortbrengen alle tienden van uw inkomen, in hetzelfde jaar, en gij zult ze wegleggen in uw poorten; 29 Zo zal komen de Leviet, dewijl hij geen deel noch erve met u heeft, en de vreemdeling, en de wees en de weduwe, die in uw poorten zijn, en zullen eten en verzadigd worden; opdat u de HEERE, uw God, zegene in al het werk uwer hand, dat gij doen zult.

In dit hoofdstuk leert Mozes hen:

I. Zich te onderscheiden van hun naburen door een eigenaardigheid:

1. In hun rouw, vers 1, 2.
2. In hun spijze, vers 3-21.

II. Zich toe te wijden aan God, en ten teken hiervan Hem van hun bezitting te geven wat Hem toekomt, de jaarlijkse tienden, en de driejaarlijkse voor het onderhoud van hun Godsdienstige feesten, de Levieten en de armen.

Deuteronomium 14:1-21

Mozes zegt hier aan het volk van Israël:

I. Hoe God hen als een bijzonder volk geëerd had met drie onderscheiden voorrechten, die hun tot eer waren, en typen geweest zijn van die geestelijke zegeningen in hemelse dingen waarmee God ons in Christus gezegend heeft.

1. Hier is uitverkiezing: u heeft de Heere verkoren, vers 2. Niet om hun eigen verdienste, of om enigerlei goed, dat Hij in hen voorzag, maar omdat Hij de rijkdom van Zijn macht en genade onder hen wilde verheerlijken. Hij heeft hen niet verkoren, omdat zij door hun eigen overgave en onderworpenheid Hem boven alle andere volken een eigen, bijzonder volk waren, maar opdat zij Hem dit door Zijn genade zijn zouden, en aldus zijn ook de gelovigen uitverkoren, Efeziërs 1:4.

2. Hier is aanneming, vers 1. Gijlieden zijt kinderen des Heeren uws Gods, door Hem geformeerd tot een volk, door Hem erkend als Zijn volk, ja, als Zijn gezin, een volk, dat Hem nabij is, meer nabij dan enig ander volk. Israël is Mijn zoon, Mijn eerstgeborene, niet omdat Hij kinderen behoefde, maar omdat zij wezen waren, en een vader behoeften. Ieder Israëliet is waarlijk een kind van God, delende in Zijn natuur en gunst, Zijn liefde en Zijn zegen. Ziet, hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft!

3. Hier is heiligmaking, vers 2. "Gij zijt een heilig volk, Gode afgezonderd, gewijd aan Zijn dienst, bestemd tot Zijn lof, geregeerd dooreen heilige wet, begunstigd met een heilige tabernakel en de heilige inzettingen er van." Gods kinderen zijn verplicht heilig te wezen, en indien zij heilig zijn, dan zijn zij dit verschuldigd aan de genade Gods, die hen heilig maakt. De Heere heeft hen zich afgezonderd, hen bekwaam gemaakt tot Zijn dienst en tot de genieting van Hem, en aldus heeft Hij hen zich geheiligd.

II. Hoe zij zich behoren te onderscheiden van alle volken, die rondom hen zijn, en wel door een eigenaardige soberheid. En daar nu God hen aldus verhoogd heeft, moeten zij zich niet verlagen door de bijgelovige gewoonten aan te nemen van afgodendienaars en zich met hen gelijk te stellen. Weest gijlieden de kinderen des Heeren uws Gods, zo luidt de overzetting van die tekst door de zeventigen, en dus als een gebod, dat is: Gedraagt u, zoals het kinderen van God betaamt, en doet niets om de eer van die betrekking tot Hem te bezwalken, of er het voorrecht van te verbeuren. Zij moeten zich inzonderheid onderscheiden in twee dingen.

1. In hun rouw. Gij zult uzelf niet snijden vers 1. Dit verbiedt (naar sommigen denken) niet alleen zich te snijden bij hun begrafenissen, hetzij als uitdrukking van hun smart of om met hun eigen bloed de helse godheden te verzoenen, maar ook zich te verwonden en te verminken in de aanbidding hunner goden zoals de Baälpriesters gedaan hebben, 1 Koningen 18:28, of zich te tekenen door insnijdingen in hun vlees voor deze of die godheden, hetgeen in hen meer dan in iemand anders een onverschoonbare misdaad zou wezen, die in het teken van de besnijdenis het merk van de Heere Jehovah droegen. Zodat: Het hun verboden is hun eigen lichaam, om wat het ook zij, te verminken of te schaden. Mij dunk, dit is als het bevel van een ouder aan zijn kleine kinderen, die dwaas, onachtzaam en koppig zijn, en gaarne met messen spelen: Kinderen, snijdt u niet. Dit is de bedoeling van de geboden, die ons de plicht opleggen onszelf te verloochenen, als wij ze goed begrepen, dan zouden wij weten dat zij betekenen: Doet uzelf geen kwaad. En dat is ook de betekenis en bedoeling van die omstandigheden die ons het meest tegen schijnen te zijn, namelijk die dingen van ons weg te nemen, waardoor wij in gevaar zijn onszelf kwaad te doen. De messen worden ons afgenomen, opdat wij ons niet snijden. Zij, die als een heilig volk Gode gewijd zijn, moeten niets doen om zich te mismaken, het lichaam is voor de Heere, en moet dienovereenkomstig worden gebruikt. Hier wordt verboden hun ziel te beroeren door overmatige droefheid om het

verlies van geliefde bloedverwanten of vrienden. Gij zult ook zelfs in de treurigste omstandigheden geen uitdrukking geven aan uw smart door u te snijden, en kaalheid te maken tussen uw ogen, als mensen, die uitzinnig zijn of zich verhardten in hun droefheid om de doden, zoals degenen, die geen hoop hebben, 1 Thessalonicenzen 4:13.

Het is een uitnemende passage, die **Ainsworth** hier aanhaalt uit een van de Joodse schrijvers, die dit verstaat als een wet tegen bovenmatige droefheid om de dood van bloedverwanten of vrienden. Indien uw vader (bijvoorbeeld) sterft, dan zult gij u niet snijden, dat is: gij zult niet meer treuren dan betamelijk is, gij hebt een Vader, die groot, levend, eeuwig is, namelijk de heilige, gezegende God wiens kinderen gij zijt, vers 1. Maar een ongelovige (zegt hij) heeft, als zijn vader sterft, geen vader die hem kan helpen in tijd van nood, want hij heeft tot een hout gezegd: Gij zijt mijn vader, en tot een steen: Gij hebt mij gegenereerd, Jeremia 2:27, daarom weent hij, snijdt hij zich, en maakt hij zich kaal. Wij, die een God hebben in wie wij hopen, en een hemel, waarop wij hopen, moeten ons met die hoop staande houden onder elke beproeving van die aard.

2. Zij moeten zich ook onderscheiden in hun spijs. Van velerlei soorten van vlees, die gezond genoeg zijn, en door andere mensen gewoonlijk gegeten werden, moeten zij zich zorgvuldig onthouden, als zijnde onrein. Die wet hadden wij tevoren in Leviticus 11:2, waar zij uitvoerig verklaard werd. Door het verband, waarin zij hier voorkomt, is het duidelijk dat zij bedoeld was als een kenmerk van eigenaardigheid, van afgezonderd te zijn, want de waarneming er van zal hen in ieder gemengd gezelschap doen opmerken als een afgezonderd volk, en zal hen er voor bewaren om zich te vermengen met of zich te gedragen zoals hun afgodische naburen.

a. Hier worden de beesten, die zij mochten eten, meer in het bijzonder genoemd dan in Leviticus, om te tonen dat zij geen reden hadden om te klagen over het verbod om zwijnenvlees te eten, of hazen en konijnen, als hun toch zo'n grote verscheidenheid was toegestaan niet alleen van gewoon rund- en schapenvlees, dat alleen als slachtoffer en brandoffer geofferd werd, maar ook van wild, waarvan in Kanaän een grote overvloed was, zoals het hert de ree en de buffel, waarvan het vlees wel nooit op Gods altaar mocht komen, maar hun toch wel voor hun eigen tafel was toegestaan. Zie hoofdstuk 12:22. Als zij van alle deze vrijelijk mochten eten, (zoals Adam van alle boom des hofs mocht eten) dan waren diegenen niet te verontschuldigen, die om aan een verdorven lust te voldoen, of (naar het schijnt) ter ere van hun afgoden en om aan hun afgodische offers deel te nemen zwijnenvlees aten en sop van gruwelijke dingen in hun vaten hadden, Jesaja 65:4.

b. Betreffende vis is er slechts een algemene regel gegeven, dat alle vissen, die geen vinnen en schubben hebben (zoals schelpvissen en aal, en andere waterdieren, die geen geschikt voedsel zijn) onrein, en verboden zijn, vers 9, 10.

c. Er is geen algemene regel gegeven betreffende gevogelte, maar de vogels, die in het bijzonder genoemd zijn, moesten hun onrein wezen, en weinig of geen van deze worden ook thans gemeenlijk gegeten, en al wat niet uitdrukkelijk verboden is, is hun toegestaan vers 11-20. Al het rein gevogelte zult gij eten.

Voorts wordt hun verboden:

A. Dood aas te eten, dat is het vlees van dieren, die hun eigen dood gestorven zijn, omdat er het bloed niet van werd afgescheiden, en, behalve nog de ceremoniële onreinheid, die het aankleefde naar Leviticus 11:39, is het toch ook ongezonder voedsel, dat gewoonlijk onder ons niet gebruikt wordt dan door de armen.

B. Het bokje te koken in de melk van zijn moeder, hetzij om aan hun eigen lust tot weelde te voldoen, in de onderstelling dat dit een bijzondere lekkernij is, of naar een bijgelovig gebruik

van de heidenen. De Chaldeeuwse Paraphrast leest als volzin: Gij zult geen vleesspijzen en melkspijsen te zamen eten. En zo zou hiermede verboden zijn boter als saus bij vlees te eten.

Betreffende nu al deze voorschriften ten opzichte van hun voedsel zij opgemerkt:

Ten eerste. De wet zelf geeft duidelijk te kennen dat zij alleen voor de Joden golden, niet van zedelijke aard of bestendig gebruik waren, daar zij niet algemeen verplichtend waren gesteld, want wat zij zelf niet mochten eten, mochten zij wel aan een vreemdeling geven, aan een proseliet van de poort, die de afgodendienst had verzaakt en aan wie het dus vergund was onder hen te wonen, hoewel hij niet besneden was, of zij mochten het verkopen aan een vreemdeling, een heiden, die voor handelszaken in hun land kwam, maar er zich niet in mocht vestigen vers 21. Deze mocht eten wat een Israëliet niet eens mocht aanraken, hetgeen een duidelijk voorbeeld is van hun hoedanigheid als bijzonder volk, als heilig volle. Ten tweede. Het is duidelijk door het Evangelie, dat die wetten en voorschriften thans verouderd en opgeheven zijn, want ieder scheepsel Gods is goed, en er is niets verwerpelijk en niets moet gemeen of onrein genoemd worden, 1 Timotheus 4:4.

Deuteronomium 14:22-29

Wij hebben hier een deel van de wet op de tienden. De voortbrengselen van de grond werden twee maal vertiend, zodat beide tezamen voegende, een vijfde deel van hun inkomen aan God gewijd was, en slechts vier vijfden voor hun eigen gebruik aangewend mocht worden, en zij moesten wel erkennen, dat, zij een lichte pacht hadden te betalen, inzonderheid wijl Gods deel tot hun eigen bate werd besteed. Het eerste tiende was wel voor het onderhoud van de Levieten, die hun de goede kennis Gods leerden, en hen dienden in heilige zaken, dit wordt ondersteld als hun vanouds toekomende, en het is door die wet bij erfrecht op de Levieten vastgesteld, Numeri 18:24 en verv. Maar het is van het tweede tiende, dat hier gesproken wordt, en dat uit het overblijvende genomen moest worden, als de Levieten het hun hadden ontvangen.

I. Hun wordt hier bevolen het af te zonderen voor God, vers 22. Gij zult getrouwelijk vertien al het inkomen uws zaads. De Levieten zorgden voor het hunne, maar het afzonderen hiervan was overgelaten aan de eigenaars zelf, de wet hen aanmoedigende tot eerlijkheid door vertrouwen in hen te stellen en aldus hun vreze Gods op de proef te steilen. Hun wordt geboden getrouwelijk te vertien, dat is het zeker te doen en met nauwgezetheid opdat Gods deel niet, hetzij opzettelijk of door vergissing, verminderd worde. Wij moeten zeker en gewis aan God geven wat Hem toekomt uit onze bezittingen, want, daar wij er slechts de rentmeesters van zijn, wordt van ons geëist, dat wij getrouw zijn, als degenen, die rekenschap zullen hebben te geven.

II. Er wordt hun aangewezen hoe er over te beschikken, nadat zij het hebben afgezonderd. Een ieder legge iets bij zichzelf weg, naar dat hij van God welvaren verkregen heeft, en laat hem het dan besteden tot Godvruchtige doeleinden, naar dat God er hem de gelegenheid toe geeft, en het zal gemakkelijker uitgegeven worden, en het evenredige er van meer voldoening geven als wij het eerst weggelegd hebben. Over dit tweede tiende kan beschikt worden:

1. Voor werken van Godsvrucht voor de eerste twee jaren na het jaar van de vrijlating. Zij moeten het opbrengen hetzij in natura of wel in de volle waarde er van, in de plaats van het heiligdom, en het daar besteden in heilige feestmaaltijden voor de Heere. Als zij het zonder veel bezwaar doen konden, moesten zij het opbrengen in natura, vers 23, maar zo niet, dan mochten zij het te gelde maken, vers 24, 25, en dat geld moest dan besteed worden om er voor het aangezicht des Heeren feestmaaltijden van te houden. Het aangenaam, blijmoedig

gebruiken van hetgeen God ons gegeven heeft, met soberheid en matigheid, is in werkelijkheid God er mee te eren. Vergenoegdheid, heilige vreugde en dankbaarheid maken iedere maaltijd tot een Godsdienstig feestmaal. Het doel van deze wet hebben wij in vers 23 opdat gij de Heere, uw God, leert vrezen alle dagen, het was om hen recht en standvastig te houden aan hun Godsdienst.

a. Door hen bekend te maken met het heiligdom, de heilige zaken, en de plechtige diensten, die daar verricht werden. Het zal hun goed doen om hetgeen, waarvan zij het bevel en de inzetting lazen in hun Bijbels, te zien verrichten in de tabernakel, het zal een diepe indruk op hen maken en hen uit de strikken houden van de afgodische gewoonten. Het zal een goede invloed hebben op onze standvastigheid in de Godsdienst, om nooit de onderlinge bijeenkomsten na te laten, Hebréeën 10:25. Door de gemeenschap van de heiligen te genieten, kunnen wij onze gemeenschap met God onderhouden

b. Door ze te gebruiken voor de lieflijkste en aangenaamste diensten van de Godsdienst. Laat hen zich verblijden voor het aangezicht des Heeren, opdat zij leren Hem te vrezen alle dagen. Hoe meer genoeg wij smaken in de wegen van de Godsdienst, hoe waarschijnlijker het is, dat wij zullen volharden om op die wegen te gaan. Een ding moeten zij gedenken bij die vrome feestmaaltijden, namelijk om er hun Levieten welkom aan te heten. De Leviet zult gij niet verlaten. Laat hem nooit een vreemdeling zijn aan uw tafel, inzonderheid niet als gij eet voor het aangezicht des Heeren.

2. Om de drie jaren moet over dit tiende tehuis beschikt worden voor werken van barmhartigheid, vers 28, 29. Gij zult ze de tienden wegleggen in uw poorten, en laat die gegeven worden aan de armen, die, wetende dat de wet deze voorziening voor hen gemaakt heeft, ongetwijfeld er om komen zullen, en opdat zij gemeenzaam zullen worden met de armen en hun gezelschap niet zullen verachten. wordt hun hier bevolen hen welkom te heten in hun huis, laat hen komen, eten, en verzadigd worden. Bij deze liefdadige verdeling van de tweede tienden moeten zij het oog hebben op arme leraren, hen bemoedigen door hen in hun huis en aan hun tafel te onthalen, vervolgens op arme vreemdelingen, niet slechts om in hun noodduft te voorzien, maar om hun achting te bewijzen en aldus de begeerte in hen op te wekken om proselieten te worden, en dan op de wezen en weduwen die, hoewel hun misschien een genoegzaam levensonderhoud is gelaten, toch ondersteeld moeten worden niet meer op zo ruime, aangename voet te kunnen leven als tevoren weshalve zij hen moeten ondersteunen, er toe moeten bijdragen om hun het leven te veraangename door hen aan hun feestmaaltijden te nodigen. God draagt bijzonder zorg voor de weduwen en wezen, en Hij eist dat ook wij dit zullen doen. Het is Zijn eer, en het zal ook onze eer zijn om de hulpelozen te helpen.

En indien wij aldus God dienen, en goed doen met wat wij hebben, dan is hier beloofd dat de Heere onze God ons zal zegenen in al het werk van onze hand. De zegen Gods is alles in alles voor onze uitwendige voorspoed, en zonder die zegen zal het werk van onze handen, dat wij doen, niets opleveren. Het middel om die zegen te verkrijgen is naarstig en liefdadig te zijn. De zegen daalt neer op het werk van onze handen. Verwacht niet dat God u zal zegenen in uw traagheid en gemakzucht, maar in al het werk uwer hand. Het is de hand des vlijtigen, met de zegen des Heeren er over, die rijk maakt. Spreuken 10:4, 22. En die zegen daalt ook neer op de gevende hand, aan hem die aldus uitstrooit zal voorzeker nog meer toegedaan worden, en de zegenende ziel zal vetgemaakt worden. Het is een ontwijfelbare waarheid, hoewel zij weinig geloofd wordt, dat liefdadig te wezen voor de armen, mild en vrijgevig te zijn in het ondersteunen van de Godsdienst, de zekerste en veiligste weg is tot voorspoed. Wat de Heere geleend is zal met ruime interest terugbetaald worden. Zie Ezechiël 44:30.

HOOFDSTUK 15.

1 Ten einde van zeven jaren zult gij een vrijlating maken. 2 Dit nu is de zaak der vrijlating, dat ieder schuldeheer, die zijn naaste zal geleend hebben, vrijlate; hij zal zijn naaste of zijn broeder niet manen, dewijl men de HEERE een vrijlating heeft uitgeroepen. 3 de vreemde zult gij manen; maar wat gij bij uw broeder hebt, zal uw hand vrijlaten; 4 Alleenlijk, omdat er geen bedelaar onder u zal zijn; want de HEERE zal u overloediglijk zegenen in het land, dat u de HEERE, uw God, ten erve zal geven, om hetzelfde erfelijk te bezitten; 5 Indien gij slechts de stem des HEEREN, uws Gods, vlijtiglijk zult gehoorzamen, dat gij waarneemt te doen al deze geboden, die ik u heden gebiede. 6 Want de HEERE, uw God, zal u zegenen, gelijk als Hij tot u heeft gesproken, zo zult gij aan vele volken lenen; maar gij zult niet ontlennen; en gij zult over vele volken heersen; maar over u zullen zij niet heersen. 7 Wanneer er onder u een arme zal zijn, een uit uw broederen, in een uwer poorten, in uw land, dat de HEERE, uw God, u geven zal, zo zult gij uw hart niet verstijven, noch uw hand toesluiten voor uw broeder, die arm is; 8 Maar gij zult hem uw hand mildelijk opendoen, en zult hem rijkelijk lenen, genoeg voor zijn gebrek, dat hem ontbreekt.

9 Wacht u, dat in uw hart geen Belialswoord zij, om te zeggen: Het zevende jaar, het jaar der vrijlating, naakt; dat uw oog boos zij tegen uw broeder, die arm is, en dat gij hem niet geveet; en hij over u roepe tot de HEERE, en zonde in u zij. 10 Gij zult hem mildelijk geven, en uw hart zal niet boos zijn, als gij hem geeft; want om dezer zake wil zal u de HEERE, uw God, zegenen in al uw werk, en in alles, waaraan gij uw hand slaat. 11 Want de arme zal niet ophouden uit het midden des lands; daarom gebiede ik u, zeggende: Gij zult uw hand mildelijk opendoen aan uw broeder, aan uw bedrukten en aan uw armen in uw land. 12 Wanneer uw broeder, een Hebreër of een Hebreïsche, aan u verkocht zal zijn, zo zal hij u zes jaren dienen; maar in het zevende jaar zult gij hem vrij van u laten gaan. 13 En als gij hem vrij van u gaan laat, zo zult gij hem niet ledig laten gaan: 14 Gij zult hem rijkelijk opleggen van uw kudde, en van uw dorsvloer, en van uw wijnpers; waarin u de HEERE, uw God, gezegend heeft, daarvan zult gij hem geven. 15 En gij zult gedenken, dat gij een dienstknecht in Egypteland geweest zijt, en dat u de HEERE, uw God, verlost heeft; daarom gebiede ik u heden deze zake. 16 Maar het zal geschieden, als hij tot u zeggen zal: Ik zal niet van u uitgaan, omdat hij u en uw huis liefheeft, dewijl het hem wel bij u is; 17 Zo zult gij een priem nemen, en steken in zijn oor en in de deur, en hij zal eeuwiglijk uw dienstknecht zijn; en aan uw dienstmaagd zult gij ook alsoo doen. 18 Het zal niet hard zijn in uw ogen, als gij hem vrij van u gaan laat; want als een dubbel-loons-dagloner heeft hij u zes jaren gediend; zo zal u de HEERE, uw God, zegenen in alles, wat gij doen zult.

19 Al het eerstgeborene, dat onder uw runderen en onder uw schapen zal geboren worden, zijnde een manneken, zult gij de HEERE, uw God, heiligen; gij zult niet arbeiden met de eerstgeborene van uw os, noch de eerstgeborene uwer schapen scheren. 20 Voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, zult gij ze jaar op jaar eten in de plaats, die de HEERE zal verkiezen, gij en uw huis. 21 Doch als enig gebrek daaraan zal zijn, hetzij mank of blind, of enig kwaad gebrek, zo zult gij het de HEERE, uw God, niet offeren; 22 In uw poorten zult gij het eten; de onreine en de reine te zamen, als een ree, en als een hert, 23 Zijn bloed alleen zult gij niet eten; gij zult het op de aarde uitgieten als water.

In dit hoofdstuk geeft Mozes orders:

I. Betreffende het kwijtschelden van schulden in ieder zevende jaar, vers 1-6, met de waarschuwing dat dit geen liefdadig lenen in de weg moest staan, ver 7-11.

II. Betreffende de vrijlating van dienstknechten en dienstmaagden na zeven jaren dienst, vers 12-18.

III. Betreffende het Gode heiligen van de eerstelingen van hun vee, vers 19-23.

Deuteronomium 15:1-11

I. Hier is een wet voor vrijlating van arme schuldenaars, die (naar wij kunnen veronderstellen) onvermogen waren om te betalen. Ieder zevende jaar was een jaar van vrijlating, waarin de grond rustte van bebouwd te worden, dienstknechten ontslagen werden, en onder andere daden van barmhartigheid was dit er éne, dat zij, die geld geleend hadden en tevoren niet bij machte zijn geweest om het terug te betalen, in dit jaar er vrijgesteld van zullen worden, en

hoewel hun geweten het hun als plicht stelde om het later te betalen, zo zij konden kon toch de schuldeiser het niet door de wet terugkrijgen. Veel goede schriftverklaarders zijn van mening dat de wet alleen verbood om in het jaar van de vrijlating betaling te vorderen, omdat er in dit jaar geen oogst zijnde, het niet te verwachten was dat de mensen dan hun schulden zouden betalen, maar dat zij later langs wettelijke weg opgevorderd konden worden, zodat de vrijlating de schuld niet tenietdeed, maar alleen uitstel van betaling verleende.

Anderen geloven echter dat de schuld voor altijd kwijtgescholden werd (en dat komt mij waarschijnlijker voor) maar onder zekere beperkingen, genoemd of stilzwijgend in de zaak begrepen. Er wordt verondersteld dat de schuldenaar een Israëliet is, vers 3, en dat hij arm is, vers 4, dat hij geen geld leende om er handel mee te drijven of om een aankoop te doen, maar tot onderhoud van zijn gezin, en dat hij het nu niet terug kon betalen zonder geheel en al tot armoede te vervallen en in de noodzakelijkheid te komen van hulp te zoeken. In andere landen, hetgeen een verzoeking voor hem kon zijn om van God af te vallen. De wet gebiedt niet dat de schuldeiser de schuld niet zal ontvangen, indien de schuldenaar of zijn vrienden haar kunnen betalen, maar dat hij haar niet door een proces mag opeisen. De redenen voor deze wet zijn:

1. Eer te leggen op het sabbatjaar, omdat men de Heere een vrijlating heeft uitgeroepen, vers 2. Het was Gods jaar voor hun land, zoals de wekelijkse sabbat Gods dag was voor henzelf, hun dienstknechten en dienstmaagden en hun vee, en evenals door het rusten van hun grond, zo wilde God ook door het vrijlaten van schulden, hen leren op Zijn voorzienigheid te steunen. Dit jaar van de vrijlating was een type van de genade van het Evangelie, waarin het welaangename jaar des Heeren wordt uitgeroepen, en door welke wij de kwijtschelding verlangen van onze schulden, dat is de vergeving van onze zonden, en ons geleerd wordt onrecht en beledigingen te vergeven, gelijk wij hopen vergeving van God te zullen verkrijgen.

2. Het was om te voorkomen dat een Israëliet tot de uiterste armoede zou vervallen, aldus luidt de kanttekening op vers 4: opdat er geen armoede onder u zij, geen ellendige armen, geen personen, die schandelijk arm zijn tot smaad van hun volk en Godsdienst, waarvan zij de eer behoren op te houden.

3. Gods borgstelling wordt hier gegeven door een Goddelijke belofte, dat wat zij ook door arme schuldenaars mogen verliezen hun vergoed zal worden door de zegen van God op alles wat zij deden en hadden, vers 4-6. Laat hen zorgen hun plicht te doen, dan zal God hen met zo grote voorspoed zegenen dat zij, hetgeen zij door kwade schulden, die zij edelmoedig kwijtschelden verliezen niet uit hun voorraad bij het einde van het jaar zullen missen. Het is niet slechts: de Heere zal u zegenen, vers 4, maar de Heere zegent u, vers 6. Het is volstrekt onverschoonbaar als wij hoewel God ons overvloed heeft gegeven, zodat wij niet alleen genoeg maar overvloed hebben, streng en hard zijn in onze eisen aan onze arme broeders, want uit onze overvloed behoort in hun nooddrift voorzien te worden, zodat er tenminste niet zulk een ongelijkheid is als tussen twee uitersten, 2 Corinthiërs 8:14.

Zij moeten ook in aanmerking nemen dat hun land Gods gave aan hen was, dat al hun inkomsten de vrucht zijn van (Gods zegen over hen, en dat zij dus tegenover Hem gehouden en verplicht waren om hun bezittingen te gebruiken en er over te beschikken zoals Hij het hun zegt en beveelt. Eindelijk. Indien zij de kleine sommen, die zij hun arme broeders hadden geleend, willen kwijtschelden, dan is hun beloofd dat zij instaat zullen zijn grote sommen te lenen aan hun rijke naburen, aan vele volken, vers 6, en dat zij door die leringen verrijkt zullen worden. Zo zullen hun de volken worden onderworpen, van hen afhankelijk worden, zoals de ontlener des leners knecht is, Spreuken 22:7. Om te kunnen lenen en niet nodig te hebben om te lenen, moeten wij als een grote zegen, een groot voorrecht beschouwen, en als

een goede reden, waarom wij goed moeten doen met wat wij hebben, opdat wij God er niet toe brengen om ons te ontnemen wat wij hebben.

II. Hier is een wet ten gunste van armen die ontlennen, om te voorkomen dat zij door de vorige wet schade ondervinden. Men zou allicht geneigd zijn aldus te redeneren: Indien de zaak zo staat tussen een man en zijn schuldenaar dat zo de schuld niet betaald is vóór het jubeljaar zij niet meer invorderbaar is en dus als verloren moet worden beschouwd dan is het beter om maar niet te lenen.

"Nee", zegt nu dit artikel van de wet, "zulk een gedachte moet niet bij u opkomen." 1. Het wordt als vaststaand aangenomen, dat er armen onder hen zullen zijn, die het nodig zullen hebben te lenen, vers 7, en dat zulke voorwerpen van barmhartigheid nooit zullen ophouden onder hen, vers 11. De arme zal niet ophouden uit het midden des lands, hoewel zij niet tot de alleruiterste armoede zullen vervallen zullen er toch altijd de zodanigen zijn, die achteruit zijn gegaan, en het nodig zullen hebben te lenen. Van zulke armen spreekt hij hier en de zodanigen hebben wij altijd met ons, zodat een barmhartige gezindheid spoedig in de gelegenheid kan komen om zich in daden van barmhartigheid te uiten.

2. In zo'n geval wordt ons hier geboden te lenen of te geven naar wij er toe instaat zijn en de nood het vereist. Gij zult uw hart niet verharden, noch uw hand toesluiten, vers 7. Is de hand toegesloten, dan is dit een bewijs dat het hart verhard is, want als de wolken vol zijn van regen, dan ontleiden zij zich, Prediker 11:3. Ingewanden van barmhartigheid zullen milde uitdelingen teweegbrengen, Jakobus 2:16. Gij zult niet slechts uw hand tot hem uitstrekken om hem iets toe te reiken, maar gij zult hem uw hand mild opendoen, en zult hem rijkelijk lenen, genoeg voor zijn gebrek, dat hem ontbreekt, vers 8. Soms is er evenveel barmhartigheid in verstandig lenen als in geven, daar het de ontlener verplicht tot vlijt en eerlijkheid, en hem op de weg kan brengen om zichzelf te helpen. Soms zijn wij in verzoeking te denken dat, als zich een voorwerp van barmhartigheid aan ons voordoet, het aan ons staat, of wij hem iets zullen geven of niets zullen geven, weinig of veel, terwijl hier het uitdrukkelijk bevel luidt, vers 11, Ik gebied u, niet slechts te geven, maar uw hand mild open te doen, mild te geven.

3. Hier is een "Wacht u" tegen de tegenwerping, die kan opkomen tegen het liefdadig lenen naar aanleiding van de wet op het vrijlaten van schulden, vers 9. Wacht u dat in uw hart geen Belialswoord zij om te zeggen: Het zevende jaar, het jaar van de vrijlating naakt, en daarom zal ik niet lenen wat ik zeker zal verliezen, opdat uw broeder, aan wie gij weigert te lenen, niet over u roepe tot de Heere, en het zonde in u zij. De wet is geestelijk, en legt beslag op de gedachten van het hart. Wij dwalen als wij menen, dat gedachten vrij zijn van de kennisneming en het bedwang Gods. Het is voorwaar wel een boos hart, dat boze gedachten koestert naar aanleiding van de goede wet Gods, zoals het hart van hen, die, omdat God hun de plicht van de barmhartigheid had opgelegd om te vergeven, de barmhartigheid weigerde van te geven. Wij moeten zorgvuldig waken tegen al die verborgen bedenkselen, die ons zouden doen afiaten van onze plicht, of er ons in zouden ontmoedigen. Zij, die voor de daad van de zonde bewaard willen blijven, moeten ook de gedachte van de zonde uit hun hart weren. Als wij gelegenheid hebben om in barmhartigheid te lenen, en wij kunnen de ontlener niet vertrouwen, dan moeten wij op God vertrouwen en lenen, hopende op niets in deze wereld maar verwachtende dat het in de opstanding van de rechtvaardigen vergolden zal worden, Lukas 6:35, 14:14.

Het, is ontzettend om het geroep van de armen tegen ons te hebben, want Gods oor is open voor dat geroep, en in mededogen met hen zal Hij gewis afrekenen met degenen, die hard met hen handelen. Hetgeen wij denken onze wijsheid te zijn, blijkt dikwijls onze zonde te wezen,

hij, die weigerde te lenen, omdat het jaar van de vrijlating nabij was, dacht dat hij wijs heeft gehandeld, en dat de mensen hem zullen loven, omdat hij zichzelf goed doet, Psalm 49:19. Maar hier wordt hem gezegd, dat hij goddeloos heeft gedaan, en dat God hem zal veroordelen als kwaad doende aan zijn broeder, en wij zijn er zeker van, dat Gods oordeel naar waarheid is, en dat wat Hij zegt zonde in ons te zijn gewis ons verderf zal wezen, als wij er ons niet van bekeren.

4. Hier is een gebod om al wat wij in liefdadigheid geven blijmoedig te geven, vers 10. "Uw hart zal niet verdrietig zijn als gij hem geeft. Scheidt niet met weerzin van uw geld voor zo goed een zaak, en denk niet dat het verloren is. Bewijst uw broeder niet met tegenzin een vriendelijkheid, en wantrouwt Gods voorzienigheid niet, alsof gij, wat gij in liefdadigheid geeft, zelf nodig zult hebben, integendeel laat het u een genot en zielsverlustiging zijn te denken, dat gij met hetgeen gij hebt God eert, goed doet, uw broeder het leven aangenaam maakt, en uzelf een schat oplegt voor het toekomstige leven. Wat gij doet moet gij gaarne en gewillig doen, want God heeft een blijmoedige gever lief, " 2 Corinthiërs 9:7.

5. Hier is een belofte van een beloning in dit leven: Ter wille van deze zaak zal u de Heere, uw God, zegenen in al uw werk, en in alles waaraan gij uw hand slaat. Gierige mensen zeggen: Geven ruïneert ons", nee, het blijmoedig geven in liefdadigheid zal ons verrijken, de schuren zullen er met overvloed door vervuld worden, Spreuken 3:10, en de ziel met ware vertroosting, Jeremia 58:10, 11.

Deuteronomium 15:12-18

I. Hier is een herhaling van de wet betreffende Hebreeuwse dienstknechten die, hetzij zichzelf als dienstknechten verkocht hebben, of uit grote armoede door hun ouders verkocht werden, of om het één of andere misdrijf door een gerechtshof verkocht werden. De wet gebood:

1. Dat zij slechts zes jaren mochten dienen en in het zevende vrijgelaten moesten worden vers 12. Vergelijk Exodus 21:2. En zo het jubeljaar inviel voordat zijn tijd om was dan zou hij hierdoor ontslagen worden. Gods Israël was een vrij volk, en moest niet tot altijdurende slavernij gedoemd zijn, en zo is het geestelijk Israël Gods tot vrijheid geroepen.

2. Dat indien zij, als de zes jaren verstreken zijn, geen lust hebben om vrijuit te gaan, maar liever in dienst willen blijven omdat zij wel meer moeite hebben dan hun meesters, maar minder zorg, zij zich dan onder de verplichting brengen om voor altijd, dat is levenslang, te dienen, door zich aan de deurpost het oor te laten doorboren, vers 16, 17, . Vergelijk Exodus 21:6. Indien een man zich hierdoor in de ogen van sommigen onteerde, als iemand die geen recht besef had van eer en geen liefde voor de vrijheid, dan kunnen wij veronderstellen dat hij bij anderen toch de naam kreeg van een man te zijn van een rustige, tevreden, nederige gemoedsaard, naarstig en liefhebbend, en niet staande naar verandering.

II. Hier is nog een bijvoegsel aan deze wet, waarbij bevolen wordt, dat zij hun dienstknechten enige have moeten geven, opdat zij voor zichzelf zaken kunnen beginnen, nadat zij uit hun dienst zijn weggezonden, vers 13, 14. Men kon veronderstellen dat zij zelf niets bezaten, en dat hun vrienden hun weinig of niets konden geven, want anders zouden zij wel gelost zijn, eer zij door de wet werden ontslagen. Zij ontvingen geen loon voor hun diensten, en alles wat zij door hun arbeid verkregen, behoorde hun meester, zodat hun vrijheid hun weinig zou baten, terwijl zij niets hadden om er het leven mee te beginnen. Daarom wordt hier geboden dat zij mild voorzien moeten worden van koren en vee: er is geen bepaalde hoeveelheid voorgeschreven dat wordt aan des meesters grootmoedigheid overgelaten, die waarschijnlijk

de verdienste van de dienstknecht en behoefte in aanmerking zal nemen. Maar de Joodse schrijvers zeggen: "Minder dan de waarde van dertig zilveren sikkels kon hij niet geven, maar wel zoveel meer als hem goeddacht." Aan de dienstmaagden werd, als zij in haar dienst wensten te blijven, het oor niet doorboord, maar als zij vrij uitgingen, dan-moest ook haar een vrijwillige gift worden geschonken, want daarop zien de woorden in vers 17 :aan uw dienstmaagd zult gij ook also doen. De redenen hiervoor zijn ontleend aan de wet van de dankbaarheid. Zij moeten dit doen:

1. Uit dankbaarheid aan God, die niet alleen hen uitgevoerd heeft uit Egypte, vers 15, maar hen heeft uitgevoerd, grotelijks verrijkt met de roof van de Egyptenaren. Laat hen hun dienstknechten niet leeg wegzenden want zij zijn ook zelf niet leeg uit het diensthuis weggezonden. Gods tedere zorg over ons en goedheid jegens ons verplichten ons zorgzaam en vriendelijk te zijn voor hen die afhankelijk van ons zijn. Aldus moeten wij vergelden naar de weldaad, die ons bewezen is.

2. Uit dankbaarheid aan hun dienstknechten vers 18. "Het zal niet hard zijn in uw ogen om hem iets uit uw overvloed te geven, want als een dubbelloops dagloner heeft hij u gediend. De dagen van de huurling waren op zijn meest drie jaren, Jesaja 16:14, maar hij heeft u zes jaren gediend, en dat wel zonder loon." Meesters en landheren moeten bedenken, hoe nodig zij hun dienstknechten of pachters hebben, en welk voordeel zij hun opleveren, zij behoren dus niet alleen rechtvaardig maar ook vriendelijk voor hen te wezen. Aan deze redenen wordt nog, zoals tevoren in dit hoofdstuk bijgevoegd: zo zal u de Heere, uw God, zegenen vers 4, 6, 10, . Wij kunnen zegen verwachten over ons huisgezin en die zegen is de bron en oorzaak van voorspoed in ons gezin als wij er een gewetenszaak van maken om er de plichten van te vervullen.

Deuteronomium 15:19-23

Hier is:

1. Een herhaling van de wet op de eerstelingen van hun vee, die, indien het mannetjes waren, de Heere geheiligd moesten worden vers 19, ter gedachtenis van, en uit erkentelijkheid voor, het sparen van de eerstgeborenen van Israël, toen de eerstgeborenen van de Egyptenaren, beide van mensen en beesten, door de verderfengel werden gedood, Exodus 13:2, 15. Op de achtste dag moesten zij aan God gegeven worden, Exodus 22:30, om verdeeld te worden tussen de priester en het altaar, Numeri 18:17-18.

2. Een bijvoegsel aan die wet ter nadere verklaring er van, hun voorschrijvende wat zij met de eerstelingen moesten doen.

a." Met de wijfjes. Met de eerstgeborene van uw rund als het een wijfje is zult gij niet arbeiden, noch de eerstgeborenen uwer schapen scheren", vers 19. Aldus wordt dit door de geleerden bisschop Patrick opgevat. Hoewel de eerstelingen, als het wijfjes waren, niet zo geheel en al, en niet zo vroeg, namelijk als zij acht dagen oud waren, aan God werden gewijd als de mannetjes, moesten zij door de eigenaars toch niet zo tot hun eigen gebruik aangewend worden als hun ander vee, maar als dankoffers aan God worden geofferd, of gegeten worden bij een Godsdienstige maaltijd aan het einde van het jaar, vers 20. Voor het aangezicht des Heeren uws Gods zult gij ze eten, zoals bevolen is in hoofdstuk 12:18.

b. Maar wat moeten zij doen met die, waaraan een gebrek, een kwaad gebrek, is? vers 21. Hetzij het een mannetje of een wijfje was, het moest niet naar het heiligdom worden gebracht, noch tot offerande, noch tot een heilig feestmaal worden gebruikt, want het zou niet voegzaam zij om er God mee te eren, of een type te zijn van Christus, die een onbestraffelijk en onbevlekt Lam is. Toch moet het niet opgefokt worden maar geslacht en in hun eigen

huizen als gewoon voedsel worden gegeten, vers 22. Alleenlijk moeten zij zich wachten om het bloed er van te eten, vers 23. De veelvuldige herhaling van deze waarschuwing geeft te kennen hoe nodig zij was voor het volk, en welk een nadruk God er op gelegd heeft. Welk een voorrecht is het voor ons, dat wij niet onder dit juk zijn! Wij zijn aan geen bepalingen omtrent onze spijzen gebonden, wij maken geen verschil tussen een eerstgeboren kalf of lam en wat er volgt, laat ons daarom de Evangeliebetekenis van deze wet realiseren, onszelf en het eerste van onze tijd en van onze kracht aan God wijden, als een soort van eerstelingen van Zijn schepselen, en alles wat wij hebben en genieten aanwenden tot Zijn lof, en onder het voorschrift van Zijn wet, daar wij het alles hebben door Zijn gave.

HOOFDSTUK 16

1 Neemt waar de maand Abib, dat gij de HEERE, uw God, pascha houdt; want in de maand Abib heeft u de HEERE, uw God, uit Egypteland uitgevoerd, bij nacht. 2 Dan zult gij de HEERE, uw God, het pascha slachten, schapen en runderen, in de plaats, die de HEERE verkiezen zal, om Zijn Naam aldaar te doen wonen. 3 Gij zult niets gedeseemds op hetzelfde eten; zeven dagen zult gij ongezuurde broden op hetzelfde eten, een brood der ellende, (want in der haast zijt gij uit Egypteland uitgetogen); opdat gij gedenkt aan de dag van uw uittrekken uit Egypteland, al de dagen uws levens. 4 Er zal bij u in zeven dagen geen zuurdeeg gezien worden in enige uwer landpalen; ook zal van het vlees, dat gij aan de avond van de eersten dag geslacht zult hebben, niets tot de morgen overnachten. 5 Gij zult het pascha niet mogen slachten in een uwer poorten, die de HEERE, uw God, u geeft. 6 Maar aan de plaats, die de HEERE, uw God, verkiezen zal om daar Zijn Naam te doen wonen, aldaar zult gij het pascha slachten aan de avond, als de zon ondergaat, ter bestemder tijd van uw uittrekken uit Egypte. 7 Dan zult gij het koken en eten in de plaats, die de HEERE, uw God, verkiezen zal; daarna zult gij u des morgens keren, en heengaan naar uw tenten. 8 Zes dagen zult gij ongezuurde broden eten, en aan de zevenden dag is een verbods dag de HEERE, uw God; dan zult gij geen werk doen. 9 Zeven weken zult gij u tellen; van dat men met de sikkel begint in het staande koren, zult gij de zeven weken beginnen te tellen. 10 Daarna zult gij de HEERE, uw God, het feest der weken houden; het zal een vrijwillige schatting uwer hand zijn, dat gij geven zult, naardat u de HEERE, uw God, zal gezegend hebben. 11 En gij zult vrolijk zijn voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, gij, en uw zoon, en uw dochter, en uw dienstknecht, en uw dienstmaagd, en de Leviet, die in uw poorten is, en de vreemdeling, en de wees, en de weduwe, die in het midden van u zijn; in de plaats, die de HEERE, uw God, zal verkiezen, om Zijn Naam aldaar te doen wonen. 12 En gij zult gedenken, dat gij een dienstknecht geweest zijt in Egypte; en gij zult deze inzettingen houden en doen.

13 Het feest der loofhutten zult gij u zeven dagen houden, als gij zult hebben ingezameld van uw dorsvloer en van uw wijnpers. 14 En gij zult vrolijk zijn op uw feest, gij, en uw zoon, en uw dochter, en uw dienstknecht, en uw dienstmaagd, en de Leviet, en de vreemdeling, en de wees, en de weduwe, die in uw poorten zijn. 15 Zeven dagen zult gij de HEERE, uw God, feest houden, in de plaats, die de HEERE verkiezen zal; want de HEERE, uw God, zal u zegenen in al uw inkomen, en in al het werk uwer handen; daarom zult gij immers vrolijk zijn.

16 Driemaal in het jaar zal alles, wat mannelijk onder u is, voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, verschijnen, in de plaats, die Hij verkiezen zal: op het feest der ongezuurde broden, en op het feest der weken, en op het feest der loofhutten; maar het zal niet ledig voor het aangezicht des HEEREN verschijnen: 17 Een ieder, naar de gave zijner hand, naar de zegen des HEEREN, uws Gods, dien Hij u gegeven heeft. 18 Rechters en amptlieden zult gij u stellen in al uw poorten, die de HEERE, uw God, u geven zal, onder uw stammen; dat zij het volk richten met een gericht der gerechtigheid. 19 Gij zult het gericht niet buigen; gij zult het aangezicht niet kennen; ook zult gij geen geschenk nemen; want het geschenk verblindt de ogen der wijzen, en verkeert de woorden der rechtvaardigen. 20 Gerechtigheid, gerechtigheid zult gij najagen; opdat gij leeft, en erfelijk bezit het land, dat u de HEERE, uw God, geven zal. 21 Gij zult u geen bos planten van enig geboomte, bij het altaar des HEEREN, uws Gods, dat gij u maken zult. 22 Ook zult gij u geen opgericht beeld stellen, hetwelk de HEERE, uw God, haat.

In dit hoofdstuk hebben wij:

I. Een herhaling van de wet op de drie jaarlijkse feesten, in het bijzonder die op het Pascha, vers 1-8. Die op het pinksterfeest, vers 9-12. Die op het Loofhuttenfeest, vers 13-15. En de algemene wet van het bijwonen van die feesten door het volk, vers 16, 17 6, .

II. De instelling van een minder overheidsambt, en algemene rechtsregelen gegeven voor hen, die tot dat ambt worden geroepen, vers 18-20.

III. Een rechterlijke waarschuwing tegen bossen en beelden, vers 21, 22, .

Deuteronomium 16:1-17

Veel van de gemeenschap tussen God en Zijn volk Israël werd onderhouden, en een Godsdienstig aanzien onder het volk bewaard, door de drie jaarlijkse feesten, waarvan wij de inzetting en de desbetreffende wetten reeds verscheiden malen gehad hebben, en hier zijn zij herhaald.

I. De wet op het Pascha, een zo grote plechtigheid, dat zij aan de gehele maand, in het midden waarvan zij gevierd werd, een groot en gewichtig aanzien gaf, vers 1. Neemt waar de maand Abib. Hoewel slechts een week van die maand als feest gehouden werd, waren de voorbereidselen er voor zó plechtig, en de overdenking en toepassing er van daarna zó ernstig, dat het gelijk stond met een waarnemen van de gehele maand. De maand Abib, of van de nieuwe vruchten zoals de Chaldeeuwse vertaling luidt, komt overeen met onze maand Maart, (of een deel van Maart en een deel van April) en was op bijzonder bevel van God ter herinnering aan hun bevrijding uit Egypte tot het begin van het jaar gemaakt, Exodus 12:2 dat tevoren gerekend werd te beginnen met de maand Tisri, overeenkomende met onze maand September. In deze maand moesten zij het pascha houden ter gedachtenis dat de Heere hen uit Egypteland heeft uitgevoerd bij nacht, vers 1.

De Chaldeeuwse Paraphrasten hebben hier: "Omdat zij uitkwamen uit Egypte bij daglicht", omdat er een uitdrukkelijk bevel was, dat niemand zal uitgaan uit de deur van zijn huis tot aan de morgen, Exodus 12:22. Een hunner verklaart het aldus: "Hij voerde u uit Egypte, en deed wonderen bij nacht." En een ander: "Gij zult het pascha eten bij nacht." De desbetreffende wetten zijn:

1. Dat zij het Pascha moesten offeren in de plaats, die God zou verkiezen, vers 2, en in geen andere plaats, vers 5-7. Het pascha zelf was een offer, vandaar dat Christus ons Pascha gezegd wordt voor ons te zijn geslacht, 1 Corintiërs 5:7, en gedurende de zeven dagen van het feest werden nog veel andere offers geofferd, Numeri 28:19 en verv, die hierin begrepen zijn, want er wordt hier gesproken van schapen en runderen, terwijl het Pascha zelf slechts een lam was. Daar nu geen offers Gode welbehaaglijk waren, dan die op het altaar, dat ze heiligde, gebracht werden was het nodig, dat zij zouden opgaan naar de plaats, waar dat altaar was, want hoewel het paaslam geheel en al door de eigenaars gegeten werd, moest het toch in de voorhof van de tabernakel worden geslacht, het bloed gesprengd, en de ingewanden op het altaar verbrand worden. Door hen te bepalen tot de bestemde plaats, hield hij hen aan de bepaalde regel, waarvan zij allicht afgeweken zouden zijn, om dwaze verzinselen voor henzelf in te voeren, als het hun veroorloofd ware geworden binnen hun eigen poorten hun offers te offeren, zonder daarbij onder het toezicht van de priesters te zijn. Hiermede werd hun ook bevolen hun oog op God te hebben in de plechtigheid en dat de begeerte van hun hart moet wezen naar de gedachtenis van Zijn naam, daar hun bevolen was om te gaan naar de plaats, die de Heere zal verkiezen om Zijn naam aldaar te doen wonen, vers 2 en 6, 6.

Maar als de plechtigheid voorbij was, dan mochten zij zich keren en heengaan naar hun tenten, vers 7. Sommigen denken dat zij indien zij wilden, reeds de volgende morgen, nadat

het paaslam geslacht en gegeten was, mochten terugkeren, daar de priesters en Leviëten volstonden om het overige werk van de week te doen, maar het is er zover vandaan dat de eerste dag van de zeven de dag was van hun uit elkaar gaan, dat er uitdrukkelijk geboden is, dat het een dag van heilige samenroeping moet wezen, Leviticus 23:7, Numeri 28:18.

Daarom moeten wij het nemen zoals het in Jonathan's Paraphrase wordt verklaard: in de morgen na het einde van het feest zult gij gaan naar uw steden. En het was de gewoonte om de gehele week bij elkaar te blijven, 2 Kronieken 35:17.

2. Dat zij gedurende zeven dagen ongezuurde broden moesten eten, en dat er dan geen zuurdeeg in hun landpalen gevonden moest worden, vers 3, 4, 8, . Het brood, dat zij dan moeten eten, wordt hier brood van de ellende genoemd, omdat het noch aangenaam van smaak, noch licht verteerbaar was, en daarom geschikt om de bezwaardheid van gemoed aan te duiden onder hun dienstbaarheid, en de haast in gedachtenis te houden, waarmee zij uittogen daar de zaak zo dringend was, dat zij niet wilden blijven om te wachten tot het brood gedeseemd was, dat zij medenemen op hun tocht. De Joodse schrijvers delen ons mede, dat het de gewoonte was aan de paasmaaltijd, dat de heer des huizes dit ongezuurde brood brak, en aan ieder van de aanzittenden een stuk er van gaf, zeggende: Dit is, dat is: dit stelt voor, of doet ons gedenken aan (hetgeen het gezegde verklaart van onze Heiland: Dit is Mijn lichaam) het brood van de ellende, dat onze vaders in Egypte hebben gegeten.

De Evangeliebetekenis van dit feest van de ongezuurde broden geeft ons de apostel in 1 Corinthiërs 5:7, Christus, ons Pascha, is voor ons geslacht, en daar wij nu tot onze vertroosting deel gekregen hebben aan de gezegende vruchten van die offerande, zo laat ons feesthouden in een heilige wandel, vrij van de zuurdesem van de kwaadheid en van de boosheid jegens onze broederen, en van de geveinsdheid tegenover God, en in de ongezuurde broden van de oprechtheid en van de waarheid. Eindelijk. "Let ten opzichte van het Pascha op het doel, waartoe het was ingesteld: opdat gij gedenkt aan de dag van uw uittrekken uit Egypte, niet slechts op de dag van het Pascha, of gedurende de zeven dagen van het feest maar al de dagen van uw leven, vers 3, als een voortdurende drijfveer tot gehoorzaamheid." Zo vieren wij de gedachtenis van Christus' dood op zekere tijden, opdat wij hem ten allen tijde zullen gedenken, als een reden waarom wij zullen leven voor Hem, die voor ons gestorven en opgestaan is.

II. Zeven weken na het Pascha moest het pinksterfeest gevierd worden, waaromtrent hun hier wordt geboden:

1. Van wanneer af zij de zeven weken moesten tellen: van dat men met de sikkel begint in het staande koren, vers 2, dat is: van de morgen van de eerste dag van het feest van de ongezuurde broden, want op die dag (hoewel het volk waarschijnlijk niet aan de oogst begon voordat het feest voorbij was) werden boden gezonden om een garf van gerst te oogsten, die als eersteling aan God geofferd moest worden, Leviticus 23:10. Sommigen denken dat er de bijzondere zorg mee te kennen wordt gegeven, die God voor hun land zou hebben met betrekking tot het weer, dat hun oogst steeds op dezelfde tijd rijp en gereed zou zijn voor de sikkel.

2. Hoe zij dit feest moesten houden.

a. Zij moeten God een offer brengen, vers 10. Dit wordt hier een vrijwillige schatting genoemd Het wordt van hen geëist als een schatting aan hun soevereine Heer en eigenaar, van wie zij al hun land hielden, maar omdat er de hoeveelheid niet van was bepaald, maar het aan ieders grootmoedigheid was overgelaten om te brengen wat hij wilde, en omdat hij al wat hij bracht blijmoedig moest geven, werd het toch een vrijwillige schatting geroemd. Het was een

dankbare erkenning van de goedheid Gods over hen in de zegeningen van deze korenoogsten, die nu volbracht waren, en daarom moet het offer zijn, naardat hen de Heere zal gezegend hebben. Waar God overvloedig zaait, daar verwacht Hij dienovereenkomstig te zullen oogsten.

b. Zij moeten vrolijk zijn voor het aangezicht des Heeren huns Gods vers 11. Heilige vreugde is het hart en de ziel van dankbare lofzeggingen, die als de taal en de uitdrukking van heilige vreugde zijn. Zij moeten zich verblijden in hun ontvangen van God en in hun diensten voor en offeranden aan Hem, wij moeten ons verlustigen in onze plicht, zowel als in onze genieting. Hun dienstknechten en dienstmaagden moeten zich met hen verblijden, "want gedenkt, dat gij een dienstknecht geweest zijt vers 12, en dat gij zeer dankbaar zoudt geweest zijn, indien uw aandrijvers u eens tijd en oorzaak gegeven hadden om u te verblijden, en uw God heeft u uitgeleid om een feest te houden met blijdschap, weest dus vriendelijk en aangenaam voor uw dienstknechten en dienstmaagden, en geeft hun lieflijkheid in hun leven, maakt hun het leven gemakkelijk". En het schijnt dat deze algemene woorden: Gij zult deze inzettingen houden en doen, hier bijgevoegd zijn om een bijzondere reden, namelijk, dat dit feest gehouden werd ter gedachtenis van de wetgeving op Sinaï vijftig dagen nadat zij uit Egypte waren gegaan. De beste manier nu om onze dankbaarheid aan God uit te drukken voor Zijn gunst in ons Zijn wet te geven is er de geboden van waar te nemen en te doen.

III. Zij moeten het feest van de loofhutten houden, vers 13-15. Hier is geen herhaling van de wet op de offers, die in grote getale op dit feest geofferd moesten worden, en die wij uitvoerig vermeld vinden in Numeri 29:12 en verv, omdat de zorg daarvoor aan de priesters en Leviëten was opgedragen, die zulke herhalingen niet zo nodig hadden als het volk, en omdat het geestelijk deel van de dienst, dat bestond in heilige blijdschap, Gode zeer welbehaaglijk was, en de voortdurende plicht moet zijn van een Evangelische gemeenschapsoefening waarvan dit feest een type was. Zie welk een nadruk er hier op wordt gelegd: Gij zult vrolijk zijn op uw feest, vers 14, want de Heere uw God zal u zegenen in al uw inkomen en in al het werk uwer handen, daarom immers zult gij vrolijk zijn, vers 15. Het is de wil van God, dat Zijn volk een blijmoedig volk zal zijn. Indien zij, die onder de wet waren, vrolijk moesten zijn voor het aangezicht des Heeren, hoeveel meer dan niet wij, die onder de genade van het Evangelie leven, hetgeen het ons ten plicht maakt, om, niet slechts zoals hier, vrolijk te zijn op onze feesten, maar ons ten allen tijde te verblijden in de Heere. Als wijzelf ons in God verblijden, dan moeten wij doen wat wij kunnen, om anderen te helpen om zich ook in Hem te verblijden, door de treurende te troosten, de noodduftige bij te staan, zodat zelfs de vreemdeling, de wees en de weduwe zich met ons kunnen verblijden. Zie Job 29:13. II. Wij moeten ons verblijden in God, niet alleen om hetgeen wij hebben ontvangen, en nog dagelijks van Hem ontvangen maar ook om hetgeen Hij heeft beloofd, en wij verwachten nog van Hem te zullen ontvangen, de Heere uw God, zal u zegenen, daarom zult gij vrolijk zijn. Zij, die God tot hun blijdschap maken kunnen zich verblijden in de hoop, want die het beloofd heeft is getrouw. Eindelijk. De wetten betreffende de drie plechtige feesten worden saamgevat, vers 16, 17 6, zoals dikwijls tevoren, Exodus 23:16, 17, 34:23.

De algemene bevelen betreffende deze feiten zijn:

1. Dat al wat mannelijk onder hen is persoonlijk voor Gods aangezicht zal verschijnen opdat zij door hun veelvuldig samenkomen om God te aanbidden aan dezelfde plaats en naar dezelfde regel, zich trouw en standvastig zullen blijven houden aan die heilige Godsdienst die onder hen gevestigd was.

2. Dat niemand ledig voor Gods aangezicht moet verschijnen, maar dat een ieder een offerande moest brengen ten teken van hun afhankelijkheid van God en van dankbaarheid

jegens Hem. En God was niet onredelijk in Zijn eisen, een ieder geve naar hetgeen in zijn vermogen is, meer werd niet verwacht. Dit is ook thans nog de regel der liefdadigheid 1 Corinthiërs 16:2. Zij, die geven naar hun vermogen, zullen aangenomen worden, maar zij die boven hun vermogen geven, worden dubbele eer waardig geacht, 2 Corinthiërs 8:3, zoals de arme weduwe, die al haar leeftocht had gegeven, Lukas 21:4.

Deuteronomium 16:18-22

1. Hier wordt zorggedragen voor een goede rechtsbedeling onder hen, opdat geschillen beslecht worden, aan de verongelijkten recht wordt gedaan en zij die oprecht doen, gestraft worden. Zolang zij in de woestijn gelegerd waren, hadden zij rechters en ambtlieden naar hun aantal, oversten van duizenden, en oversten van honderden, Exodus 18:25. Toen zij in Kanaän kwamen, moesten zij rechters en ambtlieden hebben naar hun steden en vlekken, in al hun poorten, want de gerechtshoven hielden hun zittingen in de poorten. Nu wordt hier aan deze mindere magistraten een opdracht gegeven: "Rechters zult gij aanstellen om geschillen te onderzoeken en er uitspraak over te doen, en ambtlieden om hun vonnissen uit te voeren". Op welke wijze die personen nu ook in hun ambt gesteld werden of zij door de soeverein werden benoemd of door het volk werden gekozen de machten waren van God verordend, Romeinen 13:1. En het was een grote zegen voor het volk, dat hun het recht aldus aan de deur werd gebracht, opdat het met te meer bekwamen spoed en te minder onkosten bedeed zou kunnen worden, een zegen, waarvoor ook wij, die tot ons volk behoren, zeer dankbaar moeten zijn. Ingevolge van deze wet was er, behalve het groot sanhedrin, dat zitting hield in het heiligdom, en bestond uit zeventig oudsten met een president in de grote steden, waarin meer dan honderd twintig gezinnen woonden, een hof van drie en twintig rechters, in de kleinere plaatsen een hof van drie rechters. Zie deze wet hernieuwd door Josafat, 2 Kronieken 19:5, 8. Hier is een bevel aan deze magistraten om in het ambt, dat hun opgedragen was, recht te doen. Het is beter geen recht te spreken, dan niet goed recht te spreken, overeenkomstig de bevelen van de wet en het getuigenis van de feiten. De rechters worden hier gewaarschuwd om niemand onrecht te doen, vers 19, geen geschenken te nemen, waardoor zij verleid zouden worden onrecht te doen. Deze wet is tevoren reeds gegeven, Exodus 23:8, en hun wordt gelast recht te doen aan allen, vers 20. "Gerechtigheid, gerechtigheid zult gij najagen. Houdt u aan de beginselen van het recht, handelt naar de beginselen van het recht, ondersteunt de eisen van het recht, volgt de voorbeelden van het recht, en jaagt na, kloek en vastberaden, wat recht is". Dat is het wat de magistraat altijd op het oog moet hebben, dat moet hij bedoelen, daaraan moeten alle persoonlijke belangen en inzichten opgeofferd worden: recht te doen aan allen, en aan niemand onrecht te doen.

2. Er wordt zorg gedragen om alle gelijkvormigheid met de afgodische gewoonten van de heidenen te voorkomen, vers 21, 22, . Zij moeten niet slechts zich niet met de afgodendienaars verenigen in hun aanbidding, noch hun bossen bezoeken, noch zich buigen voor de beelden, die zij hebben opgericht, maar:

a. Zij moeten nabij Gods altaar geen bos planten ja zelfs geen enkele boom, opdat het het aanzien niet zou hebben van de altaren van de valse goden. Dezen maakten bossen tot de plaatsen van hun aanbidding, hetzij om haar geheim te houden, maar hetgeen waar en goed is begeert veeleer licht en openbaarheid of om haar plechtig te maken, maar in de aanbidding van de ware God is genoeg om haar plechtig te maken zonder de hulp van die uitwendige omstandigheden.

b. Zij moeten geen beeld oprichten ter ere van God, want dat is iets dat de Heere haat. Er is niets, dat Hem meer lastert en smaadt, meer strekt om de geest van de mensen te verderven, dan om God, die een oneindige en eeuwige Geest is, voor te stellen door een beeld en Hem in zo'n beeld te aanbidden.

HOOFDSTUK 17.

1 Gij zult de HEERE, uw God, geen os of klein vee offeren, waaraan een gebrek zij of enig kwaad; want dat is de HEERE, uw God, een gruwel. 2 Wanneer in het midden van u, in een uwer poorten, die de HEERE, uw God, u geeft, een man of vrouw gevonden zal worden, die doen zal, dat kwaad is in de ogen des HEEREN, uws Gods, overtredende Zijn verbond; 3 Dat hij heengaat, en dient andere goden, en buigt zich voor die, of voor de zon, of voor de maan, of voor het ganse heir des hemels, hetwelk ik niet geboden heb; 4 En het wordt u aangezegd, en gij hoort het; zo zult gij het wel onderzoeken; en ziet, het is de waarheid, de zaak is zeker, zulk een gruwel is in Israël gedaan; 5 Zo zult gij dien man of die vrouw, die ditzelve boze stuk gedaan hebben, tot uw poorten uitbrengen, dien man zeg ik, of die vrouw; en gij zult hen met stenen stenigen, dat zij sterven. 6 Op de mond van twee getuigen, of drie getuigen, zal hij gedood worden, die sterven zal; op de mond van een enigen getuige zal hij niet gedood worden. 7 De hand der getuigen zal eerst tegen hem zijn, om hem te doden, en daarna de hand des gansen volks; zo zult gij het boze uit het midden van u wegdoen. 8 Wanneer een zaak aan het gericht voor u te zwaar zal zijn, tussen bloed en bloed, tussen rechtshandel en rechtshandel, tussen plage en plage, zijnde twistzaken in uw poorten, zo zult gij u opmaken en opgaan naar de plaats, die de HEERE, uw God, verkiezen zal; 9 En gij zult komen tot de Levietische priesters, en tot de rechter, die in die dagen zijn zal; en gij zult ondervragen, en zij zullen u de zaak des rechts aanzeggen. 10 En gij zult doen naar het bevel des woords, dat zij u zullen aanzeggen, van diezelfde plaats, die de HEERE verkiezen zal, en gij zult waarnemen te doen naar alles, wat zij u zullen leren. 11 Naar het bevel der wet, die zij u zullen leren, en naar het oordeel, dat zij u zullen zeggen, zult gij doen; gij zult niet afwijken van het woord, dat zij u zullen aanzeggen, ter rechter hand of ter linkerhand.

12 De man nu, die trots handelen zal, dat hij niet hore naar de priester, dewelke staat, om aldaar de HEERE, uw God, te dienen, of naar de rechter, dezelve man zal sterven; en gij zult het boze uit Israël wegdoen. 13 Dat het al dat volk hore en vreze, en niet meer trotselijk handele.

14 Wanneer gij zult gekomen zijn in het land, dat u de HEERE, uw God, geeft, en gij dat erfelijk zult bezitten en daarin wonen, en gij zeggen zult: Ik zal een koning over mij stellen, als al de volken, die rondom mij zijn; 15 Zo zult gij ganselijk tot koning over u stellen, dien de HEERE, uw God, verkiezen zal; uit het midden uwer broederen zult gij een koning over u stellen; gij zult niet vermogen over u te zetten een vreemden man, die uw broeder niet zij. 16 Maar hij zal voor zich de paarden niet vermenigvuldigen, en het volk niet doen wederkeren naar Egypte, om paarden te vermenigvuldigen; terwijl de HEERE ulieden gezegd heeft: Gij zult voortaan niet wederkeren door dezen weg. 17 Ook zal hij voor zich de vrouwen niet vermenigvuldigen, opdat zijn hart niet afwijke; hij zal ook voor zich geen zilver en goud zeer vermenigvuldigen. 18 Voorts zal het geschieden, als hij op de stoel zijns koninkrijks zal zitten, zo zal hij zich een dubbel van deze wet afschrijven in een boek, uit hetgeen voor het aangezicht der Levietische priesteren is; 19 En het zal bij hem zijn, en hij zal daarin lezen al de dagen zijns levens; opdat hij de HEERE, zijn God, lere vrezen, om te bewaren al de woorden dezer wet en deze inzettingen, om die te doen; 20 Dat zijn hart zich niet verheffe boven zijn broederen, en dat hij niet afwijke van het gebod, ter rechter hand of ter linkerhand; opdat hij de dagen verlange in zijn koninkrijk, hij en zijn zonen, in het midden van Israël. De last van dit hoofdstuk betreft:

I. De reinheid en volkomenheid van de dieren, die geofferd moesten worden, vers 1.

II. De straf van hen, die afgoden aanbaden, vers 2-7.

III. Het beroep van de mindere gerechtshoven op het groot sanhedrin, vers 8-13.

IV. De keus en de plicht van een koning, vers 14-20.

Deuteronomium 17:1-7

1. Hier is een wet ter bewaring van de eer van Gods aanbidding door te bevelen, dat geen dier, waaraan enigerlei gebrek is, Hem geofferd zal worden, vers 1. Deze rechterlijke waarschuwing hebben wij reeds dikwijls gehad. Gij zult geen rund of klein vee offeren, waaraan een gebrek is, waardoor het afzichtelijk wordt, of enig kwaad, een ziekte of zwakheid, hoewel niet merkbaar op de eerste aanblik, het is Gode een gruwel. God is het beste van alle wezens, alles, alles, waarmee Hij gediend wordt, behoort dus het beste van zijn

soort te zijn. Zeer bijzonder moesten de Oud Testamentische offers dit zijn, omdat zij typen waren van Christus, die een onbestraffelijk en onbevlekt Lam is, 1 Petrus 1:19, volkomen rein van alle zonde en van de schijn er van. In de laatste tijden van de Joodse kerk, toen het volk door de Babylonische gevangenschap genezen was van afgoderij, werd hun toch ontheiliging ten laste gelegd door de overtreding van deze wet, daar het bij hen niet kwaad was om wat blind, of wat kreupel of ziek is als offer aan te brengen, Maleachi 1:8.

2. Een wet om diegenen te straffen, die valse goden aanbaden. Het was tot een halsstraffende misdaad gemaakt om anderen tot afgoderij te verleiden, Hoofdstuk 13, hier is zij het niet minder om zich te hebben laten verleiden. Indien de blinden aldus de blinden misleiden, moeten beide in de gracht vallen. Aldus wilde God hun vrees inboezemen voor die zonde, die zij wel als zeer zondig zullen beschouwen, nu er zovele bloedige wetten tegen uitgevaardigd waren, en diegenen er van terughouden, die op geen andere wijze er tegen bewogen kunnen worden, en toch is de wet, die de dood werkt, ongenoegzaam gebleken. Zie hier:

A. Wat de misdaad was, waartegen deze wet gericht is: het dienen of aanbidden van andere goden, vers 3. De oudste en schoonschijnendste afgoderij wordt hier gespecificeerd: het aanbidden van zon, maan en sterren, en indien dit nu al zo iets verfoeilijke was, hoeveel te meer dan niet het aanbidden van hout en steen of de voorstelling van lage, verachtelijke dieren.

Daarvan wordt gezegd:

a. Dat het hetgeen is, dat God niet had geboden. Telkens en nogmaals had Hij het verboden, maar het wordt aldus uitgedrukt om te kennen te geven, dat indien er niets meer dan dit tegen was, dit alleen reeds genoeg zou zijn, (want in de aanbidding Gods moet Zijn inzetting of gebod onze regel zijn en onze volmacht) en dat God nooit geboden heeft dat Zijn aanbidder zich zo ver zouden verlagen, om aan hun medescheepselen Goddelijke eer te bewijzen. Indien God hun dit geboden had, zij zouden met recht er over hebben kunnen klagen als een smaden en verkleinen van hen, maar nu Hij het hun verboden heeft, zullen zij uit een geest van tegenspraak zichzelf die smaad aandoen?

b. Dat het kwaad is in de ogen des Heeren, vers 2, Al wordt het nog zo zorgvuldig verborgen gehouden, Hij ziet het, en al wordt het nog zo vernuftig verzacht of bewimpeld, Hij haat het, het is een zonde, uiterst snood in zichzelf, en de hoogste belediging, die Gode aangedaan kan worden.

c. Dat het een overtreding is van het verbond. Het was op die voorwaarde, dat God hen aannam om Zijn bijzonder volk te zijn, datzij Hem alleen als hun God zouden dienen en aanbidden, zodat, indien zij aan een ander de eer gaven, die Hem alleen toekwam, het verbond teniet was gedaan, en al de voordelen er van verbeurd waren. Andere zonden waren overtredingen van het gebod, maar deze zonde was een overtreding van het verbond. Het was geestelijk overspel, waardoor het huwelijksverbond werd verbroken.

d. Het was een gruwel in Israël, vers 4. Afgoderij was slecht in wie het ook zij, maar zij was zeer bijzonder gruwelijk in Israël, een volk, zo bijzonder gezegend met de openbaringen van de wil en de gunst van de alleen ware en levende God.

B. Hoe het onderzocht moest worden. Als er kennis van werd gegeven, of als er grond van verdenking was, dat iemand, wie het ook zij, man of vrouw, andere goden had gediend, a. Dan moest een onderzoek worden ingesteld vers 4. Hoewel het op de eerste aanblik niet zeker schijnt, kan het bij nader onderzoek toch waar blijken te zijn, en, zo het bij mogelijkheid ontdekt kan worden, moet het niet ongestraft blijven, maar al werd het niet ontdekt, dan zou toch het onderzoek, dat er naar ingesteld werd, het land met schrik en afgrijzen vervullen.

b. Er moet getuigenis gegeven worden, vers 6 Hoe snood en gevaarlijk de misdaad ook zij, toch moet niemand er voor gestraft worden, tenzij er door minstens twee getuigen goede en

deugdelijke bewijzen van overgelegd worden. Onder voorgeven van God te eren, moeten zij geen onschuldige straffen. Deze wet, die voor een geval van leven of dood twee getuigen vereiste, hadden wij tevoren in Numeri 35:30, en zij is aangehaald in Mattheus 18:16.

C. Welk vonnis uitgesproken en tenuitvoer gelegd moet worden. Zo zwaar een straf als de dood, zo groot een dood als door steniging, moet op de afgodendienaar worden toegepast, hetzij man of vrouw, want de zwakheid van de zwakkere kunne zou geen verontschuldiging zijn, vers 5. De plaats van de strafvoltrekking moet de stadspoort zijn, tot meerdere schande van de misdadiger, en ter meer openlijke waarschuwing aan anderen. De hand van de getuigen moet in dit-evenals in andere gevallen-het eerst tegen hem zijn, dat is zij moesten de eerste steen op hem werpen, hiermede hun getuigenis erkennende, en plechtig de schuld van zijn bloed inroepende over henzelf, indien hun getuigenis vals was. Deze gewoonte kon de mensen er van terughouden om een valse getuigenis af te leggen. De getuigen waren wezenlijk de dood van de kwaaddoener, en daarom was het nodig, dat zij dit ook daadwerkelijk waren. Maar zij moeten gevolgd, en de strafoefening moet voltooid worden door de handen van het volk die aldus getuigenis moesten afleggen van hun verfoeiing van de misdaad en, evenals tevoren, Hoofdstuk 13:9, het boze uit hun midden moesten wegdoen.

Deuteronomium 17:8-13

Er was bevolen dat gerechtshoven opgericht zouden worden in iedere stad, Hoofdstuk 16:18, en zij waren gemachtigd om zaken te onderzoeken en te beslissen overeenkomstig de wet zowel die welke wij een criminele zaak noemen, als die welke geschillen betroffen tussen man en man, en wij kunnen veronderstellen dat zij gewoonlijk de zaken, die voor hen gebracht werden, konden beslechten, en dat hun uitspraak dan beslissend was. Maar:

1. Er wordt hier aangenomen, dat soms een zaak voor hun hof gebracht kon worden, die voor deze mindere rechters te moeilijk was om er in te beslissen, want zij konden niet geacht worden zo geleerd te zijn in de wetten, als zij die in hogere gerechtshoven zaten. Zij moeten niet overhaast, maar slechts na grondig en nauwkeurig onderzoek en na raad ingewonnen te hebben een oordeel uitspreken, vers 8. Wanneer een zaak aan het gericht voor u te zwaar zal zijn, waarvan het voor de rechters geen schande zou zijn te erkennen dat zij te moeilijk voor hen is, gesteld dat het is tussen bloed en bloed, het bloed van iemand, dat riep, en het bloed van hem, die van de moord beschuldigd was, en dat geëist werd, als het bewijs twijfelachtig is of het moedwillige moord of onwillekeurige doodslag was, of tussen rechtshandel en rechtshandel, de rechtshandel, die de aanklacht, en de rechtshandel, die de verdediging bevat, tussen plaag en plaag, in een rechtsgeding over een aanslag of een vechtpartij in deze en dergelijke gevallen kan, hoewel hei bewijs duidelijk is, toch twijfel ontstaan over de zin en de betekenis van de wet en haar toepassing op het onderhavige geval.

2. Deze moeilijke zaken, die tot nu toe, volgens de raad van Jethro, tot Mozes gebracht werden, moesten na zijn dood tot het opperste gezag worden gebracht, wie dan ook met dit gezag bekleed was, hetzij een richter, als er zo'n buitengewoon persoon verwekt, en bevoegd was om zo zwaarwichtig een ambt te vervullen, zoals Othniël, Debora, Gideon en anderen, of de hogepriester als hij door de uitnemendheid van zijn gaven door God geroepen was om de publieke zaken te leiden, zoals Eli, of, (indien geen bijzonder persoon door de hemel voor die eer was aangewezen) de priesters en Levieten, (of de priesters, die natuurlijk Levieten waren) die niet slechts het heiligdom bedienden, maar in raadsvergadering bijeen kwamen, om het appel van de mindere hoven te ontvangen, en die redelijkerwijs verondersteld konden worden, niet slechts door hun geleerdheid en ervaring het meest bekwaam en bevoegd te zijn, maar ook de beste bijstand van Gods Geest te hebben om twijfelachtige gevallen tot klaarheid te

brengen, vers 9, 11, 12. Hun wordt niet geboden de urim en tummim te raadplegen, want men veronderstelt dat die alleen geraadpleegd werden voor zaken, rakende de openbare aangelegenheden, hetzij van het gehele volk of van de vorst, maar in gewone gevallen moest men bebouwen op de wijsheid en rechtschapenheid van hen, die aan de regering waren. In hun uitspraak omtrent de betekenis van de wet moest berust worden, en dienovereenkomstig moest het vonnis worden uitgesproken. En hoewel hun oordeel het gezag niet had van een Godsspraak, had het toch behalve de zedelijke zekerheid als zijnde het oordeel van verstandige en ervaren mannen, nog het voordeel van een Goddelijke belofte, opgesloten in deze woorden van vers 9, zij zullen u de zaak des rechts aanzeggen. Het had ook de steun van de Goddelijke inzetting, waardoor zij tot de opperste rechters des lands waren aangesteld.

3. Het eindoordeel, uitgesproken door de rechter, priester, of de grote raad, moet door de betrokken partijen aangenomen en gehoorzaamd worden, en dat wel op straffe des doods. Gij zult doen naar het bevel des Woords, dat zij u zullen aanzeggen, gij zult waarnemen te doen naar alles wat zij u leren vers 10, gij zult niet afwijken van het woord, dat zij u zullen aanzeggen, ter rechter-of ter linkerhand, vers 11. Het is voor de eer van God en het welzijn van een volk, dat het gezag van de hogere machten gesteund wordt, en de behoorlijke orders van de regering opgevolgd worden, dat zij, die aangesteld zijn om te regeren, gehoorzaamd worden, alle ziel hun onderworpen zij in al de dingen, die tot hun rechtsgebied behoren. Al zou iemand zich ook verongelijkt achten door het vonnis (daar iedereen allicht partijdig is voor zichzelf) moet hij zich toch onderwerpen, zich gedragen naar de uitspraak, al is die hem ook nog zo onaangenaam, en overeenkomstig die uitspraak dragen, of verliezen, of betalen niet alleen terwille van de straf, maar ook om des gewetens wil. Maar indien een mindere rechter het vonnis weerspreekt van het hogere hof en er de orders niet van wil uitvoeren, of indien een particulier persoon weigert zich naar deszelfs uitspraak te gedragen, dan moet die weerspanningheid met de dood worden gestraft, al zou ook de zaak, om welke die oppositie gevoerd wordt, nog zo onbeduidend zijn. Die man zal sterven, dat al het volk het hore en vreze, vers 12, 13. Zie hier:

1. Het kwaad van de ongehoorzaamheid: rebellie, weerspanningheid uit een geest van tegenspraak en opstand tegen God, of tegen hen, die onder Hem met gezag bekleed zijn, met een beginsel van minachting en eigenwilligheid, is als toverij en afgoderij. Uit zwakheid of onervarenheid in gevoelen te verschillen, kan verontschuldigd worden, en daarmee moet geduld worden geoefend, maar trots, in hoogmoed en goddeloosheid (zoals oude vertalingen dit verklaren) dat is de wapens op te vatten tegen de regering, en een belediging van Hem, door wie de gestelde machten verordeneerd zijn.

2. Het doel van de straf: opdat anderen zullen horen en vrezen, en niet desgelijks zullen doen. Sommigen zullen zo verstandig zijn om het snode van de misdaad af te leiden uit het ontzettende van de straf, en haar daarom verfoeien, en anderen zullen in zover met hun eigen, veiligheid te rade gaan, dat zij hun eigen zin en wil weerstaan en zich onderwerpen aan het vonnis, liever dan tegen zichzelf te zondigen en hun leven te verbeuren door er tegen in te gaan. Uit deze wet leidt de apostel het ontzettende af van de straf, welke diegenen waardig geacht zullen worden, die het gezag van de Zoon van God vertreden, Hebr. 10:28, 29.

Deuteronomium 17:14-20

Na de wetten betreffende onderdanen, volgen nu hier gevoegelijk wetten betreffende koningen, want zij, die over anderen heersen, moeten gedenken, dat zij ook zelf onder bevelen staan. Hier zijn wetten gegeven:

I. Aan de kiezers van het rijk, naar welke regelen zij hun keus moeten doen, vers 14, 15.

1. Er wordt hier verondersteld, dat het volk na verloop van tijd, een koning zal begeren, wiens koninklijke pracht en macht geacht zullen worden aan hun natie een groot aanzien te geven onder hun naburen. Het hebben van een koning is hun noch beloofd als een zegen, noch geboden als een plicht (niets kon beter voor hen zijn dan het Goddelijk bestuur, waaronder zij zich bevonden) maar zo zij het begeerden, is het hun toegelaten. Indien zij slechts zorg droegen, dat aan het doel van de regering wordt beantwoord, dat Gods wetten behoorlijk worden waargenomen om ze te doen, dan zouden zij aan geen bepaalden regeringsvorm gebonden zijn, maar zal hun gaarne een koning worden toegestaan. Hoewel er iets onregelmatigs verondersteld wordt in het beginsel van de begeerte, namelijk dat zij als andere volken zouden zijn, (terwijl God hen op velerlei wijze van andere volken onderscheiden heeft) wilde God hen hierin toch ter wille zijn, omdat Hij er Zijn eigen voornemens en bedoelingen in tot stand wilde brengen door de koninklijke regering een type te doen zijn van het koninkrijk van de Messias.

2. Zij worden bestuurd in hun keus. Als zij een koning over zich willen hebben, gelijk God voorzag dat geschieden zou, (hoewel het niet blijkt dat er ooit een voorstel toe gedaan was vóór bijna vier honderd jaren daarna) dan moeten zij:

a. Gods mond om raad vragen, en hem tot koning maken, die God zal verkiezen, en zij waren wèl gelukkig, dat zij een orakel hadden, om in zo'n gewichtige zaak te kunnen raadplegen, en een God om voor hen te kiezen, die onfeilbaar weet wat iedereen is en zijn zal. Koningen zijn Gods plaatsbekleders, en daarom is het voegzaam dat Hij hen zal verkiezen. God zelf is op bijzondere wijze Israëls Koning geweest, en indien zij nu, onder Hem, een anderen over zich aanstelden, dan was het nodig, dat Hij de persoon zou benoemen. Dienovereenkomstig heeft het volk, toen het een koning begeerde, zich gewend tot Samuël, een profeet des Heeren, en later zijn David, Salomo Jerobeam, Jehu, en anderen gekozen door de profeten, en het volk wordt bestraft, omdat zij zich niet aan deze wet gehouden hebben, Hosea 8:4. Zij hebben koningen gemaakt, maar niet uit Mij. In alle gevallen moet Gods keus, zo wij haar slechts kennen, de onze leiden en bepalen.

b. Zij moeten geen vreemdeling kiezen, onder voorwendsel van hun verbonden te versterken of om de buitengewone geschiktheid van de persoon, opdat niet een vreemde koning vreemde zeden en gewoonten zal invoeren tegenover die, welke door de wet Gods zijn ingesteld, maar hij moet uit het midden hunner broederen zijn, opdat hij een type zijn van Christus, die been van ons been is, Hebréeën 2:14.

II. Er worden wetten gegeven aan de vorst die gekozen zou worden, voor de behoorlijke administratie van de regering.

1. Hij moet zorgvuldig vermijden alles wat hem van God en Godsdienst zou kunnen afleiden. Rijkdom, eer en genot zijn de drie grote hinderpalen, die de Godsvrucht in de weg staan, (de begeerlijkheid des vleses, de begeerlijkheid van de ogen, en de grootsheid des levens) inzonderheid voor hen, die in hoogheid gesteld zijn, tegen deze wordt dus de koning hier gewaarschuwd.

a. Hij moet niet toegeven aan eerezucht door de paarden te vermenigvuldigen, vers 16. Hij die op een paard een fraai en statig dier reed in een land, waar gewoonlijk van ezels en muilezels gebruik wordt gemaakt, had een groots aanzien, en daarom mocht hij wel paarden hebben voor zichzelf om op te rijden of om voor zijn wagen gespannen te worden, maar hij moet geen knechten te paard zetten, Prediker 10:7, en ook niet veel paarden hebben voor zijn beambten en lijfwachten. Toen God hun koning was, reden Zijn richteren op ezinnen, Richteren 5: 10, 12:14, ook moet hij de paarden niet vermenigvuldigen voor de oorlog, opdat hij er niet te veel op vertrouwen zal, Psalm 20:8, 33:17, Hosea 14:4. De reden, hier gegeven tegen zijn

vermenigvuldigen van paarden, is dat er veelvuldiger omgang door zou ontstaan met Egypte, (dat Kanaän van paarden voorzag, 1 Koningen 10:28, 29) dan voegzaam was voor het Israël Gods, dat met zo'n sterke hand vandaar was uitgebracht. Gij zult voortaan niet weerkeren door deze weg, uit vrees van besmet te worden met de afgoderij van Egypte, Leviticus 18:3, waartoe zij maar al te zeer geneigd waren. Wij moeten ons hoeden voor een omgang, die ons in gevaar brengt van tot zonde verleid te worden. Als Israël niet moet wederkeren naar Egypte, dan moeten zij ook geen handel drijven met Egypte, Salomo heeft er niets goeds door verkregen.

b. Hij moet niet toegeven aan genotzucht door de vrouwen te vermenigvuldigen, vers 17, zoals Salomo tot zijn ongeluk en verderf gedaan heeft, 1 Koningen 11:1, opdat zijn hart op haar gezet zijnde, niet afgeleid worde van de zaken, en alles wat ernstig is, en inzonderheid van het beoefenen van de Godsvrucht, waar niets vijandiger aan is dan het toegeven aan het vlees.

c. Hij moet niet toegeven aan zucht naar rijkdom door het zilver en goud grotelijks te vermenigvuldigen. Een toereikende schatkist wordt hem toegestaan, en het is hem niet verboden zijn geldmiddelen goed te beheren, er zuinig mee te zijn, maar:

(1). Hij moet het geld niet grotelijks vermeerderen, zodat door de heffing er van het volk verdrukt wordt (zoals Salomo schijnt gedaan te hebben, 1 Kon. 12:4) of hij er zichzelf mee bedriegt, door er op te vertrouwen en er zijn hart op te zetten, Psalm 62:11.

(2). Hij moet het niet vermenigvuldigen voor zichzelf. David vermenigvuldigde zilver en goud, maar het was voor de dienst van God, 1 Kronieken 29:3, niet voor zichzelf, voor zijn volk, niet voor zijn eigen familie.

2. Hij moet zich zeer zorgvuldig toeleggen op de wet van God en die tot zijn richtsnoer maken. Deze moet hem beter zijn dan alle schatten, eer en genietingen, meer dan vele paarden of vele vrouwen, meer dan duizenden van goud en zilver.

A. Hij moet zich een afschrift maken van de wet naar het oorspronkelijke, in bewaring bij de priesters, die het heiligdom bedienden vers 18. Sommigen denken dat hij zich alleen dit boek van Deuteronomium moest afschrijven, dat een uittreksel is van de wet, en waarvan de geboden, meestal van zedelijke en rechterlijke aard zijnde, de koning meer bijzonder aangingen dan de wetten in Leviticus en Numeri die, ceremonieel zijnde, voornamelijk de priesters aangingen. Anderen denken dat hij al de vijf boeken van Mozes moest afschrijven, welke de wet genoemd worden, en die tezamen bewaard werden als de grondslag van hun Godsdienst.

a. Ofschoon nu de koning verondersteld kon worden in het bezit te zijn van goede afschriften, die hij van zijn voorouders geërfd heeft, moet hij daarenboven nog zelf er een maken. Men kon denken dat die geërfd wel enigszins versleten waren door voortdurend gebruik, en daarom moet hij bij de aanvaarding van de regering een nieuw hebben.

b. Hoewel hij secretarissen had, die hij kon gebruiken om dit afschrift te maken, en die wellicht een betere hand schreven dan hij zelf, moest hij het toch zelf doen, met zijn eigen hand, ter ere van de wet en opdat hij geen Godsdienstige handeling beneden zich zou achten, ten einde zich te gewennen aan arbeid en studie en inzonderheid ten einde hierdoor verplicht te zijn om zeer bijzonder kennis te nemen van ieder deel van de wet, en haar, door haar te schrijven, in te prenten in zijn gemoed. Het is van zeer groot nut voor een ieder van ons om op te schrijven wat wij zeer bijzonder opmerkelijk en stichtelijk vinden in de Schrift, of in goede boeken, en in leerredenen, die wij gehoord hebben. Een goede pen kan een gebrekkig geheugen grotelijks te hulp komen, om uit de schat van de goeden heer des huizes oude en nieuwe dingen voort te brengen.

c. Hij moet dit doen, zelfs als hij op de stoel van zijn koninkrijk is gezeten, indien hij het niet eerder gedaan heeft. Als hij begint zich op de zaken toe te leggen, dan moet hij zich in de

eerste plaats hierop toelagen. Wie op de troon eens koninkrijks is gezeten, moet wel de handen vol hebben. De zaken van zijn koninkrijk binnenslands en buitenslands, eisen veel van zijn tijd en zijn gedachten, en toch moet hij zich een afschrift maken van de wet. Laat hen, die zich mannen van zaken noemen, niet denken dat dit hen vrijstelt van werk te maken van de Godsdienst, en laat voorname, aanzienlijke mannen het geen verkleining voor zich achten, om voor zichzelf de voortreffelijkheden van Zijn wet te schrijven, die Hij hun voorgeschreven heeft Hosea 8:12.

B. Een Bijbel bij zich hebbende in zijn eigen schrift, moet hij niet denken dat het genoeg is om hem in zijn eigen vertrek te houden, neen, hij moet daarin lezen al de dagen zijns levens, vers 19. Het is niet genoeg om Bijbels te hebben, wij moeten ze gebruiken, ze dagelijks gebruiken, naar de plicht en de behoefte van elken dag het vereisen, onze ziel moet voortdurend haar maal van dit manna ontvangen en als het goed verteerd wordt, dan zal het er een waar versterkend voedsel voor wezen. Gelijk het lichaam voortdurend nuttigheid verlangt van zijn voedsel, en niet alleen op het ogenblik wanneer dat voedsel gegeten wordt, zo ontvangt de ziel nuttigheid van het woord Gods, indien zij het dag en nacht overdenkt, Psalm 1:2. En wij moeten volharden in gebruik te maken van het geschreven woord van God, zolang wij leven. Christus' scholieren zijn nooit uitgeleerd in hun Bijbel, maar zullen hem voortdurend nodig hebben, totdat zij in die wereld komen, waar beide kennis en liefde volmaakt zijn geworden.

C. Zijn schrijven en lezen betekenden niets, indien hij wat hij schreef en las niet in beoefening bracht, vers 19, 20. Het woord van God is niet bestemd om een bloot onderwerp van bespiegeling te zijn, maar een heersende regel van gedrag en wandel. Laat hem weten:

a. Welke heerschappij zijn Godsdienst over hem moet hebben, welke invloed hij op hem moet uitoefenen.

Ten eerste. Hij moet er door worden bezielde met grote eerbied en ontzag voor de majesteit Gods en voor Zijn gezag. Hij moet leren (en aldus moeten de geleerdsten nog altijd leren) de Heere, zijn God, te vrezen, en zo hoog als hij is, moet hij gedenken dat God boven hem is, en welke vrees zijn onderdanen hem ook verschuldigd zijn, die, en nog veel meer is hij verschuldigd aan God als zijn Koning.

Ten tweede. Hij moet er door aangespoord worden tot een voortdurend waarnemen van de wet van God en een nauwgezette gehoorzaamheid er aan, als het gevolg, de uitwerking dier vrees. Hij moet al de woorden van deze wet bewaren, (hij is *custos utriusque tabulae* de bewaarder van de beide tafelen) niet alleen om te zorgen dat anderen ze doen, maar om zelf ze te doen als een nederig dienstknecht van de God des hemels, en een goed voorbeeld voor zijn minderen.

Ten derde. Het moet hem nederig houden, hoe hoog hij ook bevorderd is, laat zijn hart nederig zijn en laat de vreze zijns Gods minachting van zijn broederen voorkomen, laat zijn hart zich niet verheffen boven hen, zodat hij zich hooghartig en minachtend jegens hen gedraagt en hen vertreedt, laat hem niet wanen beter te zijn dan zij, omdat hij groter is en een grotere staat voert, maar gedenken dat hij Gods dienaar is, hun ten goede (*major singulis*, maar *minor universis* groter dan één, maar minder dan het geheel. Het moet zijn dwalingen voorkomen, ter rechter- of ter linkerhand (want beide ter rechter- en ter linkerhand zijn dwalingen) en hem in alles recht houden aan zijn God en zijn plicht.

b. Van welk voordeel zijn Godsdienst voor hem zijn zal. Zij, die God vrezen en Zijn geboden houden, zullen er gewis te beter om varen in deze wereld. De grootste monarch van de wereld kan meer nut en voordeel verlangen door de Godsdienst, dan door al de rijkdom en de macht van zijn monarchie. Het zal voordelig zijn:

Ten eerste. Voor zijn persoon. Hij zal de dagen verlengen in zijn koninkrijk. In de geschiedenis van de koningen van Juda bevinden wij dat, over het algemeen, de beste regeringen het langst hebben geduurd, behalve wanneer God ze verkort heeft tot straf van het volk, zoals die van Josia.

Ten tweede. Voor zijn gezin, ook zijn kinderen zullen voorspoedig zijn. Laat Godsdienstzin als een erfdeel na aan de nakomelingschap, en God zal haar Zijn zegen doen beërven.

HOOFDSTUK 18.

1 De Levietische priesteren, de ganse stam van Levi, zullen geen deel noch erve hebben met Israël; de vuuroffers des HEEREN en zijn erfdeel zullen zij eten. 2 Daarom zal hij geen erfdeel hebben in het midden zijner broederen; de HEERE is zijn Erfdeel, gelijk als Hij tot hem gesproken heeft. 3 Dit nu zal het recht der priesters zijn van het volk, van hen, die een offerande offeren, hetzij een os, of klein vee: dat hij de priester zal geven de schouder, en beide kinnebakken, en de pens. 4 De eerstelingen van uw koren, van uw most en van uw olie, en de eerstelingen van de beschering uwer schapen zult gij hem geven; 5 Want de HEERE, uw God, heeft hem uit al uw stammen verkoren, dat hij sta, om te dienen in de Naam des HEEREN, hij en zijn zonen, te allen dage. 6 Voorts wanneer een Leviet zal komen uit een uwer poorten, uit gans Israël, alwaar hij woont, en hij komt naar alle begeerte zijner ziel, tot de plaats, die de HEERE zal hebben verkoren; 7 En hij dienen zal in de Naam des HEEREN, zijns Gods, als al zijn broederen, de Levieten, die aldaar voor het aangezicht des HEEREN staan; 8 Zo zullen zij een gelijk deel eten, boven zijn verkoping bij de vaderen. 9 Wanneer gij komt in het land, dat de HEERE, uw God, u geven zal, zo zult gij niet leren te doen naar de gruwelen van dezelve volken. 10 Onder u zal niet gevonden worden, die zijn zoon of zijn dochter door het vuur doet doorgaan, die met waarzeggerijen omgaat, een guichelaar, of die op vogelgeschrei acht geeft, of tovenaars. 11 Of een bezweerder, die met bezwering omgaat, of die een waarzeggenden geest vraagt, of een duivelskunstenaar, of die de doden vraagt. 12 Want al wie zulks doet, is de HEERE een gruwel; en om dezer gruwelen wil verdrijft hen de HEERE, uw God, voor uw aangezicht, uit de bezitting. 13 Oprecht zult gij zijn met de HEERE, uw God. 14 Want deze volken, die gij zult erven, horen naar guichelaars en waarzeggers; maar u aangaande, de HEERE, uw God, heeft u zulks niet toegelaten. 15 Een Profeet, uit het midden van u, uit uw broederen, als mij, zal u de HEERE, uw God, verwekken; naar Hem zult gij horen; 16 Naar alles, wat gij van de HEERE, uw God, aan Horeb, ten dage der verzameling, geeist hebt, zeggende: Ik zal niet voortvaren te horen de stem des HEEREN, mijns Gods, en ditzelve grote vuur zal ik niet meer zien, dat ik niet sterf. 17 Toen zeide de HEERE tot mij: Het is goed, wat zij gesproken hebben. 18 Een Profeet zal Ik hun verwekken uit het midden hunner broederen, als u; en Ik zal Mijn woorden in Zijn mond geven, en Hij zal tot hen spreken alles, wat Ik Hem gebieden zal. 19 En het zal geschieden, de man, die niet zal horen naar Mijn woorden, die Hij in Mijn Naam zal spreken, van dien zal Ik het zoeken. 20 Maar de profeet, die hoogmoediglijk zal handelen, sprekende een woord in Mijn Naam, hetwelk Ik hem niet geboden heb te spreken, of die spreken zal in de naam van andere goden, dezelve profeet zal sterven. 21 Zo gij dan in uw hart zoudt mogen zeggen: Hoe zullen wij het woord kennen, dat de HEERE niet gesproken heeft? 22 Wanneer die profeet in de Naam des HEEREN zal hebben gesproken, en dat woord geschiedt niet, en komt niet; dat is het woord, dat de HEERE niet gesproken heeft; door trotsheid heeft die profeet dat gesproken; gij zult voor hem niet vrezen.

- I. In dit hoofdstuk worden de rechten en inkomsten van de kerk vastgesteld, en regels voorgeschreven betreffende de bediening en het onderhoud van de Levieten, vers 1-8.
- II. De waarschuwing tegen de afgodische, afgrijslijke gewoonten van de heidenen is herhaald, vers 9-14.
- III. Een belofte hun gegeven, dat de geest van de profetie onder hen zal voortduren, om zich ten laatste te concentreren in Christus, als de grote Profeet, vers 15-18. Toorn bedreigd tegen hen, die de profetie verachten, vers 19, of haar nabootsen, vers 20, en een regel gegeven ter beproeving er van, vers 21, 22.

Deuteronomium 18:1-8

De magistratuur en de bediening van de Godsdienst zijn twee Goddelijke instellingen van kostelijk, bewonderenswaardig nut voor de steun en de bevordering van het koninkrijk Gods onder de mensen. Wetten betreffende de eerste hadden wij aan het einde van het vorige hoofdstuk, terwijl in dit hoofdstuk bevelen en aanwijzingen gegeven zijn voor de laatste. Er worden hier bakens gesteld tussen de eigendom van de priesters en die des volks.

I. Er wordt zorg voor gedragen, dat de priesters zich niet inwikkelen in de handelingen des leeftochts, noch zich verrijken met de schatten van deze wereld, zij hebben voor betere dingen te zorgen. Zij zullen geen deel noch erve hebben met Israël, dat is: geen deel in de buit van de oorlog, noch in het land, dat door het lot verdeeld moest worden, vers 1. Hun oorlog en akkerbouw zijn beide geestelijk, en genoegzaam om hun de handen te vullen beide met werk en gewin, en hen tevreden te doen zijn. De Heere is zijn erfdeel, vers 2. Zij, die volgens het Nieuwe Testament God tot hun erfdeel hebben, moeten niet begerig zijn naar grote dingen in deze wereld, niet angstvallig vasthouden wat zij hebben, noch haken naar meer, maar op alle tegenwoordige dingen neerzien met de onverschilligheid, welke betaamt aan hen, die geloven dat God algenoezaam is.

II. Er wordt ook zorg gedragen dat zij geen gebrek hebben aan de gerieflijkheden en noodwendigheden dezes levens. God, die een Geest is, is hun erfdeel maar hieruit volgt nog niet dat zij van de lucht moeten leven. Neen:

1. Het volk moet in hun behoeften voorzien. Zij moeten hun recht hebben van het volk vers 3. Hun onderhoud moet niet afhankelijk zijn van de edelmoedigheid van het volk de wet moet er hun recht op geven. Hij, die in het woord onderwezen wordt, behoort, naar recht mee te delen van alle goederen dengen, die hem onderwijst, en hij, die het nut en voordeel heeft van plechtige Godsdienstige bijeenkomsten, behoort bij te dragen tot het onderhoud van hen, die in deze bijeenkomsten voorgaan.

a. De priesters, die in de beurt van hun dagorde aan het altaar dienden, hadden hun deel van de offers, namelijk van de dankoffers, die gebracht werden, terwijl zij dienden, behalve nog de borst en schouder, die hun tevoren waren toegewezen, Leviticus 7:32-34, wordt hier bevolen hun ook de beide kinnebakken en de pens te geven, zover was het er vandaan, dat de wet verminderde hetgeen hun reeds was toegestaan, dat zij hun nog een vermeerdering gaf.

b. De eerstelingen binnen zo'n gebied schijnen de priesters gebracht te zijn, die onder hen woonden, voor hun onderhoud op het land, de eerstelingen van hun koren en wijn tot voedsel, en de eerstelingen van de beschering van hun schapen voor kleding, vers 4, want de priesters, die gebruikt werden om anderen te onderwijzen, moeten zelf leren, voedsel en kleren hebbende, daarmee vergenoegd te zijn. De eerstelingen waren Gode gewijd, en Hij heeft de priesters aangesteld tot Zijn ontvangers, en zo God, in het algemeen, acht dat wat de armen gegeven wordt, Hem geleend is, om met interest terugbetaald te worden, veel meer nog, in het bijzonder, wat aan arme leraren gegeven wordt. Er wordt een goede reden gegeven voor die

voortdurende lasten op hun goederen, vers 5, omdat de Levieten door God waren verkoren en Zijn keus moet erkend en gesteund worden, en zij die door Hem worden geëerd, moeten ook door ons geëerd worden, en omdat zij staan om te dienen, en beloond moeten worden voor hun arbeid en dienst, inzonderheid, daar het was in de naam des Heeren, op Zijn volmacht, in Zijn dienst en tot Zijn lof, en die last bij erfrecht overging op hun geslacht, op hun zaad tot in eeuwigheid. Zij, die aldus arbeidden, moesten op alle mogelijke wijzen aangemoedigd worden als sommigen van de nodigste en nuttigste leden hunner maatschappij.

2. De priesters zelf moeten elkaar niet in de weg staan. Indien een priester, die door de wet slechts verplicht was om in de beurt van zijn dagorde aan het altaar te dienen en daarvoor betaald werd, zich uit grote liefde voor het heiligdom tot voortdurende dienst aldaar zou willen wijden, het gemak en genoegen van de stad, waar het zijn lot en deel was te wonen, verlatende om het genot te kunnen hebben van aan het altaar te dienen, dan moesten de priesters, wier beurt het was te dienen, hem toelaten, zowel om te delen in het werk als om te delen in het loon, en hem noch de eer van het ene, noch het voordeel van het andere benijden of misgunnen, al zou dit ook voor hen stoornis en nadeel schijnen te veroorzaken, vers 6-8. Een hartelijke, Godvruchtige ijver om God en Zijn kerk te dienen, moet gesteund, niet ontmoedigd worden, al zou het ook wezen, dat het weinig inbreuk maakt op een vastgestelde orde van zaken, en er wel wat onregelmatigs in schijnt te zijn. Is er iemand, die een hartelijke genegenheid schijnt te hebben voor het heiligdom en zeer gaarne in de dienst er van gebruikt wij worden, laat hem in Gods naam dienen, hij zal Gode even welkom wezen als de Levieten, wier beurt het was te dienen, en hij behoort ook hun welkom te wezen.

De vaststelling van de dagorder was veeleer bestemd om hen bij het werk te houden, die niet gaarne zoveel deden, dan hen buiten te sluiten, die gaarne meer deden. En hij, die aldus als vrijwilliger dient, zal even goed loon ontvangen als zij, die geprest werden, behalve nog hetgeen hem komt van de verkoping van zijn vaderlijk erfdeel. De kerk van Rome verplicht hen, die hun goederen verlaten om in een klooster te gaan, de opbrengst er van in het fonds van het klooster te storten, want gewin is hun Godzaligheid, maar hier wordt bevolen, dat zo'n Godgewijde vrome zich de opbrengst van zijn vaderlijk goed zal voorbehouden, want de bediening van de Godsdienst hoe ook misbruikt door de mensen is nooit door God ingesteld om wereldse belangen te dienen.

Deuteronomium 18:9-14

Men zou denken dat het niet zo nodig was als het toch schijnt geweest te zijn, om het volk van Israël te wapenen tegen de besmetting van de afgodische zeden en gewoonten van de Kanaänieten. Was het mogelijk dat een volk, zo gezegend met Goddelijke inzettingen, ooit de beestachtige en wrede verzinselen van mensen en duivels zou aannemen? Was er gevaar dat zij diegenen tot leermeesters en leidlieden in de Godsdienst zouden aannemen, die God tot hun gevangenen en schatplichtigen had gemaakt? Het schijnt dat dit gevaar voor hen bestond, en daarom wordt hun hier, na veel dergelijke waarschuwingen, geboden, niet te doen naar de gruwelen van deze volken, vers 9.

I. Er worden sommige bijzonderheden genoemd, zoals:

1. Het offeren van hun kinderen aan de Moloch, een afgod, die de zon voorstelde, door hen door het vuur te doen gaan, en soms hen als offers in het vuur te doen verteren, vers 10. Zie de wet hiertegen in Leviticus 18:21.
2. Gebruik te maken van waarzeggerij, om onnodige kennis van dingen te bekomen, met guichelarij om te gaan, of op vogelgeschrei acht te geven, waardoor de macht en kennis, die aan God eigen zijn, aan de duivel worden toegeschreven, tot grote smaad zowel van Gods raadsbesluiten als van Zijn voorzienigheid vers 10, 11. Men

verwondert er zich over dat zulke kunstenarijen en werken van de duisternis zo onzinnig en ongerijmd, zo goddeloos en zo heiligschennend, gevonden konden worden in een land, waar de Goddelijke openbaring zo helder schitterde, en toch vinden wij er nog overblijfselen van zelfs daar, waar Christus' heilige Godsdienst gekend en beleden wordt, zodanig is de macht en het slim beleid van de geweldhebbers van de wereld, van de duisternis van deze eeuw. Maar laat hen, die achtgeven op waarzeggers, of naar tovenaars lopen om verborgen dingen te ontdekken, die toverformules gebruiken om krankheden te genezen, in verbond of in bekendheid zijn met hen, die een waarzeggende geest hebben, of zulk een verbond met hen aangaan ik zeg, laat hen weten dat zij, zolang zij aldus gemeenschap hebben met duivelen, geen gemeenschap kunnen hebben met God. Het is verbazingwekkend dat er nog lieden zijn, die zo iets voorgeven in een land en in dagen van licht, als waar wij in leven.

II. Er worden enige redenen gegeven tegen hun gelijkvormigheid aan de gewoonten van de heidenen.

1. Omdat het hen verfoeilijk zou maken in de ogen Gods. Die zaken zelf Hem hatelijk zijnde, zijn zij, die ze doen, Hem een gruwel en ellendig is wel het schepsel, dat zijn Schepper hatelijk is geworden, vers 12. Zie het boosaardige en schadelijke van de zonde, het moet voorwaar wel een boze zaak zijn, die de God van de genade en ontferming er toe brengt, om het werk van Zijn eigen handen te verafschuwen.

2. Omdat deze gruwelijke praktijken het verderf zijn geweest van de Kanaänieten, en zal Israël dan nu dat uitbraaksel opklikken? 3. Omdat hun beter geleerd was, vers 13, 14. Het is een argument zoals dat van de apostel tegen het wandelen van Christenen zoals de heidenen wandelen, Efeziërs 4:17, 18, 20. Gij hebt Christus alzo niet geleerd. Het is waar deze volken, die God heeft laten wandelen in hun wegen en heeft overgegeven in het goeddenken huns harten, hebben zich aldus verdorven, maar gij zijt niet aldus door de genade Gods verlaten, de Heere uw God heeft u zulks niet toegelaten, gij zijt onderricht in Goddelijke dingen, en gij zijt gewaarschuwd voor het kwaad van deze praktijken, en "daarom, wat anderen ook mogen doen van u wordt verwacht dat gij oprecht zult zijn met de Heere uw God, dat is: dat gij Hem Goddelijke eer zult bewijzen, Hem alleen, en aan geen ander, en geen van de bijgelovige gewoonten van de heidenen met Zijn inzettingen zult vermengen." Een van de Chaldeeuse Paraphrasten neemt er hier nota van, dat God hun het orakel van de urim en tummim had geschonken als voorbehoedmiddel tegen alle ongeoorloofde kunsten van waarzeggerij. Het waren dwazen, die de vader van de leugenen gingen raadplegen, als zij zo'n gereed middel hadden om de God van de waarheid om raad te vragen.

Deuteronomium 18:15-22

Hier is:

I. De belofte van de grote Profeet, met een bevel om Hem te ontvangen, en naar Hem te horen.

1. Sommigen denken dat het de belofte is van een opeenvolging van profeten, gedurende vele eeuwen in Israël. Behalve de priesters en Leviëten, hun gewone leraren, wier ambt het was Jakob Gods wet te onderwijzen, zullen zij profeten hebben, buitengewone leraren, om hen te bestraffen voor hun fouten en gebreken, hen te herinneren aan hun plicht, en hun toekomstige gebeurtenissen te voorzien: oordelen ter waarschuwing en uitreddingen ter vertroosting. Deze profeten hebbende:

a. Behoeven zij geen gebruik te maken van waarzeggerij, geen tovenaars te raadplegen, want zij kunnen Gods profeten raadplegen zelfs voor hun bijzondere of persoonlijke aangelegenheden, zoals Saul gedaan heeft toen hij de ezelinnen van zijn vader zocht, 1 Samuel 9:6.

b. Konden zij de weg van hun plicht niet missen door onwetendheid of vergissing, noch in hun mening er over verschillen daar zij profeten in hun midden hadden, die zij in ieder twijfelachtig geval konden raadplegen, of op wie zij zich konden beroepen. Deze profeten waren in sommige opzichten gelijk aan Mozes, hoewel toch ver beneden hem, Deuteronomium 34:10.

2. Of nu in deze belofte, al of niet, ook een opeenvolging van profeten begrepen was, hiervan zij wij zeker, dat voornamelijk en in de eerste plaats een belofte van Christus er mee bedoeld was, en het is de duidelijkste belofte van Hem in geheel de wet van Mozes. Zij wordt nadrukkelijk toegepast op onze Heere Jezus als de beloofde Messias, Handelingen 3:22, 7:37, en het volk had het oog op deze belofte, toen zij van Hem zeiden: Deze is waarlijk de Profeet, die in de wereld komen zou, Johannes 6:i4, en het was Zijn Geest, die in al de andere profeten gesproken heeft, 1 Petrus 1:11.

Merk op:

A. Wat het is, dat hier omtrent Christus beloofd wordt, wat God aan Mozes bij de berg Sinai beloofd heeft, dat hij verhaalt in vers 18 heeft hij het volk beloofd, vers 15, in de naam van God, namelijk:

a. Dat er een profeet zou komen, groot boven alle profeten, door wie God zich en Zijn wil bekend zal maken aan de kinderen van de mensen, meer ten volle en duidelijker dan Hij ooit tevoren gedaan heeft. Hij is het Licht van de wereld, gelijk de profetie het was van de Joodse kerk, Johannes 8:12. Hij is het Woord, door hetwelk God tot ons spreekt, Johannes 1:1, Hebreëen 1:1.

b. Dat God Hem zal verwekken uit hun midden. Door Zijn geboorte zal Hij één wezen uit dat volk, Hij zal onder hen wonen en tot hen gezonden worden. Door Zijn opstanding zal Hij verwekt worden te Jeruzalem, en vandaar zal Zijn leer uitgaan tot de gehele wereld, aldus heeft God, Zijn Zoon Christus Jezus verwekt hebbende, Hem gezonden om ons te zegenen.

c. Dat Hij zal wezen als Mozes, maar even ver boven hem als de andere profeten beneden hem waren. Mozes was een profeet die ook een wetgever was voor Israël en hun bevrijder uit Egypte en ook Christus was dit. Hij onderwijst niet alleen maar heerst en behoudt. Mozes was de stichter van een nieuwe bedeling door tekenen, en wonderen, en machtige daden, en dat was ook Christus, waardoor Hij zich bewezen heeft te zijn een leraar van God gekomen. Was Mozes getrouw? Dat was ook Christus, Mozes als een dienstknecht, maar Christus als de Zoon.

d. Dat God Zijn woorden in Zijn mond zal geven, vers 18. De boodschappen, die God aan de kinderen van de mensen had te zenden, zal Hij hun zenden door Hem, en Hij zal Hem volle instructies geven voor hetgeen Hij als profeet te zeggen en te doen heeft. Vandaar dat onze Heiland zegt Johannes 7:16, Mijn leer is niet van Mij, maar vangene, die Mij gezonden heeft. Zodat die grote belofte is vervuld, deze profeet is gekomen namelijk Jezus. Hij is het, die komen zou, en wij hebben geen anderen te verwachten.

B. De overeenkomst tussen deze voorgenomen bedeling en de uitgedrukte keus en begeerte van het volk bij de berg Sinai, vers 16, 17, Daar had God tot hen gesproken in donder en bliksem, uit het midden van het vuur en van de dikke duisternis, ieder woord deed hun oren klinken en hun hart sidderen, zodat de gehele vergadering op het punt was om te sterven van vrees. In die angst smeekten zij dringend dat God niet meer op die wijze tot hen zou spreken, (zij konden het niet dragen, het zou hen overstelpen en verbijsteren) maar dat Hij tot hen zou

spreeken door mensen zoals zij, thans door Mozes, later door andere profeten, zoals hij. "Welnu, " zegt God, "zo zij het, er zal tot hen gesproken worden door mensen, wier verschrikking hen niet zal beroeren", en om die gunst nog te kronen boven al hetgeen zij konden bidden of denken, is in de volheid des tijds het Woord zelf vlees geworden, en zij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, als van de Eengeborene van de Vader, niet zoals bij de berg Sinaï, vol van majesteit en verschrikking, maar vol van genade en waarheid, Johannes 1:14. Als verhoring dus van de bede van hen, die getroffen waren van ontzetting door de wet, beloofde God de vleeswording van Zijn Zoon, hoewel wij het ver van de gedachte kunnen veronderstellen van hen, die deze bede gedaan hebben.

C. Een last en gebod, gegeven aan al het volk om deze grote profeet, die hier beloofd is, te horen en te geloven, te horen en te gehoorzamen, naar Hem zult gij horen, vers 15, en wie naar Hem niet zal willen horen, zal gewis een zware verantwoording hebben te doen van zijn minachting, vers 19. Van die zal Ik het zoeken. God zelf heeft dit toegepast op onze Heere Jezus in de stem van de hoogwaardige heerlijkheid. "Hoor Hem", Mattheus 17:5. Hoor Hem, dat is: Deze is het van wie door Mozes vanouds gezegd is: Hem zult gij horen, en toen stonden Mozes en Elia er bij en hebben er mee ingestemd. Het oordeel, uitgesproken over degenen, die naar deze profeet niet horen, is herhaald en bekrachtigd in het Nieuwe Testament: die de Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem, Johannes 3:36. En hoe zullen wij ontvlieden, zo wij ons van die afkeren, die van de hemelen is? Hebrëen 12:25.

De Chaldeeuwse Paraphrase leest hier: *Mijn Woord zal het van hem eisen, dat geen ander dan een Goddelijk Persoon kan zijn.* Christus het eeuwige Woord, aan wie de Vader al het oordeel heeft overgegeven, en door wie Hij ten laatste de wereld zal oordelen. Wie weigert naar Jezus Christus te horen, zal bevinden dat dit op zijn gevaar is, dezelfde, die de Profeet is, zal zijn Rechter wezen, Johannes 12:48.

II. Hier is een waarschuwing tegen valse profeten.

1. Bij wijze van bedreiging tegen hen, die valselyk voorgeven profeten te zijn, vers 20. Al wie optreedt als profeet, en, hetzij een opdracht overlegt van een valse god, zoals de profeten van Baäl gedaan hebben, of een nagemaakte en dus valse opdracht van de ware God, zal geoordeeld worden schuldig te zijn aan hoogverraad tegen de kroon en waardigheid van de Koning van de koningen, en die verrader zal ter dood worden gebracht, vers 20, namelijk door het oordeel van het groot sanhedrin, dat in vervolg van tijd zitting hield te Jeruzalem, weshalve onze Heiland zegt: Het gebeurt niet dat een profeet gedood wordt buiten Jeruzalem, en dus de schuld van het bloed van de profeten aan Jeruzalem wijt, Lukas 13:33, 34, welke stad door God zelf dieswege gestraft werd, en toch werden daar valse profeten ondersteund.

2. Bij wijze van leiding voor het volk, opdat zij door die valse profeten niet bedrogen zouden worden, waarvan er velen waren, zoals blijkt uit Jeremia 23:25, Ezechiël 13:6, 1 Koningen 22:6. Het is een zeer gepaste vraag, die zij verondersteld worden te zullen doen, vers 21. Daar het zo'n grote plicht is om naar de ware profeten te horen, en er toch zoveel gevaar is om misleid te worden door de valse profeten: Hoe zullen wij het woord kennen, dat de Heere niet gesproken heeft? Aan welke tekenen zullen wij het bedrog ontdekken? Het is van het grootste belang voor ons, om een toetssteen te hebben, waaraan wij het woord, dat wij horen, kunnen toetsen, ten einde te weten te komen wat het woord is, dat de Heere niet heeft gesproken. Alles wat in strijd is met de gezonde rede, met het licht en de wet van de natuur en met de duidelijker zin van het geschreven woord, dat is hiervan kunnen wij zeker zijn niet hetgeen de Heere heeft gesproken, ook niet wat de zonde steunt en aanmoedigt, of duidelijk strekt om Godsvrucht en liefde teniet te doen, verre zij het van God om in tegenspraak te wezen met

zichzelf. De regel hier gegeven in antwoord op deze vraag, was voornamelijk hier van toepassing, vers 22. Indien er oorzaak was om de oprechtheid van een profeet te verdenken, zo-laait hen opmerken of hij hun enig teken gaf, of een toekomstige gebeurtenis voorzeide, indien zijn voorzegging niet uitkwam, dan konden zij er zeker van wezen dat hij niet door God was gezonden. Dit heeft niet zozeer betrekking op voorzeggingen van zegeningen of van oordelen, (hoewel er betreffende deze en het verschil tussen de voorzeggingen van zegeningen en oordelen, een regel gegeven is om tussen waarheid en leugen te kunnen onderscheiden, door de profeet Jeremia in Hfdst. 28:8, 9) als wel op het geven van tekenen ter bevestiging van hun zending. Al zou ook het teken komen, dan zou dit nog hun zending niet bewijzen, als zij hen aanspoorden om andere goden te dienen, dat punt was reeds vastgesteld, Deuteronomium 13:1-3.

Indien echter het teken niet kwam, dan zou hierdoor hun zending gelogenstraft worden. Toen Mozes zijn staf ter aarde wierp, (dat is bisschop Patrick's verklaring hiervan) en zei dat hij een slang zal worden, dan zou Mozes een valse profeet geweest zijn, indien die staf geen slang was geworden. "Indien, toen Elia om vuur van de hemel riep om het offer te verteren, geen vuur was gekomen, dan zou hij niet beter geweest zijn dan de profeten van Baäl." Samuels zending werd hierdoor bewezen, dat God niet een van al zijn woorden op de aarde heeft laten vallen, 1 Samuel 3:19, 20. En door de wonderen, welke Christus heeft gewrocht, inzonderheid door het grote teken dat hij gaf in Zijn opstanding ten derden dage hetwelk kwam zoals Hij het had voorzegd, bleek het, dat Hij een leraar was, een leraar van God gekomen.

3. Eindelijk. Hun wordt gezegd niet bevreesd te zijn voor een valse profeet, dat is: niet bevreesd te zijn voor de oordelen, die een zodanige zou aankondigen om het volk te verschrikken, noch bevreesd te zijn om de wet op hem toe te passen, indien het, na een streng en onpartijdig onderzoek, bleek dat hij een valse profeet was. In dit gebod om een valse profeet niet te vrezen, ligt opgesloten dat een waar profeet, die zijn zending door duidelijke en onmiskenbare tekenen bewijst wèl gevreesd moest worden, en dat het op hun gevaar was, zo zij geweld jegens hem pleegden of hem smaadheid aandeden.

HOOFDSTUK 19.

1 Wanneer de HEERE, uw God, de volken zal hebben uitgeroeid, welker land de HEERE, uw God, u geven zal, en gij die erfelijk zult bezitten, en in hun steden en in hun huizen wonen; 2 Zo zult gij u drie steden uitscheiden, in het midden van uw land, hetwelk de HEERE, uw God, u geven zal, om dat erfelijk te bezitten. 3 Gij zult u de weg bereiden, en de pale uws lands, dat u de HEERE, uw God, zal doen erven, in drieën delen; dit nu zal zijn, opdat ieder doodslager daarhenen vliede. 4 En dit zij de zaak des doodslagers, die daarhenen vlieden zal, dat hij leve; die zijn naaste zal geslagen hebben door onwetendheid, dien hij toch van gisteren en eergisteren niet haatte; 5 Als, dewelke met zijn naaste in het bos zal zijn gegaan, om hout te houwen, en zijn hand met de bijl wordt aangedreven, om hout af te houwen, en het ijzer schiet af van de steel, en treft zijn naaste, dat hij sterve; die zal in een dezer steden vluchten en leven; 6 Opdat de bloedwreker de doodslager niet najage, als zijn hart verhit is, en hem achterhale, omdat de weg te verre zou zijn, en hem sla aan het leven; zo toch geen oordeel des doods aan hem is; want hij haatte hem niet van gisteren en eergisteren. 7 Daarom gebiede ik u, zeggende: Gij zult u drie steden uitscheiden. 8 En indien de HEERE, uw God, uw landpale zal verwijderen, gelijk als Hij uw vaderen gezworen heeft, en u al dat land geven zal, hetwelk Hij uw vaderen te geven gesproken heeft; 9 (Wanneer gij al ditzelve gebod zult waarnemen, om dat te doen, hetgeen ik u heden gebiede, de HEERE, uw God, liefhebbende, en alle dagen in Zijn wegen wandelende) zo zult gij u nog drie steden toedoen tot deze drie; 10 Opdat het bloed des onschuldigen niet vergoten worde in het midden van uw land, dat u de HEERE, uw God, ten erve geeft, en bloedschulden op u zouden zijn. 11 Maar wanneer er iemand zijn zal, die zijn naaste haat, en hem lagen legt, en staat tegen hem op, en slaat hem aan het leven, dat hij sterve; en vliedt tot een van die steden; 12 Zo zullen de oudsten zijner stad zenden, en nemen hem van daar, en zij zullen hem in de hand des bloedwrekers geven, dat hij sterve. 13 Uw oog zal hem niet verschonen; maar gij zult het bloed des onschuldigen uit Israël wegdoen, dat het u welga.

14 Gij zult uws naasten landpale, die de voorvaderen bepaald hebben, niet verrukken in uw erfdeel, dat gij erven zult, in het land, hetwelk u de HEERE, uw God, geeft, om dat erfelijk te bezitten. 15 Een enig getuige zal tegen niemand opstaan over enige ongerechtigheid of over enige zonde, van alle zonde, die hij zou mogen zondigen; op de mond van twee getuigen, of op de mond van drie getuigen zal de zaak bestaan. 16 Wanneer een wrevelige getuige tegen iemand zal opstaan, om een afwijking tegen hem te betuigen; 17 Zo zullen die twee mannen, welke de twist hebben, staan voor het aangezicht des HEEREN, voor het aangezicht der priesters, en der rechters, die in diezelfde dagen zullen zijn. 18 En de rechters zullen wel onderzoeken; en ziet, de getuige is een vals getuige, hij heeft valsheid betuigd tegen zijn broeder; 19 Zo zult gijlieden hem doen, gelijk als hij zijn broeder dacht te doen; also zult gij het boze uit het midden van u wegdoen; 20 Dat de overgeblevenen het horen en vrezen, en niet voortvaren meer te doen naar dit boze stuk, in het midden van u. 21 En uw oog zal niet verschonen; ziel om ziel, oog om oog, tand om tand, hand om hand, voet om voet.

De wetten, die Mozes tot nu toe herhaald en hun met kracht en nadruk aan het hart heeft gelegd, betreffen meestal daden van Godsdienst en toewijding aan God, maar hier komt hij meer ten volle om de plichten te bewijzen van rechtvaardigheid tussen mens en mens. Dit hoofdstuk heeft betrekking:

I. Op het zesde gebod: GIJ ZULT NIET DOODSLAAN, vers 1-13.

II. Op het achtste gebod: GIJ ZULT NIET STELEN, vers 14.

III. Op het negende: GIJ ZULT GEEN VALSE GETUIGENIS SPREKEN TEGEN UW NAASTE, vers 15-21.

Deuteronomium 19:1-13

Het was een van de geboden, gegeven aan de kinderen van Noach, dat wie des mensen bloed vergiet, zijn bloed zal door de mens vergoten worden, Genesis 9:6, dat is: door de bloedwreker. Nu hebben wij hier de wet vastgesteld tussen bloed en bloed, tussen het bloed van de vermoorde en het bloed van de moordenaar, en een goede en afdoende voorziening gemaakt:

I. Dat de vrijsteden bescherming zullen bieden aan hem, die iemand bij ongeluk gedood heeft, zodat hij niet zou sterven voor datgene als een misdaad, hetwelk niet zijn vrijwillige daad maar zijn ongeluk was. De wet voor die vrijsteden hebben wij gehad in Exodus 21:13, en de uitvoerige bepalingen er voor in Numeri 35:10 en verv. Hier wordt zij herhaald, en nog aanwijzingen er aan toegevoegd voor drie zaken.

1. De aanwijzing van drie steden in Kanaän voor dat doel, Mozes had er reeds drie voor aangewezen aan deze zijde van de Jordaan, het land, waarvan hij de verovering gezien heeft en nu gebiedt hij hun, als zij aan de overzijde van de Jordaan gevestigd zullen zijn, er nog drie voor af te zonderen, vers 1-3, 7. Het land moest verdeeld worden in drie districten zoveel mogelijk aan elkaar gelijk en in het midden van elk moest een vrijstad wezen, zodat van iedere hoek van het land er één bereikt kon worden. Zo is Christus geen toevlucht op een afstand, waarvoor wij moeten opklimmen ten hemel of nederdalen naar de afgrond, maar het woord is nabij ons, en in het woord Christus, Romeinen 10:8. Het Evangelie brengt de behoudenis tot onze deur, en daar klopt het om binnengelaten te worden. En om de vlucht voor de doodslager gemakkelijk te maken, moesten er gebaande wegen zijn, die naar de vrijsteden voerden, en waarschijnlijk waren, dit straatwegen. De Joden zeggen dat de magistraten van Israël op een zekeren dag van het jaar boden uitzonden, om te zien of die wegen zich in goeden staat bevonden, en zij moesten struikelblokken uit de weg ruimen, bruggen, die beschadigd waren repareren, en, waar twee wegen zich kruisten moesten zij een handwijzer plaatsen, met een vinger, die de rechten weg wees, en waarop met grote letters—Toevlucht, Toevlucht, gegraveerd was. In toespeling hierop moeten Evangeliedienaren het volk de weg wijzen naar Christus, hen helpen en terechtwijzen om door het geloof de toevlucht tot Hem te nemen. Zij moeten bereid zijn om hun vooroordelen weg te nemen, en hen heen helpen over hun moeilijkheden. En, geloofd zij God, de weg van de heiligheid is voor allen, die hem in waarheid zoeken, een grote weg, zo duidelijk en zo gebaand, dat die deze weg wandelen, zelfs de dwazen, niet zullen dwalen.

2. Het gebruik dat van deze steden gemaakt moet worden, vers 4-6.

a. Er wordt verondersteld dat iemand zonder het te bedoelen de dood veroorzaakt van zijn naaste (niet uit drift of met voorbedachten rade) maar zuiver en alleen bij ongeluk, zoals wanneer het ijzer van een bijl afschiet van de steel, met welk voorbeeld hier gegeven elk geval van die aard vergeleken moest worden, om daarnaar te worden beoordeeld. Zie, hoe het menselijk leven dagelijks in gevaar is, welke dood ons dikwijls omringt, en hoe nodig het ons dus is om altijd bereid te zijn. Hoe worden de kinderen van de mensen verstrikt ten bozen tijd wanneer dezelve haastig over hen valt! Prediker 9:12. Een boze tijd is het voorwaar, als dit niet alleen aan de gedode gebeurt, maar ook aan degene, die hem gedood heeft!

b. Er wordt verondersteld dat de bloedverwanten van de verslagene geneigd zullen wezen om zijn bloed te wreken uit liefde voor hem en ijver voor de openbare gerechtigheid. Hoewel de wet niet toeliet, dat een andere belediging of toegebrachte schade gewroken zal worden door de dood van de schuldige, werd dit aan de wreker van het bloed van een nabestaande wèl toegestaan, omdat de toorn van zijn hart, opgewekt door zo ontzettend een geval, in

aanmerking werd genomen, en zo hij hem, die de manslag had gepleegd, al was het ook bij ongeluk, doodde, dan zou hem dit niet als moord toegerekend worden, indien hij het deed voordat de vluchteling de vrijstad had bereikt zelfs al zou het ook uitgemaakt worden, dat diens daad niet des doods waardig was. Aldus wilde God aan de mensen een grote afschuw en vrees inboezemen voor de zonde van moord. Indien zelfs een toevallige manslag aldus iemand in gevaar bracht van zijn leven, dan voorzeker moet hij, die, hetzij uit wrok en met voorbedachten rade, of in plotseling opkomende drift, iemands bloed vergiet naar de kuil toevlieden, en men ondersteune hem niet Spreuken 28:17, en toch stelt het Nieuwe Testament de zonde van moord voor als nog meer snood en meer gevaarlijk, dan zij zelfs door deze wet wordt voorgesteld, 1 Johannes 3:15, gij weet, dat geen doodslager het eeuwige leven heeft in zich blijvende.

c. Er is bepaald dat, indien een bloedwreker zo onredelijk mocht zijn, dat hij voldoening eist voor bloed, dat bij ongeluk werd vergoten, de vrijstad hem moet beschermen, die de doodslag heeft gepleegd. Zonden van onwetendheid stellen ons wel aan de toorn Gods bloot, maar er is hulp beschikt, indien wij er door geloof en bekering gebruik van maken. Paulus, die een vervolger is geweest, heeft barmhartigheid verkregen, omdat hij het in onwetendheid gedaan heeft, en Christus heeft gebeden voor hen, die Hem kruisigden: *Vader! vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen.*

3. De afzondering van nog drie steden voor dit gebruik, indien God later hun grondgebied zou uitbreiden en de heerschappij van hun Godsdienst zich daarover zou uitstrekken, opdat alle plaatsen, die onder het bestuur van de wet van Mozes kwamen voor andere gevallen, ook het voordeel van de wet mochten hebben voor dit geval, vers 8-10. Hier is:

a. Een aanduiding van Gods genaderijk voornemen, om hun landpalen uit te breiden, zoals Hij aan hun vaders heeft beloofd, indien zij door hun ongehoorzaamheid de vervulling van die belofte niet verbeurden, waarvan de voorwaarden hier zorgvuldig herhaald wordt, zodat, indien zij niet werd vervuld, de schuld en de smaad op hen was, en niet op God. Hij heeft beloofd het te geven, wanneer gij al dit gebod zalf waarnemen om dat te doen, en anders niet.

b. Een bevel aan hen, om in het nieuw-veroverde grondgebied nog drie steden af te zonderen, welk getal aanduidt dat dit nieuw-veroverde land even groot zal wezen als dat, hetwelk zij in de beginne veroverd hadden. Waarheen de grens van Israël gebracht werd, overal moet dit voorrecht er mee gaan, opdat het bloed van de onschuldige niet vergoten wordt, vers 10. Hoewel God de verlosser en bewaarder is van alle mensen, en tere zorg heeft over ieders leven, is toch het bloed van Israëlieten Hem zeer bijzonder dierbaar, Psalm 72:14.

De geleerde Ainsworth merkt op *dat de Joodse schrijvers zelf erkennen, dat de voorwaarde niet nagekomen zijnde, de belofte van de uitbreiding van hun grenzen ook nooit vervuld is geworden, zodat het nooit nodig is geweest om nog drie steden tot vrijsteden af te zonderen, maar (zeggen zij) de heilige, gezegende God heeft het toch niet tevergeefs geboden, want in de dagen van Messias, de Vorst, zullen drie andere steden aan deze zes toegevoegd worden.*

Zij verwachten dat dit naar de letter vervuld zal worden, maar wij weten dat de belofte in Christus haar geestelijke vervulling heeft, want de grenzen van het Israël des Evangelies zijn uitgebreid, overeenkomstig de belofte en in Christus, de Heere onze gerechtigheid, is een toevlucht bereid voor allen, die tot Hem gaan.

II. Er is bepaald, dat de vrijsteden geen toevlucht zouden bieden aan een moedwillige moordenaar, maar dat deze vandaar gehaald en aan de bloedwreker overgeleverd zou worden, vers 11-13.

1. Dit toont aan dat moedwillige moord nooit door de burgerlijk magistraat beschermd moet worden, hij draagt het zwaard van de gerechtigheid tevergeefs, indien hij hen aan de scherpte er van laat ontkomen, die onder bloedschuld liggen, waarvan hij door zijn ambt de wreker is. Gedurende de heerschappij van het pausdom in Engeland, voor de reformatie waren sommige kerken en kloosters tot toevluchtsoorden gemaakt voor allerlei misdadigers die er heenvloden, moedwillige moordenaars niet uitgezonderd, zodat (gelijk **Stamford** zegt in zijn *Pleas of the Crown*, lib.2. ctr. 38.) de regering niet Mozes volgt, maar Romulus, en het was niet voor de laatste jaren van de regering van Hendrik VIII, dat dit voorrecht van toevlucht voor moedwillige moordenaars werd ingetrokken, toen men hierin, zoals in andere zaken, meer acht begon te slaan op het woord van God dan op de voorschriften van Rome.

2. Hierop kan gewezen worden om aan te tonen, dat in Jezus Christus geen toevlucht wordt gevonden voor trotse zondaren, die in hun schulden wandelen. Indien wij aldus moedwillig zondigen, en er mee voortgaan, zo blijft er geen slachtoffer meer over voor de zonden, Hebr. 10:26. Zij, die van hun zonde de toevlucht nemen tot Christus, zullen in Hem veilig zijn, maar niet zij, die denken door Hem beschut te worden in hun zonden. De zaligheid zelf kan de zodanigen niet zaligmaken, de Goddelijke gerechtigheid zal hen zelfs uit de vrijstad weghalen, daar zij op bescherming er van geen recht hebben.

Deuteronomium 19:14-21

Hier is een wet ter voorkoming van bedrog en meened, want de Goddelijke wet draagt zorg voor de rechten en de eigendom van de mensen, en heeft ze omtuind. Zo vriendelijk gezind is zij aan de menselijke samenleving en aan de burgerlijke belangen van de mensen.

I. Een wet tegen bedrog, vers 14.

1. Hier wordt aan de eerste planters in Kanaän een aanwijzing gegeven om landpalen te stellen naar de verdeling van het land onder de verschillende stammen en geslachten door het lot. Het is de wil van God, dat iedereen zal weten wat het zijne is, en dat alle goede middelen gebruikt moeten worden, om inbreuk maken en het doen of lieden van onrecht te voorkomen. Als het recht vastgesteld is, dan moet er voor gezorgd worden, dat het later niet onzeker wordt gemaakt, en dat er, zo mogelijk geen aanleiding zij tot twist.

2. Een uitdrukkelijke wet voor het nageslacht om die landpalen niet te verrukken, welke aldus in de aanvang gesteld zijn, waardoor iemand heimelijk voor zich neemt hetgeen van zijn naaste is. Dit is ongetwijfeld een zedelijk gebod, dat nu nog verbindend is, en aan ons verbiedt:

a. Ons meester te maken van het recht van een ander, voor ons te nemen wat het onze niet is, door bedrieglijke handelingen, zoals door vervalsing, het verbergen of vernietigen of veranderen van akten en geschriften, die onze landpalen zijn, het verplaatsen van heggen of grensstenen. Hoewel de landpalen door de hand des mensen gesteld werden was hij, die ze uitrukte, toch een dief en rover voor de wet van God. Een ieder zij tevreden met zijn eigen deel, en rechtvaardig voor dat van zijn naaste, en dan zullen er geen landpalen uitgerukt worden.

b. Het verbiedt het zaaien van onenigheid tussen naburen, en iets te doen, dat strijd en processen kan teweegbrengen, hetgeen gedaan wordt door de dingen te verwarren, die twistzaken zouden kunnen beslechten. En c. Het verbiedt inbreuk te maken op de gevestigde orde van de burgerlijke regering, en het veranderen-of afschaffen van oude gebruiken, zonder dat daar een rechtmatige oorzaak voor is. Deze wet handhaaft de eer van de verjaring. *Consuetudo facit jus*. Gewoonte geldt als wet.

II. Een wet tegen meened, die twee dingen vaststelt:

1. Dat een enkel getuige nooit toegelaten mag worden om getuigenis af te leggen in een criminele zaak, zo, dat op zijn getuigenis vonnis gewezen zou worden, vers 15. Deze wet hadden wij reeds tevoren, Numeri 35:30, en in dit boek in hoofdstuk 17: 6. Dit werd vastgesteld ten gunste van de aangeklaagde, wiens leven en eer niet aan de genade moeten overgeleverd zijn van een bijzonder persoon, die een wrok tegen hem heeft, en ter waarschuwing van de aanklager, om niet te zeggen wat hij door het getuigenis van een ander niet waar kan maken. Het is een rechtvaardige schande die door deze wet op het mensdom wordt gelegd, als zijnde vals en onbetrouwbaar, iedereen wordt er door verdacht, en het is de eer van Gods genade, dat het getuigenis hetwelk Hij gegeven heeft betreffende Zijn Zoon beide in hemel en op aarde bevestigd is door drie getuigen, 1 Johannes 5:7. Want drie zijn er die getuigen in de hemel, de Vader, het Woord en de Heilige Geest. God zij waarachtig, maar alle mens leugenachtig, Romeinen 3:4.

2. Dat een vals getuige met dezelfde straf gestraft moet worden, als die de beschuldigde zou zijn opgelegd, vers 16, 21.

a. De misdadiger hier is de valse getuige die gezegd wordt tegen iemand op te staan niet alleen omdat alle getuigen opstonden als zij hun getuigenis aflegden, maar omdat een vals getuige in waarheid opstaat als een vijand en aanrander tegen hem, die hij beschuldigt. Indien twee of drie, of vele getuigen samenstemden in een vals getuigenis, dan waren zij allen onderhevig om door deze wet vervolgd te worden.

b. De persoon, die verongelijkt of in gevaar werd gebracht door het valse getuigenis, wordt verondersteld de gedaagde te zijn, vers 17. Maar indien de persoon op dit getuigenis ter dood werd gebracht en het zou later blijken, dat het getuigenis vals was, dan kon ieder of de rechters zelf, ex officio krachtens hun ambt, de valse getuigen ter verantwoording roepen.

c. Dewijl zaken van die aard meer dan gewoonlijk moeilijkheden opleverden, werden zij tot het opperste gerechtshof gebracht, de priesters en rechters, die gezegd worden voor het aangezicht des Heeren te staan, omdat, gelijk andere rechters in de poorten van hun steden zaten, zo hebben deze zitting gehouden in de poorten van het heiligdom, Hoofdstuk 17:12.

d. Het verhoor moet met grote zorg en nauwkeurigheid geschieden, vers 18. Er moet een onderzoek ingesteld worden naar het karakter van de personen, en al de omstandigheden van het geval, die met elkaar vergeleken worden, teneinde de waarheid te ontdekken, die, als men er aldus met getrouwheid en onpartijdigheid naar zoekt door Gods voorzienigheid, naar men mag hopen, aan het licht zal gebracht worden.

e. Indien het bleek dat iemand willens en wetens, en met boosaardige bedoelingen een vals getuigenis tegen zijn naaste heeft afgelegd, dan moest hij, al werd ook het kwaad, dat hij bedoelde, niet tot stand gebracht, dezelfde straf ondergaan, die zijn getuigenis over zijn naaste zou hebben gebracht, vers 19. *Nec lex est justior ulla* Geen wet kon rechtvaardiger zijn. Indien de misdaad, waarvan hij zijn naaste beschuldigde, met de dood gestraft moest worden, dan moest de valse getuige gedood worden indien met geseling, dan moest hij gezeseld worden, indien met geldboete, dan moest hij voor dezelfde som beboet worden. En omdat het aan hen, die niet bedenken hoe sneed de misdaad is, en hoe noodzakelijk er op deze wijze tegen voorzien moet worden, hard zou kunnen toeschijnen iemand zo streng te straffen wegens enige woorden die hij heeft gesproken, inzonderheid als er niet werkelijk kwade gevolgen uit zijn voortgekomen, wordt er bijgevoegd, vers 21, uw oog zal niet verschonen. Niemand behoeft barmhartiger te zijn dan God. De weldaad, die voor het publiek zal voortvloeien uit deze strengheid, zal er ruim tegen opwegen, vers 20. De overgeblevenen zullen het horen en vrezen. Zo voorbeeldig een straf zal een waarschuwing zijn voor anderen om zich niet tot zo'n kwaad te begeven, als zij zien hoe hij, die een kuil gedolven en die uitgegraven heeft, in de groeve is gevallen, die hij gemaakt heeft.

HOOFDSTUK 20.

1 Wanneer gij zult uittrekken tot de strijd tegen uw vijanden, en zult zien paarden en wagenen, een volk, meerder dan gij, zo zult gij voor hen niet vrezen; want de HEERE, uw God, is met u, Die u uit Egypteland heeft opgevoerd. 2 En het zal geschieden, als gijlieden tot de strijd nadert, zo zal de priester toetreden, en tot het volk spreken. 3 En tot hen zeggen: Hoort, Israël! gijlieden zijt heden na aan de strijd tegen uw vijanden; uw hart worde niet week, vreest niet, en beeft niet, en verschrikt niet voor hun aangezicht. 4 Want het is de HEERE, uw God, Die met u gaat, om voor u te strijden tegen uw vijanden, om u te verlossen. 5 Dan zullen de ambtlieden tot het volk spreken, zeggende: Wie is de man, die een nieuw huis heeft gebouwd, en het niet heeft ingewijd? Die ga henen en kere weder naar zijn huis; opdat hij niet misschien sterve in de strijd, en iemand anders dat inwijde. 6 En wie is de man, die een wijngaard geplant heeft, en deszelfs vrucht niet heeft genoten? Die ga henen en kere weder naar zijn huis, opdat hij niet misschien in de strijd sterve en iemand anders die geniete. 7 En wie is de man, die een vrouw ondertrouwd heeft, en haar niet tot zich heeft genomen? Die ga henen en kere weder naar zijn huis; opdat hij niet misschien in dien strijd sterve, en een ander man haar neme. 8 Daarna zullen de ambtlieden voortvaren te spreken tot het volk, en zeggen: Wie is de man, die vreesachtig en week van hart is? Die ga henen en kere weder naar zijn huis; opdat het hart zijner broederen niet smelte, gelijk zijn hart. 9 En het zal geschieden, als die ambtlieden geeindigd zullen hebben te spreken tot het volk, zo zullen zij oversten der heiren aan de spits des volks bestellen.

10 Wanneer gij nadert tot een stad om tegen haar te strijden, zo zult gij haar de vrede toeroepen. 11 En het zal geschieden, indien zij u vrede zal antwoorden, en u opendoen, zo zal al het volk, dat daarin gevonden wordt, u cijnsbaar zijn, en u dienen. 12 Doch zo zij geen vrede met u zal maken, maar krijg tegen u voeren, zo zult gij haar belegeren. 13 En de HEERE, uw God, zal haar in uw hand geven; en gij zult alles, wat mannelijk daarin is, slaan met de scherpte des zwaards; 14 Behalve de vrouwen, en de kinderkens, en de beesten, en al wat in de stad zijn zal, al haar buit zult gij voor u roven; en gij zult eten de buit uwer vijanden, dien u de HEERE, uw God, gegeven heeft. 15 Alzo zult gij aan alle steden doen, die zeer verre van u zijn, die niet zijn van de steden dezer volken. 16 Maar van de steden dezer volken, die u de HEERE, uw God, ten erve geeft, zult gij niets laten leven, dat adem heeft. 17 Maar gij zult ze ganselijk verbannen: de Hethieten, en de Amorieten, en de Kanaanieten, en de Ferezieten, de Hevieten, en de Jebusieten, gelijk als u de HEERE, uw God, geboden heeft; 18 Opdat zij ulieden niet leren te doen naar al hun gruwelen, die zij hun goden gedaan hebben, en gij zondigt tegen de HEERE, uw God. 19 Wanneer gij een stad vele dagen zult belegeren, strijdende tegen haar, om die in te nemen, zo zult gij haar geboomte niet verderven, de bijl daaraan drijvende; want gij zult daarvan eten; daarom zult gij dat niet afhouden (want het geboomte van het veld is des mensen spijs), opdat het voor uw aangezicht kome tot een bolwerk. 20 Maar het geboomte, hetwelk gij kennen zult, dat het geen geboomte ter spijs is, dat zult gij verderven en afhouden; en gij zult een bolwerk bouwen tegen deze stad, dewelke tegen u krijg voert, totdat zij ten onderga.

Dit hoofdstuk regelt de staande krijgsmacht en stelt wetten vast voor de oorlog.
Betreffende de krijgslieden.

I. Die ten strijde uittogen moesten bemoedigd worden, vers 1-4.

Zij, wier zaken hun tegenwoordigheid thuis vereisten, meesten ontslagen en teruggezonden worden, vers 5-7, ook zij wier zwakheid en vreesachtigheid hen ongeschikt maakten voor de dienst te velde, vers 8, 9.

II. Betreffende de vijanden, tegen wie zij strijd voerden.

1. De onderhandelingen, die zij moeten voeren met de steden die afgelegen zijn, vers 10-15.

2. Hoe zij het volk noesten verdelgen, in welks land zij gingen vers 16-18.3, De zorg, die zij moeten dragen, om bij hun belegering van steden de vruchtbomen niet te verderven, vers 19- 20.

Deuteronomium 20:1-9

Israël kon toen eerder als een leger dan als een koninkrijk worden beschouwd, een leger gereed om het land van de vijand binnen te rukken en nog niet gevestigd in een eigen land, en behalve nog de strijd, die zij nu gingen voeren, teneinde een vestiging te verkrijgen, konden zij ook daarna hun eigen grenzen niet verdedigen, of uitbreiden, zonder krijgsgescrei te horen, daarom was het nodig, dat hun leiding en aanwijzing gegeven zouden worden voor hun militaire aangelegenheden, en in deze verzen wordt hen geleerd hoe hun troepen te besturen, te rangschikken en in slagorde te stellen. En het is opmerkelijk dat de hier voorgeschreven krijgstucht zo weinig hard en streng is, zoals krijgswetten anders gewoonlijk zijn, dat de gehele strekking er van is de krijgslieden te bemoedigen en hun dienst licht te maken.

I. Zij, die tot strijden gezind waren, moesten aangemoedigd worden.

1. Mozes geeft hun hier een algemene aanmoediging, die de aanvoerders en bevelhebbers in de strijd voor zichzelf moeten nemen, vers 1, "Gij zult voor hen niet vrezen. Al schijnt de vijand nog zozeer het voordeel over u te hebben daar hij talrijker is dan gij en al bestaan zijn legers ook grotendeels uit paarden en wagenen die gij voor u niet moogt vermenigvuldigen, zo weigert toch niet de strijd met hen aan te vangen, vreest niet voor de uitslag, twijfelt niet aan voorspoed". Er zijn twee dingen, die hen moeten bemoedigen in de oorlog, mits zij zich vast aan hun God en Godsdienst hielden, want anders zouden zij deze bemoedigende zaken verbeuren.

a. De tegenwoordigheid Gods onder hen. "De Heere, uw God, gaat met u, en daarom zijt gij niet in gevaar, en behoeft gij niet te vrezen". Zie Jesaja 41:10.

b. De ervaring, die zij en hun vaderen hadden van Gods macht en goedheid, door hen op te voeren uit Egypteland in weerwil van Farao en zijn leger, hetwelk niet slechts in het algemeen een bewijs was van Gods almacht, maar voor hen in het bijzonder een onderpand van hetgeen God nog verder voor hen doen zal. Hij, die hen redde uit de hand van die grotere vijanden, zal hen niet laten vertreden door degenen, die minder machtig zijn, om aldus alles wat Hij voor hen gedaan had teniet te maken.

2. De bemoedigende toespraak moest inzonderheid tot de gewone soldaten worden gericht, door een priester, die daartoe aangesteld en, naar de Joden zeggen, gezalfd was, en allen zij de gezalfden van de strijd noemden, een zeer gepaste titel voor onze gezalfde Verlosser de overste leidsman van onze zaligheid. Deze priester moest, in de naam van God, het volk aanmoedigen, en wie was hiertoe zo geschikt als hij, wiens ambt als priester het was om voor hen te bidden? Want de beste aanmoediging komt voort uit de dierbare beloften gedaan aan het gebed des geloofs. Deze priester moest:

A. Hen gebieden niet bevreesd te zijn, vers 3, want niets maakt de handen zo slap als hetgeen het hart doet beven, vers 3. Hiervoor is gebod op gebod nodig, zoals het hier ook wordt gegeven. Laat uw hart niet week zijn, om al de indrukken van vrees in zich op te nemen, maar laat een gelovig vertrouwen in de macht en belofte van God het versterken. "Vreest niet, en maak geen haast (zoals het woord is in het oorspronkelijke) want die gelooft, maakt niet meer haast dan nodig is om goede voortgang te hebben. Maakt niet roekeloos haast, hetzij om op uw voordeel vooruit te lopen, of om laaghartig bij elk nadeel op de vlucht te slaan."

B. Hij moet hun de verzekering geven van Gods tegenwoordigheid onder hen, om hun rechtvaardige zaak te erkennen en voor te staan, en niet slechts hen van hun vijanden te redden, maar hun de overwinning over hen te geven, vers 4. Zij, met wie God is, hebben geen reden om te vrezen. Dat deze bemoediging gegeven moet worden door de priester, een van 's Heeren dienstknechten, geeft te kennen:

- a. Dat het zeer gepast is voor veldlegers om predikers te hebben, niet alleen om voor hen te bidden, maar ook om voor hen te prediken, beide om te bestraffen hetgeen hun voorspoed in de weg zou staan en om hun hoop op voorspoed op te wekken.
- b. Dat het het werk is van Christus' dienstknechten om Zijn goede krijgsknechten aan te moedigen in hun geestelijke strijd tegen de wereld en het vlees, en hun te verzekeren dat zij overwinnaars zullen zijn, ja meer dan overwinnaars door Christus, die ons liefgehad heeft.

II. Zij, die ongeschikt waren tot strijden moesten ontslagen worden, hetzij de ongeschiktheid voortkwam:

1. Uit iemands uitwendige omstandigheden, zoals:

a. Wanneer hij kort tevoren een nieuw huis had gebouwd of gekocht, en er nog geen bezit van had genomen, het nog niet heeft ingewijd, vers 5, dat is, nog geen plechtig feestmaal heeft aangericht om zijn vrienden te onthalen, die gekomen zijn om hem welkom te heten in zijn huis, Laat hem naar huis gaan en het lieflijke smaken van hetgeen God hem gegeven heeft, totdat hij, na er enige tijd het genot van gehad te hebben, er minder aan gehecht is, en bijgevolg in de oorlog er minder door afgeleid zal worden bij de gedachte eraan, en meer bereid zal zijn om te sterven en het te verlaten. Want dat is in de aard van al onze wereldlijke genietingen: in het eerst behagen zij ons het meest, na een tijdje zien wij er de ijdelheid van in. Sommigen denken dat deze inwijding van hun huizen een Godsdienstige daad was, dat zij er met gebed en lofzegging bezit van namen, met een plechtige toewijding van zichzelf en alles wat zij hadden aan de dienst en de eer van God. David heeft bij een dergelijke gelegenheid de 30sten psalm gedicht zoals blijkt uit het opschrift er van. Hij, die een eigen huis heeft, behoort het te wijden aan God door er de vreze en aanbidding van God in hoog te houden, opdat hij een kerk, een gemeente, in zijn huis zal hebben, en hiervan moet men zich door niets laten afleiden. Of:

b. Indien iemand grote onkosten heeft gemaakt om een wijngaard te planten, en verlangd heeft er de vrucht van te genieten, hetgeen hem in de eerste drie jaren verboden was door de wet in Leviticus 19:23 en verv, zo laat hem, indien hij het begeert, naar huis gaan, en zijn verlangen naar de vrucht bevredigen, vers 6. Zie, hoe toegevend God voor Zijn volk is in onschuldige dingen, en hoe verre van een harde meester te zijn. Daar het natuurlijk in ons is van de arbeid van onze handen te willen eten, zal een Israëliet veeleer van de krijgsdienst worden ontslagen, dan hierin gedwarsboomd te worden. Of:

c. Als iemand het besluit heeft genomen om te trouwen, en het huwelijk nog niet voltrokken is, dan stond het hem vrij om terug te keren, vers 7, en ook om nog een jaar na zijn huwelijk thuis te blijven, Hoofdstuk 24:5, want de verschrikkingen van de oorlog zullen onaangenaam wezen voor een man, die zo pas de zachte huwelijksband heeft geknoopt en het lieflijke van een eigen huiselijk leven is begonnen te smaken. En God wilde in Zijn oorlogen niet gediend zijn door gepreste mannen, die tegen hun wil naar het leger gevoerd werden, zij moeten volkomen vrijwilligers zijn, Psalm 110:3. UW volk zal zeer gewillig zijn. Bij het lopen van de Christelijke loopbaan en het strijden van de goede strijd des geloofs, moeten wij alle last afleggen, alles wat onze ziel zou belemmeren en afleiden en ons onwillig zou maken.

De Joodse schrijvers zijn eenstemmig van gevoelen, dat deze vrijheid om terug te keren, alleen was toegestaan in oorlogen, die zij vrijwillig ondernamen (zoals bisschop Patrick het uitdrukt) niet in die, welke op Gods bevel gevoerd werden tegen Amalek en de Kanaänieten en waarin ieder man verplicht was mee uit te trekken.

2. Indien iemands ongeschiktheid voor de krijg voortkwam uit de zwakheid en vreesachtigheid van zijn geest, dan had hij verlof om terug te keren uit de strijd, vers 8. Gideon heeft deze bekendmaking afgekondigd in zijn leger, en toen zijn meer dan twee

derden er van teruggekeerd, Richteren 7:3. Sommigen denken dat die versaagdheid en vrees, welke hier verondersteld worden, voortkwamen uit een boos geweten, waardoor een mens bevreesd wordt dood en gevaar onder de ogen te zien. In die tijd dacht men, dat mannen van een ongeregeld losbandig leven geen goede soldaten konden zijn, lafhartig en een vloek voor het leger zouden bevonden worden, er schande en onrust over zouden brengen, en daarom moesten zij, die bij zichzelf van schuld bewust waren weggezonden worden. Maar het schijnt veeleer bedoeld te zijn van een natuurlijke, aangeboren vreesachtigheid. Het was ten dele in vriendelijkheid voor hen, dat zij ontslagen werden, (wel beschaamd gemaakt, maar tevens ontheven van een last, die voor hen te zwaar was om te dragen) maar nog veel meer in vriendelijkheid voor de overigen van het leger, die hierdoor bevrijd werden van hen, die wel een belemmering, maar van hoegenaamd geen nut of dienst waren, terwijl tevens het gevaar werd voorkomen dat hun lafhartigheid en vlucht aanstekelijk zouden werken op de anderen, dat is de reden, die er hier voor wordt gegeven: opdat het hart van zijn broeders niet smelte gelijk zijn hart. Vrees is besmettelijk, en is in een leger van de aller-verderfelijkeste gevolgen. Wij moeten er ons voor hoeden om de vrees te vrezen van hen die verschrikt zijn, Jesaja 8:12. Eindelijk. Hier wordt bevolen dat als alle lafaards weggezonden zijn, de oversten aangesteld moeten worden, vers 9, want het was op zeer bijzondere wijze nodig dat de aanvoerders en bevelhebbers mannen van moed zouden zijn. Die hervorming moest dus plaatshebben bij de eerste monsterring en rangschikking van het leger. De krijgsknechten van Christus hebben het nodig kloekmoedig te zijn, ten einde zich manmoedig te kunnen gedragen en verdrukkingen te kunnen lijden als goede krijgsknechten, inzonderheid de officieren van Zijn leger.

Deuteronomium 20:10-20

Hier wordt hun gezegd hoe zij moeten handelen met de steden, (die alleen worden genoemd, vers 10, maar ongetwijfeld zijn hiermede ook de legers te velde, en de volken met wie zij te doen hadden, bedoeld) tegen welke zij strijd zullen voeren. Zij moesten geen van hun burens aanvallen, vóór zij hen door een openlijke verklaring, waarin de redenen van hun twist met hen genoemd zijn, gewaarschuwd hadden. Ook tegenover de ergste vijanden moeten de wetten van rechtvaardigheid en eer worden nagekomen, en gelijk het zwaard nooit zonder oorzaak getrokken moet worden, zo moet het ook niet getrokken worden zonder dat de reden er voor blootgelegd wordt.

I. De oorlogsverklaring zelf moet nog met een aanbidding van vrede gepaard gaan, indien zij die op redelijke voorwaarden willen aannemen, dat is: (zeggen de Joodse schrijvers)" op voorwaarde, dat zij de afgoderij verzaken, de God van Israël aanbidden, als proselieten van de poort, die niet besneden waren, aan hun nieuwe meesters een jaarlijkse schatting betalen, en zich aan hun regering onderwerpen." Op deze voorwaarden zullen de krijgsverrichtingen gestaakt worden, en zullen hun overwinnaars hun beschermers worden, vers 10, 11. Sommigen denken, dat zelfs aan de zeven volken van Kanaän deze vredesaanbiddingen gedaan moesten worden, en dat die aanbidding geen scherts of bespotting was, al was het ook van de Heere om hun hart te verstokken, zodat zij de aanbidding niet aannamen, Jozua 11:20. Anderen denken dat zij buitengesloten waren vers 16, niet slechts van het voordeel van deze wet vers 13, die militaire executies alleen tot de mannen beperkte, maar ook van het voordeel van die wet, welke geen oorlog toelaat, voordat het aanbod van vrede was afgewezen. En ik zie niet in hoe zij de vrede konden toeroepen aan hen, die zij ten enenmale moesten verdelgen, aan wie zij geen genade moesten betonen, Hoofdstuk 7:2. Maar ieder ander volk waarmee zij oorlog voerden, hetzij tot uitbreiding van hun landpalen, of om onrecht, dat hun aangedaan was, te wreken, of ter verkrijging van recht, dat hun geweigerd werd, moesten zij eerst de vrede toeroepen. Laat ons hierin zien:

1. Gods genade in Zijn handelen met de zondaren, hoewel Hij hen rechtvaardig en zeer gemakkelijk zou kunnen verdelgen, roept Hij hun toch, terwijl Hij geen lust heeft in hun verderf, de vrede toe, en smeekt hen om zich met Hem te verzoenen, zodat zij, die het meest blootgesteld zijn aan Zijn gerechtigheid, en op het punt zijn om er als slachtoffers van te vallen, zo zij Hem vrede antwoorden, en Hem opendoen op voorwaarde, dat zij Zijn schatplichtigen en dienstknechten zullen zijn, niet slechts gered zullen worden van het verderf maar ingelijfd bij Zijn Israël, als medeburgers met Zijn heiligen.

2. Laat ons hieruit ook leren wat onze plicht is tegenover onze broeders: als er twist ontstaan is, dan moeten wij niet slechts bereid zijn naar vredesvoorstellen te luisteren maar ons beijveren om zelf vredesvoorstellen te doen. Nooit moeten wij gebruik maken van de wet, vóór wij getracht hebben het geschil in der minne te schikken zonder onkosten en zonder kwellings. Wie ook voor de strijd is, wij moeten voor de vrede wezen.

II. Indien de aanbidding van vrede niet werd aangenomen, dan moesten zij de krijgsoperaties voortzetten. En laat hen, aan wie God de vrede aanbiedt, weten dat, zo zij die aanbidding afwijzen, er de weldaad niet van willen aannemen en gebruiken, het oordeel zal roemen tegen de barmhartigheid evenzeer in de volvoering van de straf, als nu de barmhartigheid roemt tegen het oordeel in het uitstel. Voor dit geval is hier:

1. De belofte gegeven, dat zij zullen zegevieren. De Heere uw God, zal haar in uw hand geven, vers 13. Als wij een zaak ondernemen op Goddelijke volmacht, en haar onder Goddelijke leiding ten uitvoer brengen, dan kunnen wij verwachten dat wij er in zullen slagen. Als wij Gods methode volgen, zullen wij Zijn zegen hebben.

2. Hun wordt bevolen om ter voldoening aan de openbare gerechtigheid al de krijgslieden te slaan met de scherpte des zwaards, want aldus vat ik de uitdrukking op: alles wat mannelijk is, vers 13. Allen, die de wapens droegen, (zoals toen allen deden, die er toe instaat waren). Maar het was hun vergund de buit voor zichzelf te nemen, vers 14, en daartoe werden de vrouwen en kinderen gerekend. Een rechtmatige eigendom wordt verkregen in hetgeen gewonnen is in een wettige oorlog, God zelf erkent het recht er op, de Heere, uw God heeft u die gegeven, en daarom moet Hij erin erkend worden, Psalm 44:4.

III. Van de barmhartige bepalingen, gemaakt door deze wet, zijn de volken van Kanaän uitgesloten. Van de steden, die zeer ver van hen waren, mochten overblijfselen gelaten worden, vers 15, want er was niet zoveel gevaar dat zij door deze met afgoderij besmet zullen worden, ook was hun land niet zo onmiddellijk in de belofte begrepen. Maar van de steden die aan Israël ten erfdeel gegeven waren, mocht geen overblijfsel gelaten worden van de inwoners, vers 16, want het was een minachting van de belofte om Kanaänieten toe te laten om het land van de belofte met hen te delen. En er was nog een reden, waarom zij ten enenmale uitgeroeid moesten worden, vers 17. Daar het niet verwacht kon worden, dat zij van hun afgoderij zullen worden genezen, is er gevaar zo zij met die pestbuil op zich gelaten worden dat zij er Gods Israël mee zullen aansteken vers 18. Opdat zij ulieden niet leren te doen naar al hun gruwelen, hun gewoonten in te voeren in de aanbidding van de God Israëls om Hem dan trapsgewijze te verlaten en valse goden te gaan aanbidden, want zij, die het tweede gebod durven overtreden, zullen niet lang het eerste blijven houden. Een vreemde eredienst opent de deur voor vreemde godheden. Eindelijk. Er wordt zorg gedragen, dat bij belegering van steden geen vruchtbomen zullen vernield worden, vers 19, 20. In die tijden toen de belegeraars zich een weg baanden, niet door bommen en kanonkogels zoals nu, maar met stormrammen, hadden zij veel hout nodig om een beleg voort te zetten. Omdat nu de

mensen in de hitte van de strijd niet zo geneigd zijn als zij moesten, om aan het algemeen belang te denken en dat te behartigen wordt hier uitdrukkelijk verboden om vruchtbomen als gewone bosbomen te gebruiken. De reden hiervoor wordt opgegeven in de volzin: want het geboomte van het veld is des mensen (het woord spijs is door de vertalers ter nadere verklaring ingelast)."

In alle oude overzettingen, in de Septuaginta, de Targums, enz. wordt die volzin aldus gegeven: Want, is de boom des velds een man? Of: De boom des velds is geen man, dat hij tegen u zou komen in het beleg, of, zich van u terug zou trekken in het bolwerk. Koel niet op woeste wijze uw woede aan de bomen, die u geen kwaad kunnen doen."

Maar onze overzetting schijnt het meest in overeenstemming te zijn met de bedoeling van de wet, en wij leren er uit:

1. Dat God een betere vriend is voor de mens dan hij voor zichzelf is, en dat Gods wet, waarover wij zo geneigd zijn te klagen als over een zwaar juk, te rade gaat met ons belang en ons gerief, terwijl onze eigen lusten en hartstochten, waaraan wij zo gaarne toegeven, in waarheid de vijanden zijn van onze welvaart. Van velen van de Goddelijke geboden en voorschriften is de bedoeling ons terug te houden van te vernielen en te verwoesten hetgeen ons voedsel, ons leven is.

2. Dat aan legers en legerbevelhebbers niet toegelaten wordt om in landen, waar het toneel des oorlogs is, alle verwoestingen aan te richten, die het hun gevalt aan te richten. Militaire woede moet beteugeld en beheerst worden door de rede. Oorlog, al wordt die ook met nog zoveel omzichtigheid gevoerd, is nog altijd verwoestend genoeg, en behoort niet verwoestender gemaakt te worden dan volstrekt noodzakelijk is. Mannen van edele gezindheid zullen zich zorgzaam en teder betonen niet alleen voor het leven van de mensen, maar ook voor hun levensonderhoud, want hoewel het leven meer is dan het voedsel, zal het toch niets zijn zonder voedsel.

3. De Joden vatten dit op als een verbod van alle moedwillig bederven, om welke reden het ook zij. "Geen vruchtboom moet vernield worden, tenzij hij onvruchtbaar is en onnut de grond beslaat". "Ja meer", zeggen zij, wie moedwillig vaten breekt, klederen scheurt, gebouwen afbreekt of voedsel bederft, overtreedt deze wet: gij zult niet verderven". Christus droeg zorg dat de overgeschoten brokken vergaderd werden, opdat niets verloren zou gaan. Alle schepsel Gods is goed, en gelijk niets geweigerd moet worden, zo moet ook niets worden misbruikt. Wij kunnen nog gebrek hebben aan hetgeen wij onachtzaam bederven of vernielen.

HOOFDSTUK 21.

1 Wanneer in het land, hetwelk de HEERE, uw God, u geven zal, om dat te erven, een verslagene zal gevonden worden, liggende in het veld, niet bekend zijnde, wie hem geslagen heeft; 2 Zo zullen uw oudsten en uw rechters uitgaan, en zij zullen meten naar de steden, die rondom de verslagene zijn. 3 De stad nu, die de naaste zal zijn aan de verslagene, daar zullen de oudsten derzelver stad een jonge koe van de runderen nemen, met dewelke niet gearbeid is, die aan het juk niet getrokken heeft. 4 En de oudsten derzelver stad zullen de jonge koe afbrengen in een ruw dal, dat niet bearbeid noch bezaaid zal zijn; en zij zullen deze jonge koe aldaar in het dal de nek doorhouwen. 5 Dan zullen de priesters, de kinderen van Levi, toetreden; want de HEERE, uw God, heeft hen verkoren, om Hem te dienen, en om in des HEEREN Naam te zegenen, en naar hun mond zal alle twist en alle plaag afgedaan worden. 6 En alle oudsten derzelver stad, die naast aan de verslagene zijn, zullen hun handen wassen over deze jonge koe, die in dat dal de nek doorgehouden is; 7 En zij zullen betuigen en zeggen: Onze handen hebben dit bloed niet vergoten, en onze ogen hebben het niet gezien; 8 Wees genadig aan Uw volk Israël, dat Gij, o HEERE! verlost hebt, en leg geen onschuldig bloed in het midden van Uw volk Israël! En dat bloed zal voor hen verzoend zijn. 9 Alzo zult gij het onschuldig bloed uit het midden van u wegdoen; want gij zult doen, wat recht is in de ogen des HEEREN.

10 Wanneer gij zult uitgetogen zijn tot de strijd tegen uw vijanden; en de HEERE, uw God, hen zal gegeven hebben in uw hand, dat gij hun gevangenen gevankelijk wegvoert; 11 En gij onder de gevangenen zult zien een vrouw, schoon van gedaante, en gij lust tot haar gekregen zult hebben, dat gij ze u ter vrouwe neemt; 12 Zo zult gij haar binnen in uw huis brengen; en zij zal haar hoofd scheren, en haar nagelen besnijden. 13 En zij zal het kleed harer gevangenis van zich afleggen, en in uw huis zitten, en haar vader en haar moeder een maand lang bewenen; en daarna zult gij tot haar ingaan, en haar man zijn, en zij zal u ter vrouwe zijn. 14 En het zal geschieden, indien gij geen behagen in haar hebt, dat gij haar zult laten gaan naar haar begeerte; doch gij zult haar geenszins voor geld verkopen, gij zult met haar geen gewin drijven, daarom dat gij haar vernederd hebt. 15 Wanneer een man twee vrouwen heeft, een beminde, en een gehate; en de beminde en de gehate hem zonen zullen gebaard hebben, en de eerstgeboren zoon van de gehate zal zijn; 16 Zo zal het geschieden, ten dage als hij zijn zonen zal doen erven wat hij heeft, dat hij niet zal vermogen de eerstgeboorte te geven aan de zoon der beminde, voor het aangezicht van de zoon der gehate, die de eerstgeborene is. 17 Maar de eerstgeborene, de zoon der gehate, zal hij kennen, gevende hem het dubbele deel van alles, wat bij hem zal worden gevonden; want hij is het beginsel zijner kracht, het recht der eerstgeboorte is het zijne. 18 Wanneer iemand een moedwilligen en wederspannigen zoon heeft, die de stem zijns vaders en de stem zijner moeder niet gehoorzaam is; en zij hem gekastijd zullen hebben, en hij naar hen niet horen zal, 19 Zo zullen zijn vader en zijn moeder hem grijpen, en zij zullen hem uitbrengen tot de oudsten zijner stad, en tot de poorte zijner plaats. 20 En zij zullen zeggen tot de oudsten zijner stad: Deze onze zoon is afwijkende en wederspannig, hij is onze stem niet gehoorzaam; hij is een brasser en zuiper. 21 Dan zullen alle lieden zijner stad hem met stenen overwerpen, dat hij sterve; en gij zult het boze uit het midden van u wegdoen; dat het gans Israël hore, en vreze. 22 Voorts, wanneer in iemand een zonde zal zijn, die het oordeel des doods waardig is, dat hij gedood zal worden, en gij hem aan het hout zult opgehangen hebben; 23 Zo zal zijn dood lichaam aan het hout niet overnachten; maar gij zult het zekerlijk ten zelve dage begraven; want een opgehangene is Gode een vloek. Alzo zult gij uw land niet verontreinigen, dat u de HEERE, uw God, ten erve geeft. In dit hoofdstuk worden maatregelen getroffen:

I. Voor het wegnemen van bloedschuld van het land als de persoon, die het vergoten heeft, de gerechtigheid is ontvlucht, vers 1-9.

II. Ter bewaring van de eer van een gevangen maagd, vers 10-14.

III. Ter verzekering van het recht van een eerstgeboren zoon, al was hij ook niet de zoon van de meest beminde vrouw, vers 15-17.

IV. Ter beteugeling en bestraffing van een weerspannige zoon, vers 18-21.

V. Ter handhaving van de eer van de menselijke lichamen, die niet aan de galg mogen blijven hangen, maar behoorlijk begraven moeten worden, ook al zijn zij de ergste misdadigers geweest, vers 22-23.

Deuteronomium 21:1-9

In de voorafgaande wetten is krachtig en afdoend gezorgd voor de vervolging van een moedwillige moordenaar, Hoofdstuk 19:1-1 en verv, wiens terdoodbrenging het wegnemen was van de schuld van het land, maar indien dat niet kon gedaan worden, omdat de moordenaar niet bekend was, dan moesten zij niet denken dat het land nu niet in gevaar was van verontreinigd te worden, omdat het door geen veronachtzaming van hen was, dat de moordenaar ongestraft bleef, neen, er wordt hier een handeling van grote plechtigheid bevolen om de schuld weg te doen, als uitdrukking van hun vrees voor en afschuw van deze zonde.

I. Het veronderstelde geval is dat een verslagene zal gevonden worden en dat het niet bekend is wie hem verslagen heeft, vers 1. Soms heeft de voorzienigheid Gods op wondervolle wijze deze verborgen werken van de duisternis aan het licht gebracht, en door vreemde voorvallen of ontmoetingen heeft de zonde van de schuldigen hen gevonden, in die mate zelfs, dat het tot een spreekwoord is geworden: Moord zal uitkomen. Maar zo is het toch niet altijd, nu en dan worden des duivels beloften van geheimhouding en straffeloosheid in deze wereld vervuld, doch het is slechts voor een ijdje, er komt een tijd, wanneer verborgen moordenaars ontdekt zullen worden, de aarde zal haar bloed ontdekken, Jesaja 26:21, op het onderzoek, dat de gerechtigheid er naar zal doen, en er komt een eeuwigheid, wanneer zij, die aan de straf van mensen zijn ontkomen, onder het rechtvaardige oordeel Gods zullen liggen. En de straffeloosheid, waarmee zoveel moorden en andere boosheden worden gepleegd, maakt het nodig dat er een oordeelsdag zij, om het weggedrevene te zoeken, Prediker 3:15.

II. Er worden hier bevelen gegeven omtrent hetgeen in zo'n geval te doen is. Men neemt aan dat vlijtige nasporingen gedaan werden naar de moordenaar, dat er getuigen zijn gehoord, een streng en nauwkeurig onderzoek werd ingesteld naar de omstandigheden, ten einde zo mogelijk de schuldige te ontdekken, maar indien desalniettemin geen spoor van deze gevonden kon worden, en er niemand was, die men van de moord kon beschuldigen, dan:

1. Moesten de oudsten van de naastbijzijnde stad (waarin een gerechtshof van drie en twintig rechters gevestigd was) zich met de zaak bezighouden. Indien het onzeker was, welke stad de naastbijgelegene was, dan moest het groot sanhedrin commissarissen zenden, om door een nauwkeurige meting die zaak te beslissen, vers 2, 3. Openbare personen moeten zorgzaam zijn voor het openbare welzijn, en zij, die in steden macht en aanzien hebben, moeten zich ten koste geven om grieven te herstellen en hetgeen verkeerd is in het land en in hun omgeving weg te nemen of te hervormen. Zij die het dichtst bij hen zijn, moeten het grootste aandeel hebben in hun goede invloed, als dienstknechten Gods, hun ten goede.

2. De priesters en Levieten moeten die zaak leiden, en er hun bijstand aan verlenen, vers 5 opdat zij er de behandeling van kunnen leiden naar de wet, en inzonderheid om de mond van het volk te zijn bij God in het gebed, dat bij die treurige gelegenheid opgezonden moest worden vers 8. God Israëls Koning zijnde, moeten Zijn dienaren hun magistraten wezen, en door hun woord, als de mond van het hof en van de wetgeleerden, moeten alle geschillen

beslecht worden. Het was hun voorrecht zulke gidsen te hebben, zulke opzieners en oversten en het was hun plicht om bij alle gelegenheden gebruik van hen te maken, inzonderheid voor heilige zaken, zoals deze.

3. Zij moesten een koe brengen in een ruw onbewoond en onbebouwd dal, en haar daar slachten, vers 3, 4. Dit was geen offerande (want zij werd niet naar het altaar gebracht), maar een betuiging, dat zij aldus de moordenaar ter dood zouden brengen, indien zij hem in handen hadden. De koe moest er een wezen, die aan het juk niet getrokken heeft, om te kennen te geven (naar sommigen denken) dat de moordenaar een zoon Belials is, zij moest in een ruw dal gebracht worden, om de afschuw te kennen te geven van het feit, en dat de verontreiniging, die bloed brengt over een land, het onvruchtbaar maakt. En de Joden zeggen dat dit dal, waar de koe geslacht werd, daarna tenzij de moordenaar ontdekt werd nooit bebouwd of bezaaid mocht worden.

4. De oudsten moesten hun handen in water wassen over deze jonge koe, die in dat dal de nek doorgehonwen is, en belijden, niet alleen, dat zij zelf dit onschuldige bloed niet vergoten hebben, maar ook niet wisten wie het vergoten had, vers 6, 7, , de moordenaar ook niet willens en wetens hadden verborgen, hem niet hadden geholpen om te ontvluchten, of hem op enigerlei wijze in het plegen van de misdaad behulpzaam zijn geweest. David zinspeelt op dit gebruik, Psalm 26:6, 6 Ik was mijn handen in onschuld, maar indien Pilatus hier het oog op had, dan heeft hij dit ellendig verkeerd toegepast, Mattheus 27:24, toen hij Christus veroordeelde, wetende dat Hij onschuldig was, en nu toch zichzelf vrijsprak van de schuld van onschuldig bloed te vergieten. *Pto-testatio non valet contra factum* Betuigingen baten niet, als zij tegengesproken worden door het feit.

5. De priesters moesten tot God bidden voor het land en het volk, dat God hun genadig zou zijn, en de oordelen niet over hen zou brengen, die oogluiking van de zonde van moord zou verdienen, vers 8. Men kon vermoeden dat de moordenaar of een inwoner van hun stad was, of er zich nu in verborgen hield, en daarom moeten zij bidden, dat het hun om zijn tegenwoordigheid in hun midden niet slechter gaan zal, Numeri 16:22. Wees Uw volk Israël genadig, dat Gij, o Heere, verlost hebt. Als wij van de goddeloosheid van de goddelozen horen, dan is het ons nodig om vurig tot God te roepen om genade voor ons land, dat er onder zucht en siddert. Wij moeten door ons gebed de mate ledigen, die anderen vullen door hun zonden. Nu was deze plechtigheid bevolen:

a. Opdat er aanleiding door zij voor openbare gesprekken over de moord, welke dan op de een of andere wijze tot de ontdekking van de moordenaar kunnen leiden.

b. Dat zij de mensen schrik en afgrijzen zou inboezemen van bloedschuld, die niet slechts de consciëntie verontreinigt van hem, die het vergoten heeft, (dit moet ons allen aansporen om met David te bidden: verlos mij van bloedschulden) maar ook het land, waarin het vergoten werd. Het roept tot de magistraat om gerechtigheid tegen de misdadiger, en als dat roepen niet wordt gehoord dan roept het tot de hemel om oordelen over het land. Indien er nu zoveel zorg aangewend moest worden, om het land van schuld te bevrijden, als de moordenaar niet bekend was dan was het voorzeker onmogelijk, om het tegen schuld te beveiligen, indien de moordenaar bekend was en toch beschermd werd. Door deze plechtigheid zal aan allen geleerd worden hun uiterste zorg en naarstigheid aan te wenden om moord te voorkomen, te ontdekken en te straffen. Zelfs de heidense zeelieden waren bevreesd voor bloedschuld, Jona 1:14.

c. Opdat wij allen zouden leren ons te wachten van in zonden van anderen te delen en ons medeplichtig met hen te maken ex post facto na de daad, door de zonde of de zondaar te ondersteunen, en er niet in onze plaats tegen te getuigen. Wij hebben gemeenschap met de onvruchtbare werken van de duisternis, indien wij ze niet bestraffen en er niet tegen getuigen. Het berouw van de gemeente te Corinthe wegens de zonde van een van haar leden, heeft zo'n zorgzaamheid teweeggebracht, zo'n heilige verontwaardiging, vrees en wraak, 2 Corinthiërs 7:11 als door de hier verordeneerde plechtigheid wordt te kennen gegeven.

Deuteronomium 21:10-14

Door deze wet wordt aan een krijgsman toegestaan om, zo hem dit behaagde, zijn gevangene te huwen. Vanwege de hardigheid hunner harten heeft Mozes hun dit toegestaan opdat zij, indien hun die vrijheid niet gegeven werd, om de zodanigen te huwen, de vrijheid niet zouden nemen om zich met haar te verontreinigen, en door zo'n slechtheid zou het leger verontrust worden. Van die man wordt verondersteld dat hij reeds een vrouw heeft, en dat hij deze vrouw als tweede, of ondergeschikte vrouw, zoals de Joden haar noemen, er bij neemt. Dit toegeven aan van de mensen ongeregelde lusten, waarin hun hart hun ogen navolgde, komt geenszins overeen met de wet van Christus, die daarom in dit opzicht onder anderen, de wet van Mozes verre overtreft. Het Evangelie vergunt de man, die een vrouw heeft, niet er een andere bij te nemen, want van de beginne is het alzo niet geweest. Het Evangelie verbiedt een vrouw, al is het ook een schone vrouw, aan te zien om haar te begeren, en gebiedt het doden en verloochenen van alle ongeregelde begeerten al zou dit ook even zwaar en moeilijk zijn als het afhouden van een rechterhand, zó wordt door onze heilige Godsdienst, meer dan door die van de Joden, de eer hoog gehouden, en de heerschappij ondersteund van de ziel over het lichaam, van de geest over het vlees, overeenkomstig deszelfs heerlijke openbaring van leven en onsterfelijkheid, en van een betere hoop. Maar hoewel aan krijgslieden deze vrijheid wordt toegestaan, wordt er hier toch voor gezorgd, dat zij er geen misbruik van zullen maken, dat is:

I. Dat zij zichzelf niet zullen misbruiken door het te haastig te doen, al was de gevangene hun ook nog zo begerenswaardig. Als gij lust tot haar gekregen zult hebben, dat gij ze u tot vrouw neemt. Het is waar: gij behoeft de toestemming van haar ouders niet te vragen, want zij is uw gevangene en ter uwer beschikking, maar:

1. "Gij zult geen gemeenzame omgang met haar hebben, vóór gij haar gehuwd hebt." Deze vergunning was bedoeld, niet om een vuile beestachtige lust te bevredigen, in de hitte en woede van de rebellie tegen rede en deugd, maar een eerbare, edelmoedige genegenheid voor een schone en beminnelijke vrouw, hoewel zij in droefheid en benauwdheid is, daarom mag hij haar, zo hij wil, tot zijn vrouw maken, maar hij moet niet met haar doen als met een hoer.

2. Gij zult haar niet plotseling huwen, maar haar een volle maand in uw huis houden, vers 12, 13. Dit moet hij doen, hetzij:

a. Om te beproeven zijn genegenheid voor haar te doen ophouden, want hij moet weten dat hij wel geen kwaad doet door haar te huwen, (zo stond toen de wet) maar dat hij veel beter zou doen door het te laten. Laat haar daarom haar hoofd scheren, opdat zijn liefde niet opgewekt worde door haar schone haarlokken, en haar nagels laten wassen (zoals de lezing is in de kanttekening) om de schoonheid van haar handen te ontsieren. Quicquid amas cupias non placuisse nimis. Wij moeten onze genegenheid matigen voor de dingen, die wij in verzoeking zijn al te veel lief te hebben. Of liever:

b. Dit werd gedaan ten teken van haar verzaken van afgoderij, en dat zij een proseliet werd van de Joodse Godsdienst. Het scheren van haar hoofd, het knippen van haar nagels en het veranderen van haar kledij betekenden haar afleggen van haar vorige wandel, die in haar

onwetendheid verdorven was, opdat zij een nieuw schepsel zou worden. Zij moet in zijn huis blijven om in de goede kennis des Heeren onderwezen te worden, en in Zijn aanbidding. De Joden zeggen dat, zo zij weigerde en in haar afgoderij bleef volharden, hij haar niet mocht huwen. De belijders van de Godsdienst moeten niet een ander juk aantrekken met de ongelovigen 2 Corintheërs 6:14.

II. Evenzo wordt er voor gezorgd, dat zij de arme gevangene niet zullen misbruiken.

1. Zij moet tijd hebben om haar vader en haar moeder te bewenen, van wie zij gescheiden was, en zonder wier toestemming en zegen zij nu waarschijnlijk zal huwen, misschien wel een gewone soldaat van Israël, al was zij in haar eigen land ook van edele afkomst en als zodanig opgevoed. Het zou zeer onvriendelijk zijn haar te dwingen om te huwen, voordat die smart gelenigd en zij haar enigermate te boven gekomen is, vóór zij beter bekend is geworden met het land van haar gevangenschap, en daardoor er mee verzoend is. Zij moet niet haar afgoden bewenen, maar blij zijn ze te verzoeken, alleen aan de droefheid over haar bloedverwanten, die haar na en dierbaar zijn, mag zij aldus toegeven.

2. Indien hij, die haar in zijn huis gebracht heeft met de bedoeling haar te huwen, bij nader bedenken van zijn voornemen afzag, dan mocht hij haar niet verkopen, geen gewin met haar drijven, zoals met zijn andere gevangenen, maar moest haar vrijheid geven om terug te keren naar haar eigen land, zo zij dit wilde, omdat hij haar vernederd en bedroefd heeft, door verwachting bij haar op te wekken, die hij daarna teleurstelde, vers 14. Haar aldus misleid hebbende, moet hij haar niet ook ten prooi maken. Dit duidt aan hoe bindend de wetten zijn van gerechtigheid en eer inzonderheid bij voorgeven van liefde en trouwbeloften, die als plechtige zaken beschouwd moeten worden, waarin iets heiligs is, en waarmee niet gespot en geschertst moet worden.

Deuteronomium 21:15-17

Deze wet weerhoudt huisvaders er van hun oudste zonen te onterven uit bloot eigenzinnigheid, zonder dat er een rechtmatige oorzaak voor is.

I. Het hier gestelde geval, vers 15, is zeer leerrijk.

1. Het toont het grote kwaad aan van meer dan een vrouw te hebben, welk kwaad door de wet van Mozes niet onderdrukt werd, waarschijnlijk in de hoop dat van de mensen eigen ervaring van de ongelegenheid, die er in de gezinnen door veroorzaakt werd, er tenslotte zelf een einde aan zou maken, zodat zij het zichzelf ten wet zouden stellen, om niet meer dan een vrouw te hebben. Let op de veronderstelling, die hier gemaakt wordt: indien een man twee vrouwen heeft, dan is het duizend tegen één, dat de een bemind en de andere gehaat, dat is blijkbaar minder bemind, zal zijn, zoals Lea minder bemind was door Jakob, en het gevolg hiervan kan niet anders dan twist en ijverzucht, nijd, verwarring en alle boos werk teweegbrengen, waardoor dan aan de echtgenoot voortdurend kwelling en onrust wordt veroorzaakt, en dat hem zowel in zonde als in moeilijkheden zal brengen. Diegenen gaan veel meer met hun eigen gemak en voldoening te rade, die zich aan Gods wet houden, dan diegenen, die aan hun eigen lusten toegeven.

2. Het toont hoe Gods voorzienigheid gemeenlijk aan de zijde van de zwaksten is, en overvloedige eer geeft aan hetgeen gebrek aan dezelve heeft, want de eerstgeboren zoon wordt hier verondersteld de zoon te zijn van haar, die gehaat is, zo was het in Jakobs gezin, omdat de Heere zag, dat Lea gehaat was, Genesis 29:31. De grote Heer des huizes geeft

wijsselijk aan ieder zijn deel van genot en vertroosting, indien de een de eer had van de beminde huisvrouw te zijn, dan bleek het dikwijls dat de andere de eer had van de moeder des eerstgeborenen te zijn.

3. Die wet is voor ouders ook nu nog verbindend, zij moeten aan hun kinderen geven wat hun van rechtswege toekomt, zonder partijdigheid. In het veronderstelde geval moet de oudste zoon, ofschoon hij de zoon is der minst beminde vrouw, het voorrecht van zijn geboorte hebben, hetwelk bestond in een dubbel deel van zijns vaders bezittingen, omdat hij het beginsel is van zijn kracht, dat is: in hem begon het gezin versterkt te worden, en zijn pijlkoker begon gevuld te worden met de pijlen van een held, Psalm 127:4, en daarom is het recht der eerstgeboorte van hem, vers 16, 17, . Jakob had Ruben wel Zijn eerstgeboorterecht ontnomen en het aan Jozef gegeven, maar het was omdat Ruben door het bedrijven van bloedschande zijn geboorterecht had verbeurd, niet omdat hij de zoon was van de gehate. Opdat nu hetgeen Jakob rechtvaardig heeft gedaan, niet als precedent zou beschouwd worden voor anderen om hetzelfde onrechtvaardig te doen, wordt hier gezorgd dat, als de vader bij uiterste wilsbeschikking zijn goed verdeelt, het kind niet slechter zal varen om zijns moeders ongeluk van minder bemind te zijn door haar echtgenoot, want dat was niet de schuld van het kind. Ouders behoren geen ander verschil te maken in de toebedeling van hun genegenheid aan hun kinderen, dan het verschil, dat zij duidelijk gemaakt zien door God in de toebedeling Zijner genade onder hen. Daar het Gods voorzienigheid is, die erfgenamen maakt, moet de beschikking van de Voorzienigheid niet tegengestaan, maar er in berust worden. Geen zoon moet door zijn vader verlaten of verzaakt worden voordat deze duidelijk blijkt van God te zijn verlaten, hetgeen moeilijk van iemand te zeggen is, zolang als hij leeft.

Deuteronomium 21:18-23

I. Hier is een wet om een weerspannige zoon te straffen. De vorige wet er in voorzien hebbende, dat ouders hun kinderen niet van hun recht zullen beroven, was het voegzaam, dat nu vervolgens er in voorzien zal worden, dat kinderen niet tekort zullen komen in de beloning van de eerbied en het betrachten van de plicht, die zij aan hun ouders verschuldigd zijn, want er is in Gods wet geen partijdigheid.

1. Merk op, hoe de misdadiger hier beschreven wordt. Hij is een moedwillige en weerspannige zoon, vers 18.

a. Aan geen kind moest het er slechter om gaan, dat het zwak van gestel, langzaam van begrip en klein van verstand was, maar wel om moedwilligheid en weerspannigheid. Als de zoon zich trots en beledigend gedraagt tegenover zijn ouders, het uitdrukkelijk gebod dat zij hem geven, hem ten goede, overtreedt, zich door hun kastijding niet wil laten verbeteren, schande brengt over hun geslacht, hun hart bedroeft, hun goed doorbrengt, en door zijn losbandig leven dreigt hen te gronde te richten, dan is hij een moedwillige en weerspannige zoon. Inzonderheid wordt hij verondersteld, een braseer of een dronkaard te zijn. Dit geeft te kennen dat er zonden waren, waartegen zijn ouders hem zeer bijzonder gewaarschuwd hadden, en dat het dus hierin duidelijk bleek, dat hij aan hun stem niet gehoorzaam was. Aan Lemuël werd door zijn moeder die last gegeven, Spreuken 31:4. In de opvoeding van kinderen moet grotelijks zorg gedragen worden om alle neiging tot dronkenschap tegen te gaan, en hen uit de weg van de verzoeking er van te houden, daarom moet hun reeds vroeg vrees en afschuw van die beestachtige zonde worden ingeboezemd, en hen intijds geleerd worden zichzelf te verloochenen. Of:

b. Dat hij zo beledigend en weerspannig was jegens zijn ouders, omdat hij een brasser en dronkaard was. Er is niets, dat de mensen meer zeker en meer noodlottig tot allerlei slechtheid

brengt, en hen er in verhardt, dan dronkenschap. Als mensen aan de drank zijn, vergeten zij de wet Spreuken 31:5, zelfs de fundamentele wet van hun ouders te eren.

2. Hoe met die misdadiger gehandeld moet worden. Zijn eigen vader en moeder moeten zijn aanklagers zijn, vers 19, 20. Zij zouden hem niet zelf ter dood mogen brengen, maar zij moeten hem aanklagen bij de oudsten van de stad, en die aanklacht moet wel met een bedroefd hart gedaan worden: Deze onze zoon is afwijkende en weerspannig. Zij, die zich overgeven aan ondeugd en goddeloosheid en zich niet willen verbeteren, verbeuren hun deel in de natuurlijke genegenheid van hun naaste betrekkingen, de oorzaken van hun bestaan worden terecht de oorzaken van hun verderf. De kinderen, die hun plicht vergeten, moeten zichzelf, en niet hun ouders, er van beschuldigen, als zij met minder genegenheid worden aangezien. En hoe moeilijk teder liefhebbende ouders het thans ook vinden om zich met de rechtvaardige straf van hun weerstrevende kinderen te verzoenen, ten dage van de openbaring van de rechtvaardige oordelen Gods, zal alle natuurlijke genegenheid zó volkomen opgaan in de Goddelijke liefde, dat zij zelfs in de veroordeling zullen berusten van die kinderen, omdat God er voor eeuwig in zal verheerlijkt worden.

3. Welk oordeel aan hem voltrokken moet worden, hij moet in het openbaar door de lieden van zijn stad gestenigd worden, dat hij sterve vers 21. En aldus:

a. Werd het ouderlijk gezag hoog gehouden, en God, ons aller Vader, toonde er zich ijverig voor, daar het één van de eerste en oudste stromen is, ontleend aan Hem die de fontein is van alle macht.

b. Deze wet, behoorlijk ten uitvoer gelegd, zou reeds vroeg alle werkers van de ongerechtigheid uitroeien uit het land, Psalm 101:8, en het verspreiden van die kanker voorkomen, door het verrotte deel reeds bijtijds weg te snijden, want zij, die slechte leden waren van een gezin, zullen nooit goede leden worden van de maatschappij.

c. Het zou kinderen met ontzag vervullen, en hen door vrees en schrik tot gehoorzaamheid aan hun ouders brengen, indien zij niet op andere wijze tot hun plicht gebracht en bij hun plicht gehouden kunnen worden. Opdat geheel Israël het hore en vreze. De Joden zeggen: De oudsten, die hem veroordeelden, moesten er een geschreven kennisgeving van zenden aan geheel de natie: "in dat en dat hof, op zo'n dag, is die en die persoon door ons gestenigd, omdat hij een moedwillige en weerspannige zoon was." En ik heb wel eens gewenst dat, gelijk in al onze gerechtshoven een nauwkeurig register gehouden wordt van de veroordeling van misdadigers, in perpetuum rei memoriam opdat de gedachtenis er van niet verloren ga, er ook openbaar en authentiek kennis worde gegeven in druk aan geheel het koninkrijk van zodanige veroordelingen en strafvoltrekkingen door de oudsten zelf, in terrorem opdat allen zullen horen en vrezen.

II. Een wet voor de begrafenis van kwaaddoeners, die gehangen waren, vers 22. Het was onder de Joden in het geheel niet in gebruik zoals onder ons, om hen op te hangen aan de hals zodat er de dood op volgt, maar dezulken, die gestenigd waren, indien het wegens Godslastering of een andere afschuwelijke misdaad was, werden, op bevel van de rechters, hun dode lichamen, gedurende enige tijd aan een paal gehangen, als een schouwspel voor de wereld, om het schandelijke van de misdaad te kennen te geven, en anderen met des te meer schrik en afgrijzen te vervullen, opdat zij niet alleen zouden horen en vrezen maar ook zouden zien en vrezen. Nu wordt hier bevolen dat zij, op welk uur van de dag zij ook opgehangen werden, met zonsondergang afgenomen en begraven meesten worden, maar niet de gehele nacht moesten blijven hangen, de zodanige (zegt de wet) is deze bestraffing genoeg, tot hiertoe moet zij gaan, maar niet verder. Laat de boosdoener en zijn misdaad verborgen zijn in het graf.

1. God wilde aldus de eer hoog houden van het menselijk lichaam, en dat men tederheid zal hebben ook voor de ergste misdadigers. De tijd voor het tentoonstellen van dode lichamen is aldus beperkt om dezelfde reden, waarom door een andere wet, het getal geselslagen beperkt werd, opdat niet uw broeder voor uw ogen verachtelijk gehouden worde. Het straffen na de dood behoudt God zichzelf voor, maar voor de mens is dan niets meer te doen. Het is dus wel de vraag, of het ophangen van misdadigers in ketenen, en het tentoonstellen van hun hoofden en gevierendeelde lichamen betamelijk is onder Christenen, die de opstanding van het lichaam verwachten.

2. Het is echter duidelijk dat er een ceremoniële betekenis in was gelegen. Volgens de wet van Mozes was de aanraking van een dood lichaam verontreinigend, en daarom moeten dode lichamen ook niet blijven hangen in het land, omdat dit, naar dezelfde regel, het land zou verontreinigen. Maar:

3. Er wordt hier een reden gegeven, die betrekking heeft op Christus: een opgehangene is Gode een vloek, dat is: het is de hoogste mate van smaad en schande, die een mens aangedaan kan worden, en maakt hem bekend als liggende onder de vloek van God, zoveel als een uitwendige straf dit kan. Zij, die hem aldus zien hangen tussen hemel en aarde, zullen tot de gevolgtrekking komen dat hij door beide verlaten en beide onwaardig is, laat hem dus niet de gehele nacht blijven hangen, want dat zou te ver gaan. Als de apostel aantoonde hoe Christus ons verlost heeft van de vloek van de wet door zelf een vloek voor ons gemaakt te zijn, heldert hij dit op door het brandmerk, dat op iemand geplaatst was die aan een hout werd gehangen, te vergelijken met de dood van Christus, Galaten 3:13. Door de Geest geleid zijnde, gebruikt Mozes deze uitdrukking van Code een vloek te zijn, als hij niets meer bedoelt dan met de uiterste schande en smaad behandeld te zijn, opdat dit later toegepast zou worden op de dood van Christus en zou aantonen dat Hij de vloek van de wet voor ons ondergaan heeft, hetgeen Zijn liefde ten zeerste verhoogt, en een grote bemoediging is voor ons geloof in Hem.

En (gelijk de uitnemende bisschop Patrick terecht opmerkt) deze Schriftuurplaats wordt toegepast op de dood van Christus, niet alleen omdat Hij onze zonden gedragen heeft en blootgesteld was aan versmaadheid en schande, zoals deze kwaaddoeners, die door God vervloekt waren, maar omdat Hij in de avond van het vloekhout werd afgenomen en begraven, (en dat wel door de bijzondere zorg van de Joden met het oog op deze wet, Johannes 19:3 ten teken dat nu, de schuld weggenomen zijnde, aan de wet voldaan was; zoals er aan voldaan was, als de boosdoener tot aan zonsondergang bleef hangen, meer eiste zij niet. Toen hield hij op een vloekte zijn. En gelijk het land Israëls rein was, als het dode lichaam was begraven, zo is ook de gemeente gewassen en gereinigd door de volkomen voldoening, gewrocht door Christus.

HOOFDSTUK 22.

1 Gij zult uws broeders os of klein vee niet zien afgedreven, en u van die verbergen; gij zult ze uw broeder ganselijk weder toesturen. 2 En indien uw broeder niet nabij u is, of gij hem niet kent, zo zult gij ze binnen in uw huis vergaderen, dat zij bij u zijn, totdat uw broeder die zoekt, en gij ze hem wedergeeft. 3 Alzo zult gij ook doen aan zijn ezel, en alzo zult gij doen aan zijn kleding, ja, alzo zult gij doen aan al het verlorene uws broeders, dat van hem verloren zal zijn, en dat gij zult hebben gevonden; gij zult u niet mogen verbergen. 4 Gij zult uws broeders ezel of zijn os niet zien, vallende op de weg, en u van die verbergen; gij zult ze met hem ganselijk oprichten. 5 Het kleed eens mans zal niet zijn aan een vrouw, en een man zal geen vrouwenkleed aantrekken; want al wie zulks doet, is de HEERE, uw God, een gruwel. 6 Wanneer voor uw aangezicht een vogelnest op de weg voorkomt, in enigen boom, of op de aarde, met jongen of eieren, en de moeder zittende op de jongen of op de eieren, zo zult gij de moeder met de jongen niet nemen. 7 Gij zult de moeder ganselijk vrijlaten; maar de jongen zult gij voor u nemen; opdat het u welga, en gij de dagen verlenget. 8 Wanneer gij een nieuw huis zult bouwen, zo zult gij op uw dak een leuning maken; opdat gij geen bloedschuld op uw huis legt, wanneer iemand, vallende, daarvan afviel. 9 Gij zult uw wijngaard niet met tweerlei bezaaien; opdat de volheid des zaads, dat gij zult gezaaid hebben, en de inkomst des wijngaards niet onheilighd worde. 10 Gij zult niet ploegen met een os en met een ezel te gelijk. 11 Gij zult geen kleed van gemengde stof aantrekken, wollen en linnen te gelijk. 12 Snoeren zult gij u maken aan de vier hoeken uws opperkleeds, waarmede gij u bedekt.

13 Wanneer een man een vrouw zal genomen hebben, en tot haar ingegaan zijnde, alsdan haar zal haten, 14 En haar oorzaak van naspraak zal opleggen, en een kwaden naam over haar uitbrengen, en zeggen: Deze vrouw heb ik genomen, en ben tot haar genaderd, maar heb de maagdom aan haar niet gevonden; 15 Dan zullen de vader van deze jonge dochter en haar moeder nemen, en tot de oudsten der stad aan de poort uitbrengen, de maagdom dezer jonge vrouw. 16 En de vader van de jonge dochter zal tot de oudsten zeggen: Ik heb mijn dochter aan dezen man gegeven tot een vrouw; maar hij heeft haar gehaat; 17 En ziet, hij heeft oorzaak van opspraak gegeven, zeggende: Ik heb de maagdom aan uw dochter niet gevonden; dit nu is de maagdom mijner dochter. En zij zullen het kleed voor het aangezicht van de oudsten der stad uitbreiden. 18 Dan zullen de oudsten derzelver stad dien man nemen, en kastijden hem; 19 En zij zullen hem een boete opleggen van honderd zilverlingen, en ze geven aan de vader van de jonge dochter, omdat hij een kwaden naam heeft uitgebracht over een jonge dochter van Israël; voorts zal zij hem ter vrouwe zijn, hij zal haar niet mogen laten gaan al zijn dagen. 20 Maar indien ditzelve woord waarachtig is, dat de maagdom aan de jonge dochter niet gevonden is; 21 Zo zullen zij deze jonge dochter uitbrengen tot de deur van haars vaders huis, en de lieden harer stad zullen haar met stenen stenigen, dat zij sterve, omdat zij een dwaasheid in Israël gedaan heeft, hoererende in haars vaders huis; zo zult gij het boze uit het midden van u wegdoen. 22 Wanneer een man gevonden zal worden, liggende bij eens mans getrouwde vrouw, zo zullen zij ook beiden sterven, de man, die bij de vrouw gelegen heeft, en de vrouw; zo zult gij het boze uit Israël wegdoen. 23 Wanneer er een jonge dochter zal zijn, die een maagd is, ondertrouwd aan een man, en een man haar in de stad zal gevonden, en bij haar gelegen hebben; 24 Zo zult gij ze beiden uitbrengen tot de poort derzelver stad, en gij zult hen met stenen stenigen, dat zij sterven; de jonge dochter, ter oorzake, dat zij niet geroepen heeft in de stad, en de man, ter oorzake dat hij zijns naasten vrouw vernederd heeft; zo zult gij het boze uit het midden van u wegdoen.

25 En indien een man een ondertrouwde jonge dochter in het veld gevonden, en de man haar verkracht en bij haar gelegen zal hebben, zo zal de man, die bij haar gelegen heeft, alleen sterven; 26 Maar de jonge dochter zult gij niets doen; de jonge dochter heeft geen zonde des doods; want gelijk of een man tegen zijn naaste opstond, en sloeg hem dood aan het leven, alzo is deze zaak. 27 Want hij heeft haar in het veld gevonden; de ondertrouwde jonge dochter riep, en er was niemand, die haar verloorste. 28 Wanneer een man een jonge dochter zal gevonden hebben, die een maagd is, dewelke niet ondertrouwd is, en haar zal gegrepen en bij haar gelegen hebben, en zij gevonden zullen zijn; 29 Zo zal de man, die bij haar gelegen heeft, de vader van de jonge dochter vijftig zilverlingen geven, en zij zal hem ter vrouwe zijn, omdat hij haar vernederd heeft; hij zal ze niet mogen laten gaan al zijn dagen. 30 Een man zal zijns vaders vrouw niet nemen, en hij zal zijns vaders slippe niet ontdekken.

Dit hoofdstuk bevat wetten:

- I. Ter bewaring van barmhartigheid en goede nabuurschap in de zorg voor verdwaald of gevallen vee, vers 1-4.
- II. Ter bewaring van orde en onderscheiding, dat mannen en vrouwen elkaars klederen niet moeten dragen, vers 5, en andere nodeloze vermengingen vermeden moeten worden, vers 9-11.
- III. Tot behoud van vogels, vers 6, 7, .
- IV. Van leven, vers 8.
- V. Van de geboden, vers 12.
- VI. Van de goede naam van een belasterde vrouw als zij onschuldig was, vers 13-19, maar voor haar straf, indien zij schuldig is, vers 20, 21. VII. Ter bewaring van de kuisheid van de vrouwen vers 22. Maagden, die verloofd zijn, vers 23-27, of niet verloofd zijn, vers 28, 29. En eindelijk, tegen bloedschande, vers 30.

Deuteronomium 22:1-4

Hier wordt geëist dat de vriendelijkheid die aan een vijand bewezen moet worden, Exodus 23:4, nog zoveel te meer betoond zal worden aan een buur, al was deze ook geen Israëliet want de wet is in overeenstemming met de natuurlijke billijkheid.

1. Dat verdwaald vee teruggebracht moet worden, hetzij aan de eigenaar, of in de weide waaruit het weggedwaald was, vers 1, 2. Dit moest gedaan worden uit medelijden met het vee, dat zolang het dwaalde aan gevaar was blootgesteld, en uit beleefdheid en achting voor de eigenaar, ja meer, in gerechtigheid jegens hem, want dit was doen zoals wij wensen, dat ons gedaan zal worden, hetgeen een van de fundamentele wetten van de billijkheid is. De Godsdienst leert ons vriendelijke, goede burenen te zijn, bereid te wezen om, als wij er de gelegenheid toe hebben, goede diensten te bewijzen aan alle mensen. Dit doende, moesten zij geen moeite ontzien, maar, als zij wisten wie de eigenaar was van het verdwaalde dier, dan moesten zij zelf het hem terugbrengen, want indien zij de eigenaar alleen bericht zenden dat hij het moet komen halen, dan zou aan het dier een ongeval kunnen overkomen, eer hij het bereiken kan. Zij moeten geen onkosten ontzien, maar, zo zij niet wisten wie de eigenaar was, dan moesten zij het naar hun eigen huis brengen en het voeden, totdat de eigenaar gevonden is. Indien er nu zo'n zorg gedragen moet worden voor de verdwaalden os of ezel van de naaste, hoeveel te meer dan niet als deze zelf weg dwaalt van God en zijn plicht dan moeten wij alles doen wat wij kunnen om hem te bekeren, Jakobus 5:19, hem terecht te brengen, ziende op onszelf, Galaten 6:1.

2. Dat verloren goederen de eigenaar teruggebracht moeten worden, vers 3. De Joden zeggen: "Hij, die verloren goederen vond, moest er openlijk drie- of viermaal door de gewone omroeper kennis van laten geven", naar de gewoonte onder ons, indien de eigenaar niet kon gevonden worden, dan mocht hij, die de goederen gevonden had, ze tot zijn eigen gebruik aanwenden, maar (zeggen sommige geleerde schrijvers) hij zou wel doen om de waarde van die goederen aan de armen te geven.

3. Dat vee, hetwelk gevallen of op andere wijze in gevaar is gekomen, geholpen moet worden, vers 4. Dit moet geschieden in mededogen met de dieren, want de rechtvaardige geeft acht op het leven van zijn beesten, Spreuken 12:10, ook op die de zijnen niet zijn, en in liefde en vriendschap voor een buur, niet wetende hoe spoedig wij zijn hulp nodig kunnen hebben. Indien een lid tot het andere zou kunnen zeggen: "ik heb u voor het ogenblik niet nodig", dan kan het toch niet zeggen: "Ik zal u nooit nodig hebben".

Deuteronomium 22:5-12

In deze verzen zijn verscheidene wetten betreffende zeer geringe zaken, de wetten van de mensen bemoeien zich daar gewoonlijk niet mede. De minimus non curatlex Van kleine zaken neemt de wet geen nota, omdat echter Gods voorzienigheid zich over de kleinste zaken uitstrekt, doen Zijn geboden dit ook, opdat wij daarin in de vreze des Heeren zullen wezen gelijk wij onder Zijn oog zijn. En toch zijn betekenis en strekking van deze wetten, die klein schijnen, van zo'n aard, dat zij niettegenstaande die kleinheid, gevonden worden onder de dingen van Gods wet, die Hij voor ons geschreven heeft, en dus groot door ons geacht moeten worden.

I. Het verschil in sekse door de kledij wordt in stand gehouden, ter bewaring van onze eigen kuisheid en die van onze naaste vers 5. De natuur zelf leert dat er onderscheid tussen hen gemaakt wordt in hun haar, 1 Corinthiërs 11:14, en naar dezelfde regel in hun klederen, die dus niet met elkaar verward moeten worden, hetzij in hun gewone, dagelijkse dracht of bij sommige gelegenheden. Om een wettige vlucht of verberging te bevorderen, mag dit geschieden, maar of het voor sport of op het toneel ook mag, dat kan met recht betwijfeld worden.

1. Sommigen denken dat dit betrekking heeft op de afgodische gewoonten van de heidenen, bij de aanbidding van Venus verschenen vrouwen in krijgscrusting, en mannen in vrouwenklederen. Dit, evenals andere bijgelovige gewoonten, wordt hier gezegd de Heere een gruwel te zijn.

2. Die wet verbiedt het door-elkaar-mengen van de neigingen en zaken van de seksen, mannen moeten niet verwijfd wezen, noch het werk van de vrouw in huis doen, en vrouwen moeten geen halve mannen zijn, niet willen leren en over de man heersen, 1 Timotheus 2:11, 12.

3. Dit doorenmengen van kleren werd waarschijnlijk gebruikt om ontucht te plegen, en is daarom verboden, want zij, die bewaard willen worden voor zonde, moeten zich ver houden van alle gelegenheden er toe of hetgeen er toe leiden kan.

II. Bij het uithalen van een vogelnest moet de moeder vrijgelaten worden, vers 6, 7, . De Joden zeggen: "Dat is het minste van al de geboden van de wet van Mozes", en toch wordt aan het nakomen er van dezelfde belofte gegeven als aan het houden van het vijfde gebod, dat een van de grootste is, opdat het u welga en gij de dagen verlengt, want gelijk ongehoorzaamheid in kleine zaken een zeer grote minachting toont van de wet, zo toont gehoorzaamheid in een kleine zaak zeer grote eerbied er voor. Hij, die de vogel uit zijn hand vrijlaat (die meer waard was dan tien in de lucht) zuiver en alleen omdat God het hem gebiedt, doet hierin blijken dat hij al Zijn bevelen, van alles, voor recht houdt, en dat hij veeleer zichzelf kan verloochenen dan tegen God zondigen. Maar zorgt God ook voor de vogels? 1 Corinthiërs 9:9.

Ja gewis, en wellicht doelt onze Heiland op deze wet: Worden niet vijf musjes verkocht voor twee penningen? En niet een van die is voor God vergeten. Deze wet:

1. Verbiedt ons wreed te zijn voor dieren of genoeg te smaken in ze te verdelgen. Hoewel God ons wijzer heeft gemaakt dan het gevogelte des hemels, en ons heerschappij er over heeft gegeven, moeten wij ze toch niet mishandelen noch met hardheid over hen heersen. Gij zult de moeder vrijlaten, om weer te kunnen broeden, verderf ze niet, want daar is een zegen in. Jesaja 65:8.

2. Zij leert ons mededogend te zijn voor onze eigen natuurgenoten, en het denkbeeld van alles wat barbaars en wreed is te verafschuwen, inzonderheid tegenover de zwakkere sekse, die altijd met de grootste eerbied behandeld moet worden uit aanmerking van de smarten, waarmee zij kinderen ter wereld brengt. Er wordt van gesproken als van een voorbeeld van de meest onmenselijke wreedheid, dat de moeder verpletterd werd met de zonen, Hosea 10:14, en dat de zwangere vrouwen werden opengesneden, Amos 1:13. En voorts geeft het nog te kennen dat wij iemands natuurlijke liefde en tederheid van gemoed niet moeten misbruiken om hun onrecht te doen. De moeder zou niet gevangen hebben kunnen worden, indien haar zorg voor haar eieren of voor haar jongen (zeer verschillend van de struis) haar niet op het nest had teruggehouden, daar zij zich anders gemakkelijk had kunnen redden door de vlucht. Daar het nu al zeer treurig zou zijn, dat het haar te slechter gaat om wat waarvoor zij geprezen moet worden, zorgt de wet er voor dat zij geprezen wordt. De herinnering hieraan kan ons wellicht eens terughouden van iets hards of onvriendelijkste doen aan iemand, die in onze macht is.

III. Bij het bouwen van een huis moet er voor gezorgd worden dat het veilig is, en niemand letsel bekomt door er af te vallen, vers 8. De daken van hun huizen waren plat, zodat men er op kon wandelen, zoals uit vele Schriftuurplaatsen blijkt. Opdat niemand nu door achteloosheid er af zou vallen, moeten zij er een leuning of borstwering, die (zeggen de Joden) drie en een halve voet hoog moet zijn om heen maken. Indien dit niet gedaan was, en er een ongeluk uit voortkwam, dan heeft de eigenaar door zijn verzuim bloedschuld over zijn huis gebracht. Zie hier:

1. Hoe dierbaar het leven van de mensen aan God is, die het beschermt, niet slechts door Zijn voorzienigheid, maar ook door Zijn wet.

2. Hoe dierbaar het daarom ook aan ons moet wezen, en welke zorg wij moeten dragen om te voorkomen, dat iemand letsel ontvangt. De Joden zeggen dat zij door de billijkheid van deze wet verplicht waren (en dat zijn wij ook) om alles te omheinen of uit de weg te ruimer, dat gevaar kan opleveren voor het leven, zoals door diepe waterputten te bedekken, bruggen in goede staat te onderhouden en dergelijke dingen meer, omdat, zo iemand door ons verzuim omkomt, zijn bloed van ons geëist zal worden.

IV. Er worden hier allerlei vermengingen verboden, vers 9, 10. Veel er van hebben wij reeds tevoren gehad in Leviticus 19:19. Er schijnt in deze dingen generlei zedelijk kwaad te zijn en daarom maken wij er geen gewetensbezwaar van om tarwe en rogge op eenzelfde akker te zaaien, paarden en ossen tezamen voor de ploeg te spannen, en klederen te dragen van half garen. half wollen stof. Maar hiermede wordt verboden, hetzij:

1. Een gelijkvormigheid met sommige gewoonten van de heidenen. Of:

2. Hetgeen in strijd is met de eenvoudigheid en reinheid van een Israëliet. Zij moeten hun ijdelheid of zucht naar hetgeen zeldzaam is niet bevredigen door dingen samen te voegen, die de Schepper in oneindige wijsheid afzonderlijk heeft gemaakt, zij moeten geen ander juk aantrekken met de ongelovigen, noch zich vermengen met de onreinen, zoals een os met een ezel. Ook moet hun belijdenis en wandel in deze wereld geen bonte kleurschakering vertonen, maar "uit één stuk" zijn.

V. De wet betreffende de snoeren aan hun klederen ter gedachtenis aan de geboden, die wij tevoren hadden in Numeri 15:38, 39, is hier herhaald, vers 12. Hieraan werden zij onderscheiden van andere lieden, zodat men al op het eerste gezicht kon zeggen: Daar gaat

een Israëliet, hetgeen hen leerde om zich hun land-aard en het eigenaardige van hun Godsdienst niet te schamen, hoe ook hun bureu er hen met minachting om zouden aanzien. En zij werden er ook door herinnerd aan de geboden bij de bijzondere gelegenheden, waarop zij betrekking hadden. Misschien is de wet hier herhaald, omdat de geboden, die er onmiddellijk aan voorafgaan, zo gering schijnen, dat zij gevaar liepen van voorbijgezien of vergeten te worden. De snoertjes zullen er u aan herinneren, dat uw kleren niet van gemengde stof, wollen en linnen tegelijk, moeten wezen, vers 11.

Deuteronomium 22:13-30

Deze wetten raken het zevende gebod, door een strafverordening de vleselijke lusten beteugelende, die strijd voeren tegen de ziel.

I. Indien een man, lust krijgende naar een andere vrouw, zijn eigen vrouw belastert teneinde van haar ontslagen te komen, haar valselijk beschuldigt de maagdom aan haar niet gevonden te hebben, toen hij tot haar naderde, dan moet hij, als zijn laster bewezen wordt laster te zijn, gestraft worden, vers 13-19. Waarin het bewijs bestond, dat de beschuldiging van de echtgenoot vals was, daarover zijn de geleerden het niet eens, en het is ook volstrekt niet nodig er een onderzoek naar in te stellen, zij, voor wie deze wet bestemd was, hebben haar ongetwijfeld begrepen, ons is het genoeg te weten dat deze slechte echtgenoot, die aldus gepoogd had de goeden naam van zijn eigen vrouw te gronde te richten, gezeseld en beboet moest worden, en er van buitengesloten werd om ooit aan de vrouw, die hij aldus mishandeld had, een scheidbrief te geven, vers 18, 19. Toen hij mishagen in haar kreeg, zou hij haar, zo hij gewild had, een scheidbrief hebben kunnen geven, de wet liet hem zulks toe, Hoofdstuk 24:1. Maar dan moest hij haar haar huwelijksgoed geven, zo hij nu echter, om dit goed voor zich te behouden en haar nog te kwaad te doen, haar goede naam rooft, dan was het recht dat hij er streng voor gestraft zou worden, en voor altijd de vergunning verbeurde om haar een scheidbrief te geven. Merk op:

1. Hoe nader iemand tot ons staat, hoe groter zonde het is hem te belasteren en zijn goede naam te bekladden. Er wordt van gesproken als van een misdaad van de ergste soort, als iemand zijn broeder, de zoon van zijn moeder, belastert, Psalm 50:20, die u het naast is, veel meer nog om uw eigen vrouw of uw eigen man te belasteren, dat is uzelf. Het is voorwaar wel een slechte vogel, die zijn eigen nest bevuilt.

2. Kuisheid is eer, zowel als deugd, en hetgeen aanleiding geeft om haar te verdenken, is een even grote smaad en schande, als wat het ook zij, daarom moeten wij in deze zaak, meer dan in wat het ook zij, zeer teergevoelig zijn omtrent onze eigen en de goede naam van een ander.

3. Op ouders rust de plicht om voor de goede naam van hun kinderen op te komen want daarin is ook hun eigen goede naam gemoeid.

II. Indien de vrouw, die als maagd gehuwd werd, bevonden werd er geen te zijn, dan moest zij aan de deur haars vaders gestenigd worden dat zij stierf, vers 20, 21. Indien de ontucht gepleegd was voordat zij was verloofd, dan zou daar de doodstraf niet op gestaan hebben, maar zij moest sterven wegens het bedrog, dat zij gepleegd heeft aan hem, die haar heeft gehuwd, daar zij zich wel bewust was verontreinigd te zijn, terwijl zij hem liet geloven dat zij een kuise en zedige vrouw was. Maar sommigen denken dat haar onkuisheid met de dood gestraft werd, alleen in geval dat zij bedreven was na haar verloving in de veronderstelling dat weinigen tot rijpheid waren gekomen of zij waren reeds verloofd hoewel nog niet gehuwd.

1. Dit was een krachtige waarschuwing aan jonge vrouwen om zich van hoererij te onthouden, daar zij, hoe ook verborgen gehouden vóór het huwelijk, teneinde dit niet in de weg te staan, toch na het huwelijk voorzeker ontdekt zal worden tot haar eeuwige schande en verderf.

2. Aan ouders wordt hiermede te kennen gegeven, dat zij door alle mogelijke middelen de kuisheid van hun kinderen moeten bewaren, door hun goede raad te geven en te vermanen hun een goed voorbeeld te geven, hen van kwaad gezelschap terug te houden, voor hen te bidden en hen onder noodzakelijk bedwang te houden, want als de kinderen ontucht pleegden moesten de ouders de smart en de schande hebben, om ze aan hun eigen deur te zien ter dood brengen. Die uitdrukking: zij heeft een dwaasheid in Israël gedaan, werd gebruikt voor diezelfde misdaad in de zaak van Dina, Genesis 34:7. Alle zonde is dwaasheid, inzonderheid ontucht, maar bovenal ontucht in Israël, naar belijdenis een heilig volk.

III. Als een man, ongehuwd of gehuwd, bij een getrouwde vrouw gelegen zal hebben, dan moesten zij beide ter dood gebracht worden, vers 22. Deze wet hadden wij tevoren in Leviticus 20:10. Als een gehuwd man bij een ongehuwde vrouw heeft gelegen, dan was de misdaad niet zo zwaar en werd ook niet met de dood gestraft, omdat er geen onechte kinderen door gebracht werden in gezinnen, onder de naam van wettige kinderen.

IV. Als een jonge dochter verloofd, doch nog niet getrouwd was, dan was zij niet onder het oog van haar toekomstige echtgenoot, en daarom is zij en haar kuisheid onder de bijzondere bescherming van de wet gesteld.

1. Indien haar kuisheid geschonden werd met haar eigen toestemming, dan moesten zij en de man, die overspel met haar bedreven had, gedood worden, vers 23, 24. En men zal het er voor houden dat het met haar toestemming was, indien het geschied was in een stad, of in een plaats waar, indien zij geroepen had, haar spoedig hulp verleend zou zijn om het kwaad te voorkomen. Qui facit, consentire videtur. Zwijgen geeft toestemming te kennen. Men kan vermoeden dat diegenen gewillig toegeven aan de verzoeking, die de middelen en de hulp niet willen gebruiken, welke hun gegeven zouden zijn om haar te vermijden en te overwinnen. Ja, dat zij in de stad gevonden werd, een plaats van allerlei gezelschap en vermaak, wanneer zij onder de bescherming van haars vaders huis had moeten blijven, was een bewijs tegen haar, dat zij niet die vrees had voor de zonde en het gevaar er van, die aan een zedige vrouw betaamt. Zij, die zich onnodig blootstellen aan verzoeking, zullen er rechtvaardiglijk door lijden, eer zij het weten worden zij er door overvallen en gevangen. Dina verloor haar eer door aan haar nieuwsgierigheid toe te geven om de dochters van het land te hezien. Door deze wet was de maagd Maria in gevaar, dat zij openlijk ten voorbeeld gesteld zou worden, dat is, dat zij zou worden gestenigd dat zij stierf, maar God had door een engel aan Jozef de zaak opgehelderd, en zo werd dit gevaar van haar afgewend.

2. Als zij haar toestemming niet had gegeven, maar verkracht was, dan werd hij, die haar onteerd had, ter dood gebracht, maar de jonge dochter moest vrijgesproken worden, vers 25-27. Indien het nu in het veld was geschied, buiten het bereik van het gehoor van vrienden of naburen, dan zal verondersteld worden dat zij geroepen heeft, maar dat er niemand was om haar te helpen of te redden, en daarenboven, haar gaan in het veld, een plaats van eenzaamheid, stelde haar niet zo bloot aan gevaar. Door deze wet nu wordt ons te kennen gegeven:

a. Dat wij alleen lijden zullen om de slechtheid, die wij doen, niet die ons aangedaan wordt. Datgene is ons geen zonde, waar niet in meerdere of mindere mate onze wil in was.

b. Dat wij van alle mensen het beste moeten onderstellen, tenzij het tegendeel blijkt, niet slechts de liefde, maar ook de billijkheid eist dit. Hoewel niemand haar hoorde roepen, zal toch omdat niemand haar had kunnen horen, ais zij riep, aangenomen worden dat zij geroepen heeft. Deze regel behoren wij te volgen in het beoordelen van personen en zaken: alle dingen gelovende, alle dingen hopende.

c. Dat onze kuisheid ons zo dierbaar moet zijn als het leven, als die aangerand wordt, dan is het volstrekt niet ongepast om Moord! Moord! te roepen, want gelijk of een man tegen zijn naaste opstond en sloeg hem dood aan het leven, alzo is deze zaak.

d. Zie, bij wijze van toespeling hierop, wat wij te doen hebben, als Satan ons aanvecht met zijn verzoeking, laat ons, waar wij ook zijn, luid roepen tot de hemel om hulp, (Succurre, Domine, vim patior Help mij, Heere, want mij wordt geweld aangedaan, en wij kunnen er zeker van zijn, dat wij daar gehoord en verhoord zullen worden, zoals ook Paulus verhoord werd met de verzekering: Mijn genade is u genoeg.

V. Indien een jonge dochter, die niet verloofd is, aldus verkracht wordt, dan moet de dader beboet worden, en de boete aan haar vader worden gegeven, en zo deze en de jonge dochter er in bewilligen, dan moet hij haar huwen, en haar nooit een scheidbrief geven, al was zij ook nog zover beneden hem, en al was zij hem later ook nog zo onaangenaam zoals Thamar was aan Amnon, nadat hij haar verkracht had, vers 28, 29. Dit was om mensen terug te houden van zo snode bedrijven, waarvan het een schande is dat wij genoodzaakt zijn er over te lezen en te schrijven.

VI. De wet, die een man verbiedt de weduwe van zijn vader te huwen, of enigerlei onvoegzame gemeenzaamheid te hebben met de vrouw van zijn vader, wordt hier herhaald, vers 30, van Leviticus 18:8.

En waarschijnlijk is het bedoeld zoals bisschop Patrick opmerkt als een korte herinnering aan hen, om zorgvuldig alle wetten na te komen tegen bloedschendige huwelijken, dit geval of voorbeeld gespecificeerd zijnde omdat het het verfoeilijkste is van allen. Daarvan zegt de apostel, dat het onder de heidenen niet genoemd wordt, 1 Corintheërs 5:1.

HOOFDSTUK 23.

1 Die door plettering verwond of uitgesneden is aan de mannelijkheid, zal in de vergadering des HEEREN niet komen. 2 Geen bastaard zal in de vergadering des HEEREN komen; zelfs zijn tiende geslacht zal in de vergadering des HEEREN niet komen. 3 Geen Ammoniet, noch Moabiet zal in de vergadering des HEEREN komen; zelfs hun tiende geslacht zal in de vergadering des HEEREN niet komen tot in eeuwigheid. 4 Ter oorzaak dat zij ulieden op de weg niet tegengekomen zijn met brood en met water, als gij uit Egypte uittoogt; en omdat hij tegen u gehuurd heeft Bileam, de zoon van Beor, van Pethor uit Mesopotamie, om u te vloeken. 5 Doch de HEERE, uw God, heeft naar Bileam niet willen horen; maar de HEERE, uw God, heeft u de vloek in een zegen veranderd, omdat de HEERE, uw God, u liefhad. 6 Gij zult hun vrede en hun best niet zoeken, al uw dagen in eeuwigheid.

7 de Edomiet zult gij voor geen gruwel houden, want hij is uw broeder; de Egyptenaar zult gij voor geen gruwel houden want gij zijt een vreemdeling geweest in zijn land. 8 Aangaande de kinderen, die hun zullen geboren worden in het derde geslacht, elk van die zal in de vergadering des HEEREN komen. 9 Wanneer het leger uittrekt tegen uw vijanden, zo zult gij u wachten voor alle kwade zaak. 10 Wanneer iemand onder u is, die niet rein is, door enig toeval des nachts, die zal tot buiten het leger uitgaan; hij zal tot binnen het leger niet komen. 11 Maar het zal geschieden, dat hij zich tegen het naken van de avond met water zal baden; en als de zon ondergegaan is, zal hij tot binnen het leger komen.

12 Gij zult ook een plaats hebben buiten het leger, en daarhenen zult gij uitgaan naar buiten. 13 En gij zult een schopje hebben, benevens uw gereedschap, en het zal geschieden, als gij buiten gezeten hebt, dan zult gij daarmee graven, en u omkeren, en bedekken wat van u uitgegaan is. 14 Want de HEERE, uw God, wandelt in het midden van uw leger, om u te verlossen, en om uw vijanden voor uw aangezicht te geven; daarom zal uw leger heilig zijn, opdat Hij niets schandelijks onder u zie, en achterwaarts van u afkere. 15 Gij zult een knecht aan zijn heer niet overleveren, die van zijn heer tot u ontkomen zal zijn. 16 Hij zal bij u blijven in het midden van u, in de plaats, die hij zal verkiezen, in een van uw poorten, waar het goed voor hem is; gij zult hem niet verdrukken.

17 Er zal geen hoer zijn onder de dochteren van Israël; en er zal geen schandjongen zijn onder de zonen van Israël. 18 Gij zult geen hoerenloon noch hondenprijs in het huis des HEEREN, uws Gods, brengen, tot enige gelofte; want ook die beiden zijn de HEERE, uw God, een gruwel. 19 Gij zult aan uw broeder niet woekeren, met woeker van geld, met woeker van spijs, met woeker van enig ding, waarmee men woekert. 20 Aan de vreemde zult gij woekeren; maar aan uw broeder zult gij niet woekeren; opdat u de HEERE, uw God, zegene, in alles, waaraan gij uw hand slaat, in het land, waar gij naar toe gaat, om dat te erven. 21 Wanneer gij de HEERE, uw God, een gelofte zult beloofd hebben, gij zult niet vertrekken die te betalen; want de HEERE, uw God, zal ze zekerlijk van u eisen, en zonde zou in u zijn. 22 Maar als gij nalaat te beloven, zo zal het geen zonde in u zijn. 23 Wat uit uw lippen gaat, zult gij houden en doen; gelijk als gij de HEERE, uw God, een vrijwillig offer beloofd hebt, dat gij met uw mond gesproken hebt.

24 Wanneer gij gaan zult in uws naasten wijngaard, zo zult gij druiven eten naar uw lust, tot uw verzadiging; maar in uw vat zult gij niets doen. 25 Wanneer gij zult gaan in uws naasten staande koren, zo zult gij de aren met uw hand afplukken; maar de sikkel zult gij aan uws naasten staande koren niet bewegen.

De wetten in dit hoofdstuk zijn:

I. Ter bewaring van de zuiverheid en eer van de geslachten Israëls door er diegenen buiten te sluiten, die er een oneer voor zijn zouden, vers 1-8.

II. Ter bewaring van de reinheid en eer van het leger Israëls, als het buitenslands was, vers 9-14.

III. Ter aanmoediging van proselieten, vers 15, 16.

IV. Tegen hoererij, vers 17-18.

V. Tegen woeker, vers 19, 20.

VI. Tegen het verbreken van geloften, vers 21-23. VII. Welke vrijheid men mocht nemen in zijns naasten akker en wijngaard, en welke niet vers 24, 25.

Deuteronomium 23:1-8

De uitleggers zijn het niet eens met elkaar omtrent hetgeen hier bedoeld wordt met: in de vergadering des Heeren te komen, dat hier verboden wordt aan gesnedenen en bastaarden Ammonieten en Moabieten tot in eeuwigheid maar Edomieten en Egyptenaren slechts tot in het derde geslacht.

1. Sommigen denken dat zij hierdoor uitgesloten werden van gemeenschap te oefenen met het volk van God in hun Godsdienst oefeningen, hoewel besnedenen en bastaarden erkend werden als leden van de kerk, en de Ammonieten en Moabieten besneden konden worden en tot de Joodse Godsdienst overgaan, moesten zij en hun geslacht toch enigen tijd onder de tekenen van oneer zijn, gedenkende de rotssteen, waar zij uit gehouwen waren, en niet zo nabij het heiligdom komen als anderen, en ook niet zo'n vrije omgang hebben met Israëlieten.

2. Anderen denken dat zij hierdoor buitengesloten worden van enigerlei ambt in de gemeente, geen van deze mochten oudsten of rechters wezen, opdat de eer van de magistratuur er niet door bevlekt worde.

3. Nog anderen denken dat zij er slechts door uitgesloten werden om met Israëlieten te trouwen. Aldus is de geleerde bisschop Patrick geneigd het op te vatten, maar wij bevinden dat, toen deze wet na de ballingschap ten uitvoer werd gelegd, zij niet alleen de vreemde vrouwen, maar ook alle vermenging van Israël afscheidden. Zie Nehemia 13:1-3. Met de dochteren van deze volken, (behalve echter de Kanaänietische volken) schijnen de Israëlietische mannen te hebben mogen huwen, als zij volkomen tot de Joodse Godsdienst waren overgegaan, maar met de mannen van deze natiën mochten de dochteren Israëls niet huwen, en die mannen konden ook niet genaturaliseerd worden, behalve in sommige uitgezonderde gevallen, die hier genoemd zijn. In het algemeen is het duidelijk dat hier oneer gelegd wordt:

a. Op bastaards en gesnedenen, vers 1, 2. Door bastaarden verstaan hier de Joodse schrijvers niet allen, die uit hoererij geboren zijn of buiten het huwelijk, maar allen, die uit de bloedschendige vermengingen voortkwamen, welke verboden zijn in Leviticus 18. En hoewel het niet de schuld was van de kinderen, die daaruit geboren werden, was het toch om de mensen van zulke onwettige huwelijken en ongeoorloofde lusten terug te houden zeer voegzaam en gepast, dat er aldus schande rustte op hun nageslacht. Naar deze regel was Jeftha, hoewel de zoon van een hoer, van een vreemde vrouw, Richteren 11:1, 2, toch geen bastaard in de zin van deze wet. En wat betreft de gesnedenen, schoon zij door deze wet als dorre bomen buiten de wijngaard schenen geworpen, waarover zij klagen, Jesaja 56:3, wordt hier toch beloofd, Jesaja 56:5, dat, zo zij zorgden voor hun plicht jegens God voorzover zij toegelaten waren, door Zijn sabbaten te houden en te verkiezen hetgeen waar Hij lust in had, het gemis van dit voorrecht hun vergoed zou worden door zulke geestelijke zegeningen als die hun recht zouden geven op een eeuwige naam.

b. Op de Ammonieten en Moabieten, de nakomelingen van Lot, die terwille van zijn uitwendig voordeel en gemak zich van Abraham had afgescheiden, Genesis 13:11. En wij bevinden niet dat hij of de zijnen zich ooit weer bij de kinderen des verbonds gevoegd hebben. Hier worden zij afgesneden tot in het tiende geslacht, dat is (naar sommigen denken dat het verklaard wordt) tot in eeuwigheid. Vergelijk Nehemia 13:

1. De reden van deze twist die Israël met hen moet hebben, zodat zij hun vrede niet moeten zoeken, vers 7, is: de onvriendelijkheid, die zij nu onlangs aan het leger Israëls hebben bewezen, in weerwil van de orders, die God aan Israël had gegeven, om hun geen schade of overlast aan te doen, Deuteronomium 2:9, 19.

a. Het was al slecht genoeg, dat zij hun op de weg niet tegengekomen zijn met brood en water, vers 4, dat zij niet als bondgenoten of tenminste als onzijdige staten, levensmiddelen naar hun kamp brachten, waarvoor zij behoorlijk betaald zouden zijn. Het was gelukkig dat de God van Israël hun vriendelijkheid niet nodig had, God zelf volgde hen met brood en water. Toch moet dit verzuim in latere eeuwen tegen hun natie herdacht worden. God zal gewis afrekenen, niet alleen met hen, die Zijn volk tegenstaan, maar ook met hen, die heil niet helpen en bijstaan, als zij er de macht en de gelegenheid toe hebben. In de grote dag is het een verzuim, een nalaten, waartegen de aanklacht gericht is: Ik ben hongerig geweest, en gij hebt Mij niet te eten gegeven.

b. De Moabieten deden nog erger, zij huurden Bileam om hen te vloeken, vers 4. Weliswaar, God heeft de vloek in een zegen veranderd, vers 5 niet slechts het woord in Bileams mond veranderende, maar werkelijk datgene tot eer en voordeel van Israël verkerende, hetwelk bestemd was tot hun verderf. Maar hoewel het plan verijdeld en ten beste gekeerd werd was de boosheid van de Moabieten er niet minder teregt. God zal met zondaars handelen, niet slechts naar hun doen, maar ook naar hun pogen, Psalm 28:4.

c. De Egyptenaren en Edomieten is het merk van Gods ongenoegen niet zo diep ingedrukt, als de Moabieten en Ammonieten. Als een Egyptenaar of Edomiet proseliet werd dan werden zijn kleinkinderen als leden van de gemeente des Heeren aangemerkt en dat wel in alle opzichten, vers 7, 8. Wij zouden denken dat de Edomieten aan de Israëlieten meer schade en nadeel hebben toegebracht dan de Ammonieten, en even weinig gunst van hen verdienden, en toch, "de Edomiet zult gij voor geen gruwel houden, zoals de Ammoniet, want hij is uw broeder". De onvriendelijkheid van nabestaanden, hoewel door velen het meest euvel opgenomen, behoort toch door ons, om dat zij nabestaanden zijn, het eerst vergeten te worden, en wat nu de Egyptenaar betreft, er wordt hier een vreemde reden gegeven, waarom hij niet voor een gruwel gehouden moet worden: want gij zijt een vreemdeling geweest in zijn land, en daarom, hoewel gij er hard behandeld werd, weest beleefd jegens hem om de wille van oude bekendschap met hem. Zij moeten niet gedenken hun dienstbaarheid in Egypte om wrok tegen de Egyptenaren te koesteren, maar slechts om Gods macht en goedheid te verheerlijken in hun verlossing.

Deuteronomium 23:9-14

Israël was nu in een legerplaats, en dit grote leger zal weldra de strijd aanvangen, die hen waarschijnlijk geruime tijd bij elkaar zal houden, en daarom was het voegzaam, om hun bijzondere bevelen te geven voor de goede orde in hun leger. En de last, hun gegeven, is in één woord rein te zijn. Zij moeten zorg dragen om hun leger rein te houden van zedelijke, ceremoniële en natuurlijke verontreiniging.

1. Van zedelijke verontreiniging, vers 9. Wanneer het leger uittrekt tegen uw vijanden, beschouwt u dan zeer bijzonder gehouden en verplicht, om u te wachten voor alle kwade zaak.

a. De soldaten zelf moeten zich wachten voor zonde, want de zonde neemt de kracht weg van de dapperheid, schuld maakt de mensen tot lafaards. Voor hen, die hun leven in de waagschaal stellen, is het zeer bijzonder zaak om vrede te maken en te bewaren met God en een onergerlijk geweten te hebben, en dan kunnen zij zonder vrees de dood in het aangezicht zien. In het volvoeren van hun last moeten krijgslieden zich wachten van de lust bot te vieren van boosaardigheid, hebzucht of ontucht, want dat zijn kwade zaken, zij moeten zich verhouden van afgoden, of van het verbannene, dat zij vonden in het leger hetwelk zij plunderden.

b. Zelfs zij, die thuis bleven, het gros van het volk en ieder particulier persoon, moeten zich dan zeer bijzonder wachten voor elke kwade zaak, opdat zij door hun zonde God er niet toe

brengen om zich terug te trekken van het leger, en de overwinning te geven aan de vijanden ter kastijding van Zijn eigen volk. Tijden van oorlog behoren tijden te zijn van reformatie, hoe kunnen wij anders verwachten dat God ons gebed om voorspoed zal verhoren? Psalm 66:1-8. Zie 1 Samuel 7:3.

2. Van ceremoniële verontreiniging, die iemand overkomen kan zonder er zich van bewust te zijn, en waarvoor hij verplicht was zijn vlees in water te baden, en zich als onrein te beschouwen tot aan de avond. Een krijgsman moest zich niettegenstaande zijn voortdurende dienst en plicht, die hij in het leger te verrichten had, zo weinig als ontheven beschouwen van het waarnemen van deze plechtigheid, dat er zelfs meer van hem geëist werd dan op een andere tijd. Indien hij in zijn huis was, dan behoefde hij slechts zijn vlees met water te baden, maar in het leger zijnde, moet hij buiten het kamp gaan, als verplicht zijnde het rein te houden, en zich voor zijn eigen onreinheid schamende, en niet voor zonsondergang terugkeren, vers 10, 11. Door die last en smaad, waaraan de mensen zelfs door onwillekeurige verontreiniging blootgesteld waren, werd hen geleerd een grote vrees te koesteren voor alle vleselijke lusten. Het zou goed zijn zo krijgslieden hieraan wilden denken.

3. Van natuurlijke verontreiniging. In het leger des Heeren moest niets wezen, dat aanstotelijk of hinderlijk is, vers 12-14. Het is vreemd dat de Goddelijke wet, of tenminste de plechtige orders en bevelen van Mozes, zich zou uitstrekken tot dingen van die aard, maar de bedoeling er van was hen te leren,

- a. Zedigheid en welvoegelijkheid, de natuur zelf leert hun zich dus te onderscheiden van de dieren, die geen schaamte kennen.
- b. Zindelijkheid en netheid zelfs in hun leger. Onreinheid is aanstotelijk voor de zinnen, waarmee God ons begiftigd heeft, nadelig voor de gezondheid, een onrecht aan het welvaren en de behaaglijkheid van het menselijk leven, en een blijk van een slordig gemoedsbestaan.
- c. Reinheid van de besmetting van de zonde, indien die zorg gedragen moet worden om het lichaam rein en fris te houden, veel meer zorgzaam moeten wij dan zijn om de geest het gemoed, in die staat te houden.
- d. Eerbied voor de Goddelijke majesteit. Dit is de reden, hier gegeven, want de Heere, uw God, wandelt door Zijn ark, het bijzondere teken van Zijn tegenwoordigheid, in het midden van uw leger. Met betrekking tot dit uitwendige symbool wordt die uitwendige reinheid vereist, die hoewel er naar de letter niet op aangedrongen werd toen die reden niet meer bestond, ons toch leert innerlijke reinheid van ziel te bewaren, uit aanmerking dat het oog Gods altijd op ons is. Door deze uitdrukking van eerbied voor de tegenwoordigheid Gods onder hen, werd hen geleerd beide om zich te versterken tegen de zonde, en zich aan te moedigen tegen hun vijanden uit aanmerking van Zijn tegenwoordigheid.
- e. Achtung voor elkaar. De vuilheid van een persoon is schadelijk voor velen, deze wet van de zindelijkheid leert ons dus om niet te doen wat met recht aanstotelijk is voor onze broeders en hen grieft. Het is een wet tegen overlast.

Deuteronomium 23:15-25

Er zijn hier orders gegeven voor vijf onderscheidene dingen, die niet met elkaar in betrekking staan.

I. Het land Israëls wordt hier tot toevluchtsoord, of vrijplaats, gesteld voor dienstknechten die door hun meesters verongelijkt en mishandeld werden, en uit naburige landen hier een toevlucht zochten, vers 15, 16. Wij kunnen niet veronderstellen, dat deze wet hen verplichtte, om aan alle beginselloze mannen, die uit hun dienst wegliepen, gastvrijheid te verlenen, Israël behoefde niet (zoals Rome in het begin) op die wijze bevolkt te worden. Maar

1. Zij moeten de sidderende dienstknecht niet aan zijn woedende meester uitleveren voor het, na onderzoek, is gebleken, dat de knecht zijn meester verongelijkt heeft, en terecht aan straf onderhevig was. Het is eervol om de zwakken te beschutten en te beschermen mits zij niet slecht zijn. God vergunt aan Zijn volk de verdrukten voor te staan. De engel gebood aan Hagar tot haar meesteres terug te keren, en Paulus heeft Onesimus aan zijn meester Filemon teruggezonden, omdat geen van beide reden hadden om weg te lopen uit hun dienst, en hun terugkeer stelde hen ook niet aan gevaar bloot. Maar de dienstknecht, die hier verondersteld wordt ontkomen te zijn, dat is: om zijns levens wil te zijn gevlucht naar het volk van Israël, waarvan hij gehoord had dat zij barmhartige lieden waren (zoals Benhadad van de koningen van Israël had gehoord, 1 Koningen 20:31,) ten einde zich te redden van de woede van een tiran. Hem uit te leveren in zo'n geval, is een lam in de bek van een leeuws te werpen.

2. Indien het bleek dat de knecht mishandeld was, dan moesten zij hem niet alleen beschermen, maar hem, zo hij bereid is hun Godsdienst aan te nemen, zoveel mogelijk aanmoedigen om zich onder hen te vestigen. Er wordt zorg gedragen, dat hij vrij zal blijven om zijn woonplaats onder hen te kiezen waar het goed voor hem is, en dat hij de een harde meester niet voor een andere zal verruilen gij zult hem niet verdrukken. Aldus zal hij spoedig een aangenaam verschil ontwaren tussen het land Israëls en andere landen, en het voor altijd voor het zijne verkiezen. Zij, die tot de waarheid bekeerd worden, moeten met grote tederheid behandeld worden, opdat zij niet in verzoeking zijn terug te keren.

II. Het land Israëls zal geen schuilplaats wezen voor de onreinen, aan geen hoeren geen schandjongen mag toegelaten worden onder hen te wonen, vers 17, 18, geen hoer en geen pooier. Geen huizen van ontucht mogen, hetzij door man of vrouw, gehouden worden. Hier is:

1. Een goede reden aangeduid, waarom zo'n goddeloosheid niet onder hen geduld mag worden: zij waren Israëlieten. Daarop schijnt de nadruk gelegd. Als een dochter Israëls een hoer is, of een zoon Israëls een pooier, dan doen zij de stam, waaruit zij zijn voortgekomen, smaadheid aan, het volk waartoe zij behoren, de God die zij aanbidden. Het is slecht, in wie het ook zij, maar het slechtst in Israëlieten, een heilig volk, 2 Samuel 13:12.

2. Een rechtvaardig merk van ongenoegen op deze goddeloosheid geplaatst, dat van hoerenloon, dat is: het geld dat zij verkrijgt door haar hoererie, en van de prijs van een hond, dat is: van de schandjongen, koppelaar of pooier (aldus versta ik dit, want dezulken worden honden genoemd, Openbaring 22, 15) het geld, dat hij door deze ontuchtige, schandelijke handelingen verkrijgt, geen deel in het huis des Heeren mag gebracht worden (gelijk de prostituees onder de heidenen gewoonlijk deden) voor enigerlei gelofte. Dit geeft te kennen:

a. Dat God van zulke slechte lieden in het geheel geen offer wil aannemen, zij hadden niets waarvan zij een offer konden brengen, dan hetgeen zij door hun slechtheid verkregen, en daarom kon hun offer niet anders dan de Heere een gruwel zijn Spreuken 15:8.

b. Dat zij niet moeten denken door geloften te doen en te betalen en offers te brengen aan de Heere, verlof te zullen krijgen om met deze zonde voort te gaan, zoals sommigen, die dat beroep uitoefenden, zich schenen voor te spiegelen, Spreuken 7:14, 15. Ik heb heden mijn geloften betaald, daarom ben ik uitgegaan u tegemoet. Niets kon aangenomen worden of welbehaaglijk zijn in de plaats van boete en berouw.

c. Dat wij God met ons goed niet kunnen eren, tenzij wij er eerlijk aan gekomen zijn en op eerbare wijze. Er moet niet alleen aangemerkt worden wat wij geven maar ook hoe wij er aan gekomen zijn. God haat de roof in het brandoffer, en ook evenzeer onreinheid.

III. De zaak van de woeker is hier geregeld en vastgesteld, vers 19, 20.

- a. Aan een Israëliet moeten zij niet op woeker lenen. Zij hadden en hielden hun bezittingen onmiddellijk van en onder God, die, omdat Hij hen van alle andere volken had onderscheiden, hun, indien Hem dit had behaagd, had kunnen bevelen alle goederen gemeen te hebben onder zich, maar in plaats hiervan, en ten teken van hun gezamenlijk deel en belang in het goede land, dat Hij hun heeft gegeven, hun slechts voorschreef om, als het nodig was, te lenen zonder interest, hetgeen onder hen, weinig of geen verlies zou opleveren voor hem, die te leen gaf, omdat hun land zó verdeeld was, en hun bezittingen zó klein waren, en er zó weinig handel onder hen werd gedreven, dat zij zelden of nooit grote sommen behoeften te lenen, behalve voor het onderhoud van hun gezin, als de opbrengst van hun land schade had geleden of om een andere, dergelijke reden, en om in zo'n geval voor zo klein een zaak interest te eisen, zou wreed geweest zijn. Als hij, die ontleent, winst er mee behaalt, of hoopt winst er mee te behalen, dan is het recht, dat hij, die ter leen geeft, deelt in de winst, maar aan hem, die ontleent voor zijn noodzakelijk voedsel, moet medelijden betoond worden, aan hem moeten wij als wij het hebben, lenen zonder iets weer te hopen, Lukas 6:35.
- b. Aan een vreemdeling mochten zij lenen op woeker dat is: op interest, want hij werd verondersteld van de handel te leven, en dus winst te behalen met hetgeen hij ontleende, en dat hij onder hen kwam in de hoop van winst te kunnen behalen. Hieruit blijkt dat woeker, dat is interest of rente, op zichzelf niet verdrukkend is, want zij mochten de vreemdeling niet verdrukken, maar mochten toch wel interest van hem nemen.

IV. Hier wordt geëist dat wij de geloften, waarmee wij onze ziel verbonden hebben, zullen betalen, en dat behoort tot de wet van de natuur, vers 21-23.

a. Er wordt ons vrijheid gelaten om al of niet geloften te doen. Als gij nalaat te beloven (de een of andere bijzondere offerande, boven die welke door de wet geboden waren) zo zal het geen zonde in u zijn. God had reeds Zijn bereidwilligheid te kennen gegeven, om een aldus beloofde vrijwillige offerande aan te nemen, al bestond zij ook slechts in een handvol meelbloem, Leviticus 2:4 en verv, hetgeen een aanmoediging was aan hen, die daartoe geneigd waren. Maar opdat de priesters, die het grootste deel van deze vrijwillige offeranden voor zich ontvingen, het volk niet zouden uitzuigen, door het hun ten plicht te stellen zulke geloften te doen, boven hun vermogen en tegen hun neiging, wordt hun hier uitdrukkelijk gezegd dat het geen zonde in hen zou zijn, als zij zulke geloften niet deden, zoals het zonde in hen zou zijn, indien zij nalieten enigerlei offer te brengen dat God bijzonder geëist had. Want (gelijk bisschop Patrick zeer juist opmerkt) God wilde dat de mensen ongedwongen zijn in Zijn dienst, en dat al hun offeren vrij en blijmoedig zal geschieden.

b. Maar als wij een gelofte gedaan hebben, wordt het ons als hoogste plicht gesteld haar te vervullen, en dat wel spoedig. Gij zult niet vertragen die te betalen, opdat zij na de eerste gelegenheid uitgesteld zijnde, de ijver er voor niet zal afnemen, de gelofte vergeten worde, of er iets gebeure. waardoor het u onmogelijk wordt haar te betalen. Wat uit uw lippen gaat als een plechtige en wel overwogen gelofte, moet niet herroepen worden, zult gij houden en doen stipt en ten volle. De regel van het Evangelie gaat nog iets verder 2 Corinthiërs 9:7. Een ieder doe, gelijk hij in zijn hart voorneemt, al is het ook nog niet uit zijn lippen gegaan. Hier is een goede reden, waarom wij onze geloften moeten betalen, namelijk dat God, indien wij het niet doen, het zeker van ons zal eisen, zeker en streng met ons zal afrekenen, niet alleen voor ons liegen, maar het ondernemen Hem te bespotten, met wie niet gespot kan worden. Zie Prediker 5:4.

V. Er wordt hier vergunning gegeven om, als zij door een korenveld, of door een wijngaard gaan, koren of druiven, die langs de weg groeiden, te plukken en te eten, hetzij uit noodzakelijkheid of voor vermaak, maar zij mogen er niets van medenemen, vers 24, 25. Daarom werden Christus' discipelen er niet om gelaakt, dat zij aren plukten (het was genoegzaam bekend dat de wet dit toeliet) maar omdat zij het op de sabbatdag deden, hetgeen door de inzetting van de ouden verboden was.

1. Deze wet nu gaf hun te kennen, welk een grote overvloed van koren en wijn zij in Kanaän zullen hebben, zodat een weinigje van hun vruchten niet gemist zou worden, zij zullen genoeg hebben voor zichzelf en voor al hun vrienden.

2. Zij voorzag in hulp en ondersteuning voor arme reizigers, om verlichting te bieden voor de vermoeienis van hun reis, en zij leert ons vriendelijk te zijn voor de zodanigen. De Joden zeggen: "Deze wet was voornamelijk bedoeld ten gunste van de arbeiders, die gebruikt werden voor de inzameling van hun koren-en wijnoogst, hun mond moet evenmin gemuilband worden als die van de dorsende ossen." 3. Zij leert ons niet op ons recht van eigendom te staan in kleinigheden, waarvan het gemakkelijk is te zeggen: Wat is dit tussen u en mij? Het is waar, de druiven, die de voorbijganger at, behoorden hem niet, en de eigenaar heeft ze hem niet gegeven, maar zij waren van zo luttel waarde, dat hij reden had te denken, dat hij ze hem niet zou weigeren, als hij daar tegenwoordig was, evenmin als hij zelf een soortgelijke beleefdheid zou weigeren te bewijzen, en daarom was het geen diefstal ze te nemen.

4. Zij gewende hen aan gastvrijheid, en leert ons mededeelzaam te zijn, en niet alles als verloren te beschouwen wat wordt weggegeven Maar:

Eindelijk. Zij verbiedt ons van de vriendelijkheid van onze vrienden misbruik te maken en uit de ons redelijk toegestane inschikkelijkheid aanleiding te nemen om op onredelijke wijze inbreuk te maken op eens anders rechten. Als men ons een vinger geeft, moeten wij niet de gehele hand nemen. Zij mogen van de druiven van hun naaste eten, maar hieruit volgt niet dat zij ze mogen medenemen.

HOOFDSTUK 24.

1 Wanneer een man een vrouw zal genomen en die getrouwd hebben, zo zal het geschieden, indien zij geen genade zal vinden in zijn ogen, omdat hij iets schandelijks aan haar gevonden heeft, dat hij haar een scheidbrief zal schrijven, en in haar hand geven, en ze laten gaan uit zijn huis. 2 Zo zij dan, uit zijn huis uitgegaan zijnde, zal henengaan en een anderen man ter vrouwe worden, 3 En deze laatste man haar gehaat, en haar een scheidbrief geschreven, en in haar hand gegeven, en haar uit zijn huis zal hebben laten gaan; of als deze laatste man, die ze voor zich tot een vrouw genomen heeft, zal gestorven zijn; 4 Zo zal haar eerste man, die haar heeft laten gaan, haar niet mogen wedernemen, dat zij hem ter vrouwe zij, nadat zij is verontreinigd geworden; want dat is een gruwel voor het aangezicht des HEEREN; also zult gij het land niet doen zondigen, dat u de HEERE, uw God, ten erve geeft. 5 Wanneer een man een nieuwe vrouw zal genomen hebben, die zal in het heir niet uittrekken, en men zal hem geen last opleggen; een jaar lang zal hij vrij zijn in zijn huis, en zijn vrouw, die hij genomen heeft, verheugen. 6 Men zal beide molenstenen, immers de bovensten molensteen, niet te pand nemen; want hij neemt de ziel te pand. 7 Wanneer iemand gevonden zal worden, die een ziel steelt uit zijn broederen, uit de kinderen Israëls, en drijft gewin met hem, en verkoopt hem; zo zal deze dief sterven, en gij zult het boze uit het midden van u wegdoen. 8 Wacht u in de plaag der melaatsheid, dat gij naarstiglijk waarneemt en doet naar alles, wat de Levietische priesteren ulieden zullen leren; gelijk als ik hun geboden heb, zult gij waarnemen te doen. 9 Gedenkt, wat de HEERE, uw God, gedaan heeft aan Mirjam, op de weg, als gij uit Egypte waart uitgetogen.

10 Wanneer gij aan uw naaste iets zult geleend hebben, zo zult gij tot zijn huis niet ingaan, om zijn pand te pand te nemen; 11 Buiten zult gij staan, en de man, dien gij geleend hebt, zal het pand naar buiten tot u uitbrengen. 12 Doch indien hij een arm man is, zo zult gij met zijn pand niet nederliggen. 13 Gij zult hem dat pand zekerlijk wedergeven, als de zon ondergaat, dat hij in zijn kleed nederligge, en u zegene; en het zal u gerechtigheid zijn voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods. 14 Gij zult de armen en noodduftigen dagloner niet verdrukken, die uit uw broederen is, of uit uw vreemdelingen, die in uw land en in uw poorten zijn. 15 Op zijn dag zult gij zijn loon geven, en de zon zal daarover niet ondergaan; want hij is arm, en zijn ziel verlangt daarnaar; dat hij tegen u niet roepe tot de HEERE, en zonde in u zij. 16 De vaders zullen niet gedood worden voor de kinderen, en de kinderen zullen niet gedood worden voor de vaders; een ieder zal om zijn zonde gedood worden. 17 Gij zult het recht van de vreemdeling en van de wees niet buigen, en gij zult het kleed der weduwe niet te pand nemen. 18 Maar gij zult gedenken, dat gij een knecht in Egypte geweest zijt, en de HEERE, uw God, heeft u van daar verlost; daarom gebiede ik u deze zaak te doen.

19 Wanneer gij uw oogst op uw akker afgeoogst, en een garf op de akker vergeten zult hebben, zo zult gij niet wederkeren, om die op te nemen; voor de vreemdeling, voor de wees en voor de weduwe zal zij zijn; opdat u de HEERE, uw God, zegene, in al het werk uwer handen. 20 Wanneer gij uw olijfboom zult geschud hebben, zo zult gij de takken achter u niet nauw doorzoeken; voor de vreemdeling, voor de wees en voor de weduwe zal het zijn. 21 Wanneer gij uw wijngaard zult afgelezen hebben, zo zult gij de druiven achter u niet nalezen; voor de vreemdeling, voor de wees en voor de weduwe zal het zijn. 22 En gij zult gedenken, dat gij een knecht in Egypteland geweest zijt; daarom gebiede ik u deze zaak te doen. In dit hoofdstuk hebben wij:

I. De toelating van echtscheiding, vers 1-4.

II. Het ontslag van pas gehuwde mannen uit de oorlog, vers 5.

III. Wetten betreffende panden, vers 6, 10-13, 17, , -, IV. Tegen het stelen van mensen, vers 7.

V. Betreffende melaatsheid, vers 8, 9.

VI. Tegen onrechtvaardigheid van meesters jegens dienstknechten, vers 14, 15 Rechters voor hoofdmisdaden, en burgerlijke zaken vers 17, 18.

VII. Over barmhartigheid jegens de armen, vers 19-22.

Deuteronomium 24:1-4

Dit is nu het verlot, de toelating, waarop de Farizeeën verkeerd wezen als op een gebod, Mattheus 19:7. Mozes heeft geboden haar een scheidbrief te geven, het was niet zo, onze Heiland zei hun dat hij het slechts heeft toegelaten vanwege de hardheid van hun harten, uit vrees dat zij met hardheid over hun vrouwen geheerst, of wellicht ze gedood zouden hebben, indien zij geen vrijheid hadden om te scheiden. Waarschijnlijk waren echtscheidingen reeds vroeger in gebruik, dit wordt als een aangenomen zaak beschouwd in Leviticus 21:14, en Mozes achtte het nodig er enige regelen voor vast te stellen.

1. Dat een man niet van zijn vrouw mag scheiden, tenzij hij iets schandelijks aan haar gevonden heeft. Het was niet genoeg te zeggen dat hij niet van haar hield, of dat hij meer hield van een andere, maar hij moet een reden aantonen voor zijn mishagen in haar, iets waardoor zij onaangenaam en aanstotelijk voor hem was, of schoon het haar voor iemand andere niet onaangenaam behoefde te maken. Dit schandelijke moet iets zijn, dat minder was de overspel, want daarvoor zou zij ter dood moeten gebracht worden, en minder dan het vermoeden, de verdenking er van, want in dat geval zou hij haar het bitter water van de ijveringen kunnen laten drinken, maar het betekent of een lichtzinnigheid van gedrag, of een gemelijkheid van gemoedsaard, of wel de een of andere walglijke kwaal, ja, sommige Joodse schrijvers menen dat een stinkende adem al reden genoeg was om echtscheiding te vorderen. Wat er nu ook mee bedoeld zij, blijkbaar was het iets van belang, zodat de latere Joodse leraars gedwaald hebben, die echtscheidingen toelieten om allerlei oorzaak. al was die nog zo beuzelachtig, Mattheus 19:3.

2. Dat het niet mondeling, niet door het gesproken woord moest geschieden, want dat woord zou in haast kunnen gesproken zijn, maar schriftelijk, en dat wel in behoorlijke vorm, en plechtig verklaard voor getuigen, dat het zijn eigen, vrijwillige, wel overwogen daad was, hetgeen dus een werk was van tijd, en nog ruimte liet voor na denken, zodat het niet roekeloos of in overijling gedaan werd.

3. Dat de echtgenoot dit geschrift in de hand van zijn vrouw moet geven en haar wegzenden, hetgeen, naar sommigen denken, hem verplichtte haar te begiftigen, of behoorlijk te verzorgen overeenkomstig haar staat, dat een hulp voor haar kon wezen, om te hertrouwen, hiervoor was een goede reden, daar de oorzaak van de twist niet haar schuld, maar haar ongeluk was.

4. Dat het haar geoorloofd was te hertrouwen, vers 2. De scheiding had het huwelijk even volstrekt ontbonden als de dood het zou ontbonden hebben, zodat zij even vrij was om te huwen, als wanneer haar echtgenoot gestorven was.

5. Dat zij, indien haar tweede echtgenoot stierf of haar een scheidbrief gaf, wel voor de derde maal mocht huwen, maar dat haar eerste echtgenoot haar nooit weer tot zich mocht nemen, vers 3, 4, dat hij wel had mogen doen indien zij geen andere getrouwd had, want door deze haar daad had zij voor altijd afstand van hem gedaan, en voor hem moest zij dan als verontreinigd beschouwd worden hoewel niet voor een ander. De Joodse schrijvers zeggen, dat dit was om een uiterst lage en slechte gewoonte te voorkomen, in gebruik bij de Egyptenaren, namelijk van vrouwen te ruilen, of wellicht was het om te voorkomen, dat mannen in onbezonnenheid een scheidbrief gaven aan hun vrouwen, want de aldus

gescheidene vrouw zou, in wraakoefening, terstond met een ander kunnen huwen, en de man, die haar had weggezonden, zou, hoe hij ook dacht zijn lot te verbeteren door een andere keuze kunnen bevinden, dat de tweede nog erger is dan de eerste was, nog iets onaangenaams had, zodat hij zijn eerste vrouw terugverlangde.

"Nee", zegt deze wet, "gij zult haar niet hebben, gij hadt haar moeten houden, toen gij haar had". Het is het beste om tevreden te wezen met hetgeen wij hebben, daar veranderingen uit ontevredenheid dikwijls blijken verslimmingen te zijn. Het ongerief, dat wij kennen, is gewoonlijk beter, hoewel wij geneigd zijn te denken dat het erger is, dan het ongerief, dat wij niet kennen. Door de strengheid van deze wet toont God ons de rijkdom van Zijn genade, in Zijn bereidwilligheid om verzoend te zijn met Zijn volk, dat van Hem afgehoereerd heeft, Gij hebt met vele boeleerders geboeleerd, keer nochtans weer tot Mij, spreekt de Heere, Jeremia 3:1, want Zijn gedachten en wegen zijn hoger dan de onze.

Deuteronomium 24:5-13

I. Hier is een wet tot bewaring en bevestiging van de liefde tussen pas gehuwden, vers 5. Deze wet volgt gevoeglijk op die nopens de echtscheiding, die voorkomen zou zijn, indien hun genegenheid voor elkaar van de beginne af wèl gevestigd was. Als de man in het eerste huwelijksjaar veel van huis is, dan loopt zijn liefde voor haar gevaar van af te koelen en naar anderen afgetrokken te worden die hij elders zou ontmoeten. Daarom zal hij van dienst in de oorlog, of in gezantschappen, of voor andere publieke zaken, die hem van huis roepen, vrijgesteld worden, opdat hij de vrouw, die hij genomen heeft, zal kunnen verheugen. Het is van zeer groot belang, dat de liefde tussen de echtgenoten in stand worde gehouden, en dat alles zeer zorgvuldig worde vermeden, wat hen van elkaar zou kunnen vervreemden, inzonderheid in het begin want als er in die betrekking de liefde niet is die er moest wezen, dan is de deur opengezet voor allerlei schuld en smart. Eén van de plichten van echtelieden is elkaar te verheugen en te bemoedigen onder de zorgen en wederwaardigheden des levens, medewerkers te zijn van elkanders blijdschap, want een blij hart zal goed doen als een medicijn.

II. Een wet tegen het stelen van een mens vers 7. De wet van Mozes heeft op het stelen van vee of goederen de doodstraf niet gesteld, maar het stelen van een kind, of van een zwak of onnozel man, of van iemand, die men in zijn macht had, en hem te verkopen, dat was een halsmisdaad, en kon niet, als andere diefstallen verzoend worden door vergoeding, zoveel gaat een mens een schaap te boven Mattheus 12:12. Het was een zeer snode, ergerlijke misdaad, want:

1. Het was het publiek te beroven van een van zijn leden.
2. Het was iemands vrijheid weg te nemen de vrijheid van een vrijgeboren Israëliet, die na het leven de meeste waarde voor hem had.
3. Het was iemand weg te drijven van het erfdeel des lands, op welks voorrechten hij recht had, en hem te zeggen heen te gaan en andere goden te dienen, zoals David klaagt over Saul, 1 Samuel 26:19.

III. Een herinnering betreffende melaatsheid, vers 8, 9.

1. De desbetreffende wetten moeten zeer zorgvuldig worden nagekomen, wij hadden die in Leviticus 13:14. Zij worden hier gezegd geboden te zijn aan de Levietische priesteren, en daarom worden zij niet herhaald in een rede tot het volk, maar aan het volk wordt hier geboden om zich in geval van melaatsheid overeenkomstig de wet, tot de priester te wenden, en naar zijn oordeel, in zover het overeenstemde met de wet, te doen. Daar de plaag van de melaatsheid gewoonlijk een bijzonder teken van Gods misnoegen wegens zonde was moest

hij, in wie de verschijnselen er van zichtbaar werden, haar niet verbergen of er de tekenen van wegsnijden, of zich om hulp en genezing tot een medicijnmeester wenden, hij moest naar de priester gaan en zijn voorschriften en bevelen volgen. Zo moeten ook zij, wier geweten gedrukt wordt door de bewustheid van schuld en toorn, het niet bedekken, niet pogen hun overtuiging van zonde van zich af te schudden, maar door berouw en gebed en een ootmoedige belijdenis de aangewezen weg volgen tot vrede en vergeving.

2. Het geval van Mirjam, die met melaatsheid werd geslagen om haar twisten met Mozes, moet niet worden vergeten. Het was een verklaring van de wet op melaatsheid. Gedenkt er aan, en:

a. Hoedt u van te zondigen naar de gelijkheid van haar overtreding, opdat niet hetzelfde oordeel over u kome.

b. "Indien iemand van u met melaatsheid wordt geslagen, denkt niet dat gij niet naar de wet behandeld zult worden, vindt het niet hard buiten het leger gesloten te zullen worden en aldus tot een schouwspel gemaakt, het is niet te verhelpen. Mirjam zelf, hoewel zij een profetes en de zuster van Mozes was, werd er niet van vrijgesteld, maar genoodzaakt zich aan die strenge tucht te onderwerpen, toen zij onder deze Goddelijke bestraffing was". Zo hebben David, Hizkia, Petrus en andere grote mannen zich verootmoedigd toen zij gezondigd hadden de smart en schaamte aangenomen, laat ons niet verwachten op gemakkelijker voorwaarden verzoend te worden.

IV. Noodzakelijke orders met betrekking tot panden voor geleend geld. Het wordt hun niet verboden panden aan te nemen, welke hem, die ter leen geeft, waarborgen tegen verlies, en hem die ter leen ontvangt noodzaken eerlijk te zijn. Maar:

1. Zij moeten de molensteen niet als onderpand nemen, vers 6, want daarmee maalden zij het koren, dat brood moest worden voor het gezin, of, zo het een openbare molen was, dan verdiende de molenaar het brood, het onderhoud van zijn gezin er mede, en zo verbiedt dus de wet om iets te pand te nemen, welks gemis iemand in gevaar bracht zijn levensonderhoud te verliezen. In overeenstemming hiermede is de aloude algemene wet in Engeland, welke verbiedt om gereedschappen of instrumenten, waarmee iemand zijn beroep uitoefent, als pand te nemen, zoals de bijl van een timmerman of de boeken van een geleerde, of beesten die voor de ploeg gespannen worden, zolang hij nog andere dieren heeft, die beter gemist kunnen worden. (Coke 1. Inst. fol. 47.) Dit leert ons met het welzijn van anderen te rade gaan evenzeer als met ons eigen voordeel. De schuldeiser, die er niets om geeft dat zijn schuldenaar met zijn gezin van honger omkomt, er zich niet om bekommert wat er van hem worden zal, zo hij slechts zijn geld krijgt of tegen het verlies er van gewaarborgd is, handelt niet slechts in tegenspraak met de wet van Christus, maar zelfs met die van Mozes.

2. Zij moeten niet in het huis gaan van hem die ontleent, om het pand te halen, maar moeten buiten staan, en hij moet het naar buiten brengen, vers 10, 11. Die ontleent, zegt Salomo, is des leners knecht, opdat nu de lener geen misbruik make van het voordeel, dat hij over hem heeft, om er zijn eigen belang mee te bevorderen, is er bepaald dat hij niet mag nemen wat hem gelieft, maar wat de ontlener het best kan missen. Iemands huis is zijn kasteel, ook zelfs het huis van de arme man is dit en wordt hier onder de bescherming van de wet genomen.

3. Dat nooit het beddenkleed van een arme te pand mag genomen worden, vers 12, 13. Dit hadden wij tevoren in Exodus 22:26, 27, Als het des morgens aangenomen werd, moest het des avonds teruggebracht worden, hetgeen eigenlijk zeggen wil, dat het in het geheel niet genomen mocht worden. "Laat de arme schuldenaar in zijn eigen kleed neerliggen en u

zegenen, " dat is: "voor u bidden, en God loven voor uw vriendelijkheid jegens hem." Arme schuldenaars moeten zich bewust zijn (meer dan zij gewoonlijk zijn) van de goedheid van die schuldeisers, die niet al het voordeel van de wet tegen hen inroepen, en hun vriendelijkheid vergelden door hun gebeden voor hen, als zij niet bij machte zijn om ze op een andere wijze te vergelden. Ja meer, "gij zult niet slechts de gebeden en goede wensen hebben van uw armen broeder, maar het zal u gerechtigheid wezen voor het aangezicht des Heeren, uws Gods, " dat is: Het zal aangenomen en beloond worden als een daad van barmhartigheid jegens uw arme broeder en gehoorzaamheid aan uw God, als een blijk dat gij u in oprechtheid gedraagt naar de wet. Hoewel het door de mensen als een daad van zwakheid kan beschouwd worden om de waarborg af te geven die gij had, dat de schuld u betaald zou worden, zal het door uw God beschouwd worden als een daad van goedheid, die haar loon geenszins zal verliezen.

Deuteronomium 24:14-22

I. Aan meesters wordt hier bevolen recht vaardig te wezen voor hun arme dagloners vers 14, 15.

1. Zij moeten hen niet verdrukken, hetzij door hen te overladen met werk, hen op onredelijke en onbillijke wijze te bestraffen, of hun hun loon te onthouden. Een dienstknecht, al is hij ook een vreemdeling voor het burgerschap Israëls, moet niet mishandeld worden. "Want gij zijt een knecht geweest in het land, waar gij een vreemdeling waart, vers 18, en ge weet hoe hard het is om door een aandrijver verdrukt te worden, en in dankbaarheid aan God, die u bevrijd heeft en u gevestigd heeft in uw eigen land, zult gij de dienstknecht, of dagloner, niet verdrukken." Meesters moeten geen tirannen wezen voor hun dienstknechten want hun Meester is in de hemel, zie Job 3i: 13.

2. Zij moeten trouw en stipt hun loon betalen. Op zijn dag zult gij zijn loon geven, hem niet slechts ten volle betalen en zonder bedrog er bij te plegen, maar ook op tijd, en zonder uitstel. Zodra hij zijn dagwerk heeft verricht, moet hij, zo hij het verlangt, zijn loon hebben, zoals de arbeiders, van wie gesproken wordt in Mattheus 20:8, als het avond geworden is. Hij, die voor dagloon werkt, wordt verondersteld van de hand in de tand te leven, en hij kan het brood voor morgen niet hebben voor zijn gezin, vóór hem zijn dagloon is uitbetaald. Wordt hem zijn loon onthouden, dan zal dit:

a. Verdriet zijn voor de dienstknecht, want hij is arm, en zijn ziel verlangt daarnaar, hij begeert ernstig het loon van zijn werk, Job 7:2, en hij rekent er op als de gave van Gods voorzienigheid tot onderhoud van zijn gezin. Een medelijdend meester zou de verwachting van zijn arme dienstknecht niet willen teleurstellen, die er zich zo op verheugt zijn loon te ontvangen, al zou dit de meester ook wellicht een weinig ongelegen komen, maar dat is nog niet het ergste.

b. Het zal in de meester zonde zijn. "De benadeelde dienstknecht zal tegen u roepen tot de Heere, daar hij niemand anders heeft, tot wie hij zich kan wenden, zal hij appèl aantekenen bij het hof des hemels, en het zal zonde in u zijn." Of, indien hij niet klaagt, zal de zaak voor zichzelf spreken: "Het loon van de werklieden, welke van u verkort is, roept", Jakobus 5:4. Het is een grotere zonde dan de meeste mensen denken, en zal in de groten dag aldus bevonden worden, om arme dienstknechten, dagloners en werklieden, die wij gebruiken, te verdrukken en hun hun loon te onthouden. God zal hun recht doen, al doen de mensen het niet.

II. Aan overheidspersonen en rechters wordt geboden rechtvaardig te zijn in hun bedeling van het recht.

1. Voor criminele zaken wordt hier een blijvende regel vastgesteld, namelijk dat de vaders niet gedood zullen worden voor de kinderen, noch de kinderen voor de vaders, vers 16. Indien de kinderen zich blootstellen aan de straffen van de wet, zo laat hen de straf lijden, maar laat niet de ouders voor of met hen lijden, het is reeds smart genoeg voor hen om hun kinderen te zien lijden. Indien de ouders schuldig zijn, zo laat hen sterven om hun eigen zonde, maar hoewel God, de vrijmachtige Heere des levens, soms de ongerechtigheid van de vaderen, inzonderheid de zonde van afgoderij bezoekt aan de kinderen, laat Hij toch aan de mensen niet toe om dit te doen. Dienovereenkomstig bevinden wij, dat Amazia de kinderen spaarde, wier vaders ter dood werden gebracht omdat zij de koning hadden verslagen, 2 Koningen 14:6. Het was een buiten gewoon geval, en ongetwijfeld door de bijzondere leiding des hemels dat Sauls zonen gedood werden om het misdrijf van hun vader, en zij stierven veeleer als offers dan als kwaaddoeners, 2 Samuel 21:9, 14.

2. In gewone of civiele zaken tussen partij en partij moet grote zorg worden gedragen dat iemand, wiens zaak recht was, geen onrecht zou lijden vanwege zijn zwakheid, of omdat hij geen vrienden had om voor hem op te komen, zoals vreemdelingen, wezen en weduwen, vers 17. Gij zult het recht van de vreemdeling en van de wees niet buigen, aan de weduwe niet dwingen tot haar klederen toe te pand te geven, omdat haar recht is onthouden. Rechters moeten voorspraken zijn van hen, die voor zichzelf niet kunnen spreken, en geen vrienden hebben om voor hen te spreken.

III. Aan de rijken wordt bevolen vriendelijk en barmhartig te zijn voor de armen. Op velerlei wijze wordt hun dit door de wet van Mozes geboden. Het bijzondere voorbeeld van barmhartigheid, hier bevolen, is dat zij niet gierig moeten zijn bij het inzamelen van hun oogst van koren, druiven en olijven, zodat zij bevreesd zijn om er iets van achter te laten maar liever iets moeten vergeten of voorbijzien en laat de nalezing voor de armen, vers 19-22.

1. Zeg niet: "het is alles van mij en waarom zou ik het dan niet hebben?" maar leer een edelmoedige minachting hebben voor de eigendom in zulke geringe zaken. Een paar vergeten garven zullen er u niet armer om maken aan het einde van het jaar, en het zal iemand goed doen, zo gij het niet hebt."

2. Zeg niet: "Als ik iets geef wil ik weten aan wie ik het geef, waarom zou ik het laten opzamelen door ik weet niet wie, die mij er dus ook nooit voor zal danken?" Maar vertrouw op Gods voorzienigheid in het beschikken over uw weldadigheid, die haar misschien aan de meest noodduftigen ten goede zal doen komen. "Of: Gij kunt met reden denken, dat wat gij laat liggen in handen zal komen aan de vlijtige, die ijverig zijn om te zoeken en op te zamelen wat deze wet voor hen verordeneerd heeft." 3. Zeg niet: "Wat moeten de armen met druiven en olijven doen? Voor hen is het genoeg om brood en water te hebben", want daar zij dezelfde zintuigen hebben als de rijken, "waarom zouden zij dan ook niet eens iets hebben dat voor die zintuigen aangenaam is?" Boaz gaf bevel om opzettelijk iets voor haar uit de bundels te trekken en voor Ruth te laten liggen, en God heeft hem gezegend Alles wat achtergelaten wordt is niet verloren.

HOOFDSTUK 25.

1 Wanneer er tussen lieden twist zal zijn, en zij tot het gerecht zullen toetreden, dat zij hen richten, zo zullen zij de rechtvaardige rechtvaardig spreken, en de onrechtvaardige verdoemen. 2 En het zal geschieden, indien de onrechtvaardige slagen verdiend heeft, dat de rechter hem zal doen neervallen, en hem doen slaan in zijn tegenwoordigheid, naar dat het voor zijn onrechtvaardigheid genoeg zal zijn, in getal. 3 Met veertig slagen zal hij hem doen slaan, hij zal er niet toedoen; opdat niet misschien zo hij voortvoere hem daarboven met meer slagen te doen slaan, uw broeder dan voor uw ogen verachtelijk gehouden worde. 4 Een os zult gij niet muilbanden, als hij dorst. 5 Wanneer broeders samenwonen, en een van hen sterft, en geen zoon heeft, zo zal de vrouw des verstorvenen aan geen vreemden man daarbuiten geworden; haar mans broeder zal tot haar ingaan, en nemen haar zich ter vrouwe, en doen haar de plicht van eens mans broeder. 6 En het zal geschieden, dat de eerstgeborene, dien zij zal baren, zal staan in de naam zijns broeders, des verstorvenen; opdat zijn naam niet uitgedelgd worde uit Israël. 7 Maar indien dezen man zijns broeders vrouw niet bevallen zal te nemen, zo zal zijn broeders vrouw opgaan naar de poort tot de oudsten, en zeggen: Mijns mans broeder weigert zijn broeder een naam te verwekken in Israël; hij wil mij de plicht van eens mans broeders niet doen. 8 Dan zullen hem de oudsten zijner stad roepen, en tot hem spreken; blijft hij dan daarbij staan, en zegt: Het bevalt mij niet haar te nemen; 9 Zo zal zijns broeders vrouw voor de ogen der oudsten tot hem toetreden, en zijn schoen van zijn voet uittrekken, en spuwen in zijn aangezicht, en zal betuigen en zeggen: Alzo zal dien man gedaan worden, die zijns broeders huis niet zal bouwen. 10 En zijn naam zal in Israël genoemd worden: Het huis desgenen, dien de schoen uitgetogen is.

11 Wanneer mannen, de een met de ander, twisten, en de vrouw des enen toetreedt, om haar man uit de hand desgenen, die hem slaat, te redden, en haar hand uitstrekt, en zijn schamelheid aangrijpt; 12 Zo zult gij haar hand afhouden, uw oog zal niet verschonen. 13 Gij zult geen tweeerlei weegstenen in uw zak hebben; een groten en een kleinen. 14 Gij zult in uw huis geen tweeerlei efa hebben, een grote en een kleine. 15 Gij zult een volkomen en gerechten weegsteen hebben; gij zult een volkomene en gerechte efa hebben; opdat uw dagen verlengd worden in het land, dat u de HEERE, uw God, geven zal. 16 Want al wie zulks doet, is de HEERE, uw God, een gruwel; ja, al wie onrecht doet. 17 Gedenkt, wat u Amalek gedaan heeft op de weg, als gij uit Egypte uittoogt; 18 Hoe hij u op de weg ontmoette, en sloeg onder u in de staart al de zwakken achter u, als gij moede en mat waart; en hij vreesde God niet. 19 Het zal dan geschieden, als u de HEERE, uw God, rust zal gegeven hebben, van al uw vijanden rondom, in het land, dat u de HEERE, uw God, ten erve geven zal, om hetzelfde erfelijk te bezitten, dat gij de gedachtenis van Amalek van onder de hemel zult uitdelgen; vergeet het niet!

Hier is:

- I. Een wet om de geseling van kwaaddoeners te matigen, vers 1-3.
- II. Een wet ten gunste van een dorsenden os, vers 4.
- III. Ter smading van hem, die weigerde de weduwe van zijn broer te trouwen vers 5-10.
- IV. Voor het straffen van een onwelvoegelijke vrouw, vers 11, 12.
- V. Voor rechte maten en gewichten, vers 13-16.
- VI. Voor de verdelging van Amalek, vers 17-19.

Deuteronomium 25:1-4

- I. Hier is een aanwijzing aan de rechters voor het geselen van misdadigers, vers 1-3.

1. Er wordt hier verondersteld dat, zo iemand van een misdaad wordt beschuldigd, beschuldiger en beschuldigde beide voor de rechters zullen gebracht worden, opdat het geschil beslist worde.

2. Indien iemand van een misdaad werd beschuldigd, en het bewijs tegen hem onvoldoende bleek, zodat het tegen hem ingebrachte niet uitgemaakt kon worden, dan moest hij worden vrijgesproken: gij zult de rechtvaardige rechtvaardig spreken, dat is: hem die dit aan het hof toeschijnt te zijn. Indien de beschuldiging wordt bewezen, dan is de schuldigverklaring van de beschuldigde de rechtvaardiging van de beschuldiger, als rechtvaardig in de aanklacht.

3. Als de aangeklaagde schuldig wordt bevonden, dan moet hij veroordeeld worden, gij zult de onrechtvaardige verdoemen, want de goddeloze te rechtvaardigen is de Heere evenzeer een gruwel als de rechtvaardige te verdoemen, Spreuken 17:15.

4. Als volgens de wet de doodstraf niet stond op de misdaad, dan moest de misdadiger geslagen worden. Wij hebben zeer veel geboden ontmoet, waaraan geen bijzondere strafbepalingen waren toegevoegd, naar de vaste gewoonte van de Joden werden de meeste overtredingen er van met geseling gestraft, van welke straf niemands rang of hoedanigheid hem onthief, zo hij de overtreder was, doch onder bepaling, dat men het hem nooit mocht verwijten, en dat het niet als een ontterende straf beschouwd moest worden. De aanwijzingen hier gegeven voor het geselen van misdadigers zijn:

a. Dat het met plechtigheid moest geschieden, niet met onstuimigheid door de straten maar in open rechtszitting, voor het aangezicht des rechters, en met zoveel bedaardheid en overleg, dat de geselslagen geteld konden worden. De Joden zeggen dat terwijl de strafoefening plaatshad, de voornaamste rechter van het hof met luider stem Deuteronomium 28:58, 59, en 29:9 las en besloot met de woorden uit Psalm 78:38 :Doch Hij, barmhartig zijnde, verzoende de ongerechtigheid. Aldus werd er een soort van Godsdienstige handeling van gemaakt, waarvan het zoveel te meer waarschijnlijk was dat de overtreder er door tot verbetering zal komen, en dat anderen er zich door zullen laten waarschuwen.

b. Dat zij in verhouding moet wezen tot de misdaad, naar dat het voor zijn onrechtvaardigheid genoeg zal zijn in getal, opdat sommige overtredingen misdadiger zullen schijnen dan anderen, hetgeen zij dan ook werkelijk zijn de misdadiger met vele slagen geslagen wordende, waarop misschien gezinspeeld wordt in Lukas 12:47, 48.

c. Dat, hoe groot de misdaad ook was, het getal slagen nooit hoger dan veertig mocht wezen, vers 3. Veertig min één was het gewone gebruik, zoals blijkt uit 2 Corinthiërs 11:24. Aan Paulus schijnen zij altijd evenveel slagen gegeven te hebben als aan welke kwaaddoener het ook zij. Zij verminderden het getal met één, hetzij uit vrees van zich bij het tellen vergist te hebben (hoewel één van de rechters aangesteld was om de slagen te tellen) of omdat zij nooit tot de alleruiterste strengheid wilden gaan, of omdat er gewoonlijk een zweep met drie riemen voor gebruikt werd, zodat dertien slagen elke slag voor drie geldende juist het getal negen er dertig opleverden.

De reden, die er hier voor gegeven wordt, is: opdat niet uw broeder dan voor uw ogen verachtelijk worde gehouden. Hij moet nog als broeder worden beschouwd 2 Thessalonicenzen 3:15, en door deze barmhartige beperking van zijn straf moet zijn eer bewaard blijven. Het behoedt hem er voor verachtelijk te worden gehouden voor de ogen van zijn broeders, nu God zelf door Zijn wet hem onder Zijn zorg neemt. Mensen moeten niet behandeld worden als honden, en diegenen moeten niet verachtelijk worden gehouden voor onze ogen aan wie, voor zover wij weten, God nog genade kan geven, om hen kostelijk te doen zijn in Zijn ogen.

II. Een bevel aan landlieden, om hun vee niet te verhinderen om te eten als zij aan het werk zijn, en er spijs binnen hun bereik is, vers 3. Dit voorbeeld van de dorsenden os (waarop gezinspeeld wordt in Hosea 10:11j is genomen voor al dergelijke gevallen. Hetgeen deze wet merkwaardig maakt boven anderen (en eenzelfde toepassing ondersteunt van andere zodanige wetten) is, dat zij tweemaal wordt aangehaald in het Nieuwe Testament, om te tonen dat het de plicht is van de gemeente om haar leraren een betamelijk onderhoud te geven I Corinthiërs 9:9, 10, en 1 Timotheus 5:17, 18. Naar de letter er van leert zij ons om prijs te stellen op de dieren, die ons dienen en hun niet alleen het noodzakelijk levensonderhoud, maar ook het

voordeel van hun arbeid toe te staan, en zo moeten wij leren, niet slechts om rechtvaardig, maar vriendelijk te wezen voor allen, die ons ten goede, gebruikt worden, niet slechts hen te onderhouden, maar aan te moedigen, hen inzonderheid, die onder ons arbeiden in het woord en de leer, en aldus ten goede bezig zijn voor onze ziel.

Deuteronomium 25:5-12

I. Hier is de wet vastgesteld betreffende het huwen van de weduwe van een broeder. Uit de geschiedenis van Judas gezin blijkt, dat dit een oud gebruik was, Genesis 38:8, ter bewaring en instandhouding van de onderscheiden geslachten. Het gestelde geval komt dikwijls voor namelijk dat een man sterft zonder kinderen na te laten, hetzij in de bloei van zijn jaren, of spoedig na het huwelijk, terwijl zijn broeders nog te jong waren om gehuwd te zijn. In zo'n geval nu moest de weduwe niet hertrouwen in een andere familie, tenzij al de bloedverwanten van haar overleden man haar weigerden, opdat de bezitting, waarmee zij begiftigd was, niet vervreemd werd.

2. De broeder van haar echtgenoot, of naaste bloedverwant, moest haar huwen, deels uit achting voor haar, die haar eigen volk en haars vaders huis vergeten hebbende, alle mogelijke vriendelijkheid moet ontvangen van de familie, waarin zij door haar huwelijk gekomen is, en deels uit achting voor de overleden echtgenoot opdat hij, hoewel gestorven zijnde, niet vergeten zou worden, noch gemist zal worden in de geslachtsregisters van zijn stam, want het eerstgeboren kind, dat de broeder of naaste bloedverwant bij de weduwe zou hebben, moest genoemd worden naar de gestorvene, en in het geslachtsregister ingeschreven worden als zijn kind, vers 5, 6. Wij hebben reden te denken dat de mensen onder die bedeling niet zo helder en vast een vooruitzicht hadden, van zelf na de dood te leven, als wij thans hebben, aan wie het leven en de onsterfelijkheid aan het licht gebracht zijn door het Evangelie, en daarom moesten zij wel te meer begeren te leven in hun nageslacht, welke onschuldige begeerte enigermate bevredigd werd door deze wet, een middel gevonden zijnde, dat de naam eens mans niet uitgedelgd zou worden in Israël, al had hij ook geen kind bij zijn vrouw, dat is, dat zijn naam niet zou voorkomen op de stamboom, of, hetgeen hieraan gelijk was, onder het brandmerk van de kinderloosheid zou blijven.

De Sadduceeën hebben onze Heiland een geval voorgesteld met betrekking tot deze wet, met het doel er de leerstelling van de opstanding door in het nauw te brengen, Mattheus 22:24 en verv, wellicht te kennen willende geven, dat het niet nodig was de onsterfelijkheid van de ziel en een toekomstige staat voor te staan, daar de wet er zo goed in voorzien had, dat van de mensen naam en geslacht in deze wereld in wezen zullen blijven. Maar:

3. Indien de broeder of nabestaande weigerde deze goede dienst te bewijzen aan de nagedachtenis van de verstorvene, wat moet er dan geschieden?

a. Hij zal er niet toe gedwongen worden, vers 7. Indien zij hem niet bevalt, is hij vrij om haar te weigeren, hetgeen, naar sommigen denken, in zo'n geval niet veroorloofd was voor de wet van Mozes. In die betrekking is liefde alles in alles voor het behaaglijke en lieflijke van het leven, en liefde kan niet gedwongen worden, en daarom moet zonder haar die betrekking niet gedwongen tot stand worden gebracht.

b. Maar hij zal er in het openbaar om gesmaad worden, dat hij weigert. De weduwe, als de persoon aan wie de naam en de eer van de overledene het meest aangingen, moest bij de oudsten een klacht indienen wegens de weigering. Indien hij dan in zijn weigering bleef volharden, dan moest zij zijn schoen uittrekken en hem in het gezicht spuwen, in de open rechtszitting (of zoals de Joodse wetgeleerden het temperen, voor zijn aangezicht spuwen) om hem een schandmerk in te drukken, dat ook na hem op zijn geslacht zou blijven, vers 8 10. Diegenen lijden rechtvaardiglijk in hun eigen eer, die niet doen wat zij moeten om de naam en

de eer van anderen te bewaren. Hij, die het huis van zijn broeder niet wilde bouwen, verdiende dat er een smet kwam op zijn eigen huis, en dat het genoemd zou worden het huis desgenen wie de schoen uitgetogen is, ten teken, dat hij verdiende barrevoets te moeten gaan. In het geval van Ruth vinden wij die wetten uitvoer gelegd Ruth 4:7, omdat echter op de weigering van de naaste bloedverwant er een ander was, bereid om de plichten van de echtgenote van een broeder te vervullen, zo was het die andere die de schoen uittrok, en niet de weduwe Boaz, en niet Ruth.

II. Een wet om een onwelvoegelijke vrouw te straffen, vers 11, 12. De vrouw, die volgens de vorige wet de broeder haars echtgenote moest verklagen, omdat hij haar niet wilde huwen, en hem in tegenwoordigheid van de oudsten in het gezicht moest spuwen, had wel een grote mate van stoutmoedigheid nodig, maar opdat nu die stoutmoedigheid, welke deze wet ondersteunde niet zo ver zou gaan, dat zij ongepast werd voor haar sekse, is hier een zeer strenge, maar rechtvaardige wet om onbeschaamdheid en onzedigheid te straffen.

1. Het veronderstelde geval is blijkbaar in de hoogste mate schandelijk. een vrouw zou het niet kunnen doen, als zij niet alle deugd en eer had afgeschud.

2. De aanleiding er toe zou haar ten dele kunnen verontschuldigen, het was om haar echtgenoot te redden uit de hand desgenen, die hem te sterk was. Indien nu die handeling zo streng gestraft moest worden, hoeveel temeer dan niet, zo zij in dartele brooddronkenheid gedaan werd.

3. Voor straf moest haar de hand afgehakt worden, en de magistraat moet niet barmhartiger willen wezen dan God, uw oog zal niet verschonen. Onze Heiland zinspeelt misschien op deze wet, als Hij ons gebiedt die rechterhand die ons ergert, of ons een aanleiding is tot zondigen, af te hakken, het is beter het zwaarste lijden op te leggen aan het lichaam, dan dat de ziel voor eeuwig verloren ga. Zedigheid is de omtuining van de kuisheid, en moet daarom door beide seksen met de uiterste zorg bewaard worden.

Deuteronomium 25:13-19

I. Hier is een wet tegen bedrieglijke maten en gewichten, zij moeten ze niet slechts niet gebruiken, maar zij moeten ze niet hebben, ze niet hebben in de zak, niet hebben in het huis, vers 13, 14, want indien zij ze hadden, zouden zij sterk in verzoeking zijn ze te gebruiken. Zij moeten niet een groot gewicht en een grote maat hebben om er mee te kopen, en een klein gewicht en een kleine maat om er mee te verkopen, want dat was bedrog naar beide kanten, terwijl ieder, op zichzelf al slecht genoeg was, zoals wij lezen van hen, die de efa verkleinden, waarmee zij het koren maten, dat zij verkochten, en de sikkil vergrootten, waarmee zij het geld wogen, dat zij er voor ontvingen, Amos 8:5. Maar gij zult een volkomen en eerlijke weegsteen hebben, vers 15. Wat de maatstaf is van recht. moet zelf recht wezen, indien zij dat niet is, dan is zij een voortdurend bedrog. Hiervoor was reeds tevoren gezorgd, Leviticus 19:35, 36. Deze wet wordt versterkt met twee zeer goede redenen.

1. Dat rechtvaardigheid en billijkheid Gods zegen over ons brengen. Het middel om onze dagen te verlengen en voorspoed te hebben, is rechtvaardig en billijk te wezen in al onze handelingen, eerlijkheid is de beste staatkunde.

2. Dat bedrog en onrecht ons blootstellen aan de vloek Gods, vers 16. Niet slechts het onrecht zelf, maar allen die onrecht doen, zijn Code een gruwel. En rampzalig is de man, die verafschuwd wordt door zijn Maker. Hoe hatelijk in het bijzonder al de kunsten van bedrog

zijn aan God, wordt door Salomo onderscheidene malen aangeduid, Spreuken 11:1, 20:10, 23 en de apostel zegt ons dat de Heere een wreker is over allen, die bedriegen in enigerlei handeling, 1 Thessalonicenzen 4:6.

II. Een wet om Amalek te verdelgen. Hier is een oprecht gewicht en een oprechte maat, dat gelijk Amalek aan Israël gemeten heeft, aan Amalek weer gemeten zal worden.

1. Het kwaad, dat Amalek aan Israël gedaan heeft, moet hier herdacht worden, vers 17, 18. Toen dit kwaad gedaan was, werd reeds bevolen dat het ter gedachtenis in een boek geschreven zou worden Exodus 17:14-16, en hier, dat de gedachtenis er van bewaard moest blijven, niet in persoonlijke wraakoefening, want het geslacht, dat door de Amalekieten had geleden, was er niet meer, zodat zij, die nu leefden, en hun nakomelingen geen persoonlijke wrok over dit onrecht konden gevoelen maar in ijver voor de ere Gods (die door de Amalekieten beledigd was) die troon des Heeren, tegen welke de hand van Amalek was uitgestrekt. De handelwijze van de Amalekieten tegenover Israël wordt hier voorgesteld:

a. Als uiterst laaghartig en vals. Zij hadden volstrekt geen reden om met Israël te twisten zij hebben hun ook de oorlog niet verklaard, er hun generlei kennis van gegeven, maar overvielen hen, toen zij pas uit Egypte, uit het diensthuis waren gekomen en, voor zover het hun toescheen, slechts Gode gingen offeren in de woestijn.

b. Als zeer barbaars en wreed, want zij sloegen de zwakken, die zij hadden behoren te ondersteunen. De grootste lafaards zijn gewoonlijk ook de grootste wreedaards terwijl zij, die mannenmoed hebben, ook menselijk medelijden hebben.

c. Als zeer goddeloos en onheilig, zij vreesden God niet. Indien zij enige eerbied hadden gehad voor de God Israëls, van wie zij een teken zagen in de wolk, of enigerlei vrees voor Zijn toorn van welks sterkte over Farao zij onlangs gehoord hadden, dan zouden zij die aanval op Israël niet gewaagd hebben. Wel, hier was nu de grond en oorzaak van de twist, en het toont aan hoe God wat aan Zijn volk gedaan wordt, beschouwt als gedaan aan Hemzelf en dat Hij zeer bijzonder zal afrekenen met hen die pasbeginnenden in de Godsdienst hinderen en ontmoedigen, en (als agenten van Satan) de zwakke en gebrekkiger aanvallen, hetzij om hen af te leiden van God, of om hen te ontrusten, en aldus Zijn kleinen ergeren.

2. Dit kwaad moet ter bestemder tijd gewroken worden, vers 19. Als hun oorlogen die zij voerden om hun koninkrijk te vestigen en hun landpalen uit te breiden, geëindigd waren, dan moeten zij oorlog voeren tegen Amalek, vers 19, niet slechts om hen te verjagen, maar om hen te verteren, om de gedachtenis van Amalek van onder de hemel uit te delgen. Het was een voorbeeld van Gods lankmoedigheid, dat Hij de wraak nog zo lang verschoof, die Amalek tot berouw en bekering had moeten brengen, maar ook een voorbeeld van schrikkelijke vergelding, dat zo lang daarna het nageslacht van Amalek verdelgd werd om het kwaad, dat hun voorouders aan Gods Israël gedaan hadden, opdat geheel de wereld moge zien en zeggen, dat wie hen aanraakt Gods oogappel aanraakt. Het was bijna vier honderd jaren daarna, dat Saul bevel kreeg, om dit vonnis ten uitvoer te leggen, 1 Samuel 15, en door God werd verworpen, omdat hij het niet ten volle gedaan heeft, maar sommigen van dit gevloekte volk in het leven liet blijven, in minachting, niet slechts van de bijzondere orders, die hij van Samuël had ontvangen, maar ook van het algemene gebod, hier door Mozes gegeven, en waarvan hij niet onkundig kon zijn. David heeft later enige verwoesting onder hen aangericht, en in Hizkia's tijd hebben de Simeonieten de overigen van de ontkomenen geslagen, 1 Kronieken 4:43, want als God oordeelt, zal Hij overwinnen.

HOOFDSTUK 26.

1 Voorts zal het geschieden, wanneer gij zult gekomen zijn in het land, dat u de HEERE, uw God, ten erve geven zal, en gij dat erfelijk zult bezitten, en daarin wonen; 2 Zo zult gij nemen van de eerstelingen van alle vrucht des lands, die gij opbrengen zult van uw land, dat u de HEERE, uw God, geeft, en zult ze in een korf leggen; en gij zult heengaan tot de plaats, die de HEERE, uw God, verkoren zal hebben, om Zijn Naam aldaar te doen wonen; 3 En gij zult komen tot de priester, dewelke in die dagen zijn zal, en tot hem zeggen: Ik verklaar heden voor de HEERE, uw God, dat ik gekomen ben in het land, hetwelk de HEERE onzen vaderen gezworen heeft ons te zullen geven. 4 En de priester zal de korf van uw hand nemen, en hij zal dien voor het altaar des HEEREN, uws Gods, nederzetten. 5 Dan zult gij voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, betuigen en zeggen: Mijn vader was een bedorven Syrier, en hij toog af naar Egypte, en verkeerde aldaar als vreemdeling met weinig volks; maar hij werd aldaar tot een groot, machtig en menigvuldig volk. 6 Doch de Egyptenaars deden ons kwaad, en verdrukten ons, en legden ons een harden dienst op. 7 Toen riepen wij tot de HEERE, de God onzer vaderen; en de HEERE verhoorde onze stem en zag onze ellende aan, en onzen arbeid, en onze onderdrukking. 8 En de HEERE voerde ons uit Egypte, door een sterke hand, en door een uitgestrekte arm, en door groten schrik, en door tekenen, en door wonderen. 9 En Hij heeft ons gebracht tot deze plaats; en Hij heeft ons dit land gegeven, een land vloeiende van melk en honig. 10 En nu, zie, ik heb gebracht de eerstelingen van de vrucht dezes lands, dat Gij, HEERE, mij gegeven hebt! Dan zult gij ze nederzetten voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, en zult u buigen voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods; 11 En gij zult vrolijk zijn over al het goede, dat de HEERE, uw God, aan u en uw huis gegeven heeft; gij, en de Leviet, en de vreemdeling, die in het midden van u is.

12 Wanneer gij zult geëindigd hebben alle tienden van uw inkomen te verdienen, in het derde jaar, zijnde een jaar der tienden; dan zult gij aan de Leviet, aan de vreemdeling, aan de wees en aan de weduwe geven, dat zij in uw poorten eten en verzadigd worden. 13 En gij zult voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, zeggen: Ik heb het heilige uit het huis weggenomen, en heb het ook aan de Leviet en aan de vreemdeling, aan de wees en aan de weduwe gegeven, naar al Uw geboden, die Gij mij geboden hebt; ik heb niets van Uw geboden overtreden, en niets vergeten. 14 Ik heb daarvan niets gegeten in mijn leed, en heb daarvan niets weggenomen tot iets onreins, noch daarvan gegeven tot een dode; ik ben der stem des HEEREN, mijns Gods, gehoorzaam geweest, ik heb gedaan naar alles, wat Gij mij geboden hebt. 15 Zie nederwaarts van Uw heilige woning, van de hemel, en zegen Uw volk Israël, en het land, dat Gij ons gegeven hebt, gelijk als Gij onzen vaderen gezworen hebt, een land van melk en honig vloeiende. 16 Te dezen dage gebiedt u de HEERE, uw God, deze inzettingen en rechten te doen; houdt dan en doet dezelve, met uw ganse hart en met uw ganse ziel. 17 Heden hebt gij de HEERE doen zeggen, dat Hij u tot een God zal zijn, en dat gij zult wandelen in Zijn wegen, en houden Zijn inzettingen, en Zijn geboden, en Zijn rechten, en dat gij Zijner stem zult gehoorzaam zijn. 18 En de HEERE heeft u heden doen zeggen, dat gij Hem tot een volk des eigendoms zult zijn, gelijk als Hij u gesproken heeft, en dat gij al Zijn geboden zult houden; 19 Opdat Hij u also boven al de volken, die Hij gemaakt heeft, hoog zette, tot lof, en tot een naam, en tot heerlijkheid; en opdat gij een heilig volk zijt de HEERE, uw God, gelijk als Hij gesproken heeft.

Met dit hoofdstuk besluit Mozes de bijzondere wetten, die hij geschikt oordeelde aan Israël bij zijn afscheid van hen te geven, hetgeen volgt is bij wijze van bevestiging en bekrachtiging. In dit hoofdstuk geeft Mozes hun:

I. Een formulier van belijdenis, af te leggen door hem, die de korf offerde met de eerstelingen van zijn vruchten, vers 1-11.

II. De betuiging en het gebed, te doen na de beschikking van de tienden van het derde jaar, vers 12-15. Hij maakt al de geboden die hij hun had gegeven, verplichtend:

1. Door het Goddelijk gezag, "Niet ik, maar de Heere, uw God, heeft u geboden deze inzettingen en rechten te doen, " vers 16. 6, .
2. Door het wederzijdse verbond tussen God en hen, vers 17-19.

Deuteronomium 26:1-11

I. Hier wordt bevolen dat een goed werk gedaan moest worden, namelijk het jaarlijkse aanbieden van een korf met de eerstelingen van de vruchten aan God, vers 1, 2, . Behalve de garf van de eerstelingen, die voor het gehele land geofferd werd op de morgen na het Pascha, Leviticus 23:10, moest iedereen nog voor zichzelf een korf met de eerstelingen brengen op het pinksterfeest, als de oogst geëindigd was, welk feest daarom het feest van de eerstelingen genoemd wordt, Exodus 34:22, en gezegd te worden gehouden met een vrijwillige schatting, Deuteronomium 16:10.

Maar de Joden zeggen: "Als de eerstelingen toen niet gebracht werden, dan mochten zij op iedere tijd daarna, tussen dat tijdstip en de winter gebracht worden." Als iemand op het veld of in de wijngaard ging ten tijde als de vruchten begonnen te rijpen, dan moest hij een merk plaatsen op die, welke hij zag reeds het verst te zijn, en ze afzonderen voor de eerstelingen, tarwe, gerst, druiven, vijgen, granaatappelen, olijven en dadels, van iedere soort moesten enige in een korf gelegd worden met bladeren er tussen in, en aangeboden aan God in de plaats, die Hij zal verkiezen. Nu kunnen wij uit deze wet leren:

1. God te erkennen als de Gever van al die goede dingen, welke de steun en lieflijkheid zijn van ons natuurlijk leven, en daarom Hem er mee te eren en te dienen.

2. Onszelf te verloochenen. Wij houden het meest van hetgeen het eerst rijp is, mensen, die kieskeurig zijn en gaarne iets zeldzaams hebben, wensden gediend te worden met elke vrucht, die uitkomt: Mijn ziel begeert vroegrijpe vrucht. Toen God hun dus gebod ze af te sonderen voor Hem, leerde Hij hen de verheerlijking van Zijn naam te verkiezen boven het bevredigen van hun eigen lust en begeerte.

3. Aan God het eerste en het beste te geven van wat wij hebben, als die geloven dat Hij de eerste en de beste is van alle wezens. Zij, die de dagen van hun jeugd en het beste van hun tijd aan God wijden, brengen Hem de eerstelingen van de vruchten, en in zulke offeranden heeft Hij een welbehagen. Ik gedenk van de weldadigheid van uw jeugd.

II. Worden goede woorden in hun mond gelegd, om gesproken te worden bij het doen van dit goede werk, als een uitlegging van de betekenis van deze plechtigheid, opdat het een redelijke dienst zij. De offeraar moet zijn erkentenis beginnen vóór hij zijn korf aan de priester overgaf, en dan moet hij er mee voortgaan, als de priester de korf voor het altaar gezet heeft, als een geschenk aan God, hun grote landheer, vers 3, 4, .

1. Hij moet beginnen met een volledig bewijs van ontvangst te geven van het goede land, dat God hun gegeven heeft, vers 3. 1, "Ik verklaar heden dat ik gekomen ben in het land" nu, eindelijk, na veertig jaren van omzwerven, dat de Heere gezworen heeft ons te zullen geven. Het was zeer gepast dit te zeggen, toen zij het eerst in Kanaän kwamen, nadat zij er lang in gevestigd waren, hebben zij dit formulier waarschijnlijk gewijzigd. Als God Zijn belofte aan ons vervuld heeft, dan verwacht Hij dat wij dit zullen erkennen tot eer van Zijn getrouwheid, zoals Salomo gedaan heeft, 1 Koningen 8:56, 6 niet een enig woord is er gevallen van al Zijn goede woorden. En onze lichamelijke genietingen worden ons dubbel lieflijk, als wij ze ons zien toevloeien uit de bron van de belofte.

2. Hij moet gedenken en erkennen de geringe oorsprong van dit volk, waarvan hij een lid was, hoe groot zij nu ook waren, en hij met hen, hun begin was zeer klein, hetgeen aldus door deze openbare belijdenis in gedachtenis gehouden moet worden in alle eeuwen van hun kerk, opdat zij niet hoogmoedig zullen worden op hun voorrechten en voordelen, maar steeds dankbaar

zullen zijn aan die God, wiens genade hen heeft verkoren toen zij zo gering waren, en hen zo hoog heeft opgeheven. Hiertoe moeten zij twee dingen erkennen:

- a. De geringheid van hun stamvader. Een bedorven, of verloren gaande, of een door de Syrier bedorven man, namelijk Laban, was mijn vader, vers 5. Jakob wordt hier een Aramiet of Syrier genoemd, omdat hij twintig jaar in Paddan-Aram heeft gewoond, zijn vrouwen van dat land waren, en al zijn kinderen daar waren geboren, behalve Benjamin, en de belijder bedoelde misschien niet Jakob zelf, maar die zoon van Jakob, die de vader was van zijn stam. Hoe dit nu zij, beide vader en zonen waren meer dan eens op het punt van bedorven te worden, verloren te gaan, of om te komen, door Labans strengheid, Ezau's wreedheid, en de hongersnood in het land, welke laatste omstandigheid de aanleiding was van hun afgaan naar Egypte. De Chaldeeër geeft deze lezing van de volzin: Laban, de Syriër, zocht mijn vader te verderven, en de Arabische overzetting luidt: had hem bijna verdorven, of verdelgd.
- b. De ellendige toestand van hun natie in haar kindsheid. Zij hebben als vreemdelingen in Egypte gewoond, zij dienden er als slaven, vers 6, 6 en dat wel gedurende lange tijd, gelijk hun vader een Syriër genoemd werd, zouden zij Egyptenaren kunnen genoemd zijn, zodat zij, zolang buiten Kanaän gehouden zijnde, er geen aanspraak op konden maken als bezitters. Een arm, veracht, verdekt volk waren zij in Egypte, en daarom hadden zij, hoewel thans rijk en groot geworden, geen reden om hoogmoedig en zorgeloos te zijn en God te vergeten.

3. Hij moet dankbaar Gods grote goedheid erkennen, niet alleen jegens hemzelf in het bijzonder, maar jegens Israël in het algemeen.

- a. In hen uit te voeren uit Egypte, vers 7, 8, . Daarvan wordt hier gesproken als van een daad van medelijden: Hij zag onze ellende aan, en een daad van macht: Hij voerde ons uit Egypte door een sterke hand en door een uitgestrekte arm. Dit was een grote verlossing, wel waardig om bij alle gelegenheden herdacht te worden, en inzonderheid bij deze gelegenheid. Het moet hen niet verdrieten om een mand met eerste vruchten aan God te brengen, want aan Hem hebben zij het te danken dat zij hun getal van tichelstenen niet behoefden te brengen aan hun wrede aandrijvers.
- b. Door hen te vestigen in Kanaän, vers 9. Hij heeft ons dit land gegeven. Merk op: hij moet God niet slechts danken voor zijn eigen deel, maar voor het land in het algemeen, dat aan Israël gegeven was, niet slechts voor zijn winst in dit jaar, maar voor de grond die deze winst heeft opgeleverd, en die God genadiglijk aan zijn voorouders had geschonken en als erfenis heeft verzekerd aan hun nageslacht. Het genoeg, dat wij smaken in hetgeen wij hebben moet ons dankbaar maken voor ons aandeel in de openbare vrede en overvloed, en met onze tegenwoordige zegeningen moeten wij God loven ook voor de vroegere gunsten en weldadigheden, die wij gedenken, en de verdere zegeningen, die wij hopen en verwachten.

4. Hij moet Gode zijn korf met eerstelingen offeren, vers 10. Ik heb gebracht de eerstelingen van de vrucht dezes lands, als een erfpacht van het land, dat Gij, Heere, mij gegeven hebt. Wat wij ook aan God geven, wij geven het Hem slechts van het Zijne, 1 Kronieken 29:14. En het betaamt ons, die zoveel van Hem ontvangen, om te overleggen wat wij Hem zullen vergelden. Hij stelde de korf voor het aangezicht Gods, en de priesters, als Zijn ontvangers, hadden de eerstelingen van de vruchten als de emolumenten van hun ambt en het loon voor hun diensten, Numeri 18:12.

Eindelijk. Aan de offeraar wordt hier bevolen, om als hij de dienst geëindigd heeft:

1. Gode eer te geven: gij zult u buigen voor het aangezicht des Heeren, uw God. Zijn eerstelingen zouden niet welbehaaglijk zijn zonder verdere daden van aanbidding. Een nederig, eerbiedig, dankbaar hart, dat is het waarop God ziet, en dat Hij eist, en zonder dat is

alles, wat wij in een korf kunnen leggen van geen nut. Al gaf iemand al het goed van zijn huis, om hiervan verschoond te zijn, of inplaats er van, men zou het ten enenmale verachten.

2. Om er het genot van te nemen voor zichzelf en zijn gezin, vers 11. Gij zult vrolijk zijn over al het goed. Het is de wil van God, dat wij blijmoedig zijn, niet slechts in ons verrichten en nakomen van Zijn heilige inzettingen, maar ook in ons genieten van de gaven van Zijn voorzienigheid. God wil dat wij van alle goed, dat Hij ons geeft, het aangenaamste gebruik zullen maken, maar er toch de stromen van zullen nasporen tot aan de bron van alle vertroosting.

Deuteronomium 26:12-15

De wet betreffende de beschikking over hun tienden in het derde jaar hadden wij tevoren in Hoofdstuk 14:28, 29. De tweede tienden, die in de andere twee jaren gebruikt werden voor buitengewone feestmaaltijden, moesten in het derde jaar thuis besteed worden om de armen te onthalen. Omdat dit nu niet onder het oog van de priesters geschiedde, en er groot vertrouwen werd gesteld in het volk, dat zij er eerlijk over zullen beschikken overeenkomstig de wet, voor de Leviet, de vreemdeling, de wees en de weduwe, vers 12, werd vereist dat zij, als zij bij het volgende feest voor het aangezicht des Heeren verschenen, zullen betuigen, als het ware onder ede, op een Godsdienstige wijze dat zij zich in deze trouw en eerlijk van hun plicht hadden gekweten.

I. Zij moesten een plechtige verklaring hiervan afleggen, vers 13, 14, 1. Dat geen heilige dingen door hen bewaard waren: Ik heb het heilige uit het huis weggenomen, er is niets anders in gebleven dan hetgeen mijn deel is.

2. Dat de armen, inzonderheid arme leraren, arme vreemdelingen en arme weduwen, hun deel gehad hebben overeenkomstig het gebod. Het is voegzaam dat God, die door Zijn voorzienigheid ons alles geeft wat wij hebben, ons door Zijn wet zal besturen in het gebruik er van. En hoewel wij nu niet onder zulke bijzondere wetten leven ten opzichte van het gebruik van onze inkomsten, als zij, is ons toch in het algemeen geboden aalmoezen te geven van hetgeen wij hebben, dan, en niet anders, zijn ons alle dingen rein. Het lieflijke van onze bezittingen kunnen wij dan eerst genieten, als God er uit ontvangen heeft wat Hem toekomt. Dat is een gebod hetwelk niet overtreden moet worden, ja zelfs niet met de verontschuldiging, dat het vergeten was, vers 13.

3. Dat niets uit deze tienden verkeerd werd aangewend tot gewoon gebruik. Dit schijnt te verwijzen naar de tienden van de twee andere jaren, die door de eigenaars zelf gebruikt moesten worden in feestmaaltijden. Zij moeten verklaren:

a. Dat zij er niet van gegeten hadden in hun leed, wanneer zij door hun rouwbedrijf over de doden gewoonlijk onrein waren, of zij hadden er niet met spijt of leedwezen van gegeten, zoals degenen, die al hun dagen in duisternis hebben gegeten.

b. Dat zij het niet heiligschennend vervreemd hebben tot enigerlei gewoon gebruik, want het was het hun niet. En: Eindelijk. Dat zij niets daarvan gegeven hebben tot een dode, ter ere van hun dode goden, of in de hoop het van nut te doen zijn voor hun dode vrienden. Dat zij nu verplicht waren aan het einde van de drie jaren deze plechtige verklaring af te leggen, bracht de verplichting voor hen mee om getrouwelijk te handelen, wetende dat zij geroepen zullen worden om zich aldus te zuiveren. Het is onze wijsheid om ten allen tijde ons geweten rein te houden, opdat wij, als wij geroepen worden om rekenschap af te leggen, ons aangezicht zonder vlek kunnen opheffen, Job 11:15, de Joden zeggen dat zij deze verklaring van hun oprechtheid met zachte stem moesten afleggen, omdat zij de schijn had van eigen lof te zijn,

maar dat de voorafgaande belijdenis van Gods goedheid met luider stem moest uitgesproken worden, tot Zijn eer en verheerlijking. Hij, die deze verklaring niet durfde afleggen, moest zijn zondoffer brengen, Leviticus 5:15.

II. Bij deze plechtige verklaring moesten zij een plechtig gebed voegen, vers 15, niet bijzonder voor zichzelf maar voor Gods volk van Israël, want in de algemene vrede en voorspoed zal ieder afzonderlijk persoon vrede en voorspoed hebben. Hieruit moeten wij leren anderen te gedenken in ons gebed, met God te worstelen om een zegen over ons land en volk ons Israël, en voor de algemene kerk, waarop ons bevolen wordt het oog te hebben in onze gebeden, als het Israël Gods, Galaten 6:16. 6 In dit gebed wordt ons geleerd:

1. Tot God op te zien als in een heilige woning, en daaruit af te leiden dat heiligheid Zijn huize sierlijk is, en dat Hij in hen, die tot Hem naderen, geheiligd wil wezen.
2. Te steunen op de gunst van God en Zijn genaderijke kennisneming, als genoegzaam om ons en ons volk gelukkig te maken.
3. Het een wondervolle neerbuigende goedheid van God te achten, dat Hij het oog wil slaan zelfs op een anderszins zo grote en aanzienlijke vereniging van mensen als Israël was. Het is een neerzien.
4. Om vurig te zijn in ons gebed tot God om een zegen voor Zijn volk Israël, en op het land dat Hij ons heeft gegeven. Want hoe zou het land zijn inkomst geven, of, al gaf het die ook, welk genot kunnen wij er van hebben indien daarmee God, onze God, ons niet zegende? Psalm 67:7.

Deuteronomium 26:16-19

Twee dingen voert Mozes hier aan, om aan al deze bevelen kracht bij te zetten.

I. Dat het Gods geboden waren, vers 16. Het waren niet de geboden door zijn wijsheid ingegeven, noch werden zij ten uitvoer gelegd op zijn eigen gezag, neen de oneindige wijsheid heeft ze ontworpen, en de macht van de Koning van de koningen heeft ze verplichtend voor ons gemaakt. De Heere uw God gebiedt u, daarom zijt gij in dankbaarheid aan Hem gehouden en verplicht ze te gehoorzamen, en het is op uw gevaar, zo gij er ongehoorzaam aan zijt. Het zijn Zijn wetten, daarom zult gij ze doen, want daartoe zijn zij u gegeven, doet ze, en betwist ze niet, doet ze en onttrekt er u niet aan, doet ze, niet achteloos en geveinsd, maar met uw hart en uw ziel, met geheel uw hart en geheel uw ziel.

II. Dat hun verbond met God hen verplichtte om deze geboden te houden. Hij wijst niet slechts met nadruk op Gods soevereiniteit over hen, maar ook op Zijn recht van bezit in hen en op de betrekking, waarin zij tot Hem staan. Het verbond is wederzijds, en op beide zijden verplicht het tot gehoorzaamheid.

1. Opdat wij ons deel van het verbond nakomen, en aan de bedoelingen er van beantwoorden, vers 17. Heden hebt gij plechtig erkend en beleden, "dat de Heere JHWH uw God is, uw Vorst en Heerser. Gelijk Hij dit is door een onbetwistbaar recht, zo is Hij dit ook met uw eigen toestemming." Zij hebben dit stilzwijgend gedaan door het aanhoren van Zijn woord, zij hebben het met luider stem gedaan, Exodus 24, en zullen het nu weer doen eer zij scheiden, Deuter. 29:1. Dit nu verplicht ons in getrouwheid aan ons woord, zowel als uit plicht jegens onze Souverein, Zijn inzettingen en Zijn geboden te houden. Wij zijn in waarheid meinedig,

en zullen verraderlijk onze heiligste beloften schenden, indien wij de Heere hebben aangenomen als onze God, en dan niet nauwgezet Zijn geboden houden.

2. Dat ook Gods deel van het verbond gehouden zal worden, en aan zijn bedoelingen zal worden beantwoord, vers 18, 19, . De Heere heeft u niet slechts aangenomen, maar u openlijk erkend als Zijn eigen bijzonder volk, gelijk Hij u beloofd heeft, dat is: overeenkomstig de ware bedoeling en betekenis van de belofte. Nu was hun gehoorzaamheid niet alleen de voorwaarde van deze gunst, en van de voortdurende er van, (indien zij niet gehoorzaam waren, zou God hen verstoten en verloochen), maar zij was ook het voornaamste doel van deze gunst. "Hij heeft u erkend met de bedoeling, dat gij Zijn geboden zoudt houden, opdat gij zowel de beste leiding als de beste aanmoediging zoudt hebben in de Godsdienst." Aldus zijn wij uitverkoren tot gehoorzaamheid 1 Petrus 1:2, uitverkoren om heilig en onberispelijk te zijn, Efeziërs 1:4, gereinigd om een bijzonder volk te zijn, en niet alleen goede werken zouden doen, maar er ijverig in zouden zijn, Titus 2:14. Hier wordt gezegd dat God twee dingen bedoeld heeft met hen als Zijn bijzonder volk te erkennen, vers 19. Hen hoog te zetten, en te dien einde hen heilig te maken, want heiligheid is ware eer en het enige middel tot eeuwige eer.

a. Hen hoog te zetten boven al de volken, die Hij gemaakt heeft. De grootste eer, waartoe wij in deze wereld instaat zijn, is om in verbond met God te worden opgenomen, en in Zijn dienst te leven. Hoog in lof, want God wilde hen aannemen, en dat is ware lof, Romeinen 2:29. Hun vrienden zullen verwonderd wezen, Psalm 48:6. Hun vijanden zullen hen benijden, Zefanja 3:19, 20. Hoog in naam, hetgeen, naar sommigen denken, het voortduren aanduidt van die lof, een naam die niet uitgeroeid zal worden. En hoog in eer, dat is: in al de voordelen van rijkdom en macht, die hen groot zouden maken boven hun naburen. Zie Jeremia 13:11.

b. Opdat zij een heilig volk zouden zijn Gode afgezonderd Hem toegewijd, en voortdurend gebruikt in Zijn dienst. Dit heeft God beoogd met hen tot Zijn volk te maken, zodat zij, indien zij Zijn geboden niet hielden, al deze genade tevergeefs zouden hebben ontvangen.

HOOFDSTUK 27.

1 En Mozes, te zamen met de oudsten van Israël, gebood het volk, zeggende: Behoudt al deze geboden, die ik ulieden heden gebiede. 2 Het zal dan geschieden, ten dage als gij over de Jordaan zult gegaan zijn in het land, dat u de HEERE, uw God, geven zal, zo zult gij u grote stenen oprichten, en bestrijken ze met kalk; 3 En gij zult daarop schrijven alle woorden dezer wet, als gij overgegaan zult zijn; opdat gij komt in het land, dat de HEERE, uw God, u geven zal, een land vloeiende van melk en honig, gelijk als de HEERE, uwer vaderen God, tot u gesproken heeft. 4 Het zal dan geschieden, als gij over de Jordaan gegaan zult zijn, dat gij dezelve stenen, van dewelke ik u heden gebiede, zult oprichten op de berg Ebal, en gij zult ze met kalk bestrijken; 5 En gij zult aldaar de HEERE, uw God, een altaar bouwen, een altaar van stenen; gij zult geen ijzer over hetzelfde bewegen. 6 Van gehele stenen zult gij het altaar des HEEREN, uws Gods, bouwen, en gij zult de HEERE, uw God, brandofferen daarop offeren. 7 Ook zult gij dankofferen offeren, en zult aldaar eten, en vrolijk zijn voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods. 8 En gij zult op deze stenen schrijven alle woorden dezer wet, die wel uitdrukken.

9 Voorts sprak Mozes, te zamen met de Levietische priesteren, tot gans Israël, zeggende: Luistert toe en hoort o Israël! Op dezen dag zijt gij de HEERE, uw God, tot een volk geworden. 10 Daarom zult gij der stem des HEEREN, uws Gods, gehoorzaam zijn, en gij zult doen Zijn geboden en Zijn inzettingen, die ik u heden gebiede. 11 En Mozes gebood het volk te dien dage, zeggende: 12 Dezen zullen staan, om het volk te zegenen op de berg Gerizim, als gij over de Jordaan gegaan zult zijn: Simeon, en Levi, en Juda, en Issaschar, en Jozef, en Benjamin. 13 En dezen zullen staan over de vloek op de berg Ebal: Ruben, Gad en Aser, Zebulon, Dan en Nafthali. 14 En de Levieten zullen betuigen en zeggen tot allen man van Israël, met verhevene stem: 15 Vervloekt zij de man, die een gesneden of gegoten beeld, een gruwel des HEEREN, een werk van 's werkmeesters handen, zal maken, en zetten in het verborgene! En al het volk zal antwoorden en zeggen: Amen. 16 Vervloekt zij, die zijn vader of zijn moeder veracht! En al het volk zal zeggen: Amen. 17 Vervloekt zij, die zijns naasten landpale verrukt! En al het volk zal zeggen: Amen. 18 Vervloekt zij, die een blinde op de weg doet dolen! En al het volk zal zeggen: Amen. 19 Vervloekt zij, die het recht van de vreemdeling, van de wees en van de weduwe buigt! En al het volk zal zeggen: Amen. 20 Vervloekt zij, die bij de vrouw zijns vaders ligt, omdat hij zijns vaders slippe ontdekt heeft! En al het volk zal zeggen: Amen. 21 Vervloekt zij, die bij enig beest ligt! En al het volk zal zeggen: Amen. 22 Vervloekt zij, die bij zijn zuster ligt, de dochter zijns vaders of de dochter zijner moeder! En al het volk zal zeggen: Amen. 23 Vervloekt zij, die bij zijn schoonmoeder ligt! En al het volk zal zeggen: Amen. 24 Vervloekt zij, die zijn naaste in het verborgene verslaat! En al het volk zal zeggen: Amen. 25 Vervloekt zij, die geschenk neemt, om een ziel, het bloed eens onschuldigen, te verslaan! En al het volk zal zeggen: Amen. 26 Vervloekt zij, die de woorden dezer wet niet zal bevestigen, doende dezelve! En al het volk zal zeggen: Amen.

Mozes had zeer uitvoerig en volledig aan het volk hun plicht voorgesteld jegens God en jegens elkaar in het algemeen en in het bijzonder, hij heeft hun duidelijk getoond wat goed is en wat de wet van hen eist, en hen, aan het einde van het vorige hoofdstuk onder de verplichting gesteld beide van het gebod en van het verbond, en nu gaat hij in dit hoofdstuk er toe over om hun uitwendige middelen voor te schrijven:

I. Om hun geheugen te hulp te komen opdat zij de wet niet zouden vergeten als iets vreemds. Zij moeten al de woorden van deze wet op grote stenen schrijven, vers 1-10.

II. Om hun gevoel en hun genegenheid op te wekken, opdat zij niet onverschillig zouden worden voor de wet, alsof zij iets gerings was. Als zij in Kanaän gekomen zullen zijn, moesten de zegeningen en vervloeking, die de bekrachtiging waren van de wet, plechtig uitgesproken worden ten aanhore van geheel Israël, dat er Amen op moest zeggen, vers 11-26. En indien een plechtigheid als deze geen diepe indruk bij hen zou teweegbrengen, en hen door de grote dingen van Gods wet niet bewogen zou doen worden, dan zou dit door niets kunnen geschieden.

Deuteronomium 27:1-10 I. Hier is een algemene last aan het volk om Gods geboden te houden, want zij zouden ze tevergeefs kennen, indien zij ze niet hielden. Op het nakomen van deze last wordt bij hen aangedrongen:

1. Met alle gezag. Mozes, tezamen met de oudsten Israëls, de oversten van elke stam, vers 1, en wederom in vers 9, Mozes, tezamen met de Levietische priesteren, zodat hun de last gegeven werd door Mozes, die koning was in Jeshurun, en in vereniging met hem, door hun voornaamste bestuurders, zo geestelijke als wereldlijke. Opdat zij niet zouden denken dat het alleen Mozes, een oud en stervend man was, die zo'n groot gewicht hechtte aan de Godsdienst, of alleen de priesters en Levieten, wier beroep het was Godsdienstig te zijn en er hun levensonderhoud van hadden, hebben ook de oudsten van Israël, die door God in eer en macht over hen geplaatst waren, en die mannen van zaken waren in de wereld, en dit ambt waarschijnlijk nog lang zullen bekleden nadat Mozes zal heengegaan zijn, het volk geboden Gods wet te houden. Mozes had iets van zijn eer en waardigheid op hen gelegd, en nu verenigt hij hen met zich in het geven van deze last, zoals Paulus in zijn brieven soms de namen van Silvanus en Timotheus bij de zijnen voegt. Allen, die invloed hebben op anderen, of macht over hen kunnen uitoefenen, behoren die invloed en die macht te gebruiken tot steun en bevordering van de Godsdienst onder hen. Al zou ook het oppergezag in de staat nog zo goede wetten hiervoor maken, zou dit weinig baten of uitwerken, indien de mindere beampten in hun plaatsen, en de leraren in de hun en de hoofden van gezinnen in de hun, hun ambt niet naar behoren uitoefenen.

2. Met alle aandrang. Met de grootste ernst dringen zij er bij hen op aan, vers 9, 10, Luister toe en hoor, o Israël. Het is een zaak die de grootste aandacht vereist en verdient. Zij spreken hun van hun voorrecht en eer: Op deze dag zijt gij de Heere, uw God, tot een volk geworden. De Heere heeft u voor de Zijnen erkend, en is nu op het punt van u in het bezit te stellen van Kanaän, hetwelk Hij u lang tevoren als uw God beloofd heeft, Genesis 17:7, 8 en zo Hij te bestemder tijd deze Zijn belofte niet vervuld had, zou Hij zich schamen uw God genoemd te worden, Hebreëen 11:16. Meer dan ooit zijt gij nu Zijn volk, weest dus van Zijn stem gehoorzaam. Voorrechten moeten gebruikt worden als aansporingen tot plichtsbetrachting. Moet een volk niet geregeerd en bestuurd worden door zijn God? II. Een bijzonder bevel aan hen om met grote plechtigheid de woorden van deze wet te registreren, zodra zij in Kanaän zouden komen. Slechts eenmaal moest dit geschieden, en wel bij hun intocht in het land van de belofte ten teken dat zij er bezit van namen onder de verschillende voorwaarden, vervat in deze wet. Er heeft een plechtige bevestiging plaats gehad van het verbond tussen God en Israël bij de berg Sinai, daar werd een altaar opgericht en twaalf kolommen, het boek des verbonds werd genomen en voor het volk gelezen Exodus 24:4. Wat hier bevolen werd, is een plechtigheid, die ongeveer van dezelfde aard was.

1. Zij moeten een gedenkteken oprichten, waarop zij de woorden van deze wet moeten schrijven.

a. Het monument zelf moest zeer gering en eenvoudig wezen, slechts van ruwe, ongehouwen steen met kalk bestreken, geen gepolijst marmer of albast, geen bronzen tafelen, maar gewone kalk op steen, vers 2. Het wordt wederom herhaald in vers 4, en er worden orders gegeven, niet dat het schrift zeer fraai moet zijn, opdat het door kenners en Liefhebbers van kunst bewonderd zou kunnen worden, maar zeer duidelijk, opdat wie voorbijloopt het kunnen lezen, Habakuk 2:2. Het woord van God behoeft door geen kunst van mensen verfraaid te worden, noch opgesierd door bewegelijke woorden van de menselijke wijsheid. Maar,

b. De inscriptie moest zeer groot wezen, al de woorden van deze wet, vers 3, en wederom in vers 8. Sommigen verstaan het alleen van het verbond tussen God en Israël, vermeld in Hoofdstuk 26:17, 18, Laat deze hoop opgericht worden tot een getuigenis, zoals het gedenkteken van het verbond tussen Laban en Jakob, dat uit niets bestond dan een hoop stenen, haastiglijk bij elkaar gebracht, waarop zij tezamen aten ten teken van vriendschap, Genesis 31:46-47, en de steen, die Jozua oprichtte, Jozua 24:27. Anderen denken dat de vloeken van het verbond in dit hoofdstuk op dit monument geschreven waren, temeer wijl het op de berg Ebal werd opgericht, vers 4.

Nog anderen denken dat het gehele boek van Deuteronomium op dit monument geschreven was, of tenminste de inzettingen en rechten er van, van Hoofdstuk 12 tot het einde van hoofdstuk 26. En het is niet onwaarschijnlijk dat de steenhoop zo groot is geweest, dat hij, alle zijden er van gebruikt zijnde, zo uitvoerig een opschrift kon bevatten, tenzij wij (met sommigen) willen veronderstellen, dat al de tien geboden er op geschreven waren, als een authentiek afschrift van de twee stenen tafelen, die in de ark waren gelegd. Zij moesten dit schrijven als zij in Kanaän zullen gekomen zijn, en toch zegt Mozes, opdat gij komt in het land, dat is opdat gij er met gerustheid in komt en met de volle verzekerdheid van voorspoedig te zullen zijn en er gevestigd te worden, want anders zou het beter voor u wezen, om er in het geheel niet in te komen. Schrijft het als de voorwaarden van uw ingaan, en erkent dat gij er op die voorwaarden ingaat, daar Kanaän gegeven is door de belofte, moet het gehouden worden door gehoorzaamheid.

2. Zij moeten ook een altaar oprichten. Door de woorden van de wet, geschreven op de kalk heeft God tot hen gesproken, door het altaar en de offeranden, die er op geofferd werden spraken zij tot God, en aldus werd er gemeenschap onderhouden tussen hen en God. Het woord en het gebed moeten samengaan. Naar hun eigen bedenksel mochten zij wel geen altaar oprichten buiten het altaar van de tabernakel maar op bevel van God en bij een bijzondere gelegenheid machten zij het wèl. Elia heeft een tijdelijk altaar gebouwd van twaalf ongehouwen stenen, zoals dit altaar hier, toen hij Israël terugbracht tot het verbond, dat nu gemaakt werd, 1 Koningen 18:31, 32, .

a. Dit altaar moest gebouwd worden van stenen, zoals zij ze in het veld vonden liggen, niet nieuw gehouwen uit de rots, en nog veel minder kunstig vierkant gemaakt: gij zult geen ijzer over dezelve bewegen, vers 5. Christus, ons altaar is een steen afgehouden zonder handen, Daniël 2:34, 35, en daarom door de bouwlieden verworpen, als hebbende geen gedaante noch heerlijkheid, maar aangenomen door God de Vader, en tot hoofd des hoeks gemaakt.

b. Op dit altaar moesten brandoffers en dankoffers geofferd worden, vers 6, 7, , teneinde eer te geven aan God en Zijn gunst te verwerven. Waar de wet geschreven was, werd dichtbij een altaar opgericht, om te kennen te geven dat wij met geen vertroosting op de wet kunnen zien, ons bewust zijnde haar geschonden te hebben, indien het niet ware voor de grote offerande, door welke verzoening is gedaan voor de zonde, en het altaar werd opgericht op de berg Ebal, de berg, waarop de stammen stonden, die Amen zeiden op de vloek om aan te duiden dat wij door Christus verlost zijn van de vloek van de wet. In het Oude Testament zijn de woorden van de wet geschreven met de vloek van de wet er aan toegevoegd, hetgeen ons zou vervullen met schrik en ontsteltenis, indien wij in het Nieuwe Testament (dat er mee verbonden is) er niet dichtbij een altaar opgericht hadden, dat ons eeuwige vertroosting geeft.

c. Zij moeten daar eten en vrolijk zijn voor het aangezicht des Heeren, hun God, vers 7. Dit betekende: Ten eerste. Hun instemming met het verbond, want degenen, die een verbond met elkaar aangingen, bekrachtigden het door tezamen een feestmaal te houden. Zij hadden deel

aan het altaar, dat Gods tafel was, als Zijn dienstknechten en onderhorigen, en in het bezit gesteld zijnde van het goede land, verplichtten zij zich om de pacht er van te betalen, en de diensten te verrichten, die een van de voorwaarden waren van de koninklijke schenking. Ten tweede. De vertroosting, die zij smaakten door het verbond, zij hadden reden om zich te verblijden in de wet, toen zij er een altaar ter genezing bij hadden, en wel zo nabij, het was een grote gunst jegens hen en een teken ten goede, dat God hun Zijn inzettingen gaf, en dat zij erkend werden als het volk van God en de kinderen van de belofte, dat was wel iets om zich in te verblijden, hoewel zij, toen deze plechtigheid verricht moest worden, nog niet in het volle bezit waren van Kanaän, maar God heeft gesproken in Zijn heiligdom, dies zal ik van vreugde opspringen Gilead is mijn, Manasse is mijn, ja volkomen mijn.

Deuteronomium 27:11-26

Toen de wet geschreven was om door alle mensen gezien en gelezen te worden, moest de bekrachtiging er van worden afgekondigd, die zij ter voltooiing van de plechtigheid van het sluiten des verbonds met God na rijp beraad moesten verklaren te hebben goedgekeurd. Dit was hun tevoren reeds bevolen, Hoofdstuk 11:29, 30, en daarom begint deze bepaling hier ietwat plotseling. Het schijnt dat er in Kanaän, in het deel er van, dat door het lot was toegewezen aan Efraïm (Jozua's stam) twee bergen waren, die dicht bij elkaar lagen, met een dal er tussen in, de een genoemd Gerizim en de andere Ebal. Op de glooiing van deze bergen, die tegenover elkaar waren, moesten de stammen opgesteld worden, zes aan de een en zes aan de andere zijde, zodat zij in het dal aan de voet van elke berg tamelijk dicht tot elkaar naderden, zó dicht bij dat de priesters, die tussen hen in stonden, door allen die aan beide zijden het dichtst bij waren, gehoord konden worden. Als dan stilte en aandacht geboden waren, sprak een van de priesters of misschien meerderen, die op enige afstand van elkaar stonden, met luider stem de hier volgende vloeken uit, en al het volk, dat op de glooiing en aan de voet van de berg Ebal stond, (zij, die verder afstonden, het sein volgende van hen, die dicht bij en binnen het bereik van de stem van de priester stonden) zei: "Amen". Dan werd de tegenovergestelde zegen uitgesproken: "Gezegend zij hij, die zo en zo niet doet", en zij, die op de glooiing en aan de voet van de berg Gerizim stonden, zeiden: "Amen". Ongetwijfeld moesten zij aldus diep bewogen worden door de zegeningen en de vervloekingen, de beloften en de bedreigingen van de wet, en niet slechts al het volk er mee bekend worden, maar er door leren ze op zichzelf toe te passen.

I. Er is in het algemeen iets op te merken betreffende deze plechtigheid, die slechts eenmaal moest plaats hebben, maar waarvan door het nageslacht zal worden gesproken.

1. God bepaalt welke stammen op de berg Gerizim, en welke op de berg Ebal moeten staan, vers 12, 13, om de twisten te voorkomen die misschien zouden ontstaan zijn, indien het aan hen ware overgelaten om zich te rangschikken. De zes stammen, die aangewezen waren om de zegen uit te spreken, waren allen de kinderen van de vrije vrouwen, want aan de zodanigen behoort de belofte, Galaten 4:31. Levi wordt hier onder de overigen gesteld om aan de bedienaren van de Godsdienst te leren om ook op zichzelf de zegen en de vloek toe te passen, die zij prediken aan anderen, en door het geloof hun eigen Amen er aan toe te doen.

2. Van de stammen, die Amen moesten zeggen op de zegeningen, wordt gezegd: deze zullen staan om het volk te zegenen, maar van de anderen: deze zullen staan over de vloek zonder het volk er bij te noemen, als ongenegen om te veronderstellen dat iemand uit dit volk hetwelk God als het Zijne had aangenomen zich onder de vloek zou leggen. Of wellicht geeft die verschillende wijze van uitdrukking te kennen, dat er in het algemeen slechts een zegen over het volk van Israël uitgesproken zou worden, als een gelukkig volk, en dat dit altijd zo zijn

zou, indien zij gehoorzaam waren, en op die zegen moesten de stammen, die op de berg Gerizim stonden Amen zeggen: "Zalig zijt gij, o Israël, en moogt gij dit immer wezen", maar dan komen de vervloekingen als een uitzondering op de algemenen regel, (en wij weten: Exceptio firmat regulam. De uitzondering bevestigt de regel). Israël is een gezegend volk, maar indien er zelfs onder hen enige particuliere personen zijn, welke die en die dingen doen, als hier genoemd zijn, zo laat hen weten dat zij part noch deel hebben in de zaak, maar onder een vloek zijn. Dit toont aan hoe bereid God is om de zegen te schenken, zo er zijn, die onder de vloek vallen, hebben zij het zichzelf te wijten, zij zelf brengen die over zich.

3. De Levieten of priesters, de zodanigen onder hen, die hiertoe aangesteld waren, moesten de vloeken uitspreken zowel als de zegeningen. Zij waren verordineerd om te zegenen, Hoofdstuk 10:8, de priesters deden het dagelijks, Numeri 6:23. Maar zij moesten hel kostelijke uittrekken van het snode, zij moesten die zegen zo maar niet in het algemeen geven, maar verklaren aan wie hij niet toekwam, opdat zij, die er geen recht op hadden, niet zouden denken er in te delen door zich onder de menigte te bevinden. Evangeliedienaren moeten de verschrikkingen van de wet prediken, zowel als de vertroosting des Evangelies moeten niet slechts het volk lokken tot hun plicht door de belofte van een zegen, maar er hen ook toe verschrikken door de bedreigingen van een vloek.

4. De vervloekingen staan hier opgetekend, maar niet de zegeningen, want zovelen als er uit de werken van de wet zijn, die zijn onder de vloek, maar het was een eer, weggelegd voor Christus, om ons te zegenen, en dus datgene voor ons te doen wat van de wet onmogelijk was, dewijl zij door het vlees krachteloos was. In Christus' rede op de berg, die de ware berg Gerizim was, hebben wij niet anders dan zegeningen, Mattheus 5:3 en verv.

5. Op ieder van de vervloekingen moest het volk Amen zeggen. Het is gemakkelijk om de betekenis te verstaan van het Amen op de zegeningen. De Joden hebben een gezegde om de mensen aan te moedigen Amen te zeggen op de openbare gebeden: Al wie Amen zegt na hem die zegent, is als degeen die zegent. Maar hoe konden zij Amen zeggen op de vervloekingen?

a. Het was een belijdenis van hun geloof in de waarheid er van dat deze en dergelijke vervloekingen geen ijdele schrik-aanjagingen waren, maar werkelijke aankondigingen van de toorn Gods over alle goddeloosheid en ongerechtigheid van de mensen, waarvan geen jota ter aarde zal vallen.

b. Het was een erkenning van de billijkheid van deze vervloekingen, als zij Amen zeiden, zeiden zij hiermede niet alleen: Het is zeker dat het zo zijn zal, maar ook het is recht, dat het zo zijn zal. Zij die deze dingen doen, verdienen onder de vloek te vallen en er onder te liggen.

c. Het was zo'n verwensing ingeroepen over zichzelf, dat zij onder de sterkste verplichtingen waren, om niets van doen te hebben met zulke boze praktijken als waarop deze vloeken moeten rusten. "Gods toorn treffe ons zo wij ooit zulke dingen doen." Wij lezen van degenen, die in de vloek kwamen, (en bij ons Is dat de gewone vorm van een plechtige eed) dat zij zouden wandelen in de wet Gods Nehemia 10:29.

Ja de Joden zeggen, (naar de aanhaling van bisschop Patrick) Door dit Amen uit te spreken, heeft het volk zich jegens elkaar verbonden, dat zij Gods wet zullen waarnemen, waardoor ieder verplicht was om, zover hij dit vermocht, zijn naaste te beletten om deze wetten te overtreden, en diegenen te bestraffen, die ze hadden overtreden, uit vrees van anders de zonde te dragen en met de zonde de vloek.

II. Laat ons nu nagaan wat de bijzondere zonden waren, tegen welke hier die vervloekingen aangekondigd zijn.

1. Zonden tegen het tweede gebod. Dit vlammend zwaard is hier opgesteld om dat gebod het eerst te houden, vers 15. Diegenen worden hier vervloekt, niet alleen die beelden aanbidden, maar die ze maken of ze houden als het dezulken (of dergelijken zijn, als welke afgodendienaars gebruiken in de dienst van hun goden, hetzij een gesneden beeld of een gegoten beeld, het komt alles op hetzelfde neer het is een gruwel des Heeren, al wordt het ook niet opgericht in het openbaar, maar slechts in een verborgen plaats, al wordt het ook niet werkelijk aanbeden noch gezegd bestemd te zijn om aanbeden te worden, maar slechts bewaard met eerbied, en een voortdurende verzoeking. Hij, die dit doet, kan misschien aan de straf van mensen ontkomen, maar aan de vloek Gods kan hij niet ontkomen.

2. Tegen het vijfde gebod, vers 16. Het minachten van ouders is een zonde zo snood dat zij onmiddellijk na het minachten van Go zelf gesteld wordt. Als iemand zijn ouders mishandelde, hetzij in woord of daad, dan viel hij onder het oordeel van de magistraat, en moest gedood worden, Exodus 21:15, 17. Maar hen te verachten in zijn hart, dat was iets, dat niet ter kennis kwam van de magistraat, en daarom wordt het hier onder de vloek Gods gelegd, die het hart kent. Het zijn gevloekte kinderen, die zich minachtend en beledigend gedragen jegens hun ouders.

3. Tegen het achtste gebod. De vloek Gods is hier gelegd:

a. Op een onrechtvaardige nabuur, die de landpalen van zijn naaste verplaatst, vers 17, zie Hoofdstuk 19:14.

b. Op een onrechtvaardige raadsman, die, als zijn raad gevraagd wordt, zijn vriend boosaardig leidt tot hetgeen hij weet tot diens nadeel te zullen zijn en dat is: een blinde op de weg te doen dolen onder voorgeven van hem op de goede weg te leiden, niets kan meer wreed en verraderlijk zijn dan dat, vers 18. Zij, die anderen verleiden om van de weg van Gods geboden af te wijken, en hen tot zonde verlokken, brengen die vloek over zichzelf, die onze Heiland heeft aangekondigd, Mattheus 15:14. Indien nu de blinde de blinde leidt, zo zullen zij beide in de gracht vallen.

c. Op een onrechtvaardige rechter, die het recht buigt van de vreemdeling, van de wees en van de weduwe die hij behoorde te beschermen en te ondersteunen, vers 19. Dezen worden verondersteld arm te zijn en geen vrienden te hebben, (men kan er immers niets bij winnen om hun een vriendelijkheid te bewijzen, en er niets bij verliezen door hun een ondiens te doen) en daarom zijn rechters in verzoeking, om tegen alle recht en billijkheid in het met hun tegenstanders te houden, maar vervloekt zijn zulke rechters.

4. Tegen het zevende gebod. Bloedschande is een gevloekte zonde, met een zuster, eens vaders vrouw of een schoonmoeder, vers 20-22, 23. Deze misdaden stelden de mensen niet alleen bloot aan het zwaard van de magistraat, Leviticus 20:11, maar, hetgeen nog ontzettender is, aan de toorn Gods, evenzo ook beestachtigheid, vers 21.

5. Tegen het zesde gebod. Twee van de ergste soorten van moord worden hier gespecificeerd.

a. Sluipmoord: als een man zijn naaste aanvalt, niet als een openlijk tegenstander, hem de gelegenheid gevende om zich te verdedigen, maar hem in het verborgen verslaat, vers 24, zoals door vergif of anderszins, zodat hij niet ziet wie hem kwaad doet. Zie Psalm 10:8, 9. Hoewel zulke verborgen moorden onontdekt en ongestraft kunnen blijven, zal toch de vloek Gods ze achtervolgen.

b. Moord onder schijn van wet, die van alle anderen de grootste belediging van God is, want hierdoor wordt een van Zijn inzettingen gebruikt om de ergste schurken te beschermen, en het grootste onrecht aan onze naaste want het vernietigt zijn eer zowel als zijn ieven, vervloekt

dus zij hij, die zich laat huren of omkopen hetzij om te beschuldigen, of om te veroordelen, en aldus een onschuldige verslaat, vers 25. Zie Psalm 15:5.

6. De plechtigheid besluit met een algemenen vloek over hem, die de woorden van deze wet niet zal bevestigen, of, zoals de zin ook gelezen kan worden: die de woorden van deze wet niet nakomt om ze te doen, vers 26. Door onze gehoorzaamheid aan de wet zetten wij er ons zegel op, en aldus bevestigen wij haar, gelijk wij door onze ongehoorzaamheid doen wat wij kunnen om haar te verbreken, Psalm 119:126. De apostel, alle oude oversettingen volgende, geeft de lezing: Vervloekt is een ieder die niet blijft, enz. Galaten 3:10. Opdat zij, die schuldig waren aan andere zonden dan die in deze bedreiging genoemd zijn, zich niet vrij zouden wanen van de vloek, worden door dit laatste vers allen ingesloten, niet alleen zij, die het kwaad doen, dat de wet verbiedt, maar ook zij die het goede nalaten, dat de wet eist worden er in begrepen. Hierop moeten wil allen Amen zeggen, ons erkennende onder de vloek te zijn, dit rechtvaardig verdiend te hebben, en dat wij er gewis voor eeuwig onder hadden moeten omkomen, indien Christus ons niet verlost had van de vloek van de wet, een vloek voor ons geworden zijnde.

HOOFDSTUK 28.

1 En het zal geschieden, indien gij der stem des HEEREN, uws Gods, vlijtiglijk zult gehoorzamen, waarnemende te doen al Zijn geboden, die ik u heden gebiede, zo zal de HEERE, uw God, u hoog zetten boven alle volken der aarde. 2 En al deze zegeningen zullen over u komen, en u aantreffen, wanneer gij der stem des HEEREN uws Gods, zult gehoorzaam zijn. 3 Gezegend zult gij zijn in de stad, en gezegend zult gij zijn in het veld. 4 Gezegend zal zijn de vrucht uws buiks, en de vrucht uws lands, en de vrucht uwer beesten, de voortzetting uwer koeien, en de kudde van uw klein vee. 5 Gezegend zal zijn uw korf, en uw baktrog. 6 Gezegend zult gij zijn in uw ingaan, gezegend zult gij zijn in uw uitgaan. 7 De HEERE zal geven uw vijanden, die tegen u opstaan, geslagen voor uw aangezicht; door een weg zullen zij tot u uittrekken, maar door zeven wegen zullen zij voor uw aangezicht vlieden. 8 De HEERE zal de zegen gebieden, dat Hij met u zij in uw schuren, en in alles, waaraan gij uw hand slaat; en Hij zal u zegenen in het land, dat u de HEERE, uw God, geven zal. 9 De HEERE zal u Zichzelf tot een heilig volk bevestigen, gelijk als Hij u gezworen heeft, wanneer gij de geboden des HEEREN, uws Gods, zult houden, en in Zijn wegen wandelen. 10 En alle volken der aarde zullen zien, dat de Naam des HEEREN over u genoemd is, en zij zullen voor u vrezen. 11 En de HEERE zal u doen overvloeien aan goed, in de vrucht uws buiks, en in de vrucht uwer beesten, en in de vrucht uws lands; op het land, dat de HEERE uw vaderen gezworen heeft u te zullen geven. 12 De HEERE zal u opendoen Zijn goeden schat, de hemel, om aan uw land regen te geven te zijner tijd, en om te zegenen al het werk uwer hand; en gij zult aan vele volken lenen, maar gij zult niet ontlennen. 13 En de HEERE zal u tot een hoofd maken, en niet tot een staart, en gij zult alleenlijk boven zijn, en niet onder zijn; wanneer gij horen zult naar de geboden des HEEREN, uws Gods, die ik u heden gebiede te houden en te doen; 14 En gij niet afwijken zult van al de woorden, die ik ulieden heden gebiede, ter rechter hand of ter linkerhand, dat gij andere goden nawandelt, om hen te dienen.

15 Daarentegen zal het geschieden, indien gij de stem des HEEREN, uws Gods, niet zult gehoorzaam zijn, om waar te nemen, dat gij doet al Zijn geboden en Zijn inzettingen, die ik u heden gebiede; zo zullen al deze vloeken over u komen, en u treffen. 16 Vervloekt zult gij zijn in de stad, en vervloekt zult gij zijn in het veld. 17 Vervloekt zal zijn uw korf, en uw baktrog. 18 Vervloekt zal zijn de vrucht uws buiks, en de vrucht uws lands, de voortzetting uwer koeien, en de kudde van uw klein vee. 19 Vervloekt zult gij zijn in uw ingaan, en vervloekt zult gij zijn in uw uitgaan. 20 De HEERE zal onder u zenden de vloek, de verstoring en het verderf, in alles, waaraan gij uw hand slaat, dat gij doen zult; totdat gij verdelgd wordt, en totdat gij haastelijk omkomt, vanwege de boosheid uwer werken, waarmede gij Mij verlaten hebt. 21 De HEERE zal u de pestilentie doen aankleven, totdat Hij u verdoet van het land, waar gij naar toe gaat, om dat te erven. 22 De HEERE zal u slaan met toring, en met koorts, en met vurigheid, en met hitte, en met droogte, en met brandkoren, en met honigdauw, die u vervolgen zullen, totdat gij omkomt. 23 En uw hemel, die boven uw hoofd is, zal koper zijn, en de aarde, die onder u is, zal ijzer zijn. 24 De HEERE, uw God, zal pulver en stof tot regen uws lands geven; van de hemel zal het op u neder dalen, totdat gij verdelgd wordt. 25 De HEERE zal u geslagen geven voor het aangezicht uwer vijanden; door een weg zult gij tot hem uittrekken, en door zeven wegen zult gij voor zijn aangezicht vlieden; en gij zult van alle koninkrijken der aarde beroerd worden. 26 En uw dood lichaam zal aan alle gevogelte des hemels, en aan de beesten der aarde tot spijze zijn; en niemand zal ze afschrikken. 27 De HEERE zal u slaan met zweren van Egypte, en met spenen, en met droge schurft, en met krauwsel, waarvan gij niet zult kunnen genezen worden. 28 De HEERE zal u slaan met onzinnigheid, en met blindheid, en met verbaasdheid des harten; 29 Dat gij op de middag zult omtasten, gelijk als een blinde omtast in het donkere, en uw wegen niet zult voorspoedig maken; maar gij zult alleenlijk verdrukt en beroofd zijn alle dagen, en er zal geen verlosser zijn. 30 Gij zult een vrouw ondertrouwen, maar een ander zal haar beslapen; een huis zult gij bouwen, maar daarin niet wonen; een wijngaard zult gij planten, maar dien niet gemeen maken. 31 Uw os zal voor uw ogen geslacht worden, maar gij zult daarvan niet eten; uw ezel zal van voor uw aangezicht geroofd worden, en tot u niet wederkeren; uw klein vee zal aan uw vijanden gegeven worden, en voor u zal geen verlosser zijn. 32 Uw zonen en uw dochteren zullen aan een ander volk gegeven worden, dat het uw ogen aanzien, en naar hen bezwijken de gansen dag; maar het zal in het vermogen uwer hand niet zijn. 33 De vrucht van uw land en al uw arbeid zal een volk eten, dat gij niet gekend hebt; en gij zult alle dagen alleenlijk verdrukt en gepletterd zijn. 34 En gij zult onzinnig zijn, vanwege het gezicht uwer ogen, dat gij zien zult. 35 De HEERE zal u slaan met boze zweren, aan de knieën en aan de benen, waarvan gij niet zult kunnen genezen worden, van uw voetzool af tot aan uw schedel. 36 De HEERE

zal u, mitsgaders uw koning, dien gij over u zult gesteld hebben, doen gaan tot een volk, dat gij niet gekend hebt, noch uw vaderen; en aldaar zult gij dienen andere goden, hout en steen. 37 En gij zult zijn tot een schrik, tot een spreekwoord en tot een spotrede, onder al de volken, waarheen u de HEERE leiden zal. 38 Gij zult veel zaads op de akker uitbrengen, maar gij zult weinig inzamelen; want de sprinkhaan zal het verteren. 39 Wijngaarden zult gij planten, en bouwen, maar gij zult geen wijn drinken, noch iets vergaderen; want de worm zal het afeten. 40 Olijfbomen zult gij hebben in al uw landpalen, maar gij zult u met olie niet zalven; want uw olijfboom zal zijn vrucht afwerpen. 41 Zonen en dochteren zult gij gewinnen, maar zij zullen voor u niet zijn; want zij zullen in gevangenis gaan. 42 Al uw geboomte, en de vrucht uws lands zal het boos gewormte erfelijk bezitten. 43 De vreemdeling, die in het midden van u is, zal hoog, hoog boven u opklimmen; en gij zult laag, laag nederdalen. 44 Hij zal u lenen, maar gij zult hem niet lenen; hij zal tot een hoofd zijn, en gij zult tot een staart zijn. 45 En al deze vloeken zullen over u komen, en u vervolgen, en u treffen, totdat gij verdelgd wordt; omdat gij der stem des HEEREN, uws Gods, niet gehoorzaam zult geweest zijn, om te houden Zijn geboden en Zijn inzettingen, die Hij u geboden heeft. 46 En zij zullen onder u tot een teken, en tot een wonder zijn, ja, onder uw zaad tot in eeuwigheid. 47 Omdat gij de HEERE, uw God, niet gediend zult hebben met vrolijkheid en goedheid des harten, vanwege de veelheid van alles; 48 Zo zult gij uw vijanden, die de HEERE onder u zenden zal, dienen, in honger en in dorst, en in naaktheid, en in gebrek van alles; en Hij zal een ijzeren juk op uw hals leggen, totdat Hij u verdelge. 49 De HEERE zal tegen u een volk verheffen van verre, van het einde der aarde, gelijk als een arend vliegt; een volk, welks spraak gij niet zult verstaan; 50 Een volk, stijf van aangezicht, dat het aangezicht des ouden niet zal aannemen, noch de jonge genadig zijn. 51 En het zal de vrucht uwer beesten, en de vrucht uws lands opeten, totdat gij verdelgd zult zijn; hetwelk u geen koren, most noch olie, voortzetting uwer koeien noch kudde van uw klein vee zal overig laten, totdat Hij u verdoe. 52 En het zal u beangstigen in al uw poorten, totdat uw hoge en vaste muren nedervallen, op welke gij vertrouwdet in uw ganse land; ja, het zal u beangstigen in al uw poorten, in uw ganse land, dat u de HEERE, uw God, gegeven heeft. 53 En gij zult eten de vrucht uws buiks, het vlees uwer zonen en uwer dochteren, die u de HEERE, uw God, gegeven zal hebben; in de belegering en in de benauwing, waarmede uw vijanden u zullen benauwen. 54 Aangaande de man, die teder onder u, en die zeer wellustig geweest is, zijn oog zal kwaad zijn tegen zijn broeder, en tegen de huisvrouw zijns schoots, en tegen zijn overige zonen, die hij overgehouden zal hebben; 55 Dat hij niet aan een van die zal geven van het vlees zijner zonen, die hij eten zal, omdat hij voor zich niets heeft overgehouden; in de belegering en in de benauwing, waarmede uw vijand u in al uw poorten zal benauwen. 56 Aangaande de tedere en wellustige vrouw onder u, die niet verzocht heeft haar voetzool op de aarde te zetten, omdat zij zich wellustig en teder hield; haar oog zal kwaad zijn tegen de man haars schoots, en tegen haar zoon, en tegen haar dochter; 57 En dat om haar nageboorte, die van tussen haar voeten uitgegaan zal zijn, en om haar zonen, die zij gebaard zal hebben; want zij zal hen eten in het verborgene, vermits gebrek van alles; in de belegering en in de benauwing, waarmede uw vijand u zal benauwen in uw poorten. 58 Indien gij niet zult waarnemen te doen al de woorden dezer wet, die in dit boek geschreven zijn, om te vrezen dezen heerlijken en vreselijken Naam, de HEERE, uw God; 59 Zo zal de HEERE uw plagen wonderlijk maken, mitsgaders de plagen van uw zaad; het zullen grote en gewisse plagen, en boze en gewisse krankten zijn. 60 En Hij zal op u doen keren alle kwalen van Egypte, voor dewelke gij gevreesd hebt, en zij zullen u aanhangen. 61 Ook alle krankte, en alle plage, die in het boek dezer wet niet geschreven is, zal de HEERE over u doen komen, totdat gij verdelgd wordt. 62 En gij zult met weinige mensen overgelaten worden, in plaats dat gij geweest zijt als de sterren des hemels in menigte; omdat gij der stem des HEEREN, uws Gods, niet gehoorzaam geweest zijt. 63 En het zal geschieden, gelijk als de HEERE Zich over ulieden verblijdde, u goed doende en u vermenigvuldigende, also zal Zich de HEERE over u verblijden, u verdoende en u verdelgende; en gij zult uitgerukt worden uit het land, waar gij naar toe gaat, om dat te erven. 64 En de HEERE zal u verstrooien onder alle volken, van het een einde der aarde tot aan het andere einde der aarde; en aldaar zult gij andere goden dienen, die gij niet gekend hebt, noch uw vaders, hout en steen. 65 Daartoe zult gij onder dezelve volken niet stil zijn, en uw voetzool zal geen rust hebben; want de HEERE zal u aldaar een bevend hart geven, en bezwijking der ogen, en mattigheid der ziel. 66 En uw leven zal tegenover u hangen; en gij zult nacht en dag schrikken, en gij zult van uw leven niet zeker zijn. 67 Des morgens zult gij zeggen: Och, dat het avond ware; en des avonds zult gij zeggen: Och, dat het morgen ware; vermits de schrik uws harten, waarmede gij zult verschrikt zijn, en vermits het gezicht uwer ogen, dat gij zien zult. 68 En de

HEERE zal u naar Egypte doen wederkeren in schepen, door een weg, waarvan ik u gezegd heb: Gij zult dien niet meer zien; en aldaar zult gij u aan uw vijanden willen verkopen tot dienstknechten en tot dienstmaagden; maar er zal geen koper zijn.

Dit hoofdstuk is een zeer uitvoerige verklaring van twee woorden in het voorgaande hoofdstuk: zegen en vloek. In het algemeen werden diegenen gezegend verklaard, die gehoorzaam waren, en diegenen vervloekt, die ongehoorzaam waren. Omdat echter algemeenheden niet zo treffen, daalt Mozes af tot bijzonderheden, en beschrijft de zegen en de vloek, niet in hun bronnen, (die zijn buiten het gezicht, en dus het aanmerkeliĳst, hoewel het minst opgemerkt: de gunst van God, de bron van alle zegen, en de toorn Gods, de bron van alle vloek) maar in de stromen, de zichtbare uitwerkselen van de zegen en van de vloek, want het zijn werkelijke dingen, en hebben werkelijke uitwerkselen.

I. Hij beschrijft de zegeningen, die over hen komen zullen, als zij gehoorzaam zijn, persoonlijke zegeningen, zegeningen over het gezin, en inzonderheid nationale zegeningen, want in die hoedanigheid wordt hier met hen gehandeld, vers 1-14.

II. Nog uitvoeriger beschrijft hij de vloek, die over hen komen zal, indien zij ongehoorzaam zullen zijn, en hun uiterste kwelling zal wezen, vers 15-44.

En ten slotte hun algehele ondergang, vers 45-68. Dit hoofdstuk is van ongeveer gelijke strekking als Leviticus 26, hun voorstellende leven en dood, goed en kwaad, en de belofte aan het einde van dit hoofdstuk, van hun wederherstelling op hun berouw, is hier mee uitvoeriger herhaald, Hoofdstuk 30.

Gelijk zij nu gebod op gebod hadden in de herhaling van de wet, zo hadden zij regel op regel in de herhaling van de belofte en van de bedreigingen. En deze zijn beide daar en hier overgegeven niet slechts als bekrachtigingen van de wet, wat voorwaardelijk zijn zou, maar als voorzeggingen van de gebeurtenis wat zeker wezen zal, namelijk dat het volk van Israël voor een tijd gelukkig zijn zal in hun gehoorzaamheid, maar ten slotte te gronde zal gaan wegens hun ongehoorzaamheid, en daarom wordt gezegd in Hoofdstuk 30:1, dat al deze dingen over hen komen zullen, de zegen en de vloek.

Deuteronomium 28:1-14

De zegeningen zijn hier gesteld voor de vervloeking, om te kennen te geven:

1. Dat God traag is tot toorn, maar snel en vaardig om genade te betonen. Hij heeft gezegd en gezworen dat Hij veel liever wenst dat wij zullen gehoorzamen en leven, dan zondigen en sterven. Het is Hem een verlustiging te zegenen.

2. Dat, hoewel beide de beloften en de bedreigingen bedoeld en bestemd zijn om ons tot onze plicht te brengen en bij onze plicht te houden, het toch beter is, dat wij tot wat goed is gelokt worden door een kinderlijke hoop op Gods gunst, dan er toe verschrikt worden door een slaafse vrees voor toorn. Die gehoorzaamheid is het meest Gode welbehaaglijk, welke voortkomt uit een beginsel van vermaak in Gods goedheid.

I. Nu hebben wij hier de voorwaarde, waarop de zegen beloofd is.

1. Het is op voorwaarde, dat zij aan de stem Gods vlijtig zullen gehoorzamen, vers 1, 2, dat zij God zullen horen spreken door Zijn woord, en er zich ten eerste op zullen toeleggen, om zich bekend te maken met Zijn wil, vers 13.

2. Op voorwaarde, dat zij waarnemen te doen al zijn geboden, (en om gehoorzaam te zijn, is het nodig waar te nemen,) en de geboden des Heeren houden en in Zijn wegen wandelen. Ze

niet slechts eenmaal doen, maar ze altijd houden, niet slechts beginnen in Zijn wegen te wandelen, maar er in blijven wandelen tot het einde.

3. Op voorwaarde van niet af te wijken ter rechter-of ter linkerhand, hetzij naar bijgeloof aan de een kant, of naar goddeloosheid aan de andere kant, en inzonderheid, dat zij geen andere goden nawandelen, vers 14, dat de zonde was, waartoe zij de meeste neiging hadden, en die God het meest mishaagde. Laat hen zorgen de Godsdienst hoog te houden, beide de vorm en de kracht er van, in hun gezin en in hun volk, en dan zal God niet falen hen te zegenen.

II. De bijzonderheden van deze zegen.

1. Er is beloofd dat Gods voorzienigheid hen voorspoedig zal maken in al hun uitwendige zaken en belangen. Van deze zegeningen wordt gezegd, dat zij over hen zullen komen vers 2. In het gevoel van hun onwaardigheid zijn vrome mensen soms bereid van de zegen weg te gaan, denkende dat hij hun niet toekomt, maar de zegen zal hen vinden en volgen, en zo zal in de grote dag de zegen komen over de rechtvaardigen, die zeggen: Heere wanneer hebben wij U hongerig gezien en gespijzigd? Mattheus 25:37.

Er is beloofd:

a. Dat zij veilig en gerust zullen zijn. Overal waar zij waren, zal een zegen over hen komen, in de stad, of op het veld, vers 3. Hetzij hun woning in de stad was of op het land, hetzij zij landlieden waren of winkeliers, hetzij hun bedrijf of beroep hen in de stad riep of op het veld, zij zullen bewaard blijven voor de gevaren, en de genietingen smaken van elke omgeving. Deze zegen zal hen vergezellen op hun reizen, bij hun uitgaan en hun inkomen, vers 6. Hun persoon zal worden beschermd, en de zaak waar zij op uitgingen zal wel gelukken. Merk hier op, hoe voortdurend wij afhankelijk zijn van God, beide voor het behoud en voor de lieflijkheid van dit leven. Wij hebben Hem nodig bij iedere wending, in al de verschillende omstandigheden van het leven, wij kunnen niet veilig zijn als Hij ons Zijn bescherming onthoudt, noch gerust zijn als Hij ons Zijn gunst niet verleent, maar zo Hij ons zegent, laat ons gaan waar wij willen, het zal wel met ons zijn.

b. Dat zij een talrijke nakomelingschap zullen hebben, Gezegend zal zijn de vrucht van uw buik vers 4, en daarin zal de Heere u doen overvloeien, vers 11, ingevolge van de belofte, gedaan aan Abraham, dat zijn zaad zal wezen als de sterren des hemels in menigte, en dat God hun tot een God zal zijn, groter en meer omvattender zegen kon niet op de vrucht van hun buik overgaan. Zie Jesaja 61:9.

c. Dat zij rijk zullen zijn, overvloed zullen hebben van alle goed in dit leven, hetgeen hun beloofd is, niet bloot omdat zij er het genot van zullen hebben maar (zoals bisschop Patrick naar een van de joodse schrijvers opmerkt) opdat zij hetgeen zullen hebben waarmee zij God kunnen eren, en geholpen zullen worden om Hem blijmoedig te dienen, en in hun gehoorzaamheid aan Hem kunnen voortgaan en volharden.

Er wordt een zegen beloofd:

(1). Op alles wat zij buiten de deur hadden, koren en vee op het veld, vers 4, 11. Inzonderheid zullen hun koeien en schapen gezegend worden om de wille hunner eigenaars, en tot een zegen voor hen worden. Te dien einde is beloofd, dat God hun regen te van zijn tijd zal geven die in vers 12 Zijn goede schat genoemd wordt omdat met deze rivier Gods het land verrijkt wordt, Psalm 65:10. Onze hulp moeten wij voortdurend uit Gods goede schat zien komen, en onze verplichtingen er voor aan Hem erkennen. Als Hij Zijn regen terughoudt, dan moeten de vruchten, beide van de aarde en van het vee, weldra vergaan.

(2). Op alles wat zij binnenshuis hadden, de korf en de baktrog vers 5, de voorraadschuren, vers 8. Als de voorraad in huis gebracht is, zal God hem zegenen, en niet er in blazen, zoals Hij soms doet, Haggaï 1:6, 9, . Wij hangen af van God en Zijn zegen, niet slechts voor ons jaarlijks koren uit het veld, maar voor ons dagelijks brood uit onze korf en baktrog, en daarom is ons geleerd er iedere dag om te bidden.

d. Dat zij voorspoed zullen hebben in al hun werk, hetgeen hun een voortdurende voldoening zal zijn, De Heere zal de zegen gebieden (en Hij alleen kan hem gebieden) over u niet alleen in alles wat gij hebt, maar in alles wat gij doet, in alles waaraan gij uw hand slaat, vers 8. Dit gaf te kennen dat zij zelfs als zij rijk zijn, niet lui of ledig moeten wezen, maar de een of andere goede bezigheid ter hand moeten nemen, en God zal hun vlijt erkennen, en al het werk van hun handen zegenen, vers 12, want hetgeen rijk maakt en rijk houdt is de zegen des Heeren op de hand van de vlijtige, Spreuken 10:4, 22.

e. Dat zij geëerd zullen zijn bij hun naburen, vers 1. De Heere, uw God, zal u hoog zetten boven alle volken van de aarde. Hij heeft hen aldus gesteld door hen in het verbond met zich op te nemen, Hoofdstuk 26:19. En Hij zal hen al meer en meer aldus stellen door hun uitwendige voorspoed, indien zij zich niet verkleinen door zonde.

Twee dingen zullen er toe bijdragen om hen groot te maken onder de volken.

(1). Hun rijkdom, vers 12. "gij zult aan vele volken lenen op interest", (die zij van de naburige volken mochten nemen) "maar gij zult het niet nodig hebben te ontleen". Dit zal hun grote invloed geven op allen, die rondom hen zijn, want die ontleent is des leners knecht. Dit kan bedoeld zijn van handel en koopmanschap, dat hun uitvoer groter zal zijn dan hun invoer, hetgeen de balans naar hun zijde zal doen overslaan.

(2). Hun macht, vers 13. De Heere zal u tot een hoofd maken, om aan allen de wet te stellen, schatting te eisen en alle geschillen te beslissen. iedere schoof zal zich buigen voor de hunne, hetgeen hen zo gewichtig zal maken, dat alle volken van de aarde voor hen zullen vrezen, vers 10, dat is: eerbied zullen hebben voor hun ware grootheid, en vrees om hen tot hun vijanden te maken. De bloei van de Godsdienst onder hen en de zegen Gods over hen zullen hen geducht maken voor al hun naburen, schrikkelijk als slagorden met banieren.

f. Dat zij zullen zegevieren over hun vijanden, en voorspoedig zullen zijn in al hun oorlogen. Indien er volken zouden zijn, stoutmoedig genoeg om tegen hen op te staan en hen te verdrukken of inbreuk op hen te maken, het zou op hun gevaar wezen, zij zouden gewis geslagen worden voor hun aangezicht, vers 7. De krijgsmacht van de vijand, hoewel in volle sterkte tegen hen uitgetogen door een weg, zal volkomen verslagen worden en voor hen vlieden door zeven wegen, daar ieder zo goed hij kan zal zoeken zichzelf te redden en in veiligheid te stellen.

1. Uit dit alles kunnen wij leren en het ware goed zo de mensen het wilden geloven dat Godsdienst en vroomheid de beste vrienden zijn van uitwendige voorspoed. Hoewel tijdelijke zegeningen niet zoveel plaats innemen in de beloften des Nieuwen Testaments als in die van het Oude Testament, is het toch genoeg, dat de Heere Jezus ons Zijn woord heeft gegeven (en op dat woord kunnen wij immers gewis vertrouwen) dat, zo wij eerst het koninkrijk Gods zoeken en zijn gerechtigheid, alle andere dingen ons toegeworpen zullen worden, in zo ver de Oneindige Wijsheid het goed voor ons acht. En wie kan het verder begeren? Mattheus 6:33.

2. Er is ook beloofd dat de genade Gods hen tot een heilig volk zal bevestigen, vers 9. Hen in het verbond met zich opgenomen hebbende, zal Hij hen in het verbond houden, mits zij de middelen gebruiken om standvastig te zijn, zal Hij hun de genade van de standvastigheid

verlenen, opdat zij van Hem niet afwijken. Zij, die oprecht zijn in heiligheid, zullen door God in heiligheid worden bevestigd, en Hij is machtig hen te bevestigen, Romeinen 16:25. Hij, die heilig is, zal nog heilig zijn, en hen, die God bevestigt in heiligheid, bevestigt Hij hierdoor tot een volk voor zich, want zolang wij ons dicht aan God houden, zal Hij ons nooit verlaten. Deze bevestiging van hun Godsdienst zal de bevestiging wezen van hun eervolle naam vers 10. Alle volken van de aarde zullen zien dat de naam des Heeren over u genoemd is, dat is: dat gij een zeer voortreffelijk en glorierijk volk zijt en onder de bijzondere zorg en hoede zijt van de grote God. Het zal hun bekend gemaakt worden, dat een volk, hetwelk naar JHWH's naam genoemd is, ongetwijfeld het gelukkigste volk is op de aarde, hun vijanden zelf rechters zijnde. De gunstgenoten des hemels zijn in waarheid groot, en vroeg of laat zullen zij blijken dit te zijn, zo niet in deze wereld, dan toch te dien dage, wanneer zij, die thans Christus belijden, door Hem beleden zullen worden voor mensen en engelen, als degenen tot wier eer Hij een welbehagen heeft.

Deuteronomium 28:15-44

De heldere zijde van de wolk beschouwd hebbende, die gekeerd is naar hen, die gehoorzaam zijn, wordt ons nu de zwarte, donkere zijde gewezen, die naar de ongehoorzame is gekeerd. Indien wij Gods geboden niet houden, derven wij niet slechts de beloofde zegen maar brengen ons onder de vloek, die alle ellende omvat, zoals in de zegen alle geluk is opgesloten. Let op:

I. De billijkheid van deze vloek. Het is geen vloek zonder oorzaak, of om een geringe nietige oorzaak, God zoekt geen gelegenheid tegen ons, en evenmin is Hij geneigd om met ons te twisten. Wat hier genoemd wordt als brengende de vloek, is:

1. Een verachten van God, het weigeren om aan Zijn stem gehoorzaam te zijn, vers 15, dat de hoogst-mogelijke minachting is, alsof het niet van de moeite waard is om op hetgeen Hij zegt acht te slaan, en alsof wij onder geen verplichting tot Hem stonden.
2. Hem ongehoorzaam te zijn door Zijn geboden niet waar te nemen en te doen. Niemand valt onder Zijn vloek dan zij, die rebelleren tegen Zijn gebod.
3. Hem te verlaten. Het is vanwege de boosheid uwer werken, waarmee gij Mij niet slechts hebt geminacht, maar waarmee gij Mij hebt verlaten, vers 20. Nooit verstoot God ons voor wij Hem hebben verlaten. Het geeft te kennen dat hun afgoderij, waardoor zij de ware God zullen verlaten voor valse goden, de zonde zal wezen, die hen meer dan enigerlei andere, te gronde zal richten.

II. De uitgestrektheid en kracht van deze vloek. Deze vloeken zullen over u komen van boven en u treffen, gij zult pogen er aan te ontkomen, maar tevergeefs, zij zullen u volgen waar gij ook heengaat, u aangrijpen en u overmogen, vers 15. Van de zondaar wordt gezegd dat hij, als Gods toorn hem achtervolgt, snel van Zijn hand zou willen vluchten, Job 27:22, maar hij kan niet, hij zij gevloeden van de ijzeren wapenen, de stalen boog zal hem doorschieten. Er is geen weglopen van God dan door tot Hem te lopen, geen wegvlieden van Zijn gerechtigheid dan door de toevlucht te nemen tot Zijn genade. Psalm 21:9.

1. Waar de zondaar ook heengaat, Gods vloek zal hem volgen, waar hij ook is, hij blijft op hem. Hij is vervloekt in de stad en in het veld, vers 16. De sterkte van de stad kan hem er niet tegen beschutten, de aangename buitenlucht op het land weert de pestdampen niet van hem af. Hij is vervloekt, vers 19, als hij ingaat, want de vloek des Heeren is in het huis des goddelozen, Spreuken 3:33, en hij is vervloekt als hij uitgaat, want hij kan die vloek niet achterlaten, noch er zich van bevrijden, die tot zijn binnenste is ingegaan als het water, en als de olie in zijn beenderen.

2. Al wat hij heeft, is onder de vloek. Vervloekt is het aardrijk om zijnentwil, en alles wat er op is, of er uit voortkomt, en zo is hij, als Cham, vervloekt van de aardbodem, Genesis 4:11. De korf en baktrog vervloekt, vers 17, 18. Daar hij al zijn genietingen verbeurd heeft, zijn zij hem in zekeren zin ontzegd, als gevloekte zaken, waarop hij geen recht heeft. Voor hen, wier verstand en geweten bevlekt is zijn ook alle andere dingen bevlekt, Titus 1:15. Alles is hem verbitterd, hij kan er geen ware lieflijkheid in vinden, want de toorn Gods vermengt er zich mede, en het is er zó ver vandaan enigerlei zekerheid te hebben, dat zij blijvend voor hem zijn, dat hij, zo zijn ogen geopend zijn, ze allen veroordeeld kan zien en verbeurd verklaard, en daarmee ook al zijn blijdschap en al zijn hoop tot in eeuwigheid.

3. Ook alles wat hij doet is onder de vloek. Het is een vloek in alles, waaraan hij zijn hand slaat, vers 20. Een voortdurende teleurstelling, waaraan diegenen onderhevig zijn, die hun hart stellen op de wereld, en er hun geluk van verwachten, en die niet anders dan een voortdurende kwelling kan wezen. Deze vloek hier is juist het tegenovergestelde van de zegen in het eerste deel van dit hoofdstuk. Zo is er van alle zaligheid in de hemel, niet slechts het gemis, maar het tegenovergestelde in de hel. Jesaja 65:13. Mijn knechten zullen eten, maar gij zult hongeren. Er worden hier vele bijzondere oordelen genoemd, die de vruchten zullen zijn van de vloek, en waarmee God het Joodse volk zal straffen voor hun afval en ongehoorzaamheid.

a. Deze bedreigde oordelen zijn van onderscheiden aard, want God heeft vele pijlen in Zijn pijlkoker, vier boze gerichten, Ezechiël 14:21, en nog vele meer. Zij worden hier als zeer verschrikkelijk voorgesteld, en zeer levendig en aangrijpend beschreven, opdat de mensen, wetende de schrik des Heeren, zo mogelijk bewogen zouden worden.

b. De bedreigingen van dezelfde oordelen worden verscheiden malen herhaald, teneinde diepe en duurzame indruk teweeg te brengen en om te kennen te geven dat, zo zij volhardden in hun ongehoorzaamheid, het oordeel, dat zij dachten voorbij te zijn, en waarvan zij zeiden: "Voorwaar, de bitterheid er van is geweken", met verdubbelde kracht terug zal komen, want als God oordeelt, zal Hij overwinnen. Lichaamskrankheden worden hier bedreigd, die epidemisch in hun land zullen heersen. Van deze maakt God soms gebruik ter kastijding en verbetering van Zijn eigen volk, Heere, zie, die Gij liefhebt is ziek. Maar hier worden zij bedreigd te zullen komen over Zijn vijanden, als tekenen van Zijn toorn en bestemd tot hun verderf. Zo dat, al naar onze gemoedsgesteldheid is onder ziekte, zij ons ten zegen is of ten vloek. Maar welke ziekte nu ook moge zijn voor particuliere personen zeker is het dat epidemische ziekten, die onder een volk woeden, nationale oordelen zijn, en als zodanig moeten beschouwd worden.

Hier dreigt hij:

aa. Met pijnlijke krankheden, vers 35, boze zweren, beginnende in de benen en knieën, maar zich verspreidende, zoals de zweren van Job, van het hoofd tot de voeten.

bb. Schandelijke krankheden, vers 27, zweren van Egypte (zulke zweren, als waarmee de Egyptenaren geplaagd werden, toen God Israël van hen uitvoerde) en spenen en droge schurft, vuile ziekten, de rechtvaardige straf voor hen, die zich vuil hadden gemaakt door de zonde.

cc. Dodelijke krankheden. De pestilentie, vers 21, de tering (genomen voor alle chronische kwalen) en de koorts (voor alle acute ziekten) vers 22, zie Leviticus 26:16, 6 en allen ongeneeslijk vers 27.

cc. Hongersnood en schaarsheid van levensmiddelen, en dit:

(1). Uit gebrek aan regen vers 23, 24. Uw hemel, die boven uw hoofd is, dat deel van de hemel, dat boven uw hoofd is, zal zo droog wezen als koper, terwijl de hemel boven andere landen zijn dauw zal afdruppelen, en wanneer de hemel is als koper, dan

zal de aarde natuurlijk als ijzer wezen, zo hard en zo onvruchtbaar. Inplaats van regen zal het stof van de grote wegen opgejaagd worden, en het weinige, dat er nog is van de vruchten van de aarde bederven.

(2). Door vernielende insecten: De sprinkhaan zal het koren bederven, zodat zij niet eens zaad meer over zullen hebben. vers 38, 42. En de vrucht van de wijnstok, die hun hart vrolijk moest maken, zal door de worm afgegeten worden vers 39. En de olijfboom zal op de een of andere wijze zijn vrucht afwerpen, vers 40. De heidenen wenden vele bijgelovige gewoonten aan ter ere van hun afgoden om de vruchten van de aarde te bewaren, maar Mozes zegt aan Israël, dat het enige middel om ze te bewaren is: Gods geboden te houden, want Hij is een God met wie niet valt te beuzelen zoals met hun afgoden, maar Hij wil in geest en waarheid gediend wezen. Deze bedreiging vinden wij vervuld in Israël, 1 Koningen 17:1, Jeremia 14:1 en verv. Joël 1:4.

dd. Dat zij in de strijd voor het aangezicht van hun vijanden geslagen zullen worden, die, toen zij hen in hun macht hadden, waarschijnlijk zoveel wreder jegens hen zijn zullen wegens hun strengheid jegens de Kanaänieten, welke hun naburen in latere eeuwen wel geneigd zullen zijn tegen hen te gedenken, vers 25. Het zal hun vlucht des te meer schandelijk en smartelijk maken dat zij over hun vijanden hadden kunnen triomferen, indien zij getrouw waren geweest aan hun God. De dode lichamen van hen, die in de strijd waren gevallen of in gevangenschap onder vreemden waren gestorven, zullen het gevogelte des hemels tot spijs zijn vers 26. En aan een Israëliet, die de gunst zijn Gods verbeurd heeft zal zo weinig menslievendheid betoond worden, dat niemand het zal afschrikken, zo hatelijk zal Gods vloek hen aan geheel het mensdom doen zijn.

ee. Dat zij verdwaasd zullen worden in al hun raadslagen, zodat zij hun eigen belang niet zullen onderkennen, noch iets voor het algemene welzijn zullen doen, vers 28, 29. De Heere zal u slaan met onzinnigheid en met blindheid. Gods oordelen kunnen de geest van de mensen bereiken, om die met duisternis en afgrijzen te vervullen, en van alle oordelen zijn die het zwaarst, die de mensen tot een schrik maken voor zichzelf en tot hun eigen verdervers. Wat zij bedacht hebben om zich te beveiligen, zal zich nog tot hun nadeel keren. Zo bevinden wij dikwijls dat de bondgenoten, op wie zij vertrouwden, hen benauwden en hen niet sterkten, 2 Kronieken 28:20. Zij, die niet in Gods raad willen wandelen, worden rechtvaardig overgelaten om door hun eigen raad te worden verdorven, en zij, die moedwillig blind zijn voor hun plicht, verdienen blind gemaakt te worden voor hun belang, en, daar zij de duisternis liever gehad hebben dan het licht, zo laat hen op de middag omtasten als in duisternis.

ff. Dat zij door de trotse overwinnaar beroofd zullen worden van al hun genietingen, ja van alles, zoals Benhadad met Achab gedaan heeft, 2 Koningen 20:5, 6, 6. Niet slechts hun wijngaarden zullen hun ontnomen worden, maar ook hun vrouwen en kinderen, vers 30, 32. De dingen, die hun het liefst waren, waarin zij het meeste behagen vonden, en waarvan zij zich het meeste genot beloofden, zullen tot vermaak en triomf dienen van hun vijanden. Gelijk zij gewoond hebben in huizen, die zij niet hebben gebouwd, en van wijngaarden hebben gegeten, die zij niet hebben geplant, Hoofdstuk 6:10. 11, , zo zal het nu met anderen tot hun opzicht wezen. Hun ossen, ezels en schapen zullen, evenals die van Job, voor hun ogen worden weggenomen, en zij zullen ze niet terugkrijgen, vers 31. En al de vrucht van hun land en van hun arbeid zullen de vijanden opeten, zodat zij en de hun gebrek zullen hebben aan het nodige, terwijl hun vijanden zwelgen in hetgeen, waarvoor zij gearbeid hebben.

gg. Dat zij gevangelijk weggevoerd zullen worden naar een afgelegen land, ja in alle koninkrijken van de aarde, vers 25. Hun zonen en dochteren, van wie zij zich lieflijkheid en vertroosting beloofden, zullen in gevangenschap gaan, vers 41, ten slotte ook zij zelf en hun koning, in wie zij zich veiligheid beloofden en rust, vers 36. Dit is volkomen vervuld toen eerst de tien stammen gevangelijk naar Assyrië weggevoerd werden, 2 Koningen 17:6, 6 en niet lang daarna de twee stammen naar Babylon en twee van hun koningen, 2 Koningen 24:14, 15, 25:7, 21, , . Wat als een verzwarende van hun gevangenschap vermeld wordt is dat zij naar een onbekend land zullen gaan, welks taal en zeden zeer vreemd zullen zijn en hun behandeling wreed en barbaars, en daar zullen zij andere goden dienen, dat is: gedwongen worden dit te doen door hun vijanden, zoals het in Babylon ook geschied is, Daniel 3:6. God maakt van de mensen zonde dikwijls tot hun straf. "Gij zult andere goden dienen dat is: Gij zult hen dienen, die ze dienen", in de Schrift wordt een natie dikwijls naar de naam van haar god genoemd, zoals in Jeremia 48:7. Zij hadden afgodendienaars tot hun metgezellen gemaakt, en nu maakte God afgodendienaars tot hun verdrukkers.

hh. Dat de overgeblevenen beledigd en getiranniseerd zullen worden door vreemdelingen, vers 43, 44. Zo werden de tien stammen beledigd en verduisterd door de kolonisten, die de koning van Assyrië zond om bezit te nemen van hun land, 2 Koningen 17:24. Dit kan ook bedoeld zijn van het tragsgewijze inbreuk maken van de vreemdelingen in hun poorten op hun bezittingen, zodat zij er zich ten slotte geheel meester van maakten, en er hen geheel uitgedraaid hadden. Wij lezen van de vervulling hiervan in Hosea 7:9. Vreemden verteren zijn kracht, vreemden nemen het brood uit de mond van de ware, geboren Israëlieten, waardoor zij rechtvaardig gekastijd werden voor hun invoeren van vreemde goden.

I. Dat hun naam en roem onder hun naburen geheel verduisterd zouden zijn, en zij die een naam en een lof geweest zijn, zullen tot een schrik, een spreekwoord en een spotrede zijn, vers 37. Sommigen hebben de vervulling van deze bedreiging gezien in hun tegenwoordige toestand want als wij van de meest trouweloze en barbaarse handeling spreken, zeggen wij: Niemand dan een Jood zou dit gedaan hebben. Aldus is de zonde een smaad voor ieder volk. Eindelijk. Om hun ellende te voltooien wordt de bedreiging gedaan, dat zij door al deze oordelen buiten hun zinnen zullen geraken, vers 34. Gij zult onzinnig zijn vanwege het gezicht uwer ogen, dat is: beroofd zijn van alle vertroosting en hoop en aan de uiterste wanhoop overgegeven. Zij, die wandelen door aanschouwen en niet door geloof, zijn in gevaar van het verstand te verliezen als alles om hen heen schrikkelijk is, en zeer treurig, voorwaar, is de toestand van hen, die onzinnig zijn vanwege het gezicht hunner ogen.

Deuteronomium 28:45-68

Men zou gedacht hebben dat nu genoeg gezegd was om hen te vervullen van vrees voor die toorn Gods, die geopenbaard is van de hemel over alle goddeloosheid en ongerechtigheid van de mensen. Om echter te tonen hoe diep de schatten zijn van die toorn, en dat er nog meer en nog erger is begint Mozes, als men gedacht heeft dat hij aan het slot van dit treurige onderwerp is gekomen, opnieuw en voegt aan deze rol van vervloekingen nog veel andere gelijksoortige woorden, zoals Jeremia aan de zijne gedaan heeft, Jeremia 36:22. In het eerste gedeelte van zijn bedreiging schijnt Mozes hun gevangenschap in Babylon te voorzien en de rampen, die er aan voorafgingen en haar hebben vergezeld, waardoor zij zelfs na hun terugkeer in zo ellendige en geringe staat waren, beschreven in vers 44, namelijk dat hun vijanden tot een hoofd waren, en zij tot een staart gemaakt zijn, maar hier, in dit tweede gedeelte, voorzegt hij hun laatste verwoesting door de Romeinen, en hun verstrooiing daarna. En de tegenwoordige toestand van het Joodse volk en van allen, die bij hetzelfde ingelijfd zijn door de Joodse Godsdienst te hebben omhelsd, beantwoordt zo volkomen en nauwkeurig aan

de voorzegging, vervat in deze verzen, dat hij tot een onbetwistbaar bewijs dient van de waarheid van de profetie, en bijgevolg van het Goddelijk gezag van de Schrift. En deze laatste verwoesting, hier voorgesteld zijnde als verschrikkelijker dan de vorige, toont het, dat hun zonde, in Christus en Zijn Evangelie te verwerpen, gruwelijk en Godtergend was dan zelfs hun afgoderij geweest is, en hen nog meer onder de macht van Satan liet, want door hun gevangenschap in Babylon werden zij in zeventig jaren tijds grondig en voor goed van afgoderij genezen, maar na deze laatste verwoesting zijn reeds meer dan zestien honderd jaren verlopen, maar zullen dit niet altijd blijven, want de beloften van hun herstelling in Hoofdstuk 30 zijn even waar als de bedreigingen in Hoofdstuk 28.) Merk op:

I. Wat hier in het algemeen gezegd is van de toorn Gods, die over hen zal komen en op hen zal blijven vanwege hun zonden.

1. Dat zij, indien zij zich niet willen laten regeren door Gods geboden, gewis ten verderve gebracht zullen worden door deze vloek, vers 45, 46. Omdat gij Zijn geboden niet hebt gehouden, (inzonderheid het gebod om de grote Profeet te horen en te gehoorzamen) zullen al deze vloeken over u komen, als over een volk dat aan het verderf gewijd is, en zij zullen wezen tot een teken en tot een wonder. Het is verbazingwekkend om te denken, dat een volk dat zolang het bevoorrechte volk des hemels is geweest, zo volkomen verlaten en verstoten is, dat een volk, zo innig tezamen verenigd, zo overal heen verspreid is, en dat toch dit volk, zó verstrooid onder alle natiën zich zo afgezonderd, zo onderscheiden zou houden van andere volken, en zich met geen van die allen zou vermengen, maar, als Kaïn zwervende en dolende zou zijn, en toch getekend om door ieder herkend te worden.

2. Dat zij, zo zij God niet wilden dienen met vrolijkheid, gedwongen zullen worden hun vijanden te dienen, vers 47, 48, opdat zij het verschil zouden kennen, 2 Kronieken 12:8, hetgeen naar sommigen denken de betekenis is van Ezechiël 20:24, 25. Omdat zij Mijn inzettingen verworpen hebben, gaf Ik hun beschikkingen, die niet goed waren. Merk hier op:

a. Van hen, aan wie God overvloed geeft van het goede van dit leven, wordt met recht verwacht, dat zij Hem zullen dienen. Waar anders onderhoudt Hij ons voor, dan opdat wij Zijn werk zullen doen, en op de een of andere wijze dienstbaar zullen zijn aan Zijn eer en heerlijkheid?

b. Hoe meer God ons geeft, hoe blijmoediger wij Hem moeten dienen, onze overvloed moet olie wezen voor de raderen van onze gehoorzaamheid. God is een meester, die met blijdschap gediend wil wezen, en er zich in verlustigt ons te horen zingen bij ons werkt.

c. Indien wij, als wij de gaven van Gods milddadigheid ontvangen, Hem of in het geheel niet dienen, of Hem dienen met tegenzin, dan is het rechtvaardig in Hem om ons het zware leed van gebrek en slaafse dienstbaarheid te laten ondervinden. Zij, die klagen zonder reden, verdienen dat hun oorzaak tot klagen wordt gegeven. Tristis es, et felix! Gelukkig, en toch niet tevreden! Schaam u over uw dwaasheid en ondankbaarheid.

3. Dat, zo zij God niet eerden door een eerbiedige gehoorzaamheid, Hij aan hen verheerlijkt zal worden door wonderlijke plagen over hen te doen komen, vers 58, 59. Met recht verwacht God van ons dat wij Zijn heerlijke en vreeslijke naam zullen vrezen, en, hetgeen vreemd is, die naam welke ons hier wordt voorgesteld als het voorwerp van onze vrees, is: DE HEERE UW GOD, die in onze Bijbels hier zeer gepast met grote hoofdletters is gesteld, want niets kan meer waarlijk verheven zijn. Gelijk niets meer troostrijk is, zo is ook niets meer ontzagwekkend, dan dit, dat Hij met wie wij te doen hebben, JHWH is, een wezen, oneindig volmaakt en volzalig, onze rechtmatige Heer en eigenaar, van wie wij wetten hebben te ontvangen, aan wie wij rekenschap hebben af te leggen, dit is groot en grotelijks te vrezen.

Wij kunnen met recht van God verwachten dat, zo wij Zijn vreeslijke naam niet vrezen, wij Zijn vreeslijke plagen zullen gevoelen, want op deze of die wijze zal God gevreesd worden. Al Gods plagen zijn vreeslijk, maar sommigen maakt Hij wonderlijk, daar zij het buitengewoon kenmerk in zich dragen van de Goddelijke macht en gerechtigheid, zodat men op het eerste gezicht er van kan zeggen: Voorwaar! er is een God, die op de aarde richt! II. Hoe de bedreigde verwoesting beschreven is. Mozes behandelt hier hetzelfde treurige onderwerp, waarover onze Heiland met Zijn discipelen in Zijn afscheidsrede heeft gesproken Mattheus 24, namelijk de verwoesting van Jeruzalem en van het Joodse volk. Vijf dingen worden hier voorzeggd als trapper tot hun verderf.

1. Dat zij aangevallen zullen worden door een buitenlandse vijand, vers 49, 50. De Heere zal tegen u een volk verheffen van verre namelijk de Romeinen, gelijk als een arend vliegt, zich haastende tot zijn prooi. Onze Heiland maakt gebruik van deze gelijkenis, als Hij deze verwoesting voorzegt, dat, waar het dode lichaam zal zijn, daar zullen de arenden vergaderd worden, Mattheus 24:28. En bisschop Patrick merkt op (om het merkwaardige van de vervulling des te meer te doen uitkomen) dat de adelaar het veldteken van de Romeinse legers was. Van dit volk wordt gezegd, dat het stijf van aangezicht is, een aanduiding van een harde aard, hard en streng, dat geen medelijden zou hebben met de zwakheid en de gebrekkelijkheid, hetzij van kinderen of van oude lieden.

2. Dat het land verwoest zal worden, al de vruchten er van opgegeten zullen worden door dit leger van vreemdelingen, hetgeen het natuurlijk gevolg is van een vijandelijke inval, inzonderheid als hij, zoals die door de Romeinen gedaan wordt tot kastijding van rebellen, vers 51. Het zal de vrucht van uw beesten en de vrucht van uw land opeten, zodat de inwoners verhongerden, terwijl de aanvallers zich ten volle verzadigen.

3. Dat hun steden belegerd zullen worden, en dat de hardnekkige weerstand van de belegerden en de kracht van de belegeraars zo groot zullen wezen, dat zij, namelijk de belegerden, tot het uiterste gebracht zullen worden, en ten slotte de vijand in handen zullen vallen, vers 52. Geen plaats, hoe wel versterkt ook, ja zelfs Jeruzalem niet, hoewel het zolang weerstand bood, zal ontkomen. Twee van de gewone gevolgen van een langdurig beleg worden hier voorzeggd.

a. Een verschrikkelijke hongersnood die in zo hoge mate zal heersen, dat zij uit gebrek aan voedsel, hun eigen kinderen zullen slachten en eten, vers 53. Mannen zullen dit doen, in weerwil van hun hardheid en hun vermogen om honger te lijden, en, hoewel de wet van de natuur hen verplicht om voor hun gezin te zorgen en het van het nodige te voorzien, zullen zij weigeren om aan de vrouw en de kinderen, die verhongerden, iets te geven van het kind, dat barbaars geslacht werd vers 54, 55. Ja vrouwen, zelfs vrouwen van aanzienlijke stand, zullen in weerwil van haar aangeboren kieskeurigheid op haar spijsen en haar natuurlijke liefde voor haar kinderen, toch uit gebrek aan voedsel, zozeer alle menselijkheid vergeten, dat zij ze zullen slachten en eten, vers 56, 57. Laat ons, als in het voorbijgaan opmerken, hoe hard dit lot moet geweest zijn voor zachte, teergevoelige vrouwen, en leren om ons niet toe te geven aan overgevoeligheid, omdat wij niet weten waar wij nog toe zullen komen eer wij sterven, hoe kieskeuriger wij zijn, hoe harder het voor ons zijn zal gebrek te lijden, en hoe meer wij dan in gevaar zullen zijn om verstand en Godsdienst. Jja zelfs de natuurlijke genegenheid op te offeren aan het geroep en het knagen van een niet in toom gehouden eetlust. Deze bedreiging is meer dan eens letterlijk vervuld, tot onuitwisbare schande van het Joodse volk, nooit was iets dergelijks gedaan door Griek of barbaar maar bij het beleg van Samaria heeft een vrouw haar eigen zoon gekookt en gegeten, 2 Koningen 6:28, 29. En er wordt van

gesproken als gezamenlijk te zijn gedaan in het beleg van Jeruzalem door de Babyloniers, Klaagliederen 4:10.

En in het laatste beleg door de Romeinen heeft, naar Josephus ons verhaalt, een edele vrouw door de uiterste hongersnood gedreven, haar eigen kind gedood, en er in het verborgen de helft van opgegeten, maar lieden uit de onderste laag van het volk, vlees ruikende, drongen het huis binnen, en toen heeft die vrouw hun de nog overgebleven helft, die zij voor later had willen bewaren, getoond, en hen uitgenodigd om ze met haar te delen. Wat is er te wreed of barbaars om gedaan te worden door hen, die door God zijn verlaten! b. Ziekte is nog een gevolg van een streng en langdurig beleg, en deze wordt hier gedreigd, boze en ernstige ziekten, en van lange duur, vers 59. Dezen zullen de Joden bijblijven overal waar zij later heen zullen gaan, de plagen van Egypte melaatsheid, boze zweren, vers 60. Ja, alsof de bijzondere rampen, waarmee hier gedreigd wordt, nog niet genoeg zijn, besluit hij met een enzovoorts, vers 61. De Heere zal alle ziekten en alle plaag over u doen komen, die in het boek van deze wet niet geschreven zijn. Zij, die onder de vloek Gods vallen, zullen bevinden dat hun de helft van het gewicht en de verschrikking van die vloek nog niet was aangezegd.

4. Dat grote menigten van hen zullen omkomen, zodat zij weinig in getal zullen worden, vers 62. Het was een volk, dat door God op wonderbare wijze was vermenigvuldigd, zodat zij als de sterren des hemels waren in menigte, maar om hun zonde, verminderd en ten onder gegaan, Psalm 107:39. De berekening is gemaakt, dat bij de verwoesting van het Joodse volk door de Romeinen, zoals blijkt uit het bericht, dat Josephus er van geeft, meer dan twee miljoen door het zwaard zijn omgekomen in de verschillende plaatsen, behalve nog degenen, die omkwamen door honger en pestilentie, zodat het gehele land ten ondergang was gebracht en in een woestijn was verkeerd. Het is een ontzettend woord in vers 63. Gelijk als de Heere zich over ulieden verblijdde, u goed doende en u vermenigvuldigende, also zal zich de Heere over u verblijden, u verdoende en u verdelgende. Zie hier de goedertierenheid en de strengheid Gods, helder schittert de genade in het vermaak, dat God heeft in goed doen Hij verblijdt er zich in, maar niet minder blinkt Zijn gerechtigheid uit in het vermaak, dat Hij vindt in het verderven van de onboetvaardigen, met in het ongelukkig maken van Zijn schepselen als zodanig, maar in zover het de handhaving is van Zijn eigen eer en in het verzekeren van de doeleinden van Zijn regering. Zie welk een boosaardige, onheilstichtende zaak de zonde is, die het nodig maakt voor de God van de oneindige goedertierenheid, om zich te verblijden in het verderf van Zijn schepselen, ja van diegenen zelfs, die Zijn gunstgenoten zijn geweest.

5. Dat het overblijfsel verstrooid zal worden onder alle volken. Dit voltooit hun ellende vers 64. De Heere zal u verstrooien onder alle volken. Dit is op merkwaardige wijze vervuld in hun tegenwoordige verstrooiing, want bijna in alle landen, hetzij in het bezit van Christenen of van Mohammedanen, worden Joden gevonden, en wel in zo grote getale, dat men gezegd heeft: indien zij zich konden verenigen voor een gemeenschappelijk belang, zij zouden een geduchte heerschaar vormen, zeer wel instaat om de machtigste rijken en vorsten het hoofd te bieden, maar zij zijn onder de macht van de vloek, en zijn zó verstrooid dat zij niet bij machte zijn om zich tot een lichaam een maatschappij te verenigen.

a. Hier wordt voorzeggd dat zij in hun verstrooiing geen Godsdienst zullen hebben, dat is, zij zullen noch tempel, noch altaar, noch priesterschap hebben, want zij zullen andere goden dienen. Sommigen denken dat dit vervuld is door het geweld de Joden aangedaan in Roomse landen, om de beelden te aanbidden, die in de Roomse kerk gebruikt worden, en dat wel tot hun grote kwellling.

b. Zij zullen geen rust hebben, geen rust voor het lichaam, uw voetzool zal geen rust hebben, vers 65, maar voortdurend zult gij van de een plaats naar de andere gaan, hetzij in hoop op

gewin, of uit vrees voor vervolging, allen zullen zij wandelende Joden zijn, geen rust voor hun geest, (hetgeen nog veel erger is) maar een bevend hart, vers 65, gij zult uw leven niet zeker zijn, vers 66, 6 beide het licht en de duisternis moede, die voor een rustig gemoed ieder op zijn beurt welkom zijn, maar voor hen zal zowel de dag als de nacht een verschrikking wezen, vers 67. Zo was eenmaal de toestand van Job, Job 7:4 maar voor hen zal die toestand altijddurend wezen, die blindheid en duisternis, waarvan de apostel spreekt als gekomen te zijn over Israël, en die schuld, welke hun rug allen tijd verkromt, Romeinen 11:8-10, moest wel een voortdurende rusteloosheid en ontzetting bij hen teweegbrengen. Diegenen zijn een kwelling voor zichzelf en voor allen, die hen omringen, die dag en nacht vrezen en altijd ongerust zijn, laat Godvrezende mensen hier tegen strijden, en niet toegeven aan de vrees, die pijn heeft: en laat goddeloze mensen niet gerust zijn in hun goddeloosheid, want hun hart kan niet bestaan en hun handen kunnen niet sterk zijn, als de verschrikkingen Gods zich tegen hen keren. Zij, die des morgens zeggen: Och dat het avond ware! en des avonds: Och dat het morgen ware! tonen:

(1). Een voortdurende gisting en kwelling, knorrig zijnde op de uren, omdat zij zo langzaam voorbijgaan, en klagende over de lengte van iedere minuut. Laat ons de tijd kostbaar wezen als wij voorspoed hebben, dan zal hij niet zo vervelend zijn als wij in benauwdheid zijn, als hij anders zijn zou.

(2). Een voortdurende angst en schrik, des morgens bevreesd voor de pijn, die des daags vliegt, en daarom wensende dat de dag voorbij was, maar wat zal dit hun baten? Als de avond komt, is het bevende hart niet minder beducht voor de schrik des nachts, Psalm 91:5, 6. Zalig zij, wier hart gesterkt is in God, en die daarom gerust zijn van de vreze des kwaads. Merk hier op: De schrik en vrees ontstaan niet alleen van het gezicht van de ogen, maar van de vrees des harten, niet slechts door werkelijke gevaren, maar ook door denkbeeldige, als men er toe komt om eens een onderzoek in te stellen naar de oorzaken van de vrees, dan blijken zij dikwijls slechts de schepselen van de verbeelding te wezen.

(3). Eindelijk. Aan het einde dreigt God hen te zullen laten waar Hij hen gevonden heeft: in een diensthuis, vers 68. De Heere zal u naar Egypte doen wederkeren, dat is: zij zullen in dezelfde ellendige toestand zijn, als toen zij de slaven waren van de Egyptenaren, en met hardheid door hen behandeld werden. God had hen uit Egypte gevoerd en gezegd: Gij zult die weg niet meer zien of: gij zult voortaan door deze weg niet weerkeren, Deuteronomium 17:16, maar nu zullen zij weer tot dezelfde toestand van slavernij gebracht worden als waarin zij toen waren. Aan vreemdelingen verkocht te worden zal al erg genoeg wezen, maar veel erger zal het zijn om aan vijanden verkocht te worden. Zelfs slaven kunnen als zodanig gewaardeerd worden, maar een Jood zou zo slecht een naam hebben voor alles wat laag en verachtelijk is, dat, als hij te koop geboden wordt, niemand hem zal willen kopen, hetgeen de meester, die hem te koop had, zoveel strenger voor hem zal maken. Men zegt dat dertig Joden voor een klein geldstukje verkocht werden, zoals zij onze Zaligmaker voor dertig stukken gelds verkocht hebben.

Ten opzichte nu van geheel deze zaak:

Ten eerste. De vervulling van deze voorzeggingen aan het Joodse volk toont, dat Mozes door de Geest Gods heeft gesproken, die gewis het verderf voorziet van de zondaren en er hen voor waarschuwt, opdat zij het door een waar en tijdig berouw kunnen voorkomen, of anders zonder verontschuldiging worden gelaten.

Ten tweede. Laat ons allen hieruit leren, beroerd te zijn, dat is ontzag te hebben en niet te zondigen. Ik heb gehoord van een goddeloos man, die, na de lezing van de bedreigingen in dit hoofdstuk zo woedend werd, dat hij het blad uit de Bijbel scheurde, zoals Jojakim Jeremia's rol aan stukken sneed en in het vuur wierp, maar waartoe dient het een kopie te vernielen, als

toch het origineel in de Goddelijke raadsbesluiten blijft geregistreerd, waardoor het onveranderlijk bepaald en vastgesteld is, dat de bezoldiging van de zonden de dood is, hetzij de mensen het willen horen, of het zullen laten.

HOOFDSTUK 29.

1 Dit zijn de woorden des verbonds, dat de HEERE Mozes geboden heeft te maken met de kinderen Israëls, in het land van Moab, boven het verbond, dat Hij met hen gemaakt had aan Horeb. 2 En Mozes riep gans Israël, en zeide tot hen: Gij hebt gezien al wat de HEERE in Egypteland voor uw ogen gedaan heeft, aan Farao, en aan al zijn knechten, en aan zijn land; 3 De grote verzoeken, die uw ogen gezien hebben, diezelve tekenen en grote wonderen. 4 Maar de HEERE heeft ulieden niet gegeven een hart om te verstaan, noch ogen om te zien, noch oren om te horen, tot op dezen dag. 5 En Ik heb ulieden veertig jaren doen wandelen in de woestijn; uw klederen zijn aan u niet verouderd, en uw schoen is niet verouderd aan uw voet. 6 Brood hebt gij niet gegeten, en wijn en sterken drank hebt gij niet gedronken; opdat gij wistet, dat Ik de HEERE, uw God, ben. 7 Toen gij nu kwaamt aan deze plaats, toog Sihon, de koning van Hesbon, uit, en Og, de koning van Bazan, ons tegemoet, ten strijde; en wij sloegen hen. 8 En wij hebben hun land ingenomen, en dat ten erve gegeven aan de Rubenieten en Gadieten, mitsgaders aan de halve stam der Manassieten. 9 Houdt dan de woorden dezes verbonds, en doet ze; opdat gij verstandelijk handelt in alles, wat gij doen zult. 10 Gij staat heden allen voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods: uw hoofden uwer stammen, uw oudsten, en uw ambtlieden, alle man van Israël; 11 Uw kinderkens, uw vrouwen, en uw vreemdeling, die in het midden van uw leger is, van uw houthouwer tot uw waterputter toe; 12 Om over te gaan in het verbond des HEEREN, uws Gods, en in Zijn vloek, hetwelk de HEERE, uw God, heden met u maakt; 13 Opdat Hij u heden Zichzelven tot een volk bevestige, en Hij u tot een God zij, gelijk als Hij tot u gesproken heeft, en gelijk als Hij uw vaderen, Abraham, Izak en Jakob, gezworen heeft. 14 En niet met ulieden alleen maak ik dit verbond en dezen vloek; 15 Maar met dengene, die heden hier bij ons voor het aangezicht des HEEREN, onzes Gods, staat; en met dengene, die hier heden bij ons niet is. 16 Want gij weet, hoe wij in Egypteland gewoond hebben, en hoe wij doorgetogen zijn door het midden der volken, die gij doorgetogen zijt. 17 En gij hebt gezien hun verfoeiselen, en hun drekgoden, hout en steen, zilver en goud, die bij hen waren. 18 Dat onder ulieden niet zij een man, of vrouw, of huisgezin, of stam, die zijn hart heden wende van de HEERE, onzen God, om te gaan dienen de goden dezer volken; dat onder ulieden niet zij een wortel, die gal en alsem drage; 19 En het geschiede, als hij de woorden dezes vloeks hoort, dat hij zichzelven zegene in zijn hart, zeggende: Ik zal vrede hebben, wanneer ik schoon naar mijns harten goeddunken zal wandelen, om de dronkene te doen tot de dorstige. 20 De HEERE zal hem niet willen vergeven; maar alsdan zal des HEEREN toorn en ijver roken over denzelven man, en al de vloek, die in dit boek geschreven is, zal op hem liggen; en de HEERE zal zijn naam van onder de hemel uitdelgen. 21 En de HEERE zal hem ten kwade afscheiden van al de stammen Israëls, naar alle vloeken des verbonds, dat in het boek dezer wet geschreven is. 22 Dan zal zeggen het navolgend geslacht, uw kinderen, die na ulieden opstaan zullen, en de vreemde, die uit verre landen komen zal, als zij zullen zien de plagen dezes lands en deszelfs krankheden, waarmede de HEERE het gekrenkt heeft; 23 Dat zijn ganse aarde zij zwavel en zout der verbranding; die niet bezaaid zal zijn, en geen spruit zal voortgebracht hebben, noch enig kruid daarin zal opgekomen zijn; gelijk de omkering van Sodom en Gomorra, Adama en Zeboim, die de HEERE heeft omgekeerd in Zijn toorn en in Zijn grimmigheid; 24 En alle volken zullen zeggen: Waarom heeft de HEERE aan dit land also gedaan? Wat is de ontsteking van dezen groten toorn? 25 Dan zal men zeggen: Omdat zij het verbond des HEEREN, des Gods hunner vaderen, hebben verlaten, dat Hij met hen gemaakt had, als Hij hen uit Egypteland uitvoerde; 26 En zij heengegaan zijn, en andere goden gediend en zich voor die gebogen hebben; goden, die hen niet gekend hadden, en geen van welke hun iets medegedeeld had; 27 Daarom is de toorn des HEEREN ontstoken tegen dit land, om daarover te brengen al dezen vloek, die in dit boek geschreven is. 28 En de HEERE heeft hen uit hun land uitgetrokken, in toorn, en in grimmigheid, en in grote verbolgenheid; en Hij heeft hen verworpen in een ander land, gelijk het is te dezen dage. 29 De verborgene dingen zijn voor de HEERE, onzen God; maar de geopenbaarde zijn voor ons en voor onze kinderen, tot in eeuwigheid, om te doen al de woorden dezer wet.

De eerste woorden van dit hoofdstuk zijn er de inhoud van. Dit zijn de woorden des verbonds, vers 1, dat is de volgende woorden. Hier is

- I. Een verhaal van Gods handelingen met hen, ten einde hen in dit verbond te brengen, vers 2-8.
- II. Een plechtig bevel aan hen om het verbond te houden, vers 9.
- III. Een uittreksel van het verbond zelf, vers 12, 13.
- IV. Een nadere aanduiding van de personen, die in het verbond opgenomen zijn, vers 10, 11, 14, 15.
- V. Een aanduiding van het grote doel van dit verbond tegen afgoderij, in een tussenzin, vers 16, 17.
- VI. Een zeer plechtige en ontzaglijke aankondiging van de toorn Gods tegen personen, die zich vrede beloven op een zondige weg, vers 18-28.
- VII. Het besluit van dit verdrag, met een onderscheiding tussen verborgen en geopenbaarde dingen, vers 29.

Deuteronomium 29:1-9

Nu Mozes uitvoerig de geboden had herhaald, die het volk moest waarnemen als hun deel van het verbond, en de beloften en bedreigingen die God zou vervullen (al naar zij zich gedroegen) als Zijn deel van het verbond, wordt het geheel hier saamgevat in een bondgenootschappelijke handeling. Het verbond, dat tevoren gemaakt werd, is hier hernieuwd, en even als tevoren, is Mozes er ook nu de bemiddelaar van vers 1. De Heere heeft Mozes geboden het te maken. Mozes zelf, hoewel koning in Jeshurun, kon het verbond niet anders maken dan naar God er hem instructies voor gaf. Het is niet in de macht van de bedienaren des Evangelies om de voorwaarden vast te stellen van het verbond, zij moeten er slechts de zegels van uitdelen. Dit verbond wordt gezegd te zijn boven het verbond, dat Hij met hen gemaakt had aan Horeb, want hoewel het verbond hetzelfde was, was het toch nu een nieuwe afkondiging en bekrachtiging er van. Het is waarschijnlijk dat sommigen nu leefden, die hoewel zij nog niet oud genoeg waren, toen het verbond aan Horeb gemaakt werd, om gemonsterd te worden echter wél oud genoeg waren om voor zichzelf hun toestemming tot dat verbond te geven, en toch wordt het hier hernieuwd. Zij, die een plechtig verbond met God hebben aangegaan moeten alle gelegenheden waarnemen om het weer te doen, als degenen die met hun keus te ingenomen zijn om te willen veranderen. Maar verreweg de meesten waren een nieuw geslacht, en daarom moet het verbond met hen opnieuw worden aangegaan, en het is voegzaam, dat met de kinderen des verbonds het verbond zal worden vernieuwd.

I. Gewoonlijk zal een verdrag beginnen met een verhaal, hier nu begint het verdrag met het verhaal van de grote dingen, die God voor hen gedaan heeft.

1. Als een aanmoediging voor hen om te geloven dat God waarlijk hun God zal zijn, want Hij zou niet zoveel voor hen gedaan hebben, indien Hij niet voornemens was nog meer voor hen te doen, waarvoor alles wat Hij tot nu toe gedaan had, als het ware, slechts de inleiding was, ja Hij had in hetgeen Hij tot nu toe gedaan had zich een God betoond, hetgeen hun verwachting kon opwekken van iets groots, beantwoordende aan de volle uitgestrektheid van die gewichtige belofte, dat Hij hun een God zal zijn.

2. Als een aansporing voor hen om Hem een gehoorzaam volk te zijn, uit aanmerking van hetgeen Hij voor hen gedaan heeft.

II. Hij doet een beroep op hun eigen ogen voor het bewijs van hetgeen hij hier zegt, vers 2. Gij hebt gezien al wat de Heere gedaan heeft. Hun eigen zintuigen waren het onomstotelijk bewijs van het feit, dat God grote dingen voor hen gedaan had, en dan was hun eigen verstand niet minder een bevoegd rechter van de billijkheid van de gevolgtrekking, die er uit afgeleid wordt: Houdt dan de woorden dezes verbonds.

III. Hij specificeert deze dingen om de macht en goedheid van God te tonen in Zijn verschijningen voor hen.

1. Hun bevrijding uit Egypte, vers 2, 3. De verbazingwekkende tekenen en wonderen waarmee Farao geplaagd werd en gedwongen hen weg te zenden, en Israël was beproefd (want zij worden verzoeken genoemd) of zij op God zouden vertrouwen dat Hij hen beveiligen zou tegen en verlossen zou door die plagen.

2. Hun gedrag gedurende veertig jaren in de woestijn, vers 5, 6. Zij werden geleid, gekleed en gevoed door wonderen, hoewel de paden in de woestijn niet slechts onbekend maar ook onbetreden waren, heeft God er hen toch voor behoed om er te verdwalen, en zoals bisschop Patrick opmerkt die eigen schoenen, die zij op bevel van God in Egypte aandeden bij het pascha, toen zij gereed waren om uit te gaan, Exodus 12:11, zijn niet versleten, maar dienden hen tot zij in Kanaän kwamen, en hoewel zij niet leefden van brood dat het hart versterkt, en van wijn, die het verheugt, maar van manna en rotswater, waren zij toch mannen van kracht en kloekmoedigheid bekwaam tot de strijd. Door deze wonderen werd hun bekend gemaakt dat de Heere God was, en door deze zegeningen dat Hij hun God was.

3. De overwinning, die zij onlangs behaald hadden over Sihon en Og, en het goede land, dat zij in bezit hadden genomen, vers 7, 8. Zowel de vroegere als de tegenwoordige zegeningen moeten door ons gebruikt worden als drijfveren tot gehoorzaamheid.

IV. Als gevolgtrekking uit dit verhaal:

1. Mozes betreurt hun stompzinnigheid vers 4. Maar de Heere heeft ulieden niet gegeven een hart om te verstaan. Hiermede wordt de schuld van ons onverstand, en zothed, en ongeloof niet op God gelegd, alsof zij wel bereid waren geweest om Zijn genade te ontvangen en er om gebeden hadden, maar Hij haar hun had geweigerd, neen, het legt de schuld op henzelf. De Heere, die de Vader is van de geesten, een God in verbond met u, en die altijd zo rijk in barmhartigheid over u is geweest, zou ongetwijfeld al Zijn andere gaven met deze gave gekroond hebben, Hij zou u een hart hebben gegeven om te verstaan, en ogen om te zien, indien gij niet door uw weerstrevenheid en verkeerdheid Zijn vriendelijke voornemens had tegengewerkt, en Zijn genade tevergeefs had ontvangen. Het horende oor en het ziende oog, en het hart dat verstaat zijn de gaven van God. Allen, die ze hebben, hebben ze van Hem. God geeft niet slechts voedsel en klederen, maar rijkdom en grote bezittingen, aan velen, aan wie Hij geen genade geeft. Velen genieten van de gaven, maar hebben geen hart om er de Gever van te onderkennen, of om de ware bedoeling en het gebruik van deze gaven te begrijpen. Gods bereidwilligheid om ons goed te doen in andere dingen is een duidelijk bewijs, dat het onze en niet Zijn schuld is, zo wij geen genade, die beste van alle gaven, hebben. Hij zou ons vergaderd hebben, maar wij hebben niet gewild.

2. Mozes beveelt hun gehoorzaam te zijn, vers 9. Houdt dan de woorden van dit verbond en doet ze. Dankbaarheid en welbegrepen eigenbelang, zowel als plichtsbesef en trouw, nopen ons de woorden van dit verbond te houden.

Deuteronomium 29:10-29

Uit de lengte van de volzinnen hier, en het overvloedige en scherpe van deze uitdrukkingen, kan men opmaken dat Mozes, nu hij het slot van zijn rede nadert, zeer warm en vurig was, en zeer begerig om hetgeen hij gezegd had in te prenten in het hart van dit onnadenkende volk. Om hen te sterken aan God en hun plicht te verbinden, sluit hij (als het ware) met grote plechtigheid van uitdrukking (welke in de plaats treedt van de uitwendige plechtstatigheid, die gebruikt was in Exodus 24:4 en verv.) een verdrag tussen hen en God, een eeuwig verbond, dat God niet zou en zij niet moesten vergeten. Hij vraagt niet om hun bepaalde, duidelijke toestemming, maar stelt hun de zaak duidelijk voor ogen, en laat haar dan verder tussen God en hun eigen geweten. Merk op:

I. De partijen van dit verbond of verdrag.

1. Het is de Heere, hun God, met wie zij een verbond aangaan, vers 12. Aan Hem moeten zij zich overgeven, aan Hem moeten zij zich verbinden. Het is Zijn eed, Hij heeft het verbond opgemaakt en vastgesteld, Hij eist uw instemming er mede. Hij heeft het u gezworen, en gij moet het Hem zweren. Dit eist van ons oprecht en ernstig te zijn, nederig en eerbiedig in onze verbondshandelingen met God, gedenkende hoe groot een God Hij is, met wie wij in verbond zijn, die ons volkomen kent en een volstreckte heerschappij over ons heeft.

2. Zij moeten allen in het verbond met Hem worden opgenomen. Allen waren zij opgeroepen om voor God te verschijnen, vers 2, en zij geven aan de oproeping gehoor, en nu wordt hun gezegd vers 10, wat het doel was van hun verschijnen voor God en corps- zij moesten met Hem in verbond treden.

a. Zelfs hun grote mannen, de oversten van hun stammen, hun oudsten en ambtlieden, moeten het geen verkleining achten van hun eer of een vermindering van hun macht, om hun hals te buigen onder dit juk. Veeleer moeten zij het eerst in dit verbond treden, ten einde een goed voorbeeld te geven aan hun minderen.

b. Niet alleen de mannen, maar ook de vrouwen en kinderen moeten in dit verbond komen, hoewel zij niet geteld en gemonsterd waren, moeten zij zich tot de Heere voegen, vers 11. Zelfs kinderen zijn instaat om in het verbond met God te worden opgenomen, en moeten met hun ouders worden toegelaten. Kinderkens, zo klein nog, dat zij op de arm gedragen worden moeten tot Christus worden gebracht, en zullen door Hem gezegend worden want voor hen was en is het koninkrijk Gods.

c. Niet alleen de mannen van Israël, maar de vreemdeling, die in hun leger was, mits hij inzover tot hun Godsdienst was overgegaan, dat hij alle valse goden had verzaakt, moest in dit verbond met de God Israëls worden opgenomen, nademaal ook hij, of schoon een vreemdeling, in deze zaak als een zoon Abrahams beschouwd meest worden, Lukas 19:9. Dit was reeds vroeg een aanduiding van gunst jegens de heidenen en van de goedertierenheid, die God voor hen had weggelegd.

d. Niet slechts de vrijen, maar ook de houthakkers en de waterputters, de geringste werklieden, die zich onder hen bevonden. Gelijk niemand te groot is of te aanzienlijk om onder de verplichtingen van het verbond te komen, zo is ook niemand te gering om de zegeningen van het verbond te beërven. In Christus wordt geen verschil gemaakt tussen dienstknecht en vrije, Colossen 3:11. Zijt gij, een dienstknecht zijnde, geroepen? Laat u dat niet bekommeren. 1 Corinthiërs 7:21.

e. Niet alleen degenen, die nu voor God tegenwoordig waren in deze plechtige vergadering, maar ook zij, die niet hier bij hen waren, werden in het verbond opgenomen, vers 15. Gelijk als met hem, die hier bij ons staat, (aldus denkt bisschop Patrick dat de zin overgezet moest worden) zo ook met hem, die heden niet bij ons is, dat is:

a.a. Degenen, die tehuis bleven, waren er mee in opgenomen. Al werden zij terughouden, hetzij door ziekte, of door nodige zaken, moeten zij toch niet denken, dat zij onder geen verplichting zijn gekomen, neen, iedere Israëliet deelt in de algemene zegen, zij, die tehuis blijven, delen in de buit, en daarom moet ook ieder Israëliet zich gebonden achten door de toestemming van het vertegenwoordigende lichaam. Zij, die niet kunnen opgaan naar het huis des Heeren, moeten geestelijke gemeenschap onderhouden met hen, die wel opgaan, en afwezig zijnde naar het lichaam, in de geest tegenwoordig zijn.

b.b. De toekomende geslachten zijn er mee in begrepen. Ja één van de Chaldeeuwse Paraphrasten leest hier: Al de geslachten, die er geweest zijn, van de eerste dagen van de wereld af, en allen, die ontfstaan zullen tot aan het einde van de wereld, staan heden hier met ons. En aldus dit verbond nemende als een type van het verbond van de genade, is het een groot en heerlijk getuigenis van de Middelaar van dat verbond, die dezelfde is gisteren, en heden, en tot in eeuwigheid.

II. De korte inhoud van dit verbond: al de geboden, en al de beloften van het verbond zijn begrepen in de verbondsbetrekking tussen God en hen, vers 13. Dat zij gesteld en bevestigd zouden worden om Hem een volk te zijn, Hem waar te nemen en te gehoorzamen, toegewijd te zijn aan Hem, afhankelijk te zijn van Hem, en dat Hij hun tot een God zou zijn, overeenkomstig het verbond, gemaakt met hun vaders, om hen heilig, hoog en gelukkig te maken. Hun vaders worden hier genoemd Abraham, Izak en Jakob, als voorbeelden van vroomheid, die zij zich moesten beijveren na te volgen, die voor zich nut en voordeel verwachtten van het verbond, dat met hen gemaakt was. Een juiste beschouwing van de betrekking waarin wij staan tot God als onze God, en van de verplichting, die op ons rust als Zijn volk, is genoeg om ons tot al de plichten en al de vertroosting te brengen van het verbond.

III. Het voornaamste doel van de vernieuwing van dit verbond op die tijd, was hen te versterken tegen de verzoeken van afgoderij. Hoewel ook andere zonden het verderf zullen zijn van de zondaar, was dit de zonde, die waarschijnlijk hen ten verderf zal brengen. Hieromtrent nu toont hij hun:

1. Het gevaar, waarin zij zich bevonden om er toe verzocht te worden, vers 16, 17, . Gij weet hoe wij in Egypteland gewoond hebben, een land, overgegeven aan afgoderij, en het ware te wensen dat er niet sommige overblijfselen van de besmetting van die afgoderij onder u waren. Wij zijn doorgetogen door het midden van andere volken, de Edomieten, Moabieten, enz, en hebben hun verfoeiselen gezien, en hun drekgoden, en sommigen onder u waren hun misschien maar al te zeer genegen, en hunkeren nog naar hen, en zouden liever een houten god aanbidden, die zij kunnen zien, dan een oneindigen Geest, die zij nooit gezien hebben. Het is te hopen dat er de zodanigen onder hen waren, die, hoe meer zij van die verfoeiselen en drekgoden zagen, hoe meer afkerig er van werden en ze haatten, maar er waren onder hen, die ze zagen en er door bekoord werden, de gevloekte dingen zagen en ze begeerden.

2. Het gevaar, waarin zij verkeerden, indien zij toegaven aan de verzoeking, het was op hun gevaar zo zij God verlieten om afgoden te gaan dienen. Indien zij zich niet wilden laten binden en weerhouden door de geboden van het verbond, dan zullen zij bevinden dat de vloeken van het verbond sterk genoeg zullen zijn om hen te binden en gebonden te houden.

A. Afgoderij zal het verderf wezen van particuliere personen en van hun gezin, vers 18-21 waar wij:

a. De zondaar zien beschreven, vers 18. Ten eerste. Hij is iemand, die zijn hart afwendt van zijn God, daar begint het kwaad, in het boos ongelovig hart, dat de mensen neigt om af te wijken van de levenden God naar dode afgoden. Tot die zonde zelfs worden de mensen verzocht, als zij van hun eigen begeerlijkheden afgetrokken en verlost worden. Zij, die beginnen zich van God af te wenden door hun plicht jegens Hem te veronachtzamen, worden gemakkelijk naar andere goden heengetrokken, en zij, die andere goden dienen, wenden zich zeer zeker af van de ware God, want Hij laat geen mededingers toe, Hij wil alles wezen, of niets. Ten tweede. Hij is een wortel, die gal en alsem draagt, dat is: hij is een gevaarlijk man, die zelf vergiftigd zijnde door slechte beginselen en neigingen, met een verborgen minachting van de God Israëls en Zijn inzettingen, en een verering voor de goden van de volkeren, door alle mogelijke middelen anderen zoekt te verderven en te vergiften, en hen naar afgoderij te trekken, dat is de man wiens vrucht een vergiftig kruid aldus is dit woord overgezet in Hosea 10:4 is, en alsem, het is zeer onaangenaam aan God en zal aan allen, die door hem verleid zijn, in het laatste bitterheid wezen. Daarnaast wordt verwezen door de apostel, Hebreëen 12:15, waar hij op gelijke wijze vermaant om zich te hoeden voor hen, die ons van het Christelijk geloof willen aflokken, zij zijn het onkruid op de akker, dat, als men het laat geworden, zich over de gehele akker zal uitspreiden. Een weinig van deze zuurdesem zal het gehele deeg doorzuren.

b. Zijn gerustheid in de zonde. Hij belooft zich straffeloosheid, al volhardt hij ook in zijn goddeloosheid, vers 19. Hoewel hij de woorden van de vloek hoort zodat hij op geen onwetendheid van het gevaar kan pleiten zoals andere afgodendienaars, zegt hij zich nog in zijn hart, acht hij zich veilig tegen de toorn van de God Israëls, onder de bescherming van zijn afgoden, en daarom zegt hij: ik zal vrede hebben, hoewel ik in mijn godsdienst niet geregeerd word door Gods inzettingen, maar door mijn eigen verzinzel, om dronkenschap tot de dorst te voegen, de een boze daad bij de andere. Afgodendienaars waren als dronkaards, zelf heftig gesteld op hun afgoden, en zeer vlijtig om er ook anderen toe te brengen. Hun afgoderijen gingen meestal gepaard met brasserijen, 1 Petrus 4:3, zodat dit een wee uitsprekt over dronkaards (inzonderheid de dronkenen van Efraïm) die, als zij ontwaken, dorstig zijnde, de wijn nog meer zoeken, Spreuken 23:35. En zij, die zich dronken maakten ter ere van hun afgoden, waren de ergste dronkaards. Er zijn velen, die onder de vloek Gods zijn en zich toch zegenen, maar weldra zullen zij bevinden dat zij in dit zegenen van zichzelf slechts bedriegen. Diegenen zijn rijp voor het verderf, en er is weinig hoop op hun bekering, die zichzelf hebben doen geloven dat zij vrede zullen hebben, al blijven zij ook op hun zondige weg. Dronkenschap is een zonde, die het hart verhardt, en het geweten verkracht, evenzeer als iedere andere zonde, een zonde, tot welke de mensen zelf verwonderlijk verzocht zijn, zelfs als zij er nog onlangs het kwaad van hebben ondervonden, en tot welke zij verwonderlijk gaarne anderen verleiden, Habakuk 2:15. En zulke verstrikkende zonde is afgoderij.

c. Gods rechtvaardige strengheid jegens hem voor de zonde, en voor de gruwelijke belediging, God aangedaan, door te zeggen, dat hij vrede zal hebben, al bleef hij ook op zijn zondige weg, aldus de eeuwige waarheid logenstraffende, Genesis 3:4. Er is in geheel het boek Gods nauwelijks een bedreiging, die schrikkelijker is dan deze. O dat trotse zondaars haar mochten lezen en sidderen! Want het is geen ijdel schrikbeeld om kinderen en zotten vrees aan te jagen, maar een werkelijke aankondiging van de toorn Gods tegen de goddeloosheid en ongerechtigheid van de mensen, vers 20, 21. Ten eerste. De Heere zal hem niet willen vergeven. De dagen van zijn uitstel, die hij misbruikt, zullen verkort worden, en in het midden des oordeels zal aan geen barmhartigheid gedacht worden. Ten tweede. De toorn des Heeren en Zijn ijver, die de heftigste toorn is, zal roken over die man, zoals de rook van een oven. Ten derde. Al de vloek, die in dit boek geschreven is, zal op hem liggen, niet op

hem vallen om hem te verschrikken, maar op hem blijven om hem in de diepste hel te doen verzinken, Johannes 3:36. Ten vierde. Zijn naam zal uitgedelgd worden, dat is: hijzelf zal uitgeroeid worden en zijn gedachtenis met hem vergaan. Ten vijfde. Hij zal ten kwade worden afgescheiden, hetgeen het meest juiste denkbeeld is van een vloek, hij zal buitengesloten worden van alle geluk en alle hoop er op, en zonder herstel getekend zijn voor de rampzaligheid. En eindelijk, dit alles naar alle vloeken des verbonds, die de ontzettendste vloeken zijn, daar zij de rechtvaardige wraak zijn van misbruikte genade.

B. Afgoderij zal het verderf zijn van hun volk, zij zal plagen brengen over het land, dat medeplichtig was aan de zonde, door deze wortel van de bitterheid te laten voortgroeien, en er de besmetting van aannam, zover de zonde zich heeft verspreid, zover zal ook het oordeel zich verspreiden.

a. Het verderf wordt beschreven. Het begint met plagen en krankheden, vers 22, om te zien, of zij door de mindere oordelen tot bekering gebracht kunnen worden maar zo niet, dan eindigt het in een algehele omkering, zoals die van Sodom vers 23. Gelijk dit dal, dat vanwege zijn vruchtbaarheid als de hof des Heeren was, in een poel van zout en sulfer veranderd was, zo zal het land Kanaän woest en onvruchtbaar gemaakt worden, zoals het ook is sedert de laatste verwoesting door de Romeinen. De zee van Sodom grensde aan het land Israëls, opdat zij er door gewaarschuwd zouden worden tegen de goddeloosheid van Sodom, maar, die waarschuwing niet ter harte genomen hebbende, zijn zij als Sodom gemaakt in verderf, zoals zij als Sodom waren in de zonde.

b. Er wordt gevraagd naar de reden hiervan, en die reden wordt opgegeven.

Ten eerste. Er zal naar gevraagd worden door het navolgend geslacht, vers 22, dat de toestand van hun volk in alle opzichten het tegenovergestelde zal vinden van wat hij geweest is, en als het beide de geschiedenis en de belofte zullen lezen, verbaasd zal wezen over de verandering. Ook de vreemdeling en de omwonende volken, zowel als particuliere personen, zullen vragen: Waarom heeft de Heere dit land alzo gedaan? vers 24. Grote verwoestingen worden ook elders voorgesteld als treffende de toeschouwers met verbazing, 1 Koningen 9:8, 9, Jesaja 22:8, 9. Het was tijd voor de naburen om te beven, toen het oordeel aldus begon met het huis Gods, 1 Petrus 4:17. De nadruk moet in deze vraag gelegd worden op dit land, het land Kanaän, dit goede land, de roem van alle landen, dit land vloeiende van melk en honing. Hoe betreurenswaardig dat zo goed een land als dit woest wordt gemaakt! Maar dit is nog niet alles, het is dit heilige land, het land Israëls, van een volk in verbond met God, het is Immanuëls land, een land, waar God gekend en aanbeden werd, en toch aldus verwoest! Het is geen nieuwe zaak voor God om verwoestende oordelen te brengen over een volk, dat in belijdenis Hem na is, Amos 3:2. Hij doet dit nooit zonder een gegronde reden. Het is van belang voor ons om naar die reden te vragen, opdat wij Gode de eer geven, en er ons door laten waarschuwen.

Ten tweede. De reden is hier opgegeven in antwoord op die vraag. De zaak zal zo eenvoudig, zo duidelijk wezen, dat alle mensen zullen zeggen: Het was omdat zij het verbond des Heeren, des Gods hunner vaders, hebben verlaten, vers 25. Nooit verlaat God de mensen, voordat zij eerst Hem hebben verlaten. Maar zij, die de God hunner vaders verlaten, worden rechtvaardig uit het erfdeel hunner vaders geworpen. Zij zijn heengegaan en hebben andere goden gediend vers 26, goden met welke zij niet bekend waren en waar zij geen verplichting aan hadden, hetzij uit plicht of uit dankbaarheid, want God heeft de schepselen niet gegeven om door ons gediend te worden, maar om ons te dienen, ook hebben zij ons generlei goed gedaan (zoals sommigen de zin lezen) meer dan waartoe God ze bekwaam gemaakt heeft, aan de Schepper dus zijn wij schuldenaren, en niet aan de schepselen. Het was daarom dat de toorn des Heeren ontstoken is over dit land, vers 27, en dat Hij hen uit hun land heeft

uitgetrokken, vers 28. Zodat, hoe schrikkelijk ook de verwoesting was, de Heere er rechtvaardig in geweest is, wat erkend wordt in Daniel 9:1-1, 12." Aldus, zegt Ainsworth, laat de wet van Mozes de zondaren onder de vloek, en uitgetrokken uit des Heeren land, maar de genade van Christus jegens de berouw hebbende, gelovige zondaren, plant hen weer in hun land en zij zullen niet meer worden uitgerukt, bewaard zijnde in de kracht Gods", Amos 9:15. Eindelijk. Hij besluit zijn profetie van de verwerping van de Joden, zoals Paulus zijn rede besluit over hetzelfde onderwerp in Romeinen 11:33. Hoe ondoorzoekelijk zijn Gods oordelen en onnaspeurlijk zijn wegen! Zo hier vers 29. De verborgen dingen zijn voor de Heere, onze God. Sommigen maken het tot een zinsnede: De verborgen dingen van de Heere, onze God, zijn geopenbaard aan ons en onze kinderen, zover als wij er belang bij hebben ze te kennen, en zo heeft Hij niet met andere natiën gedaan, maar wij maken er twee volzinnen van, door welke:

1. Het ons verboden is nieuwsgierig naar de verborgen raadsbesluiten Gods te vragen en ze te beslissen. Er wordt een volledig antwoord gegeven op de vraag: Waarom heeft de Heere dit land also gedaan, voldoende om God te rechtvaardigen en ons te vermanen en te waarschuwen. Maar indien men nu nog verder ging vragen, waarom God al die wonderen gedaan heeft om zo'n volk te formeren welks afval en verderf Hij toch duidelijk voorzag? Waarom heeft Hij die afval en dat verderf niet door Zijn almachtige genade verhinderd? Of, wat Hij nu nog voornemens is met hen te doen? Zo laat zulke vragers weten, dat dit vragen zijn, die niet beantwoord kunnen worden, en dat het dus niet voegzaam is ze te doen. Het is hoogmoed en aanmatiging in ons om in de Arcana Imperij de verborgenheden van de regering te willen blikken en naar redenen van staat te vragen, die het ons niet toekomt te weten. Zie Handelingen 1:7, Johannes 21:22, Colossenzen 2:18.

2. Wij worden geleid en aangemoedigd om naarstig te onderzoeken naar hetgeen God bekend gemaakt heeft, de geopenbaarde dingen zijn voor ons en onze kinderen. Hoewel God veel van Zijn raad verborgen heeft gehouden is er toch genoeg geopenbaard om ons te voldoen en ons zalig te maken. Hij heeft niets achtergehouden van hetgeen ons nuttig is, maar alleen datgene, waaromtrent het goed voor ons is onwetend te zijn. Wij behoren ons en ook onze kinderen, bekend te maken met de dingen Gods, die geopenbaard zijn, het is ons niet alleen vergund ze te onderzoeken en te doorvorsen, maar het is ons belang om dit te doen, het zijn dingen, die ons en de onze aangaan. Het zijn de regelen, waarnaar wij moeten leven, de schenkingen, waarop wij moeten leven en teren, en daarom moeten wij zelf ze naarstig leren, en ze vlijtig onze kinderen leren. Al onze kennis moet ons leiden tot het in beoefening brengen, want dat is het doel van alle Goddelijke openbaring, niet ons te voorzien van vreemde onderwerpen voorbespiegeling en redenering, waarmee wij onszelf en onze vrienden vermaken, maar opdat wij doen al de woorden van deze wet, en in ons doen gezegend zullen zijn.

HOOFDSTUK 30.

1 Voorts zal het geschieden, wanneer al deze dingen over u zullen gekomen zijn, deze zegen of deze vloek, die ik u voorgesteld heb; zo zult gij het weder ter harte nemen, onder alle volken, waarheen u de HEERE, uw God, gedreven heeft; 2 En gij zult u bekeren tot de HEERE, uw God, en Zijner stem gehoorzaam zijn, naar alles, wat ik u heden gebiede, gij en uw kinderen, met uw ganse hart en met uw ganse ziel. 3 En de HEERE, uw God, zal uw gevangenis wenden, en Zich uwer ontfermen; en Hij zal u weder vergaderen uit al de volken, waarheen u de HEERE, uw God, verstrooid had. 4 Al waren uw verdrevenen aan het einde des hemels, van daar zal u de HEERE, uw God, vergaderen, en van daar zal Hij u nemen. 5 En de HEERE, uw God, zal u brengen in het land, dat uw vaderen erfelijk bezeten hebben, en gij zult dat erfelijk bezitten; en Hij zal u weldoen, en zal u vermenigvuldigen boven uw vaderen. 6 En de HEERE, uw God, zal uw hart besnijden, en het hart van uw zaad, om de HEERE, uw God, lief te hebben met uw ganse hart en met uw ganse ziel, opdat gij levet. 7 En de HEERE, uw God, zal al die vloeken leggen op uw vijanden en op uw haters, die u vervolgd hebben. 8 Gij dan zult u bekeren, en der stemme des HEEREN gehoorzaam zijn, en gij zult doen al Zijn geboden, die ik u heden gebiede. 9 En de HEERE, uw God, zal u doen overvloeien in al het werk uwer hand, in de vrucht uws buiks, en in de vrucht uwer beesten, en in de vrucht uws lands, ten goede; want de HEERE zal wederkeren, om Zich over u te verblijden ten goede, gelijk als Hij Zich over uw vaderen verblijd heeft; 10 Wanneer gij der stemme des HEEREN, uws Gods, zult gehoorzaam zijn, houdende Zijn geboden en Zijn inzettingen, die in dit wetboek geschreven zijn; wanneer gij u zult bekeren tot de HEERE, uw God, met uw ganse hart en met uw ganse ziel. 11 Want ditzelve gebod, hetwelk ik u heden gebiede, dat is van u niet verborgen, en dat is niet verre. 12 Het is niet in de hemel, om te zeggen: Wie zal voor ons ten hemel varen, dat hij het voor ons hale, en ons hetzelfde horen late, dat wij het doen? 13 Het is ook niet op gene zijde der zee, om te zeggen: Wie zal voor ons overvaren aan gene zijde der zee, dat hij het voor ons hale, en ons hetzelfde horen late, dat wij het doen? 14 Want dit woord is zeer nabij u, in uw mond, en in uw hart, om dat te doen. 15 Ziet, ik heb u heden voorgesteld het leven, en het goede, en de dood, en het kwade. 16 Want ik gebiede u heden, de HEERE, uw God, lief te hebben, in Zijn wegen te wandelen, en te houden Zijn geboden, en Zijn inzettingen, en Zijn rechten, opdat gij levet en vermenigvuldiget, en de HEERE, uw God, u zegene in het land, waar gij naar toe gaat, om dat te erven.

17 Maar indien uw hart zich zal afwenden, en gij niet horen zult, en gij gedreven zult worden, dat gij u voor andere goden buigt, en dezelve dient; 18 Zo verkondig ik ulieden heden, dat gij voorzeker zult omkomen; gij zult de dagen niet verlengen op het land, naar hetwelk gij over de Jordaan zijt heengaande, om daarin te komen, dat gij het erfelijk bezit. 19 Ik neem heden tegen ulieden tot getuigen de hemel en de aarde; het leven en de dood heb ik u voorgesteld, de zegen en de vloek! Kiest dan het leven, opdat gij levet, gij en uw zaad; 20 Liefhebbende de HEERE, uw God, Zijner stem gehoorzaam zijnde, en Hem aanhangende; want Hij is uw leven en de lengte uwer dagen; opdat gij blijft in het land, dat de HEERE uw vaderen, Abraham, Izak en Jakob, gezworen heeft hun te zullen geven.

De bedreigingen van het vorige hoofdstuk gelezen hebbende, zou men denken dat er nu een voleinding gemaakt zou worden met het volk van Israël, dat hun zaak en toestand ten enenmale hopeloos waren, maar in dit hoofdstuk hebben wij een duidelijke kennisgeving van de genade, die God voor hen heeft weggelegd in de laatste dagen, zodat eindelijk de goedertierenheid zal roemen tegen het oordeel en het laatste woord zal hebben. Wij hebben hier:

- I. Grote en dierbare beloften aan hen gedaan na hun berouw en hun weerkeren tot God, vers 1-10.
- II. De rechtvaardigheid door het geloof hun voorgesteld in het gebod, dat hun nu was gegeven, vers 11-14.
- III. De gehele zaak in hun keus gelaten, vers 15-20.

Deuteronomium 30:1-10

Deze verzen kunnen op tweeërlei wijze beschouwd worden: als een voorwaardelijke belofte, of als een volstreckte en bepaalde voorzegging.

I. Zij moeten voornamelijk beschouwd worden als een voorwaardelijke belofte, en als zodanig behoren zij dan aan alle personen en aan alle volken, en niet alleen aan Israël. En de bedoeling er van is: ons te verzekeren dat de grootste zondaars, als zij berouw hebben en zich bekeren, vergeving van hun zonden zullen ontvangen en in Gods gunst zullen worden hersteld. Dit is de strekking van het verbond van de genade, het laat plaats voor berouw in geval van wangedrag, en belooft vergeving na betoond berouw, hetgeen het verbond in de staat van de onschuld niet gedaan heeft. Merk hier nu op:

1. Hoe het berouw beschreven wordt, dat de voorwaarde is van deze beloften.

a. Het begint in ernstig nadenken, in ter harte nemen vers 1. "Gij zult u herinneren hetgeen gij had vergeten, of waarop gij geen acht hebt geslagen.". Nadenken is de eerste stap tot bekering. Gedenkt. brengt het weer in het hart, o gij overtreders. De verloren zoon kwam eerst tot zichzelf, en toen tot zijn vader. Hetgeen zij moesten gedenken, is de zegen en de vloek. Indien de zondaren slechts ernstig wilden nadenken over het geluk, dat zij verloren hebben door de zonde, en de ellende, waarin zij zich gestort hebben, en dat zij door berouw aan die ellende kunnen ontkomen, en dat geluk wederom kunnen smaken, dan zouden zij niet vertragen om weer te keren tot de Heere hun God. De verloren zoon gedacht aan de zegen en de vloek, toen hij nadacht over zijn tegenwoordige armoede en de overvloed van brood in het huis van zijn vader, Lukas 15:17.

b. Het bestaat in een oprechte bekering. Dit nadenken, dit ter harte nemen, kan niet anders dan droefheid naar God teweegbrengen en schaamte, Ezechiël 6:9, 7:16. 6 Maar hetgeen het leven en de ziel is van berouw, en zonder hetwelk de hartstochtelijkste uitdrukkingen slechts een bespotting zijn, is een weerkeren of bekering, tot de Heere onze God, vers 2. Wanneer gij u zult bekeren tot de Heere uw God met uw gehele hart en uw gehele ziel. Wij moeten weerkeren tot onze trouw en gehoorzaamheid aan God als onze Heere en Heerser, tot onze afhankelijkheid van Hem als onze Vader en Weldoener, onze toewijding aan Hem als ons hoogste doel, en onze gemeenschap met Hem als onze God in het verbond. Wij moeten terugkeren tot God van alles wat zich tegen Hem stelt, of in mededinging met Hem is. In dit weerkeren tot God moeten wij oprecht zijn met hart en ziel, en geheel en al met geheel het hart en geheel de ziel.

c. Het wordt getoond door een voortdurende gestadige gehoorzaamheid aan de heiligen wij van God. Als gij van Zijn stem gehoorzaam zult zijn, vers 2, gij en uw kinderen, want het is niet genoeg, dat wij zelf onze plicht doen, wij moeten hem ook onze kinderen leren en hen aansporen om hem te doen. Of dit komt hier als de voorwaarde van het erfrecht op de zegen, mits hun kinderen zich nauwgezet aan hun plicht hielden. Deze gehoorzaamheid moet wezen met het oog op God, gij zult van Zijn stem gehoorzaam zijn, vers 8, en nog eens in vers 10. Zij moet oprecht wezen, en blijmoedig, en geheel en al, met uw hele hart, en met uw hele ziel, vers 2. Zij moet voortkomen uit een beginsel van liefde, en ook die liefde moet wezen met uw hele hart en met uw hele ziel, vers 6. Het is op het hart en de ziel, dat God ziet, en het is het hart en de ziel die Hij eist, die wil Hij hebben, en niets anders, geheel en al, of in het geheel niet. En zij moet algemeen wezen, naar alles, dat ik u heden gebied, vers 2, en wederom in vers 8, gij zult doen al Zijn geboden. Want hij, die zich vergunt één gebod te overtreden, maakt zich schuldig aan alle, Jakobus 2:10. Een oprecht hart merkt op al Gods geboden, Psalm 119:6.

2. Waarin de gunst bestaat, die beloofd is op dit berouw. Hoewel zij door hun benauwdheid en hun ongeluk onder de volken waarheen zij gedreven waren, tot God zijn gekomen, vers 1, zal God hen desalniettemin aannemen, want beproeving en benauwdheid worden ons gezonden om ons tot berouw en bekering te brengen. Al waren zij tot aan het einde des hemels verdreven, zal van daar hun boetvaardig gebed het genaderijk oor Gods bereiken en zal Zijn gunst hen aldaar vinden, vers 4. "Indique ad celos tantundem est viae" Van elke plaats gaat dezelfde weg naar de hemel. Op deze belofte pleit Nehemia voor het verstrooide Israël, Nehemia 1:9.

Hier wordt beloofd:

a. Dat God zich over hen zal ontfermen, als geschikte voorwerpen van Zijn medelijden, vers 3. Tegen zondaren, die volharden in hun zonde, heeft God toorn, Hoofdstuk 29:20, maar met hen, die berouw hebben en zich beklagen, heeft Hij medelijden Jeremia 31:18, 20. Ware boetvaardigen kunnen grotelijks bemoedigd zijn door de ontferming en de barmhartigheid van onze God, die nooit uitgeput zijn, maar altijd overvloeien.

b. Dat Hij hun gevangenis zal wenden, en hen weer zal vergaderen uit al de volken, waarheen zij verstrooid waren, vers 3, al was het van nog zo ver, vers 4. Eén van de Chaldeeuse Paraphrasten past dit toe op de Messias, het aldus verklarende: Het woord des Heeren zal u vergaderen, door de hand van Elias de grote priester, en zal u weerbrengen door de hand van de Messias, want dit was Gods verbond met Hem, dat Hij de bewaarden in Israël zou weerbrengen, Jesaja 49:6. En dit was de bedoeling van Zijn dood, dat Hij de kinderen Gods, die verstrooid waren, bijeen zou vergaderen, Johannes 11:51, 52. Tot Hem zal de vergadering van het volk wezen, Genesis 49:10.

c. Dat Hij hen weer zal brengen in hun land, vers 5. Boetvaardige zondaren worden niet alleen verlost uit hun ellende, maar weer hersteld in waar geluk, in de gunst van God. Het land, waarin zij gebracht zijn om het te beërven, is wel niet hetzelfde, maar in sommige opzichten beter dan dat, hetwelk onze vader Adam bezat, en uit hetwelk hij was verdreven.

d. Dat Hij hun wel zal doen vers 5 en zich over hen zal verblijden ten goede, vers 9. Want er is blijdschap in de hemel wegens de bekering van zondaren, de vader van de verloren zoon verblijdde zich over hem ten goede. Dat Hij hen zal vermenigvuldigen, vers 5. En opdat, als zij talrijk geworden zijn, iedere mond spijs zou hebben, zal Hij hen doen overvloeien in al het werk van hun hand, vers 9. Nationale bekering en verbetering brengen nationale overvloed, vrede en voorspoed. Er is beloofd: De Heere zal u doen overvloeien in de vrucht van uw beesten en van uw land ten goede. Velen hebben overvloed tot schade en nadeel, de voorspoed van de zotten zal hen verderven. Hij is dan ten goede, als God er ons genade bij geeft om hem te gebruiken tot Zijn eer en heerlijkheid.

e. Dat Hij de vloek, die op hen was, zal doen overgaan op hun vijanden, vers 7. Als God hen vergaderde om hen weer te bevestigen, zullen zij veel tegenstand ontmoeten maar dezelfde vloeken, die een last op hen waren, zullen hun een beschutting wezen, doordat zij over hun tegenstanders zijn gekomen. De beker van de zwijmeling zal van hun hand genomen worden, en in de hand gezet worden van hen, die hen bedroefd hebben, Jesaja 51, 22, 23.

f. Dat Hij hun Zijn genade zal geven om hun hart te veranderen en in hun hart te heersen vers 6. De Heere, uw God, zal uw hart besnijden om de Heere, uw God, lief te hebben. Wij willen hier aantekenen:

a.a. Het hart moet besneden worden om God lief te hebben. De onreinheid van het vlees moet weggedaan worden, en de dwaasheid van het hart, zoals de Chaldeeuse Paraphrase het verklaart. Zie Colossen 2:11, 12, Romeinen 2:29. De besnijdenis was een zegel des verbonds, het hart is besneden om God lief te hebben, als het door die band krachtig aangespoord wordt tot en gehouden wordt bij, die plicht.

b.b. Het is het werk van Gods genade om het hart te besnijden en er de liefde Gods in uit te storten, en deze genade wordt gegeven aan allen, die berouw hebben en haar zorgvuldig zoeken. Ja, het schijnt veeleer een belofte dan een bevel, vers 8. Gij dan zult u bekeren, en van de stem des Heeren gehoorzaam zijn. Hij, die van ons eist dat wij ons zullen bekeren, belooft genade om ons te kunnen bekeren, en het is onze schuld, zo die genade zonder uitwerking blijft. Hierin is het verbond van de genade wel geordineerd, dat al wat in het verbond geëist wordt, ook beloofd is. Keert u tot Mijn bestraffing, zie Ik zal Mijn Geest overvloedig uitstorten, Spreuken 1:23.

Eindelijk. Het is opmerkelijk hoe Mozes hier God noemt: de Heere uw God, twaalf maal in deze tien verzen, te kennen gevende: Ten eerste. Dat boetvaardigen in hun terugkeren tot God aanmoediging kunnen vinden in hun betrekking tot Hem, Jeremia 3:22. Zie, hier zijn wij, wij komen tot U, want Gij zijt de Heere onze God, daarom zijn wij verplicht tot U te komen, tot wie anders zouden wij heengaan? En daarom hopen wij bij U gunst te vinden. Ten tweede. Dat zij, die van God zijn afgefallen, indien zij tot Hem terugkeren en hun eerste werken doen, in hun vorigen staat van eer en geluk hersteld zullen worden. Brengt hier voor het beste kleed. In de bedreigingen van het vorige hoofdstuk wordt Hij steeds de Heere genoemd, een God van macht en de Rechter van allen, maar in de beloften van dit hoofdstuk de Heere uw God, een God van genade en in verbond met u.

II. Dit kan ook beschouwd worden als een voorzegging van de bekering en weerherstelling van de Joden: Wanneer al deze dingen over u gekomen zullen zijn, vers 1. Eerst de zegen en daarna de vloek, dan zal hun de nog weggelegde barmhartigheid geschieden. Hoewel hun hart ellendig verhard was, zal toch Gods genade het vertederen en veranderen, en dan zal, hoewel hun toestand aller-treurigst was, de voorzienigheid Gods hun rampen doen eindigen.

1. Nu is het zeker dat dit vervuld werd in hun terugkeer uit de Babylonische gevangenschap. Het was een groot voorbeeld van hun berouw en hun verbetering, dat Efraïm, die vergezeld was met de afgoden ze heeft verzaakt, zeggende: Wat heb ik meer met de afgoden te doen? Die gevangenschap heeft hen grondig en voor goed van afgoderij genezen, en toen heeft God hen weer in hun land geplant, en hun wèl gedaan. Maar:

2. Sommigen denken, dat het nog verder vervuld zal worden in de bekering van de Joden, die nu nog verstrooid zijn, hun berouw over de zonde van hun vaders in hun kruisigen van Christus, hun bekering tot God door Hem, en hun toetreding tot de Christelijke kerk. Maar ach! wie zal leven als God dit doen zal?

Deuteronomium 30:11-14

Mozes spoort hen hier aan tot gehoorzaamheid uit overweging van het eenvoudige en gemakkelijke van het gebod, I. Dit is waar van de wet van Mozes. Zij konden hun ongehoorzaamheid nooit verontschuldigen door te zeggen, dat hetgeen God hun geboden had of onbegrijpelijk of onuitvoerbaar was, onmogelijk om geweten of gedaan te worden, vers 11. Het is voor u niet verborgen. Dat is:

1. Het is niet te hoog voor u, gij behoeft geen boden naar de hemel te zenden, vers 12, om te vragen wat gij doen moet om God te behagen, en gij behoeft evenmin over de zee te gaan, vers 13, zoals de filosofen gedaan hebben, die door vele en ver verwijderde landstreken gereisd hebben om geleerdheid te verkrijgen, neen, die moeite en onkosten worden met van u gevergd, ook is het gebod niet onder het bereik alleen van de rijken, of van hen die van een zeer groot en fijn verstand zijn, maar het is zeer nabij u, vers 14. Het is geschreven in uw boeken, duidelijk voorgesteld op tafelen, zodat die voorbijgaat het kan lezen, de lippen van

uw priester bewaren deze kennis, en als er een moeilijkheid voorkomt, dan kunt gij de wet uit hun mond zoeken, Maleachi 2:7. Het is niet meegedeeld in een vreemde taal, maar het is in uw mond, dat is: in de volkstaal die gemeenlijk door u wordt gesproken, waarin gij het kunt horen en lezen, en er gemeenzaam over kunt spreken met uw kinderen. Het is niet ingewikkeld in duistere gezegden en beeldspraak om u in spanning te houden, of in hiëroglifyen, maar het is in uw hart, het is u overgeleverd op zo'n wijze, als die geschikt is voor uw vatbaarheid, ja voor de vatbaarheid van de geringste.

2. "Het is niet te moeilijk of te zwaar voor u", is de lezing van de zin in de Septuaginta, vers 11. "Gij hoeft niet te zeggen: Men zou evengoed kunnen opklimmen naar de hemel, of heen vliegen op de vleugels van de dageraad naar het uiterste van de zee als te beproeven om al de woorden van deze wet te doen", neen zo staat de zaak niet, het is niet zo'n ondraaglijk juk, als sommige slechtgezinde lieden het voorstellen. Het was voorzeker een zwaar juk in vergelijking met dat van Christus, Handelingen 15:10, maar niet in vergelijking met de afgodische diensten van de naburige volken. God beroept zich op henzelf, dat Hij hen niet heeft doen dienen met spijsoffer noch hen vermoeid heeft met wierook, Jesaja 43:23- Micha 6:3. Maar Hij spreekt inzonderheid van de zedelijke wet en haar geboden. Deze is zeer nabij u, overeenkomstig de wet van de natuur, die gevonden zou zijn in het hart en in de mond van ieder mens, indien hij er slechts acht op had geslagen. Er is datgene in, dat de wet toestemt dat zij goed is, Romeinen 7:16. "Gij hebt dus geen reden om te klagen over enigerlei onoverkomelijke moeilijkheid in de waarneming er van." II. Dit is waar van het Evangelie van Christus, waarop de apostel het toepast, en dat hij tot de taal maakt van de rechtvaardigheid, die uit het geloof is, Romeinen 10:6-8.

En velen denken dat dit hier voornamelijk door Mozes bedoeld is, want hij heeft van Christus geschreven, Johannes 5:46. Dit is Gods gebod thans onder het Evangelie, dat wij geloven in de naam van Zijn Zoon Jezus Christus, 1 Johannes 3:23. Indien wij vragen, zoals de blinde: Heere, wie is Hij? Of waar is Hij? opdat wij in Hem mogen geloven, Johannes 9:36 dan geeft deze schriftuurplaats het antwoord. Wij behoeven niet op te klimmen naar de hemel, om Hem van daar te halen, want Hij is van daar neergekomen in Zijn vleeswording, noch neer te dalen in de afgrond, om Hem van daar te halen, want van daar is Hij opgekomen in Zijn opstanding. Maar het woord is nabij ons, en in dat woord Christus, zodat, indien wij met het hart geloven dat de beloften van de vleeswording en opstanding van de Messias vervuld zijn in onze Heere Jezus, en Hem dienvolgens aannemen en Hem belijden met onze mond dan hebben wij Christus met ons, en dan zullen wij zalig worden. Hij is nabij, zeer nabij, die ons rechtvaardigt. De wet was duidelijk, en gemakkelijk te volbrengen, maar het Evangelie is dit nog veel meer.

Deuteronomium 30:15-20

Het slot van de rede van Mozes straalt als een helder, schitterend licht en heeft de gloed van een zeer sterk vuur, opdat, zo mogelijk, hetgeen hij gepredikt had door mocht dringen tot het verstand en het hart van dit onnadenkend volk. Wat zou gezegd kunnen worden dat treffender is en meer geschikt om een diepe indruk teweeg te brengen. De wijze, waarop hij met hen handelt, is zo redelijk en wijs, zo liefdevol en in alle opzichten zo geschikt om het doel te bereiken, dat er ten volle uit blijkt hoe ernstig hij meende wat hij hun heeft gezegd, en er geen verontschuldiging overbleef voor hun ongehoorzaamheid.

I. Hij stelt hun de zaak zeer duidelijk voor. Hij beroept er zich voor op henzelf, of hij hun de zaak niet zo helder en duidelijk heeft voorgesteld als zij slechts konden wensen.

1. Iedereen begeert het leven en het goede te verkrijgen, en aan dood en kwaad te ontkomen iedereen begeert geluk en vreest ellende. "Welnu, zegt hij, ik heb u de weg getoond om al het geluk te verkrijgen, dat gij slechts kunt begeren, en aan alle ellende te ontkomen. Wees gehoorzaam, en alles zal wel wezen, en niets verkeerd." Onze eerste ouders hebben de verboden vrucht gegeten in de hoop van er de kennis van goed en kwaad door te verkrijgen, maar het was een ellendige kennis, die zij verkregen hebben, van goed, door het te verliezen, en van kwaad, door de bewustheid er van. Maar zó groot is de ontferming Gods over de mens, dat Hij, in plaats van hem aan zijn eigen dwaling over te laten, hem het voorrecht heeft geschonken van Zijn woord met zo'n kennis van goed en kwaad, als die hem voor altijd gelukkig kan maken, indien hij dit niet door zijn eigen schuld verhindert.

2. Iedere mens wordt in zijn daden en handelingen bewogen door hoop en vrees, werkelijke of schijnbare. "Welnu, " zegt Mozes, "ik heb beide beproefd, indien gij tot gehoorzaamheid getrokken zult worden door het stellige vooruitzicht op voordeel er van, of gedreven wordt tot gehoorzaamheid door het niet minder stellige vooruitzicht op het verderf en ondergang in geval dat gij ongehoorzaam zijt, dan zal er op deze of die wijze op u gewerkt worden, gij zult dicht bij God en uw plicht worden gehouden, maar indien niet, dan zijt gij ten enenmale zonder verontschuldiging." Horen wij dan nu de gevolgtrekking van geheel deze zaak.

a. Indien zij en de hun God wilden liefhebben en dienen, dan zullen zij leven en gelukkig zijn, vers 16. Indien zij God wilden liefhebben, en de oprechtheid hunner liefde tonen door Zijn geboden te houden, indien zij er een gewetenszaak van maken om Zijn geboden te houden, en dit doen uit een beginsel van liefde, dan zal God hun goed doen, en dan zullen zij zo gelukkig wezen als Zijn liefde en Zijn zegen hen maken kan.

b. Indien zij of de hunnen te eniger tijd zich van God afwenden, Zijn dienst verlaten en andere goden aanbidden, dan zal dit gewis hun verderf wezen, vers 17, 18. Merk op: Het is niet om ieder gebrek, iedere tekortkoming in de bijzonderheden van hun plicht, dat verder wordt bedreigd, maar om afval en afgoderij, hoewel iedere overtreding van het gebod de vloek verdiende, zou toch de natie alleen te gronde gaan om hetgeen de schending is van het huwelijksverbond. De strekking van het Nieuwe Testament is tamelijk hieraan gelijk, dit stelt ons op dezelfde wijze leven en dood voor, goed en kwaad: Die gelooft zal zalig worden, die niet gelooft zal verdoemd worden, Markus 16:16. 6 En dat geloof omvat liefde en gehoorzaamheid. Aan hen, die met volharding in goeddoen, heerlijkheid en eer, en onverderfelijkheid zoeken, zal God het eeuwige leven geven, maar degenen die twistgierig zijn, en die van de waarheid ongehoorzaam, doch van de ongerechtigheid gehoorzaam zijn en dus in werkelijkheid andere goden aanbidden en dienen, zal verbolgenheid en toorn vergolden worden van een onsterflijken God, waarvan het gevolg verdrukking en benauwdheid moet wezen van een onsterflijke ziel, Romeinen 2:7-9.

II. De zaak aldus voorgesteld hebbende, laat hij net nu aan hun keus over, met een aanwijzing of bevel, om een goede keus te doen. Hij neemt hemel en aarde tot getuigen van zijn open en getrouw handelen met hen, vers 19. Zij konden niet anders dan erkennen dat, wat ook de uitkomst moge wezen, hij zijn ziel had bevrijd, en opdat zij nu ook hun ziel zullen bevrijden, zegt hij hun het leven te kiezen, dat Is: verkiezen om hun plicht te doen, hetgeen hun leven zijn zal. Diegenen zullen leven hebben, die het kiezen, zij, die de gunst van God kiezen en gemeenschap met Hem voor hun geluk, en hun keus naar behoren doorzetten zullen hebben wat zij verkiezen. Zij, die leven en geluk derven, hebben het zichzelf te wijten, Zij zouden het gehad hebben, indien zij het hadden gekozen toen het in hun keus gesteld was, maar zij sterven omdat zij willen sterven, dat is: omdat zij het beloofde leven niet op de gestelde voorwaarden willen hebben. In het laatste vers:

a. Toont hij hun in het kort wat hun plicht is: God lief te hebben, Hem lief te hebben als de Heere, een Wezen, in de hoogste mate beminnenswaardig, en als hun God, een God in verbond met hen, en als blijk van deze liefde in alles van Zijn stem gehoorzaam te zijn, en, door standvastigheid in deze liefde en gehoorzaamheid, Hem aan te hangen en Hem in liefde en in hun uitwendig gedrag nooit te verlaten.

b. Hij toont welke reden er is voor deze plicht.

In aanmerking:

(1). Van hun afhankelijkheid van God, Hij is uw leven en de lengte van uw dagen. Hij geeft het leven, bewaart het het leven, herstelt het leven, en verlengt het door Zijn macht, al is het ook een broos leven, en door Zijn lankmoedigheid, al is het ook een verbeurd leven, en Hij is de vrijmachtige Heere des levens, in wiens hand onze adem is. Daarom moeten wij ons bewaren in Zijn liefde want het is goed Hem tot onze vriend te hebben, en kwaad Hem tot onze vijand te hebben.

(2). Van hun verplichting aan Hem om de belofte van Kanaän gedaan aan hun vaders, en bekrachtigd door een eed. En,

(3). Van hun verwachtingen van Hem in de vervulling van die belofte: "Hebt God lief, en dient Hem, opdat gij moogt wonen in dat land van de belofte, waarvan gij zeker kunt zijn, dat Hij het u kan geven en voor u bewaren, die uw leven is en de lengte uwer dagen." Al deze dingen zijn redenen voor ons om te blijven in liefde en gehoorzaamheid aan de God aller genade en vertroosting.

HOOFDSTUK 31.

1 Daarna ging Mozes heen, en sprak deze woorden tot gans Israël, 2 En zeide tot hen: Ik ben heden honderd en twintig jaren oud; ik zal niet meer kunnen uitgaan en ingaan; daartoe heeft de HEERE tot mij gezegd: Gij zult over deze Jordaan niet gaan. 3 De HEERE, uw God, Die zal voor uw aangezicht overgaan; Die zal deze volken van voor uw aangezicht verdelgen, dat gij hen erfelijk bezit. Jozua zal voor uw aangezicht overgaan, gelijk als de HEERE gesproken heeft. 4 En de HEERE zal hun doen, gelijk als Hij aan Sihon en Og, koningen der Amorieten, en aan hun land, gedaan heeft, die Hij verdelgd heeft. 5 Wanneer hen nu de HEERE voor uw aangezicht zal gegeven hebben, dan zult gij hun doen naar alle gebod, dat ik ulieden geboden heb. 6 Weest sterk en hebt goeden moed, en vreest niet, en verschrikt niet voor hun aangezicht; want het is de HEERE, uw God, Die met u gaat; Hij zal u niet begeven, noch u verlaten. 7 En Mozes riep Jozua, en zeide tot hem voor de ogen van gans Israël: Wees sterk en heb goeden moed, want gij zult met dit volk ingaan in het land dat de HEERE hun vaders gezwoeren heeft, hun te zullen geven; en gij zult het hun doen erven. 8 De HEERE nu is Degene, Die voor uw aangezicht gaat; Die zal met u zijn; Hij zal u niet begeven, noch u verlaten; vrees niet, en ontzet u niet. 9 En Mozes schreef deze wet, en gaf ze aan de priesteren, de zonen van Levi, die de ark des verbonds des HEEREN droegen, en aan alle oudsten van Israël.

10 En Mozes gebod hun, zeggende: Ten einde van zeven jaren, op de gezetten tijd van het jaar der vrijlating, op het feest der loofhutten, 11 Als gans Israël zal komen, om te verschijnen voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, in de plaats, die Hij zal verkoren hebben, zult gij deze wet voor gans Israël uitroepen, voor hun oren; 12 Vergadert het volk, de mannen, en de vrouwen, en de kinderen, en uw vreemdelingen, die in uw poorten zijn; opdat zij horen, en opdat zij leren, en vrezen de HEERE, uw God, en waarnemen te doen alle woorden dezer wet. 13 En dat hun kinderen, die het niet geweten hebben, horen en leren, om te vrezen de HEERE, uw God, al de dagen, die gij leeft op het land, naar hetwelk gij over de Jordaan zijt heengaande, om dat te erven.

14 En de HEERE zeide tot Mozes: Zie, uw dagen zijn genaderd, om te sterven; roep Jozua, en stelt ulieden in de tent der samenkomst, dat Ik hem bevel geve. Zo ging Mozes, en Jozua, en zij stelden zich in de tent der samenkomst. 15 Toen verscheen de HEERE in de tent, in de wolkkolom; en de wolkkolom stond boven de deur der tent. 16 En de HEERE zeide tot Mozes: Zie, gij zult slapen met uw vaders; en dit volk zal opstaan, en nahoereren de goden der vreemden van dat land, waar het naar toe gaat, in het midden van hetzelfde; en het zal Mij verlaten en vernietigen Mijn verbond, dat Ik met hetzelfde gemaakt heb. 17 Zo zal Mijn toorn te dien dage tegen hetzelfde ontsteken, en Ik zal hen verlaten, en Mijn aangezicht van hen verbergen, dat zij ter spijs zijn, en vele kwaden en benauwdheden zullen het treffen; dat het te dien dage zal zeggen: Hebben mij deze kwaden niet getroffen, omdat mijn God in het midden van mij niet is? 18 Ik dan zal Mijn aangezicht te dien dage ganselijk verbergen, om al het kwaad, dat het gedaan heeft; want het heeft zich gewend tot andere goden. 19 En nu, schrijft ulieden dit lied, en leert het de kinderen Israëls; legt het in hun mond; opdat dit lied Mij ten getuige zij tegen de kinderen Israëls. 20 Want Ik zal dit volk inbrengen in het land, dat Ik zijn vaders gezwoeren heb, vloeiende van melk en honig, en het zal eten, en verzadigd, en vet worden; dan zal het zich wenden tot andere goden, en hen dienen, en zij zullen Mij tergen, en Mijn verbond vernietigen. 21 En het zal geschieden, wanneer vele kwaden en benauwdheden hetzelfde zullen treffen, dan zal dit lied voor zijn aangezicht antwoorden tot getuige; want het zal uit de mond zijns zaads niet vergeten worden; dewijl Ik weet zijn gedichtsel dat het heden maakt, al eer Ik het inbreng in het land, dat Ik gezwoeren heb. 22 Zo schreef Mozes dit lied te dien dage, en hij leerde het de kinderen Israëls. 23 En Hij gebod Jozua, de zoon van Nun, en zeide: Zijt sterk en heb goeden moed, want gij zult de kinderen Israëls inbrengen in het land, dat Ik hun gezwoeren heb; en Ik zal met u zijn.

24 En het geschiedde, als Mozes voleind had de woorden dezer wet te schrijven in een boek, totdat zij voltrokken waren; 25 Zo gebod Mozes de Levieten, die de ark des verbonds des HEEREN droegen, zeggende: 26 Neemt dit wetboek, en legt het aan de zijde van de ark des verbonds des HEEREN, uws Gods, dat het aldaar zij ten getuige tegen u. 27 Want ik ken uw weerspannigheid, en uw harden nek. Ziet, terwijl ik nog heden met ulieden leve, zijt gij weerspannig geweest tegen de HEERE; hoe veel te meer na mijn dood! 28 Vergadert tot mij al de oudsten uwer stammen, en uw amptlieden; dat ik voor hun oren deze woorden spreke, en tegen hen de hemel en de aarde tot getuigen neme. 29 Want ik weet, dat gij het na mijn dood zekerlijk zult verderven, en afwijken van de weg, dien ik u geboden heb; dan zal u dit kwaad in het laatste der dagen ontmoeten, wanneer gij zult gedaan hebben, dat kwaad is in de

ogen des HEEREN, om Hem door het werk uwer handen tot toorn te verwekken. 30 Toen sprak Mozes, voor de oren der ganse gemeente van Israël, de woorden dezès lieds, totdat zij voltrokken waren.

In dit hoofdstuk vinden wij, dat Mozes zijn rede geëindigd hebbende:

- I. Het volk bemoedigt, dat nu gereed stond Kanaän binnen te treden, vers 1-6, en Jozua die hen zal aanvoeren, vers 7, 8, 23.
- II. Hij draagt zorg dat deze dingen altijd in de herinnering zullen blijven na zijn verscheiden.
 1. Door het boek van de wet, hetwelk was:
 - a. Geschreven.
 - b. Overgegeven in de bewaring van de priesters, vers 9. en 24-27.
 - c. Bevolen om ieder zevende jaar in het openbaar te worden gelezen, vers 10-13.
 2. Door een lied, dat God aan Mozes gebood te schrijven tot hun onderrichting en vermaning.
 - a. God roept Mozes en Jozua naar de deur van de tent van de samenkomst, vers 14, 15.
 - b. Hij voorzegt de afval van Israël na verloop van tijd, en de oordelen, die zij hiermede over zich zullen brengen, vers 16-18.
 - c. Hij schrijft het volgende lied voor als een getuigenis tegen hen, vers 19-21.
 - d. Mozes schreef het, vers 22, en gaf het aan Israël met de bekendmaking van het doel er van, zoals hij het van de Heere had ontvangen, vers 28-30.

Deuteronomium 31:1-8

Wie afkerig is van scheiden (zeggen wij) zegt dikwijls vaarwel. Zo zegt Mozes dikwijls vaarwel aan de kinderen Israëls, niet omdat hij er afkerig van was om tot God te gaan, maar omdat hij afkerig was om van hen te scheiden, vreemde dat zij, als hij hun verlaten had, God zouden verlaten. Wat hij hun te zeggen had bij wijze van raadgeving en vermaning, had hij hun gezegd, hier nu roept hij hen samen om hun een woord van bemoediging te geven, inzonderheid met betrekking tot de oorlogen van Kanaän, die zij nu stonden te beginnen. Het was een ontmoediging voor hen, dat Mozes weggenomen zou worden op een tijd, toen hij zo slecht kon worden gemist. Hoewel Jozua voor hen zou blijven strijden in het dal, zullen zij Mozes niet hebben om voor hen te bidden op de hoogte des heuvels, zoals hij vroeger gedaan heeft, Exodus 17:10. Maar het is niet te verhelpen, Mozes kan niet meer uitgaan en ingaan vers 2. Niet dat hij onbekwaam of ongeschikt was geworden door enigerlei verval of afnemning van lichaam of geest, want zijn kracht was niet vergaan, Hoofdstuk 34:7, maar hij kan zien ambt niet langer vervullen, want:

1. Hij is honderd en twintig jaren oud, en het is tijd dat hij er aan denkt zijn eer en waardigheid af te staan en weer te keren tot zijn rust. Hij, die zo hoge leeftijd had bereikt, toen zeventig of tachtig de gewone maat was zoals blijkt uit het gebed van Mozes, Psaim 90:10, mocht wel denken, dat hij als een dagloner zijn dag voleindigd had.
2. Hij is onder het vonnis Gods. Gij zult over deze Jordaan niet gaan. Zo was dus een punt gezet aan zijn dienst, tot hiertoe moet hij gaan, tot hiertoe moet hij arbeiden, maar niet verder. Aldus had God het bepaald, en Mozes berust, want ik weet niet waarom iemand van onze zou begeren een dag langer te leven, dan zolang God werk voor ons te doen heeft, en wij zullen ook niet verantwoordelijk zijn voor meer tijd dan ons toegewezen is. Maar hoewel Mozes niet zelf over de Jordaan moet gaan, is hij toch begerig hen aan te moedigen, die het wel moeten.

I. Hij bemoedigt het volk, en nooit kon een legerhoofd zijn soldaten op zó goede gronden bemoedigen, als die waarop Mozes hier Israël moed inspreekt.

1. Hij verzekert hun van de voortdurende tegenwoordigheid Gods onder hen, vers 3. De Heere, uw God, die u tot hiertoe geleid en bewaard heeft, zal voor uw aangezicht overgaan, en zij kunnen vrijmoedig en gerust volgen, die er zeker van waren God tot hun leidsman en aanvoerder te hebben. Hij herhaalt dit nog met nadruk in vers 6. "De Heere, uw God, de grote JHWH, die de uwe is in het verbond, Hij is het, Hij, en geen mindere, Hij, en geen ander, die met u gaat, die, niet slechts door Zijn belofte u verzekerd heeft, dat Hij voor uw aangezicht zal heengaan, maar door Zijn ark, het zichtbare teken van Zijn tegenwoordigheid, u toont dat Hij ook werkelijk voor uw aangezicht heengaat". "En hij herhaalt het met uitbreiding. Hij gaat niet slechts in het begin voor uw aangezicht heen, om u in te brengen, maar Hij zal steeds met u blijven, met u en de uwen, Hij zal u niet begeven noch u verlaten, Hij zal in generlei verlegenheid of benauwdheid u teleurstellen, noch ooit zich uwer belangen onttrekken, wees standvastig met Hem, en Hij zal het met u wezen". Dit wordt door de apostel toegepast op geheel het geestelijk Israël Gods, ter bemoediging van hun geloof en hun hoop, ons is dit Evangelie gepredikt zowel als hun, Hij zal u niet begeven, en Hij zal u niet verlaten, Hebreeën 13:5.

2. Hij beveelt hun Jozua aan als aanvoerder, Jozua, die zal voor uw aangezicht overgaan, hij is iemand, van wiens gedrag en kloekmoedigheid, en oprechte toewijding aan hun belangen, zij een langdurige ervaring hadden, en die God had verordineerd en gesteld om hun leidsman te zijn en hem daarom ongetwijfeld zal erkennen en zegenen, en tot zegen voor hen zal maken. Zie Numeri 27:18. Het is een grote bemoediging voor een volk, als God in de plaats van nuttige werktuigen, die weggenomen worden, anderen verwekt om hun werk voort te zetten.

3. Hij verzekert hun van welslagen. De grootste veldheren gerugsteund door de grootste voordelen en hulpmiddelen, moeten toch erkennen dat de uitslag van de strijd onzeker is, de strijd is niet altijd van de helden of van de stoutmoedige, een ongelukkig voorval, waaraan niemand dacht en dat door niemand kon voorzien worden, kan tegen alle hoop en verwachting in de krijgskans doen keren. Mozes had volmacht van God om aan Israël te verzekeren, dat zij, in weerwil van alle moeilijkheden en omstandigheden in hun nadeel, toch gewis zullen zegevieren. Een lafaard zal nog strijden, als hij zeker is van de overwinning. God neemt op zich om het werk te doen, Hij zal deze volken verdelgen, en Israël zal weinig anders te doen hebben dan de buit te delen, dat gij hen erfelijk bezit, vers 13. Door twee dingen kan hun hoop hierop aangemoedigd worden.

a. De overwinningen die zij reeds behaald hebben op Sihon en Og vers 4. Hieruit konden zij afleiden beide de macht van God, dat Hij kon doen wat Hij gedaan had, en het voornemen van God, dat Hij zal voleinden wat Hij heeft begonnen. Aldus moeten wij gebruik maken van onze ervaringen.

b. Het bevel, dat God hun gegeven had om de Kanaänieten te verdelgen, Hoofdstuk 7:2, 12:2, waarnaar hij hier verwijst, vers 5. Gij zult hun doen naar alle gebod, dat ik ulieden geboden heb, en waaruit zij konden afleiden dat, zo God hun geboden heeft de Kanaänieten te verdelgen Hij hun ongetwijfeld de macht zal geven om het te kunnen doen. Als God ons iets ten plicht heeft gesteld, dan hebben wij reden te verwachten dat Hij ons de gelegenheid en hulp zal geven, die wij nodig hebben om die plicht te volbrengen, zodat hij om dit alles reden genoeg had om hun te zeggen: Weest sterk en heb goeden moed, vers 6. Zolang Gods kracht en macht voor hen was, hadden zij geen reden om te vrezen voor al de machten van Kanaän tegen hen.

II. Hij bemoedigt Jozua, vers 7, 8. Merk op:

1. Hoewel Jozua een ervaren veldheer was, en een man van beproefde dapperheid en moed, die zich reeds in menige krijgsverrichting had onderscheiden, vond Mozes toch reden om hem te zeggen goede moed te hebben, nu hij een nieuwe werkkring ging intreden, en verre was het van Jozua om het als een belediging op te nemen of als een twijfelen aan zijn kloekmoedigheid, om aldus vermaand te worden, zoals wij soms zien, dat mensen van een misnoegd gemoed op hatelijke wijze vermaningen en waarschuwingen voor verwijtingen en afkeuringen houden. Jozua zelf is zeer tevreden om door Mozes vermaand te worden, sterk te zijn en goeden moed te hebben.

2. Hij geeft hem die last voor de ogen van het hele volk Israël, opdat zij zoveel eerbiediger zullen zijn jegens hem, die zij nu zo plechtig in zijn ambt gesteld zagen, en opdat hij zich des te meer ten voorbeeld van moed zou stellen voor het volk, dat getuige was van de last gegeven aan hem, zowel als aan henzelf.

3. Hij geeft hem dezelfde verzekering van de Goddelijke tegenwoordigheid en bijgevolg van heerlijke voorspoed, die hij aan het volk heeft gegeven. God zal met hem wezen, zal hem niet verlaten, en daarom zal hij voorzeker de grote onderneming tot stand brengen, die hem was opgedragen. Gij zult hun het land van de belofte doen erven. Diegenen zullen voorspoedig zijn, met wie God is en daarom moeten zij goeden moed hebben. Laat ons door God kloeke daden doen, want door Hem zullen wij overwinnen, indien wij de duivel weerstaan, zal hij van ons vlieden en God zal hem haast onder onze voeten verpletteren.

Deuteronomium 31:9-13

De wet is door Mozes gegeven, aldus lezen wij in Johannes 1:17. Hem was niet alleen toevertrouwd om haar aan dat geslacht over te leveren, maar ook aan de navolgende geslachten, en hier blijkt het dat hij getrouw was aan zijn opdracht.

I. Mozes schreef deze wet, vers 9. De geleerde bisschop Patrick verstaat dit van al de vijf boeken van Mozes, welke dikwijls de Wet worden genoemd, hoewel hij veronderstelt dat Mozes het grootste gedeelte van de Pentateuch reeds tevoren geschreven had, heeft hij hem toch niet voor dit tijdstip voleindigd, nu heeft hij de laatste hand gelegd aan dit gewijde geschrift. Velen denken dat de wet hier (inzonderheid wijl zij deze wet genoemd wordt, dit grote Kort Begrip van de wet) verstaan moet worden van het boek van Deuteronomium, al die redevoeringen voor het volk, die dit gehele boek innemen, heeft hij, door Goddelijke ingeving bezield zijnde, geschreven als het woord van God.

Hij schreef deze wet:

1. Opdat zij, die haar gehoord hadden, haar nog dikwijls zullen zien en in hun geheugen terugroepen.

2. Opdat zij zoveel veiliger aan de nakomelingschap zou worden overgeleverd. De kerk heeft overvloedig nut en voordeel ontvangen van de geschriften, zowel als van de prediking van de Goddelijke dingen, het geloof is niet alleen uit het gehoor, maar ook uit lezen. Dezelfde zorg, die genomen was voor de wet, is, Gode zij dank, ook genomen voor het Evangelie, spoedig nadat het was gepredikt, werd het geschreven, opdat het hen zou bereiken, op dewelken de einden van de eeuwen zullen gekomen zijn.

II. Haar geschreven hebbende, gaf hij haar over in de hoede en zorg van de priesters en de oudsten. Hij gaf een authentiek exemplaar aan de priesters, om bij de ark gelegd te worden, vers 26, om daar te berusten als een standaard, waaraan alle andere afschriften getoetst

moesten worden. En er wordt verondersteld, dat hij een ander exemplaar heeft gegeven aan de oudsten van iedere stam, om door allen van die stam, die er neiging toe hadden, afgeschreven te worden. Sommigen merken op dat aan de oudsten, zowel als aan de priesters de wet toevertrouwd was, om te kennen te geven, dat de magistraten door hun macht zowel als de bedienaren van de Godsdienst door hun leer, de Godsdienst moeten handhaven, en zorgdragen dat de wet niet overtreden wordt of verloren zal gaan.

III. Hij bepaalde dat de wet in het openbaar gelezen zal worden in een algemene vergadering van geheel Israël, ieder zevende jaar. Zeer waarschijnlijk hebben de vrome Joden de wet dagelijks gelezen in hun gezin, en van oude tijden wordt Mozes op elke sabbat in de synagogen gelezen, Handelingen 15:21. Maar opdat de wet te meer geëerd en groot gemaakt zou worden, moest zij eens in de zeven jaren in een algemene vergadering gelezen worden. Hoewel wij het Woord voor onszelf in onze huizen lezen, moeten wij het niet onnodig achten om het ook in het openbaar te horen lezen. Nu geeft hij hier een aanwijzing, wanneer deze plechtige lezing van de wet moet plaatshebben, zij moet geschieden:

a. In het jaar van de vrijlating. In dat jaar rustte het land zodat zij goed de tijd hadden om deze dienst bij te wonen. Dienstknechten, die dan ontslagen werden, en arme schuldenaars, aan wie dan hun schulden werden kwijtgescholden, moesten weten dat van hen, die het nut en voordeel genieten van de wet, met recht verwacht werd, dat zij er nu ook gehoorzaamheid aan zullen bewijzen, en dat zij zich dus moesten overgeven om Gods dienstknechten te zijn, omdat Hij hun banden heeft losgemaakt. Het jaar van de vrijlating was een type van de Evangeliegenade, dat daarom het welvaangenane jaar des Heeren wordt genoemd, want de vergeving van onze schulden en onze verlossing door Christus verplichten en dringen ons Zijn geboden te houden, Lukas 1:74, 75.

b. Op het Loofhuttenfeest in dat jaar. Op dat feest werd inzonderheid van hen geëist, om vrolijk te zijn voor het aangezicht Gods, Leviticus 23:40. Daarom moesten zij dan de wet lezen, beide om hun vrolijkheid voegzaam te doen zijn en haar binnen de perken te houden, en om hun vrolijkheid te heiligen, opdat zij Gods wet tot het onderwerp zullen maken van hun vreugde en haar met genoegten zullen lezen, en niet als een verdrietige taak.

2. Voor wie zij gelezen moest worden, voor geheel Israël, vers 11, mannen, vrouwen, en kinderen, en de vreemdelingen, vers 12. De vrouwen en kinderen waren niet verplicht om naar de andere feesten op te gaan, maar alleen naar dit waarin de wet werd gelezen. Het is de wil van God, dat alle mensen zich bekend zullen maken met Zijn woord. Het is een regel voor allen, en daarom moet het voor allen gelezen worden. Er wordt verondersteld dat, daar geheel Israël bij geen mogelijkheid op een plaats bijeen kon komen, of dat de stem van een man hen allen bereiken kon, zovelen als de voorhoven van het huis des Heeren konden bevatten daar bijeen kwamen, en de overigen terzelfder tijd in hun synagogen. De Joodse wetgeleerden zeggen dat de hoorders verplicht waren hun hart te bereiden en te horen met vreze en eerbied en met blijdschap en beven, zoals ten dage toen de wet gegeven werd op de berg Sinaï, en hoewel zij grote en wijze mannen waren, die de gehele wet zeer wel kenden, waren zij toch verplicht om met grote aandacht te luisteren, want hij die leest, is de boodschapper van de vergadering om de woorden Gods te doen horen. Ik wenste wel dat zij die het Evangelie horen prediken en lezen, dit in aanmerking wilden nemen.

3. Door wie zij gelezen moest worden. Gij zult deze wet lezen, vers 11. "Gij, o Israël, door een bevoegd persoon, die hiertoe aangesteld is, of, gij, o Jozua, hun voornaamste bestuurder", zoals wij bevinden, dat hij zelf de wet gelezen heeft, Jozua 8:35. Dat heeft ook Josia gedaan, 2 Kronieken 34:30, en Ezra, Nehemia 8:3. En de Joden zeggen dat de koning zelf (als zij er een hadden) de persoon was, die in de voorhoven des tempels las, dat er voor dat doel in het

midden van de voorhof een spreekgestoelte was opgericht, waarop de koning stond, dat het boek van de wet hem gegeven werd, door de hogepriester, dat hij opstond om het aan te nemen, een gebed uitsprak (zoals ieder deed, die de wet in het openbaar moest lezen) eer hij las, en dan mocht hij, als hij dit wilde, gaan zitten en lezen, maar het werd prijzenswaardiger in hem geacht om staande te lezen, zoals (zeggen zij) Agrippa gedaan heeft. Hier zij mij de gissing veroorloofd, dat Salomo in zijn tweede boek de Prediker wordt geroemd, omdat hij de substantie van dat boek in een rede voor het volk heeft uitgesproken na zijn openbaar lezen van de wet op het Loofhuttenfeest, overeenkomstig het hier gegeven gebod.

4. Tot welk doel zij aldus plechtig gelezen moest worden.

a. Opdat het tegenwoordige geslacht zijn bekendheid met de wet Gods zou bewaren, vers 12. Zij moeten horen, opdat zij leren, en God vrezen en waarnemen hun plicht te doen. Zie hier wat ons doel moet wezen in ons horen van het Woord, wij moeten horen, opdat wij leren en toenemen in kennis, en telkens als wij de Schrift lezen, zullen wij bevinden dat er al meer en meer uit te leren is. Wij moeten leren, opdat wij God vrezen, dat is, naar behoren getroffen zullen zijn door de dingen Gods, en wij moeten God vrezen, ten einde waar te nemen te doen alle woorden van deze wet, want tevergeefs wenden wij voor Hem te vrezen, indien wij Hem niet gehoorzamen.

b. Opdat het opkomend geslacht bijtijds doortrokken worde van Godsdienst, vers 13, niet alleen opdat zij, die iets weten, meer zullen weten, maar opdat de kinderen, die niets geweten hebben, bijtijds dit mogen weten, dat het hun grootste belang, zowel als hun plicht is, God te vrezen.

Deuteronomium 31:14-21

I. Hier worden Mozes en Jozua geroepen om in de deur van de tent van de samenkomst voor de Goddelijke Majesteit te verschijnen, vers 14. Aan Mozes wordt wederom gezegd dat hij weldra zal sterven, zelfs zij, die het meest bereid en gewillig zijn om te sterven, hebben het toch nodig om herinnerd te worden aan het naderen van de dood. Uit aanmerking hiervan moet hijzelf komen om God te ontmoeten, want alles wat onze gemeenschap met God bevordert, helpt ons om ons op sterven te bereiden. Hij moet ook Jozua meebrengen, om aan God als zijn opvolger voorgesteld te worden, en om zijn opdracht en last te ontvangen. Mozes gehoorzaamt geredelijk aan de oproeping, want hij behoorde niet tot degenen, die hun opvolgers met lede ogen aanzien, integendeel, hij verblijdde zich in hem.

II. God is hen genadig ontmoet. Hij verscheen in de tent van de samenkomst (zoals de Schechina placht te verschijnen) in de wolkkolom, vers 15. Dit is de enige maal dat wij in geheel dit boek lezen van de verschijning van de heerlijkheid Gods, terwijl wij er in de vorige boeken dikwijls van gelezen hebben, hetgeen misschien te kennen geeft dat in de laatste dagen, onder de Evangelische wet, zulke zichtbare verschijningen van de Goddelijke heerlijkheid niet verwacht moeten worden, maar dat wij zoveel te meer moeten achtgeven op het profetische woord, dat zeer vast is.

III. Hij zegt aan Mozes dat na zijn dood het verbond, dat hij met zoveel moeite heeft opgericht tussen Israël en hun God, gewis verbroken zal worden.

1. Dat Israël God zal verlaten, vers 16. En wij kunnen er zeker van zijn, dat, als het verbond tussen God en de mens verbroken wordt, de schuld aan de mens moet liggen, hij is het, die het verbreekt, wij hebben het reeds dikwijls opgemerkt: Nooit verlaat God de mensen, voordat zij Hem verlaten. Het aanbidden van de goden van de Kanaänieten (die de inboorlingen geweest zijn van dat land, maar van nu voortaan als de vreemdelingen er van beschouwd zullen

worden) zal ongetwijfeld als een verlaten van God worden aangemerkt, gelijk overspel als een verbreking van het verbond. Zo zijn nu nog diegenen afvalligen van Christus, en zullen als zodanig geoordeeld worden, die hetzij een god maken van hun geld door heersende begeerlijkheid of een god van hun buik door heersende zinnelijkheid. Zij, die zich tot andere goden wenden, vers 18, verlaten hun eigen voorrechten. Deze hun afval wordt voorzeggd als een gevolg of uitwerking van hun voorspoed, vers 20. Zij zullen eten en verzadigd worden, dat is alles wat zij met hun eten op het oog hebben hun eigen lusten te bevredigen, en dan zullen zij vet worden, gerust worden en zinnelijk worden, hun gerustheid zal hun vrees wegnemen voor God en Zijn oordelen, en hun zinnelijkheid zal hen neigen tot de afgoderijen van de heidenen, die het vlees verzorgen tot begeerlijkheden. God voorziet helder en onfeilbaar al de goddeloosheid van de goddelozen, en heeft dikwijls een verbond gemaakt met degenen, van wie Hij heeft geweten, dat zij geheel trouweloos handelen zullen, Jesaja 48:8, en vele gunsten verleend aan hen van wie Hij wist dat zij zeer ondankbaar zullen handelen.

2. Dat God dan Israël zal verlaten, en rechtvaardig verwerpt Hij hen, die Hem onrechtvaardig hadden verworpen, vers 17. Zo zal Mijn toorn te die dage tegen hetzelfde ontsteken, en Ik zal hen verlaten. Zijn voorzienigheid zal hen verlaten, hen niet langer beschermen en voorspoedig maken, en dan zullen zij hun naburen ten prooi worden. Zijn Geest en genade zal hen verlaten, hen niet langer onderwijzen en besturen, en dan zullen zij hoe langer hoe meer bijgelovig verdwaasd en verhard worden in hun afgoderij. Aldus zullen vele kwaden en benauwdheden hen treffen, vers 17, 21, die zulke blijkbare tekenen zullen zijn van Gods misnoegen op hen, dat zij zelf gedwongen zullen zijn het te erkennen: "Hebben ons deze kwaden niet getroffen, omdat onze God in het midden van ons niet is?" Zij, die tegen God gezondigd hebben, zullen bevinden dat zij alle kwaden op hun eigen hoofd hebben gebracht. Maar wat hun ellende voltooide, was dat God te die dage Zijn aangezicht van hen zal verbergen, te dien dage van hun benauwdheid, vers 18. In welke uitwendige benauwdheden wij ook zijn, zo wij slechts het licht van Gods aangezicht hebben, kunnen wij gerust zijn. Maar indien God Zijn aangezicht verbergt voor ons en voor onze gebeden, dan zijn wij verloren.

IV. Hij beveelt aan Mozes hun een lied te schrijven en te leren, bij het opstellen waarvan Gods Geest hem zal bezielen, en dat een blijvend getuigenis zal zijn voor God, als getrouw aan hen, door hen te waarschuwen, en tegen hen, als personen, die ontrouw zijn aan henzelf, door de waarschuwing niet aan te nemen, vers 19. Het geschreven woord in het algemeen, zowel als dit lied in het bijzonder is een getuige voor God tegen allen, die het verbond met Hem verbreken. Het zal tot een getuigenis zijn, Mattheus 24:14. De wijsheid des mensen heeft velerlei middelen uitgedacht om de kennis mee te delen van goed en van kwaad: door wetten, geschiedenissen, profetieën, spreuken, en onder die allen, door liederen, ieder van deze heeft zijn nut. En de wijsheid van God heeft in de Schrift van die allen gebruik gemaakt, opdat onwetende en zorgeloze lieden zonder verontschuldiging zouden gelaten worden.

1. Dit lied, op de rechte wijze gebruikt, zou het middel kunnen zijn om hun afval te voorkomen, want in het opstellen er van had God het oog op hun tegenwoordig gedichtsel, nu, heden, aleer zij ingebracht waren in het land van de belofte, vers 21. God wist zeer wel dat er in hun hart zulke grove denkbeelden waren omtrent de Godheid en zulk een neiging tot afgoderij, dat zij aansteker zal wezen voor de vonken van deze verzoeking, en daarom waarschuwt Hij hen in dit lied voor hun gevaar. Het woord Gods is een oordeler van de gedachten en van de overleggingen des harten en komt de zondaar tegen met zijn berispingen en bestraffingen, Hebr. 4:12. Vergelijk 1Cor. 14:25. Leraren, die het Woord prediken,

kennen het gedichtsel niet van het hart van de mensen maar God, wiens Woord het is, kent het volkomen.

2. Indien dit lied hun afval niet voorkwam, zou het toch een hulp kunnen zijn om hen tot bekering te brengen, en hen van hun afval terug te brengen. Als hun kwaad en benauwdheden over hen gekomen zullen zijn, zal dit lied niet worden vergeten, maar kan dan tot een spiegel dienen om er hun aangezicht in te zien, zodat zij zich verootmoedigen en weerkeren tot Hem, van wie zij zijn afgevallen. Hen, voor wie God genade heeft weggelegd, kan Hij wel in zo ver aan zichzelf overlaten, dat zij vallen, maar Hij zal in de middelen voorzien tot hun herstel en hun wederoprichting. De medicijn is reeds bereid tot hun genezing.

Deuteronomium 31:22-30

I. Hier is aan Jozua het bevel gegeven, dat God gezegd had, vers 14, hem te zullen geven, hetzelfde inderdaad, dat Mozes hem gegeven had, vers 7, Wees sterk en heb goede moed, vers 23. Jozua had nu van God zoveel gehoord van de boosheid van het volk, dat hij moet aanvoeren, dat dit wel een ontmoediging voor hem moest zijn. "Neen", zegt God, "hoe slecht zij ook zijn, gij zult uw onderneming ten einde brengen, want Ik zal met u zijn. Gij zult hen in het bezit van Kanaän stellen, indien zij er zich later door hun zonde weer zullen uitwerpen, dan zal dit uw schuld niet wezen noch een oneer voor u, heb dus goede moed."

II. De plechtige overgave van het boek van de wet aan de Levieten, om neergelegd te worden aan de zijde van de ark, wordt hier opnieuw verhaald, vers 24-26, en tevoren in vers 9. Maar hier alleen wordt hun gezegd waar zij dit kostbare origineel als een schat moeten bewaren, niet in de ark, daarin werden slechts de twee stenen tafelen bewaard, maar in een andere kist aan de zijde van de ark. Waarschijnlijk was dit hetzelfde boek, dat in het huis des Heeren werd gevonden, (op de een of andere wijze verlegd zijnde) in de dagen van Josia, 2 Kronieken 34:14, en zo kunnen misschien de volgende woorden: dat het aldaar zij ten getuige tegen u, inzonderheid wijzen op die gebeurtenis. die zolang daarna plaatshad, want het vinden van dit boek was de aanleiding, dat het in het openbaar door Josia zelf gelezen werd, als een getuigenis tegen het volk, dat toen bijna rijp was voor zijn verderf door de Babyloniërs.

III. Het lied, dat wij vinden in het volgende hoofdstuk, wordt hier aan Mozes overgegeven en door hem aan het volk. Hij heeft het eerst geschreven, vers 22, naardat de Geest Gods het hem ingaf, en toen sprak hij het voor de oren van de gehele gemeente van Israël, vers 30, en leerde het hun, vers 22, dat is: gaf er hun exemplaren van en beval aan het volk om het van buiten te leren. Het werd eerst mondeling overgeleverd, en daarna in geschrift, aan de oudsten en ambtlieden als de vertegenwoordigers van hun onderscheidene stammen, vers 28, om door hen overgeleverd te worden aan hun onderscheidene geslachten en gezinnen. Het wordt hun overgegeven met een plechtig beroep op hemel en aarde, betreffende de duidelijke waarschuwing, die er hun door gegeven werd, tegen de noodlottige gevolgen van hun afval van God en met een verklaring van de weinige blijdschap en hoop, die Mozes in en voor hen had.

1. Hij geeft te kennen hoe weinig vreugde hij in hen gehad heeft, terwijl hij bij hen was vers 27. Het is niet in drift of in bitterheid des harten, dat hij zegt: ik ken uw weerspannigheid, vers 27, (zoals hij eens onbedacht gezegd heeft: Hoort toch, gij weerspannigen) maar als gevolg van een langdurige bekendheid met hen: gij zijt weerspannig geweest tegen de Heere. Van hun weerspannigheid tegen hem maakt hij geen melding, die had hij reeds lang vergeven en vergeten, maar van hun weerspannigheid tegen God moeten zij horen opdat zij er immer berouw van zullen hebben en haar nooit zullen herhalen.

2. Hoe weinig hoop hij hun-aangaande had, nu hij hen gaat verlaten. Naar hetgeen God nu tot hem gezegd heeft, vers 16, meer dan naar zijn eigen ervaring van hen, hoewel die ontmoedigend genoeg was, zegt hij hun, vers 29. Ik weet dat gij het na mijn dood zeker zult verderven. Het heeft bij deze goede en Godvruchtige man ongetwijfeld menige treurige gedachte opgewekt, toen hij de afval en het verderf voorzag van een volk, waarvoor hij zich zoveel moeite gegeven had om hun goed te doen en hen gelukkig te maken, maar het was zijn troost, dat hij zijn plicht gedaan had, en dat God verheerlijkt zal worden, indien niet in hun vestiging, dan toch in hun verstrooiing. Zo heeft onze Heere Jezus kort voor Zijn dood voorzien dat er valse christussen en valse profeten zullen opstaan, Mattheus 24:24, niettegenstaande welke, en in weerwil van allen afval van de latere tijden, wij vast kunnen vertrouwen dat de poorten van de hel niet zullen overmogen tegen de kerk, want het fundament Gods staat.

HOOFDSTUK 32.

1 Neig de oren, gij hemel, en ik zal spreken; en de aarde hore de redenen mijns monds. 2 Mijn leer druipe als een regen, mijn rede vloeie als een dauw; als een stofregen op de grasscheutjes, en als druppelen op het kruid. 3 Want ik zal de Naam des HEEREN uitroepen; geeft onzen God grootheid! 4 Hij is de Rotssteen, Wiens werk volkomen is; want al Zijn wegen zijn gerichte. God is waarheid, en is geen onrecht; rechtvaardig en recht is Hij. 5 Hij heeft het tegen Hem verdorven; het zijn Zijne kinderen niet; de schandvlek is hun; het is een verkeerd en verdraaid geslacht. 6 Zult gij dit de HEERE vergelden, gij, dwaas en onwijs volk! Is Hij niet uw Vader, Die u verkregen, Die u gemaakt en u bevestigd heeft? 7 Gedenk aan de dagen van ouds; merk op de jaren van elk geslacht; vraag uw vader, die zal het u bekend maken, uw ouden, en zij zullen het u zeggen.

8 Toen de Allerhoogste aan de volken de erfenis uitdeelde, toen Hij Adams kinderen vaneen scheidde, heeft Hij de landpalen der volken gesteld naar het getal der kinderen Israëls. 9 Want des HEEREN deel is Zijn volk, Jakob is het snoer Zijner erve. 10 Hij vond hem in een land der woestijn, en in een woeste huilende wildernis; Hij voerde hem rondom, Hij onderwees hem, Hij bewaarde hem als Zijn oogappel. 11 Gelijk een arend zijn nest opwekt, over zijn jongen zweeft, zijn vleugelen uitbreidt, ze neemt en ze draagt op zijn vlerken; 12 Zo leidde hem de HEERE alleen, en er was geen vreemd god met hem. 13 Hij deed hem rijden op de hoogten der aarde, dat hij at de inkomsten des velds; en Hij deed hem honig zuigen uit de steenrots, en olie uit de kei der rots; 14 Boter van koeien, en melk van klein vee, met het vet der lammeren en der rammen, die in Bazan weiden, en der bokken, met het vette der nieren van tarwe; en het druivenbloed, reinen wijn, hebt gij gedronken.

15 Als nu Jeschurun vet werd, zo sloeg hij achteruit (gij zijt vet, gij zijt dik, ja, met vet overdekt geworden!); en hij liet God varen, Die hem gemaakt heeft, en versmaadde de Rotssteen zijns heils. 16 Zij hebben Hem tot ijver verwekt door vreemde goden; door gruwelen hebben zij Hem tot toorn verwekt. 17 Zij hebben aan de duivelen geofferd, niet aan God; aan de goden, die zij niet kenden; nieuwe, die van nabij gekomen waren, voor dewelke uw vaders niet geschrikt hebben. 18 de Rotssteen, Die u gegenereerd heeft, hebt gij vergeten; en gij hebt in vergetenis gesteld de God, Die u gebaard heeft. 19 Als het de HEERE zag, zo versmaadde Hij hen, uit toornigheid tegen zijn zonen en zijn dochteren. 20 En Hij zeide: Ik zal Mijn aangezicht van hen verbergen; Ik zal zien, welk hunlieder einde zal wezen; want zij zijn een gans verkeerd geslacht, kinderen, in welke geen trouw is. 21 Zij hebben Mij tot ijver verwekt door hetgeen geen God is; zij hebben Mij tot toorn verwekt door hun ijdelheden; Ik dan zal hen tot ijver verwekken door diegenen, die geen volk zijn; door een dwaas volk zal Ik hen tot toorn verwekken. 22 Want een vuur is aangestoken in Mijn toorn, en zal bernen tot in de onderste hel, en zal het land met zijn inkomst verteren, en de gronden der bergen in vlam zetten. 23 Ik zal kwaden over hen hopen; Mijn pijlen zal Ik op hen verschieten. 24 Uitgeteerd zullen zij zijn van honger, opgegeten van de karbonkel en bitter verderf; en Ik zal de tanden der beesten onder hen schikken, met vurig venijn van slangen des stofs. 25 Van buiten zal het zwaard beroven, en uit de binnenkameren de verschrikking; ook de jongeling, ook de jonge dochter, het zuigende kind met de grijzen man. 26 Ik zeide: In alle hoeken zoude Ik hen verstrooien; Ik zoude hun gedachtenis van onder de mensen doen ophouden; 27 Ten ware, dat Ik de toornigheid des vijands schroomde, dat niet hun tegenpartijen zich vreemd mochten houden; dat zij niet mochten zeggen: Onze hand is hoog geweest; de HEERE heeft dit alles niet gewrocht. 28 Want zij zijn een volk, dat door raadslagen verloren gaat, en er is geen verstand in hen. 29 O, dat zij wijs waren; zij zouden dit vernemen, zij zouden op hun einde merken. 30 Hoe zoude een enige duizend jagen, en twee tien duizend doen vluchten, ten ware, dat hunlieder Rotssteen hen verkocht, en de HEERE hen overgeleverd had? 31 Want hun rotssteen is niet gelijk onze Rotssteen, zelfs onze vijanden rechters zijnde. 32 Want hun wijnstok is uit de wijnstok van Sodom, en uit de velden van Gomorra; hun wijndruiven zijn vergiftige wijndruiven; zij hebben bittere bezen. 33 Hun wijn is vurig drakenvenijn, en een wreed adderenvergift. 34 Is dat niet bij Mij opgesloten, verzegeld in Mijn schatten? 35 Mijn is de wraak en de vergelding, ten tijde als hunlieder voet zal wankelen; want de dag huns ondergangs is nabij, en de dingen, die hun zullen gebeuren, haasten. 36 Want de HEERE zal aan Zijn volk recht doen, en het zal Hem over Zijn knechten berouwen; want Hij zal zien, dat de hand is weggegaan, en de beslotene en verlatene niets is. 37 Dan zal Hij zeggen: Waar zijn hun goden; de rotssteen, op welken zij betrouwden? 38 Welker slachtofferen vet zij aten, welker drankofferen wijn zij dronken; dat zij opstaan en u helpen, dat er verberging voor u zij. 39 Ziet nu, dat Ik, Ik DIE ben, en geen God met Mij, Ik dood en maak levend; Ik versla en Ik heel; en er is niemand, die uit Mijn hand redt! 40 Want Ik zal Mijn hand naar de hemel opheffen, en Ik zal

zeggen: Ik leef in eeuwigheid! 41 Indien Ik Mijn glinsterend zwaard wette, en Mijn hand ten gerichte grijpt, zo zal Ik wraak op Mijn tegenpartijen doen wederkeren, en Mijn haten vergelden. 42 Ik zal Mijn pijlen dronken maken van bloed, en Mijn zwaard zal vlees eten; van het bloed des verslagenen en des gevangenen, van het hoofd af zullen er wraken des vijands zijn. 43 Juicht, gij heidenen, met Zijn volk! want Hij zal het bloed Zijner knechten wreken; en Hij zal de wraak op Zijn tegenpartijen doen wederkeren, en verzoenen Zijn land en Zijn volk.

44 En Mozes kwam, en sprak al de woorden dezes lieds voor de oren des volks, hij en Hosea, de zoon van Nun. 45 Als nu Mozes geëindigd had al die woorden tot gans Israël te spreken; 46 Zo zeide hij tot hen: Zet uw hart op al de woorden, die ik heden onder ulieden betuige, dat gij ze uw kinderen gebieden zult, dat zij waarnemen te doen al de woorden dezer wet. 47 Want dat is geen vergeefs woord voor ulieden; maar het is uw leven; en door ditzelve woord zult gij de dagen verlengen op het land, waar gij over de Jordaan naar toe gaat, om dat te erven. 48 Daarna sprak de HEERE tot Mozes, op dienzelfden dag, zeggende: 49 Klim op de berg Abarim (deze is de berg Nebo, die in het land van Moab is, die tegenover Jericho is), en zie het land Kanaan, dat Ik de kinderen Israëls tot een bezitting geven zal; 50 En sterf op dien berg, waarheen gij opklimmen zult, en word vergaderd tot uw volken; gelijk als uw broeder Aaron stierf op de berg Hor, en werd tot zijn volken vergaderd. 51 Omdat gijlieden u tegen Mij vergrepen hebt, in het midden der kinderen Israëls, aan het twistwater te Kades, in de woestijn Zin; omdat gij Mij niet geheiligd hebt in het midden der kinderen Israëls. 52 Want van tegenover zult gij dat land zien, maar daarheen niet inkomen, in het land, dat Ik de kinderen Israëls geven zal.

In dit hoofdstuk hebben wij:

I. Het lied, dat Mozes op het bevel van God de kinderen Israëls heeft overgeleverd als een inlijvende vermaning aan hen om er zich voor te wachten God te verlaten. Het grootste deel van dit hoofdstuk wordt er door ingenomen. Daarin hebben wij:

1. De inleiding vers 1, 2.

2. De grootheid en goedheid van Gods aard en wezen, en in tegenstelling hiermede het slechte karakter van het volk van Israël, vers 3-6, .

3. Een verhaal van de grote dingen, die God voor hen gedaan heeft, en daartegenover een bericht van hun slecht gedrag tegenover Hem, vers 7-18.

4. Een voorzegging van de verwoestende oordelen, die God over hen brengen zal vanwege hun zonden, waarin God gerechtvaardigd wordt door de vele verzwaringen van hun goddeloosheden, vers 19-22.

5. Een belofte van de verdelging van hun vijanden en verdrukkers ten laatste en de heerlijke verlossing van een overblijfsel van Israël, vers 36-43 II. De vermaning, waarmee Mozes hun dit lied overgaf, vers 44-47.

III. De orders door God aan Mozes gegeven om op de berg Nebo te klimmen en er te sterven, vers 48-52.

Deuteronomium 32:1-6

I. Wij hebben hier de voorrede of inleiding tot dit lied van Mozes, vers 1, 2. Hij begint:

1. Met een plechtig beroep op hemel en aarde betreffende de waarheid en het gewichtige van hetgeen hij gaat zeggen, en de gerechtigheid van de Goddelijke maatregelen tegen een rebellerend en afvallig volk, want in hoofdstuk 31:28 heeft hij gezegd, dat hij in dit lied hemel en aarde tot getuigen zal roepen tegen hen. Hemel en aarde zullen eerder horen dan dit verdorven, onnadenkend volk, want die wijken niet af van hun gehoorzaamheid aan hun Schepper, maar blijven nog heden staan naar Zijn verordeningen, als Zijn knechten, Psalm 119:89-91, en daarom zullen zij opstaan in het gericht tegen het rebellerende Israël. Hemel en aarde zullen getuigen tegen zondaren, getuigen van de waarschuwingen, die hun gegeven zijn, en van hun weigering om die waarschuwingen aan te nemen, zie Job 20:27 de hemel zal zijn ongerechtigheid openbaren, en de aarde zal zich tegen hem opmaken. Of wel hemel en aarde

zijn hier genomen voor de bewoners er van, engelen en mensen, beide zullen samenstemmen om God te rechtvaardigen in Zijn maatregelen tegen Israël, en om Zijn gerechtigheid te verkondigen, Psalm 50-6. Zie Openbaring 19:1, 2.

2. Hij begint met een plechtige toepassing van hetgeen hij gaat zeggen op het volk, vers 2. Mijn leer zal druipen als de regen.

a. "Zij zal als een slagregen wezen voor de weerspannigen, " aldus verklaart een van de Chaldeeuwse Paraphrasten de eerste zinsnede. Regen wordt soms gezonden ten oordeel, getuige die, door welke de aarde overstromd en bedolven werd, en gelijk het woord Gods voor sommigen opwekkend en verfrissend is en een reuk des levens ten leven, zo is het voor anderen schrikwekkend en dodend en een reuk des doods ten dode.

b. Zij zal als een aangename lieflijke dauw zijn voor hen, die op de rechte wijze voorbereid zijn om haar te ontvangen. Het onderwerp van dit lied is een leer, hij had hun een lied gegeven van lof en dankzegging, Exodus 15, maar dit is een lied ter onderrichting, een leerdicht, want in psalmen, en lofzangen en geestelijke liederen, moeten wij niet slechts eer en heerlijkheid geven aan God, maar ook elkaar leren en vermanen, Colossenzen 3:16. Vandaar dat vele psalmen van David het woord tot opschrift hebben, hetgeen betekent: Om te onderwijzen. Deze leer wordt gepast vergeleken bij regen en plasregens, die van boven komen, om de aarde vruchtbaar te maken, en volbrengen, waartoe zij gezonden zijn, zie Jesaja 55:10, 11, en naar geen man wachten, Micha 5:6. Het is een zegen als die regen dikwijls op ons neerdaalt, en het is onze plicht om hem in te drinken, Hebreëen 6:7.

Hij belooft dat zijn leer vloeien zal als de dauw, en als een stofregen, die zachtkens en zonder gedruis neerkomt. Het gepredikte woord zal dan waarschijnlijk nut doen, als het zacht doordringt tot het hart van de hoorders. Hij eist van hen dat zij haar zullen aannemen, dat zij hun even welkom en lieflijk zal zijn als regen op de dorstige aarde, Psalm 72:6. En het Woord Gods zal ons dan waarschijnlijk goed doen, als het ons evenzo lieflijk en aangenaam is. De geleerde bisschop Patrick vat het op als een gebed, dat zijn woorden, die hun van de hemel gezonden waren, mochten binnendringen in hun hart en dat zullen vertederen, zoals de regen de aarde week maakt, en het aldus vruchtbaar maken in gehoorzaamheid.

II. Een ontzagwekkende verklaring van de grootheid en gerechtigheid Gods, vers 3, 4. Hiermede begint hij en stelt het als zijn eerste beginsel:

1. De eer Gods hoog te houden, zodat er geen smaad op geworpen kan worden ter wille van de goddeloosheid van Zijn volk Israël. Hoe slecht en verdorven zij ook mogen wezen, die naar Zijn naam zijn genoemd, Hij is recht en rechtvaardig, en alles wat goed is, en om hun slechtheid moet men van Hem niet te slechter denken.

2. Om de goddeloosheid van Israël te verzwaren, dat zo'n heilig God kende en aanbad, en toch zelf zo onheilig was. En: 3. Om God te rechtvaardigen in Zijn handelingen met hen, wij moeten volhouden, dat God rechtvaardig is, zelfs wanneer Zijn oordelen een grote afgrond zijn, Jeremia 12:1. Psalm 36:7 6. Mozes stelt zich om de naam des Heeren uit te roepen, vers 3, opdat Israël, wetende welk een God Hij is, die zij verklaard hebben hun God te zijn, nooit dwaas genoeg zal wezen om Hem voor een valse god, een drekgod te verlaten. Hij roept hen daarom op, om Hem grootheid toe te schrijven. Het zal ons ter voorkoming van zonde, en om ons op de weg te houden van onze plicht, van groot nut wezen om steeds hoge, eervolle gedachten van God te koesteren, en die bij alle gelegenheden ook uit te drukken. Geeft onze God grootheid. Wij kunnen aan Zijn grootheid niets toevoegen, want zij is oneindig, maar wij moeten haar erkennen en er Hem de eer van geven. Als Mozes nu de grootheid van God wil doen uitkomen, doet hij het, niet door Zijn eeuwigheid en onbegrensde grootheid te verklaren

of het schitterende van Zijn heerlijkheid in de bovenwereld te beschrijven, maar door de getrouwheid aan te tonen van Zijn woord, de volmaaktheden van Zijn werken, en de wijsheid en billijkheid van al de daden van Zijn regering want daarin schittert Zijn grootheid het meest voor ons, en dat zijn de nopens Hem geopenbaarde dingen, die voor ons en voor onze kinderen zijn, Hoofdstuk 29:29.

a. Hij is de rotssteen vers 4. Zes maal wordt Hij aldus genoemd in dit hoofdstuk, en door de LXX wordt dit steeds vertaald door Theos, God. De geleerde Hugh Broughton heeft uitgerekend dat God (behalve in dit hoofdstuk) in het Oude Testament achttien malen de Rots wordt genoemd (hoewel wij het in sommige plaatsen vertalen door kracht) en beschuldigt daarom de papisten, dat zij van Petrus een god maken, als zij hem tot de rots maken waarop de kerk gebouwd is. God is de Rots, want Hij is in zichzelf onveranderlijk en onbeweeglijk, en voor allen, die Hem zoeken en tot Hem vluchten, is Hij een ondoordringbare toevlucht, en voor allen, die op Hem vertrouwen is Hij een eeuwig fundament.

b. Zijn werk is volkomen. Zijn werk van de schepping was dit, het was alles zeer goed, Zijn werken van de voorzienigheid zijn dit of zullen ter bestemder tijd dit zijn en, als de verborgenheid Gods vervuld zal zijn, dan zal de volmaaktheid van Zijn werken aan de gehele wereld blijken, niets dat God doet kan verbeterd worden, Prediker 3:14. God voleindigde thans wat Hij beloofd en begonnen had voor Zijn volk Israël, en uit de volkomenheid van Zijn werk moeten zij aanleiding nemen om Hem de eer te geven van de volmaaktheid van al Zijn werken. De beste werken van de mens zijn onvolkomen, zij hebben hun fouten en gebreken, en worden onvoltooid gelaten, maar Gods werk is volmaakt, als Hij begint zal Hij voleinden.

c. Al Zijn wegen zijn gerichten. De doeleinden van Zijn wegen zijn allen rechtvaardig, en Hij is wijs in de keus van de middelen om die doeleinden tot stand te brengen. Gericht betekent beide wijsheid en rechtvaardigheid. Des Heeren wegen zijn recht, Hosea 14:10.

d. Hij is een God van waarheid, op wiens woord wij kunnen steunen, want Hij kan niet liegen, Hij is getrouw aan al Zijn beloften, en ook Zijn bedreigingen zullen niet ter aarde vallen.

e. Hij is zonder onrecht, die nooit iemand, die op Hem bebouwd heeft, heeft bedrogen, nooit iemand onrecht heeft gedaan, die zich op Zijn rechtvaardigheid heeft beroepen, en nooit hard was voor iemand, die zich aan Zijn genade heeft toevertrouwd.

f. Rechtvaardig en recht is Hij. Gelijk Hij niemand onrecht zal doen door hem zwaarder te straffen dan hij verdient, zo zal Hij ook niet falen allen te belonen, die Hem dienen of voor Hem lijden. Hij is inderdaad rechtvaardig en recht, want Hij zal er afdoend voor zorgen dat niemand iets door Hem zal verliezen. Welk een schoon lieflijk denkbeeld geeft ons dus dit een vers van de God, die wij aanbidden! En hoeveel reden hebben wij om Hem lief te hebben en te vrezen, een leven van verlustiging in Hem te leiden en van afhankelijkheid van en toewijding aan Hem! Dit is onze Rotssteen, en in Hem is geen onrecht, Psalm 92:16.

III. Een zware beschuldiging tegen het Israël Gods, welks aard en karakter in alles het tegenovergestelde was van die van Israëls God, vers 15.

1. Hij heeft het tegen Hem verdorven. Of hij heeft zich verdorven, het gros van het volk heeft dit gedaan, het gehele hoofd is ziek en het gehele hart is mat. God heeft hen niet verdorven, want rechtvaardig en recht is Hij, maar zichzelf alleen zijn de werkers van hun eigen zonde en van hun verderf, en beide zijn begrepen in dit woord: zij hebben zich verdorven, want een

ieder wordt verzocht, als hij van zijn eigen begeerlijkheid afgetrokken en verlost wordt. En het heeft u bedorven Hosea 13:9. Indien gij een spotter zijt, gij alleen zult de schuld en de smart dragen, Spreuken 9:12.

2. Hun gebrek is niet van Zijn kinderen. Zelfs Gods kinderen hebben hun gebreken, zolang zij zich in deze onvolmaakte toestand bevinden, want als wij zeggen: Wij hebben geen zonde, geen gebrek, dan bedriegen wij onszelf. Maar de zonde van Israël behoorde daar niet toe, het was geen zwakheid, waartegen zij streden, waartegen zij hebben gewaakt en gebeden, maar een kwaad, waarop hun hart ten volle gezet was om het te doen, want: 3. Zij waren een verkeerd en verdraaid geslacht, gedreven door een geest van tegenspraak die daarom wilden doen wat hun verboden was, omdat het verboden was, hun eigen zin en wil stelden tegenover de wil van God, ongeduldig waren onder de bestraffing, de tucht haatten, en afkerig heengingen in de weg huns harten. De Chaldeeuse Paraphrase geeft deze lezing van het vers: Zij hebben zich verstrooid of veranderd, en niet Hem zelfs de kinderen, die afgoden dienden, een geslacht, dat zijn eigen werken verdierf, en zich vervreemd heeft. Afgodendienaars kunnen God niet schaden of Zijn werken bederven, of Hem een vreemdeling maken voor de wereld. Zie Job 35:6. Neen, al de schade, die zij toebrengen is aan hen zelf en hun eigen werken. Bisschop Patrick geeft een andere lezing van dit vers: Heeft Hij hun enige schade toegebracht? Dat is: "Is God, de Rotssteen, te laken, voor het kwaad dat Israël zal wedervaren? Nee, Zijn kinderen zijn hun schandvlek", dat is: Al het kwaad, dat over hen komt, is de vrucht van de goddeloosheid van hun kinderen, want hun gehele geslacht is krom en verdraaid. Allen, die te gronde gaan, richten zichzelf te gronde, zij sterven omdat zij willen sterven.

IV. Een aandoenlijk verwijt of beklag aan dit tergend volk wegens hun ondankbaarheid vers 6. "Zult gij dit de Heere vergelden? Voorzeker zult gij later zo laag en vals niet wezen in uw gedrag tegenover Hem, als gij geweest zijt".

1. Hij herinnert hen aan de verplichtingen die God hun opgelegd heeft, om Hem te dienen en Hem aan te hangen, Hij is een Vader voor hen geweest, had hen verkregen, gevoed, gedragen en verzorgd, Hij heeft hun zeden verdragen, en zij zullen het hart een Vaders gaan vertreden? Hij had hen gekocht, had vele en grote wonderen gedaan om hen te verlossen uit Egypte, had mensen in hun plaats gegeven, en volken in plaats van hun ziel, Jesaja 43:4. "Is Hij niet uw Vader (uw eigenaar, naar sommiger lezing) die een onbetwistbaar eigendomsrecht heeft op u? En de os kent zijn bezitter. Hij heeft u gemaakt, u het aanzijn gegeven, u gevestigd, u in het aanzijn bewaard. Heeft Hij dit niet gedaan? Kunt gij de verplichtingen ontkennen, die gij aan Hem hebt, uit aanmerking van de grote dingen, die Hij voor u gedaan en bedoeld heeft?" En zijn niet onze verplichtingen als gedoopte Christenen even groot jegens onze Schepper, die ons gemaakt heeft, onze Verlosser, die ons gekocht heeft, en onze Heiligmaker, die ons gevestigd en bevestigd heeft? 2. Hieruit leidt hij af hoe slecht het is Hem te verlaten en tegen Hem te rebelleren. Want:

a. Dat was lage ondankbaarheid. "Zult gij dit de Heere vergelden?" Vergeldt gij Hem aldus de gunsten, die Hij u heeft bewezen? Zult gij de krachten, die gij van Hem hebt ontvangen, tegen Hem aanwenden? Zie Micha 6:3, 4, , Johannes 10:32. Dit is een zo gruwelijke slechtheid, dat geheel de wereld er schande over zal roepen, zeg dat iemand ondankbaar is, en gij kunt niets slechters van hem zeggen.

b. Het was een buitensporige dwaasheid, gij dwaas en onwijs volk. O gij uitzinnige, wie heeft u betoverd! Galaten 3:1. Dwazen, voorwaar, om Hem te mishagen, van wie gij zo zeer afhankelijk zijt! Uw eigen zegeningen te verlaten voor valse ijdelheden! Alle moedwillige

zondaren, maar inzonderheid zondaren in Israëel, zijn de onverstandigste en ondankbaarste mensen te wereld.

Deuteronomium 32:7-14

Mozes had hun in het algemeen God voorgesteld als hun grote Weldoener, die zij uit dankbaarheid verplicht waren waar te nemen en te gehoorzamen, en nu geeft hij hun in deze verzen bijzondere voorbeelden van Gods goedheid jegens hen en zorg voor hen.

1. Sommige voorbeelden er van waren oud en ten bewijze van die beroept hij zich op de geschiedenis, vers 7. Gedenk aan de dagen van ouds, dat is: "Houd in gedachtenis de geschiedenis van die dagen en van de wonderbare leidingen van Gods voorzienigheid betreffende de oude wereld, en betreffende uw voorouders, Abraham, Izaak en Jakob, gij zult een voortdurende reeks vinden van zegeningen, die hen hebben vergezeld, en hoe lang reeds hebben niet alle dingen medegewerkt tot hetgeen nu geschiedt!" De authentieke geschiedenissen van de oude tijden zijn van bijzonder nut, en inzonderheid de geschiedenis van de kerk in haar kindsheid zowel van de Oud Testamentische, als van de Nieuw Testamentische kerk.

2. Anderen waren van latere tijd, en tot bewijs van deze beroept hij zich op hun vaders en hun oudsten, die nu leefden en bij hen waren. Ouders moeten hun kinderen vlijtig leren niet alleen het woord van God Zijn wetten, Hoofdstuk 6:7, en de betekenis van Zijn inzettingen, Exodus 12:26, 27, maar ook Zijn werken, en de methoden van Zijn voorzienigheid, zie Psalm 78:3, 4, 6, 7. En de kinderen moeten de kennis van deze dingen begeren, die nuttig zullen zijn om hen aan te sporen tot hun plicht en hen er bij te houden. Over drie dingen wordt hier uitgeweid als voorbeelden van Gods goedheid jegens het volk van Israëel, en van hun sterke verplichting om Hem nooit te verlaten.

I. De vroege bestemming van het land Kanaän tot hun erfdeel, want hierin was het het type van ons hemelse erfdeel, en dat het vanouds in de Goddelijke raadsbesluiten was verordeneerd en bereid, vers 8. Toen de aarde onder de kinderen van de mensen verdeeld werd, in de dagen van Peleg, na de zondvloed, een ieder geslacht zijn eigen deel had, waarin het zich moest vestigen en langzamerhand tot een volk moest worden, had God Israëel in Zijn gedachten en in Zijn oog, want dit goede land, waar zij nu heengingen, hun tot een erfdeel bestemmende, als de tijd er voor gekomen zou zijn, beschikte Hij, dat de nakomelingen van Kanaän veeleer dan van enig ander toen levend geslacht, daar intussen geplant zouden zijn, om, als het ware, het bezit er van te bewaren, totdat Israëel er voor bereid en gereed was, omdat die geslachten onder de vloek waren van Noach, door welke zij veroordeeld waren tot dienstbaarheid en verderf, Genesis 9:25- en daarom des te meer rechtvaardig, eervol, gemakkelijk en ten volle uitgeroeid zouden worden, als de volheid des tijds was gekomen, en Israëel er bezit van zou nemen. Aldus heeft Hij de landpalen van dat volk gesteld met het oog op het bepaalde getal van de kinderen Israëls, opdat zij juist zoveel zouden hebben als zij nodig hadden.

En sommigen maken de opmerking dat Kanaän zelf met zijn elf zonen, Genesis 10:15 en verv. juist het getal vormt van de twaalf stammen Israëls. De wijsheid Gods heeft de bepalingen van van de mensen woningen gesteld, en beide de plaats en de tijd van ons leven in deze wereld bepaald, Handelingen 17:26. Toen Hij de aarde van de mensen kinderen heeft gegeven, Psalm 115:16, was het niet, opdat ieder er maar van grijpen zou wat hij kon, neen, Hij deelt de volken de erfenis uit, en wil dat ieder zal weten wat het zijne is en geen inbreuk zal maken op de bezitting zijns naasten. De oneindige Wijsheid strekt zich zeer ver uit en bepaalt tevoren wat lang daarna geschiedt, Gode zijn al Zijn werken bekend van het begin tot het einde, Handelingen 15:18, maar dat zijn zij niet aan ons, Prediker 3:11. De grote God

heeft in Zijn regering van de wereld en het regelen van de zaken van staten en koninkrijken bijzonder het oog op Zijn kerk en Zijn volk, en gaat in alles te rade met hun welzijn. Zie 2 Kronieken 16:9, en Jesaja 45:4. De Kanaänieten dachten dat zij een even goed en stellig recht hadden op hun land, als hun naburen op het hun, maar God bedoelde dat zij er slechts de houders van zijn zouden, tot dat de Israëlieten, hun landheren, kwamen. Aldus bedient God zich, om Zijn bedoelingen van liefde jegens Zijn volk tot stand te brengen, van hen, die Hem kennen noch liefhebben, en die het zo niet menen, en wier hart het zo niet denkt, Jesaja 10:7. Micha 4:12.

De reden, die gegeven wordt voor de bijzondere zorg, die God voor Zijn volk heeft gedragen, lang voordat zij waren geboren, en men (als ik dit zo zeggen mag) aan hen niet gedacht heeft in onze wereld, verheerlijkt nog meer Zijn goedheid, en maakt haar onuitsprekelijk verplichtend, vers 9, want des Heeren deel is Zijn volk. Geheel de wereld is van Hem, Hij is eigenaar en bezitter van hemel en aarde, maar de kerk is van Hem in zeer bijzonderen zin, zij is Zijn domein, Zijn wijngaard, Zijn besloten hof, Hij heeft er een bijzonder vermaak in zij is de beminde van Zijn ziel, in haar wandelt Hij en woont Hij, zij is Zijn rust tot in eeuwigheid. Hij stelt bijzonder belang in haar en bewaart haar als Zijn oogappel, Hij heeft bijzondere verwachtingen van haar, zoals een man verwachting heeft van zijn erfdeel, en Hij ontvangt grotere inkomsten van eer en heerlijkheid en aanbidding van dat onderscheiden overblijfsel dan van geheel de overige wereld. Dat God het deel Zijns volks zou wezen, is licht te begrijpen, want Hij is hun blijdschap en hun geluk, maar dat zij Zijn deel zouden wezen, die hen noch nodig had, noch enig nut of voordeel van hen had, dat is alleen te begrijpen door de wonderbare neerbuigendheid van Zijn vrije genade. *Ja Vader, want alzo is geweest het welbehagen voor U, om hen aldus te achten en te noemen.*

II. Het formeren van hen tot een volk, opdat zij geschikt zouden zijn om in dit erfdeel te komen, zoals een erfgenaam als hij meerderjarig is geworden, op de tijd, door de vader vastgesteld. En ook hierin was Kanaän een type van het hemelse erfdeel, want gelijk dit van eeuwigheid af bestemd en verordineerd was voor geheel het Israël Gods, zo zijn zij in de tijd, (en het is een werk van tijd) er bekwaam en geschikt voor gemaakt, Colossenzen 1:12. De verlossing van Israël uit de slavernij door de verwoesting van hun verdrukkers ging vergezeld van zoveel wonderen, waarneembaar voor de zinnen, en daarvan is zo dikwijls gesproken, dat zij in dit lied niet vermeld behoefde te worden, maar de genaderijke werken Gods aan hen, zouden minder opgemerkt worden dan de glorieijke werken, die Hij voor hen had gewrocht, en daarom geeft hij er de voorkeur aan daarop te wijzen. Zeer veel was gedaan om dit volk te vormen, er een gestalte aan te geven, en het geschikt te maken voor de grote dingen, die er voor bestemd waren in het land van de belofte, en dit wordt hier op uiterst sierlijke wijze beschreven.

1. Hij vond hem in een land van de woestijn vers 10. Dit wijst ongetwijfeld naar de woestijn door welke God hen naar Kanaän gebracht heeft, en in welke Hij zich zoveel moeite met hen heeft gegeven, het wordt de kerk in de woestijn genoemd, Handelingen 7:38. Daar werd zij geboren, gekweekt en opgevoed, opdat alles blijken zou Goddelijk en van de hemel te wezen, daar zij noch voor spijs, noch voor geleerdheid gemeenschap hadden met enig deel van deze aarde. Omdat echter gezegd is dat Hij hen daar gevonden heeft, schijnt hiermede ook bedoeld te zijn een voorstelling te geven van de slechte toestand, zowel als van het slechte karakter van dat volk, toen God voor het eerst begon voor hen te verschijnen.

a. Hun toestand was ellendig, Egypte was hun een land van de woestijn, een woeste, huilende wildernis, want zij waren er slaven, en riepen vanwege hun verdrukking, en waren geheel verbijsterd, niet wetende vanwaar hulp te verkrijgen, daar vond God hen, en vandaar heeft Hij hen gehaald. En: b. Hun gemoedsgesteldheid was van zodanige aard, dat men er zich weinig

goeds van kon beloven, zij waren over het algemeen zo onwetend omtrent Goddelijke dingen, zo stompzinig en onvatbaar om er de indrukken van te ontvangen, zo gemelijk en zo zwartgallig, zo eigenzinnig en zo twistziek, en daarbij zo vreemd geneigd tot de afgoderijen van Egypte, dat zij wel gezegd konden worden gevonden te zijn in een land van de woestijn, want men zou met even redelijken grond een oogst van koren kunnen verwachten van een onvruchtbare woestijn als enigerlei goede vrucht of dienst voor God van een volk van zo'n karakter. Zij, die door genade vernieuwd en geheiligd zijn moeten dikwijls gedenken aan hetgeen zij van nature waren.

2. Hij voerde hem rondom, Hij onderwees hem. Toen God hen in de woestijn had, heeft Hij hen niet terstond naar Kanaän gebracht, maar liet hen een grote omweg maken, en zo heeft Hij hen onderwezen, dat is:

a. Hierdoor nam Hij tijd om hen te onderwijzen, en gaf hun geboden, naar zij instaat waren ze te ontvangen. Zij, wier roeping het is anderen te onderwijzen, moeten niet denken dat dit plotseling of opeens kan geschieden, die onderwezen worden moeten de tijd hebben om te leren.

b. Hierdoor heeft Hij hun geloof en hun geduld op de proef gesteld, en hen gehard tegen de ontberingen van de woestijn, en zo heeft Hij hen onderwezen. Elke handeling van God met hen was leerrijk, zelfs als Hij hen kastijdde onderwees Hij hen hiermede uit Zijn wet. Wij lezen in Psalm 107: Hij leidde hen op een rechte weg, terwijl wij hier toch lezen: Hij voerde hem rondom, want God leidt Zijn volk altijd op de rechte weg, al schijnt die ons ook een omweg toe, zodat de verste weg dikwijls blijkt indien niet de naaste weg, dan toch de beste weg naar huis in Kanaän te zijn. Hoe God hen heeft onderwezen, werd lang daarna verklaard, Nehemia 9:13. Gij hebt hun gegeven rechtmatige rechten en getrouwe wetten, goede inzettingen en geboden, en inzonderheid, vers 20, Gij hebt Uw goede Geest gegeven om hen te onderwijzen, en Hij onderwijst met macht. Wij kunnen ons wel voorstellen hoe ongeschikt dit volk voor Kanaän zou geweest zijn, indien zij niet eerst door de tucht van de woestijn waren gegaan.

3. Hij bewaarde Hem als Zijn oogappel, met alle mogelijke zorg en tederheid tegen de boze invloeden van een open lucht en al de gevaren van een onherbergzame woestijn. De wolk- en vuurkolom was hun beide ten gids en ten herder.

4. Hij deed voor hen wat de arend doet voor zijn nest van jongen, vers 11, 12. Die gelijkenis werd reeds even gebruikt in Exodus 19:4, Ik heb u op vleugelen van de arenden gedragen, hier wordt er nog nader over uitgeweid. Men heeft opgemerkt dat de arend een sterke genegenheid heeft voor zijn jongen, en haar toont niet alleen zoals andere dieren door ze te beschermen en voor hun voedsel te zorgen, maar door ze op te voeden, en ze te leren vliegen. Te dien einde wekt hij hen op uit het nest, waarin zij liggen te sluimeren, zweeft over hen heen, om hun te tonen hoe zij hun vleugels moeten gebruiken, en gewent ze dan te vliegen op zijn vleugels, totdat zij geleerd hebben op hun eigen vleugels te vliegen. Dit is in het voorbijgaan gezegd een voorbeeld voor ouders om hun kinderen op te leiden tot arbeid, en hun niet toe te geven in luiheid of gemakzucht. Zo heeft God met Israël gedaan, toen zij verzot waren op hun slavernij en wars om haar te verlaten, heeft God hen door Mozes opgewekt om naar vrijheid te haken, en menigmaal hen teruggehouden van naar het diensthuis terug te keren. Hij voerde hen weg uit Egypte, leidde hen in de woestijn, en heeft er hen nu eindelijk doorheen geleid. De Heere alleen leidde hen, Hij had geen hulp nodig, ook heeft Hij niemand als deelgenoot om dit werk tot stand te brengen, hetgeen een goede reden was waarom zij dan nu ook de Heere alleen zouden dienen, en geen ander, niet eens in deelgenootschap, en veel minder nog in mededinging met Hem. Er was geen vreemde god

met Hem om mee te helpen aan Israëls verlossing, en daarom moet er ook geen wezen om te delen in Israëls hulde en aanbidding, Psalm 81:10.

III. Hun vestiging in een goed land. Dit was nu ten dele reeds gedaan in de gelukkige vestiging van twee en een halve stam, een voorproef en onderpand van hetgeen spoedig en zeker voor de overige stammen gedaan zou worden.

1. Zij waren gezegend met glorierijke overwinningen over hun vijanden. vers 13. Hij deed hem rijden op de hoogten van de aarde, dat is: Hij leidde hem uit tot overwinning, en bracht hem zegevierend thuis. Hij reed over de hoge plaatsen of sterkten, die tegen hem opgeworpen werden, en zat gerust en in eer neer op de vruchtbare heuvels van Kanaän. In Egypte hadden zij een gering, ellendig voorkomen, en zij waren het ook, want zij waren arm en veracht, maar in Kanaän was hun houding groot en voornaam, en dat waren zij er ook, want zij waren bevorderd en verrijkt, zij reden statig, als een volk, in welks eer de Koning een welbehagen heeft.

2. Met grote overvloed van alle goed, niet slechts de gewone opbrengst van het veld maar, hetgeen ongemeen was, honing uit de steenrots, en olie uit de kei van de rots. Hetgeen verwijzen kan, of naar hun wonderbaarlijke voorziening van zoet water uit de rots, dat hen volgde in de woestijn, dat honing en olie genoemd wordt, omdat het gebrek dat zij er aan hadden geleden het zo zoet en aangenaam voor hen maakte als honing en olie op andere tijden, of wel naar de grote overvloed van honing en olie, die zij in Kanaän zullen vinden, zelfs in die delen, die het minst vruchtbaar waren. De rotsen van Kanaän zullen nog een betere opbrengst geven dan de akkers en weiden van andere landen. Er worden nog andere voortbrengselen van Kanaän genoemd, vers 14. Er zal zo'n overvloed en zo'n verscheidenheid van gezond voedsel wezen (en alles het beste in zijn soort) dat, zo het hun behaagde, ieder maal een feestmaal kon zijn voortreffelijk brood, bereid van het beste koren, hier genoemd het vette van de nieren van tarwe, (want een graankorrel is niet zeer ongelijk in vorm aan een nier) boter en melk in overvloed, het vlees van vetgemest vee, en voor drank niet minder dan druivebloed, reine wijn. Zulk een liefderijk Vader, en zo vriendelijk een weldoener was God voor hen. Ainsworth ziet in de overvloed van goede dingen in Kanaän een beeld van de vruchtbaarheid van Christus' koninkrijk en de hemelse vertroosting van Zijn woord en Geest, voor de kinderen van Zijn koninkrijk heeft Hij boter en melk, de onvervalste melk van het Woord, en vaste spijs voor krachtige mensen, met de wijn, die het hart verheugt.

Deuteronomium 32:15-18

Wij hebben hier een beschrijving van Israëls afval van God, die weldra zal plaatshebben en waartoe zij reeds neiging hadden. Men zou gedacht hebben dat een volk, onder zo grote verplichtingen aan God, uit plichtbesef dankbaarheid en welbegrepen eigenbelang, zich nooit van Hem zou hebben afgewend, maar helaas, zij zijn spoedig terzijde afgewend. Hier zijn twee grote voorbeelden van hun goddeloosheid, en ieder derzelve was in waarheid een afval van God.

I. Gerustheid en zinnelijkheid, hoogmoed en onbeschoftheid en de andere gewone manieren om van overvloed en voorspoed misbruik te maken, vers 15. Israël wordt hier Jeschurun genoemd, hetgeen volgens sommigen betekent een oprecht volk, en volgens anderen een ziend volk, maar zij hebben spoedig hun roem beide voor hun kennis en hun oprechtheid verloren, want goed gevoed zijnde:

1. Werden zij vet en dik, dat is: zij gaven zich toe in allerlei weelde en bevrediging van hun lusten, alsof zij niets anders te doen hadden dan het vlees te verzorgen tot begeerlijkheden. Zij werden vet, dat is: zij werden log en zwaar, achteloos voor zaken en ongeschikt er voor, dof en dom, zorgeloos en gevoelloos, en dit was de uitwerking van hun overvloed. Aldus zal de voorspoed van de zotten hen verderven, Spreuken 1:32. Maar dit was nog het ergste niet.

2. Zij sloegen achteruit, zij werden hoogmoedig en onbeschoft, en hieven tegen God zelf de verzenen op, als God hen bestrafte, hetzij door Zijn profeten of door Zijn voorzienigheid, sloegen zij de verzenen tegen de prikkels, als een onbandige koe of een ongewend kalf, en in hun woede vervolgden zij de profeten en trotseerden zij God zelf. En aldus liet hij God varen, die hem gemaakt heeft, (geen behoorlijke eerbied betonende aan zijn Schepper en niet beantwoordende aan het doel van zijn schepping) en deed een onduldbare smaad aan de Rotssteen zijns heirs, alsof hij geen verplichting aan Hem had voor gunsten in het verleden, of niet afhankelijk van Hem was voor de toekomst. Zij, die een god maken van zichzelf, een god maken van hun buik in hoogmoed en brooddronkenheid en het niet kunnen dragen dat men het hun zegt, verlaten hierdoor God en tonen hoe gering zij Hem achten II. Afgoderij was het grote bewijs van hun afval en daartoe waren zij door hun hoogmoed en brooddronkenheid gekomen, zodat zij nu afkeer kregen van hun Godsdienst, en verzot waren op veranderingen. Merk op:

1. Wat soort van goden zij kozen waaraan zij offerden, toen zij de God verlieten, die hen gemaakt had, vers 16, 17, . Het verzwaarde hun zonde, dat zij dezelfde diensten, die zij voor de ware God hadden moeten doen deden,

a. Voor vreemde goden, die niet konden voorgeven hun enigerlei goedheid te hebben bewezen of hen onder enigerlei verplichtingen te hebben gelegd, goden, die zij niet kenden van welke zij generlei nut of voordeel konden verwachten, want zij waren vreemdelingen. Of wel, zij worden vreemde goden genoemd omdat het anderen waren dan de ene, enige en ware God, aan wie zij ondertrouwd waren, en getrouw moesten zijn.

b. Aan nieuwe goden die van nabij gekomen waren of pas waren opgekomen, want zelfs in de Godsdienst, welks oudheid een van de heerlijkste eigenschappen er van is, zijn de mensen in de ijdelheid van hun gedachten verzot op nieuwigheden, en in minachting van de Oude van dagen, hebben zij hun liefde gegeven aan nieuwe goden. Een nieuwe god! kan er groter onzinnigheid bestaan? Als wij de rechte weg willen vinden tot rust dan moeten wij vragen naar de oude paden, Jeremia 6:16 6. Het is waar hun vaders hebben andere goden gediend, jozua 24:2, en het zou voor de kinderen misschien een kleine verontschuldiging geweest zijn, indien zij tot deze waren teruggekeerd, maar nieuwe goden te dienen, voor dewelke hun vaders niet geschrokken zijn, en deze er temeer om lief te hebben, omdat zij nieuw waren, dat was de deur openen voor eindeloze afgoderij.

c. Zij waren dezulken, die in het geheel geen goden waren, blote namaaksels, hun namen waren het verzinzel van mensen en hun beelden het werk van van de mensen handen. Ja meer,

d. Het waren duivelen. Wel verre van goden te zijn, vaders en weldoeners voor het menselijk geslacht, waren zij inderdaad verdervers (dat is de betekenis van het woord) wier doel het was kwaad te doen. Indien er geesten of onzichtbare machten waren, die hun afgodstempels bezaten, dan waren het boze geesten en kwaaddoende machten, die zij toch niet behoefden te aanbidden uit vrees, dat zij hun anders kwaad zouden doen, zoals men zegt dat de Indianen om die reden hun goden aanbidden, want zij, die getrouwelijk God aanbidden, zijn buiten des duivels bereik ja de duivel kan alleen diegenen verderven, die aan hem offeren. Hoe waanzinnig zijn afgodendienaars, die de Rotssteen des heirs verlaten, om zich te pletter te gaan stoten tegen de rots des verderfs.

2. Welk een grote belediging dit was voor JHWH hun God.

a. Het was met recht verklaard als een vergeten van Hem, vers 18. De rotssteen, die u gegengereerd heeft, hebt gij vergeten. Het acht geven op God zou zonde voorkomen, maar als de wereld wordt gediend en aan het vlees wordt toegegeven, dan wordt God vergeten, en kan er iets meer laag en onwaardig zijn dan God te vergeten, die de oorzaak is van ons bestaan, door wie wij bestaan, en in wie wij leven en ons bewegen? En zie wat hiervan komt, Jesaja 17:10, 11. Omdat gij de God uws heirs hebt vergeten, en niet gedacht aan de Rotssteen uwer sterkte, zullen de ranken van de planten in het eerst wel lieflijk zijn, maar ten laatste zal de oogst maar een hoop van het gemaaide zijn in de dag van de ziekte en van de pijnlijke smart. Men wint er niets bij door God te vergeten.

b. Het werd met recht ten kwade geduid als een niet te verontschuldigen belediging. Zij hebben Hem tot ijver verwekt en tot toorn, vers 16, want hun afgoden waren Hem gruwelen. Zie hier Gods misnoegen tegen afgoden, hetzij deze opgericht worden in het hart of in het heiligdom. Hij is ijverzuchtig op hen als mededingers met Hem naar de troon in het hart. Hij haat hen als vijanden van Zijn kroon en regering. Hij is, en zal zijn, zeer toornig op hen, die eerbied of genegenheid voor hen hebben. Diegenen bedenken niet wat zij doen, die God tergen want wie kent de sterkte Zijns toorns? Deuteronomium 32:19-25 De methode van dit lied volgt de methode van de voorzeggingen in het vorige hoofdstuk, en daarom volgen na Israëls afval van God, beschreven in de vorige verzen nu onmiddellijk de besluiten van de Goddelijke gerechtigheid hen betreffende. Wij bedriegen ons als wij denken dat God zich aldus door een dwaas en trouweloos volk laat bespotten, dat onstandvastig met Hem is.

I. Hij had zich in hen verlustigd, maar nu zal Hij hen met verfoeiing en verachting verwerpen, vers 19. Toen de Heere hun valsheid en dwaasheid zag, en hun lage ondankbaarheid versmaadde Hij hen. De zonde maakt ons hatelijk in de ogen van de heilige God, en geen zondaren zijn zo afzichtelijk voor Hem als degenen, die Hij Zijn zonen en dochteren had genoemd, en die zichzelf zo genoemd hebben, en Hem toch hebben getergd en tot toorn verwekt. Hoe nader iemand is tot God in belijdenis, hoe walglijker zij Hem zijn, als zij zich verontreinigen door hun werken, Psalm 106:39-40.

II. Hij had hun de tekenen gegeven van Zijn tegenwoordigheid en van Zijn gunst, maar nu zal Hij zich van hen terugtrekken, en Zijn aangezicht van hen verbergen, vers 20. Het verbergen van Zijn aangezicht geeft Zijn groot misnoegen te kennen, zij hadden Gode hun rug toegekeerd, en nu zal God hun Zijn rug toekeren, vergelijk Jeremia 18:7 met Jeremia 2:27, maar hier geeft het ook te kennen de traagheid van Gods maatregelen in de weg des oordeels. In hun afval begonnen zij met nalaten van hetgeen goed is, en gingen toen voort met het doen van wat kwaad is. Evenzo zal God eerst Zijn gunsten opschorten, en laat Hij hun zien wat daar het gevolg van zal zijn, welk een vriend zij verliezen als zij God er toe brengen hen te verlaten, om te beproeven of dat hen tot berouw en bekering zal brengen. Zo bevinden wij dat God zich verbergt in de verwachting, als het ware, van de gebeurtenis, Jesaja 57:17. Om zich te rechtvaardigen in Zijn verlaten van hen toont Hij, dat zij van zo'n gemoedsaard waren, dat men niets met hen kon uitrichten, want zij zijn:

1. Een verkeerd geslacht, een volk, ontevreden van aard, hardnekkig in de zonde, en dat zich niet wilde verbeteren.

2. Zij waren trouweloos, een volk, dat men niet kon vertrouwen. Toen Hij hen verlostte en opnam in het verbond, zei Hij, zij zijn kinderen, die niet liegen zullen, Jesaja 63:8, maar toen zij bleken anders te zijn, kinderen in welke geen trouw is, verdienden zij verlaten te worden, dat de God van de waarheid niets meer van doen met hen wilde hebben.

III. Hij had alles gedaan om het hun gemakkelijk te maken en hun genoeg te geven, maar nu wilde Hij hun datgene aandoen, dat uiterst kwellend voor hen zijn zal. De straf beantwoordt hier aan de zonde, vers 21.

1. Zij hadden God getergd met verachtelijke goden, die in het geheel geen goden waren, maar valse ijdelheden, schepselen van hun eigen verbeelding, die de eerbied hunner aanbidders noch verdienden of konden belonen. Hoe ijdel en lager de goden waren, die zij nahoereerden, hoe groter de belediging was, die zij de grote en goede God aandeden, die zij de afgoden tot mededingers en tegenstanders gesteld hadden. Dit bracht twee grote boosheden in hun afgoderij, Jeremia 2:13.

2. God wilde hen daarom plagen met verachtelijke vijanden, die onwaardig, zwak, en van geen betekenis waren, de naam van volk niet verdienden, hetgeen voor hen een grote vernedering was, en de verdrukking, waaronder zij zuchtten, nog verzwaarde. Hoe lager het volk was, dat hen tiranniseerde, hoe wreder het zijn zal (niemand is zo lomp en onbeschoft als een bedelaar te paard), behalve nog, dat het smadelijk zal zijn voor Israël, dat zo dikwijls over grote en machtige volken had getriomfeerd, om nu zelf vertreden te worden door de zwakken en zotten, en onder de vloek te komen van Kanaän, die een knecht van de knechten moest zijn. Maar God kan het zwakste werktuig tot een gesel maken voor de sterkste zondaar, en zij, die door de zonde hun almachtige Schepper beledigen, worden rechtvaardiglijk beledigd door de geringste van hun medeschepselen. Dit werd op merkwaardige wijze vervuld in de dagen van de richteren, toen zij soms door diezelfde Kanaänieten verdrukt werden, die zij ten onder hadden gebracht, Richteren 4:2. Maar de apostel past het toe op de bekering van de heidenen, die een volk waren geweest, niet in verbond met God en dwaas omtrent Goddelijke zaken, maar in de kerk gebracht werden, zeer tot verdriet van de Joden, die daar bij alle gelegenheden een grote verontwaardiging om toonden, en dit was beide hun zonde en hun straf, zoals dit altijd met nijd en afgunst het geval is, Romeinen 10:19.

IV. Hij had hen in een goed land geplant, en hen voorzien van alle goede dingen, maar nu zal Hij hun al hun gerieflijkheden ontnemen en hen ten ondergang brengen. De bedreigde oordelen zijn zeer schrikkelijk, vers 22-25.

1. Het vuur van Gods toorn zal hen verteren. vers 22. Zijn zij trots op hun overvloed? Het zal de inkomsten van het land verteren. Vertrouwen zij op hun kracht? Het zal de gronden van de bergen in vlam zetten. Er is geen beschutting tegen de oordelen Gods, als zij komen met de opdracht om alles te verwoesten. Het zal branden tot in de onderste hel, dat is: het zal hen tot de diepste ellende brengen in deze wereld, hetgeen toch nog slechts flauw zou gelijken op de volkomen en eindeloze ellende en rampzaligheid in de andere wereld. De helse verdoemenis (zoals onze Heiland haar noemt) is het vuur van Gods toorn, dat zich hecht aan het schuldige geweten van de zondaar, tot zijn onuitsprekelijke en eeuwige kweeling, Jesaja 30:33.

2. De pijlen van Gods oordelen zullen op hen verschoten worden, totdat Zijn pijlkoker geheel ontledigd is vers 23. De oordelen Gods vliegen, evenals pijlen, zeer snel, Psalm 64:8, diegenen op een afstand bereikende, die zich vleien met de hoop er aan te zullen ontkomen, Psalm 21:9, 13. Zij komen van een onzichtbare hand, maar brengen dodelijke wonden toe want nooit mist God het doel, 1 Koningen 22:34. De bijzondere oordelen hier bedreigd, zijn:

- a. Hongersnood. Zij zullen uitgeteerd zijn van honger.
- b. Pestilentie en andere krankheden, hier genoemd karbonkel en bitter verderf.
- c. Kweelingen door de mindere schepselen tanden van de beesten en venijn van slangen, vers 24.

d. Oorlog, en de noodlottige gevolgen er van, vers 25.

a. Onophoudelijke verschrikkingen. Als van buiten het zwaard is, dan kan het niet anders, of er moet van binnen vrees zijn, 2 Corinthiërs 7:5. Van buiten was strijd, van binnen vrees. Zij, die de vreze Gods van zich afwerpen, worden met recht blootgesteld aan de vrees voor vijanden.

b. Algemene sterfte. Als het zwaard des Heeren gezonden wordt om alles te verwoesten, dan zal het verderven zonder onderscheid te maken, noch de kracht van de jongeling, noch de schoonheid van de maagd, de onschuld van de zuigeling, noch de deftigheid of zwakheid van de grijsaard zal een beveiliging wezen tegen het zwaard, als het de een zowel als de ander verteert. Zulke verwoestingen worden aangericht door de oorlog, inzonderheid als hij gevoerd wordt door mensen roofgierig als wilde dieren en venijnig als slangen, vers 24. Zie hier het kwaad, dat door de zonde wordt aangericht, en acht hen dwaas, die er slechts een grap van maken.

Deuteronomium 32:26-38

Na vele schrikkelijke bedreigingen van wèlverdiende toorn en wraak, hebben wij hier verbazingwekkende aanduidingen van genade en onverdiende barmhartigheid, die roemt tegen het oordeel, en waaruit blijkt, dat God geen lust heeft in de dood van zondaren, maar wèl daarin dat zij zich bekeren en leven.

I. In ijver voor Zijn eigen eer, zal Hij geen voleinding met hen maken, vers 26-28.

1. Het kan niet ontkend worden dat zij verdienden geheel ten verderve te worden gebracht en dat God hun gedachtenis van onder de mensen zou doen ophouden, zodat de naam van een Israëliet niet anders dan in de geschiedenis bekend zou zijn, want zij waren een volk, dat door raadslagen verloren gaat, en waarin geen verstand is, vers 28, het meest dwaze, onnadenkende volk, dat ooit bestond, dat de heerlijkheid Gods niet wilde geloven, ofschoon zij haar zagen, Zijn goedertierenheid niet begrepen hoewel zij haar ondervonden en er op leefden. Van hen, die zo'n God konden verwerpen, zo'n wet, zulk een verbond, voor ijdele drekgoden, kon in waarheid gezegd worden: er is geen verstand in hen.

2. Het zou voor God gemakkelijk zijn geweest hen te verderven en hun gedachtenis uit te roeien, toen de meesten van hen waren gedood door het zwaard, was het slechts een verstrooien van het overblijfsel naar enige onbekende volken van de aarde, dan zou nooit meer van hen gehoord worden, en de zaak ware afgedaan. Zie Ezechiël 5:12. God kan hen verderven, die het best versterkt zijn, hen verstrooien, die het nauwst saamverbonden zijn in eeuwige vergetelheid de namen begraven van hen, die het beroemdst waren.

3. De gerechtigheid eiste het: Ik zei: Ik zou hen verstrooien. Het is voegzaam dat diegenen weggedaan worden van de aarde, die weggegaan zijn van hun God, waarom zou er met hen niet naar verdienste gehandeld worden?

4. De wijsheid dacht aan de hoogmoed en de onbeschaamdheid van de vijanden, die uit het verderf van een volk, dat aan God zo dierbaar is geweest en voor hetwelk Hij zulke grote dingen gedaan had, aanleiding zouden nemen, om zich ongunstig uit te laten over God, en zich in te beelden dat, omdat zij Israël ten onder hebben gebracht, zij nu ook over de God Israëls hadden gezegevierd. De tegenstanders zullen zeggen: Onze hand is hoog geweest, hoog voorwaar, als zij te hoog was voor hen, voor wie God zelf streed, ook zullen zij niet bedenken dat de Heere dit alles heeft gewrocht, maar wanen dat zij het gedaan hebben in weerwil van Hem, alsof de God Israëls even zwak en onmachtig was, en even gemakkelijk ter neer te werpen, als de voorgewende godheden van andere volken.

5. Uit aanmerking hiervan heeft de barmhartigheid de overhand, zodat een overblijfsel gespaard en het onwaardige volk voor een algehele ondergang behoed zal worden: Ik schroomde de toorn des vijands. Het is een uitdrukking naar de wijze van de mensen, het is zeker dat God de toorn niet vreest van een mens, maar in deze zaak handelde Hij alsof Hij hem vreesde. Die weinige vromen in Israël aan wie de eer van Gods naam ter harte ging, vreesden de toorn des vijands ten opzichte van deze zaak meer dan wat het ook zij, zoals Jozua, Jozua 7:9, en dikwijls ook David, en omdat zij hem vreesden, wordt van God zelf gezegd dat Hij hem vreesde. Hij had Mozes niet nodig om hierop bij Hem te pleiten, maar gedacht er zelf aan. Wat zullen de Egyptenaren zeggen? Laat allen, wier hart beeft voor de ark Gods en voor Zijn Israël, zich hiermede troosten, dat God zelf voor Zijn eigen eer zal zorgen en Zijn naam niet zal laten ontheiligen. Hoezeer wij ook verdienen onteerd te worden nooit zal God de troon van Zijn heerlijkheid laten onteren.

II. In zorg voor hun welzijn begeert God ernstig hun bekering, en opdat zij hiertoe zullen komen, dat zij op hun einde zullen merken vers 29. Merk op:

1. Hoewel God hen een dwaas volk genoemd heeft, waarin geen verstand is, wenst Hij toch dat zij wijs waren, zoals Deuteronomium 5:29, Och, dat zij zo'n hart hadden om Mij te vrezen! Psalm 94:8, en gij dwazen, wanneer zult gij verstandig worden? God verlustigt zich er niet in te zien, dat zondaren zich in het verderf storten, maar begeert dat zij zichzelf zullen helpen, en, zo zij willen, is Hij bereid hen te helpen.

2. Het is een groot blijk van verstand, en zal zeer veel bijdragen tot van de zondaren weerkeren tot God, als zij ernstig merken op het einde, of de toekomstige staat. Hier is het inzonderheid bedoeld van hetgeen God door Mozes voorzegd had betreffende dit volk in de laatste dagen, maar het kan meer in het algemeen worden toegepast. Wij behoren te denken aan:

a. Het einde des levens en de toekomstige staat van de ziel. Wij moeten aan de dood denken als aan ons heengaan van een wereld van de zinnen naar een wereld van geesten, het einde van onze staat van beproeving, en ons ingaan in de onveranderlijke staat van beloning en vergelding.

b. Het einde van de zonde en de toekomstige staat van hen, die er in leven en sterven. O dat de mensen wilden merken op de zaligheid, die zij zullen verliezen, en de rampzaligheid, die zij gewis over zich zullen brengen. Indien zij in hun schulden wandelen, wat zal er het einde van wezen? Jeruzalem heeft dit vergeten, daarom is zij wonderbaarlijk omlaag gedaald, Klaagliederen.1:9

III. Hij herinnert aan de grote dingen, die Hij vroeger voor hen gedaan heeft, als een reden, waarom Hij hen niet geheel zou verstoten. Dit schijnt de betekenis te zijn van de woorden, vers 30, 31. "Hoe zou een Israëliet te sterk zijn geweest voor duizend Kanaänieten, zoals zij dikwijls geweest zijn, als het niet was omdat God, die groter is dan alle goden, voor hen heeft gestreden?" En zo komt dit overeen met Jesaja 63:10, 11. Toen Hij hun, zoals hier, in een vijand was verkeerd, en tegen hen streed om hun zonde, toen heeft Hij gedacht aan de dagen vanouds, zeggende: Waar is Hij, die hen uit de zee opgebracht heeft? Zo ook hier. Evenals vanouds begint Zijn arm zich uit te strekken tegen de toorn des vijands, Psalm 138:7. Er was een tijd, toen Israëls vijanden verkocht werden door hun eigen rotssteen, dat is: hun afgoden, die hen niet konden helpen, maar hen verrieden, omdat JHWH, de God Israëls, hen besloten had als schapen ter slachting. Want de vijanden zelf moeten erkennen dat hun goden volstrekt niet waren opgewassen tegen de God van Israël. Want hun wijnstok is uit de wijnstok van

Sodom, vers 32, 33. Dat moet bedoeld zijn van Israëls vijanden, die zo gemakkelijk vielen voor het zwaard van Israël, omdat zij rijp waren voor het verderf en de mate van hun ongerechtigheid vol was. Maar deze verzen kunnen ook verstaan worden van het verwonderlijke overmogen van Israëls vijanden over hen, toen God hen gebruikte als de roede Zijns toorns, Jesaja 10:5, 6. "Hoe zou één Kanaäniet duizend Israëlieten jagen" (zoals bedreigd is tegen hen, die op hulp van Egypte vertrouwden, Jesaja 30:17, "van het schelden van een enkeling zullen duizend vlieden) "als het niet was dat Israëls Rotssteen hen had verlaten en overgegeven?" Want anders, hoe zij hun kracht ook mogen toeschrijven aan hun goden, Habakuk 1:11, zoals de Filistijnen hun overwinning toeschreven aan Dagon, het is zeker: de rotssteen van de vijanden zou niet overmocht hebben tegen de Rotssteen Israëls, God zou spoedig hun vijanden gedempt hebben, Psalm 81:15, als niet de goddeloosheid van Israël hen in hun handen had overgeleverd. Want hun wijnstok, dat is: Israëls wijnstok, is uit de wijnstok van Sodom, vers 32, 33. Zij waren geplant als een edele wijnstok, een geheel getrouw zaad, maar door de zonde zijn zij veranderd in verbasterde ranken van een vreemde wijnstok, Jeremia 2:21, en zij hadden de zonde en ongerechtigheid van Sodom niet alleen overgenomen, maar overtroffen, Ezechiël 16:48. God noemde hen Zijn wijngaard, een plant van Zijn verlustiging, Jesaja 5:7.

Maar hun vruchten waren:

1. Zeer walglijk voor God, bitter als gal.
2. Zeer boosaardig en verderfelijk voor elkaar, als adderenvergif. Sommigen verstaan dit van hun straf, hun zonde zal in het laatste bitterheid zijn, 2 Samuel 2:26, zij zal bijten als een slang en steken als een adder, Spreuken 23:32, Job 20:14.

IV. Hij besluit tot het verderf ten laatste van hen, die hun vervolgers en hun verdrukkers zijn geweest. Als de beker van de wijn van de grimmigheid rondgaat, dan zal de koning van Babel er ten laatste uit drinken. Jeremia 25:26, zie ook Jesaja 51:22, 23. De dag komt, wanneer het oordeel, dat begon van het huis Gods, zal eindigen met de goddeloze en de zondaar, 1 Petrus 4:17, 18. Ter bestemder tijd zal God de vijanden van de kerk neerwerpen.

1. In misnoegen tegen hun goddeloosheid, die Hij opmerkt, vers 34, 35. "Is deze hun onvermurwbare woede tegen Israël niet bij Mij opgesloten, om hiernamaals verrekend te worden, als het zal blijken, dat Mij de wraak is?" Sommigen verstaan het van de zonde van Israël, inzonderheid van hun vervolgen van de profeten, die tegen hen opgesloten was, dat is: tegen hen bewaard bleef, van het bloed van de rechtvaardige Abel af, Mattheus 23:35. Hoe dit zij, ons leert het dat de goddeloosheid van de goddelozen in Gods schatkamer bewaard wordt, verzegeld in Zijn schatten.

- a. Hij merkt haar, Psalm 90:8. Hij weet beide wat de wijn is en wat de druiven zijn, wat de gezindheid is van het hart en wat de daden zijn van het leven.
- b. Van beide houdt Hij een register in Zijn eigen alwetendheid, en in het geweten van de zondaar, en dit is verzegeld in Zijn schatten, hetgeen veiligheid en geheimhouding aanduidt, deze boeken kunnen niet verloren gaan, en zij zullen niet voor de grote dag worden geopend. Zie Hosea 13:12.
- c. Dikwijls stelt Hij de straf van de zonde zeer lang uit, zij is weggelegd tot dat de maat vol is, en de dag van de lankmoedigheid Gods voorbij is. Zie Job 21:28-30.
- d. Er komt een dag van afrekening, als al de schatten van schuld en toorn opengedaan zullen worden, en de zonde van de zondaren hen gewis zal vinden.

(1). De zaak zelf zal voorzeker geschieden, want de Heere is een God, wiens de wraak is, en daarom zal Hij het vergelden, Jesaja 59.: 18. Dit wordt aangehaald door de apostel, om de

strengheid te tonen van Gods toorn tegen hen, die van het geloof van Christus afvallen, Hebréeën 10:30.

(2). Het zal ter bestemde tijd geschieden in de beste tijd, ja het zal binnen korte tijd geschieden. De dag van hun ondergang is nabij, en hoewel hij schijnt te toeven, draait hij toch niet en sluimert niet, maar zal haasten. In één uur zal het oordeel over Babylon komen.

2. Hij zal het doen in mededogen met Zijn eigen volk, dat, hoewel het Hem grotelijks getergd had, toch in betrekking tot Hem stond, en in hun ellende en beroep deed op Zijn ontferming, vers 36. De Heere zal Zijn volk recht doen, dat is hun recht doen tegen hun vijanden, hun zaak voorstaan, het juk van de verdrukking verbreken, waaronder zij zolang gezucht hadden. Het zal Hem over Zijn knechten berouwen, Hij zal niet van zin veranderen, maar van weg en wijze, voor hen strijdende zoals Hij tegen hen gestreden heeft, als Hij ziet dat hun kracht is weggegaan.

Dit verwijst duidelijk naar de verlossingen, die God voor Israël gewrocht heeft door de richteren uit de hand dergenen, aan wie Hij hen verkocht had om hun zonden. Zie Richteren 2:11-18, en hoe Zijn ziel verdrietig werd over de arbeid van Israël, Richteren 10:16, en dat wel, toen zij tot de uiterste nood en ellende waren gekomen. God hielp hen, als zij zichzelf niet konden helpen, en toen er niemand besloten of gelaten was, dat is niemand van hen die in steden of ommuurde plaatsen woonde waarin zij opgesloten waren, noch iemand, die in verstrooide huizen op het land woonde, waar zij op een afstand waren van hun naburen. Gods tijd om te verschijnen voor de verlossing van Zijn volk is gekomen, als het op zijn ergst met hen is. God beproeft hun geloof, wekt hen op tot gebed, door de benauwdheid het zwaarst te laten worden, en dan verheerlijkt Hij Zijn kracht, beschaamt het aangezicht van Zijn vijanden, en vervult het hart van Zijn volk met zoveel grotere vreugde, door hen uit dit uiterste gevaar te redden, hen als vuurbranden uit het vuur te rukken.

3. Hij zal het doen in minachting en tot versmaadheid van de afgoden, vers 37, 38. Waar zijn hun goden? Dit kan op tweeërlei wijze verstaan worden.

a. Dat God voor Zijn volk doen zal wat de afgoden die zij gediend hadden, niet voor hen konden doen. Zij hadden God verlaten en waren zeer mild in hun offeranden aan de afgoden, brachten het vet van hun slachtoffers en de wijn van hun drankoffers naar hun altaren, en veronderstelden dat hun godheden er zich mee voedden, en met hen vergastten zij er zichzelf op. "Welnu" zegt God, zullen deze goden, die gij met zo grote onkosten gediend hebt, u helpen in uw benauwdheid en u aldus belonen voor de onkosten, die gij voor hen gedaan hebt? Gaat henen en roept tot de goden die gij verkoren hebt, laat u die verlossen ten tijde uwer benauwdheid, Richteren 10:14. Dit is bedoeld om hen hun dwaasheid te doen inzien door God te verlaten, die hen kon helpen, voor goden die het niet konden, en hen aldus tot berouw en bekering te brengen en hen toe te bereiden voor de verlossing. Als de overspeelster haar boeleerders naloopt, maar dezelfde niet aantreft tot haar afgoden bidt, en geen goedheid van hen ervaart, dan zal zij zeggen: Ik zal heengaan en keer weer tot mijn vorige man Hosea 2:6. Zie Jesaja 16:12, Jeremia 2:27, 28. Of

b. Dat God aan Zijn vijanden doen zal hetgeen waarvan de afgoden, die zij gediend hebben, hen niet kunnen redden. Sanherib en Nebukadnezar hebben de God van Israël stoutmoedig getart om Zijn aanbidders te verlossen Jesaja 37:10, Daniel 3:15, en Hij heeft hen verlost, tot beschaming van hun vijanden. Maar de God van Israël heeft Bel en Nebo getart om hun aanbidders te verlossen op te staan en hen te helpen en hun bescherming te zijn, Jesaja 47:12, 13, maar zij hebben hen zo weinig kunnen helpen, dat zij zelf, dat is hun beelden, hetgeen alles was wat er van hen was, in gevangenschap gingen, Jesaja 46:2. Zij, die op enigerlei

rotsstenen vertrouwen buiten God zullen die ten dage van hun benauwdheid zand bevinden, zij zullen hun falen, als zij ze het meest nodig hebben.

Deuteronomium 32:39-43

Dit besluit van het lied spreekt van drie dingen.

I. Eer aan God vers 39. "Zie nu ten opzichte van geheel de zaak, dat Ik, Ik DIE ben. Leer dit uit het verderf van de afgodendienaars, en van de onmacht hunner goden om hen te helpen". De grote God eist hier:

1. De eer van het bestaan in en uit zichzelf. Ik ben Die ik ben. Aldus besluit Mozes met die naam van God, bij welke Hij hem het eerst bekend was gemaakt, Exodus 3:14. "Ik ben Die Ik ben. Ik ben Die Ik geweest ben, Die zijn zal, Die Ik beloofd heb te zijn, Dien Ik bedreigd heb te zijn, allen zullen Mij getrouw bevinden aan Mijn woord".

De Targum en de Uzziëlides geeft hier deze Paraphrase van: Als het Woord des Heeren zich zal openbaren om Zijn volk te verlossen, dan zal Hij tot alle volken zeggen: *Zie dat Ik nu ben wat Ik ben, en geweest ben, en zijn zal*, hetgeen wij zeer goed weten toe te passen op Hem, die tot Johannes gezegd heeft: Ik ben Die is, en Die was, en Die komen zal, Openbaring 1:8. Deze woorden: Ik, Ik ben Die, ontmoeten wij dikwijls in die hoofdstukken van Jesaja, waarin God Zijn volk aanmoedigt om te hopen op hun verlossing uit Babylon, Jesaja 41:4, 43:11, 13, 25, 46:4.

2. Van de enige oppermacht. "Er is geen God met Mij. Geen om met Mij te helpen, geen om met Mij te wedijveren". Zie Jesaja 43:10, 11.

3. Van een volstreckte vrijmacht: Ik dood en maak levend, dat is: alle kwaad en alle goed komen van Zijn hand van voorzienigheid, Hij formeert beide het licht des levens en de duisternis des doods, Jesaja 45:7, Klaagliederen 3:37, 38. Of, Hij doodt en wondt Zijn vijanden, maar geneest en maakt levend Zijn volk, doodt en wondt met Zijn oordelen hen, die van Hem afvallen en tegen Hem rebelleren, maar als zij berouw hebben en zich bekeren, dan geneest Hij hen en maakt hen levend door Zijn goedertierenheid en genade. Of wel, het geeft Zijn onbetwistbaar gezag te kennen om te beschikken over al Zijn schepselen, en het aanzijn, dat Hij hun gegeven heeft, teneinde er Zijn eigen doeleinden door tot stand te brengen. Als Zijn oordelen zijn uitgegaan, verslaat Hij wie Hij wil, en behoudt bij het leven wie Hij wil. Of wel zo: Ofschoon Hij doodt, maakt Hij toch weer levend. als Hij bedroefd heeft zo zal Hij zich ontfermen, Klaagliederen 3:32. Hoewel Hij ons gescheurd heeft, zal Hij ons genezen, Hosea 6:1. De Targum van Jeruzalem leest hier: Ik dood hen, die levend zijn in deze wereld, en maak hen, die dood zijn levend in de andere wereld. En sommigen van de Joodse wetgeleerden zelf hebben opgemerkt, dat dood en een leven na de dood, dat is: eeuwig leven, in deze woorden te kennen worden gegeven.

4. Van een onweerstaanbare macht, die niet bedwongen kan worden. Daar is niemand die uit Mijn hand redt hen, die Ik ter verderfenis heb getekend. Gelijk er geen tegenwerping kan gemaakt worden tegen het vonnis van Gods gerechtigheid, zo is er ook geen ontkomen aan de tenuitvoerlegging van Zijn macht.

II. Verschrikking voor Zijn vijanden, vers 40-42. Verschrikking, voorwaar, voor hen, die Hem haten, gelijk allen doen, die andere goden dienen, volharden in moedwillige ongehoorzaamheid aan de Goddelijke wet, en Zijn getrouwe dienstknechten mishandelen en vervolgen. Dat zijn degenen, op wie God de wraak zal doen weerkeren, deze Zijn vijanden,

die niet willen dat Hij over hen zal heersen. Teneinde de zodanigen bijtijds te verschrikken tot berouw en tot een wederkeren tot hun plicht jegens God, wordt hier de toorn Gods van de hemel tegen hen geopenbaard.

1. Het vonnis Gods wordt bekrachtigd met een eed, vers 40. Hij heft Zijn hand op tot de hemel, de woonplaats van Zijn heiligheid, dit was een aloud en veelzeggend teken, gebruikt bij het zweren, Genesis 14:22. En daar Hij bij niemand, die meerder was, had te zweren, zo zwoer Hij bij zichzelf en bij Zijn eigen leven. Diegenen zijn onherstelbaar rampzalig, die het woord en de eed Gods tegen zich hebben. De Heere heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen, dat de zonde van de zondaren hun verderf zal wezen, indien zij er mee voortgaan.

2. Er worden toebereidselen gemaakt voor de voltrekking van het vonnis: het glinsterend zwaard is gewet. Zie Psalm 7:13. Het is een zwaard, dat dronken is geworden in de hemel, Jesaja 34:11. Terwijl het zwaard gewet wordt, wordt nog ruimte gelaten aan de zondaar om zich te bekeren en, zo hij dit dan veronachtzaamt, zal het zwaard hem zoveel dieper wonden. En gelijk het zwaard gewet is, zo grijpt de hand, die het moet gebruiken, het oordeel aan met het vaste voornemen om er mee door te gaan.

3. De uitvoering van het vonnis zal ontzettend wezen. Het zwaard zal vlees eten en de pijlen zullen dronken gemaakt worden van bloed, er zal zo ontzettend veel bloed worden vergoten, het bloed van de verslagenen in de oorlog, en van de gevangenen, aan wie geen lijfsгенade zal worden verleend, maar die onder de krijgswet allen ter dood zullen gebracht worden. Als Hij de wraak begint te oefenen, dan zal Hij haar voleinden. De uitleggers zijn in grote verlegenheid om de laatste zinsnede te verklaren: van het hoofd af (of naar de Engelse overzetting: van het begin af) zullen er wraken des vijands zijn. Bisschop Patrick, de uitnemende Schriftverklaarder, denkt dat hiervoor gelezen kan worden: Van de koning af tot de slaaf des vijands toe, Jeremia 50:35-37. Als het zwaard van Gods toorn getrokken is, dan zal er bloedig werk geschieden, er zal bloed zijn tot aan de tomen van de paarden, Openbaring 14:20.

III. Troost voor Zijn eigen volk, vers 43. Juicht, gij heidenen, met Zijn volk. Hij besluit het lied met woorden van blijdschap, want in Gods Israël is een overblijfsel, welks einde vrede zal wezen. Gods volk zal ten laatste juichen, zal juichen tot in eeuwigheid.

Er worden hier drie dingen genoemd, als oorzaken van vreugde:

1. De uitbreiding van de grenzen van de kerk. De apostel past de eerste woorden van dit vers toe op de bekering van de heidenen, Romeinen 15:10. Weest vrolijk, gij heidenen, met Zijn volk. Zie wat de genade Gods doet in de bekering van zielen, zij brengt hen er toe om zich te verblijden met het volk van God, want de ware Godsdienst maakt ons bekend met ware vreugde zo groot is de vergissing van hen, die denken dat hij de strekking heeft om de mensen naargeestig te maken.

2. Het wreken van het twisten met de kerk op haar tegenstanders. Hij zal een onderzoek instellen naar het bloed van Zijn knechten, en het zal blijken hoe dierbaar en kostelijk het Hem is, want aan hen, die het vergoten hebben, zal bloed te drinken worden gegeven.

3. De genade, die God weggelegd heeft voor Zijn kerk en voor allen, die er toe behoren. Hij zal verzoenen Zijn land en Zijn volk, dat is: allen, die Hem overal vrezen en dienen. Welke oordelen er ook gebracht zullen worden over de zondaren, met het volk Gods zal het wél wezen. Laat Joden en heidenen zich hierin tezamen verblijden.

Deuteronomium 32:44-52

I. Wij hebben hier de plechtige overgave van dit lied aan het volk van Israël, vers 44, 45. Mozes sprak het tot zo velen als hem konden horen, terwijl Jozua het terzelfder tijd in een andere vergadering sprak voor zo velen als zijn stem kon bereiken. Aldus tot hen komende uit de mond van beide hun bestuurders, van Mozes, die de regering neerlegde, en van Jozua, die haar op zich nam, zouden zij zien dat beide van één geest, éénzelfde gevoelen waren, dat zij, hoewel van bevelhebber veranderende, toch geen verandering kregen in het Goddelijk gebod, Jozua, zowel als Mozes, zou tegen hen getuigen, indien zij ooit God gingen verlaten.

II. Een ernstig bevel hun gegeven, om hun hart te zetten op deze en alle andere goede woorden, die Mozes tot hen gesproken heeft. Hoe vurig verlangt hij het goede voor hen allen, hoe begeert hij dat het woord Gods een diepe en blijvende indruk bij hen teweeg zal brengen, hoe ijvert hij over hen met een Godvruchtige ijver, uit vrees dat zij deze grote dingen eenmaal zullen laten varen!

1. De plichten, die hij hun op het hart bindt zijn:

a. "Zelf deze dingen waar te nemen. Zet uw hart beide op de wetten en op de beloften en bedreigingen op de zegeningen en de vloeken, en nu eindelijk op dit lied. Laat uw geest vlijtig deze dingen overdenken en erdoor getroffen zijn, weest ijverig in het betrachten van uw plicht, en houdt u er aan met een vast voornemen des harten."

b. Deze dingen getrouwelijk over te brengen aan hen, die na hen komen zullen. Gebruikt de invloed, die gij hebt op uw kinderen, voor dit doel, en beveel hun, zoals uw vader Abraham gedaan heeft, Genesis 18:19, dat zij waarnemen te doen al de woorden van deze wet. Zij, die zelf goed en Godvruchtig zijn, kunnen niet anders dan begeren dat ook hun kinderen het zijn zullen, en dat de nakomelingen in hun tijd de Godsdienst in ere zullen houden.

2. De argumenten, die hij aanvoert om hen te bewegen werk te maken van de Godsdienst en er in te volharden, zijn:

a. Het grote gewicht van de zaken zelf, die hij hun had opgedragen, vers 47. Het is geen vergeefs woord, maar het is uw leven. Het is geen onverschillige zaak, maar van volstrekte noodzakelijkheid, geen beuzeling, maar een zaak van belang, een zaak van leven en dood, neemt haar ter harte, en het is voor eeuwig wel met u, veronachtzaamt haar, en gij zijt voor eeuwig verloren. O dat de mensen er toch ten volle van overtuigd waren, dat de Godsdienst hun leven is, ja het leven van hun ziel! b. Het grote voordeel, dat het voor hen zijn zou, door ditzelfde woord zult gij de dagen verlengen op het land Kanaän, welke belofte een type is van dat eeuwige leven, tot hetwelk, naar Christus ons verzekerd heeft, diegenen zullen ingaan, die de geboden onderhouden, Mattheus 19:17.

III. Orders, gegeven aan Mozes betreffende zijn dood. Nu deze vermaarde getuige voor God zijn getuigenis voleindigd heeft, moet hij opklimmen tot de berg Nebo en er sterven. In de profetie van Christus' twee getuigen is een duidelijke toespeling op Mozes en Elia, Openbaring 11:6, en daar hun wegneming door het martelaarschap plaats had, was zij wellicht niet minder glorieus dan die van Mozes of Elia. Die orders werden op dezelfde dag aan Mozes gegeven, vers 48. En waarom zou hij, nu zijn werk volbracht was nog een dag langer wensen te leven? Wél had hij tevoren gebeden, dat hij over de Jordaan mocht gaan maar nu is hij volkomen tevreden en, zoals God hem bevolen had, sprak hij niet meer van deze zaak.

1. God herinnert hem hier aan de zonde, waaraan hij zich had schuldig gemaakt, waarom hij van Kanaän was buitengesloten, vers 51, opdat hij de bestraffing zoveel geduldiger zou dragen omdat hij gezondigd had, en nu zijn droefheid zou vernieuwen om dat onbedachte

woord, want ook voor de beste van de mensen is het goed om, als zij sterven, berouw en leedwezen te hebben over de zwakheden en gebreken, waarvan zij zich bewust zijn. Het was een nalaten, dat aldus aan God mishaagd heeft, hij heeft God niet geheiligd, zoals hij Hem had behoren te heiligen in het midden van de kinderen Israëls, hij heeft zich niet met betamelijkheid gedragen bij het volbrengen van de orders, die hij toen ontvangen had.

2. Hij herinnert hem aan de dood van zijn broer Aäron, vers 50, teneinde hem zijn eigen dood meer gemeenzaam te maken, en minder vreeslijk. Het is, als wij sterven, een grote bemoediging voor ons, om te denken aan onze vrienden, die ons zijn voorgegaan door het dal van de schaduwen des doods, inzonderheid aan Christus, onze oudste Broeder en grote Hogepriester.

3. Hij zond hem naar een hoge heuvel om van diens top het land Kanaän in ogeschouw te nemen en dan te sterven, vers 50. De herinnering aan zijn zonde mocht de dood verschrikkelijk maken, maar het gezicht, dat God hem gaf op Kanaän, nam er de verschrikking van weg en was een teken dat God met hem verzoend was, en een duidelijke aanwijzing voor hem dat, hoewel zijn zonde hem buitensloot van het aardse Kanaän, zij hem toch het betere land niet zou ontroven, dat in deze wereld niet anders gezien kan worden dan met het oog des geloofs. Diegenen kunnen getroost en gerust sterven, wanneer het ook zij dat God hen oproept, (in weerwil van de zonden, die zij tegen zichzelf gedenken) die een gelovig vooruitzicht en een wèl gegronde hoop hebben op het eeuwige leven na de dood.

HOOFDSTUK 33.

1 Dit nu is de zegen, met welken Mozes, de man Gods, de kinderen Israëls gezegend heeft, voor zijn dood. 2 Hij zeide dan: De HEERE is van Sinai gekomen, en is hunlieden opgegaan van Seir; Hij is blinkende verschenen van het gebergte Paran, en is aangekomen met tien duizenden der heiligen; tot Zijn rechterhand was een vurige wet aan hen. 3 Immers bemint Hij de volken! Al zijn heiligen zijn in Uw hand; zij zullen in het midden tussen Uw voeten gezet worden; een ieder zal ontvangen van Uw woorden. 4 Mozes heeft ons de wet geboden, een erfenis van Jakobs gemeente; 5 En Hij was koning in Jeschurun, als de hoofden des volks zich vergaderden, samen met de stammen Israëls.

6 Dat Ruben leve, en niet sterve, en dat zijn lieden van getal zijn! 7 En dit is van Juda, dat hij zeide: Hoor, HEERE! de stem van Juda! en breng hem weder tot zijn volk; zijn handen moeten hem genoegzaam zijn, en zijt Gij hem een Hulp tegen zijn vijanden! 8 En van Levi zeide hij: Uw Thummim en Uw Urim zijn aan de man, Uw gunstgenoot; dien Gij verzocht hebt in Massa, met welken Gij getwist hebt aan de wateren van Meriba. 9 Die tot zijn vader en tot zijn moeder zeide: Ik zie hem niet; en die zijn broederen niet kende, en zijn zonen niet achtte; want zij onderhielden Uw woord, en bewaarden Uw verbond. 10 Zij zullen Jakob Uw rechten leren, en Israël Uw wet; zij zullen reukwerk voor Uw neus leggen, en dat gans verteerd zal worden, op Uw altaar. 11 Zegen, HEERE! zijn vermogen, en laat U het werk zijner handen wel bevallen; versla de lenden dergenen, die tegen hem opstaan en hem haten, dat zij niet weder opstaan! 12 En van Benjamin zeide hij: De beminde des HEEREN, hij zal zeker bij Hem wonen. Hij zal hem de gansen dag overdekken, en tussen Zijn schouders zal hij wonen! 13 En van Jozef zeide hij: Zijn land zij gezegend van de HEERE, van het uitnemendste des hemels, van de dauw, en van de diepte, die beneden is liggende; 14 En van de uitnemendste inkomsten der zon, en van de uitnemendste voortzetting der maan; 15 En van het voornaamste der oude bergen, en van het uitnemendste der eeuwige heuvelen; 16 En van het uitnemendste der aarde en haar volheid, en van de goedgunstigheid Desgenen, Die in het braambos woonde, kome de zegening op het hoofd van Jozef, en op de schedel des afgezonderden van zijn broederen! 17 Hij heeft de heerlijkheid des eerstgeborenen zijns osses, en zijn hoornen zijn hoornen des eenhoorns; met dezelve zal hij de volken te zamen stoten tot aan de einden des lands. Dezen nu zijn de tien duizenden van Efraim, en dezen zijn de duizenden van Manasse! 18 En van Zebulon zeide hij: Verheug u, Zebulon! over uw uittocht, en Issaschar! over uw hutten. 19 Zij zullen de volken tot de berg roepen; daar zullen zij offeranden der gerechtigheid offeren; want zij zullen de overvloed der zeeën zuigen, en de bedekte verborgen dingen des zands. 20 En van Gad zeide hij: Gezegend zij, die aan Gad ruimte maakt! hij woont als een oude leeuw, en verscheurt de arm, ja ook de schedel. 21 En hij heeft zich van het eerste voorzien, omdat hij aldaar in het deel des wetgevers bedekt was; daarom kwam hij met de hoofden des volks; hij verrichtte de gerechtigheid des HEEREN, en zijn gerichten met Israël. 22 En van Dan zeide hij: Dan is een jonge leeuw; hij zal als uit Bazan voortspringen. 23 En van Nafthali zeide hij: O Nafthali! wees verzadigd van de goedgunstigheid, en vol van de zegen des HEEREN; bezit erfelijk het westen en het zuiden. 24 En van Aser zeide hij: Aser zij gezegend met zonen; hij zij zijn broederen aangenaam, en dope zijn voet in olie. 25 IJzer en koper zal onder uw schoen zijn; en uw sterkte gelijk uw dagen!

26 Niemand is er gelijk God, o Jeschurun! Die op de hemel vaart tot uw hulp, en met Zijn hoogheid op de bovenste wolken. 27 De eeuwige God zij u een woning, en van onder eeuwige armen; en Hij verdrijve de vijand voor uw aangezicht, en zegge: Verdelg! 28 Israël dan zal zeker alleen wonen, en Jakobs oog zal zijn op een land van koren en most; ja, zijn hemel zal van dauw druipen. 29 Welgelukzalig zijt gij, o Israël! wie is u gelijk? gij zijt een volk, verlost door de HEERE, het Schild onder hulp, en Die een Zwaard is uwer hoogheid; daarom zullen zich uw vijanden geveinsdelijk aan u onderwerpen, en gij zult op hun hoogten treden!

Toch heeft Mozes nog niet afgedaan met de kinderen Israëls, aan het einde van het vorige hoofdstuk schijnt hij voorgoed afscheid van hen te hebben genomen, maar hij heeft hun nog iets te zeggen. Hij had een afscheidsrede voor hen gehouden, en het was een uitvoerige en zeer aandoenlijke rede. Na die rede had hij hun een psalm gegeven, een lange psalm, en nu blijft er niets anders over dan hen heen te zenden met een zegen, die zegen spreekt hij uit in dit hoofdstuk, in de naam des Heeren, en zo verlaat hij hen.

I. Hij verklaart hen allen gezegend in hetgeen God alreeds voor hen gedaan heeft, inzonderheid door hun Zijn wet te geven, vers 2-5.

II. Hij spreekt een zegen uit over iedere stam, die zowel een gebed is om, als een profetie van, hun gelukkige staat.

1. Ruben, vers 6.

2. Juda, vers 7.

3. Levi, vers 8-11.

4. Benjamin, vers 12.

5. Jozef, vers 13-17.

6. Zebulon en Issaschar, vers 18, 19.

7. Gad, vers 20, 21.

8. Dan, vers 22.

9. Nafthali, vers 23,

10. Aser, vers 24, 25. Hij verklaart hen allen in het algemeen gezegend, om hetgeen God voor hen zijn zou en voor hen zou doen, indien zij gehoorzaam zijn, vers 26-29.

Deuteronomium 33:1-5

Het eerste vers is het opschrift van het hoofdstuk: Het is een zegen. In het vorige hoofdstuk had hij de verschrikkingen des Heeren gedonderd tegen Israël vanwege hun zonde, het was een hoofdstuk als de rol van Ezechiël vol van klaagliederen, en zuchting en wee. Om dit nu te verzachten, en opdat het niet zou schijnen dat hij in toorn van hen scheidde, voegt hij er hier een zegen aan toe, en laat hun zijn vrede, die nederdalen en rusten zou op al diegenen onder hen, die kinderen des vredes waren. Zo was Christus' laatste werk op aarde Zijn discipelen te zegenen, Lukas 24:50, zoals hier Mozes, ten teken van in vriendschap te scheiden. Mozes zegende hen:

1. Als een profeet, een man Gods. Het is een zeer begerenswaardige zaak om deel te hebben in de gebeden van hen, die invloed hebben in de hemel, het is het loon van een profeet. In deze zegen drukt Mozes niet alleen zijn goede wensen uit voor zijn volk, maar voorzegt hij door de geest van de profetie toekomstige dingen betreffende hen.

2. Als een vader van Israël goede vorsten zijn als een vader voor hun onderdanen heeft Jakob op zijn sterfbed zijn zonen gezegend, Genesis 49:1, en naar dit voorbeeld zegent Mozes hier de stammen, die uit hen zijn voortgekomen om te tonen dat, hoe tergend zij ook geweest waren, het erfdeel van die zegen hen niet was ontnomen. Dat hij even vóór zijn dood die zegen over hen uitsprak, zal waarschijnlijk daardoor een diepe indruk bij hen teweegbrengen, en hun ook een blijk wezen van Mozes' welwillende gezindheid jegens hen, daar hij wenste dat zij gelukkig zullen zijn, hoewel hij moet sterven, en dus niet in hun geluk zal delen. Hij begint zijn zegen met een verheven beschrijving van de heerlijke verschijningen Gods voor hen door hun Zijn wet te geven, en van de grote weldaad, die zij voor hen was.

I. Er was een zichtbare en luisterrijke openbaring van de Goddelijke majesteit, genoeg om atheïsten en ongelovigen te overtuigen en voor altijd tot zwijgen te brengen, de stompzinnigsten en onverschilligsten op te wekken en te ontroeren, en alle verborgen neigingen tot andere goden beschaamd te maken, vers 2.

1. Zijn verschijning was heerlijk, Hij blonk en schitterde als de zon, wanneer zij uitgaat in haar kracht. Zelfs Seir en Paran, twee bergen op enige afstand, waren verlicht door de Goddelijke heerlijkheid, die op de berg Sinaï verscheen, en er enige stralen van terugkaatste, zo schitterend was de verschijning en zo bijzonder opgemerkt in de aangrenzende landen.

Hierop zinspeelt de profeet, om de wonderen van de Goddelijke voorzienigheid te doen uitkomen, Habakuk 3:3, 4, Psalm 18:8-10.

De Jeruzalemse Targum geeft een zonderlinge verklaring hiervan, hij zegt: "Toen God neerkwam om de wet te geven, bood Hij haar op het gebergte Seir de Edomieten aan, maar zij weigerden haar, omdat zij er het gebod in vonden: Gij zult niet doodslaan, toen bood Hij haar de Ismaëlieten aan op de berg Paran maar ook zij wezen haar af, omdat zij er in vonden: Gij zult niet stelen, en toen kwam Hij op de berg Sinaï, en bood haar Israël aan, en zij zeiden: Al wat de Heere zal spreken, zullen wij doen." Ik zou zo'n ongegronde waan niet overgeschreven hebben, als het niet was om zijn hoge oudheid.

2. Hij was luisterrijk vergezeld. Hij kwam met Zijn heilige miriaden (engelen), zoals Henoch lang tevoren voorzegd had, dat Hij zou komen om de wereld te oordelen op de laatste dag, Judas: 14. Dezen waren de engelen, die wagens Gods, onder welke de Heere was in deze heilige plaats Psalm 68:18. Zij vergezelden de Goddelijke Majesteit en werden bij de plechtigheden van die dag gebruikt als Zijn dienaren. Vandaar dat gezegd is, dat de wet door bestellingen van de engelen is ontvangen Handelingen 7:53, Hebreeën 2:2.

II. Hij gaf hun zijn wet, welke geroemd is:

1. Een vurige wet, omdat zij hun gegeven was uit het midden des vuurs, Deuteronomium 4:33, en omdat zij als vuur werkt: als zij aangenomen wordt, dan is zij smeltend, verwarmend, reinigend en verbrandt het vuil des verderfs, als zij verworpen wordt, dan verhardt, verschroeit, pijnigt en verderft zij. De Geest daalde neer in verdeelde tongen als van vuur, want ook het Evangelie is een vurige wet.

2. Zij wordt gezegd te zijn aan Zijn rechterhand, hetzij omdat Hij haar op stenen tafelen schreef, of wel omdat het de kracht aanduidt van de wet, de Goddelijke kracht, die er van uitgaat, opdat zij niet leeg weerkeert, of wel, zij kwam als een gave tot hen, en het was een zeer kostelijke gave, een zegen van de rechterhand.

3. Het was een blijk van de bijzondere goedheid, die Hij voor hen had. Immers bemint Hij de volken, vers 3, en daarom wordt gezegd dat de wet, hoewel zij een vurige wet is, aan hen was, vers 2, dat is voor hen, of ten gunste van hen. De wet Gods, geschreven in het hart is een stellig bewijs dat er de liefde Gods in is uitgestort, wij moeten Gods wet als eender gaven van Zijn genade beschouwen. Immers beminde Hij de volken, of legt hen op Zijn hart, zoals de eigenlijke betekenis is van die woorden, hetgeen niet slechts de innigste liefde te kennen geeft, maar ook de tederste en zorgzaamste bescherming. Al Zijn heiligen waren in Zijn hand. Sommigen verstaan dit inzonderheid van Zijn ondersteuning van hen, en dat Hij hen in het leven heeft behouden bij de berg Sinaï, toen de verschrikking zo groot was, dat Mozes zelf beefde en bevreesd was, zij hoorden, de stem Gods en zijn levend gebleven, Hoofdstuk 4:33. Of het geeft te kennen dat Hij hen door Zijn wet tot een volk heeft geformeerd, hen vormde zoals de pottenbakker het leem. Of, zij waren in Zijn hand om bedekt en beschermd te worden, en gebruikt zoals de zeven sterren in de hand van Christus Openbaring 1:16. God heeft al Zijn heiligen in Zijn hand, en hoewel er tienduizenden zijn van Zijn heiligen, vers 2, is toch Zijn hand, waarmee Hij de wateren meet, groot genoeg en sterk genoeg, om ze allen te houden, en wij kunnen er zeker van zijn, dat niemand hen uit Zijn hand zal rukken, Johannes 10:28.

III. Hij neigde hen om de wet te ontvangen die Hij hun gaf. Zij zaten aan Uw voeten als leerlingen aan de voeten van hun meesters ten teken van eerbied in afwachting van, en

nederige onderworpenheid aan hetgeen geleerd wordt. Zo zat Israël aan de voet van de berg Sinaï, en beloofde te horen en te doen al wat God zou zeggen. Sommigen lezen het: zij werden geslagen of getroffen aan uw voeten, namelijk door de verschrikkingen van de berg Sinaï, die hen voor het ogenblik zeer verootmoedigden, Exodus 20:19. Iedereen stond toen gereed om Gods woorden te ontvangen, en zij waren dit ook, toen de wet in het openbaar voor hen gelezen werd, zoals Jozua 8:34. Het is een groot voorrecht om, als wij de woorden Gods gehoord hebben, de gelegenheid te krijgen om ze nogmaals te horen, Ik heb hun Uw naam bekend gemaakt, en zal hem bekend maken, Johannes 1-7:26. Zo had Israël niet slechts de wet ontvangen, maar zal haar wederom ontvangen, en nooit zonder onderwijs gelaten worden. Aan het volk wordt geleerd om, in dankbaarheid voor de wet van God steeds een eerbiedige gedachtenis te bewaren, beide van de wet zelf en van Mozes, door wie zij gegeven werd. Twee van de Chaldeeuwse Paraphrasten lezen hier: De kinderen Israëls zeiden: Mozes gebod ons een wet: en de Joden zeggen dat, zodra een kind instaat was te spreken, zijn vader verplicht was het deze woorden te leren: Mozes gebod ons een wet, het erfdeel van de vergadering Jakob's.

1. Hen wordt geleerd met grote eerbied van de wet te spreken, en haar te noemen: het erfdeel van de vergadering Jakobs. Zij beschouwden haar:

a. Als aan hen in het bijzonder gegeven, als hetgeen waardoor zij van andere volken onderscheiden waren, die er noch de kennis van hadden, Psalm 147:20, noch, al hadden zij haar ook, onder de verplichting waren om haar waar te nemen, zoals Israël onder die verplichting was, en daarom, (zegt bisschop Patrick) "hebben de Joden, als zij een land veroverden, niemand gedwongen de wet van Mozes aan te nemen, maar alleen om zich aan de zeven geboden Noach's te onderwerpen."

b. Als een onvervreemdbaar erfgoed aan hen verzekerd, want aldus gaan erfenissen aan het nageslacht over. En: c. Als hun rijkdom, hun ware schat. Zij, die het woord van God en de middelen van de genade hebben, hebben reden te zeggen: een schone erfenis is ons geworden. Hij is inderdaad rijk, in wie het woord van Christus rijkelijk woont. Misschien wordt de wet hun erfdeel genoemd, omdat zij hun met hun erfdeel gegeven werd, er zo aan was toegevoegd, dat het verlaten van de wet een verbeuren van hun erfdeel tengevolge zou hebben. Zie Psalm 119:111.

2. Hen wordt geleerd met grote eerbied van Mozes te spreken, en zij waren te meer verplicht zijn naam in ere te houden, omdat hij geen maatregelen had genomen om hem in zijn geslacht te bewaren, zijn nakomelingen zijn nooit de zonen van Mozes genoemd, zoals de priesters de zonen van Aäron genoemd zijn.

a. Zij moeten Mozes erkennen als een groot weldoener van hun volk, doordat hij hun de wet gebod, want, hoewel zij van de hand Gods kwam, ging zij door de hand van Mozes.

b. Hij was koning in Jeschurun. Hun de wet geboden hebbende, heeft hij, zolang als hij leefde, zorg gedragen, dat zij waargenomen en ten uitvoer gelegd werd. En zij waren zeer gelukkig zo'n koning te hebben, die hen regeerde, ten alle tijde voor hen in-en uitging, maar inzonderheid dan een groot aanzien had, als de hoofden des volks vergaderd waren, in parlement als het ware, en Mozes president onder hen was. Sommigen verstaan dit van God zelf, Hij verklaarde zich tot hun Koning, toen Hij hun de wet gaf en Hij bleef dit, zolang zij Jeschurun waren, een oprecht volk, en totdat zij Hem verwierpen, 1 Samuel 12:12. Maar het schijnt veeleer van Mozes verstaan te moeten worden. Een goede regering is een grote zegen voor het volk, waarvoor zij wèl reden hebben dankbaar te zijn, en die staatsregeling is zeer gelukkig, welke zoals die van Israël, en zoals die van ons, de macht verdeelt tussen de koning in Jeschurun en de hoofden van de stammen, als zij tezamen vergaderd zijn.

Deuteronomium 33:6-7

I. Hier is de zegen van Ruben.

Hoewel Ruben de eer van zijn geboorterecht had verloren, begint Mozes toch met hem, want wij moeten hen, die onteerd zijn, niet beschimpen en de tekenen van schande voor niemand duurzaam willen maken, al waren die in het eerst ook nog zo verdiend, vers 6. Mozes begeert en voorzegt:

1. De instandhouding van die stam, hoewel hij een grensstam aan de overzijde van de Jordaan was, "zo laat hem toch leven en noch door zijn naburen worden vernietigd, noch onder hen opgaan". En wellicht heeft hij de uitgelezen mannen van die stam op het oog, die daar zij hun erfdeel reeds hadden ontvangen er hun huisgezinnen in vestigden, terwijl zij zelf nu gereed waren toegerust voor het aangezicht hunner broederen over te trekken, Numeri 32:27. "Laat hen op die edelen krijgstoet worden beschermd, en hun hoofd bedekt zijn ten dage van de wapening".

2. De toeneming van deze stam: dat zijn lieden van getal zijn. "Laat het een talrijke stam wezen, al is hun andere eer ook verbeurd en verloren, zodat zij de voortreffelijkste niet zijn, niet zullen uitmunten zo laat hen toch vermenigvuldigen". Dat Ruben leve en niet sterve, al is het ook dat zijn mannen weinig in aantal zijn, aldus denkt bisschop Patrick dat de volzin overgezet kan worden. "Hoewel hij niet kan verwachten te bloeien, Genesis 49:4, zo laat hem toch niet omkomen, niet vergaan".

Al de Chaldeeuwse Paraphrasten brengen dit in verband met de andere wereld. Dat Ruben leve in het eeuwige leven, en de tweede dood niet sterve, aldus Onkelos. Dat Ruben leve in deze wereld, en de dood niet sterve, die de goddelozen in de toekomstige wereld sterven, aldus Jonathan en de Jeruzalemse Targum.

II. De zegen van Juda, die voor Levi gesteld wordt, omdat onze Heere uit Juda gesproten is, en (zoals Dr. Lightfoot zegt) om de waardigheid van het koningschap boven het priesterschap. De zegen, vers 7, kan betrekking hebben, hetzij:

1. Op de gehele stam in het algemeen. Mozes bidt om en profeteert van de grote voorspoed van die stam. Dat God zijn gebeden zal verhoren (zie er een voorbeeld van in 2 Kronieken 13:14, 15), hem in zijn erfdeel zal bevestigen, hem voorspoedig zal maken in al zijn zaken, en hem de overwinning zal geven over zijn vijanden. Het wordt als aangenomen en vastgesteld beschouwd, dat de stam van Juda een biddende en tevens een zeer werkzame stam zal zijn. "Heere", zegt Mozes, "hoor zijn gebeden, en geef voorspoed op al zijn ondernemingen, laat zijn handen hem genoegzaam zijn, in de landbouw, zowel als in de krijg". De stem des gebeds behoort steeds vergezeld te wezen van de hand des strevens, dan kunnen wij voorspoed verwachten. Of:

2. Het kan in het bijzonder betrekking hebben op David, als type van Christus, dat God zijn gebeden zal horen, Psalm 20:2 (en Christus werd altijd verhoord Johannes 11:4 dat Hij hem de overwinning zei geven over zijn vijanden en voorspoed in zijn grote ondernemingen. Zie Psalm 89:21 en verv. En het gebed, dat God hem tot zijn volk zal brengen, schijnt betrekking te hebben op Jakob's profetieën betreffende Silo, dat tot Hem de volken vergaderd zullen worden, Genesis 49:10. De stam van Simeon is voorbijgegaan in de zegen, omdat Jakob hem onder een schandmerk heeft gelaten, en hij nooit, zoals Levi, iets gedaan had om in eer hersteld te worden. In de woestijn werd hij meer dan enige andere stam verminderd, en Zimri, die nog kort geleden zich zo in het openbaar schuldig had gemaakt, was van die stam. Of wel, omdat het erfdeel van Simeon een aanhangsel was van dat van Juda is die stam mee in de

zegen van Juda begrepen. In sommige afschriften van de LXX is Simeon bij Ruben gevoegd: Dat Ruben leve en niet sterf, en dat Simeon velen in getal zij.

Deuteronomium 33:8-11

Mozes is uitvoerig in de zegen over de stam van **Levi**, niet zozeer omdat het zijn eigen stam was (want daarvan maakt hij geen gewag) als wel omdat het Gods stam was. De zegen van Levi heeft betrekking:

I. Op de hogepriester, hier Gods heilige genoemd, vers 8, omdat zijn ambt heilig was, ten teken waarvan Heiligheid des Heeren op de gouden plaat geschreven was, die hij op het voorhoofd droeg.

1. Hij schijnt te erkennen dat God Aäron en zijn zaad rechtvaardig uit dit ambt had kunnen ontzetten vanwege zijn zonde te Meriba Numeri 20:12. Zo wordt dit door velen verstaan. Mij schijnt het eerder waarschijnlijk toe dat hij integendeel bij God pleit op de ijver en de getrouwheid van Aäron en zijn stoutmoedigheid in het stuiten van de stroom van de murmuringen van het volk bij het andere Meriba, Exodus 17:7, hetgeen zeer merkwaardig zou kunnen zijn, en waarop God het oog zou kunnen gehad hebben, toen Hij hem het priesterschap verleende, hoewel er daar geen melding van wordt gemaakt.

Al de Chaldeeuwse Paraphrasten komen overeen, dat het een beproeving was, waarin hij volkomen en getrouw werd bevonden, en de beproeving heeft doorstaan, en dat het dus niet Numeri 20:12 is, dat bedoeld wordt.

2. Hij bidt dat het ambt van hogepriester blijvend zal zijn, Laat Uw tummim en urim met hem zijn. Zij werden hem voor een uitnemende dienst geschonken, zoals blijkt uit Maleachi 2:5. "Heere, laat die hem nooit ontnomen worden". Niettegenstaande deze zegen zijn de urim en de tummim verloren gegaan in de gevangenschap, en nooit hersteld in de tweede tempel, maar het heeft zijn volkomen vervulling in Jezus Christus, Gods Heilige, en onze groten Hogepriester, van wie Aäron een type was. Bij Hem, die van eeuwigheid af in de schoot des Vaders was, zullen de urim en de tummim blijven, want Hij is de Wonderlijke, de eeuwige Raad. Sommigen vertalen hier tummim en urim als gewone zelfstandige naamwoorden, te meer omdat hier, en hier alleen, de gewone orde in de samenvoeging omgekeerd is. Tummim betekent oprechtheid, en urim verlichting, laat deze met Uwen heilige zijn, dat is: "Heere, laat de hogepriester altijd beide een oprecht man en een verstandig man zijn." Een goed gebed om voor de bedienaren van het Evangelie op te zenden, dat zij een helder hoofd en een eerlijk hart zullen hebben, licht en oprechtheid maken de volkomen Evangeliedienaar.

II. Op de mindere priesters en Levieten, vers 9-11.

1. Hij prijst de ijver voor God van deze stam, toen zij zich aan de zijde van Mozes schaarden (en dus aan de zijde Gods) tegen de aanbidders van het gouden kalf, Exodus 32:26 en verv, en gebruikt zijnde om de aanvoerders in deze goddeloosheid te doden, hebben zij dit met onpartijdigheid gedaan, de beste vrienden, die zij hadden in de wereld en die hun even dierbaar waren als hun naaste bloedverwanten, hebben zij niet gespaard, als zij afgodendienaars waren. Onze liefde voor God en Zijn eer moet altijd de overhand hebben over onze liefde tot elk schepsel, hoe ook genaamd. En aan hen, die niet slechte zichzelf rein houden van de heersende ongerechtigheid van de tijden en plaatsen, waarin zij leven maar ook, naar dat zij er toe instaat zijn, er tegen getuigen, en staan voor God tegen de boosdoeners, zal een bijzonder teken van eer gegeven worden. Wellicht had Mozes het oog op de kinderen Korachs, die geweigerd hebben zich met hun vader te verenigen in zijn tegenspreking, Numeri 26:11, ook op Pinehas, die gericht oefende, zodat de plaag werd

opgehouden. En het ambt, dat hen tot voortdurend dienen aan het altaar verplichtte, tenminste als het hun beurt van dienen was, legde hen onder de noodzakelijkheid van dikwijls afwezig te zijn van hun gezin, waarvoor zij dus niet zo goed konden zorgen en voorzien als andere Israëlieten. Dit was een gedurige zelfverloochening, waaraan zij zich onderwierpen, teneinde Gods woord waar te nemen en het verbond des priesterschaps te bewaren. Zij, die geroepen zijn om in het heilige te dienen moeten los zijn van de banden en belangen die hun het dierbaarst zijn in deze wereld, en het volbrengen van hun dienstwerk stellen boven het dienen of behagen van hun beste vrienden Handelingen 21:13-20, 24. Onze Heere Jezus kende Zijn moeder en broeders niet, toen zij Hem van Zijn werk wilden afhouden Mattheus 12:48.

2. Hij bevestigt de aanstelling van deze stam om de heilige dingen te bedienen, die de beloning was van hun ijver en trouw, vers 10.

a. Zij meesten met het volk handelen voor God. Zij zullen Jakob Uw rechten leren, en Israël Uw wet, beide als predikers in hun Godsdienstige bijeenkomsten, de wet lezende en verklarende, Nehemia 8:7, 8, , en als rechters moeilijke en twijfelachtige gevallen beslissende die tot hen gebracht werden, 2 Kronieken 17:8, 9. De lippen van de priesters bewaarden deze wetenschap ten gebruike van het volk, dat uit hun mond de wet moest zoeken, Maleachi 2:7. Zelfs Haggai, een profeet, raadpleegde de priesters in een gewetenszaak, Haggai 2:11 en verv. De prediking is nodig niet slechts voor het eerste planten van de kerk, maar ook voor de bewaring en opbouw van de kerken als zij geplant zijn. Zie Ezechiël 44:23, 24.

b. Zij moeten met God handelen voor het volk, door reukwerk te branden tot lof en eer van God, en offeranden te offeren, om verzoening te doen voor de zonde en de gunst van God te verkrijgen. Dat was het werk van de priesters, maar de Levieten waren er bij behulpzaam. Zij, die het nut en voordeel wilden hebben van hun reukwerk en hun offeranden, moesten getrouw hun onderricht waarnemen.

3. Hij bidt voor hen, vers 11.

a. Dat God hun vermogen, hun bezittingen zou zegenen, en hetgeen hun toegewezen was voor hun onderhoud aangenaam voor hen zou maken. Zegen, Heere, zijn vermogen. Er was een overvloedige voorziening voor hen gemaakt, en zij kwam gemakkelijk tot hen, en toch konden zij er geen genot en blijdschap in vinden, tenzij God haar voor hen zegende, en daar God zelf hun deel was, kon een bijzondere zegen op hun deel verwacht worden. Sommigen lezen de volzin aldus: "Zegen, Heere, hun deugd. Heere, vermenigvuldig Uw genade in hen, en maak hen al meer en meer bekwaam voor hun werk."

b. Dat Hij hen zou aannemen in hun dienst. "Laat U het werk van zijn handen bevallen, beide voor hemzelf en voor het volk voor hetwelk hij dient." Gode welbehaaglijk te zijn, dat is hetgeen wij allen moeten bedoelen, waarnaar wij moeten streven in al onze Godsdienstige verrichtingen, hetzij wij dan al of niet welbehaaglijk zijn aan mensen, 2 Corinthiërs 5:9, en het is de kostelijkste zegen, die wij kunnen begeren, hetzij voor onszelf of voor anderen.

c. Dat Hij het voor hem zal opnemen tegen zijn vijanden, versla de lenden dergenen, die tegen hem opstaan en hem haten. Hij onderstelt dat Gods dienstknechten vele vijanden zullen hebben, sommigen zullen hen haten om hun getrouwheid, en zullen pogen hun kwaad te berokkenen, anderen zullen afgunstig zijn op hun inkomen, en heiligschennend traktaten er hen van te beroven, anderen zullen hen tegenstaan in de uitoefening van hun ambt, en zich niet onderwerpen aan de uitspraak van de priesters, en sommigen zullen het ambt zelf willen vernietigen.

Nu bidt hij dat God al zulke pogingen zal doen mislukken, en het kwaad op de hoofden van de werkers er van zal doen wederkeren. Dit gebed is een profetie, dat God gewis zal afrekenen met hen, die de vijanden zijn van Zijn dienstknechten, en tot aan het einde des tijds de bediening van de Godsdienst in Zijn kerk zal in stand houden, in weerwil van alles wat de

poorten van de hel tegen haar beramen. Saul verhief zich tegen de priesters des Heeren, 1 Samuel 22:18 en dat heeft de maat van zijn zonde vol doen worden.

Deuteronomium 33:12-17

I. Hier is de zegen van **Benjamin**, vers 12. Benjamin komt na Levi, omdat de tempel, waarin het werk van de priesters lag, zich juist aan de grens bevond van het erfdeel van die stam, en hij komt voor Jozef vanwege de waardigheid van Jeruzalem (dat gedeeltelijk in die stam lag) boven Samaria, dat in de stam van Efraïm lag, en omdat Benjamin het huis van David en de tempel des Heeren aanhing, toen de overige stammen met Jerobeam beide hebben verlaten 1. Benjamin wordt hier de beminde des Heeren genoemd, daar de vader van die stam Jakob's beminde zoon was, de zoon van zijn rechterhand. Diegenen zijn in waarheid gezegend, die de beminden des Heeren zijn. Saul, de eerste koning, en Paulus, de grote apostel, waren beide uit die stam.

2. Hij wordt hier verzekerd van de bescherming Gods, hij zal zeker wonen. Zij, die door God worden bemind, zijn veilig, Psalm 91:1.

3. Er wordt hier te kennen gegeven dat de tempel, waarin God zal wonen, in de landpalen van die stam gebouwd zal worden. Jeruzalem, de heilige stad, was in het erfdeel van Benjamin, Jozua 18:28, en hoewel Sion, de stad Davids verondersteld wordt tot Juda te behoren was toch de berg Moria, waarop de tempel gebouwd was, in Benjamins erfdeel. Daarom wordt God gezegd *te wonen tussen zijn schouders*, omdat de tempel op die berg stond zoals het hoofd van een man op zijn schouders. En hierdoor was Benjamin de gehele dag overdekt onder de bescherming van het heiligdom, Psalm 125:2, waarvan dikwijls gesproken wordt als van een toevlucht, een beschutting, Psalm 27:5, Nehemia 6:10. Benjamin, wonende bij de tempel Gods, woonde zeker, dat is: woonde in veiligheid bij Hem. Het is gelukkig om in de nabijheid van de tempel te zijn. Die ligging van Benjamin was waarschijnlijk de enige reden, die deze stam bij Juda en de Goddelijke inzettingen liet blijven, toen de tien andere stammen afvallig werden. Diegenen hebben in waarheid een verdorven en slecht hart, die, hoe dichter zij bij de kerk zijn, zoveel verder van God zijn.

II. De zegen van **Jozef**, beide **Efraïm en Manasse** insluitende. In Jakobs zegen, Genesis 49, is die over Jozef het uitvoerigst, en dat is hij ook hier, en aan die zegen ontleent Mozes de titel, die hij aan Jozef geeft, vers 16, de afgezonderde van zijn broederen, of, zoals het ook gelezen kan worden:, een nazireeër onder hen, zowel ten opzichte van zijn Godsvrucht, waarin hij bij menige gelegenheid hen allen overtroffen heeft, en van zijn waardigheid in Egypte, waar hij beide hun heerser en weldoener was. Zijn broeders hebben hem van zich afgezonderd door hem tot een slaaf te maken, maar God heeft hem van hen onderscheiden door een vorst van hem te maken. De zegeningen, waarom voor die stam gebeden wordt en die hem voorzegd worden zijn: grote overvloed en grote macht.

1. Grote overvloed, vers 13-16. In het algemeen: Zijn land zij gezegend van de Heere. Het waren vruchtbare landstreken, die aan Efraïm en Manasse ten deel vielen, maar Mozes bidt dat zij besproeid zullen worden door de zegen van God, die rijk maakt en waarvan alle vruchtbaarheid afhankelijk is.

A. Hij noemt vele bijzonderheden, die hij bidt, dat bijdragen zullen tot de rijkdom en overvloed van deze twee stammen, van de Schepper alle nut en alle dienst van de mindere schepselen verwachtende, want zij zijn al datgene voor ons, wat Hij ze voor ons maakt. Hij bidt:

- a. Om tijdige regens en dauw, het uitnemende van de hemel, en zó kostelijken uitnemend zijn zij, dat, hoewel zij slechts uit zuiver water bestaan, zonder deze de vruchten van de aarde zouden falen.
- b. Om overvloedige fonteinen, die mee bijdragen om de aarde vruchtbaar te maken, en hier genoemd worden de diepte, die beneden is liggende, beide zijn de rivieren Gods, Psalm 65:10, want Hij is de Vader van de regen, Job 38:28, en Hij heeft inzonderheid de fonteinen van de wateren gemaakt Openbaring 14:7.
- c. Om de weldadige invloeden van de hemellichamen, vers 14, om de uitnemende vruchten, tevoorschijn gebracht door de levenwekkende warmte van de zon, en de verkoelende vochtigheid van de maan. Dat zij de jaarlijkse vruchten hebben in hun onderscheidene maanden, overeenkomstig de loop van de natuur, in een maand olijven, in een andere dadels, enz. zó verstaan sommigen het.
- d. Om de vruchtbaarheid zelfs van hun heuvels en bergen, die in andere landen kaal en onvruchtbaar plegen te zijn, vers 15, dat zij het voornaamste hebben van de oude bergen, en, indien de bergen vruchtbaar zijn, dan zullen de vruchten, die er op groeien het eerst rijp zijn, en ook het rijpste zijn, Zij worden de oude bergen genoemd, niet omdat zij er vóór anderen geweest zijn, maar omdat zij, evenals de eerstgeborenen, voortreffelijker waren in waarde en hoedanigheid, en eeuwige heuvelen, niet alleen omdat zij, evenals andere bergen, onbeweeglijk zijn, Habakuk 3:6, maar omdat de vruchtbaarheid er van blijvend zal wezen.
- e. Om de voortbrengselen van de lagere gronden, vers 16, het uitnemendste van de aarde. Hoewel de aarde zelf een nutteloze, waardeloze klomp stof schijnt te zijn, worden er toch kostelijke dingen uit voortgebracht voor het onderhoud en de gerieflijkheid van het menselijk leven, Job 28:5. Uit de aarde komt het brood voort, omdat ons lichaam er uit voortkomt en er toe moet weerkeren. Maar wat is het uitnemendste van de aarde voor een ziel, die van God kwam en tot Hem moet wederkeren? Of wat is haar volheid, in vergelijking met de volheid, die in Christus is, waaruit wij ontvangen genade voor genade? Sommigen zien in de uitnemende dingen, om welke hier gebeden wordt, typen van de geestelijke zegeningen in de hemel in Christus, degaven, en genade en vertroosting des Geestes.

B. Hij kroont het alles met de goedgunstigheid of de genadige aanneming van Hem, die in het braambos woonde, vers 16, dat is: van God, die God, die aan Mozes verschenen is in het braambos, dat brandde, doch niet werd verteerd, Exodus 3:2, om hem zijn opdracht te geven om Israël uit te leiden uit Egypte. Hoewel Gods heerlijkheid daar slechts voor een wijle verscheen, wordt zij toch gezegd er te wonen, omdat zij er bleef zolang zij er nodig was. De goedgunstigheid van de Schechina in het braambos, zo zou dit ook gelezen kunnen worden, want Schechina betekent hetgeen woont, en hoewel zij slechts voor een korte tijd in het braambos woonde, bleef zij toch bij het volk van Israël. Het zou overgezet moeten worden: Mijn woner in het braambos, die een verschijning was van de Goddelijke Majesteit alleen aan Mozes, ten teken van het bijzondere deel, dat hij in God had, en die hij wenst te gebruiken tot welzijn van deze stam. Menigmaal is God aan Mozes verschenen, maar nu op het ogenblik, dat hij gaat sterven, schijnt hij de lieflijkste herinnering te hebben aan die, welke hem toen als ingeleid heeft tot de gezichten des Almachtigen en zijn gemeenschap met de hemel heeft gevestigd, dat was een tijd van liefde, die nooit vergeten kon worden. Het was aan het braambos, dat God verklaarde de God te zijn van Abraham, Izak en Jakob, en aldus de belofte bevestigde, gedaan aan de vaders, die belofte, welke reikte tot aan de opstanding des lichaams en het eeuwige leven, zoals blijkt uit het argument, dat onze Heiland er aan heeft ontleend, Lukas 20:37 Zodat hij, als hij bidt om de goedgunstigheid van Hem, die in het braambos woonde, het oog heeft op het verbond dat te dier tijd en op die plaats vernieuwd werd, en waarop al onze hoop op Gods gunst gegrond moet zijn. Nu besluit hij die ruimen zegen met een gebed om de gunst van God.

- a. Omdat die de bron en oorsprong is van al deze zegeningen, zij zijn de gaven van Gods gunst, dat zijn zij voor Gods volk, wat zij nu ook voor anderer mogen wezen. Ja, toen Efraïm (een afstammeling van Jozef) afweek van God, als een onbandige koe, waren deze vruchten van zijn land zo weinig de gaven van Gods gunst, dat zij slechts bedoeld waren om hem vet te mesten voor de slachtbank, als een lam in de ruimte, Hosea 4:16, 17, .
- b. Omdat dit de lieflijkheid en de vertroosting is van al deze zegeningen, wij smaken er dan eerst blijdschap en genot in, als wij er Gods gunst in zien.
- c. Omdat die beter, oneindig beter is dan al deze zegeningen, want zo wij slechts de gunst van God hebben, dan zijn wij gelukkig en kunnen gerust zijn, ook al ontbreken ons al deze dingen, en ons verblijden in de God onzes heirs, alhoewel de vijgenboom niet bloeien zal, en er geen vrucht aan de wijnstok zijn zal, Habakuk 3:17, 18.

2. Jozef wordt hier gezegend met grote macht, vers 17. Er worden drie voorbeelden van deze zijn macht voorzeggd.

- a. Zijn gezag onder zijn broederen. Hij heeft de heerlijkheid van de eerstgeborene van zijn rund, of van een jonge stier, die een statig dier is en daarom vroeger gebruikt werd als een zinnebeeld van koninklijke majesteit. Jozua, die Mozes moest opvolgen, was van de stam Efraïm, van de zoon van Jozef, en zijn heerlijkheid blonk waarlijk uit, hij was een eer voor zijn stam. In Efraïm lag later de koninklijke stad van de tien stammen. En uit Manasse waren Gideon, Jeftha en Jaïr, die allen sieraden waren van en zegeningen voor hun land. Sommigen denken dat hij bij de eersteling van de stier wordt vergeleken, omdat het geboorterecht, dat Ruben had verloren, was overgegaan op Jozef, 1 Kronieken 5:1, 2, en bij de eersteling van zijn stier, omdat Basan dat in het erfdeel van Manasse lag, beroemd was voor stieren en koeien, Psalm 22:13, Amos 4:1.
- b. Zijn macht tegen zijn vijanden en zijn overwinning over hen: zijn hoornen zijn hoornen van de eenhoorn, dat is: De krijgsmacht, die hij te velde zal brengen, zal zeer sterk en zeer geducht zijn, met dezelve zal hij de volken tezamen stoten, dat is: "hij zal allen overwinnen, die zich op zijn weg stellen." Uit het twisten van de Efraïmieten, beide met Gideon, Richteren 8:1, en met Jeftha, Richteren 12:1, blijkt dat zij een krijgshaftige, vurige stam waren. En toch zien wij dat de kinderen Efraïms, toen zij het verbond Gods hadden verlaten, hoewel zij gewapend waren, zich omkeerden ten dage des strijds, Psalm 78:9, 10, want hoewel hier verklaard is dat zij sterk en stoutmoedig zijn als eenhoornen, werden zij, toen God hen verlaten had, zwak als andere mensen.
- c. Het getal van zijn lieden, waarin Efraïm, hoewel de jongere zoon, zijn broeder overtrof, daar Jakob in het voorzien van deze zelfde zaak, zijn handen boven hun hoofd gekruist had, Genesis 48:19. Dezen nu zij u detienduizenden van Efraïm, en deze zijn de duizenden van Manasse.

Jonathans Targum past dit toe op de tienduizenden van Kanaänieten, overwonnen door Jozua, die van de stam van Efraïm was, en van de duizenden van Midianieten, overwonnen door Gideon, die van de stam van Manasse was. En de verklaring van de Jeruzalemse Targum op het eerste deel van dit vers is opmerkelijk, dat gelijk met de eerstelingen van de stier nooit gewerkt mocht worden, en de eenhoorn niet kon worden getemd, zo zou Jozef altijd vrij blijven. "Zij zouden ook vrij gebleven zijn, indien zij zich niet door de zonde verkocht hadden."

Deuteronomium 33:18-21

Wij hebben hier de zegeningen van **Zebulon en Issaschar** samengevoegd, want beide waren zij de zonen van Jakob bij Lea, en door de ligging van hun erfdeel in Kanaän waren zij burens. Er is voorzeggd:

I. Dat beide een goede vestiging en een aangenaam werk zullen hebben, vers 18. Zebulon moet zich verheugen, want hij zal er reden toe hebben, en Mozes bidt dat hij er reden toe zal hebben in zijn uittocht, hetzij in de strijd, want Zebulon heeft zijn ziel versmaad ten dode dat is: heeft zijn leven in de waagschaal gesteld op de hoogten des velde, Richteren 5:18, of liever, naar de zee, want Zebulon was aan de haven van de schepen, Genesis 49:13. En Issaschar moet zich verheugen in zijn hutten, dat is in zijn bedrijf thuis, de landbouw, waarop de mannen van die stam zich gewoonlijk toelagden, want zij zagen dat rust goed was, en dat als de zee onstuimig was, het land aangenaam was, Genesis 49:14, 15

Laat ons hier opmerken.

a. Dat gelijk Gods voorzienigheid de bepalingen van van de mensen woningen verschillend heeft verordineerd, sommigen in de stad, en sommigen op het land, sommigen in zeehavens en anderen meer in steden van het binnenland, zo heeft zij ook wijselijk van de mensen neigingen gericht naar onderscheidene bezigheden tot welzijn van het publiek, gelijk ieder lid van het lichaam geplaatst en geschikt gemaakt is ten diepste van het geheel. De geest of geaardheid van sommige mensen leidt hen naar wetenschap, die van anderen naar de zee, van nog anderen naar de strijd. Sommigen voelen neiging voor landelijke bezigheden, anderen voor de handel, en sommigen hebben aanleg voor kunsten, en het is goed, dat het zo is. Ware het gehele lichaam het oog, waar zou het gehoor zijn? 1 Corinthiërs 12:17. Het was ten algemene nutte van Israël, dat de mannen van Zebulon kooplieden waren en de mannen van Issaschar landbouwers.

b. Dat, waar ook onze plaats zij, en waarin onze werkzaamheden ook bestaan, het onze wijsheid zal wezen en onze plicht, om er ons naar te schikken, en het is een groot geluk om er genoeg in te vinden. Zebulon verheuge zich in zijn uittochten, hij danke God voor de winsten en drage met geduld en onderworpenheid de verliezen en de ongerieflijkheden van zijn koopmanschap, hij verachte de geringheid er van niet, en benijde de rust niet van Issaschars hutten. Issaschar verheuge zich in zijn hutten, laat zijn afzonderingen hem gevallen, en laat hem tevreden wezen met zijn landelijke bezitting, en niet morren omdat hij Zebulons genoeg niet heeft van te reizen en van zijn winsten in de handel. Ieder bedrijf heeft zijn gerieflijkheden en zijn ongerieflijkheden, en daarom moeten wij ons met het hart toelaggen op het werk, dat God ons te doen heeft gegeven, waarin dit ook moge bestaan, en het is wezenlijk een groot geluk om tevreden te zijn met ons lot, Dat is een gave Gods, Prediker 5:18.

2. Dat zij beide in hun plaats dienstbaar zullen zijn aan de ere Gods en de Godsdienstige belangen van de natie, vers 19. Zij zullen de volken tot de berg roepen, dat is: tot de tempel, want Mozes voorzag dat die op een berg gebouwd zal worden. Ik zie niet waarom dit tot Zebulon beperkt moet worden (zoals de meeste uitleggers doen). Indien beide Zebulon en Issaschar het aangename en het nut van hun onderscheiden bezigheden hebben waarom zouden wij dan niet veronderstellen dat zij beide zorg droegen om er God de eer van te geven?

Twee dingen zullen zij voor God doen.

(1). Zij zullen anderen nodigen tot Zijn dienst, de volken tot de berg roepen.

a. Zebulon zal zijn bekendheid en omgang met naburige volken, tot welke hij uitgaat, tot dit edele doel gebruiken: de Godsdienst onder hen bekend te maken en te bevorderen, en hen tot de dienst van de God Israëls te nodigen. Mannen van veel zaken en grote omgang met anderen moeten met verstand en ijver pogen om het beoefenen van ernstige Godsvrucht aan te bevelen aan hen, met wie zij verkeren en onder wie zij hun zaken doen. De zodanigen zijn gezegend, want zij zijn tot zegen. Het zou goed zijn indien de toeneming van

handelsbetrekkingen met vreemde landen dienstbaar gemaakt kon worden aan de verspreiding van het Evangelie. Deze profetie betreffende Zebulon ziet misschien wel op de prediking van Christus en Zijn apostelen, die begonnen is in het land van Zebulon, Mattheus 4:14, 15, en zij riepen de volken tot de berg, dat is: tot het koninkrijk van de Messias, dat genoemd is de berg van het huis des Heeren, Jesaja 2:2.

b. Issaschar, die thuis blijft en in tenten woont, zal zijn buurman roepen om op te gaan naar het heiligdom, op de tijden vastgesteld voor hun plechtige feesten, hetzij omdat zij ijveriger en voortvarender zijn dan hun naburen (en het is dikwijls opgemerkt dat, hoewel zij, die bij Zebulon wonen in de haven van de schepen, die drukke plaatsen zijn, waar veel mensen bijeenkomen, meestal meer hebben van het licht van de Godsdienst, zij, die met Issaschar wonen in tenten op het land, meer van het leven en de warmte er van hebben) en zij kunnen daarom door hun ijver diegenen tot een heilige mededinging opwekken, die meer kennis hebben, Psalm 122:1, of: omdat zij meer dan anderen de tijden waarnamen, die voor hun feesten waren vastgesteld.

Eén van de Chaldeeuwse parafrasten geeft van het vorige vers deze lezing: Verheug u, Issaschar in de tenten uwer scholen, in de veronderstelling dat velen van hun geleerden zullen zijn en hun geleerdheid zouden gebruiken om met de wenteling des jaars kennis te geven van het naderen van de feesten, want de almanakken waren toen niet zo algemeen als nu.

En Onkelos inzonderheid: Verheug u, Issaschar, als gij de tijden van de plechtige feesten te Jeruzalem gaat berekenen, want dan zullen de stammen Israëls vergaderd worden op de berg van het huis des heiligdoms. Zo leest hij het begin van dit vers, en velen denken dat dit de betekenis is van die eigenschap van de mannen van Issaschar in de tijd van David: dat zij ervaren waren in het verstaan van de tijden, om te weten wat Israël doen moest, I Kronieken 12:32. En de hoedanigheid, die volgt in vers 33, van de mannen van Zebulon, dat zij dezulken waren, die uitgingen in het leger, ervaren zijnde in de strijd, kan wellicht de zegen, hier over deze stam uitgesproken, verklaren. Zij, die niet zoals Zebulon de gelegenheid hebben om diegenen in de kerk te brengen, die nog buiten zijn, kunnen toch zeer dienstbaar zijn aan haar belangen door mee te helpen om hen, die binnen zijn op te wekken, aan te moedigen en op te bouwen. En het is een goed werk om de mensen tot de inzettingen Gods te roepen, de herinnering op te wekken van hen, die vergeetachtig zijn, de tragen op te wekken, die wel willen volgen, maar niet gaarne zouden willen voorgaan.

(2). Zij zullen niet slechts anderen tot de dienst van God nodigen, maar er zelf overvloedig in zijn, daar zullen zij offeranden van de gerechtigheid offeren. Zij zullen niet anderen naar de tempel zenden en zelf thuis blijven onder voorwendsel, dat zij niet uit hun zaken weg kunnen, maar als zij anderen aansporen om vlijtig henen te gaan om het aangezicht des Heeren te smeken, dan zullen zij zeggen: wij zullen ook heengaan, zoals in Zacharia 8:21. Het goede, waartoe wij anderen aansporen, daar moeten wij zelf het voorbeeld van wezen. En als zij tot de tempel komen, dan zullen zij niet ledig voor het aangezicht des Heeren verschijnen, maar voor de eer en de dienst van God medebrengen, naardat Hij hun welvaren heeft gegeven, 1 Corinthiërs 16:2.

a. Hier is voorzeggd dat beide deze stammen rijk zullen worden. Zebulon, die buitenslands gaat, zal de overvloed van de zeeën zuigen, die volle borsten zijn voor de kooplieden, terwijl Issaschar, die tehuis blijft, zich zal verrijken met de verborgen dingen, de schatten, des zands, hetzij met de vruchten van de aarde of de onderaardse schatten van metalen en mineralen of (daar het woord, hier door zand vertaald, eigenlijk het zand van de zee betekent) de rijke dingen, opgeworpen door de zee, want Issaschars erfdeel reikte tot aan de zeeoever. Misschien wordt hun voorspoed in het roepen van de volken tot de berg aangeduid door hun zuigen van de overvloed van de zeeën, want wij hebben een zelfde zegswijze gebruikt voor

het toebrengen van de volken tot de kerk in Jesaja 60:5. de menigte van de zee zal tot u gekeerd worden, en in vers 16 :gij zult de melk van de heidenen zuigen. Er is voorzeggd:

b. Dat deze stammen, aldus verrijkt zijnde, hun gewin de Heere zullen verbannen, dat is wijden, en hun vermogen de Heere van de gehele aarde Micha 4:13. Dat de koophandel van Zebulon en het hoerenloon van Issaschar de Heere heilig zijn zullen, Jesaja.23:18, want daaruit zullen zij offeranden van de gerechtigheid offeren, dat is offeranden overeenkomstig de wet. Wij moeten God dienen en eren met hetgeen wij hebben, en waar Hij overvloedig zaait, daar verwacht Hij dienovereenkomstig te oogsten. Zij, die de overvloed van de zeeën zuigen en de bedekte verborgen dingen des zands, moeten in evenredigheid daarvan offeranden van de gerechtigheid offeren.

II. Vervolgens komt de zegen over de stam van **Gad**, vers 20, 21. Dit was één van de stammen, die alreeds gevestigd waren aan de zijde van de Jordaan, waar Mozes zich nu bevond.

1. Hij voorzegt wat deze stam zijn zal, vers 10.

a. Dat hij verruimd zal worden, gelijk hij thans reeds een ruim deel had, en hij geeft God de eer beide van Zijn tegenwoordige en toekomstige uitbreiding. Gezegend zij, die Gad ruimte maakt. Wij bevinden hoe deze stam verruimd werd door zijn voorspoed in de strijd, die zij zeer nauwgezet tegen de Hagarenen hebben gevoerd, 1 Kronieken 5:19, 20, 22. Aan God moet de eer worden gegeven van al onze verruiming.

b. Dat hij een dappere en zegevierende stam zal zijn, die met rust gelaten zijnde, veilig en onbevreesd zou wonen als een leeuw, maar getergd zijnde als een leeuw zal verscheuren de arm, ja ook de schedel, dat is: alles zal verscheuren en vertreden wat hem in de weg is, beide de arm, dat is: de kracht, en de schedel, dat is de staatkunde en het gezag van zijn vijanden. In Davids tijd waren er Gadieten, wier aangezichten waren als aangezichten der leeuwen, 1 Kronieken 12:8. Sommigen houden Jehu voor een Gadiet, omdat wij voor het eerst melding van hem zien gemaakt te Ramoth in Gilead, dat tot Gad behoorde, en zij denken dat dit op zijn dappere daden betrekking kan hebben.

2. Hij prijst die stam voor hetgeen zij gedaan hadden, en nu deden, vers 21.

a. Zij hadden verstandig gehandeld voor zichzelf toen zij hun erfdeel met de eersten kozen in een land, dat reeds veroverd was. Hij heeft zich van het eerste voorzien, hoewel hij zorg had voor zijn broederen, begon zijn liefdadigheid toch thuis, dat is met zichzelf, en hij wilde gaarne het eerst bediend, het eerst gevestigd zijn. De Gadieten waren de eerste en dringendste voorstellers om een erfdeel te ontvangen aan die zijde van de Jordaan, en daarom worden zij nog vóór de Rubenieten genoemd in de geschiedenis van deze zaak, Numeri 32:2. En terwijl dus aan de andere stammen hun erfdeel door Jozua, de veroveraar, werd toegewezen, werd aan Gad en zijn metgezellen hun erfdeel toegewezen door Mozes, de wetgever, en zij werden er in gevestigd door de wet, of, (zoals het woord is) bedekt, of beschermd door de bijzondere leiding van Gods voorzienigheid, die waakte over hen, die achterbleven, terwijl de krijgslieden voorttrokken met hun broeders. De mensen loven u, omdat gij uzelf goed doet (als gij het eerst voor uzelf zorgt, zoals Gad gedaan heeft) Psalm 49:19. En God zal u loven als gij goed doet aan uw ziel, die in waarheid gij zelf zijt, en het eerst daarvoor zorgt in een erfdeel van de wetgever.

b. Zij handelden nu eerlijk en kloekmoedig met hun broeders, want zij kwamen met de hoofden van het volk, voor wier aangezicht zij over de Jordaan gingen, om de gerechtigheid des Heeren te verrichten aan de Kanaänieten onder de leiding van Jozua, aan wie wij hen later plechtig gehoorzaamheid zullen zien beloven, Jozua 1:12, 16. Dit hadden zij op zich genomen te doen, toen hun hun erfdeel was toegewezen, Numeri 32:27. En dit hebben zij gedaan, Jozua

4:12. En toen de oorlogen van Kanaän geëindigd waren, heeft Jozua hen weggezonden met een zegen, Jozua 22:7. Het is een gezegende en eervolle zaak om onze broeders behulpzaam te zijn in hun zaken, en inzonderheid om mee te werken in het verrichten van de gerechtigheid des Heeren, door datgene te onderdrukken of weg te doen wat Hem tergt en mishaaft, dit was het, wat aan Pinehas tot gerechtigheid werd gerekend.

Deuteronomium 33:22-25

I. Hier is de zegen van **Dan**, vers 22. Jakob had hem in zijn zegen vergeleken bij een slang in list, Mozes vergelijkt hem bij een leeuw wegens moed en vastberadenheid, en wat zou kunnen bestaan voor hen, die het hoofd van een slang en het hart van een leeuw hebben? Hij wordt vergeleken bij de leeuwen, die voort springen uit Basan, een berg, bekend om de woeste leeuwen, die er uit voortsprongen op hun prooi in de vlakten. Dit kan betrekking hebben, hetzij:

1. Op de bijzondere overwinningen, behaald door Simson (die van deze stam was) op de Filistijnen: De Geest des Heeren begon hem bijwijlen te drijven in het leger van Dan, toen hij nog zeer jong was, als een leeuwenwelp, zodat hij in zijn aanvallen op de Filistijnen hen verraste en overweldigde door zijn kracht, zoals een leeuw zijn prooi, en een van zijn eerste heldendaden was het verscheuren van een leeuw. Of:

2. Op een meer algemene krijgsverrichting van die stam, toen een bende van Daniëten op het bericht, dat hun gebracht werd, van de gerustheid en zorgeloosheid van Laïs, dat in een deel van Kanaän lag, het verst van hen verwijderd, die plaats bij verrassing innam. Zie Richteren 18:27. En daar de bergen van Basan niet ver van die stad waren, hebben zij waarschijnlijk van daar hun aanval er op gedaan, weshalve zij gezegd worden voort gesprongen te zijn van Basan.

II. De zegen van **Nafthali**, vers 23. Hij ziet op die stam met verwondering en juicht hem toe. "O Nafthali gij zijt gelukkig, gij zult dit zijn, moogt gij het altijd zijn!" Er zijn drie dingen, die het geluk uitmaken van deze stam.

1. Wees verzadigd van de goedgunstigheid. Sommigen verstaan dit van de goedgunstigheid van mensen, hun goede wil en hun goed woord. Jakob had deze stam beschreven als in het algemeen bestaande uit hoffelijke, welwillende mensen, gevende schone woorden als de lieflijke hinde, Genesis 49:21. Wat nu zullen zij hierdoor verkrijgen? Mozes zegt hun hier dat zij zullen delen in de genegenheid hunner naburen en verzadigd zijn van goedgunstigheid. Zij, die beminnen, zullen bemind worden. Maar anderen verstaan het van de gunst van God, en met reden, want deze alleen is de gunst, die de ziel verzadigt en ware blijdschap geeft in het hart. Diegenen zijn in waarheid gelukkig, die de gunst van God hebben, en diegenen zullen haar hebben, die er hun voldoening in vinden en achten dat zij, die hebbende, genoeg hebben en niets meer begeren.

2. Wees vol van de zegen des Heeren, dat is, niet slechts van de goede dingen, die de vruchten zijn van de zegen, koren en wijn en olie, maar van de zegen zelf dat is: van de genade Gods, overeenkomstig Zijn belofte en Zijn verbond. Zij, die deze zegen hebben kunnen zich wèl als vol beschouwen, zij hebben niets anders nodig om hen gelukkig te maken. Het erfdeel van de stam van Nafthali, zeggen de Joden, was zó vruchtbaar, en hoewel noordelijk gelegen, waren de voortbrengselen zó vroeg rijp, dat zij, die van die stam waren, meestal de eersten zijn geweest, die de eerstelingen van de vruchten in de tempel brachten, en zo hadden zij dan de eerste zegen van de priester, die de zegen des Heeren was." Kapernaum, waar Christus voornamelijk gewoond heeft, lag in die stam."

3. Bezit erfelijk de zee en het zuiden, zoals de tekst gelezen kan worden, dat is: van die zee, welke ten zuiden van uw erfdeel zal liggen, dat was de zee van Galilea, waarvan wij zo dikwijls lezen in de Evangelien, vlak ten noorden waarvan het erfdeel van die stam was gelegen, en die van zoveel nut en voordeel was voor deze stam, getuige de rijkdom van Kapernaum en Bethsaïda, die in het grondgebied van die stam en aan de kust der zee waren gelegen. Zie hoe Mozes in deze zegeningen door de geest van de profetie werd gedreven, want vóór nog het lot in de schoot was geworpen, voorzag en voorzeide hij hoe het beleid er van zijn zou.

III. De zegen van **Aser**, vers 24, 25. Hij bidt om en profeteert vier dingen voor deze stam, die een gezegend zijn in zijn naam draagt, want Lea noemde de vader er van Aser, zeggende: Tot mijn geluk, Genesis 30:13.

1. De toeneming van hun aantal. Zij zien nu een talrijke stam, Numeri 26:47. Hij zij het nog meer: Aser zij gezegend met zonen. Kinderen, inzonderheid kinderen des verbonds, zijn een zegen, geen last.

2. Zijn aanzien onder zijn naburen, hij zij zijn broederen aangenaam. Het is zeer begerenswaardig om de gunst en liefde te hebben van hen in wier midden wij wonen, daarom moeten wij bidden tot God, die alle harten in Zijn hand heeft, en wij moeten er naar streven om ze te verkrijgen door zachtmoeidigheid en een bereidwilligheid om, naar ons vermogen en naar dat wij er de gelegenheid toe hebben, goed te doen aan alle mensen.

3. De rijkdom van hun land.

a. Boven de grond: hij dope zijn voet in olie, dat is: "Hij moge zo'n overvloed er van hebben in zijn erfdeel, dat hij er niet slechts zijn hoofd mee kan zalven, maar, zo hem dat behaagt, er zijn voeten in kan wassen", dat gewoonlijk niet gedaan werd, maar toch bevinden wij dat onze gezegende Zaligmaker Zijn broeders zo aangenaam was, dat Zijn voeten met de kostbaarste zelf werden gezalfd. Lukas 7:46.

b. Onder de grond. IJzer en koper zal onder uw schoen zijn, dat is: Gij zult grote overvloed hebben van deze metalen (mijnen er van) in uw eigen grond, die door een buitengewone zegen rijk zal zijn aan de oppervlakte en in het binnenste, of, indien zij ze niet hadden als de voortbrengselen van hun eigen land, dan zullen zij van het buitenland ingevoerd worden, want het erfdeel van deze stam lag aan de zeekust.

De Chaldeeuwse Paraphrasten verstaan het in overdrachtelijken zin: "Gij zult sterk en glansrijk zijn als ijzer en koper."

4. Het voortduren van hun macht en kracht Uw sterkte gelijk uw dagen. Velen omschrijven dit aldus: "De kracht van uw ouderdom zal wezen als die uwer jeugd, gij zult geen afnemende bespeuren, maar zult uw jeugd vernieuwen, alsof niet slechts uw schoenen maar uw gebeente van ijzer en koper waren." De dag wordt in de Schrift dikwijls genomen voor de gebeurtenissen van de dag, en dit hier also opvattende, is het een belofte, dat God hen genadiglijk zal ondersteunen onder hun benauwdheden en beproevingen, waarin die dan ook mogen bestaan. En zo is het een belofte aan al het geestelijk zaad van Abraham, dat God in Zijn wijsheid hun genade en vertroosting evenredig zal doen zijn aan de dienst en het lijden, waartoe Hij hen roept. Is hun werk aangewezen? Zij zullen de kracht hebben om het te doen. Worden hun lasten opgelegd? Zij zullen de kracht hebben om ze te dragen en nooit verzocht zijn boven hetgeen zij vermogen. Hij is getrouw, die aldus beloofd heeft en ons op die belofte heeft doen hopen.

Deuteronomium 33:26-29

Dit zijn de laatste woorden van allen, die Mozes, de grote schrijver, de grote gezagvoerder, hetzij zelf geschreven heeft, of die van hem geschreven zijn, en zij zijn dus zeer merkwaardig, en ongetwijfeld zullen wij ze ook van groot nut bevinden. Mozes, de man Gods, die evenveel reden heeft gehad als ooit een bloot mens gehad heeft, om beide God en Israël te kennen, heeft met zijn laatste ademtocht de God Israëls en het Israël Gods groot gemaakt. Beiden zijn in zijn oog onvergelijkelijk, en wij zijn er zeker van dat in dit zijn oordeel zijn oog niet was verduisterd.

I. Geen God zoals de God Israëls. Geen van de goden van de heidenen was instaat om voor zijn aanbidders te doen wet JHWH deed voor de Zijnen, vers 26. Niemand is er gelijk God, o Jeschurun. Als wij verwachten dat God ons zal zegenen in ons wèl te doen, dan moeten wij Hem zegenen door wèl van Hem te spreken, en een van de plechtigste manieren van God te loven bestaat in te erkennen dat niemand Hem gelijk is.

1. Dit was de eer van Israël, ieder volk roemde op zijn God, maar geen volk had zo'n God om op te roemen als Israël.

2. Het was hun geluk en welzijn dat zij in verbond waren opgenomen met zo'n God. Van twee dingen neemt hij hier nota als bewijzen van de onbetwistbare uitnemendheid van de God van Jeschurun boven alle andere goden.

a. Zijn soevereine macht en heerschappij, Hij vaart op de hemel, en met de grootste statigheid en pracht op de bovenste wolken. Op de hemel te varen duidt Zijn grootheid en heerlijkheid aan, waarin Hij zich openbaart aan de bovenwereld, en het gebruik, dat Hij maakt van de invloeden des hemels en de voortbrengselen van de wolken om Zijn eigen doeleinden tot stand te brengen in deze lagere wereld. Hij bestuurt ze zoals een man zijn paard bestuurt. Als Hij iets te doen heeft voor Zijn volk dan vaart (of rijdt) Hij op de hemel om het te doen, want Hij doet het snel en krachtig, geen vijand kan Hem voor zijn of de voortgang stuiten van Hem, die op de hemel rijdt.

b. Zijn oneindige eeuwigheid, Hij is de eeuwige God, en Zijn armen zijn eeuwige armen, vers 27. De goden van de heidenen waren pas onlangs verzonnen en zullen weldra vergaan, maar de God van Jeschurun is eeuwig, Hij was vóór alle werelden, en zal zijn als er geen tijd en geen dagen meer zijn zullen. Zie Habakuk 1:12.

II. Er is geen volk gelijk het Israël Gods. Iedere stam gelukkig genoemd hebbende, noemt hij hen allen tezamen zeer gelukkig, zó gelukkig in alle opzichten, dat er geen volk was onder de zon dat hun gelijk was, vers 29. Welgelukzalig zijt gij, o Israël, een volk, welks God de Heere is, reeds daarom in waarheid gelukzalig, en niemand is u gelijk. Als Israël God eert als een God bij wie niemand te vergelijken is, dan zal Hij hun zoveel gunst verlenen, dat geen volk hun gelijk is, zij zullen de afgunst van al hun naburen zijn, en de vreugde van allen, die het goede voor hen wensen. Wie is u gelijk, o volk? Zie, gij zijt schoon, "Mijn vriendin, zegt Christus tot Zijn bruid.

Waarop zij onmiddellijk antwoord": Zie, Gij zijt schoon, mijn liefste. Welk volk (neen, niet al de volken tezamen) is gelijk Uw volk Israël? 2 Samuel 7:23. Wat hier gezegd is van de kerk van Israël en de eer en voorrechten er van, kan gewis toegepast worden op de kerk van de eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven is. De Christelijke kerk is het Israël Gods, zoals de apostel haar noemt, Galaten 6:16, over hetwelk vrede zal wezen, en die verwaardigd is boven iedere gemeenschap van mensen in de wereld, zoals Israël dit geweest is.

1. Nooit was een volk zo wèl bevestigd en beschut vers 27. De eeuwige God zij u een woning) waarin gij veilig en gerust kunt leven, zoals een mens in zijn huis. Ieder Israëliet is ook inderdaad thuis in God, de ziel keert tot Hem weer en rust in Hem, als in haar rustplaats, Psalm 116:7, haar verbergings, Psalm 32:7. En zij die Hem tot hun woning maken, zullen al de vertroosting en weldaden hebben van een woning in Hem, Psalm 91:1. Mozes had het oog op God als de woning Israëls toen zij omdwaalden in de woestijn, Psalm 90:1. Heere, Gij zijt ons geweest een toevlucht van geslacht tot geslacht. En nu zij zich gingen vestigen in Kanaän, moeten zij niet van woning veranderen, nog zullen zij de eeuwige God nodig hebben voor hun toevlucht en Hem hebben, zonder Hem zou Kanaän zelf een woestijn wezen en een land van duisternis.

2. Nooit was een volk zo wèl ondersteund en geholpen, van anderen zijn de eeuwige armen, dat is: de almachtige kracht van God wordt aangewend tot bescherming en vertroosting van allen, die op Hem betrouwen, in hun grootste verlegenheid en benauwdheid en onder de zwaarste lasten.

a. De eeuwige armen zullen de belangen van de kerk ondersteunen in het algemeen, opdat zij niet verminderde of terneer worde geworpen, onder de kerk is die Rots van de eeuwen, waarop zij gebouwd is, en tegen welke de poorten van de hel nooit zullen overwinnen, Mattheus 16:18.

b. De geest het hart van particuliere gelovigen, zodat zij wel gedrukt maar nooit overweldigd zullen worden door enigerlei benauwdheid. Hoezeer de kinderen Gods te eniger tijd ook naar beneden gebracht worden, de eeuwige armen zijn onder hen, om hun hart voor bezwijken te behoeden, en hun geloof voor wankelen of falen, zelfs als zij bovenmate gedrukt worden. Het eeuwige verbond en de eeuwige vertroosting, die er uit voortvloeien, zijn in waarheid eeuwige armen, waarmee de gelovigen wonderbaarlijk ondersteund werden, en goedsmoeds gehouden werden in de zwaarste tijden. Gods genade is hun genoeg, 2 Corinthiërs 12:9.

3. Nooit is een volk onder zo goede aanvoering ten strijde gegaan. Hij zal de vijand voor uw aangezicht verdrijven door Zijn almachtige kracht, die plaats voor u zal maken, en door een opdracht, waarin gij ondersteund en geholpen zult worden, Hij zal zeggen: "Verdelg hen". Zij gingen nu een land binnentrekken, dat in het volle bezit was van een sterk en geducht volk, en dat, er het eerst in gevestigd zijnde, zich als de rechtmatige eigenaar er van beschouwde, hoe zal nu Israël hun verdrijving kunnen rechtvaardigen, en hoe zullen zij haar ten uitvoer kunnen brengen?

a. God zal hun de opdracht geven om de Kanaänieten te verdelgen, en die opdracht zal hen rechtvaardigen tegenover de gehele wereld. Hij, die de oppermachtige Heere is van alle levens en van alle landen, liet de kinderen Israëls niet slechts toe bezit te nemen van het land Kanaän, en de bewoners van Kanaän over de kling te jagen, maar heeft het hun uitdrukkelijk geboden. Aldus gemachtigd zijnde hebben zij dit niet slechts wettig mogen doen zonder dat hun hierom door wie het ook zij enigerlei blaam hetzij van diefstal of van moord aangewreven kon worden, maar het ook in gehoorzaamheid aan God moeten doen.

b. God zal hun de macht en de bekwaamheid geven om hen te verdelgen, ja eigenlijk zal Hij het zelf doen, Hij zal de vijand voor uw aangezicht uitdrijven, vers 27, want reeds de vrees of schrik Israëls zal hen op de vlucht doen gaan. God heeft de heidenen uit de bezitting verdreven om Zijn volk te planten, Psalm 44:3. Zo zijn de gelovigen meer de overwinnaars over hun geestelijke vijanden, door Christus, die hen heeft liefgehad. De overste Leidsman van onze zaligheid heeft de vijand van voor ons aangezicht verdreven, toen Hij de wereld heeft overwonnen en de overheden en de machten heeft uitgetogen aan het kruis, en tot ons komt het woord van bevel: "Verdelg hen, vervolg de overwinning, en gij zult de roof delen."

4. Nooit was een volk zo wel beveiligd en beschermd, vers 28. Israël dan zal zeker alleen

wonen. Zij, die in God wonen, maken Zijn naam tot hun toevlucht, hun hoog vertrek. Zij wonen in de hoogten, de sterkten van de steenrotsen zullen hun hoog vertrek zijn, Jesaja 33:16. Zij zullen zeker, veilig, alleen wonen.

aa. Ofschoon zij alleen wonen, geen verdrag of verbintenis met hun naburen hebben gesloten en geen reden hebben om hulp en bijstand van iemand hunner te verwachten, zullen zij toch zeker, dat is: veilig wonen, zij zullen wezenlijk veilig zijn, en zullen zich ook veilig geloven.

bb. Omdat zij alleen wonen, zij zullen veilig wonen, zolang zij rein blijven, en onvermengd met de heidenen, een bijzonder en eigenaardig volk. Hun onderscheiding van andere volken heeft hen wel als een gesprengelde vogel gemaakt, Jeremia 12:9, en hen blootgesteld aan de kwaadwilligheid van hen, die hen omringden maar in werkelijkheid was zij hun bewaring voor het kwaad, dat hun naburen hun toewensten, daar zij hen onder de bescherming Gods hield. Allen, die zich dicht bij God houden, zullen veilig bij Hem bewaard blijven. Er is beloofd dat in het koninkrijk van Christus, Israël zeker zal wonen, Jeremia 23:6.

5. Nooit was een volk zo wel verzorgd, Jakobs fontein, dat is het tegenwoordige geslacht van dat volk, dat als een fontein is voor alle stromen, die later er uit zullen ontstaan of er van afgeleid zullen worden, zal nu weldra in een goed land gevestigd zijn. Jakobs oog (zoals het ook gelezen kan worden, want hetzelfde woord betekent zowel fontein als oog) is op een land van koren en most, dat is: waar zij nu gelegerd waren hadden zij Kanaän in hun oog, het lag vlak voor hen, aan de overzijde van de rivier, en weldra zullen zij het in hun handen en onder hun voeten hebben. Dit land, waar zij het oog op hadden, was gezegend beide met de vettigheid van de aarde en met de dauw des hemels, het was een land van koren en wijn, degelijke en nuttige voortbrengselen. Ook zal zijn hemel (alsof de hemel zeer bijzonder bestemd was om een zegen te zijn voor dat land) van dauw druipen, zonder welke, al was de grond nog zo goed, het koren en de wijn spoedig zouden falen. Ieder Israëliet heeft zijn oog, het oog des geloofs, op het betere land, het hemelse Kanaän, dat rijkelijk voorzien is van betere dingen dan koren en wijn.

6. Nooit was een volk zo goed geholpen, als zij in enigerlei verlegenheid of benauwdheid waren, reed God zelf op de hemel tot hun hulp, vers 26. En zij waren een volk, verlost door de Heere, vers 29. Als zij in gevaar waren van enigerlei kwaad of gebrek hadden aan enig goed, dan hadden zij een eeuwige God, tot wie zij zich konden wenden, en een almachtige kracht om op te steunen. Niets kon hen schaden, die door God werden geholpen, en het was niet mogelijk dat het volk zou omkomen, hetwelk verlost was door de Heere. Zij, die toegedaan worden tot het Israël des Evangelies zullen zalig, dat is verlost worden Handelingen 2:17.

7. Nooit was een volk zo goed gewapend, God zelf was het schild hunner hulp, door wie zij gewapend waren ter verdediging en genoegzaam beschermd tegen alle aanvallers, en Hij was het zwaard hunner hoogheid, omdat Hij, door voor hen te strijden, hen voortreffelijk heeft gemaakt boven andere volken, of omdat Hij in alles wat Hij voor hen deed het oog had op Zijn heiligdom onder hen, dat de heerlijkheid van Jakob wordt genoemd, Psalm 47:5, Ezechiël 24:21. Zij, in wier hart de heerlijkheid van de heiligheid is hebben God zelf tot hun schild en zwaard, en worden beschermd door de gehele wapenrusting Gods, Zijn woord is hun zwaard, en het geloof in dit woord is hun schild, Efeziërs 6:16, 17 6, .

8. Nooit was een volk zo wel verzekerd van de overwinning over hun vijanden. Zij zullen zich geveinsdelijk aan u onderwerpen, dat is: zij zullen gedwongen zijn zich aan u te onderwerpen, zeer tegen hun zin en wil, zodat het slechts een nagmaakte of geveinsde onderwerping zijn

zal. Toch zal het doel worden bereikt, want gij zult op hun hals treden, zoals de LXX die zin overzetten, en wij zien dit geschied, Jozua 10:24. Gij zult op hun sterkten treden, al zijn die ook nog zo hoog, en hun paleizen en tempels vertreden, al zijn die ook nog zo heilig geacht. "Indien uw vijanden leugenaars tegen u worden bevonden (zo lezen sommigen de tekst) dan zult gij op hun hoogten treden, indien zij niet gehouden willen worden door de banden van verbonden of verdragen, dan zullen zij verbroken worden door de oorlog". Aldus zal de God des vredes Satan onder de voeten van alle gelovigen verpletteren, en Hij zal dit haast doen Romeinen 16:20. 'Neem nu dit alles tezamen, en gij zult zeggen: Welgelukzalig zijt gij, o Israël, wie is u gelijk? Driewerf zalig het volk, welks God de Heere is.

HOOFDSTUK 34.

1 Toen ging Mozes op uit de vlakke velden van Moab, naar de berg Nebo, op de hoogten van Pisga, welke recht tegenover Jericho is; en de HEERE wees hem dat ganse land, Gilead tot Dan toe; 2 En het ganse Nafthali, en het land van Efraim en Manasse, en het ganse land van Juda, tot aan de achterste zee; 3 En het Zuiden, en het effen veld der vallei van Jericho, de palmstad, tot Zoar toe. 4 En de HEERE zeide tot hem: Dit is het land, dat Ik Abraham, Izak en Jakob gezworen heb, zeggende: Aan uw zaad zal Ik het geven! Ik heb het u met uw ogen doen zien, maar gij zult daarheen niet overgaan. 5 Alzo stierf Mozes, de knecht des HEEREN, aldaar in het land van Moab, naar des HEEREN mond. 6 En Hij begroef hem in een dal, in het land van Moab, tegenover Beth-peor; en niemand heeft zijn graf geweten, tot op dezen dag. 7 Mozes nu was honderd en twintig jaren oud, als hij stierf; zijn oog was niet donker geworden, en zijn kracht was niet vergaan. 8 En de kinderen Israëls beweenden Mozes, in de vlakke velden van Moab, dertig dagen; en de dagen des wenens, van de rouw over Mozes, werden voleindigd. 9 Jozua nu, de zoon van Nun, was vol van de Geest der wijsheid; want Mozes had zijn handen op hem gelegd; zo hoorden de kinderen Israëls naar hem, en deden gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

10 En er stond geen profeet meer op in Israël, gelijk Mozes, dien de HEERE gekend had, van aangezicht tot aangezicht, 11 In al de tekenen en de wonderen, waartoe hem de HEERE gezonden heeft, om die in Egypteland te doen aan Farao, en aan al zijn knechten, en aan al zijn land; 12 En in al die sterke hand, en in al die grote verschrikking, die Mozes gedaan heeft voor de ogen van gans Israël.

Gelezen hebbende hoe Mozes zijn GETUIGENIS heeft voleindigd, wordt ons nu hier gezegd hoe hij terstond daarna zijn LEVEN heeft geëindigd.

Dit hoofdstuk kon niet door Mozes zelf geschreven worden, maar werd bijgevoegd door Jozua, of Eleazar, of, naar de gissing van bisschop Patrick, door Samuël, die een profeet was en op Gods bevel geschreven heeft wat hij in het archief van Jozua en de hem opvolgende richteren vond opgetekend.

Wij hadden zijn laatste WOORDEN hier hebben wij zijn laatste WERK, zijn werk van sterven, en dat is een werk, dat wij allen weldra te doen zullen hebben en het is nodig, dat het goed gedaan worde. Hier is:

I. Het gezicht, dat Mozes had op het land Kanaän even voor hij stierf, vers 1-4.

II. Zijn dood en begrafenis, vers 5, 6.

III. Zijn ouderdom, vers 7.

IV. Israëls rouw over hem, vers 8. V. Zijn opvolger, vers 9.

VI. Zijn karakter vers 10-12.

Deuteronomium 34:1-4

I. Hier is Mozes opklimmende naar de hemel tot aan de top van Pisga, om daar te sterven, want die plaats was hiervoor aangewezen, Hoofdstuk 32:49, 50. Israël lag toen gekampeerd in de vlakke velden van Moab, en van daar klom hij, volgens het hem gegeven bevel, op naar de berg Nebo, tot het hoogste punt van dat gebergte, hetwelk Pisga genoemd werd, vers 1. Pisga is de gewone naam voor al zulke hoogten. Mozes schijnt alleen naar de top van Pisga te zijn opgeklommen, alleen en zonder hulp, een teken dat zijn lichaamskracht niet was verminderd, daar hij op de laatste dag zijns levens naar de top van een hoge berg kon opklimmen, zonder de ondersteuning te behoeven, die hij eens nodig heeft gehad voor zijn handen, toen zij zwaar waren geworden, Exodus 17:12, alleen, zonder metgezel. Toen hij geëindigd had Israël te zegenen, heeft hij, naar wij kunnen veronderstellen, plechtig afscheid genomen van Jozua en Eleazar en zijn andere vrienden, die hem waarschijnlijk tot aan de voet des bergs hadden vergezeld, maar toen gaf hij hun de last, die Abraham aan zijn jongens gegeven had aan de voet van een anderen berg: Blijft gij hier, terwijl ik daarheen ga en sterf. Zij moeten hem niet zien sterven, omdat zij niet moeten weten waar zijn graf is. Hetzij dit nu zo was of niet, hij klom op naar de top van Pisga:

1. Om te tonen, dat hij bereid was te sterven. Toen hij de plaats van zijn dood kende, heeft hij haar zo weinig vermeden, dat hij goedsmoeds een steile berg heeft beklommen om er te komen. Zij, die door genade wél bekend zijn met een andere wereld, en er veel gemeenschap mee gehad hebben, behoeven niet bevreesd te zijn om deze wereld te verlaten.

2. Om te tonen dat hij op de dood zag als op zijn hemelvaart. De ziel van een mens, van een Godvruchtig mens, gaat, als zij het lichaam verlaat, opwaarts, Prediker 3:21, in overeenstemming met de beweging van de ziel, zal het lichaam van Mozes er mee opwaarts gaan zover als de aarde het zal dragen. Als Gods dienstknechten van uit de wereld weg worden geroepen, dan luidt het bevel: Ga op en sterf.

II. Mozes weer neerwaarts ziende naar deze aarde, om het aardse Kanaän te zien, dat hij nooit mag binnengaan, maar in dit Kanaän voorwaarts ziende naar het hemelse waar hij nu stond binnen te gaan. God had gedreigd dat hij niet in het bezit zou komen van Kanaän, en de bedreiging is nu vervuld. Maar Hij had ook beloofd dat hij er een gezicht van zou hebben, en de belofte wordt thans verwezenlijkt, de Heere toonde hem al dat goede land, vers 1.

1. Hij ging alleen naar de top van Pisga, maar toch was hij niet alleen, want de Vader was met hem, Johannes 16:32. Als iemand vrienden heeft, dan zal hij die om zich heen hebben als hij ligt te sterven. Maar als het, hetzij door Gods voorzienigheid of door hun onvriendelijkheid, gebeurt dat wij dan alleen zijn, zo behoeven wij geen kwaad te vrezen, indien de grote en goede Herder met ons is, Psalm 23:4.

2. Hoewel zijn gezichtsvermogen zeer goed was, en hij al het voordeel had van een hogen grond, dat hij voor het uitzicht kon wensen zou hij toch niet hebben kunnen zien wat hij nu zag, geheel Kanaän, van het een uiteinde tot het andere (berekend op ruim vijftig uren) en van de een zijde naar de andere zijde, (geschat op ongeveer achttien uren) indien zijn gezichtsvermogen niet wonderbaarlijk ondersteund en verruimd was en daarom wordt gezegd: De Heere wees het hem. Al de lieflijke uitzichten, die wij hebben op het betere land, zijn wij verschuldigd aan Gods genade, Hij is het, die de Geest van de wijsheid geeft, zowel als de Geest van de openbaring, het oog, zowel als het voorwerp. Dit gezicht dat God hier aan Mozes gaf op Kanaän, heeft de duivel waarschijnlijk gepoogd na te bootsen met de pretentie van het nog te overtreffen toen hij in een luchtverschijnsel onze Heiland die hij, evenals Mozes, op een zeer hoge berg had gesteld, al de koninkrijken van de wereld toonde, met al hun heerlijkheid, niet trapsgewijze, zoals hier, eerst een land en dan een ander, maar allen in een ogenblik tijd.

3. Hij zag het van verre: zo'n gezicht hadden de Oud Testamentische heiligen op het koninkrijk van de Messias, zij hebben het van verre gezien. Zo heeft Abraham lang voor dit tijdstip de dag van Christus gezien, en de belofte niet verkregen hebbende, haar in het geloof omhelsd, zie Hebreeënen 11:13. Zulk een gezicht hebben de gelovigen thans door genade op de zaligheid en heerlijkheid van hun toekomstige staat. Het woord en de inzettingen zijn voor hen wat de berg Pisga voor Mozes geweest is, daaruit hebben zij een troostrijk gezicht op de heerlijkheid, die nog geopenbaard moet worden en zij verblijden zich in de hope er op.

4. Hij zag het, maar moet er nooit het genot van hebben. Gelijk God soms Zijn kinderen wegneemt vóór het nakende kwaad, zo neemt Hij hen op andere tijden weg vóór het komende goed, dat is, goed, wat aan de kerk in deze tegenwoordige wereld ten deel valt. Heerlijke dingen worden gesproken van Christus' koninkrijk in de latere dagen, van zijn toeneming en

bloei, wij voorzien het, maar zullen waarschijnlijk niet lang genoeg leven om het te aanschouwen. Zij, die na ons zullen komen, zullen, hopen wij, dat beloofde land binnen gaan, hetgeen ons een troost is, als wij onze dode lichamen zien vallen in de woestijn van deze wereld. Zie 2 Koningen 7:2.

5. Hij zag dit alles even vóór zijn dood. Soms bewaart God de heerlijkste ontdekkingen van Zijn genade voor Zijn volk om hun ten steun te zijn in het ogenblik van sterven. Kanaän was Immanuëls land, Jesaja 8:8, zodat hij in de beschouwing er van het gezicht had op de zegeningen, die wij genieten door Christus. Het was een type van de hemel, Hebreeën 11:16, waarvan het geloof de vaste grond en het bewijs is. Zij, die sterven in het geloof van Christus en in de hope op de hemel, en met Kanaän voor hun ogen kunnen goedsmoeds deze wereld verlaten. Aldus de zaligheid Gods gezien hebbende, kunnen wij wèl zeggen: Nu laat Gij, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede.

Deuteronomium 34:5-8

I. Hier is de dood van Mozes, vers 5. Alzo stierf Mozes de knecht des Heeren. God had hem gezegd dat hij niet over de Jordaan mocht gaan, en hoewel hij in het eerst ernstig om de herroeping van dit vonnis heeft gebeden, was toch Gods antwoord op zijn gebed hem genoeg en nu sprak hij niet meer van deze zaak, Hoofdstuk 3:26. Zo heeft onze gezegende Heiland gebeden dat de drinkbeker van Hem voorbij mocht gaan, maar, daar dit niet kon, heeft Hij berust met: Vader, Uw wil geschiede. Mozes had reden om te begeren nog een tijdje in de wereld te leven. Wel is waar, hij was oud, maar hij had de dagen van de jaren des levens van zijn vaders nog niet bereikt. Zijn vader Amram is honderd zeven en dertig jaren oud geworden, zijn grootvader Kehath honderd drie en dertig, zijn overgrootvader Levi honderd zeven en dertig, Exodus 6:16-20. En waarom moest Mozes, wiens leven nuttiger was dan dat van een hunner, op honderd en twintigjarige leeftijd sterven, daar hij toch het verval van de ouderdom niet bespeurde, maar even geschikt was tot de dienst als ooit tevoren? Israëel kon hem toen niet missen, zijn leiding en zijn gemeenschapsoefening met God zouden even gelukkig en gewenst voor hen zijn bij de verovering van Kanaän, als de kloekmoedigheid en het beleid van Jozua. Het was hard voor Mozes zelf, om na al de vermoeienissen van de woestijn te hebben doorstaan, belet te worden om de genoegens van Kanaän te smaken, na de last en de hitte des daags te hebben gedragen, de eer van het werk te voleindigen aan een ander te moeten afstaan, en dat wel niet aan zijn zoon, maar aan zijn dienaar, die moet ingaan tot zijn arbeid, wij kunnen veronderstellen, dat dit voor vlees en bloed niet aangenaam was. Maar de man Mozes was zeer zachtmoedig, God wil het aldus, en goedsmoeds onderwerpt hij zich.

1. Hij wordt hier de knecht des Heeren genoemd, niet slechts als Godvruchtige, al Gods heiligen zijn Zijne knechten, maar als een uitnemend en nuttig man, die Gods raad had gediend in Israëel uit te voeren uit Egypte, en hen door de woestijn te leiden. Het was grotere eer voor hem om de knecht des Heeren dan om koning in Jeschurun te zijn.

2. Maar toch, hij sterft. Noch zijn Godsvrucht, noch zijn nuttige dienst en arbeid zullen hem vrijwaren tegen de dood. Gods dienstknechten moeten sterven, opdat zij rusten van hun arbeid, hun loon ontvangen, en plaats maken voor anderen. Als Gods dienstknechten worden weggenomen, Hem niet langer moeten dienen op aarde, dan gaan zij Hem beter dienen, Hem dag en nacht dienen in Zijn tempel.

3. Hij sterft in het land van Moab, buiten Kanaän, toen hij en zijn volk nog in ongevestigde toestand waren, nog niet waren ingegaan tot hun rust. In het hemelse Kanaän zal geen dood meer zijn.

4. Hij sterft aan de mond des Heeren, zoals de betekenis is van de woorden. De Joden zeggen: "met een kus van Gods mond". Ongetwijfeld is hij kalm en zacht ontslapen (het was een euthanasia, een begerenswaardige dood. Er waren geen banden tot zijn dood, en hij smaakte de liefde zijns Gods in zijn dood. Maar dat hij stierf naar de mond des Heeren betekent niets meer dan dat hij stierf in onderworpenheid aan de wil van God. Als de dienstknechten des Heeren al hun ander werk verricht hebben, dan moeten zij ten laatste in gehoorzaamheid aan hun Meester sterven, en bereid zijn naar huis te gaan, wanneer Hij hen ook roept, Handelingen 21:13.

II. Zijn begrafenis, vers 6. Het is een ongegronde waan van sommigen van de Joden, dat Mozes, evenals Elia, weggenomen werd in de hemel, want er is uitdrukkelijk gezegd: hij stierf en was begraven, maar waarschijnlijk is hij opgewekt om met Elia getuige te zijn van Christus' verheerlijking op de berg.

1. God zelf begroef hem, namelijk door de dienst van de engelen, die zijn begrafenis wel stil en in het verborgen, maar toch zeer statig en luisterrijk volbrachten. God draagt zorg voor de dode lichamen van Zijn dienstknechten, gelijk hun dood Hem kostelijk is, zo is ook hun stof Hem kostelijk, geen greintje er van zal verloren gaan, het verbond er mee zal herdacht worden. Toen Mozes dood was, heeft God hem begraven, toen Christus dood was, heeft God Hem opgewekt, want de wet van Mozes moest een einde nemen, maar niet het Evangelie van Christus. De gelovigen zijn der wet gedood, opdat zij eens anderen zouden worden namelijk desgenen, die van de doden opgewekt is Romeinen 7:4. Het schijnt dat Michaël, dat is Christus (naar sommigen denken) Mozes heeft begraven, want door Hem zijn de Mozaïsche inzettingen teniet gedaan, aan Zijn kruis genageld, en begraven in Zijn graf, Colossenzen 2:14.

2. Hij werd begraven in een dal tegenover Beth-Peor. Hoe gemakkelijk zouden de engelen, die hem begroeven, hem over de Jordaan gevoerd kunnen hebben, en hem bij de aartsvaders in de spelonk van Machpela hebben begraven! Maar wij moeten leren niet al te veel bezorgd te zijn ten opzichte van de plaats waar wij begraven worden, indien de ziel rust bij God, dan doet het er niet heel veel toe waar het lichaam rust. Eén van de Chaldeeuwse Paraphrasten zegt: Hij was begraven tegenover Beth-Peor, opdat wanneer Baäl-Peor ook mocht roemen, dat de Israëlieten aan hem gekoppeld waren, het graf van Mozes tegenover zijn tempel hem een bestraffing zou zijn.

3. De bijzondere plaats er van was niet bekend, opdat de kinderen Israëls, die zozeer geneigd waren tot afgoderij, het dode lichaam van Mozes, de grote stichter en weldoener van hun volk, niet opgegraven, zorgvuldig bewaard en aanbeden zouden hebben. Het is waar, onder alle voorbeelden van hun afgoderij, lezen wij niet dat zij ooit reliquieën hebben aanbeden, waarvan de reden misschien was dat zij, aldus belet zijnde Mozes te aanbidden, zich zouden schamen om iemand anders te aanbidden.

Sommigen van de Joodse schrijvers zeggen dat het lichaam van Mozes verborgen werd, opdat de tovenaars, die de doden vroegen, hem niet zouden ontrusten, zoals de tovenares van Endor Samuël ontrust heeft hem doende opkomen, God wilde de naam en de gedachtenis van Zijn knecht Mozes niet aldus laten misbruiken. Velen denken dat dit de twist was tussen Michaël en de duivel om het lichaam van Mozes, vermeld in Judas 9. De duivel wilde de plaats

bekendmaken, teneinde haar een strik te doen zijn voor het volk en Michaël wilde het hem niet toelaten. Diegenen dus, die Goddelijke eer bewijzen aan de overblijfselen (reliquiën) van gestorven heiligen, houden het met de duivel tegen onze Vorst.

III. Zijn ouderdom, vers 7. Zijn leven was verlengd:

1. Tot hoge ouderdom. Hij was honderd en twintig jaren oud, zodat hij wel niet de hoge leeftijd van de patriarchen bereikte, maar toch veel ouder is geworden dan de meesten van zijn tijdgenoten, want de gewone leeftijd van de mens was nu onlangs op zeventig jaren teruggebracht, Psalm 90:10. De jaren van Mozes' leven waren drie veertigtallen, de eerste veertig bracht hij door als een hoveling in welgesteldheid en eer aan het hof van Farao, het tweede veertigtal bracht hij door als een arme, eenzame herder in Midian, in het derde veertigtal was hij koning in Jeshurun, in eer en macht, maar bezwaard en belast met zeer veel zorg en moeite, zo veranderlijk is de wereld, waarin wij leven en zozeer zijn goed en kwaad er in vermengd, de wereld voor ons is onvermengd en onveranderlijk.

2. Tot een goede ouderdom. Zijn oog was niet verdonkerd, zoals dat van Izak, Genesis 27:1, en dat van Jakob, Genesis 48:10. Ook was zijn kracht niet vergaan, er was geen verval van lichaamskracht, noch een afneming van geestvermogens, hij kon nog evengoed spreken, en schrijven en lopen als ooit tevoren, zijn verstand was nog even helder en zijn geheugen even sterk als altijd. "Zijn gelaat was niet gerimpeld", zeggen sommigen van de Joodse schrijvers, hij had nooit een tand verloren", zeggen anderen, en velen van hen zeggen, dat het glinsteren van het vel zijns aangezichts Exodus 34:30, tot het laatste toe geduurd heeft. Dit was de algemene beloning voor zijn diensten, en het was inzonderheid de uitwerking van zijn buitengewone zachtmoedigheid, want dat is een genadegave, die evenzeer als iedere andere medicijn voor de navel en een bevochtiging voor de beenderen is. Hoewel de veroordelende kracht van de wet door Mozes gegeven, voor de gelovigen teniet is gedaan blijven de geboden toch nog bindend, en zullen dit zijn tot aan het einde van de wereld, van deze is het oog niet verdonkerd, want zij zullen de gedachten en bedoelingen des harten onderscheiden, ook is hun kracht van verplichting niet vergaan, wij zijn nog onder de wet van Christus.

IV. Het plechtig rouwbedrijf over hem, vers 8. Het is een plicht jegens de blijvende eer van overleden voornamen, om hen te volgen met onze tranen, als degenen die hen liefhadden en waardeerden, en hun verlies gevoelen, en waarlijk verootmoedigd zijn wegens de zonden die God er toe gebracht hebben om hen van ons weg te nemen, want boetvaardige tranen werden zeer gepast met deze vermengd.

1. Merk op wie de rouwbedrijvenden waren: de kinderen Israëls, allen verenigden zich en namen deel aan de plechtigheid, waarin die dan ook bestond, hoewel sommigen onder hen misschien, die ontevreden waren op zijn bestuur, slechts in schijn rouw bedreven. Toch kunnen wij veronderstellen dat degenen onder hen waren, die vroeger met hem hadden getwist, zijn bestuur hadden afgekeurd, en wellicht tot hen hadden behoord, die er van spraken hem te stenigen, maar nu hij van hen weggenomen was, zijn verlies gevoelden en van harte betreurden, ofschoon zij hem niet hadden weten te waarderen terwijl hij in hun midden was. Zo werden de murmureerders er toe gebracht de lering aan te nemen, Jesaja 29:24. Het verlies van goede mensen, inzonderheid van goede regeerders, is zeer te betreuren, en moet ter harte worden genomen, diegenen zijn wel stompzinig, die er onverschillig voor zijn.

2. Hoelang zij rouw bedreven: dertig dagen, zolang heeft die plechtigheid geduurd, en wij kunnen veronderstellen dat er sommigen onder hen waren, in wier hart de rouw veel langer

duurde. Maar het voleindigen van de dagen des wenens van de rouw over Mozes is een wenk voor ons om, hoe zwaar het verlies ook zij, , dat wij hebben geleden, ons toch niet over te geven aan altijd durende smart, wij moeten de wond mettertijd laten genezen. Als wij hopen juichende naar de hemel te zullen gaan, waarom zouden wij er dan toe besluiten om rouw dragende naar het graf te gaan? De ceremoniële wet van Mozes is dood en begraven in het graf van Christus, maar de Joden hebben de dagen van hun rouw er om nog niet voleindigd.

Deuteronomium 34:9-12

Wij hebben hier een zeer eervolle lofspraak beide op Mozes en Jozua, ieder van hen heeft zijn lof, en behoort die te hebben. Het is ondankbaar om onze levende vrienden zó te verheerlijken, dat wij de verdiensten vergeten van hen, die heengegaan zijn, aan wier nagedachtenis eer verschuldigd is, al de eerbied moet niet aan de opgaande zon worden bewezen, en van de anderen kant: het is onrechtvaardig om de verdiensten van hen, die heengegaan zijn, zó te verheffen, dat wij het voorrecht verachten, dat wij hebben in hen, die hen zijn opgevolgd. Laat, evenals hier, God in beide worden verheerlijkt.

I. Jozua wordt geprezen als een man, uitnemend bekwaam voor het werk, waartoe hij geroepen is, vers 9. Mozes heeft Israël tot aan de grenzen van Kanaän gebracht, en toen stierf hij en verliet hij hen, om aan te duiden dat de wet geen ding volmaakt heeft, Hebreëen 7:19. Zij brengt de mensen in de woestijn de overtuiging van zonde, maar niet in het Kanaän van de rust en van de gevestigde vrede. Het is een eer, weggelegd voor Jozua (onze Heer Jezus, van wie Jozua een type was) om voor ons te doen hetgeen van de wet onmogelijk was dewijl zij door het vlees krachteloos was, Romeinen 8:3. Door Hem gaan wij in de rust, de geestelijke rust van het geweten, en de eeuwige rust in de hemel. Drie dingen hebben samengewerkt om Josua's roeping tot deze grote onderneming te rechtvaardigen.

1. God maakte hem er toe bekwaam. Hij was vol van de Geest van de wijsheid, en daaraan had hij ook wel behoefte, die zo'n weerstrevend volk had te besturen en zo'n sluw volk had te overwinnen. Beleid is in een legerhoofd een even noodzakelijk vereiste als kloekmoedigheid. Hierin was Jozua een type van Christus, in wie al de schatten van de wijsheid verborgen zijn.

2. Mozes had hem op Gods bevel er toe geordend. Hij had zijn handen op hem gelegd, hem aldus aanwijzende als zijn opvolger, en God biddende hem bekwaam te maken voor het werk en de dienst, waartoe Hij hem had geroepen, en dit wordt aangeduid als de reden waarom God hem een meer dan gewone geest van wijsheid had gegeven, daar hij door God zelf voor de regering was aangewezen. Hen die door God worden gebruikt, zal Hij geschikt maken voor hetgeen waarvoor Hij hen gebruikt, en omdat dit het was, dat Mozes voor hem van God gevraagd heeft, heeft hij toen zijn handen op hem gelegd. Toen Christus' lichamelijke tegenwoordigheid aan Zijn kerk werd ontnomen, bad Hij de Vader een andere Trooster te zenden en Hij verkreeg hetgeen waar Hij om gebeden had.

3. Het volk heeft hem blijmoedig erkend, en zich aan hem onderworpen. In de genegenheid des volks te delen is een groot voorrecht en een grote bemoediging voor hen, die tot enigerlei openbaar ambt geroepen zijn. Het was ook een grote zegen voor het volk dat zij, toen Mozes gestorven was, niet waren als schapen zonder herder, maar iemand in hun midden hadden, die zij eenstemmig en met het grootste vertrouwen als zodanig konden aannemen.

II. Mozes wordt geprezen, vers 10-12, en wel met reden.

1. Hij was inderdaad een zeer groot man, inzonderheid in twee opzichten.

a. Zijn vertrouwdeheid met de God van de natuur. God heeft hem gekend van aangezicht tot aangezicht, en zo heeft hij God gekend. Zie Numeri 12:8. Hij zag meer van de heerlijkheid Gods dan ooit een van de heiligen (van het Oude Testament tenminste) gezien heeft. Hij had vrijer en menigvuldige toegang tot God, en God sprak met hem niet in visioenen en sluimeringen op de legerstede, maar als hij wakker was en voor de cherubim stond. Andere profeten werden als God tot hen sprak verschrikt Daniel 10:7, maar Mozes bleef altijd kalm als hij een Goddelijke openbaring ontving. Zijn invloed en macht in het rijk van de natuur, de wonderen van oordeel, die hij deed in Egypte aan Farao, en de wonderen van genade, die hij deed in de woestijn ten behoeve van Israël, bewezen dat hij een bijzonder gunstgenoot des hemels is geweest, en een bijzondere opdracht had om op deze aarde te handelen zoals hij gehandeld heeft.

b. Nooit was er een mens, die Israël meer reden had om lief te hebben en wie de vijanden van Israël meer reden hadden te vrezen. Let er op dat de geschiedschrijver de wonderen, door Mozes gewrocht, tekenen en wonderen noemt, gedaan met een sterke hand en grote verschrikking, hetgeen naar de verschrikkingen van de berg Sinaï kan verwijzen, door welke God Mozes' opdracht ten volle bevestigde en haar buiten allen twijfel bewees Goddelijk te zijn, en dat wel voor de ogen des gehele Israëls.

2. Hij was groter dan iemand uit de andere profeten des Ouden Testaments, hoewel zij mannen waren, grotelijks bemind en bevoorrecht door God, en van grote invloed op aarde was toch niemand hunner te vergelijken bij deze grote man, niemand heeft zo klaarblijkelijk een opdracht van de hemel bewezen, en haar zo ten uitvoer gebracht als Mozes. Dit schijnt lang daarna geschreven te zijn, en toch was er toen nog geen profeet opgestaan gelijk Mozes, en er is zo'n ook niet opgestaan tussen die tijd en de verzegeling van het visioen en de profetie. Door Mozes heeft God de wet gegeven en de Joodse kerk geformeerd, door de andere profeten heeft Hij slechts bijzondere bestraffingen, onderrichtingen en voorzeggingen gezonden.

De laatste van de profeten besluit met de last de wet van Mozes te gedenken, Maleachi 4:4. Christus zelf heeft zich dikwijls op de geschriften van Mozes beroepen, en hem tot getuige geroepen als één, die van verre Zijn dag gezien heeft en van Hem heeft gesproken.

Maar zover de andere profeten bij hem achterstonden, zover heeft onze Heere Jezus hem overtroffen, Zijn leer was voortreffelijker, Zijn wonderen waren groter en heerlijker, en Zijn gemeenschap met de Vader inniger en meer vertrouwelijk, want Hij was van eeuwigheid in de schoot des Vaders, en door Hem spreekt God in deze laatste dagen tot ons.

De geschiedenis van Mozes verlaat hem begraven in de vlakke velden van Moab, en besluit met het einde van zijn regering, maar de geschiedenis van onze Zaligmaker verlaat Hem zittende aan de rechterhand van de Majesteit in de hoogste hemelen, en ons is verzekerd, dat van de grootheid van Zijn heerschappij en des vredes geen einde zal zijn.

In zijn brief aan de Hebreeënen toont de apostel de voortreffelijkheid van Christus boven Mozes helder en uitvoerig aan, als een goede reden waarom wij, die Christenen zijn, gehoorzaam en getrouw moeten zijn aan de heiligen Godsdienst, die wij belijden.

God make ons allen alzo door Zijn genade!